T.C.
ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZİN ADI:
AMRĪ DİVANI SÖZLÜĞÜ
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

TEZİN TÜRÜ:
YÜKSEK LİSANS

ANABİLİM DALI:
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

TEZİ HAZIRLAYAN:
FATİH YOLDAŞ

ADIYAMAN / 2017

AMRĪ DİVANI SÖZLÜĞÜ (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Fatih YOLDAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Adıyaman

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mart, 2017

Bu tez çalışması ADYÜBAP Komisyonunca kabul edilen SBEYL/2014-0001 nolu proje kapsamında desteklenmiştir.

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK danışmanlığında, Fatih YOLDAŞ tarafından hazırlanan "**Amrî Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)**" başlıklı çalışma 16. /03 / 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi : İmza:

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK .....

Jüri Üyesi : İmza:

Doç. Dr. Nazmi ÖZEROL .....

Jüri Üyesi : İmza:

Doç. Dr. Ahmet TANYILDIZ .....

16. /03. / 2017

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Amrī Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

16 / 03 / 2017

Fatih YOLDAŞ

ÖZET

AMRÎ DİVANI SÖZLÜĞÜ (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Fatih YOLDAŞ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mart 2017
Danışman: Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Bu çalışma, Amrî Divanı'nın hem bağlamlı dizinini hem de işlevsel hale getirilmiş sözlüğünü içermektedir. Bağlamlı dizin bölümü, tanıkların alfabetik madde başlıkları altında toplanmış ve bu tanıkların Divan'daki kullanımları ayrı ayrı gösterilerek sıklıkları da tespit edilmiştir. İşlevsel sözlük olarak nitelenen bölümde ise, sözcüklerin kullanıldıkları bağlama göre kazandıkları anlam tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra Amrî'nin yaşadığı XVI. yüzyıl kültür ögeleri de Divan'a yansıdığı ölçüde tespit edilmiştir. Böylelikle Amrî'nin şiir dilini oluşturan dil ögeleri ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Amrî Divanı, Bağlamlı Dizin, İşlevsel Sözlük

ABSTRACT

THE GLOSSARY OF AMRĪ DİWAN (CONTEXTUAL AND FUNCTIONAL DICTIONARY)

Fatih YOLDAŞ

Department of Turkish Language and Literature

Adıyaman University Graduate School of Social Studies

March 2017

Advisor: Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

This study contains both the contextual and the functionalized index of the Amrî Diwan (collected poems). The contextual glossary section was collected under the alphabetical headings of the witnesses, and the frequency of these witnesses was separately determined by showing the usage in the Diwan. In the section, which is defined as a functional dictionary, the meanings of the words have been determined according to the context in which they are used. In addition to these chapters, cultural elements of the XVIth century, when Amrî lived, were determined to the extent that they reflected on the diwan. Thus, the language elements that constitute Amri's poetry language are revealed.

Key Words: Amrî Diwan (collected poems), Contextual Index, Functional Dictionary

ÖN SÖZ

16. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden olan Amrî üzerine ilk çalışmayı Mehmet Çavuşoğlu yapmıştır. Mehmet Çavuşoğlu tarafından transkripsiyonlu yayımlanan eser, sözlüğümüzün esas kaynağı olmuştur. Sözcüklerin sahip olduğu anlamlarla şiirlerine anlam inceliği kazandırmaya çalışan Amrî'nin Divan'ındaki sözvarlığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Daha önce aynı amaçla hazırlanan *Bakî Divanı Sözlüğü, Nailî Divanı Sözlüğü, Necati Bey Divanı Sözlüğü'nün* hazırlanmış olması bize önemli ölçüde yol gösterici olmuşlardır.

Hazırladığımız sözlük bir yönüyle tahlil biçiminin sözlük şekli olarak da görülebilir, fakat hazırladığımız sözlük, bir tahlil çalışması değil Amrî Divanı'nda geçen bütün sözcüklerin alfabetik olarak temel veya bağlam anlamı verilmiş bir çalışmadır. Bu sözlükle şu faydalar amaçlanmıştır: Sözcüklerin Divan'daki kullanım sıklıklarının verilmesi ile şairlerin sözcük kullanımlarına yönelik üslûp özelliklerinin somut örneklerle karşılaştırılmasını sağlamak. Amrî'nin yaşadığı dönemde kullanılan dildeki malzeme ile deyimleri, kalıplaşmış söylemleri, alıntıları vb. dilsel öğeleri hangi bağlamlarda kullandığını ortaya koymak suretiyle, şiir şerhi çalışmalarına katkıda bulunmak, Türkçe'nin Tarihsel Sözlüğü için Amrī Divanı'nın sözvarlığını ortaya çıkararak katkı yapmak.

Amrī Divanı Sözlüğü genel olarak iki bölümde ele alınmıştır, Giriş bölümünde Amrî'nin hayatı hakkında bilgi verilerek sözlükte izlediğimiz yöntem örneklerle açıklanmış ve ayrıca sözlük kullanım kılavuzu eklenmiştir. Diğer bölümde ise çalışmamızın esasını oluşturan ve alfabetik olarak verilmiş olan "*Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*" bölümüne geçilmiştir.

Çalışmamın her aşamasında üstün bilgi ve birikimiyle yol gösteren, ilgisini esirgemeyen, olumlu eleştirileriyle katkı sağlayan çok kıymetli hocam tez danışmanım Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK'a, moral ve motivasyonumu sağlamama yardımcı olan eşim Elif'e ve son olarak tez ile ilgili çalışmaların sürdürülmesinde maddi olanak sağlayan Adıyaman Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'ne (BAP) ve tüm emeği geçenlere teşekkür ederim.

Adıyaman-2017 **Fatih YOLDAŞ**

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI……...i

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI……...ii

ÖZET…….iii

ABSTRACT……..iv

ÖN SÖZ……...……..……..……...v

İÇİNDEKİLER……..……..……...……vi

KISALTMALAR LİSTESİ..……...viii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş……...…….……...1

1.1. Sözlükte İzlenen Yöntem.....…….4

İKİNCİ BÖLÜM

2. Bağlamlı Dizin Ve İşlevsel Sözlük……...7

2.1. Sözlük Kullanım Klavuzu..……...7

2.2. A-Ā-ʿA.……...10

2.3. B……..126

2.4. C…….....291

2.5. Ç…….....330

2.6. D……..352

2.7. E……..477

2.8. F……..534

2.9. G-Ġ…….549

2.10. H-Ḫ-Ḥ……699

2.11. I-ʿI……....793

2.12. İ-ʿİ……806

2.13. J……900

2.14. K-Ķ……...901

2.15. L....……1039

2.16. M....……1056

2.17. N....……1146

2.18. O……....1213

2.19. Ö-ʿÖ……..1242

2.20. P……...1259

2.21. R……....1279

2.22. S-Ş-Ŝ……1297

2.23. Ş……1421

2.24. T……1460

2.25. U-ʿŪ……..1511

2.26. Ü....……1542

2.27. V....……1546

2.28. Y....……1577

2.29. Z-Ẓ-Ƶ-Ż....……1648

Sonuç……1671

Kaynakça…….....1672

ÖZ GEÇMİŞ……1676

KISALTMALAR LİSTESİ

age.	: Adı geçen eser
as.	: Aleyhisselam
bs.	: Baskı
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Haz.	: Hazırlayan
Hz.	: Hazret
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa
sav.	: Sallallahu aleyhi vesellem
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEBDİZ	: Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş

Sözlükler, bir dildeki kelimelerin tamamının veya bir kısmının temel anlamlarını, kazandıkları yan anlamları ile başka kelimelerle kurdukları söz gruplarındaki anlam inceliklerini, değişik kullanımlarını alfabetik sırayla, konusuna veya bağlamına göre anlamlandıran, onları açıklayan veya başka dillerdeki karşılıklarını veren eserlerdir.

> Dil, ilmin ve kültürün de temelini teşkil eder. İnsanın bilgi, kültür ve düşünme kabiliyetinin hududu, bildiği kelimelerin miktarı ile çizilmiştir. Yazma, konuşma, anlama ve her türlü yaratma kabiliyeti için de aynı ölçüyü kullanabiliriz. Çünkü her şey, ilim, kültür, düşünce ve duygu, dilin "kelime" ve "mefhum"larında billurlaşmıştır, kalıplar halinde donmuştur. Onlarla ifade edilir onlarla canlanır ve yayılır.[1]

Şairler de duygu ve düşüncelerini okuyucularına aktarırken kelimelerin derinliklerinden faydalanmışlardır, onları adeta bir duvar ustası gibi kullanarak anlam derinliği olan şiirler örmüşlerdir.

Divan şiiri gibi derin anlamlar içeren bir şiir denizini anlamak ve anlamlandırmak ustalık gerektiren bir iştir. Bir dilin inceliklerini öğrenmek ve herhangi bir dönemin önemli yazar ve şairlerinin dili hakkında bilgi sahibi olmak için, o dönem yazar ve şairleriyle ilgili yapılan çalışmalar, sözlükler en önemli bilgi kaynaklarıdır. Çalışmada amacımız Osmanlı şiirinde üslûp çalışmalarının bilimsel bir temele dayandırılıp somut verilerin ışığında yapılabilmesi için Amrî Divanı'nın sözvarlığını sıklıklarıyla ortaya çıkartmak ve ortaya konan bu söz varlığını eş zamanlı bir yöntemle anlamlandırmak ve bağlamlı dizin (concordance) temelinde işlevsel bir sözlük haline getirmektir. Günlük dilde kullanılan sözcükler, şiirlerde bağlam denen yeni bir ilişki bütünlüğüne girerek farklı bir anlam kazanabilir. Bu tür kullanımlar şairin kabiliyeti doğrultusunda çok farklı boyutlara ulaşabilir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde "Bağlam" sözcüğü şu şekilde açıklanmıştır: "Bir cümlede, bir konuşmada veya bir metin içinde yer alan herhangi bir kelimenin anlamının daha iyi belirlenebilmesi ve başka anlamlarından ayırt edilebilmesi için, kendisini çevreleyen ve karşılıklı ilişkide bulunduğu öteki öge veya ögelerle oluşturduğu bütün." Yine başka bir yerde "Berke Vardar Sözlük bilgisinde, bağlamıyla birlikte sunulan sözcüklerin oluşturduğu abecesel dizelge. Bağlamlı dizinler, öğelerin işlevlerini

[1] Hacıeminoğlu, Necmettin, *Türkçenin Karanlık Günleri*, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, (2008), s. 14.

belirleme olanağı verdiğinden araştırmacılara büyük kolaylık sağlayan araçlardır."[2] şeklinde tanımlamaktadır.

Divan şiiri okuyucularının en büyük sorunlarından biri de metinde geçen sözcüklerin anlamını tam olarak bilememesidir, bu da önemli bir problem teşkil etmektedir. Bir sözcüğün anlamının tam olarak verilebilmesi onun, bağlam içinde değerlendirilmesini gerektirmektedir. Aksi takdirde kelimenin anlamı tam olarak verilemediğinden okuyucu, okuduğu şiirin manasına tam olarak vakıf olamayacaktır. "Bu tip bir sözlük denemesi, her metnin ait olduğu döneme mahsus bir yönü bulunduğu gerçeğinden hareketle; zaman geçtikçe, o döneme ait sözcüklerin ya da herkesçe anlaşılabilecek kimi göndermelerin güç anlaşılır hâle gelmesinden ötürü ihtiyaç duyulan bir kaynak olarak düşünülmelidir. Batı'da da bu arayış ve anlayışla oluşturulan concordance tipi sözlükler, sözcüğün metinde kullanıldığı yerde ne ifade ettiğini anlamak için, onu diğer kullanımlarla mukayese imkânı sunmaktadır."[3] Bu sebeple Bağlamsal sözlükler önemli bir görev üstelenmektedir. Konunun haiz olduğu bu önem açısından böyle bir çalışma yapıldı.

Bu çalışmada Mehmet Çavuşoğlu'nun hazırlamış olduğu "Amrî Divanı" esas alınmıştır.[4] Mehmet Çavuşoğlu 16. yüzyıl önemli şairlerinden olan Amrî hakkında şu bilgileri vermektedir:

> Tezkireler Amrî' den, kullandığı kafiye ve vezinler bakımından, orijinal bir şair diye bahsederler. Amrî on beşinci yüzyılın son yarısı ile on altıncı yüzyılın ilk çeyreği içinde yaşamış olan Anadolu şairlerinden Amrî, Fatih ve Beyazıt devri bilginlerinden kazasker, müderris ve şeyhülislam Abdülkerim Efendi'nin evlatlığıdır. Kendisi de 2. Murat devri ileri gelenlerinden Mehmet Ağa'nın köle diye alıp yetiştirmesi olan Abdülkerim Efendi iki oğlan çocuğu alıp birine Zeyd, birine Amr adı verir. Zeyd bir süre sonra ölür. Aşık Çelebinin ve Riyazi'nin yazdıklarına göre Abdülkerim Efendi Amr'ın yetişmesiyle bizzat meşgul olur. Başvurduğum kaynaklarda Amrî'nin çevresi hakkında tatmin edici bilgiye ulaşılamamıştır. Şahsiyetine gelince, hemen hemen hepsi onun nüktedan, hoşsohbet bir insan olduğunda birleşmektedir. Onunla tanışmış, konuşmuş, meclisinde bulunmuş olan Sehî Bey "…hûb hû, nîk-rû, ahlâkı hasen ve kendisi müstahsen…" diyerek huyunun ve kendisinin güzel olduğunu söyler ve ayrıca "seccâde-i şerîatde adâler üzre olmuşdur" diye ilave eder. Laîfî ise "halk hulkından şâkir ve râzî idi" demekle, kadılık yaptığı yerlerde sevildiğini söyleyip Sehî Bey'i desteklemektedir.[5]

---

[2] Furkan Öztürk, *Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007

[3] Özer Şenödeyici, *Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.

[4] Mehmed Çavuşoğlu, *Amrî Divanı (Tenkidli basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 1979.

[5] a.g.e, s. 1- 4- 8.

Bu bilgilerden yola çıkarak Amrî'nin evlatlık olarak yetiştirildiği, iyi bir eğitim aldığı zamanında kadılık yaptığı ve döneminde teveccüh gördüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca yine Mehmet Çavuşoğlu'nun verdiği bilgiye göre Amrî'nin şairlik yönünün çok kuvvetli olduğu, şiirlerinde ince duyguların bulunduğu ve ününün her tarafa yayıldığı ve herkesçe sevilen şiirlerinin olduğu, gazellerinin benzerinin pek olmadığı herkese ve her zevke hitap eden bir şair olduğu belirtilmektedir. Amrī Divanı içerisinde 143 gazel, 2 kaside, 17 kıt'a, 5 murabba, 7 müfred, 1 rubai bulunmaktadır.

"Amrī Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)", Gazi Üniversitesi tarafından desteklenen "*TEBDİZ*" (*Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü)* projesi kapsamında özel olarak düzenlenmiş programda hazırlanmıştır. 13. yüzyıldan başlayarak günümüze kadar yazılmış divanların bu proje kapsamında bağlam sözlüğünün hazırlanması hedeflenmektedir, projenin tamamlanmasıyla binlerce eser anlamlandırılmış olacak. Projeye özel olarak hazırlanan program içerisine eklenen kelimeleri parçalara ayırarak her kelimenin anlamının girilmesini sağlıyor. Anlamlandırılan her kelime sisteme kaydedilerek kullanıcının istediği zaman tüm kelimelerin dökümünü alabilmesine imkân tanıyor. Projenin bitiminde ise yaklaşık 20 milyon işlenmiş kelime ve 2 milyondan fazla madde başının sisteme kaydedileceği düşünülmektedir. Sistemin ek-kök ayrımı yapmasından dolayı "Dil Bilimi" çalışmaları daha kolay yapılabilir hale gelecektir. Sistemde kelimelerin tarihsel süreçte hangi anlamlardan geçtikleri, ilk olarak hangi yüzyılda ve kim tarafından kullanıldıkları vb. araştırmalar basitçe yapılabilecektir. Proje için hazırlanan programın henüz yeni olması ve gelişim aşamasında olması nedeniyle bazı eksiklikler mevcuttur, sözlük incelenirken bunun da dikkate alınması gereken bir etken olduğu unutulmamalıdır.

Bu alanda daha önce yapılmış olan sözlük çalışmaları[6] bize önemli ölçüde yol gösterici olmuşlardır.

[6] Furkan Öztürk, *Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.
Özer Şenödeyici, *Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.
Serper Acar, *Necati Bey Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2009.

Amrī Divanı içerisinde kullanılmış bütün kelimelerin/kelime gruplarının (edatlar, zamirler, sıfatlar, ünlemler, bağlaçlar) anlamları, bunların kullanıldıkları beyit ya da şiir dikkate alınarak verilmiştir.

1.1 Sözlükte İzlenen Yöntem

Amrī Divanı'nda bulunan bütün şiirler "TEBDİZ" projesi kapsamında hazırlanan programa şiir türü adıyla kaydedilerek anlamlandırma aşamasına geçilmiştir. Beyit esasına göre sistem tarafından numaralandırılan şiirlerde anlamlandırılacak madde başları ek ve kök/gövde biçiminde ayrılmış, anlamlar kök/gövde esas alınarak verilmiştir. Bu aşamadan sonra madde başları ve alt maddeler belirlenmiş, anlamlar madde başlarına değil bunların altında yer alan alt maddelerin her birine (kullanım sayılarına göre) ayrı ayrı verilmiştir. Anlam verilirken sisteme girilen diğer divanlardaki kelimelere/kelime gruplarına verilen anlamların da görülmesi büyük kolaylık sağlamıştır. İzlediğimiz yöntemi çalışmadan seçtiğimiz birkaç örnekle daha ayrıntılı biçimde açıklayalım:

Örnek 1:

<u>kebāb şanc-:</u>

1. **kebāb şancur:**-*ur*
   Müfret 4
   Mısra: **2**
   Şişe kebap dizmek, saplamak II Aşığın kalbini kebap gibi şişe saplamak, acı vermek

   1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
   2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb şancur

İlk satırda yer alan "**<u>kebāb şanc-</u>***"* kelimenin/kelime grubunun kök halindeki şeklidir, ikinci satırda yer alan "1. **kebāb şancur:**-*ur*" sözcüğü ise kök ve ek şeklinde şiirde kullanılan şeklidir. Koyu yazılan kısım sözcüğün metinde geçen şekli, italik yazılan "-*ur"* kısımlar ise ek kısmıdır ve baş kısmında yer alan "1" kelimenin/kelime grubunun kaçıncı kez tekrar edildiğini göstermektedir. Üçüncü satırda yer alan "**Müfret 4"** kısmı da beytin hangi şiirde geçtiğini göstermektedir "Mısra: **2***"* kısmı ise kelimenin/kelime grubunun beytin hangi mısrada yer aldığını gösteren kısımdır. Bu

kısmın altındaki satırda ise anlam "*Şişe kebap dizmek, saplamak II Aşığın kalbini kebap gibi şişe saplamak, acı vermek"* verilmiştir. Burada *"II*" işaretinden önceki kısımda temel anlam, sonraki kısımda ise kelimenin/kelime grubunun varsa bağlama göre aldığı anlam verilmiştir. Hemen altıda ise kelimenin/kelime grubunun geçtiği beyit yer almaktadır.

Çalışmada divan şiiri özelliği olan beyit esasına göre şekillendirildiğinden kelimenin geçtiği deliller beyit olarak alınmış ve satır olarak numaralandırılmıştır. Yukarıda geçen örnek beytin başında yer alan sayılar "**1. – 2."** kısımları satır numarasıdır.

Örnek 2:

dürr-i meknūn:

1. **dürr-i meknūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **2**
   Gizli inci II Sevgilinin dişleri

   1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
   2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

Yukarıdaki örnekte de ilk satırda yer alan "**dürr-i meknūn:"** söz grubunun kök halidir. "1. **dürr-i meknūn:"** söz grubunun şiirde geçen şeklidir. "**Gazel 77**" beytin geçtiği şiiri göstermektedir, "Mısra: **2**" anlamını verdiğimiz sözcüğün (söz grubu) geçtiği mısra sayısını, hemen alt satırda ise "*Gizli inci II Sevgilinin dişleri* "söz grubunun temel ve bağlam anlamı verilmektedir. Söz grubunun temel anlamı "*Gizli İnci*" iken bağlam olarak anlamı ise "*Sevgilinin dişleridir*".

Örnek 3:

çāk it-:

1. **çāk ide:**-e
   Gazel 131
   Mısra: **8**
   Yırtmak II Açılmak

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

2. **çāḳ ideyin:**-eyin
Gazel 139
Mısra: **8**
Yırtmak

7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

3. **çak idüp:**-üp
Gazel 78
Mısra: **1**
Yırtmak II Açmak

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

Yukarıdaki örnekte "**<u>çāk it-:</u>**" söz grubunun divanda kullanımı olan "1. **çāk ide:**-*e,* 2. **çāḳ ideyin:**-*eyin,* 3. **çak idüp:**-*üp"* tanıkları söz grubunun başında yer alan sayılar bunların divanda kaç kez tekrar edildiğini göstermektedir, yani ""**<u>çāk it-:</u>**" söz grubu divanda üç kez kullanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Bağlamlı Dizin Ve İşlevsel Sözlük

2.1. Sözlük Kullanma Kılavuzu

1. Amrī Divanı Sözlüğünde kelimeler/kelime grupları alfabetik bir düzenle verilmiştir.

2. Madde başları en sola dayalı ve kök-gövde halinde altı çizili olarak verildi, ek almış (çekim eki) divanda kullanılan tanıklar ise 3 satır içten başlatılarak tüm kullanımlar ayrı ayrı numaralandırılarak gösterilmiştir.

kirāmen kātibin:

1. **kirāmen kātibin:**
   Gazel 130
   Mısra: **4**
   İnsanların iki tarafında bulunup, sevaplarını ve günahlarını yazan meleklerin adı

   3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
   4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

3. Tanıkta, bağlamın ve sözcüğün anlaşılabilmesi için açıklama yapmanın gerektiği durumlarda, bu açıklamalar verilen anlamın ardından parantez "( )" içinde verilmiştir.

Mahmūd:

1. **Mahmūdı:**-*ı*
   Gazel 110
   Mısra: **6**
   Gazneli Mahmut (Gazneli Mahmud veya Mahmud Gaznevi, 998-1030 yılları arasında Gazne Devleti'nin hükümdarı)

   5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
   6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

5. Bazı tanıklarda kullanılan hikâye kahramanları için ekstra açıklama yapılmayarak sadece kahramanların isimleri verilmekle yetinilmiştir. Örneğin "bkz. Leyla ile Mecnun hikayesi – bkz. Ferhat ile Şirin hikayesi" gibi.

6. Amacımız dışında olduğu için kelimelerin kökeni, türü vb. bilgiler verilmemiştir.

7. Tanıklardaki anlamlar temel anlam ve temel anlamdan farklı bir anlam varsa mecaz (bağlam) anlamı şeklinde verilmiştir. Temel sözlük anlamı ve mecaz anlamı ayırmak için anlamlar arasında "*II"* işareti kullanılmıştır.

nihāl-i rifʿat:

1. **nihāl-i rifʿatüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **61**
   Uzun fidan II Sevgilinin boyu

   61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
   62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

8. Anlamlandırmada aşırı yorumlara gidilerek çok farklı sonuçlara ulaşılmaya çalışılmamış, anlamı açıklanamayan sözcük veya sözcük gruplarından oluşan tanıklar, sözlük anlamlarına dayandırılmıştır.

9. Temel sözlüklerdeki anlamıyla kullanılan tanıklar için ise gerçek anlamı dışında mecaz anlamlar verilmeye çalışılmamış sözlük anlamıyla yetinilmiştir.

maḫmūr:

1. **maḫmūr:**
   Gazel 68
   Mısra: **2**
   Sarhoş, kendinden geçmiş

   1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
   2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḫmūr idüm

10. Özel isimler hariç diğer kelime/kelime grupları küçük harfle başlatılmıştır.

11. Tamlamalar ve yardımcı eylemlerle kurulan birleşik fiiller ayrı ayrı değil birlikte anlamlandırılmıştır.

naẓm-ı dilkeş:

1. **naẓm-ı dilkeşi:**-*i*
   Kaside 1

Mısra: **18**
Gönül alan şiir

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

meftūn ol-:

1. **meftūn oldı:**-*dı*

Gazel 71
Mısra: **7**
Tutkun, tutulmuş olmak

7. Gönlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

2.2. A-Ā-ʿA

a:

1. **a:**
   Gazel 75
   Mısra: **1**
   Ey! Seslenme bildirir

   1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün a ḳıblem
   2. Ki ṣaflar bağlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

āb:

1. **āb:**
   Kaside 1
   Mısra: **61**
   Su II Feyz

   61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
   62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

2. **āb:**
   Gazel 6
   Mısra: **10**
   Su II Şarap

   9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
   10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

3. **āb:**
   Gazel 19
   Mısra: **7**
   Su II Gözyaşı

   7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
   8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

4. **āb:**
   Gazel 53
   Mısra: **7**
   Su II Gözyaşı

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Göñlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

ābādan ol-:

1. **ābādan ola:**-*a*
   Gazel 115
   Mısra: **3**
   Mamur olmak II Şenlenmek

   3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
   4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

āb-ı feraḫbaḫş:

1. **āb-ı feraḫbaḫşı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Mutluluk veren su II Şarap, şerbet

   1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
   2. İçerem āb-ı feraḫbaḫşı mübārek rūzdur

āb-ı ḥayāt:

1. **āb-ı ḥayāta:**-*a*
   Gazel 1
   Mısra: **12**
   Hayat veren su II Akıcı şiir

   11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
   12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

2. **āb-ı ḥayāt:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Hayat veren su II İlahi nur, manevi feyz

   3. Bulınmaz ḳarañuda Āb-ı Ḥayāt
   4. Günehkāra ḳılmaz tecellī İlāh

āb-ı ʿiẕār:

1. **āb-ı ʿiẕāruñ:**-*uñ*
   Gazel 50
   Mısra: **2**
   Yanak suyu II Ter

   1. Cān ḥoḳḳasında ḫāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
   2. Dil şīşesinde āb-ı ʿiẕāruñ gülāb-ı luṭf

āb-ı revān:

1. **āb-ı revān:**
   Gazel 80
   Mısra: **10**
   Şelale

   9. Ḳatı göñlinden ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
   10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

āb-ı zülāl:

1. **āb-ı zülāl:**
   Gazel 67
   Mısra: **10**
   Tatlı su II Methedici şiir

   9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
   10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

2. **āb-ı zülāl:**
   Gazel 106
   Mısra: **12**
   Tatlı su II Şarap

   11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
   12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

ʿabīrefşān:

1. **ʿabīrefşān:**
   Gazel 33
   Mısra: **4**
   Güzel koku saçan

   3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

ʿaceb:

1. **ʿaceb:**
   Gazel 9
   Mısra: **12**
   Şaşmak

   11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
   12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

2. ʿ**aceb:**
   Gazel 34
   Mısra: **7**
   Acaba

   7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
   8. Ne disün aġzuña söger didiler

3. ʿ**aceb:**
   Gazel 36
   Mısra: **3**
   Acaba

   3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
   4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

4. ʿ**aceb mi:**
   Gazel 60
   Mısra: **2**
   Şaşılır mı

   1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
   2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

acı-:

1. **acı:**
   Gazel 50
   Mısra: **9**
   Iztırap verici, üzücü

   9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
   10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

acı-:

1. **acıyup:**-*yup*
   Gazel 73
   Mısra: **7**
   Üzülmek

   7. Acıyup ḥālüme ḳan aġlasañuz
   8. Demdür ey dīde-i ġamdīdelerüm

acı diller vir-:

1. **acı diller vireyin:**-*eyin*
   Gazel 5

Mısra: **9**
Kötü söz söylemek

9. Acı diller vireyin ʿAmr̤iye cān virsün dimiş
10. Hey ne şi̤r̤in söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

2. **acı dil virdükce:**-*dükce*
Gazel 83
Mısra: **1**
Kötü söz söylemek

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsi
2. Zehri şi̤r̤in gösterür bir cādū-yı Kişmi̤rsin

acılık:

1. **acılıḳla:**-*la*
Gazel 128
Mısra: **10**
Iztıraplı bir şekilde

9. Ḳo ölsün ḥasret-i laʿlüñle ʿAmrī
10. Ḳo çıḳsun acılıḳla ṭatlu cānı

aç-:
1. **açıldı:**-*ıl, -dı*
Gazel 3
Mısra: **12**
Görünmek

11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

2. **açılup:**-*ıl, -up*
Gazel 4
Mısra: **12**
Ortaya çıkmak, ifşa olmak

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

3. **aç:**
Gazel 95
Mısra: **12**
İfşa etmek

11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

4. **açalum:**-*a, -lum*
Murabba 2
Mısra: **2**
İfşa etmek

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
2. Varalum meykededе ʿışk rümūzın açalum

5. **açup:**-*up*
Gazel 18
Mısra: **11**
Göstermek

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

6. **açar:**-*ar*
Gazel 20
Mısra: **5**
Yaralamak

5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar göñlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

7. **açup:**-*up*
Gazel 21
Mısra: **7**
Göstermek

7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

8. **açılan:**-*ıl, -an*
Gazel 65
Mısra: **4**
Olmak

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

9. **aça:**-*a*
Gazel 66
Mısra: **1**
Açmak, çözmek

1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

10. **açdı:**-*dı*
    Gazel 78
    Mısra: **2**
    Aralamak, göstermek

    1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
    2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

11. **aç:**
    Gazel 86
    Mısra: **8**
    Göstermek

    7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dīn
    8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

12. **açdı:**-*dı*
    Gazel 126
    Mısra: **4**
    Ortaya çıkarmak

    3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
    4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

açıl-:

1. **açıldı:**-*dı*
    Kaside 1
    Mısra: **50**
    İhsanda bulunmak, cömertlik etmek

    49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
    50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

2. **açılmaduḳ:**-*ma, -duḳ*
    Kaside 1
    Mısra: **59**
    (Benzeri) Olmamak

    59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
    60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

3. **açıla:**-*a*
    Kıt'a 5
    Mısra: **6**
    Bağı çözülmek, ortaya çıkmak

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

4. **açılur:**-*ur*, -
Gazel 20
Mısra: **10**
Ayan olmak, ifşa olmak

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden
10. Açılur dilde gizlenen esrār

5. **açılan:**-*an*
Gazel 21
Mısra: **4**
Meydana gelmek

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

6. **açılmaduḳ:**-*ma*, -*duḳ*
Gazel 25
Mısra: **3**
Görünmek

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

7. **açılur:**-*ur*
Gazel 25
Mısra: **4**
Kendini göstermek

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

8. **açılan:**-*an*
Gazel 35
Mısra: **9**
Ortaya çıkmak, meydana gelmek

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

9. **açıldı:**-*dı*
Gazel 43
Mısra: **7**
Ortaya çıkmak, meydana gelmek

7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
8. Müzeyyen oldı gülruḫlarla meclis

10. **açılmaz:**-*maz*
Gazel 100
Mısra: **7**
Huzura ermek

7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

ad:

1. **adın:**-*ın*
Gazel 18
Mısra: **3**
İsimi, sıfatı

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

ad eyle-:
1. **ad eyleme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **3**
Kendine nam etmek

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

aʿdā:

1. **aʿdā:**
Gazel 36
Mısra: **9**
Düşman

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar göñlini bühtān yaparlar

adaş:

1. **adaşıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 49
Mısra: **13**
Aynı adı taşıyanlar

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

ʿadem:

1. ʿ**ademdür:**-*dür*
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Yokluk

   9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
   10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

ādem:

1. **ādem:**
   Gazel 72
   Mısra: **1**
   İnsan

   1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
   2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

2. **ādem:**
   Gazel 92
   Mısra: **10**
   İnsan

   9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
   10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

3. **ādem:**
   Gazel 127
   Mısra: **7**
   İnsan

   7. Baş götürmezdi secdeden ādem
   8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

ʿādet:

1. ʿ**ādet:**
   Gazel 7
   Mısra: **1**
   Alışılmış şey, alışkanlık

   1. Güzellerde olaydı būse ʿādet
   2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

2. ʿ**ādet:**
   Gazel 100
   Mısra: **9**
   Gelenek

   9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
   10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

ʿādet idin-:

1. ʿ**ādet idinme:** -*me*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Alışkanlık haline getirmek

   1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
   2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

ʿādet ü ḫū:

1. ʿ**ādet ü ḫū:**
   Kıt'a 7
   Mısra: **2**
   Alışkanlık, adet, huy

   1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
   2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

adına:

1. **adına:**
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Namına, şerefine

   1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
   2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

afāḳ:

1. **afāḳı:**-*ı*
   Gazel 80
   Mısra: **5**
   Bütün varlık âlemi, dünya

   5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
   6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

āfāḳı ṭut-:

1. **āfāḳı ṭutan:**-*an*
   Gazel 19
   Mısra: **13**
   Ufku sarmak, her yere yayılmak

   13. Nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı ṭutan
   14. ʿŪd-ı enfāsum ile ḫāme-i müşkīnümdür

āferīde ehle:

1. **āferīde ehle:**-*e*
   Gazel 119
   Mısra: **5**
   Yaratılmışlar, mahlukat

   5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
   6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

āferīn:

1. **āferīn:**
   Gazel 1
   Mısra: **1**
   Övgü için kullanılan bir söz

   1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
   2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

2. **āferīn:**
   Gazel 15
   Mısra: **4**
   Övgü için kullanılan bir söz

   3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
   4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

3. **āferīn:**
   Gazel 119
   Mısra: **6**
   Övgü için kullanılan bir söz

   5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
   6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

āfet:

1. **āfet:**
   Gazel 53
   Mısra: **1**
   Felâket, belâ, musîbet II Sevgili

   1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
   2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

āfet-i dil ü dīn:

1. **āfet-i dil ü dīn:**
   Gazel 3
   Mısra: **1**
   Gönülleri harap eden II Sevgili

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

āfitāb:

1. **āfitāb:**
   Gazel 6
   Mısra: **6**
   Güneş II Sevgilinin yanağı

   5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
   6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

āfitāb-ı luṭf:

1. **āfitāb-ı luṭf:**
   Gazel 50
   Mısra: **6**
   Lütuf güneşi II Sevgilinin yanağı

   5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
   6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

āgāh ḳıl-:

1. **āgāh ḳılam:**-*am*
   Gazel 98
   Mısra: **4**
   Tanıtmak, haberdar etmek

   3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
   4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

ağardı dīdeleri:

1. **dideleri ağardı:**-*dı*
   Gazel 12
   Mısra: **9**
   Aşırı gözyaşı dökmekten dolayı gözün renginin solması

   9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
   10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

āġāz ḳıl-:

1. **āġāz ḳıla:-a**
   Gazel 42
   Mısra: **8**
   Şarkı, türkü söylemek

   7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
   8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

aġız aç-:

1. **aġız aça:**-*a*
   Kaside 1
   Mısra: **45**
   Konuşmak

   45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
   46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

aġla-:

1. **aġlamadın:**-*ma, -dı, -n*
   Gazel 4
   Mısra: **1**
   Gözyaşı dökmek

   1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
   2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

2. **aġlamadan:**-*ma, -dan*
   Kaside 1
   Mısra: **79**
   Gözyaşı dökmek
   79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
   80. Sen anda görineni şanma lāle-i ḥamrā

3. **ağla:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Gözyaşı dökmek

5. Var ey vaṣl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

4. **ağlayayın:***-ya, -yın*
Murabba 3
Mısra: **2**
Gözyaşı dökmek

1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

5. **ağladuġum:***-duğ, -um*
Kıt'a 12
Mısra: **1**
Gözyaşı dökmek

1. Ey benüm ağladuġum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firaḳ ile gülen

6. **ağlar:***-r*
Kıt'a 12
Mısra: **2**
Gözyaşı dökmek

1. Ey benüm ağladuġum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firaḳ ile gülen

7. **ağlayup:***-y, -up*
Kıt'a 13
Mısra: **4**
Gözyaşı dökmek

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

8. **ağlama:***-ma*
Gazel 21
Mısra: **12**
Gözyaşı dökmek

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Ağlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

9. **ağlamadan:**-*ma, -dan*
Gazel 31
Mısra: **7**
Gözyaşı dökmek

7. Leb-i laʿlīnüñ içün ağlamadan
8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

10. **ağlaya:**-*ya*
Gazel 69
Mısra: **11**
Gözyaşı dökmek

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī ağlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

11. **ağladum:**-*du, -m*
Gazel 72
Mısra: **9**
Gözyaşı dökmek

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem ṣanurdum

12. **ağlaya:**-*ya*
Gazel 72
Mısra: **10**
Gözyaşı dökmek

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem ṣanurdum

13. **ağlaya:**-*ya*
Gazel 93
Mısra: **4**
Gözyaşı dökmek

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Ağlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

14. **ağla:**
Gazel 101
Mısra: **8**
Gözyaşı dökmek

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

15. **aġla:**
Gazel 101
Mısra: **8**
Gözyaşı dökmek

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

16. **aġlatma:**-*t, -ma*
Gazel 102
Mısra: **9**
Gözyaşı dökmek

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

17. **aġlaşayduḳ:**-*şa, -y, -duḳ*
Gazel 107
Mısra: **8**
Gözyaşı dökmek

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

18. **aġladuġum:**-*duġ, -um*
Gazel 120
Mısra: **9**
Gözyaşı dökmek

9. ʿIşḳ-ı Mecnūnı añup aġladuġum
10. Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı

19. **aġlamadan:**-*ma, -dan*
Gazel 121
Mısra: **7**
Gözyaşı dökmek

7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

20. **aġlayaym:**-*yaym*
Gazel 132
Mısra: **5**
Gözyaşı dökmek

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

21. **ağladan:**-*an*
Gazel 79
Mısra: **2**
Ağlatmak

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar ağladan büt-i zībā degül misin

ağna-:

1. **ağnamış:**-*mış*
Gazel 92
Mısra: **6**
(Misk kokusu) Sürünmüş

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

ağulu peykān:

1. **ağulu peykāndan:**-*dan*
Gazel 52
Mısra: **6**
Zehirli ok II Sevgilinin aşığı yaralayan kirpiği

5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuḳ

1. **ağulu peykān:**-*du, -ñ*
Gazel 57
Mısra: **6**
Zehirli ok II Sevgilinin aşığı yaralayan kirpiği

5. Her gice merhem ṣararken sīne-i mecruḥuma
6. Tīr-i ġamzeñden cigerde ağulu peykān ḳoduñ

ağyār:

1. **ağyār:**
Kıt'a 3
Mısra: **1**
Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

2. **ağyār:**
Gazel 59

Mısra: **4**
Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

3. **aġyār:**
Gazel 69
Mısra: **3**
Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

4. **aġyār:**
Gazel 93
Mısra: **5**
Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

5. **aġyār:**
Gazel 103
Mısra: **1**
Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

6. **aġyār:**
Gazel 103
Mısra: **3**
Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

<u>aġız:</u>

1. **aġzuñı:**-*uñ, -ı*
Müfret 7
Mısra: **2**
Ağız

1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

6. **ağzında:**-*ın, -da*
   Gazel 64
   Mısra: **1**
   Dudak

   1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
   2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

7. **ağzuñ:**-*uñ*
   Gazel 70
   Mısra: **3**
   Ağız

   3. Ḥaḳ budur ağzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
   4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

8. **ağzından:**-*ından*
   Gazel 77
   Mısra: **1**
   Dudak

   1. Sāḳīyi ağzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
   2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

9. **ağzumuzı:**-*umuz, -ı*
   Gazel 108
   Mısra: **8**
   Ağız

   7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
   8. Pür ider ağzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

ağzına de-:

1. **ağzına diyem:**-*yem*
   Gazel 30
   Mısra: **5**
   Kötü söz söylemek

   5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ ağzına diyem
   6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

ağzına söğ-:

1. **ağzuma sögersin:**-*er, -sin*
   Gazel 97

Mısra: **5**
Küfretmek, kötü söz söylemek

5. İkide birde aġzuma sögersin
6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

2. **aġzuma söger:**-*um*, -*a*
Gazel 18
Mısra: **12**
Küfretmek, kötü söz söylemek

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

2. **aġzuña söger**-*er*
Gazel 34
Mısra: **8**
Küfretmek, kötü söz söylemek

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

5. **aġzuma sögerek:**-*erek*
Gazel 60
Mısra: **4**
Küfretmek, kötü söz söylemek

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

6. **aġzuma sögmege:**-*meg*, -*e*
Gazel 17
Mısra: **6**
Küfretmek, kötü söz söylemek

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

10. **sögse aġzuma:**
Gazel 136
Mısra: **8**
Küfretmek, kötü söz söylemek

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudaġı aġzuma da nūş-ı cān idi

<u>āh:</u>

1. **āh:**
   Gazel 11
   Mısra: **1**
   Feryat, inilti

   1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
   2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

2. **āh:**
   Gazel 11
   Mısra: **7**
   Feryat, inilti

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

3. **āh:**
   Gazel 11
   Mısra: **8**
   Feryat, inilti

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

4. **āhı:**-*ı*
   Kıt'a 15
   Mısra: **1**
   Feryat, inilti

   1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
   2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

5. **āh:**
   Gazel 25
   Mısra: **6**
   Feryat, inilti

   5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

6. **āhum:**-*um*
   Gazel 41
   Mısra: **5**
   Feryat, inilti

5. Nerm ider ḳatı göñlüni āhum
6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

7. **āh:**
Gazel 55
Mısra: **5**
Feryat, inilti

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

8. **āhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 65
Mısra: **1**
Feryat, inilti

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

9. **āhumdan:**-*um, -dan*
Gazel 79
Mısra: **3**
Feryat, inilti

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

10. **āhumdan:**-*um, -dan*
Gazel 94
Mısra: **3**
Feryat, inilti

3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

11. **āh:**
Gazel 96
Mısra: **3**
Feryat, inilti

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

12. **āh:**
Gazel 98
Mısra: **6**
Feryat, inilti

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

13. **āh:**
Gazel 99
Mısra: **5**
Feryat, inilti

5. Ṣabrum varaḳları yele varmadın āh ile
6. Ġam ḳışṣasın ḥikāyet-i hicrānı añma ya

14. **āh:**
Gazel 101
Mısra: **3**
Feryat, inilti

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy ṣol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

15. **āh:**
Gazel 102
Mısra: **2**
Feryat, inilti

1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

16. **āh:**
Gazel 105
Mısra: **11**
Feryat, inilti

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

17. **āh:**
Gazel 114
Mısra: **2**
Feryat, inilti

1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

18. **āhum:**-*um*
Gazel 133
Mısra: **1**
Feryat, inilti

1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

19. **āh:**
Gazel 133
Mısra: **5**
Feryat, inilti

5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

20. **āh:**
Gazel 134
Mısra: **1**
Feryat, inilti

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

21. **āh:**
Gazel 135
Mısra: **7**
Feryat, inilti

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

22. **āh:**
Gazel 138
Mısra: **1**
Feryat, inilti

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

23. **āh:**
Gazel 143
Mısra: **3**
Feryat, inilti

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

<u>āh āh:</u>

1. **āh āh:**
Kaside 2
Mısra: **1**
Acı ve pişmanlık durumunda söylenen söz

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

āh eyle-:

1. **āh eylese:**-*se*
   Gazel 65
   Mısra: **9**
   Feryat etmek

   9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
   10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

āh et-:

1. **āh iden:**-*en*
   Gazel 24
   Mısra: **5**
   Feryat etmek

   5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
   6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

2. **āh ide:**-*e*
   Gazel 93
   Mısra: **3**
   Feryat etmek, inlemek

   3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
   4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

3. **āh ide:**-*e*
   Gazel 101
   Mısra: **9**
   Feryat etmek, inlemek

   9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
   10. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

4. **āh ideyin:**-*eyin*
   Gazel 86
   Mısra: **1**
   Feryat etmek, inlemek

   1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
   2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

āh ki:

1. **āh ki:**
   Gazel 49
   Mısra: **4**
   Eyvah ki

   3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥîfe-i ruḫsārına henüz
   4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirîġ

āh u vāveylā:

1. **āh u vāveylā:**
   Kaside 1
   Mısra: **26**
   Feryat figan

   25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
   26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

2. **āh u vāveylā:**
   Gazel 105
   Mısra: **1**
   Feryat figan

   1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
   2. Geçmesün dünyā vü māfîhā vü hūy u hāy ile

aḥbāb:

1. **aḥbābı:**-*ı*
   Gazel 127
   Mısra: **2**
   Sevgili, dost

   1. Düşmana urma tîr-i pürtābı
   2. Devr-i ḥüsnüñde gözle aḥbābı

ʿahd:

1. ʿ**ahdüñi:**-*üñ, -i*
   Gazel 72
   Mısra: **13**
   Söz, yemin

   13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrî gibi ben de
   14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

ʿahd u ḳarār:

1. ʿ**ahd u ḳarār:**
   Gazel 141
   Mısra: **2**
   Verdiği sözde durmak

   1. Hey yalancı nigār hey seni mi
   2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

ʿahde vefā eyle-:

1. ʿ**ahde vefā eyleye:**-*ye*
   Kaside 1
   Mısra: **34**
   Verdiği sözde durmak

   33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

āheng-i ah:

1. **āheng-i ahum:**-*um*
   Gazel 42
   Mısra: **7**
   Feryat, figan iniltisinin tınısı

   7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
   8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

āh-ı ʿāşıḳ:

1. **āh-ı ʿāşıḳdan:**-*dan*
   Gazel 41
   Mısra: **3**
   Aşığın feryadı

   3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
   4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

āh-ı āteşīn:

1. **āh-ı āteşīnüm:**-*üm*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Aşığın aşk ateşi ile yanan içinden gelen yakıcı inilti, nefes

   1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
   2. İçerem āb-ı feraḥbaḫşı mübārek rūzdur

āh-ı seḥer:

1. **āh-ı seḥerīdür:**-*ī, -dür*
   Gazel 16
   Mısra: **6**
   Aşığın seher vakti çıkardığı inilti

   5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
   6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

2. **āh-ı seḥergāh:**- *gāh*
   Gazel 11
   Mısra: **2**
   Aşığın seher vakti çıkardığı inilti

   1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
   2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

āḫir:

1. **āḫir:**
   Gazel 100
   Mısra: **2**
   Sonsuza kadar, ebediyen

   1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
   2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

2. **āḫir:**
   Gazel 131
   Mısra: **2**
   Sonunda

   1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
   2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

3. **āḫir:**
   Gazel 135
   Mısra: **8**
   Sonunda

   7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
   8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

āḫir nefes:

1. **āḫir nefesdür:**-*dür*
   Gazel 125

Mısra: **7**
Son nefes, ölüm anı

7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

āḫir ol-:

1. **āḫir oldı:**-*dı*
Gazel 88
Mısra: **1**
Bitmek, sona ermek

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

āḫiret:

1. **āḫiretde:**-*de*
Gazel 107
Mısra: **9**
Ahiret, öldükten sonraki alem

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

Aḥmed:

1. **Aḥmedüñ:**-*üñ*
Gazel 63
Mısra: **1**
Hz. Muhammed (sav)

1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

2. **Aḥmedüñ:**-*üñ*
Gazel 63
Mısra: **2**
Hz. Muhammed (sav)

1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

3. **Aḥmedüñ:**-*üñ*
Gazel 63
Mısra: **4**
Hz. Muhammed (sav)

3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẕm iden yiter
4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

4. **Aḥmedüñ:**-*üñ*
Gazel 63
Mısra: **6**
Hz. Muhammed (sav)

5. Şürīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

5. **Aḥmedüñ:**-*üñ*
Gazel 63
Mısra: **8**
Hz. Muhammed (sav)

7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

6. **Aḥmedüñ:**-*üñ*
Gazel 63
Mısra: **10**
Hz. Muhammed (sav)

9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i şādīyi ʿAmriyā
10. Miḥnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

āhū:

1. **āhū:**
Müfret 6
Mısra: **2**
Ceylan II Sevgili

1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

āhū-yı ḥıṭā:

1. **āhū-yı Ḫıṭāsın:**-*mış-sın*
Gazel 92
Mısra: **6**
Hıta ceylanı II Sevgili

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

aḥvāl:

1. **aḥvālin:**-*in*
   Kıt'a 16
   Mısra: **3**
   Durum, husus, vaziyet

   3. Irlayalum maḥabbet aḥvālin
   4. Getürüñ bāde-i ṣafābaḫşı

aḥvel:

1. **aḥvel:**
   Gazel 70
   Mısra: **5**
   Gözü şaşı gören

   5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
   6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

ak-:

1. **aḳduġın:**-*duġ, -ın*
   Gazel 80
   Mısra: **10**
   Akmak

   9. Ḳatı göñlinden ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
   10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

2. **aḳan:**-*an*
   Gazel 99
   Mısra: **4**
   Dökülen, süzülen

   3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
   4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

3. **aḳan yaş:**-*an*
   Gazel
   Mısra: **2**
   Gözyaşı

   1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
   2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

aḳa çağlaya:

1. **aḳa çağlaya:**-*ya*
   Gazel 101
   Mısra: **6**
   Aşırı şekilde göz yaşı dökmek

   5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
   6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

akça:

1. **aḳçaya:**-*ya*
   Kıt'a 5
   Mısra: **1**
   Eskiden para ölçüsü olarak kullanılan küçük gümüş sikke

   1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
   2. Oynayı oynayı vireyin onı

ʿākıbet:

1. ʿ**ākıbet:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Neticede, işin sonunda

   9. Melāmet iderler ṣaḳın ʿākıbet
   10. Şarāb-ı ġurūrı içüp olma mest

2. ʿ**āḳıbet:**
   Gazel 123
   Mısra: **5**
   Neticede, işin sonunda

   5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
   6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

ʿaḳīk:

1. ʿ**aḳīḳa:**-*a*
   Gazel 31
   Mısra: **8**
   Kırmızı renkli değerli bir taş II Gözün çok ağlamaktan

   7. Leb-i laʿlīnüñ içün aġlamadan
   8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

aḳıt-:

1. **aḳıtdı:**-*dı*
   Gazel 122
   Mısra: **10**
   Dökmek

   9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
   10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

aḳıt:

1. **aḳıt:**
   Gazel 133
   Mısra: **10**
   Gözyaşı dökmek

   9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿiṣyānı pāk ide
   10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

aḳıt-:

1. **aḳıdur:**-*ur*
   Gazel 67
   Mısra: **10**
   Akmak II Şiir

   9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
   10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

ʿakl:

1. ʿ**aḳlum:**-*um*
   Gazel 29
   Mısra: **10**
   Fikir, düşünce

   9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
   10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

2. ʿ**aḳluñ:**-*uñ*
   Gazel 128
   Mısra: **5**
   Fikir, düşünce

   5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
   6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

3. ʿ**aḳlı:**-*ı*
   Gazel 131
   Mısra: **4**
   Fikir, düşünce

   3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
   4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

4. ʿ**aḳl:**
   Gazel 135
   Mısra: **5**
   Fikir, düşünce

   5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
   6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

5. ʿ**aḳlumı:**-*um, -ı*
   Gazel 141
   Mısra: **10**
   Akıl

   9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
   10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

<u>ʿaklını aldır-:</u>

1. ʿ**aḳlı aldurdum:** -*du, -m*
   Gazel 80
   Mısra: **7**
   Aklı başından gitmek, etkilenmek

   7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum diriġ
   8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

<u>ʿaḳlı alın-:</u>

1. ʿ**Aḳlum alındı:**-*dı*
   Gazel 99
   Mısra: **2**
   Aklı başından gitmek, etkilenmek

   1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
   2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

<u>ʿaklı ṭaġıl-:</u>

1. ʿ**aḳlum ṭaġıldı:**-*dı*
   Gazel 35

Mısra: **3**
Düşünememek, fikredememek

3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

ʿaks-i rūy:

1. ʿ**aks-i rūyumdur:**-*um, -dur*
Gazel 102
Mısra: **7**
Yüzün yansıması

7. ʿAks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
8. Zerdrūy oldı dimeñ ḫūrşīd-i nūrefşānuma

āl:

1. **āl:**
Murabba 3
Mısra: **2**
Hile, düzen, aldatma

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

al:

2. **al:**
Gazel 67
Mısra: **1**
Kırmızı II Sevgilinin yanağının kırmızılığı

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

3. **al:**
Gazel 80
Mısra: **2**
Kırmızı (renk)

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

4. **al:**
Gazel 80
Mısra: **3**
Kırmızı (renk)

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ileʿanberfeşān

5. **al:**
Gazel 80
Mısra: **5**
Kırmızı (renk)

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

al-:

1. **alupdur:**-*up, -dur*
Kaside 1
Mısra: **68**
Tutmak, eline almak

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

2. **alalum:**-*a, -lum*
Murabba 2
Mısra: **1**
Nasiplenmek, faydalanmak

1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

3. **alalum:**-*a, -lum*
Murabba 2
Mısra: **2**
Elde etmek

1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

4. **alalum:**-*a, -lum*
Murabba 2
Mısra: **3**
Elde etmek

3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

5. **aldı:**-*dı*
Kaside 2
Mısra: **1**
Etkilemek, etkisi altına almak

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

6. **aldı:**-*dı*
Kıt'a 14
Mısra: **2**
Elde etmek, sahip olmak

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

7. **aldum:**-*du, -m*
Gazel 16
Mısra: **9**
Faydalanmak

9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

8. **alupdur:**-*up, -dur*
Gazel 20
Mısra: **11**
Tutmak

11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı ṣu gül yüzüñçün āyinedār

9. **alur:**-*ur*
Gazel 30
Mısra: **7**
Sahip olmak

7. Ṣofīlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manasṭır dirler

10. **alsam:**-*sa, -m*
Gazel 37
Mısra: **5**
Koparmak, kapmak

5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

11. **aldı:**-*dı*
Gazel 43
Mısra: **2**
Tutmak

1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

12. **alur:**-*ur*
Gazel 43
Mısra: **3**
Sahip olmak

3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

13. **alduġına:**-*duġ, -ına*
Gazel 46
Mısra: **3**
Almak, ele geçirmek

3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
4. Aşılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aş

14. **alduġun:**-*duġ, -un*
Gazel 65
Mısra: **7**
Sarmak, taşımak

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

15. **aldı:**-*dı*
Gazel 89
Mısra: **4**
Sahip olmak, elde etmek

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

16. **alasın:**-*a, -sın*
Gazel 92
Mısra: **4**
Sahip olmak

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

17. **almasun:**-*ma, -sun*
Gazel 97
Mısra: **10**
Kapmak, ele geçirmek

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

18. **alup:**-*up*
Gazel 107
Mısra: **3**
Birliktelik

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

19. **alduḳça:**-*duḳça*
Gazel 108
Mısra: **7**
Nasiplenmek, faydalanmak

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

20. **aldı:**-*dı*
Gazel 111
Mısra: **3**
Sarmak, kuşatmak

3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

21. **al:**
Gazel 113
Mısra: **3**
Sahip olmak

3. Al kilīdin göñül hazīnesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşāya ışmarla

22. **almaġ:**-*maġ*
Gazel 129
Mısra: **3**
Nasiplenmek, faydalanmak

3. Büseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

23. **ala:**-*a*
Gazel 131
Mısra: **7**
Ulaşmak

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

24. **almaḳ:**-*maḳ*
Gazel 136
Mısra: **10**
Nasiplenmek, faydalanmak

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

25. **alduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 141
Mısra: **7**
Sahip olmak, elde etmek

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

26. **aldı:**-*dı*
Gazel 13
Mısra: **7**
Sahip olmak, elde etmek

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

al in-:

1. **al indi:**-*di*
Gazel 137
Mısra: **10**
Kızarmak

9. Dūd-ı ahuñdan ḳarardı ḫaṭṭ-ı yār
10. ʿAmriyā al indi yüzüñ aġını

āl kabā:

1. **āl ḳabā:**
Kaside 1
Mısra: **24**
Kırmızı kaftan II Kırmızı yaprak

23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

<u>āl ol-:</u>

1. **āl olup:**-*up*
   Gazel 106
   Mısra: **9**
   Kızarmak, kırmızılaşmak

   9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
   10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

<u>āl vālā:</u>

1. **āl vālā:**
   Gazel 80
   Mısra: **6**
   Sevgilinin bembeyaz yanağı

   5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
   6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

<u>ala göz:</u>

1. **ala gözler:**-*ler*
   Gazel 71
   Mısra: **8**
   Ela göz

   7. Gönlüm andan böyle meftūn oldı kim
   8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

2. **ala gözler:**-*ler*
   Gazel 135
   Mısra: **8**
   Ela göz

   7. Āh kim gönlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
   8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

3. **ala gözlüm:**-*lüm*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Ela göz

   3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

ʿalāmet:

1. ʿ**alāmet:**
   Gazel 53
   Mısra: **8**
   İşaret

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Gönlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

alçaḳ:

1. **alçaḳ:**
   Gazel 95
   Mısra: **3**
   Yere yakın

   3. Alçaḳ uçma bülendpervāz ol
   4. ʿArşa çıḳ anda āşiyān eyle

2. **alçaḳda:**-*da*
   Gazel 142
   Mısra: **13**
   Aşağılık derecesi

   13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
   14. Saña devletle rifʿat el virdi

aldan-:

1. **aldanup:**-*up*
   Gazel 105
   Mısra: **7**
   Yanılmak, hataya düşmek

   7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
   8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

aldur-:

1. **aldurdum:**-*du, -m*
   Kıt'a 6
   Mısra: **4**
   Avlatmak

   3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
   4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

ʿālem:

1. ʿ**ālemde:**-*de*
   Kaside 1
   Mısra: **89**
   Dünya, yeryüzü

   89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
   90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī ẕıll-ı Ḫudā

2. ʿ**āleme:**-*e*
   Kıt'a 1
   Mısra: **3**
   Dünya, yeryüzü

   3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
   4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. ʿ**āleme:**-*e*
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Dünya, yeryüzü

   7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
   8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

4. ʿ**ālemde:**-*de*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Dünyada, insanlar arasında

   1. Dem be dem ʿāşıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
   2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

5. ʿ**ālem:**
   Gazel 31
   Mısra: **3**
   Dünya, yeryüzü

   3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
   4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

6. ʿ**ālem:**
   Gazel 40
   Mısra: **12**
   Dünya, yeryüzü

   11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
   12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

7. ʿ**ālemüñ:**-*üñ*
Gazel 44
Mısra: **10**
Dünya, yeryüzü

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

8. ʿ**ālem:**
Gazel 94
Mısra: **3**
Sancak, bayrak

3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

9. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 95
Mısra: **2**
Aşıklar arasında

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
2. ʿIşḳı ʿālemde dāstān eyle

10. ʿ**āleme:**-*e*
Gazel 105
Mısra: **6**
İnsanlar arasında

5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

11. ʿ**āleme:**-*e*
Gazel 107
Mısra: **14**
Dünya, yeryüzü

13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

12. ʿ**ālem:**
Gazel 110
Mısra: **5**
Bütün insanlar

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışḳ Mahmūdı Ayāza

13. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 133
Mısra: **3**
Dünya, yeryüzü

3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

ʿalem dik-:

1. ʿ**alem dikdi:**-*di*
Gazel 133
Mısra: **3**
Sebep olmak

3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

ʿālem gözi:

1. ʿ**ālem gözi:**-*in, -den*
Murabba 3
Mısra: **3**
Dünya gözü

3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

ʿālemsūz:

1. ʿ**ālemsūzdur:**-*dur*
Murabba 1
Mısra: **1**
Cihanı ateşe veren

1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
2. İçerem āb-ı feraḥbaḫşı mübārek rūzdur

alıgör-:

1. **alıgör:**
Gazel 89
Mısra: **9**
Sahip ol da bak

9. Sen būse ile gönlini ʿAmrīnüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

Allāh:

1. **Allāh:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Yüce yaratıcı

   3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **Allāh:**
   Gazel 11
   Mısra: **4**
   Yüce yaratıcı

   3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
   4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

3. **Allāhı:**-*ı*
   Kıt'a 15
   Mısra: **2**
   Yüce yaratıcı

   1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
   2. Ẓulmi ḳo ḫāżır gör Allāhı begüm

4. **Allāha:**-*a*
   Gazel 35
   Mısra: **12**
   Yüce yaratıcı

   11. Ḥużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
   12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

5. **Allāhuma:**-*um, -a*
   Gazel 68
   Mısra: **12**
   Yüce yaratıcı

   11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
   12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

Allāh Allāh:

1. **Allāh Allāh:**
   Gazel 29
   Mısra: **1**
   Şaşırma ifade eden bir söz

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

alın:

1. **alnuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 76
   Mısra: **9**
   Göz ile saç arası

   9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
   10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

alt:

1. **altında:**-*ın, -da*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Alt, aşağı

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

altun:

1. **altun:**
   Kaside 1
   Mısra: **3**
   Altın

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

alur bul-:

1. **alur buldı:**-*dı*
   Gazel 122
   Mısra: **7**
   Alıcı olmak

   7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
   8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

aʿmā:

1. **aʿmā:**
   Kaside 1
   Mısra: **70**
   Kör, görmeyen

69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

2. **aʿmālar:**-*lar*
Gazel 138
Mısra: **6**
Kör, görmeyen

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

<u>āmān:</u>

1. **āmān:**
Gazel 97
Mısra: **8**
İmdat

7. Gözüñ ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ
8. Sitem taʿlīm ider bilmez āmān da

<u>āmīn:</u>

1. **āmīn:**
Gazel 123
Mısra: **9**
Dualardan ve hayır temennilerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḫaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

<u>ammā:</u>

1. **ammā:**
Murabba 4
Mısra: **3**
Ancak, ama, fakat

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **ammā:**
Gazel 14
Mısra: **10**
Ancak, ama, fakat

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

3. **ammā:**
   Gazel 87
   Mısra: **6**
   Ancak, ama, fakat

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

4. **ammā:**
   Gazel 131
   Mısra: **5**
   Ancak, ama, fakat

   5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
   6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

ʿamr u zeyd:

1. ʿ**amr u zeyde:**-*e*
   Gazel 76
   Mısra: **16**
   Arapçada örnek için kullanılan isimler II Herkes

   15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
   16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

ʿAmrī vü Mecnūn:

1. ʿ**Amrī vü mecnūn:**
   Gazel 47
   Mısra: **9**
   Amri ve Mecnun (Mecnun: Meşhur Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı)

   9. ʿIşḳ işin ʿAmrī vü Mecnūn itdi fāş
   10. Külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni şāʿ

ʿAmrī-i āvāre:

1. ʿ**amrī-i āvāre:**
   Gazel 124
   Mısra: **10**
   Başıboş, serseri Amri

   9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
   10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

ʿAmrī-i miskine:

1. ʿ**amrī-i miskine:**-*e*
   Gazel 82
   Mısra: **12**
   Zavallı Amrî

   11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

ʿAmrī-i şeydā:

1. ʿ**Amrī-i şeydā:**
   Gazel 126
   Mısra: **9**
   Çılgın, aşık Amrî

   9. ʿAmrī-i şeydā mey-i ʿışḳa düşüp
   10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

2. ʿ**Amrī-i şeydāyı:**-*yı*
   Gazel 106
   Mısra: **16**
   Çılgın, aşık Amrî

   15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
   16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

ʿAmrī-i şūrīdeḥāl:

1. ʿ**amrī-i şūrīdeḥāle:**
   Gazel 15
   Mısra: **10**
   Perişan haldeki Amrî

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

ʿAmrī-i zār:

1. ʿ**amrī-i zāruñ:**-*uñ*
   Gazel 125
   Mısra: **11**
   Ağlayıp inleyen Amrî

   11. Tamām oldı işi ʿAmrī-i zāruñ
   12. Niçe bir incidürsin vara geldi

<u>añ-:</u>

1. **añsañ:**-*sa, -ñ*
   Gazel 24
   Mısra: **10**
   Hatırlamak, akla getirmek

   9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
   10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

2. **añmadı:**-*ma, -dı*
   Gazel 28
   Mısra: **5**
   Hatırlamak, akla getirmek

   5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
   6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

3. **añsañ:**-*sa, -ñ*
   Gazel 29
   Mısra: **7**
   Arzu etmek, istemek

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

4. **añsam:**-*sa, -m*
   Gazel 34
   Mısra: **7**
   Arzu etmek, istemek

   7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
   8. Ne disün aġzuña söger didiler

5. **añar:**-*ar*
   Gazel 54
   Mısra: **6**
   Arzu etmek, istemek

   5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
   6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

6. **añup:**-*up*
   Gazel 65
   Mısra: **9**
   Akla getirmek

   9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
   10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

7. **añdum:**-*dum*
Gazel 68
Mısra: **13**
Arzu etmek, istemek

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

8. **añmaya:**-*ma, -ya*
Gazel 99
Mısra: **14**
Hatırlamak, akla getirmek

13. ʿIşḳ āsitānesinde yüzin ḫāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

9. **añılur:**-*ıl, -ur*
Gazel 103
Mısra: **10**
Anmak, hatırlamak

9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

10. **andı:**-*dı*
Gazel 111
Mısra: **7**
Hatırlamak, akla getirmek

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

11. **añardı:**-*ar, -dı*
Gazel 117
Mısra: **9**
Hatırlamak, akla getirmek

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

12. **añup:**-*up*
Gazel 120
Mısra: **9**
Hatırlamak, akla getirmek

9. ʿIşḳ-ı Mecnūnı añup aġladuġum
10. Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı

aña:

1. **aña:**
   Kaside 1
   Mısra: **18**
   Ona

   17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
   18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

2. **aña:**
   Kaside 1
   Mısra: **76**
   Ona

   75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
   76. Güneş devāt u ḳalem olsa ṣaʿṣaʿa aña

3. **aña:**
   Kaside 1
   Mısra: **84**
   Ona

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

4. **aña:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Ona

   9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
   10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

5. **aña:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **3**
   Ona

   3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
   4. Sīmtendür koyanım onı bunı

6. **aña:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **4**
   Ona

   3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
   4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

7. **aña:**
   Kıt'a 7
   Mısra: **2**
   Ona

   1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
   2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

8. **ana:**
   Gazel 33
   Mısra: **8**
   Ona

   7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
   8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

9. **aña:**
   Gazel 36
   Mısra: **8**
   Ona

   7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
   8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

10. **aña:**
   Gazel 41
   Mısra: **2**
   Ona

   1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
   2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

11. **aña:**
   Gazel 49
   Mısra: **13**
   Ona

   13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
   14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

12. **aña:**
   Gazel 73
   Mısra: **11**
   Ona

   11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
   12. Deñerem yine añadur naẓarum

13. **añadur:**-*dur*
    Gazel 73
    Mısra: **12**
    Ona

    11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
    12. Deñerem yine añadur naẓarum

14. **aña:**
    Gazel 80
    Mısra: **3**
    Ona

    3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
    4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

15. **aña:**
    Gazel 89
    Mısra: **7**
    Ona

    7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
    8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

16. **aña:**
    Gazel 118
    Mısra: **8**
    Ona

    7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
    8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

<u>aña göre:</u>

1. **aña göre:**
    Kaside 1
    Mısra: **14**
    Onun için

    13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
    14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

<u>anadan ṭoġ-:</u>

1. **anadan ṭoġmışam:**-*mış, -am*
    Kıt'a 4
    Mısra: **1**
    Doğmak, dünyaya gelmek

1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
2. Ƶevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

ʿanber:

1. ʿ**anberden:**-*den*
   Gazel 140
   Mısra: **3**
   Anber kokusu

   3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
   4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

ʿanberāmīz:

1. ʿ**anberāmīz:**
   Gazel 17
   Mısra: **3**
   Sevgilinin saçlarının kokusu (anber kokusu)

   3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
   4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

ʿanberfeşān:

1. ʿ**anberfeşān:**
   Gazel 80
   Mısra: **4**
   Amber kokusu saçan II Sevgilinin yüzündeki ben

   3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
   4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

ʿanberīn:

1. ʿ**anberīn:**
   Gazel 9
   Mısra: **3**
   Anber kokulu ayva tüyü

   3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
   4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

ʿanberīn gīsū:

1. ʿ**anberīn gīsū:**
   Gazel 90

Mısra: **5**
Sevgilinin anber kokulu saçı

5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

ʿanberīn kākül:

1. ʿ**anberīn kākül:**
Gazel 22
Mısra: **4**
Sevgilinin anber kokulu perçemi

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

ʿanberīn ol-:

1. ʿ**anberīn oldı:**-*dı*
Gazel 58
Mısra: **8**
Anber kokulu olmak

7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

ʿanbersā ḳıl-:

1. ʿ**anbersā ḳıldı:**-*dı*
Kaside 1
Mısra: **2**
Amber kokusu ile doldurmak

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

anca:

1. **anca:**
Gazel 3
Mısra: **10**
"*Çokluk" bağlamında kullanılmış söz*

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **ancalar:**-*lar*
Gazel 29

Mısra: **4**
Birçokları

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

ancaḳ:

1. **ancaḳ:**
Gazel 25
Mısra: **7**
Yalnız

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

2. **ancaḳ:**
Gazel 35
Mısra: **11**
Yalnız

11. Ḥużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

3. **ancaḳ:**
Gazel 53
Mısra: **1**
Ancak

1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

4. **ancaḳ:**
Gazel 53
Mısra: **2**
Ancak

1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

5. **ancaḳ:**
Gazel 53
Mısra: **4**
Neticede

3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

6. **ancaḳ:**
   Gazel 53
   Mısra: **6**
   Neticede

   5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
   6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

7. **ancaḳ:**
   Gazel 53
   Mısra: **8**
   Ne var ki

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Göñlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

8. **ancaḳ:**
   Gazel 53
   Mısra: **10**
   Ne var ki

   9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
   10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

9. **ancaḳ:**
   Gazel 54
   Mısra: **1**
   Nihayet

   1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
   2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

10. **ancaḳ:**
   Gazel 54
   Mısra: **2**
   Nihayet

   1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
   2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

11. **ancaḳ:**
   Gazel 54
   Mısra: **4**
   Nihayet

   3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
   4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

12. **ancaḳ:**
    Gazel 54
    Mısra: **6**
    Ne var ki

    5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
    6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

13. **ancaḳ:**
    Gazel 54
    Mısra: **8**
    Sonuçta

    7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
    8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

14. **ancaḳ:**
    Gazel 54
    Mısra: **10**

    9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
    10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

15. **ancaḳ:**
    Gazel 68
    Mısra: **14**
    Ama, yalnız

    13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
    14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

16. **ancaḳ:**
    Gazel 72
    Mısra: **11**
    Ama, yalnız

    11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
    12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

17. **ancaḳ:**
    Gazel 124
    Mısra: **6**
    Neticede

    5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
    6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

and iç-:

1. **and içer:**-*er*
   Kaside 1
   Mısra: **71**
   Yemin etmek

   71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
   72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

anda:

1. **anda:**
   Kaside 1
   Mısra: **80**
   Orada

   79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
   80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

2. **anda:**
   Kıt'a 13
   Mısra: **2**
   Orada

   1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
   2. Bundan anda öpmek istedüm seni

3. **anda:**
   Gazel 15
   Mısra: **8**
   Orada

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

4. **anda:**
   Gazel 17
   Mısra: **2**
   Orada

   1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
   2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

5. **anda:**
   Gazel 95
   Mısra: **4**
   Orada

3. Alçaḳ uçma bülendpervāz ol
4. ʿArşa çıḳ anda āşiyān eyle

andan:

1. **andan:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Ondan sonra

   3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. **andan:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Ondan sonra

   3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

3. **andan:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Ondan sonra

   3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
   4. Seni bir göreyin andan öleyim

4. **andan:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Ondan sonra

   3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

5. **andan:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Ondan sonra

   3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

6. **andan:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Ondan sonra

3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

7. **andan:**
Kıt'a 3
Mısra: **1**
Ondan

1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

8. **andan:**
Gazel 35
Mısra: **2**
Ondan (sevgili)

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

9. **andan:**
Gazel 52
Mısra: **2**
Ondan (sevgili)

1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

10. **andan:**
Gazel 71
Mısra: **7**
Onun yüzünden (sevgili yüzünden)

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

11. **andan:**
Gazel 73
Mısra: **10**
Ondan (namustan)

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

12. **andan:**
Gazel 84
Mısra: **7**
Yoldan

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

13. **andan:**
Gazel 113
Mısra: **6**
Ondan

5. Ruḥ āyīnesin mücellā ḳıl
6. Andan ol mehliḳāya ışmarla

14. **andan:**
Gazel 114
Mısra: **3**
Sevgiliden

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

ʿandelīb:

1. ʿ**andelīb:**
Murabba 1
Mısra: **1**
Bülbül II Aşık

1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

2. ʿ**andelīb:**
Gazel 136
Mısra: **12**
Bülbül II Aşık

11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

ʿandelīb-i mest:

1. ʿ**andelīb-i mest:**
Gazel 39
Mısra: **3**
Sarhoş olmuş aşık

3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı şarāb-ı erġavānīdür

andur-:

1. **añdurur:**-*ur*
   Gazel 1
   Mısra: **5**
   Benzemek

   5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
   6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

anı:

1. **anı:**
   Kaside 1
   Mısra: **6**
   Onu

   5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
   6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

2. **anı:**
   Kaside 1
   Mısra: **36**
   Onu

   35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
   36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

3. **anı:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Onu

   9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
   10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

4. **anı:**
   Gazel 11
   Mısra: **9**
   Onu

   9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
   10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

5. **anı:**
   Gazel 19
   Mısra: **2**
   Onu

1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

6. **anı:**
Gazel 26
Mısra: **7**
Onu

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

7. **anı:**
Gazel 49
Mısra: **11**
Onu

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

8. **anı:**
Gazel 78
Mısra: **7**
Onu

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

9. **anı:**
Gazel 111
Mısra: **2**
Onu

1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

10. **anı:**
Gazel 113
Mısra: **12**
Onu

11. Kuḥl içün ḫāk-i payın isterseñ
12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

11. **anı:**
Gazel 114
Mısra: **4**
Onu

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

12. **anı:**
Gazel 141
Mısra: **14**
Onu

13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

<u>añla-:</u>

1. **añlayan:**-*yan*
Gazel 61
Mısra: **14**
Kavramak, idrak etmek

13. ʿAmrī Mecnūn-ı ʿAmirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

2. **añlaram:**-*r, -am*
Gazel 70
Mısra: **2**
Kavramak, idrak etmek

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

3. **añlamadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 118
Mısra: **6**
Kavramak, idrak etmek

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẓ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

4. **añlayana:**-*yan, -a*
Gazel 132
Mısra: **7**
Kavramak, idrak etmek

7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

<u>anlar:</u>

1. **anlara:**-*a*
Gazel 21

Mısra: **11**
Onlar

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

2. **anlar:**
Gazel 21
Mısra: **12**
Onlar

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

3. **anlar:**
Gazel 107
Mısra: **8**
Onlar

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

<u>añma:</u>

1. **añma ya:**-*ma*
Gazel 99
Mısra: **1**
Hatırlamamak, akla getirmemek

1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

2. **añma:**-*ma*
Gazel 99
Mısra: **4**
Hatırlamamak, akla getirmemek

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

3. **añma:**-*ma*
Gazel 99
Mısra: **8**
Hatırlamamak, akla getirmemek

7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

4. **añma:**-*ma*
   Gazel 99
   Mısra: **10**
   Hatırlamamak, akla getirmemek

   9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
   10. Bīmār-ı ʾışk olanlara dermānı añma ya

5. **añma:**-*ma*
   Gazel 99
   Mısra: **12**
   Hatırlamamak, akla getirmemek

   11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
   12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

6. **añma:**-*ma*
   Gazel 99
   Mısra: **6**
   Hatırlamamak, akla getirmemek

   5. Ṣabrum varaḳları yele varmadın āh ile
   6. Ġam ḳıṣṣasın ḥikāyet-i hicrānı añma ya

7. **añma:**-*ma*
   Gazel 99
   Mısra: **2**
   Hatırlamamak, akla getirmemek

   1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
   2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

anuñ:

1. **anuñ:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Onun

   3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **anuñ:**
   Gazel 17
   Mısra: **7**
   Onun

   7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
   8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

3. **anuñ:**
   Gazel 17
   Mısra: **8**
   Onun

   7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
   8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

4. **anuñ:**
   Gazel 26
   Mısra: **8**
   Onun

   7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
   8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

anuñçün:

1. **anuñçündür:**-*dür*
   Gazel 75
   Mısra: **4**
   Bu yüzden, bundan dolayı

   3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
   4. Anuñçündür sücūda varduġı ehl-i ṣafa ḳıblem

anuñla:

1. **anuñla:**
   Gazel 98
   Mısra: **3**
   Onunla

   3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
   4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

ara-:

1. **arar:**-*r*
   Gazel 17
   Mısra: **2**
   Bulmaya çalışmak

   1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
   2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

2. **aradı:**-*dı*
   Gazel 48

Mısra: **9**
Bir şeyi bulmak niyetiyle dolaşmak

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

3. **aradum:**-*du, -m*
Gazel 52
Mısra: **3**
Bir şeyi bulmak niyetiyle dolaşmak

3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

4. **arama:**-*ma*
Gazel 100
Mısra: **5**
Bir şeyi bulmak niyetiyle dolaşmak

5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

5. **aradum:**-*du, -m*
Gazel 118
Mısra: **7**
Bulmaya çalışmak

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

6. **arar:**-*r*
Gazel 124
Mısra: **10**
Bulmaya çalışmak

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

7. **arayam:**-*yam*
Gazel 139
Mısra: **6**
Bulmaya çalışmak

5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

ara:

1. **arasında:**-*sın, -da*
   Kıt'a 2
   Mısra: **2**
   İçinde

   1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
   2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

2. **arasında:**-*sın, -da*
   Gazel 35
   Mısra: **7**
   İki şeyin arası

   7. Göñül gitdi iki göz arasında
   8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

3. **arasında:**-*sın, -da*
   Gazel 36
   Mısra: **5**
   İçinde

   5. Girüp meydāna ʿuṣṣāḳ arasında
   6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

4. **arasında:**-*sın, -da*
   Gazel 64
   Mısra: **10**
   İçinde

   9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
   10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

5. **aradan:**-*dan*
   Gazel 101
   Mısra: **7**
   Oradan

   7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
   8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

6. **arasında:**-*sın, -da*
   Gazel 103
   Mısra: **1**
   İçinden

   1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
   2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

7. **arasında:**-*sın, -da*
Gazel 103
Mısra: **2**
İçinde

1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

8. **arasında:**-*sın, -da*
Gazel 103
Mısra: **4**
(*Sözleri) arasında*

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

9. **arasında:**-*sın, -da*
Gazel 103
Mısra: **6**
İçinde

5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

10. **arasında:**-*sın, -da*
Gazel 103
Mısra: **8**
Arasında

7. Güyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūnbār arasında

11. **arasında:**-*sın, -da*
Gazel 103
Mısra: **10**
İçinde

9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

12. **arasında:**-*sın, -da*
Gazel 106
Mısra: **15**
İçinde

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

ara yir:

1. **ara yirde:**-*de*
   Kıt'a 6
   Mısra: **2**
   Ara yer

   1. Uydı nāgeh bana bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
   2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

arada:

1. **arada:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **3**
   Orada

   3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
   4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

2. **arada:**
   Gazel 29
   Mısra: **6**
   Orada

   5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
   6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

3. **arada:**
   Gazel 30
   Mısra: **9**
   Orada

   9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
   10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

4. **arada:**
   Gazel 43
   Mısra: **10**
   Orada

   9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
   10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

5. **arada:**
   Gazel 64
   Mısra: **6**
   İki şeyin arası

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

aradan çıḳ:

1. **aradan çıḳ:**
   Gazel 113
   Mısra: **2**
   Aradan çekilmek

   1. Cānı bir dilrübāya işmarla
   2. Aradan çıḳ Ḫudāya işmarla

ʿaraḳrīz:

1. ʿ**araḳrīz:**
   Gazel 6
   Mısra: **3**
   Ter döken, terleyen

   3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
   4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

aralıḳ:

1. **aralıḳdan:**-*dan*
   Gazel 45
   Mısra: **4**
   İki şey arasındaki uzaklık

   3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
   4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

ārām et-:

1. **ārām ide:**-*e*
   Gazel 21
   Mısra: **2**
   Rahatlatmak, huzur vermek

   1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
   2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

2. **ārām ide:**-*e*
   Gazel 44
   Mısra: **7**
   Rahatlatmak, huzur vermek

7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

ʿarʿar:

1. **ʿarʿar:**
   Gazel 27
   Mısra: **1**
   Dağ selvisi

   1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
   2. Ḳarşusında çınār el ḳarṣar

ārāyiş:

1. **ārāyişine:**-*in, -e*
   Kaside 1
   Mısra: **11**
   Zinet, süs

   11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine ṣaldı naẓar
   12. Ezel muṣavvirine eyledi hezār ŝenā

2. **ārāyişi:**-*i*
   Gazel 19
   Mısra: **12**
   Zinet, süs

   11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
   12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

3. **ārāyişi:**-*i*
   Gazel 65
   Mısra: **5**
   Zinet, süs

   5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
   6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

arıt-:

1. **arıdalum:**-*a, -lum*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Temizlemek

   1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
   2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

ʿārif:

1. ʿ**ārif:**
   Gazel 8
   Mısra: **4**
   Hakkı bilen, sırlara erişen

   3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
   4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

2. ʿ**ārife:**-*e*
   Gazel 118
   Mısra: **1**
   İrfan sahibi, alim, bilgin

   1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
   2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

ʿārıż:

1. ʿ**ārıżuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 9
   Mısra: **3**
   Yanak

   3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
   4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

2. ʿ**ārıż:**
   Gazel 61
   Mısra: **5**
   Yanak

   5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
   6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

3. ʿ**ārıżı:**-*ı*
   Gazel 82
   Mısra: **11**
   Yanak

   11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

4. ʿ**ārızı:**-*ı*
   Gazel 106
   Mısra: **9**
   Yanak

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

ʿārıż-ı zībā:

1. ʿ**ārıż-ı zībā:**
   Gazel 14
   Mısra: **1**
   Güzel yanak

   1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
   2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

ʿārıżuñ envārı:

1. ʿ**ārıżuñ envārını:**-*nı*
   Gazel 56
   Mısra: **7**
   Yanak nurları

   7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
   8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

armaġan:

1. **armaġan:**
   Gazel 63
   Mısra: **4**
   Hediye

   3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẓm iden yiter
   4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

ʿarşa çıḳ-:

1. ʿ**arşa çıḳ:**
   Gazel 95
   Mısra: **4**
   En yüksek noktaya çıkmak

   3. Alçaḳ uçma bülendpervāz ol
   4. ʿArşa çıḳ anda āşiyān eyle

ʿarşa-i ḫüsn:

1. ʿ**arşa-i ḫüsninde:**-*in, -de*
   Gazel 29
   Mısra: **5**
   Güzellik güvertesi

5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

arslan:

1. **arslanum:**-*um*
Gazel 4
Mısra: **10**
Cesaret, sağlamlık ve kuvvet gibi niteliklere sahip kahramanın (padisah/sevgili) benzetildigi yırtıcı hayvan

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

art-:

1. **artar:**-*ar*
Gazel 27
Mısra: **8**
Çoğalmak, fazlalaşmak

7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

2. **artup:**-*up*
Gazel 90
Mısra: **4**
Çoğalmak, fazlalaşmak

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

3. **arturur:**-*ur, -ur*
Gazel 99
Mısra: **11**
Çoğalmak, fazlalaşmak

11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışḳuñ arturur
12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

artuḳ:

1. **artuḳ:**
Kıt'a 15
Mısra: **3**
Başka

3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

2. **artuḳ:**
Gazel 52
Mısra: **1**
Başka

1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

3. **artuḳ:**
Gazel 52
Mısra: **2**
Başka

1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

4. **artuḳ:**
Gazel 52
Mısra: **4**
Başka

3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
4. Saña ṭuḥfe bulınmaz cāndan artuḳ

5. **artuḳ:**
Gazel 52
Mısra: **6**
Başka

5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

6. **artuḳ:**
Gazel 52
Mısra: **8**
Başka

7. Terāzūya urulsa nūr-ı ḥüsnün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Kenʿāndan artuḳ

7. **artuḳ:**
Gazel 52
Mısra: **10**
Başka

9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

8. **artuḳ:**
   Gazel 52
   Mısra: **12**
   Başka

   11. Ayırdı fitne ile yārı benden
   12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

9. **artuḳ:**
   Gazel 52
   Mısra: **14**
   Başka

   13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
   14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

10. **artuḳ:**
    Gazel 52
    Mısra: **16**
    Geriye kalan

    15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
    16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

11. **artuḳ:**
    Gazel 52
    Mısra: **18**
    Başka

    17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
    18. Kemālüñ yoḳ iken noḳṣāndan artuḳ

12. **artuḳ:**
    Gazel 94
    Mısra: **7**
    Başka

    7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
    8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

ʿarūs-ı bahār:

1. **ʿarūs-ı bahār:**
   Kaside 1
   Mısra: **1**
   Baharın gelişi

   1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
   2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

ʿarz it-:

1. ʿ**arz ide:**-*e*
   Gazel 4
   Mısra: **14**
   Sunmak, takdim etmek

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

2. ʿ**arz idene:**-*en, -e*
   Gazel 18
   Mısra: **2**
   Sunan, veren

   1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
   2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

3. ʿ**arż ider:**-*er*
   Gazel 67
   Mısra: **1**
   Göstermek

   1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
   2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

4. ʿ**arż ider:**-*er*
   Gazel 82
   Mısra: **12**
   Göstermek

   11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

ʿarz u semā:

1. ʿ**arz u semā:**
   Kaside 1
   Mısra: **86**
   Yer ve gök

   85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
   86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

ʿarż-ı ḥāl:

1. ʿ**arż-ı ḥāl:**
   Kaside 1
   Mısra: **73**
   Durumunu anlatmak, içini dökmek

   73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
   74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

ārzū-yı leb-i cānān:

1. **ārzū-yı leb-i cānān:**
   Gazel 121
   Mısra: **12**
   Sevgilinin dudağının özlemi

   11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
   12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

aş-:

1. **aş:**
   Gazel 46
   Mısra: **1**
   Asmak

   1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
   2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

2. **aş:**
   Gazel 46
   Mısra: **2**
   Asmak

   1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
   2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

3. **aş:**
   Gazel 46
   Mısra: **4**
   Asmak

   3. Can metāʿın aldugına ola kim ikrār ide
   4. Aṣılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aṣ

4. **aṣ:**
Gazel 46
Mısra: **6**
Asmak

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

5. **aṣ:**
Gazel 46
Mısra: **6**
Asmak

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

6. **aṣmalıysa:**-*malıy, -sa*
Gazel 46
Mısra: **8**
Asmak

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aṣmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

7. **aṣ:**
Gazel 46
Mısra: **8**
Asmak

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aṣmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

8. **aṣ:**
Gazel 46
Mısra: **10**
Asmak

9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

9. **aṣılu:**-*ıl, -u*
Gazel 62
Mısra: **7**
Asılı olmak

7. Çāh-ı ẕeḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

āṣaf-ı zamān:

1. **āṣaf-ı zamān:**
   Gazel 13
   Mısra: **18**
   Zamanın Asaf'ı, (Asaf: Hz. Süleyman'ın veziri'dir)

   17. Ẓulmi ḥadden geçürdi ġamzelerüñ
   18. İşidür Āṣaf-ı zamān zinhar

aṣḥāb-ı niyāz:

1. **aṣḥāb-ı niyāza:**-*a*
   Gazel 110
   Mısra: **2**
   İhtiyaç sahipleri II Aşıklar (Aşıklar sevgilinin bakışına, ilgisine muhtaçtır)

   1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
   2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

ʿāşık:

1. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
   Kaside 1
   Mısra: **87**
   Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

   87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
   88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

2. ʿ**āşıḳa:**-*a*
   Gazel 2
   Mısra: **5**
   Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

   5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

3. ʿ**āşıḳ:**
   Gazel 2
   Mısra: **6**
   Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

   5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

4. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Murabba 4
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

5. ʿ**āşıḳları:**-*lar, -ı*
Murabba 4
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

6. ʿ**āşıḳlaruña:**-*lar, -uñ, -a*
Murabba 4
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Dem be dem ʿāşıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

7. ʿ**āşıḳ:**
Kıt'a 4
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
6. Çok ṣıġırsın buzaġudan ṭanadan

8. ʿ**āşıḳ:**
Kıt'a 4
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
6. Çok ṣıġırsın buzaġudan ṭanadan

9. ʿ**āşıklaruñ:**-*lar, -uñ*
Murabba 5
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Nedür ʿāşıklaruñ ṣuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

10. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 9
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

11. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Kıt'a 12
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

12. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 13
Mısra: **13**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

13. ʿĀşıḳam ṭatlu ṭatlu sözlerine
14. Söyle ey ṭūṭī-i şekergüftār

13. ʿ**āşıḳın:**-*ın*
Gazel 14
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

14. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Kıt'a 15
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

15. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 17
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

16. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 18
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

17. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 20
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar gönlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

18. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 25
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

19. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 34
Mısra: **4**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

20. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 36
Mısra: **4**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

21. ʿ**āşıḳları:**-*lar*, -*ı*
Gazel 38
Mısra: **11**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḥayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

22. ʿ**āşıḳlaruñdan:**-*lar, -uñ, -dan*
Gazel 56
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

23. ʿ**āşıḳın:**-*ın*
Gazel 64
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

24. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 66
Mısra: **8**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

25. ʿ**āşıḳlar:**-*lar*
Gazel 79
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

26. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 82
Mısra: **4**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

27. ʿ**āşıḳları:**-*lar, -ı*
Gazel 84
Mısra: **8**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

28. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 85
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

29. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 90
Mısra: **10**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe şoḳ ḳo beni
10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

30. ʿ**āşıḳām:**-*ām*
Gazel 96
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

31. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 96
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

32. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 101
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

33. ʿ**āşıḳlıġı:**-*lıġ, -ı*
Gazel 132
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

ʿāşıḳ it-:

1. ʿ**āşıḳ idüp:**-*üp*
   Gazel 19
   Mısra: **9**
   Aşık etmek

   9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
   10. Medḥ-i ḥüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

ʿāşıḳ iseñ:

1. ʿ**āşıḳ iseñ:**
   Gazel 51
   Mısra: **7**
   Aşıksan, seviyorsan

   7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
   8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

ʿāşıḳ ol-:

1. ʿ**āşıḳ ol:**
   Gazel 105
   Mısra: **1**
   Birine sevgiyle bağlanmak, tutulmak

   1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
   2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

2. ʿ**āşık oldum:**-*du, -m*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Birine sevgiyle bağlanmak, tutulmak

   1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
   2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

3. ʿ**āşıḳ oldum:**-*du, -m*
   Gazel 93
   Mısra: **1**
   Birine sevgiyle bağlanmak, tutulmak

   1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
   2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

āşikār eyle-:

1. **eylemese āşikār:**-*me*, -*se*
   Gazel 48
   Mısra: **2**
   Açığa çıkarmak

   1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
   2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

āşikāre:

1. **āşikāre:**
   Gazel 4
   Mısra: **2**
   Belli, meydanda, açık

   1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
   2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

āşikāre ḳıl-:

1. **āşikāre ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 50
   Mısra: **6**
   Ortaya çıkarmak

   5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
   6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

ʿāşıḳ-ı bīçāre:

1. ʿ**āşıḳ-ı bīçāreyi:**-*yi*
   Gazel 56
   Mısra: **5**
   Çaresiz aşık

   5. ʿĀşıḳ-ı bīçāreyi cānānesüz ḳılduñ dirīġ
   6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz ḳoduñ

ʿāşıḳ-ı dilḫaste:

1. ʿ**āşıḳ-ı dilḫaste:**
   Gazel 89
   Mısra: **5**
   Gönlü yaralı aşık

   5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
   6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

ʿāşıḳ-ı pürderd:

1. ʿ**āşıḳ-ı pürderd:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Çok dertli aşık

   3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

ʿāşıḳ-ı şeydā:

1. ʿ**āşıḳ-ı şeydā:**
   Gazel 2
   Mısra: **10**
   Divane âşık

   9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
   10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

ʿāşıḳ-ı zārı:

1. ʿ**āşıḳ-ı zārı:**-*ı*
   Gazel 57
   Mısra: **3**
   Ağlayan aşık

   3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
   4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

2. ʿ**āşıḳ-ı zārı:**-*ı*
   Gazel 75
   Mısra: **7**
   Ağlayan aşık

   7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
   8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

ʿāşıḳlar temāşāgāhı:

1. ʿ**āşıḳlar temāşāgāhıdur:**-*dur*
   Gazel 115
   Mısra: **5**
   Aşıkların gezip dolaştığı, seyrettikleri yer

   5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
   6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

ʿāşıḳlıḳ zamānı:

1. ʿ**āşıḳlıḳ zamānıdur:**-*dur*
   Gazel 39
   Mısra: **8**
   Sevmek, sevilmek zamanı (Gençlik yılları)

   7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
   8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

ʿāşıḳuñ dili:

1. ʿ**āşıḳuñ dilisin:**-*sin*
   Gazel 95
   Mısra: **9**
   Aşığın dili

   9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
   10. Söz bilenden yiter nihān eyle

aşıl-:

1. **aşılacak:**-*acak*
   Gazel 46
   Mısra: **4**
   Asılmak

   3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
   4. Aşılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aş

2. **aşılanlar:**-*an, -lar*
   Gazel 22
   Mısra: **1**
   Sarkıtmak

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

3. **asılmış:**-*mış*
   Gazel 38
   Mısra: **10**
   Tutulmak, takılı kalmak

   9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
   10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

āşinā:

1. **āşināsın:**-*sın*
   Gazel 10
   Mısra: **6**
   Dost, aşık

   5. Ḳocılur yad olana ol gülendām
   6. Dirīġā āşināsın eylemez yād

2. **āşınālardan:**-*lar, -dan*
   Gazel 123
   Mısra: **2**
   Dost, aşık

   1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
   2. Āşınālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

<u>āşinā çık-:</u>

1. **āşinā çıḳar:**-*ar*
   Gazel 25
   Mısra: **4**
   Kendini ifşa etmek

   3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
   4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

<u>āşinālıḳ:</u>

1. **āşinālıḳdan:**-*dan*
   Gazel 45
   Mısra: **10**
   Dostluk

   9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
   10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

<u>āsitān:</u>

1. **āsitānı:**-*ı*
   Gazel 63
   Mısra: **3**
   Kapı, eşik (Osmanlı kültüründe özellikle saray kapısı ve esiği, ulaşılması veya yaklaşılması arzulanan, yüz sürülen bir otorite mekânı olarak görülür.)

   3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẓm iden yiter
   4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

2. **āsitānında:**-*ın, -da*
Gazel 109
Mısra: **7**
Kapı, eşik (Osmanlı kültüründe özellikle saray kapısı ve esiği, ulaşılması veya yaklaşılması arzulanan, yüz sürülen bir otorite mekânı olarak görülür.)

7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

āsitān-ı dilber:

1. **āsitān-ı dilberümde:**-*üm, -de*
Gazel 2
Mısra: **7**
Gönül çalan güzelin kapı eşiği

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

2. **āsitān-ı dilberüme:**-*üm, -e*
Gazel 55
Mısra: **9**
Gönül çalan güzelin kapı eşiği

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

āşiyān eyle-:

1. **āşiyān eyle:**
Gazel 95
Mısra: **4**
Mesken tutmak, yuva yapmak

3. Alçaḳ uçma bülendpervāz ol
4. ʿArşa çıḳ anda āşiyān eyle

aṣla:

1. **aṣla:**
Gazel 40
Mısra: **6**
Asla

5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

aşşı:

1. **aṣṣı:**
   Gazel 46
   Mısra: **6**
   Fayda, yarar

   5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
   6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

āşūb-ı dil ü dīn:

1. **āşūb-ı dil ü dīnümdür:**-*dür*
   Gazel 19
   Mısra: **1**
   Din ve gönül karıştıran

   1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
   2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

āşūb-ı ehl-i ʿışḳa:

1. **āşūb-ı ehl-i ʿışḳa:**-*a*
   Gazel 116
   Mısra: **8**
   Aşk ehlininin aklını) karıştran

   7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
   8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

āşūb-ı rūzgār:

1. **āşūb-ı rūzgār:**
   Gazel 87
   Mısra: **2**
   Zamanı karıştıran

   1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
   2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

āşüfte:

1. **āşüfte:**
   Gazel 107
   Mısra: **6**
   Sevgiden kendinden geçen

   5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
   6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

2. **āşüfte:**
   Gazel 107
   Mısra: **12**
   Sevgiden kendinden geçen

   11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
   12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

āşüfteḥāl:

1. **āşüfteḥāl:**
   Gazel 136
   Mısra: **3**
   Sevgiden kendinden geçmiş

   3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
   4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

āsumāngīr:

1. **āsumāngīr:**
   Gazel 81
   Mısra: **8**
   Göğü kaplayan, gölgeleyen

   7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
   8. Āsumāngīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

āsumān-ı dergeh:

1. **āsumān-ı dergehüñde:**-*üñ, -de*
   Gazel 21
   Mısra: **5**
   Sevgilinin gökyüzü gibi olan dergahı

   5. Āsumān-ı dergehüñde ḫūn-ı ʿāşıḳdur şafaḳ
   6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

at-:

1. **atmaz:**-*maz*
   Gazel 103
   Mısra: **1**
   Bakmamak

   1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
   2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

2. **atdı:**-*dı*
   Gazel 122
   Mısra: **1**
   Atmak, fırlatmak

   1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
   2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

āteş:

1. **āteş:**
   Müfret 2
   Mısra: **1**
   Ateş

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

2. **āteş:**
   Müfret 2
   Mısra: **2**
   Ateş

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

3. **āteşde:**-*de*
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Ateş

   1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
   2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

āteş düş-:

1. **āteş düşdi:**-*di*
   Müfret 1
   Mısra: **1**
   Yakmak, yaralamak

   1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

2. **āteş düşdi:**-*di*
   Gazel 132
   Mısra: **1**
   Yakmak, yaralamak

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḥāli müşevveş düşdi

<u>āteş ṣal-:</u>

1. **āteş ṣalmış:**-*mış*
   Gazel 44
   Mısra: **5**
   Ateş düşürmek, yakmak

   5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
   6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

2. **āteşe ṣal:**
   Kaside 2
   Mısra: **12**
   Ateşe atmak, yakmak

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

<u>āteşgāh-ı ʿışḳ:</u>

1. **āteşgāh-ı ʿışḳunda:**-*un, -da*
   Gazel 38
   Mısra: **8**
   Aşkın yaktığı yer

   7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
   8. Göñlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

<u>āteş-i ah:</u>

1. **āteş-i ahumla:**-*um, -la*
   Gazel 112
   Mısra: **5**
   Ah çekince içten çıkan sıcak nefes

   5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
   6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

<u>āteş-i sūzān:</u>

1. **āteş-i sūzān:**
   Gazel 121
   Mısra: **6**
   Yakıcı ateş

5. Dil neyistānına odlar şaçalı ejder-i ʿışḳ
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

2. **āteş-i sūzān:**
Gazel 57
Mısra: **8**
Aşığı yakan aşk ateşi

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

āteş-i sūzānşekil:

1. **āteş-i sūzānşekil:**
Gazel 66
Mısra: **10**
Yakan ateş gibi

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ʿAmrī
10. Gül-i ḥamrā görinür āteş-i sūzānşekil

āteşīn efġān:

1. **āteşīn efġānuma:**-*um, -a*
Gazel 102
Mısra: **1**
Ateş gibi yakıcı inleme

1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

āteşīn gülzār:

1. **āteşīn gülzār:**
Gazel 106
Mısra: **15**
Kırmızı renkli gül bahçesi

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

atuñ başın çek-:

1. **atuñ başın çekerek:**-*erek*
Gazel 60
Mısra: **8**
Sevgilinin atının başını çekmek (Sevgili bir sultan, aşık da onun atını çeken köledir)

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

āvāre:

1. **āvāreler:**-*ler*
   Gazel 21
   Mısra: **2**
   Aşktan perişan olan, sevdalı kimseler

   1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
   2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

2. **āvāre:**
   Gazel 108
   Mısra: **3**
   Serseri, perişan

   3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
   4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

āvāre düş-:

1. **āvāre düşmiş:**-*miş*
   Kıt'a 10
   Mısra: **3**
   Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale gelmek

   3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
   4. Cemālüñ gülşeninde sünbül ister

āvāre göñül:

1. **āvāre göñlümden:**-*üm, -den*
   Gazel 33
   Mısra: **7**
   Şaşkın gönül

   7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
   8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

2. **āvāre gönül:**
   Gazel 44
   Mısra: **7**
   Şaşkın gönül

   7. Ḳanda ārām ide şimden girü āvāre gönül
   8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

āvāz vir-:

1. **āvāz vire:**-*e*
   Gazel 42
   Mısra: **6**
   Ses çıkarmak

   5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
   6. Şınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

ay:

1. **aydur:**-*dur*
   Gazel 29
   Mısra: **2**
   Ay yüzlü güzel

   1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
   2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

2. **ay:**
   Gazel 70
   Mısra: **2**
   Ay gibi güzel

   1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
   2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

3. **ay:**
   Gazel 74
   Mısra: **6**
   Seslenme bildiren söz

   5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
   6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

ay yüz:

1. **ay yüzünde:**-*ün, -de*
   Gazel 15
   Mısra: **1**
   Ay yüz, yüzü ay gibi güzel olmak

   1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
   2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

ayağ:

1. **ayağı:**-*ı*
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Ayak (Kişinin bedeni bağlamında)

   1. Bu ellerden götürmedin ayağı
   2. Yir altında idinmedin duraġı

2. **ayaġuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 16
   Mısra: **7**
   Huzur

   7. Cān naḳdini īŝār ideyin ayaġuña gel
   8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

3. **ayaġuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 48
   Mısra: **6**
   Ayak

   5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
   6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın nisār şemʿ

4. **ayaġında:**-*ın, -da*
   Gazel 67
   Mısra: **6**
   Ayak

   5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
   6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

5. **ayaġına:**-*ın, -a*
   Gazel 68
   Mısra: **11**
   Ayak

   11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
   12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

6. **ayaġuñ:**-*uñ*
   Gazel 74
   Mısra: **3**
   Ayak

3. Ayaġuñ izidür yüzümde gözüm
4. Olmışam ḫāk-i pāy efendicügüm

7. **ayaġına:**-*ın, -a*
Gazel 100
Mısra: **3**
Ayak

3. İremez kimse ol serv ayaġına
4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

8. **ayaġuñ:**-*uñ*
Gazel 130
Mısra: **13**
Ayak

13. Ayaġuñ öpmek umarsa feraḥdan
14. Ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī

ayaġa düş-:

1. **ayaġa düşdi:**-*di*
Gazel 61
Mısra: **3**
Dökülmek

3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

ayaġa düş-:

1. **ayaġa düşüp:**-*üp*
Murabba 2
Mısra: **1**
Düşkün olmak

1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

ayaġuñ izi:

1. **ayaġuñ izi:**
Kaside 1
Mısra: **29**
Ayak izi

29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **ayaġuñ izi:**
Gazel 19
Mısra: **7**
Ayak izi

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

ayaḳlara şal-:

1. **ayaḳlara:**-*lar, -a*
Gazel 22
Mısra: **3**
Ayak altına atmak

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

2. **ayaḳlara düş-:**
Gazel 63
Mısra: **5**
Kıymetini, îtibârını kaybetmek

5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

ayaḳda ḳal-:

1. **ayaḳda ḳaldı:**-*dı*
Gazel 60
Mısra: **8**
İtibar görmemek, beklemek

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

2. **ayaḳda ḳaldum:**-*dum*
Kaside 1
Mısra: **32**
Şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez olmak

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

ayaḳdaş:

1. **ayaḳdaş:**
   Gazel 105
   Mısra: **4**
   Yoldaş, arkadaş

   3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

ʿayān bil-:

1. ʿ**ayān bilsün:**
   Gazel 128
   Mısra: **2**
   Apaçık bilinmek

   1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
   2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

ʿayān eyle-:

1. ʿ**ayān eyle:**
   Gazel 95
   Mısra: **12**
   Göstermek

   11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
   12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

1. ʿ**ayān eyledi:**-*di*
   Gazel 126
   Mısra: **4**
   Açığa çıkarmak

   3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
   4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

ʿayān ol-:

1. ʿ**ayān oldı:**-*dı*
   Gazel 133
   Mısra: **4**
   Görünmek, ortaya çıkmak

   3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
   4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

āyāt:

1. **āyātı:**-*ı*
   Gazel 82
   Mısra: **6**
   Kur'an ayetleri

5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

ayāz:

1. **ayāza:**-*a*
   Gazel 110
   Mısra: **6**
   Gazneli Mahmud'un kölesi ve sevgilisi. Akıl, fetanet ve sadakatle hizmet etmiş, Sultan Mahmud da ona büyük bir sevgi beslemiştir.

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

āyet-i raḥmet:

1. **āyet-i raḥmetdür:**-*dür*
   Gazel 5
   Mısra: **4**
   Rahmet alameti

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

āyet-i vefā:

1. **āyet-i vefā:**
   Gazel 50
   Mısra: **3**
   Vefa ayeti

3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

āyīne:

1. **āyīneleridür:**-*ler, -i, -dür*
   Gazel 16
   Mısra: **2**
   Ayna II Aşığın, sevgilinin kirpiğinin oklarına hedef olan kalbi, sinesi

1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **āyine:**
Gazel 26
Mısra: **2**
Ayna II Sevgilinin yüzü

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

3. **āyinesinde:**-*sin, -de*
Gazel 70
Mısra: **1**
Ayna II Sevgilinin yüzü

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

<u>āyinedār ol-:</u>

1. **oldı āyinedār:**
Gazel 20
Mısra: **12**
Sevgilinin suya vuran yüzünün yansıması ile su, aynaya benzetilmiş ve Osmanlı'da zengin ve varlıklı kişilere ayna tutan olarak bilinen "ayinedar" bağlamında kullanılmış.

11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı ṣu gül yüzüñçün āyinedār

<u>āyine-i ḥüsn:</u>

1. **āyine-i ḥüsnüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 66
Mısra: **7**
Sevgilini güzelliklerin yansıması olan yüzü

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

<u>āyīne-i ruḫsār:</u>

1. **āyīne-i ruḫsārın:**-*ın*
Gazel 5
Mısra: **8**
Sevgilinin ayna gibi parlak olan yanağı

7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

ayır-:

1. **ayırdı:**-*dı*
   Gazel 52
   Mısra: **11**
   Uzaklaştırmak

   11. Ayırdı fitne ile yārı benden
   12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

2. **ayırdı:**-*dı*
   Gazel 123
   Mısra: **4**
   Çıkarmak

   3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
   4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

3. **ayırup:**-*up*
   Gazel 123
   Mısra: **6**
   Uzaklaştırmak

   5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
   6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

ayrıl-:

1. **ayrılup:**-*up*
   Gazel 90
   Mısra: **7**
   Parçalanmak, yaralanmak

   7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
   8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim şu diyen

2. **ayrılurken:**
   Gazel 24
   Mısra: **5**
   Uzaklaşmak

   5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
   6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

ʿayş:

1. ʿ**ayş:**
   Gazel 69
   Mısra: **11**
   Yaşam, yaşayış

   11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
   12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

2. ʿ**ayşa:**-*a*
   Gazel 106
   Mısra: **7**
   Zevk ve safa, yiyip içme

   7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
   8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

3. ʿ**ayş:**
   Gazel 136
   Mısra: **4**
   Zevk ve safa

   3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
   4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

ʿayş it-:

1. ʿ**ayş it:**
   Gazel 39
   Mısra: **2**
   Zevk ve sefa

   1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
   2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḫayāt-ı cāvidānīdür

ʿayşa āġāz eyle-:

1. ʿ**ayşa āġāz eyledi:**-*di*
   Gazel 106
   Mısra: **7**
   Birlikte (şarap) içmek

   7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
   8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

ʿayyār:

1. ʿ**ayyār:**
   Gazel 35
   Mısra: **8**
   Hilekâr, hileci II Sevgilinin aşığın gönlünü çalan gözleri

   7. Göñül gitdi iki göz arasında
   8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

2. **Amrī-i** ʿ**ayyārı:**-*ı*
   Gazel 46
   Mısra: **10**
   Hırsız Amrī (aşk tacını çalan)

   9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
   10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

ʿayyāre:

1. ʿ**ayyāreler:**-*ler*
   Gazel 21
   Mısra: **10**
   Hırsız II Gönül çalan, akılları alan (güzeller)

   9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
   10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

az:

1. **az:**
   Gazel 72
   Mısra: **8**
   Çok' un karşıtı

   7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
   8. ʿİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

az u çoḳ:

1. **az u çoḳ:**
   Gazel 8
   Mısra: **1**
   Biraz, azıcık

   1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
   2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

azacuḳ cānlu:

1. **azacuḳ cānlu:**
   Gazel 30
   Mısra: **3**
   Sevgilinin nazına dayanamayan

   3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
   4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

āzād:

1. **āzād:**
   Gazel 10
   Mısra: **10**
   Özgür II Sevgiliye kölelikten kurtulmak

   9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
   10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

ʿazm:

1. ʿ**azmine:**-*i, -ne*
   Gazel 115
   Mısra: **9**
   Gitmek, yönelmek, gitmeye niyetlenmek

   9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
   10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

ʿazm id-:

1. ʿ**azm iden:**-*en*
   Gazel 63
   Mısra: **3**
   Gitmek, yönelmek

   3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿazm iden yiter
   4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

2. ʿ**azm idelüm:**-*e, -lüm*
   Gazel 107
   Mısra: **3**
   Gitmek

   3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
   4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

ʿazm-i bostān it-:

1. ʿ**azm-i bostān itdiler:**-*di, -ler*
   Gazel 23
   Mısra: **1**
   Baharda meydana çıkmak

   1. Nevbahār oldı güzeller ʿazm-i bostān itdiler
   2. Ġam tenūrında dil-i ʿuşşāḳı biryān itdiler

ʿazm-i ḫār:

1. ʿ**azm-i ḫār:**
   Gazel 60
   Mısra: **2**
   Diken batmış gibi

   1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
   2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

ʿazm-i rāh it-:

1. ʿ**azm-i rāh itmege:**-*meg, -e*
   Gazel 24
   Mısra: **7**
   Yola düşmek, yola çıkmak

   7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
   8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

ʿazm-i ṣaḥrā-yı lāmekān eyle-:

1. ʿ**azm-i ṣaḥrā-yı lāmekān eyle:**
   Gazel 95
   Mısra: **6**
   Sonsuzluk mekanına niyetlenmek

   5. Cilvegāhuñ feżā-yı ḳuds olsun
   6. ʿAzm-i ṣaḥrā-yı lāmekān eyle

ʿazrā:

1. ʿ**aẕrā:**
   Gazel 79

Mısra: **6**
Meşhur Arap aşk hikayesinin erkek karakteri (bkz. Vamık u Azra)

5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

2.3. B

baba:

1. **babaña:**-*ñ, -a*
   Müfret 6
   Mısra: **2**
   Peder, baba

   1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
   2. Geyik dirler babaña sana āhū

2. **babacuġı:**-*cuġ, -ı*
   Gazel 134
   Mısra: **10**
   Peder, baba

   9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
   10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

bābil:

1. **bābil:**
   Gazel 62
   Mısra: **8**
   Irak'ta pek eski ve meşhur bir belde

   7. Çāh-ı z̲eḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
   8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

bād:

1. **bād:**
   Gazel 134
   Mısra: **2**
   Rüzgâr

   1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
   2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

bādām göz:

1. **bādām:**
   Gazel 38
   Mısra: **12**
   Badem II Çekik ve iri göz

   11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāṣıḳları ḥayrān ider
   12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

bādām-ı siyāh:

1. **bādām-ı siyāh:**
   Gazel 114
   Mısra: **8**
   Siyah badem II Siyah çekik ve iri göz

   7. Öldürürse gözüñ ey şūḫ beni
   8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

bādbān

1. **bādbānıdur:**-*ı, -dur*
   Kaside 1
   Mısra: **28**
   Yelken

   27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ġuṣṣada görinen
   28. Gözüm sefīnesinüñ bādbānıdur cānā

bāde:

1. **bādesüz:**-*süz*
   Gazel 21
   Mısra: **2**
   Şarap

   1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
   2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

2. **bāde:**
   Gazel 45
   Mısra: **8**
   Şarap

   7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
   8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

3. **bādeye:**-*ye*
   Gazel 138
   Mısra: **3**
   Şarap

   3. Düşse sāḳī ʿaks-i zülf-i ʿanberīnüñ bādeye
   4. Müşk ola ḫūn-ı dili āhū-yı ṣaḥralar gibi

bāde-i ʿışḳ:

1. **bāde-i ʿışḳ:**
   Gazel 140
   Mısra: **7**
   Aşk şarabı

   7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
   8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

bāde-i laʿl:

1. **bāde-i laʿl:**
   Gazel 107
   Mısra: **1**
   Kırmızı şarap

   1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
   2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

bāde-i laʿl-i leb:

1. **bāde-i laʿl-i lebinden:**-*in, -den*
   Gazel 76
   Mısra: **3**
   Dudağın lal gibi kırmızı şarabı

   3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
   4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

bāde-i ṣafābaḫş:

1. **bāde-i ṣafābaḫşı:**-*ı*
   Kıt'a 16
   Mısra: **4**
   Huzur, mutluluk veren şarap

   3. Irlayalum maḥabbet aḥvālin
   4. Getürüñ bāde-i ṣafābaḫşı

bāde-i ṣāfī:

1. **bāde-i ṣāfī:**
   Gazel 22
   Mısra: **6**
   Saf şarap

   5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
   6. Bāde-i ṣāfī midür şol nergis-i şengül midür

bād-ı āh:

1. **bād-ı āhumdan:**-*um, -dan*
   Gazel 66
   Mısra: **5**
   Aşığın aşk derdinden dolayı ıstırap çekerken dışarı verdiği nefes

   5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
   6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

2. **bād-ı āhum:**-*um*
   Gazel 133
   Mısra: **2**
   Aşığın aşk derdinden dolayı ıstırap çekerken dışarı verdiği nefes

   1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
   2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

3. **bād-ı āhumı:**-*um, -ı*
   Gazel 141
   Mısra: **11**
   Aşığın aşk derdinden dolayı ıstırap çekerken dışarı verdiği nefes

   11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
   12. Ṣāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

bād-ı ḫazāna:

1. **bād-ı ḫazāna:**-*a*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Sonbahar rüzgarı

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

bād-ı hevāya:

1. **bād-ı hevāya:**-*ya*
   Gazel 79
   Mısra: **3**
   Arzular, istekler

   3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
   4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

bād-ı ṣabā:

1. **bād-ı ṣabā:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

   3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

2. **bād-ı ṣabā:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

   3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

3. **bād-ı ṣabā:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

   3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

4. **bād-ı ṣabā:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

   3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

5. **bād-ı ṣabā:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

   3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḥaẕer ḳıl
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

bād-ı seḥer:

1. **bād-ı seḥer:**
   Gazel 32
   Mısra: **10**
   Doğudan esen hafif rüzgâr

9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

2. **bād-ı seḥerīden:**-*den*
Gazel 131
Mısra: **7**
Doğudan esen hafif rüzgar

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

baġ:

1. **baġlandı:**-*lan, -dı*
Gazel 105
Mısra: **7**
İlişki

7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

bāġbān-ı dil:

1. **bāġbān-ı dil:**
Gazel 49
Mısra: **9**
Gönül bekçisi

9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

bāġbān-ı ġamze:

1. **bāġbān-ı ġamzeñi:**-*ñi*
Gazel 37
Mısra: **11**
Gamze bekçisi

11. Uyudup bāġbān-ı ġamzeñi dil
12. Yanaġuñdan gül-i nesrīn uġurlar

bāġ-ı cinān dur:

1. **bāġ-ı cinān dur:**-*dur*
Kaside 2
Mısra: **6**
Cennet bahçesi

5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

bāġ-ı ḥüsn:

1. **bāġ-ı ḥüsn:**
   Gazel 95
   Mısra: **16**
   Güzellik bahçesi II Sevgilinin yüzü

   15. Sevelüm serv-i lāleruḫsārı
   16. Bāġ-ı ḥüsn içre şādmān eyle

bāġ-ı kūy:

1. **bāġ-ı kūyuñ:***-uñ*
   Gazel 32
   Mısra: **10**
   Sevgilinin semtinin bağı

   9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
   10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

bağışla-:

1. **bağışladum:***-du, -m*
   Gazel 78
   Mısra: **10**
   Karşılıksız vermek, ihsan etmek

   9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
   10. Var saña bağışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

bağla-:

1. **bağlamaludur:***-malu, -dur*
   Kıt'a 17
   Mısra: **3**
   Takmak, asmak

   3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
   4. Bīvefālar zülfine dil bağlaram

2. **bağla:**
   Gazel 37
   Mısra: **3**
   Toplamak

3. Ṣaçuñı bağla kim ben bīḳarāruñ
4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

3. **bağlayup:**-*yup*
Gazel 75
Mısra: **2**
Düzene girmek, dizilmek

1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
2. Ki ṣaflar bağlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

4. **bağlana:**-*na*
Gazel 86
Mısra: **7**
Durdurmak, engellemek, alıkoymak

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

5. **bağlandı:**-*dı*
Murabba 5
Mısra: **1**
Tutulmak, aşık olmak

1. Göñül bağlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

<u>bağr:</u>

1. **bağrum:**-*um*
Müfret 4
Mısra: **1**
Yürek, iç, ciğer

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

2. **bağrumı:**-*um, -ı*
Murabba 4
Mısra: **2**
Yürek, iç, ciğer

1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
2. ʿĀdet idinme cefāyı bağrumı ḫūn eyleme

3. **bağrın:**-*ın*
Murabba 4

Mısra: **2**
Yürek, iç, ciğer

1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

4. **baġrum:**-*um*
Gazel 25
Mısra: **10**
Yürek, iç, ciğer

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

5. **baġrumda:**-*um*, -*da*
Gazel 49
Mısra: **2**
Yürek, iç, ciğer

1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

6. **baġrum:**-*um*
Gazel 76
Mısra: **5**
Yürek, iç, ciğer

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

7. **baġrumı:**-*um*, -*ı*
Gazel 95
Mısra: **14**
Yürek, iç, ciğer

13. Dem be dem ḫār-ı ʿışḳ içinde benüm
14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

8. **baġrum:**-*um*
Gazel 99
Mısra: **3**
Yürek, iç, ciğer

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

9. **bağrumı:**-*um, -ı*
   Gazel 100
   Mısra: **1**
   Yürek, iç, ciğer

   1. Ḳomaduñ bağrumı çün yarmayınca
   2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

10. **bağrumı:**-*um, -ı*
   Gazel 126
   Mısra: **1**
   Yürek, iç, ciğer

   1. Ġamzeñ oḳı bağrumı ḳan eyledi
   2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

11. **bağrumı:**-*um, -ı*
   Gazel 128
   Mısra: **3**
   Yürek, iç, ciğer

   3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
   4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

12. **bağrumdağı:**-*um, -da, -ġı*
   Gazel 135
   Mısra: **1**
   Yürek, iç, ciğer

   1. Ḳanlara ġarḳ eyledi bağrumdağı başlar beni
   2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

bağrum ḳanı:

1. **bağrum ḳanı:**
   Gazel 132
   Mısra: **6**
   Ciğer kanı

   5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
   6. Baña bağrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

bağrum kebābı:

1. **bağrum kebābı:**
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Gönlü kebap gibi yanmak

1. Göyündi odlara baġrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

2. **baġrum kebabı:**-*um*
Murabba 5
Mısra: **1**
Gönlü kebap gibi yanmak

1. Öñüñde ṭoġranup baġrum kebabı
2. Çekilsün bezmüñe yaştım şarābı

bahane ara-:

1. **bahane arar:**-*r*
Gazel 17
Mısra: **6**
Bahane aramak

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

bahāne eyle-:

1. **bahāne eyleyüp:**-*y, -üp*
Kıt'a 14
Mısra: **3**
Bahane etmek

3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

bahar:

1. **bahar:**
Gazel 20
Mısra: **2**
Bahar mevsimi

1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

bahār ol-:

1. **bahār oldı:**-*dı*
Gazel 43
Mısra: **7**
Baharın gelmesi

7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
8. Müzeyyen oldı gülruḫlarla meclis

bahār zīneti:

1. **bahār zīnetini:**-*ni*
   Kaside 1
   Mısra: **13**
   Baharda yeryüzünün yeniden dirilmesiyle ortaya çıkan güzellik

   13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
   14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

baḫr-i ġuṣṣa:

1. **baḫr-i ġuṣṣada:**-*da*
   Kaside 1
   Mısra: **27**
   Aşığın dertten dolayı döktüğü gözyaşları

   27. Ḥabāb-ı eşk degül baḫr-i ġuṣṣada görinen
   28. Gözüm sefīnesinüñ bādbānıdur cānā

baḫr-i ḫüsnüñ mevci:

1. **baḫr-i ḫüsnüñ mevci:**
   Gazel 51
   Mısra: **6**
   Güzellik denizinin dalgası

   5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
   6. Baḫr-i ḫüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

baḫr-i kef:

1. **baḫr-i kefüñden:**-*üñ, -den*
   Kaside 1
   Mısra: **67**
   Deniz köpüğü II Cömertlik ve zenginlik

   67. Diler ki baḫr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
   68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

baḫŝ:

1. **baḫŝ:**
   Gazel 8
   Mısra: **1**
   Sohbet

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

2. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **2**
Sohbet

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

3. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **4**
Sohbet

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

4. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **6**
Sohbet

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

5. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **8**
Sohbet

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥŝ

6. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **10**
Sohbet

9. Kāküli vaṣfın ġazelde ṣerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

7. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **11**
Sohbet

11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

8. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **12**
Sohbet

11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

9. **baḥŝ:**
Gazel 8
Mısra: **14**
Söz etmek, konuşmak

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

<u>bahşī:</u>

1. **baḫşī:**
Kıt'a 16
Mısra: **1**
Güzelliğini göstererek ihsanda bulunan sevgili

1. Ḥüsn ili pādişāhısın baḫşī
2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

<u>baḫt:</u>

1. **baḫt:**
Gazel 17
Mısra: **7**
Şans, talih

7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

2. **baḫtum:**-*um*
Gazel 52
Mısra: **13**
Şans talih

13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

3. **baḫt:**
   Gazel 142
   Mısra: **4**
   Şans, talih

   3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
   4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

<u>baḫt-ı hümāyūn:</u>

1. **baḫt-ı hümāyūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **4**
   Padişahlara layık baht, şans

   3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
   4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

<u>baht-ı siyāh:</u>

1. **baḫt-ı siyāh:**
   Gazel 114
   Mısra: **1**
   Kötü talih

   1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
   2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

2. **baḫt-ı siyāhumdur:**-*dur*
   Gazel 90
   Mısra: **3**
   Kötü talih

   3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
   4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

3 . **baḫt-ı siyehden:**-*den*
   Gazel 25
   Mısra: **6**
   Kötü talih

   5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

<u>baḳ-:</u>

1. **baḳsañ:**-*sa, -ñ*
   Gazel 40
   Mısra: **6**
   Bakmak, seyretmek

   5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
   6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

2. **baḳma:**-*ma*
   Gazel 40
   Mısra: **13**
   Bakmak

   13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
   14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

3. **baḳmaya:**-*ma, -ya*
   Gazel 41
   Mısra: **9**
   Bakmak, seyretmek

   9. Ṣanma şerm ide baḳmaya ʿAmrī
   10. Pertev-i ḥüsnüñe naẓar döymez

4. **baḳmayuban:**-*ma, -yuban*
   Gazel 60
   Mısra: **4**
   Bakmak, seyretmek

   3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
   4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

5. **baḳmadılar:**-*ma, -dı, -lar*
   Gazel 60
   Mısra: **10**
   Bakmak, seyretmek

   9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
   10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

6. **baḳmayanı:**-*ma, -yan, -ı*
   Gazel 73
   Mısra: **11**
   Bakmak, seyretmek

   11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
   12. Deñerem yine añadur naẓarum

7. **baḳa kalmak:**-*a*
   Gazel 75
   Mısra: **8**
   Gözü arkada kalmak

   7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
   8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

8. **baḳışuñdan:**-*ış, -uñ, -dan*
   Gazel 80
   Mısra: **8**
   Bakma, bakış

   7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigˇ
   8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

9. **baḳup:**-*up*
   Gazel 135
   Mısra: **4**
   Bakmak

   3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
   4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

bālā bülend:

1. **bālā bülendsin:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **5**
   Uzun boylu

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

2. **bālā bülendsin:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **5**
   Uzun boylu

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

bālā-yı dost:

1. **bālā-yı dost:**
   Gazel 29
   Mısra: **9**
   Sevgilinin boyu

9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

bālī:

1. **bālī:**
   Kıt'a 10
   Mısra: **2**
   Eski, eskimiş, köhne

   1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
   2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

bana:

1. **bana:**
   Gazel 1
   Mısra: **11**
   Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

   11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
   12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

2. **baña:**
   Kaside 1
   Mısra: **35**
   Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

   35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
   36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

3. **baña:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

   1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
   2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

4. **banadan:**-*dan*
   Kıt'a 4
   Mısra: **4**
   Benden (kendinden bağlamında)

   3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
   4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

5. **baña:**
   Kıt'a 6

Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

6. **baña:**
Gazel 7
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Güzellerde olaydı būse ʿādet
2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

7. **baña:**
Gazel 8
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥŝ

8. **baña:**
Kıt'a 11
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

9. **baña:**
Gazel 16
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Cān naḳdini īŝār ideyin ayaġuña gel
8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

10. **baña:**
Gazel 24
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

11. **baña:**
Gazel 44

Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

12. **baña:**
Gazel 55
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

13. **bana:**
Gazel 71
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

14. **baña:**
Gazel 71
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

15. **baña:**
Gazel 72
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

16. **baña:**
Gazel 91
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

17. **bana:**
Gazel 93

Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

18. **baña:**
Gazel 96
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

19. **baña:**
Gazel 99
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

20. **baña:**
Gazel 103
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

21. **Baña:**
Gazel 121
Mısra: **11**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

22. **baña:**
Gazel 122
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

23. **baña:**
Gazel 132
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

24. **baña:**
Gazel 142
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Bir ḳadeḥ şundı baña sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

<u>bār:</u>

1. **bār:**
Gazel 141
Mısra: **12**
Yük, ağırlık

11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
12. Şāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

<u>bārān ol-:</u>

1. **bārān olur:**-*ur*
Gazel 33
Mısra: **2**
Yağmur

1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

<u>bāreka'llāh:</u>

1. **bāreka'llāh:**
Gazel 15
Mısra: **4**
Allah mübarek etsin

3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

bārī:

1. **bārī:**
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Hiç olmazsa, en azından

   3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
   4. Seni bir göreyin andan öleyim

2. **bārī:**
   Gazel 46
   Mısra: **6**
   Yok bir de

   5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
   6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

baş:

1. **başlar oynar:**
   Gazel 15
   Mısra: **8**
   Kafa yormak

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

2. **başa iltür:**
   Gazel 15
   Mısra: **9**
   Başını dokundurmak

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

3. **başlar:**-*lar*
   Gazel 29
   Mısra: **6**
   Akıllılar, canlar

   5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
   6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

4. **başına:**-*ın, -a*
   Gazel 50
   Mısra: **5**
   Üstüne, üzerine

5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

5. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 59
Mısra: **6**
Kafa, ser

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

6. **başumda:**-*um, -da*
Gazel 63
Mısra: **6**
Akılda, fikirde

5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

7. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 69
Mısra: **5**
Üstüne, üzerine

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

8. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 70
Mısra: **7**
Kendime

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

9. **başına:**-*ın, -a*
Gazel 107
Mısra: **2**
Kendine

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

10. **başum:**-*um*
Gazel 112
Mısra: **12**
Can, hayat

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

11. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 114
Mısra: **3**
Gönül

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

12. **başına:**-*ı, -na*
Gazel 114
Mısra: **10**
Gönül, fikir

9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

13. **başlar:**-*lar*
Gazel 135
Mısra: **1**
Yara

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

14. **başda:**-*da*
Gazel 28
Mısra: **2**
Gönül, fikir

1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

<u>baş açuḳ dīvāne:</u>

1. **baş açuḳ dīvāneyem:**-*yem*
Gazel 94
Mısra: **2**
Kokusuz, pervasız deli

1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

baş çek-:

1. **baş çekme:**-*me*
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   İsyan etmek, karşı gelmek

   7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
   8. Melekvār olasın felek menzilet

baş eg-:

1. **baş egme:**-*me*
   Gazel 51
   Mısra: **9**
   Saygı göstermek, boyun bükmek

   9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
   10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

2. **baş egdi:**-*di*
   Gazel 111
   Mısra: **9**
   Saygı göstermek, boyun bükmek

   9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
   10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

baş götür-:

1. **baş götürmezdi:**-*mez, -di*
   Gazel 127
   Mısra: **7**
   Başını kaldırmamak, sürekli yapmak

   7. Baş götürmezdi secdeden ādem
   8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

baş indür-:

1. **baş indürür:**-*ür*
   Gazel 2
   Mısra: **1**
   Baş eğmek

   1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
   2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

baş ko-:

1. **baş ḳodı:**-*dı*
   Gazel 15
   Mısra: **7**
   Bir amaca yönelmek, bütün varlığıyla kendini vermek

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

2. **baş ḳodı:**-*dı*
   Gazel 105
   Mısra: **3**
   Bir amaca yönelmek, bütün varlığıyla kendini vermek

   3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

baş koş-:

1. **baş ḳoşan:**-*an*
   Gazel 15
   Mısra: **10**
   Baş başa vermek, fikir birliği yapmak

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

başdan aş-:

1. **başdan aşmış:**-*mış*
   Gazel 68
   Mısra: **2**
   Çok fazla, haddinden fazla

   1. Varımadum mescide vāʿiẕ bugün maʿẕur idüm
   2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

başdur-:

1. **başdurursın:**-*ur*, -*sın*
   Gazel 105
   Mısra: **18**
   Bastırmak, susturmak

   17. Ey müʾeẕẕin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
   18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

<u>başka:</u>

1. **başḳa:**
   Gazel 107
   Mısra: **4**
   Başka, diğer

   3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
   4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

<u>bat-:</u>

1. **batdı:**-*dı*
   Gazel 122
   Mısra: **2**
   Saplanmak

   1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
   2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

<u>bay u gedā:</u>

1. **bay u gedā:**
   Gazel 93
   Mısra: **4**
   Zengin ve fakir II Herkes

   3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
   4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

<u>bayram namāzı:</u>

1. **bayram namāzı:**
   Gazel 6
   Mısra: **6**
   Bayram namazı

   5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
   6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

<u>bayram yiri:</u>

1. **bayram yirin:**-*n*
   Gazel 59
   Mısra: **4**
   Bayram yeri II Eğlence yeri

   3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
   4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr e tek

bayramlık:

1. **bayramlıḳ:**
   Gazel 59
   Mısra: **10**
   Bayrama özel

   9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
   10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

bāzār id-:

1. **bāzār iden:**-*en*
   Gazel 35
   Mısra: **6**
   Alışveriş II Pazarlık etmek

   5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
   6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

2. **bāzār ideliden:**-*eli, -den*
   Gazel 84
   Mısra: **5**
   Alışveriş II Pazarlık etmek

   5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
   6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

bāzār-ı dil:

1. **bāzār-ı dilde:**-*de*
   Gazel 122
   Mısra: **7**
   Gönül pazarı

   7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
   8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

bāzār-ı ʿışḳ:

1. **bāzār-ı ʿışḳ:**
   Gazel 79
   Mısra: **10**
   Aşk pazarı

   9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
   10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

bāzū:

1. **bāzūña:**-*ñ, -a*
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Kol II Güç, kuvvet

   5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
   6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

be:

1. **be:**
   Gazel 76
   Mısra: **7**
   a!, bre! (teklifsiz konuşmalarda dikkati çekmek için kullanılan bir ünlem)

   7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
   8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

be hey:

1. **be hey:**
   Gazel 91
   Mısra: **5**
   Çıkışma bildirmek için kullanılan bir söz

   5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
   6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

bed mihr:

1. **bed mihr:**
   Gazel 96
   Mısra: **3**
   İyilik etmiyen, insaniyetsiz

   3. Bīḳarāram yandum ol bed-mihr elinden āh kim
   4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

beden:

1. **beden:**
   Gazel 139
   Mısra: **9**
   Vücut

   9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
   10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

beg:

1. **begler:**-*ler*
   Kaside 1
   Mısra: **34**
   Güzeller, dilberler

   33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

2. **beg:**
   Gazel 83
   Mısra: **8**
   Güzeller, dilberler

   7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
   8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

beglen-:

1. **beglen:**
   Gazel 13
   Mısra: **3**
   Koca edinmek, evlenmek

   3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
   4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

beglik:

1. **beglikdür:**-*dür*
   Gazel 128
   Mısra: **7**
   Efendilik, zenginlik

   7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
   8. Güzellik devri dilberlik zamānı

begüm:

1. **begüm:**
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Efendim, canım

   3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
   4. Seni bir göreyin andan öleyim

2. **begüm:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Efendim, canım

3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **begüm:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Efendim, canım

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. **begüm:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Efendim, canım

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **begüm:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Efendim, canım

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **begüm:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Efendim, canım

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

7. **begüm:**
Gazel 13
Mısra: **8**
Efendim, canım.

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

8. **begüm:**
Kıt'a 15
Mısra: **1**
Efendim, canım

1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

9. **begüm:**
Kıt'a 15
Mısra: **2**
Efendim, canım

1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

10. **begüm:**
Kıt'a 15
Mısra: **4**
Efendim, canım

3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

11. **begüm:**
Gazel 83
Mısra: **9**
Efendim, canım

9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

12. **begüm:**
Gazel 85
Mısra: **1**
Efendim, canım

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

13. **begüm:**
Gazel 91
Mısra: **5**
Efendim, canım

5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

behā:

1. **behā:**
   Gazel 87
   Mısra: **7**
   Şirin ve lâtif olmak

   7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
   8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

behcet:

1. **behcet:**
   Gazel 2
   Mısra: **3**
   Güzellik, şirinlik

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **behcete:**-*e*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Güzellik, şirinlik

   3. Neye ġırresin behcete bilmezin
   4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

bekle-:

1. **bekle:**
   Gazel 105
   Mısra: **17**
   Beklemek, durmak

   17. Ey müʾeẕẕin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
   18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

bel:

1. **belin:**-*in*
   Kıt'a 14
   Mısra: **1**
   Vücudun orta kısmı

   1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
   2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

belā:

1. **belā:**
   Gazel 25
   Mısra: **6**
   Felaket, afet

   5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür şanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

2. **belā:**
   Gazel 73
   Mısra: **3**
   Felaket, afet

   3. Bu belā ṭaşına döymez şanemā
   4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

3. **belādur:**-*dur*
   Gazel 90
   Mısra: **2**
   Felaket, afet

   1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
   2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

4. **belā:**
   Gazel 129
   Mısra: **2**
   Felaket, afet

   1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
   2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

belā oḳı:

1. **belā oḳına:**-*na*
   Gazel 91
   Mısra: **3**
   Bela, sıkıntı, dert oku II Sevgilinin kirpiği

   3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
   4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

2. **belā oḳına:**-*na*
   Gazel 97
   Mısra: **4**
   Bela, sıkıntı, dert oku

3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

belālar eyle-:

1. **belālar eyleyesin:**-*ye, -sin*
   Gazel 91
   Mısra: **6**
   Dert, sıkıntı vermek

   5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
   6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

belālu:

1. **belālu:**
   Kıt'a 10
   Mısra: **1**
   Dertli, kederli

   1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
   2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

belā-yı ʿışḳ:

1. **belā-yı ʿışḳ:**
   Gazel 28
   Mısra: **2**
   Aşk belası

   1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
   2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

2. **belā-yı ʿışk:**
   Gazel 79
   Mısra: **5**
   Aşk belası

   5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
   6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

belā-yı zemāne:

1. **belā-yı zemānesin:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **2**
   Zamanın, devrin belası

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

2. **belā-yı zemānesin:**-*sin*
Gazel 87
Mısra: **2**
Zamanın, devrin belası

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

belki:

1. **belki:**
Kaside 1
Mısra: **86**
Ola ki, bir ihtimal

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

belini bük-:

1. **belümi bükdi:**-*di*
Gazel 140
Mısra: **2**
Aciz olmak, acizleşmek

1. Göñlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

ben:

1. **ben:**
Kaside 1
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

2. **ben:**
Kaside 1
Mısra: **17**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

3. **benüm:**-*üm*
Kaside 1
Mısra: **22**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

4. **benümle:**-*üm, -le*
Kaside 1
Mısra: **86**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

5. **beni:**-*i*
Gazel 2
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

6. **beni:**-*i*
Kaside 2
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

7. **bende:**-*de*
Kaside 2
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
6. Göñül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

8. **beni:**-*i*
Gazel 3
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin ṣımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

9. **ben:**
Murabba 3
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

10. **Beni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. **ben:**
Gazel 4
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Sen felek evcinde ben taḫteʾ ŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

12. **ben:**
Gazel 4
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

13. **benüm:**-*üm*
Müfret 4
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

14. **beni:**-*i*
Murabba 4
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

15. **beni:**-*i*
Murabba 4
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

16. **beni:**-*i*
Murabba 4
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

17. **Ben:**
Kıt'a 4
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

18. **ben:**
Kıt'a 4
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

19. **ben:**
Gazel 6
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

20. **ben:**
Kıt'a 6
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

21. **ben:**
Gazel 8
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

22. **ben:**
Gazel 8
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥŝ

23. **benüm:**-*üm*
Kıt'a 10
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

24. **ben:**
Kıt'a 11
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

25. **benüm:**-*üm*
Kıt'a 12
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

26. **ben:**
Kıt'a 12
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

27. **beni:**-*i*
Kıt'a 13
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

28. **beni:**-*i*
Gazel 16
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

29. **ben:**
Kıt'a 17
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zülfine dil bağlaram

30. **ben:**
Gazel 19
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

31. **ben:**
Gazel 19
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

32. **beñ:**
Gazel 22
Mısra: **2**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

33. **ben:**
Gazel 23
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

34. **ben:**
Gazel 24
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

35. **ben:**
Gazel 28
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

36. **ben:**
Gazel 35
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

37. **ben:**
Gazel 35
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

38. **ben:**
Gazel 37
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ṣaçuñı bağla kim ben bīḳarāruñ
4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

39. **ben:**
Gazel 39
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

40. **ben:**
Gazel 56
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

41. **ben:**
Gazel 57
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

42. **ben:**
Gazel 58
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

43. **ben:**
Gazel 59
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

44. **beni:**-*i*
Gazel 60
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

45. **ben:**
Gazel 61
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

46. **beñlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 62
Mısra: **1**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

47. **beñlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 62
Mısra: **2**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

48. **beñlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 62
Mısra: **4**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

49. **beñlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 62
Mısra: **6**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

5. Gönlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

50. **beñlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 62
Mısra: **8**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

7. Çāh-ı ẕeḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

51. **beñlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 62
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Gönli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

52. **benüm:**-*üm*
Gazel 63
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

53. **beni:**-*i*
Gazel 64
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

54. **beni:**-*i*
Gazel 68
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

55. **ben:**
Gazel 69
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

56. **ben:**
Gazel 69
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

57. **ben:**
Gazel 69
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīṣānḥāl ü sergerdān olam

58. **ben:**
Gazel 69
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

59. **ben:**
Gazel 69
Mısra: **12**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

60. **ben:**
Gazel 72
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

61. **benümleydi:***-üm, -ley, -di*
Gazel 72
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

62. **ben:**
Gazel 72
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

63. **ben:**
Gazel 72
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

64. **ben:**
Gazel 72
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

65. **benüm:**-*üm*
Gazel 72
Mısra: **14**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

66. **ben:**
Gazel 73
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

67. **benüm:**-*üm*
Gazel 73
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

68. **beni:**-*i*
Gazel 76
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

69. **benüm:**-*üm*
Gazel 76
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

70. **beni:**-*i*
Gazel 76
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

71. **beni:**-*i*
Gazel 76
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

72. **beni:**-*i*
Gazel 76
Mısra: **12**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
12. Ey beni ṭopraġa ṣalup ḫāk ile yeksān iden

73. **ben:**
Gazel 76
Mısra: **15**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

74. **beni:**-*i*
Gazel 77
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

75. **ben:**
Gazel 78
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

76. **bensüz:**-*süz*
Gazel 78
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

77. **ben:**
Gazel 79
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Ben bu belā-yı ʿışḳ ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

78. **ben:**
Gazel 79
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

79. **beñ:**
Gazel 80
Mısra: **2**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

80. **beñ:**
Gazel 80
Mısra: **3**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

81. **beñ:**
Gazel 80
Mısra: **5**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

82. **Bende:**-*de*
Gazel 81
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

83. **benüm:**-*üm*
Gazel 81
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

84. **ben:**
Gazel 85
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

85. **beni:**-*i*
Gazel 86
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

86. **ben:**
Gazel 89
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Sen būse ile göñlini ʿAmrīnüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

87. **benüm:**-*üm*
Gazel 90
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

88. **beni:**-*i*
Gazel 90
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
10. ʿĀṣıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

89. **beni:**-*i*
Gazel 90
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

90. **ben:**
Gazel 91
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

91. **ben:**
Gazel 93
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. ʿĀṣıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

92. **ben:**
Gazel 93
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

93. **benden:**-*den*
Gazel 93
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

94. **ben:**
Gazel 94
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

95. **ben:**
Gazel 94
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

96. **benüm:**-*üm*
Gazel 95
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Dem be dem ḫār-ı ʿışḳ içinde benüm
14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

97. **beni:**-*i*
Gazel 95
Mısra: **17**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

98. **beni:**-*i*
Gazel 96
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. ʿĀṣıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

99. **ben:**
Gazel 97
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

100. **ben:**
Gazel 100
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

101. **benüm:**-*üm*
Gazel 100
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

102. **ben:**
Gazel 103
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

103. **beni:**-*i*
Gazel 103
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

104. **ben:**
Gazel 105
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

105. **ben:**
Gazel 105
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

106. **ben:**
Gazel 105
Mısra: **16**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

107. **benüm:**-*üm*
Gazel 108
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

108. **beni:**-*i*
Gazel 110
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

109. **ben:**
Gazel 114
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

110. **ben:**
Gazel 114
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

111. **beni:**-*i*
Gazel 114
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Öldürürse gözüñ ey şūḫ beni
8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

112. **beni:**-*i*
Gazel 117
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

113. **beni:**-*i*
Gazel 117
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

114. **beni:**-*i*
Gazel 117
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

115. **beni:**-*i*
Gazel 117
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

116. **beni:**-*i*
Gazel 117
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḫayrān eyleyen sensin beni

117. **beni:**-*i*
Gazel 117
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

118. **ben:**
Gazel 121
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

119. **beni:**-*i*
Gazel 123
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

120. **beni:**-*i*
Gazel 123
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

121. **beni:**-*i*
Gazel 123
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

122. **beni:**-*i*
Gazel 123
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

123. **beni:**-*i*
Gazel 123
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

124. **ben:**
Gazel 123
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

125. **beni:**-*i*
Gazel 123
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

126. **beni:**-*i*
Gazel 124
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

127. **benüm:**-*üm*
Gazel 124
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

128. **beni:**-*i*
Gazel 125
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
10. Yolına öldügüm dildāra geldi

129. **benüm:**-*üm*
Gazel 132
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

130. **ben:**
Gazel 132
Mısra: **5**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

131. **ben:**
Gazel 134
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

132. **ben:**
Gazel 134
Mısra: **7**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuġı

133. **benüm:**-*üm*
Gazel 134
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

134. **beni:**-*i*
Gazel 135
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

135. **beni:**-*i*
Gazel 135
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

136. **beni:**-*i*
Gazel 135
Mısra: **4**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

137. **beni:**-*i*
Gazel 135
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

138. **beni:**-*i*
Gazel 135
Mısra: **8**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

139. **ben:**
Gazel 136
Mısra: **12**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

140. **beni:**-*i*
Gazel 139
Mısra: **1**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

141. **ben:**
Gazel 139
Mısra: **3**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

142. **bende:**-*de*
Gazel 139
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

143. **beni:**-*i*
Gazel 139
Mısra: **6**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

144. **benüm:**-*üm*
Gazel 140
Mısra: **2**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Göñlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

145. **ben:**
Gazel 142
Mısra: **9**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

146. **ben:**
Gazel 142
Mısra: **13**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rifʿat el virdi

bencileyin:

1. **bencileyin:**
   Gazel 48
   Mısra: **1**
   Benim gibi

   1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
   2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

bend:

1. **bend:**
   Gazel 33
   Mısra: **6**
   Bağ, eskiden kölelerin ayaklarına takılan halka

   5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
   6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

bende:

1. **bendeñem:**-*ñ, -em*
   Kaside 1
   Mısra: **31**
   Kul, köle

   31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
   32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

2. **bende:**
   Gazel 10
   Mısra: **9**
   Kul, köle

   9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
   10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

3. **benden:**-*n*
   Gazel 55
   Mısra: **10**
   Kul, köle

   9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
   10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

4. **bendede:**-*de*
   Gazel 81

Mısra: **5**
Kul, köle

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

5. **bendenüñ:**-*nüñ*
Gazel 81
Mısra: **5**
Kul, köle

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

6. **bendeyi:**-*yi*
Gazel 102
Mısra: **9**
Kul, köle

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

7. **bendesiyken:**-*si, -y, -ken*
Gazel 110
Mısra: **5**
Kul, köle

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

benden:

1. **benden:**
Gazel 35
Mısra: **2**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

2. **benden:**
Gazel 52
Mısra: **11**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

11. Ayırdı fitne ile yārı benden
12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

beñdeş:

1. **beñdeş:**
   Gazel 83
   Mısra: **5**
   Benzer, eş

   5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
   6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

bendevār:

1. **bendevār:**
   Gazel 48
   Mısra: **8**
   Köle gibi

   7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
   8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

bend-i ḳabā:

1. **bend-i ḳabā:**
   Gazel 3
   Mısra: **12**
   Elbisenin ipi, kemeri

   11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
   12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

bend-i zülf:

1. **bend-i zülfüñden:***-üñ, -den*
   Gazel 46
   Mısra: **7**
   İki yana sarkan saç bağı

   7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
   8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

2. **bend-i zülfüñe:***-üñ, -e*
   Gazel 114
   Mısra: **2**
   İki yana sarkan saç bağı

   1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
   2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

benefşe:

1. **benefşe:**
   Kaside 1
   Mısra: **4**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **benefşe:**
   Gazel 3
   Mısra: **4**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

   3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
   4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

3. **benefşeyle:***-y, -le*
   Gazel 82
   Mısra: **1**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

   1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
   2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

4. **benefşe:**
   Gazel 111
   Mısra: **1**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı

   1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
   2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

5. **benefşe:**
   Gazel 111
   Mısra: **2**
   Menekşe

   1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
   2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

6. **benefşe:**
   Gazel 111
   Mısra: **4**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

   3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
   4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

7. **benefşe:**
   Gazel 111
   Mısra: **6**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı

   5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
   6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

8. **benefşe:**
   Gazel 111
   Mısra: **8**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

   7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
   8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

9. **benefşe:**
   Gazel 111
   Mısra: **10**
   Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı

   9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
   10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

benefşezār:

1. **benefşezār:**
   Kaside 1
   Mısra: **82**
   Menekşe bahçesi II Siyaha çalan gök mavisi (mor) rengi

   81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
   82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

beng:

1. **beng:**
   Gazel 64
   Mısra: **4**
   Esrar, haşhaş

   3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
   4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

beni:

1. **beni:**
   Gazel 16

Mısra: **8**
Birinci tekil şahıs zamiri

7. Cān naḳdini īsār ideyin ayaġuña gel
8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

2. **beni:**
Gazel 22
Mısra: **3**
Birinci tekil şahıs zamiri

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

3. **beni:**
Gazel 22
Mısra: **5**
Birinci tekil şahıs zamiri

5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

4. **beni:**
Gazel 25
Mısra: **7**
Birinci tekil şahıs zamiri

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

5. **beni:**
Gazel 26
Mısra: **3**
Birinci tekil şahıs zamiri

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭālīʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

6. **beni:**
Gazel 57
Mısra: **4**
Birinci tekil şahıs zamiri

3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

benüm:

1. **benüm:**
   Gazel 11
   Mısra: **6**
   Birinci tekil şahıs zamiri

   5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
   6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

2. **benüm:**
   Gazel 19
   Mısra: **8**
   Birinci tekil şahıs zamiri

   7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
   8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

3. **benüm:**
   Gazel 25
   Mısra: **9**
   Birinci tekil şahıs zamiri

   9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
   10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

4. **benüm:**
   Gazel 26
   Mısra: **1**
   Birinci tekil şahıs zamiri

   1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
   2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

5. **benüm:**
   Gazel 26
   Mısra: **2**
   Birinci tekil şahıs zamiri

   1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
   2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

6. **benüm:**
   Gazel 26
   Mısra: **4**
   Birinci tekil şahıs zamiri

   3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
   4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

7. **benüm:**
Gazel 26
Mısra: **6**
Birinci tekil şahıs zamiri

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

8. **benüm:**
Gazel 26
Mısra: **8**
Birinci tekil şahıs zamiri

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

9. **benüm:**
Gazel 26
Mısra: **10**
Birinci tekil şahıs zamiri

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

10. **benüm:**
Gazel 31
Mısra: **2**
Birinci tekil şahıs zamiri

1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

11. **benüm:**
Gazel 31
Mısra: **4**
Birinci tekil şahıs zamiri

3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

12. **benüm:**
Gazel 52
Mısra: **1**
Birinci tekil şahıs zamiri

1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

13. **benüm:**
    Gazel 52
    Mısra: **13**
    Birinci tekil şahıs zamiri

    13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
    14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

14. **benüm:**
    Gazel 57
    Mısra: **7**
    Birinci tekil şahıs zamiri

    7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
    8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

beñz:

1. **beñzüm:**-*üm*
    Gazel 32
    Mısra: **1**
    Yüz rengi

    1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
    2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

2. **beñzümi:**-*üm, -i*
    Gazel 60
    Mısra: **3**
    Yüz, surat

    3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḫm eyle
    4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

beñze-:

1. **beñzedürse:**-*dür, -se*
    Gazel 46
    Mısra: **2**
    Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

    1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
    2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

2. **beñzeye:**-*ye*
    Gazel 109
    Mısra: **1**
    Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

3. **beñzeye:**-*ye*
Gazel 109
Mısra: **2**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

4. **beñzedüp:**-*d, -üp*
Gazel 137
Mısra: **7**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

beñzer:

1. **beñzer:**
Gazel 1
Mısra: **12**
Benzemek, andırmak, aynısı

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

2. **beñzer:**
Gazel 38
Mısra: **11**
Benzemek, andırmak, aynısı

11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḥayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

3. **beñzer:**
Gazel 55
Mısra: **8**
Benzemek, andırmak, aynısı

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

4. **beñzer:**
Gazel 75
Mısra: **1**
Benzemek, andırmak, aynısı

1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
2. Ki ṣaflar baġlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

5. **beñzer:**
Gazel 87
Mısra: **4**
Benzemek, andırmak, aynısı

3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

6. **beñzer:**
Gazel 104
Mısra: **2**
Benzemek, andırmak, aynısı

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

7. **beñzeriyle:**-*iy, -le*
Gazel 116
Mısra: **3**
Benzemek, andırmak, aynısı

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

8. **beñzeri:**-*i*
Gazel 116
Mısra: **4**
Benzemek, andırmak, aynısı

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

9. **beñzer:**
Gazel 134
Mısra: **12**
Benzemek, andırmak, aynısı

11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

beñzet-:

1. **beñzetdı:**-*dı*
Gazel 86
Mısra: **3**
Benzetmek, aynı şekle sokmak

3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

berāber ḳıl-:

1. **berāber ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 140
   Mısra: **1**
   Birleştirmek, bir etmek

   1. Göñlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
   2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

berāber ol-:

1. **berāber olur:**-*ur*
   Müfret 2
   Mısra: **2**
   Beraber, birlikte olmak

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

berg:

1. **bergi:**-*i*
   Gazel 42
   Mısra: **2**
   Yaprak

   1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
   2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

berg-i gül:

1. **berg-i gül:**
   Gazel 20
   Mısra: **3**
   Gül yaprağı II Sabır

   3. Berg-i gül gibi ṣabrum evrāḳın
   4. Yele virdi nesīm-i ʿanberbār

2. **berg-i gülden:**-*den*
   Gazel 55
   Mısra: **2**
   Gül yaprağı II Naziklik bağlamında

1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

3. **berg-i gülde:**-*de*
Gazel 98
Mısra: **6**
Gül yaprağı

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

berg-i yāsemīn:

1. **berg-i yāsemīn:**
Gazel 82
Mısra: **1**
Yasemin yaprağı II Sevgilinin yanağı

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

berḳ ur-:

1. **berḳ ura:**-*a*
Kaside 1
Mısra: **57**
Şimşek çakması

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

berṭaraf eyle-:

1. **berṭaraf eyleyelüm:**-*ye, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **3**
Çıkarmak, atmak (üzerinden)

3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

beşāret:

1. **beşāret:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Müjde

5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

beşāret ṭablı:

1. **beşāret ṭablını:**-*nı*
   Gazel 94
   Mısra: **5**
   Müjde davulu II Sevinçli haber vermek

   5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
   6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

besle-:

1. **besler:**-*r*
   Gazel 49
   Mısra: **9**
   Bakmak, üzerine titremek

   9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
   10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

2. **besle:**
   Gazel 71
   Mısra: **11**
   Bakmak, üzerine titremek

   11. Şekkerīn būseyle besle ʿAmrīyi
   12. Ṭuṭī-i şīrīnsuḫandür sevdügüm

beyān eyle-:

1. **beyān eyle:**
   Gazel 95
   Mısra: **8**
   Açıklamak

   7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
   8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl:

1. **beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl:**
   Gazel 14
   Mısra: **3**
   Güzellik kitabının beyazlığı

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳaş mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

bezm:

1. **bezmi:**-*i*
   Gazel 6
   Mısra: **8**
   Sohbet, yaran sohbeti ziyafet, işret sohbeti

   7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
   8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

bezm-i ezel:

1. **bezm-i ezelde:**-*de*
   Gazel 90
   Mısra: **13**
   Elest meclisi (Divan edebiyatında elst meclisi aşıklığın başladığı ilk yer olarak kullanılmıştır.)

   13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
   14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

bezm-i miḥnet:

1. **bezm-i miḥnetde:**-*de*
   Gazel 27
   Mısra: **4**
   Eziyet meclisi II Aşığın kalbi

   3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
   4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

bezm-i ʿuşşāḳ:

1. **bezm-i ʿuşşāḳında:**-*ın, -da*
   Gazel 78
   Mısra: **1**
   Aşıklar meclisi

   1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
   2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

bezmüñe çekil-:

1. **bezmüñe çekilsün:**-*sün*
   Murabba 5

Mısra: **2**
Köşesine çekilmek, meclisine çekilmek

1. Öñüñde ṭoġranup baġrum kebabı
2. Çekilsün bezmüñe yaşum şarābı

bī dil:

1. **bī dil:**
Gazel 5
Mısra: **3**
Aşık, sevdalı

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

bī ser ü pā:

1. **bī ser ü pā:**
Kaside 1
Mısra: **32**
Perişan, dağınık

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

bīʿaded:

1. **bīʿaded:**
Gazel 49
Mısra: **12**
Sayısız

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

bīārām:

1. **bīārām:**
Gazel 21
Mısra: **9**
Rahatsız, huzursuz

9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

bī başīret:

1. **bī başīretler:**-*ler*
   Gazel 82
   Mısra: **3**
   Kalp gözü kapalı

   3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
   4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

bī bedel ü bībehāne:

1. **bībedel ü bībehānesin:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **8**
   Eşsiz ve benzersiz II Sevgili

   7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
   8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

biç-:

1. **biçelüm:**-*e, -lüm*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Dikmek

   1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
   2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

bīcānşekil:

1. **bī cānşekil:**
   Gazel 66
   Mısra: **8**
   Ölecek duruma gelmek, cansız bir şekilde olmak

   7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
   8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

bīçāre:

1. **bīçāre:**
   Gazel 54
   Mısra: **9**
   Çaresiz, düşkün, zavallı.

   9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
   10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

bīcihet:

1. **bīcihet:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Sebepsiz, bahanesiz

   3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
   4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

bīdermān ḳo-:

1. **bī dermān ḳoduñ:***-du, -ñ*
   Gazel 57
   Mısra: **2**
   Dermansız bırakmak

   1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
   2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

bīdil:

1. **bī dil:**
   Gazel 21
   Mısra: **9**
   Sevdalı, aşık

   9. Bīdil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
   10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

bīdīn:

1. **bīdīn:**
   Gazel 37
   Mısra: **4**
   Dinsiz II Sevgilinin saçı

   3. Ṣaçuñı bağla kim ben bīḳarāruñ
   4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

bīdīn perçem:

1. **bī dīn perçemüñ:***-üñ*
   Gazel 58
   Mısra: **1**
   Kafir perçem II Sevgilinin perçemi aşığın kalbini çaldığı ve siyah renkli olduğu için kafir olarak kullanılmıştır.

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

2. **bīdīn perçemüñ:**-*üñ*
Gazel 58
Mısra: **10**
Kafir perçem II Sevgilinin perçemi aşığın kalbini ayarttığı ve siyah renkli olduğu için kafir olarak kullanılmıştır.

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

bīhaber:

1. **bīḫaber:**
Gazel 24
Mısra: **4**
Habersiz

3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

biḫār:

1. **biḫārı:**-*ı*
Kaside 1
Mısra: **66**
Denizler, deryalar

65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḫārı gevherzā

bīhūş ol-:

1. **bīhūş oldum:**-*du, -m*
Gazel 121
Mısra: **7**
Kendinden geçmek, aklını kaybetmek

7. Mest olup ağlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

bīḳarār:

1. **bī ḳarāruñ:**-*uñ*
Gazel 37
Mısra: **3**
Kararsız II Aklı başından gitmek

3. Ṣaçuñı bağla kim ben bīḳarāruñ
4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

2. **bīḳarāram:**-*am*
Gazel 96
Mısra: **3**
Kararsız II Aklı başından gitmek

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

bīnaẓīr-i cihān:

1. **bīnaẓīr-i cihān:**
Gazel 9
Mısra: **5**
Dünyada eşi, benzeri olmayan

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

bil-:

1. **bilür:**-*ür*
Kaside 1
Mısra: **35**
Farkında olmak

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

2. **bilürsin:**-*ür, -sin*
Kaside 2
Mısra: **6**
Bildiğin gibi

5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

3. **bilmezin:**-*mez, -in*
Kaside 2
Mısra: **3**
Bilgi sahibi olmak

3. Neye ġırresin behcete bilmezin
4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

4. **bilürseñ:**-*ür, -señ*
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Anlamak

   5. Bilürseñ saña zehr-i ḳātil ṣunar
   6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşḫand

5. **bildür:**-*dür*
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Anlamak, öğrenmek

   1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
   2. Niçe aġlayayın ben de güleyin

6. **bilürsin:**-*ür, -sin*
   Müfret 3
   Mısra: **1**
   Tanımak

   1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
   2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

7. **bilür:**-*ür*
   Kıt'a 3
   Mısra: **4**
   Bilmek

   3. Şimdilik kim sever dinildi velī
   4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

8. **bilmedük:**-*me*, -*dü, -k*
   Gazel 14
   Mısra: **7**
   Bilememek, öğrenememek

   7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
   8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

9. **bil:**
   Gazel 19
   Mısra: **8**
   Anlamak

   7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
   8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

10. **bilmezüz:**-*mez, -üz*
    Gazel 20
    Mısra: **2**
    Tahmin edememek

    1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
    2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

11. **bilem:**-*em*
    Gazel 25
    Mısra: **7**
    Bilmek

    7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
    8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

12. **bilimedi:**-*ime, -di*
    Gazel 49
    Mısra: **8**
    Öğrenememek

    7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
    8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

13. **bilürmiş:**-*ür, -miş*
    Gazel 52
    Mısra: **12**
    Bilgi sahibi

    11. Ayırdı fitne ile yārı benden
    12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

14. **bil:**
    Gazel 52
    Mısra: **17**
    Kabul etmek, anlamak

    17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
    18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

15. **bilürem:**-*ür, -em*
    Gazel 70
    Mısra: **7**
    Kabul etmek

    7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
    8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

16. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 71
Mısra: **3**
Anlamamak

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

18. **bilsün:**-*sün, -*
Gazel 72
Mısra: **7**
Bilememek

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

19. **bilür:**
Gazel 73
Mısra: **9**
İdrak edememek, kavrayamamak

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

20. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 73
Mısra: **10**
İdrak edememek, kavrayamamak

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

21. **bilmez:**
Gazel 87
Mısra: **1**
Bilmek, bilgi sahibi olmak

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

22. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 90
Mısra: **11**
Bilgi sahibi olmak, öğrenmek

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

23. **Bilmedüñse:**-*me, -düñ, -se*
Gazel 90
Mısra: **13**
Bilgi sahibi olmak, öğrenmek

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

24. **bil:**
Gazel 90
Mısra: **13**
Bilgi sahibi olmak, öğrenmek

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

25. **bildügüñ:**-*düg, -üñ*
Gazel 92
Mısra: **11**
Bilmek

11. Bildügüñ nāzı ʿAmrīye ḳılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

26. **bilenden:**-*en, -den*
Gazel 95
Mısra: **10**
Bilgi sahibi olmak, bilmek

9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

27. **bilmez:**-*mez*
Gazel 97
Mısra: **8**
Farkında olmamak

7. Gözüñ ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ
8. Sitem taʿlīm ider bilmez āmān da

28. **bilürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 102
Mısra: **3**
Bilgi sahibi olmak

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḥālini nabżın ṭutup
4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

29. **bilen:**-*en*
Gazel 118
Mısra: **3**
Bilgisi olmak, tanımak

3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

30. **bilmez:**-*mez*
Gazel 124
Mısra: **6**
Bilmemek II Merhamet etmemek

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

31. **bilür:**-*ür*
Gazel 127
Mısra: **11**
Bilmemek

11. Sāye ṭopraḳ döşendügin ne bilür
12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

32. **bilsün:**-*sün*
Gazel 128
Mısra: **2**
Herkese söylemek

1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

33. **bilürseñ:**-*ür, -se, -ñ*
Gazel 128
Mısra: **7**
İdrak etmek, kavramak

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

34. **bilmez:**-*mez*
Gazel 139
Mısra: **2**
Bilmemek II Merhamet etmemek

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

35. **bilmez:**-*mez*
Gazel 141
Mısra: **5**
Bilmemek II Merhamet etmemek

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

36. **bildüñ:**-*dü, -n*
Gazel 1
Mısra: **9**
İdrak etmek, kavramak

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

37. **bilmez:**-*mez*
Gazel 101
Mısra: **3**
İdrak etmemek, kavramak

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

38. **bilinür:**-*ür*
Gazel 37
Mısra: **5**
Herkes tarafından bilinmek

5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

39. **bilmezin:**-*in*
Murabba 3
Mısra: **1**
Bilmeyen, bilmemek

1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

bil kim:

1. **bil kim:**
Gazel 98

Mısra: **7**
Bil ki

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

bile:

1. **bile:**
Gazel 109
Mısra: **2**
Dahi, de

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

billāh:

1. **billāh:**
Gazel 52
Mısra: **15**
Allah için

15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

biʾllāhi:

1. **biʾllāhi:**
Kıt'a 15
Mısra: **4**
Yemin maksatlı söylenen söz

3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

2. **biʾllāhi:**
Gazel 26
Mısra: **6**
Yemin maksatlı söylenen söz

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

3. **biʾllāhi:**
Gazel 55
Mısra: **9**
Yemin maksatlı söylenen söz

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

4. **biʾllāhi:**
Gazel 64
Mısra: **8**
Yemin maksatlı söylenen söz

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

5. **biʾllāhi:**
Gazel 96
Mısra: **9**
Yemin maksatlı söylenen söz

9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

6. **biʾllāhi:**
Gazel 134
Mısra: **6**
Yemin maksatlı söylenen söz

5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

7. **biʾllāhi:**
Gazel 135
Mısra: **6**
Yemin maksatlı söylenen söz

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

8. **biʾllāh:**
Murabba 4
Mısra: **3**
Yemin maksatlı söylenen söz

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

<u>bilmez miyem:</u>

1. **bilmez miyem:**
Gazel 141

Mısra: **3**
Bilirim, biliyorum

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

bilmezlen-:

1. **bilmezlenürsin:**-*ür, -sin*
Müfret 3
Mısra: **2**
Bilmezlikten gelmek, bilmez görünmek

1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

bīmār:

1. **bīmārı:**-*ı*
Gazel 46
Mısra: **8**
Hasta, dertli

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aṣmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

2. **bīmār:**
Gazel 50
Mısra: **7**
Hasta, dertli

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

bīmār id-:

1. **bīmār idüp:**-*üp*
Gazel 102
Mısra: **9**
Hasta etmek, dertlendirmek

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

bīmār-ı ʾışk ol:

1. **bīmār-ı ʾışk olanlara:**-*an, -lar, -a*
Gazel 99

Mısra: **10**
Aşık olmak

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışk olanlara dermānı añma ya

bin-:

1. **binseñ:**-*señ*
Gazel 59
Mısra: **1**
Binmek

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

2. **binmiş:**-*miş*
Gazel 59
Mısra: **7**
Binmek

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

biñ:

1. **biñ:**
Gazel 2
Mısra: **4**
Bin II Aşırı derecede

3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **biñ:**
Kıt'a 2
Mısra: **1**
Bin II Aşırı derecede

1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

3. **biñ:**
Gazel 3
Mısra: **10**
Bin II Aşırı derecede

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

4. **biñ:**
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Bin II Aşırı derecede

   1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
   2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

5. **biñ:**
   Gazel 4
   Mısra: **13**
   Bin II Aşırı derecede

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

6. **biñ:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Bin II Aşırı derecede

   3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
   4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

7. **biñ:**
   Gazel 8
   Mısra: **11**
   Bin II Aşırı derecede

   11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
   12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

8. **biñ:**
   Gazel 16
   Mısra: **3**
   Bin II Aşırı derecede

   3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
   4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

9. **biñ:**
   Kıt'a 17
   Mısra: **1**
   Bin II Aşırı derecede

   1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
   2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

10. **biñ:**
    Gazel 25
    Mısra: **8**
    Bin II Aşırı derecede

    7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
    8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

11. **biñ:**
    Gazel 28
    Mısra: **3**
    Bin II Aşırı derecede

    3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
    4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

12. **biñ:**
    Gazel 53
    Mısra: **2**
    Bin II Aşırı derecede

    1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
    2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

13. **biñ:**
    Gazel 53
    Mısra: **9**
    Bin II Aşırı derecede

    9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
    10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

14. **biñ:**
    Gazel 56
    Mısra: **9**
    Bin II Aşırı derecede

    9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
    10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

15. **biñi:**-*i*
    Gazel 70
    Mısra: **6**
    Bin II Aşırı derecede

    5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
    6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

16. **biñ:**
    Gazel 71
    Mısra: **1**
    Bin II Aşırı derecede

    1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
    2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

17. **biñ:**
    Gazel 84
    Mısra: **9**
    Bin II Aşırı derecede

    9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
    10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

18. **bin:**
    Gazel 85
    Mısra: **2**
    Bin II Aşırı derecede

    1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
    2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

<u>biñ biñ:</u>

1. **biñ biñ:**
    Gazel 49
    Mısra: **12**
    Binlerce, pek çok

    11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
    12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

2. **biñ biñ:**
    Gazel 91
    Mısra: **10**
    Binlerce, pek çok

    9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
    10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

<u>biñ kez:</u>

1. **biñ kez:**
    Gazel 93
    Mısra: **2**
    Bin defa II Çok fazla

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

2. **biñ kez:**
Gazel 133
Mısra: **5**
Bin defa II Çok fazla

5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

3. **biñ kez:**
Gazel 136
Mısra: **14**
Bin defa II Çok fazla

13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

bīnevā:

1. **bīnevā:**
Gazel 94
Mısra: **2**
Sessiz sedasız, zavallı

1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

bīnevālıḳ:

1. **bīnevālıḳdan:**-*dan*
Gazel 45
Mısra: **1**
Zavallılık, acizlik

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

bir:

1. **bir:**
Gazel 1
Mısra: **14**
Bir, sayı

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

2. **bir:**
   Kaside 1
   Mısra: **56**
   Bir, sayı

   55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
   56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

3. **bir:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Bir, sayı

   1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
   2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

4. **bir:**
   Gazel 3
   Mısra: **1**
   Bir, sayı

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

5. **bir:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Bir kez

   3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

6. **bir:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Bir kez

   3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

7. **bir:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Bir kez

   3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
   4. Seni bir göreyin andan öleyim

8. **bir:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Bir kez

   3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

9. **bir:**
   Murabba 3
   Mısra: **4**
   Bir kez

   3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

10. **bir:**
    Murabba 3
    Mısra: **4**
    Bir kez

    3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
    4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. **bir:**
    Murabba 4
    Mısra: **3**
    Bir, sayı

    3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
    4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

12. **bir:**
    Kıt'a 6
    Mısra: **1**
    Bir, sayı

    1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
    2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

13. **bir:**
    Kıt'a 7
    Mısra: **3**
    Bir, sayı

    3. Bir siñek aġzı yarını yirken
    4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

14. **bir:**
    Gazel 8
    Mısra: **1**
    Bir, sayı

    1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
    2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

15. **bir:**
    Gazel 8
    Mısra: **11**
    Bir, sayı

    11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
    12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

16. **bir:**
    Gazel 8
    Mısra: **14**
    Bir, sayı

    13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
    14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

17. **bir:**
    Gazel 10
    Mısra: **9**
    Bir, sayı

    9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
    10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

18. **bir:**
    Gazel 11
    Mısra: **3**
    Bir, sayı

    3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
    4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

19. **bir:**
    Kıt'a 11
    Mısra: **1**
    Bir, sayı

    1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
    2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

20. **bir:**
Kıt'a 11
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

21. **bir:**
Kıt'a 11
Mısra: **4**
Bir, sayı

3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

22. **bir:**
Kıt'a 14
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

23. **bir:**
Gazel 14
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı

7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

24. **bir:**
Gazel 15
Mısra: **8**
Bir, sayı

7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

25. **bir:**
Gazel 18
Mısra: **3**
Hergangi biri

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

26. **bir:**
Gazel 28
Mısra: **5**
Bir kez

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

27. **bir:**
Gazel 29
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

28. **bir:**
Gazel 30
Mısra: **10**
Aynı, benzer

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

29. **bir:**
Gazel 33
Mısra: **8**
Bir, sayı

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḫayrān olur

30. **bir:**
Gazel 34
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

31. **bir:**
Gazel 36
Mısra: **7**
Bir, sayı

7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

32. **bir:**
Gazel 39
Mısra: **9**
Bir, sayı

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

33. **bir:**
Gazel 40
Mısra: **7**
Bir, sayı

7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

34. **bir:**
Gazel 47
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

35. **bir:**
Gazel 48
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

36. **bir:**
Gazel 49
Mısra: **11**
Bir, sayı

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

37. **bir:**
Gazel 54
Mısra: **8**
Bir, sayı

7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

38. **bir:**
Gazel 54
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

39. **bir:**
Gazel 55
Mısra: **3**
Bir kez

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

40. **bir:**
Gazel 58
Mısra: **5**
Bir, sayı

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

41. **bir:**
Gazel 59
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

42. **bir:**
Gazel 68
Mısra: **4**
Bir,

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

43. **bir:**
Gazel 70
Mısra: **2**
Aynı, benzer

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

44. **biri:**-*i*
Gazel 70
Mısra: **5**
Bir, sayı

5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

45. **bir:**
Gazel 75
Mısra: **7**
Bir, sayı

7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

46. **bir:**
Gazel 80
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

47. **bir:**
Gazel 80
Mısra: **3**
Bir, sayı

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

48. **bir:**
Gazel 83
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

49. **bir:**
Gazel 83
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

50. **bir:**
Gazel 84
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

51. **bir:**
Gazel 85
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

52. **bir:**
Gazel 86
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

53. **bir:**
Gazel 87
Mısra: **7**
Bir, sayı

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

54. **bir:**
Gazel 90
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

55. **bir:**
Gazel 96
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

56. **bir:**
Gazel 98
Mısra: **3**
Bir, sayı

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

57. **bīr:**
Gazel 101
Mısra: **4**
Bir, sayı

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

58. **bir:**
Gazel 104
Mısra: **5**
Bir, sayı

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

59. **bir:**
Gazel 105
Mısra: **4**
Bir, sayı

3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

60. **bir:**
Gazel 105
Mısra: **9**
Bir, sayı

9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

61. **bir:**
Gazel 105
Mısra: **11**
Bir, sayı

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

62. **bir:**
Gazel 106
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

63. **bir:**
Gazel 112
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

64. **bir:**
Gazel 113
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çıḳ Ḫudāya işmarla

65. **bir:**
Gazel 115
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

66. **bir:**
Gazel 115
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

67. **bir:**
Gazel 115
Mısra: **4**
Bir, sayı

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

68. **bir:**
Gazel 115
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

69. **bir:**
Gazel 115
Mısra: **8**
Bir, sayı

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

70. **bir:**
Gazel 115
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

71. **biri:**-*i*
Gazel 116
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

72. **bir:**
Gazel 116
Mısra: **5**
Bir, sayı

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

73. **bir:**
Gazel 116
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

74. **bir:**
Gazel 118
Mısra: **4**
Bir, sayı

3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

75. **bir:**
Gazel 118
Mısra: **8**
Bir, sayı

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

76. **bir:**
Gazel 119
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

77. **bir:**
Gazel 122
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

78. **bir:**
Gazel 125
Mısra: **8**
Bir, sayı

7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

79. **bir:**
Gazel 128
Mısra: **1**
Bir, sayı

1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

80. **bir:**
Gazel 129
Mısra: **9**
Bir, sayı

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

81. **bir:**
Gazel 131
Mısra: **2**
Bir, sayı

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dînden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

82. **bir:**
Gazel 134
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

83. **bir:**
Gazel 136
Mısra: **4**
Bir, sayı

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

84. **bir:**
Gazel 136
Mısra: **6**
Bir, sayı

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

85. **bir:**
Gazel 136
Mısra: **10**
Bir, sayı

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

86. **bir:**
Gazel 142
Mısra: **7**
Bir, sayı

7. Bir ḳadeḥ ṣundı bańa sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

bir ān:

1. **bir ān:**
Gazel 136
Mısra: **16**
Bir an

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

bir bir:

1. 1. **bir bir:**
Gazel 4
Mısra: **12**
Teker teker, birer birer

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum sańa

bir birimüz:

1. **bir birimüz:**
Murabba 2
Mısra: **3**
Birbirimiz

3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

bir daḥi:

1. **bir daḫi:**
Gazel 38
Mısra: **3**
Bir kez bile

3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

2. **bir daḫi:**
   Gazel 131
   Mısra: **10**
   Bir daha, yeniden, tekrar

   9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
   10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

bir dem:

1. **bir dem:**
   Gazel 21
   Mısra: **12**
   Bir an

   11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
   12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

2. **bir dem:**
   Gazel 88
   Mısra: **4**
   Bir an

   3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
   4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

3. **bir dem:**
   Gazel 133
   Mısra: **6**
   Bir an

   5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
   6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

4. **bir demde:**-*de*
   Gazel 136
   Mısra: **16**
   Hızlı bir şekilde

   15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
   16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

bir gör-:

1. **bir gördüm:**-*dü, -m*
   Gazel 70
   Mısra: **6**
   Aynı görmek, birbirine benzetmek

5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

bir içim şu:

1. **bir içim şu:**
   Gazel 90
   Mısra: **8**
   Bir yudum su II Ölüm anında kişinin susuzluğunu gidermek için verilen su

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim şu diyen

bir laḥẓa:

1. **bir laḥẓa:**
   Gazel 130
   Mısra: **1**
   Bir an

1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

bir nefes:

1. **bir nefes:**
   Gazel 88
   Mısra: **2**
   Bir an

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

2. **bir nefes:**
   Gazel 108
   Mısra: **4**
   Bir an

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

bir yire gel-:

1. **bir yire gelmişken:***-miş, -ken*
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Bir araya gelmek

3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

biraz:

1. **biraz:**
   Kaside 1
   Mısra: **78**
   Biraz

   77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
   78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

2. **biraz:**
   Gazel 64
   Mısra: **8**
   Biraz

   7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
   8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

bire bebek:

1. **bire bebek:**
   Gazel 64
   Mısra: **1**
   Ey sevgili (seslenme)

   1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
   2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

2. **bire bebek:**
   Gazel 64
   Mısra: **1**
   Ey sevgili (seslenme)

   1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
   2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

biryān it-:

1. **biryān itdiler:**-*di, -ler*
   Gazel 23
   Mısra: **2**
   Kebap yapmak II Aşığın kalbini yakmak

   1. Nevbahār oldı güzeller ʿazm-i bostān itdiler
   2. Ġam tenūrında dil-i ʿuşşāḳı biryān itdiler

biryān ol-:

1. **biryān olmış:**-*mış*
   Gazel 44
   Mısra: **6**
   Yaralanmak

   5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
   6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

bīsaʿādet:

1. **bīsaʿādet:**
   Gazel 7
   Mısra: **4**
   Mutsuz, bahtsız

   3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
   4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

bīṣabr:

1. **bīṣabr:**
   Gazel 21
   Mısra: **9**
   Sabırsız

   9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
   10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

bisāṭ-ı sebz:

1. **bisāṭ-ı sebzenüñ:**-*nüñ*
   Kaside 1
   Mısra: **11**
   Bahar döşeği II Baharın gelişiyle yeryüzünün yeşillenmesi

   11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine ṣaldı naẓar
   12. Ezel muṣavvirine eyledi hezār ŝenā

bisāṭ-ı sincābī:

1. **bisāṭ-ı sincābī:**
   Gazel 127
   Mısra: **12**
   Kızıl renkli döşek II Güneş ışığının toprağa vurması ile ortaya çıkan kızılımsı renk

11. Sāye ṭopraḳ döşendügin ne bilür
12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

bīser ü bīpā:

1. **bīser ü bīpā:**
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Sefil ve perişan

   3. ʿIşk meyḫānesine bīser ü bīpā gidelüm
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

bīser ü bīpāy:

1. **bīser ü bīpāy:**
   Gazel 105
   Mısra: **4**
   Başsız ve ayaksız II Sefil ve perişan

   3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

2. **bīser ü bīpāy:**
   Rübai 1
   Mısra: **1**
   Başsız ve ayaksız II Sefil ve perişan

   1. Yıġlap yürürem bīser ü bīpāy nitey
   2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

bīser ü sāmān:

1. **bīser ü sāmān:**
   Gazel 76
   Mısra: **4**
   Başsız, intizamsız II Zavallı durumda olan

   3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
   4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

1. **bīser ü sāmānlar:**-*lar*
   Gazel 107
   Mısra: **1**
   Başsız, intizamsız II Zavallı durumda olan

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

biʾsmiʾllāh çek-:

1. **biʾsmiʾllāh çekilmiş:**-*il, -miş*
   Gazel 98
   Mısra: **2**
   Besmele-yi şerifi söylemek, Allahın adı ile başlamak

   1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
   2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

bit-:

1. **biten:**-*en*
   Gazel 33
   Mısra: **4**
   Ortaya çıkmak

   3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

2. **bitmiş:**-*miş*
   Gazel 77
   Mısra: **6**
   Yetişmek, büyümek

   5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
   6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

3. **bitmez:**-*mez*
   Gazel 85
   Mısra: **10**
   Yetişmek, meydana gelmek

   9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
   10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

4. **bitmez:**-*mez*
   Gazel 100
   Mısra: **10**
   Sona ermek, bitmek

   9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
   10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

5. **bitürmiş:**-*ür, -miş*
   Gazel 106

Mısra: **10**
Oluşmak, meydana gelmek

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

6. **bite:**-*e*
Gazel 109
Mısra: **9**
Oluşmak, meydana gelmek

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

7. **bitmedin:**-*me, -di, -n*
Gazel 130
Mısra: **8**
Yetişmek, büyümek

7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

8. **biten:**-*en*
Gazel 131
Mısra: **8**
Yetişmek, yeşermek

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

bitür-:

1. **bitürmedügin:**-*me, -düg, -in*
Gazel 119
Mısra: **7**
Peyda etmek, ortaya çıkarmak

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

2. **bitürmez:**-*mez*
Gazel 119
Mısra: **8**
Peyda etmek, ortaya çıkarmak

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

bīvefā:

1. **bīvefālar:**-*lar*
   Kıt'a 17
   Mısra: **4**
   Vefasız, hayırsız

   3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
   4. Bīvefālar zülfine dil bağlaram

2. **bīvefā:**
   Gazel 25
   Mısra: **1**
   Vefasız, hayırsız

   1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
   2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

3. **bīvefā:**
   Gazel 76
   Mısra: **7**
   Vefasız, hayırsız

   7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
   8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

4. **bīvefā:**
   Gazel 87
   Mısra: **1**
   Vefasız, hayırsız

   1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
   2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

bīvefālıḳ resmi:

1. **bīvefālıḳ resmini:**-*ni*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Vefasızlık adeti

   1. Dem be dem ʿāşıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
   2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

biz:

1. **biz:**
   Gazel 40

Mısra: **14**
Biz zamiri

13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

2. **bizi:**-*i*
Gazel 56
Mısra: **4**
Biz zamiri

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

3. **biz:**
Gazel 88
Mısra: **2**
Biz zamiri

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

4. **bizden:**-*den*
Gazel 95
Mısra: **7**
Biz zamiri

7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

5. **biz:**
Gazel 107
Mısra: **4**
Biz zamiri

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

6. **bizi:**-*i*
Gazel 107
Mısra: **11**
Biz zamiri

11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

bize:

1. **bize:**
   Gazel 40
   Mısra: **13**
   "Biz" zamirinin yönelme eki almış şekli

   13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
   14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

bīẕevḳuñ ol-:

1. **bīẕevḳuñ oldı:**-*dı*
   Gazel 119
   Mısra: **2**
   Zevksiz, tatsız olmak

   1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
   2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

bol-:

1. **boldum:**-*du, -m*
   Rübai 1
   Mısra: **2**
   Bulmak

   1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
   2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

borç:

1. **borcum:**-*um*
   Gazel 13
   Mısra: **7**
   İade olunmak üzere alınan şey II Aşığın canı

   7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
   8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

2. **borcum:**-*um*
   Gazel 13
   Mısra: **8**
   İade olunmak üzere alınan şey II Aşığın canı

   7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
   8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

bostān-ı firdevs:

1. **bostān-ı Firdevs:**
   Gazel 1
   Mısra: **5**
   Cennet bahçesilerinden biri

   5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
   6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

boy:

1. **boyuñdan:**-*u, -ñ, -dan*
   Gazel 12
   Mısra: **7**
   Sevgilinin boyu, endamı

   7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
   8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

boy çek-:

1. **boy çekmişdi:**-*miş, -di*
   Gazel 130
   Mısra: **7**
   Uzamak

   7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
   8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

böyle:

1. **böyle:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Böyle, bu şekilde

   1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
   2. İçerem āb-ı feraḥbaḫşı mübārek rūzdur

2. **böyle:**
   Gazel 64
   Mısra: **2**
   Aynıyla, bu şekilde

   1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
   2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

3. **böyle:**
   Gazel 71
   Mısra: **7**
   Böyle, bu şekilde

   7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
   8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

boyn:

1. **boynuña:**-*uñ, -a*
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Boyun

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

2. **boynuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 58
   Mısra: **10**
   Boyun

   9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
   10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

3. **boynını:**-*ın, -ı*
   Gazel 60
   Mısra: **10**
   Boyun

   9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
   10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

4. **boynuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 65
   Mısra: **7**
   Boyun

   7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
   8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

5. **boynını:**-*ı, -*
   Gazel 108
   Mısra: **5**
   Boyun

   5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
   6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

boynın eğ-:

1. **boynın egüp:**-*üp*
   Gazel 111
   Mısra: **2**
   Boyun bükmek II Sevgilinin saçının güzelliği karşısında tevazu ile eğilmek

1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

boyu müntehācuġı:

1. **boyu müntehācuġı:**-*cuġ, -ı*
   Gazel 134
   Mısra: **1**
   Boyu en son derecede olan, çok uzun boylu

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

boyun eğ-:

1. **boyun egdümse:**-*dü, -m, -se*
   Gazel 46
   Mısra: **5**
   Boyun eğmek II Acizlik göstermek

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

2. **boyun eger:**-*er*
   Gazel 48
   Mısra: **5**
   Boyun eğmek II Acizlik göstermek

5. ʿUṣṣāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

boz-:

1. **bozduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 56
   Mısra: **4**
   Bozmak

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

2. **bozma:**-*ma*
   Gazel 71
   Mısra: **5**
   Bozmak, harap etmek

   5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
   6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

3. **bozdı:**-*dı*
   Gazel 128
   Mısra: **5**
   Kaybetmek, şaşırmak

   5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
   6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

bu:

1. **bu:**
   Gazel 1
   Mısra: **11**
   Bu, işaret sıfatı

   11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
   12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

2. **bu:**
   Kaside 1
   Mısra: **15**
   Bu, işaret sıfatı

   15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
   16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

3. **bu:**
   Kaside 1
   Mısra: **18**
   Bu, işaret sıfatı

   17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
   18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

4. **bu:**
   Kaside 1
   Mısra: **60**
   Bu, işaret sıfatı

   59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
   60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

5. **bu:**
Kaside 1
Mısra: **81**
Bu, işaret sıfatı

81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

6. **bu:**
Gazel 2
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

7. **bu:**
Kaside 2
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

8. **budur:**-*dur*
Kaside 2
Mısra: **9**
Bu, işaret zamiri

9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

9. **budur:**-*dur*
Kaside 2
Mısra: **10**
Bu, işaret zamiri

9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

10. **bu:**
Gazel 3
Mısra: **13**
Bu, işaret sıfatı

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

11. **bu:**
    Murabba 3
    Mısra: **2**
    Bu, işaret sıfatı

    1. Göyündi odlara bağrum kebābı
    2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

12. **bu:**
    Murabba 3
    Mısra: **1**
    Bu, işaret sıfatı

    1. Bu ellerden götürmedin ayağı
    2. Yir altında idinmedin durağı

13. **bu:**
    Kıt'a 3
    Mısra: **6**
    Bu, işaret zamiri

    5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
    6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

14. **bu:**
    Gazel 7
    Mısra: **2**
    Bu, işaret sıfatı

    1. Güzellerde olaydı būseʿādet
    2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

15. **bulardan:***-lar, -dan*
    Gazel 7
    Mısra: **4**
    Bu, ikinci tekil şahıs işaret zamiri

    3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
    4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

16. **bu:**
    Gazel 7
    Mısra: **5**
    Bu, işaret sıfatı

    5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
    6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

17. **bu:**
Gazel 7
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. Sücūd it mest olup yār işiginde
10. Yeter ʿuşşāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

18. **bu:**
Gazel 9
Mısra: **5**
Bu, işaret sıfatı

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

19. **bu:**
Gazel 9
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

20. **budur:**-*dur*
Kıt'a 9
Mısra: **4**
Bu, işaret zamiri

3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

21. **bu:**
Gazel 10
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

22. **bu:**
Gazel 11
Mısra: **8**
Bu, işaret zamiri

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

23. **bu:**
Gazel 14
Mısra: **2**
Bu, işaret zamiri

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

24. **bu:**
Gazel 14
Mısra: **3**
Bu, işaret zamiri

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

25. **bu:**
Gazel 15
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

26. **bu:**
Kıt'a 17
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zülfine dil bağlaram

27. **bu:**
Gazel 17
Mısra: **10**
Bu, işaret zamiri

9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

28. **bu:**
Gazel 20
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

29. **bu:**
Gazel 22
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur ṣol ʿanberīn kākül midür

30. **bu:**
Gazel 23
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu ṣevḳ ile çāk-i girībān itdiler

31. **bu:**
Gazel 26
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

32. **bu:**
Gazel 26
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

33. **bu:**
Gazel 28
Mısra: **3**
Bu, işaret zamiri

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

34. **bu:**
Gazel 28
Mısra: **5**
Bu, işaret zamiri

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

35. **bu:**
Gazel 29
Mısra: **1**
Bu, işaret sıfatı

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

36. **bu:**
Gazel 36
Mısra: **3**
Bu, işaret zamiri

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

37. **bu:**
Gazel 39
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

38. **bu:**
Gazel 43
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

39. **bu:**
Gazel 47
Mısra: **8**
Bu, işaret sıfatı

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

40. **bu:**
Gazel 48
Mısra: **7**
Bu, işaret sıfatı

7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

41. **bunlar:**-*n*, -*lar*
    Gazel 53
    Mısra: **4**
    Bu, işaret zamiri.

    3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
    4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

42. **bu:**
    Gazel 54
    Mısra: **8**
    Bu, işaret zamiri

    7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
    8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

43. **bu:**
    Gazel 56
    Mısra: **2**
    Bu, işaret sıfatı

    1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuz ḳodun
    2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

44. **bu:**
    Gazel 56
    Mısra: **10**
    Bu, işaret sıfatı

    9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
    10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

45. **bu:**
    Gazel 58
    Mısra: **2**
    Bu, işaret sıfatı

    1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
    2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

46. **bu:**
    Gazel 58
    Mısra: **8**
    Bu, işaret sıfatı

    7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
    8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

47. **bu:**
Gazel 61
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

48. **bu:**
Gazel 69
Mısra: **1**
Bu, işaret sıfatı

1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

49. **bu:**
Gazel 69
Mısra: **11**
Bu, işaret zamiri.

11. Bu neʿayş olsun kiʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu neʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

50. **bu:**
Gazel 69
Mısra: **12**
Bu, işaret zamiri.

11. Bu neʿayş olsun kiʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu neʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

51. **budur:**-*dur*
Gazel 70
Mısra: **3**
Bu, işaret zamiri

3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

52. **bu:**
Gazel 71
Mısra: **2**
Bu, işaret zamiri

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

53. **bu:**
Gazel 71
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

54. **bu:**
Gazel 73
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Bu belā ṭaşına döymez ṣanemā
4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

55. **bu:**
Gazel 78
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

56. **bu:**
Gazel 79
Mısra: **5**
Bu, işaret sıfatı

5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

57. **bu:**
Gazel 79
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

58. **bu:**
Gazel 80
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

59. **bu:**
Gazel 82
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

60. **bu:**
Gazel 82
Mısra: **12**
Bu, işaret sıfatı

11. ʿĀrżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

61. **bu:**
Gazel 83
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

62. **bu:**
Gazel 84
Mısra: **7**
Bu, işaret zamiri

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

63. **bunuñ:**-*nuñ*
Gazel 86
Mısra: **6**
Bu, işaret zamiri

5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

64. **bu:**
Gazel 88
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

65. **bu:**
Gazel 88
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

66. **bu:**
Gazel 90
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

67. **bu:**
Gazel 90
Mısra: **11**
Bu, işaret zamiri

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

68. **budur:**-*dur*
Gazel 100
Mısra: **9**
Bu, işaret zamiri

9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

69. **bu:**
Gazel 104
Mısra: **8**
Bu, işaret sıfatı

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

70. **bu:**
Gazel 105
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

71. **bu:**
Gazel 105
Mısra: **12**
Bu, işaret sıfatı

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

72. **bu:**
Gazel 105
Mısra: **12**
Bu, işaret sıfatı

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

73. **bu:**
Gazel 108
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

74. **bu:**
Gazel 109
Mısra: **5**
Bu, işaret sıfatı

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uġurlığına gelse gerek revzenüñe

75. **bu:**
Gazel 114
Mısra: **1**
Bu, işaret sıfatı

1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

76. **bu:**
Gazel 115
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

77. **bu:**
Gazel 115
Mısra: **5**
Bu, işaret sıfatı

5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

78. **bu:**
Gazel 116
Mısra: **7**
Bu, işaret sıfatı

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

79. **bu:**
Gazel 119
Mısra: **9**
Bu, işaret sıfatı

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

80. **bu:**
Gazel 120
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

81. **bu:**
Gazel 123
Mısra: **1**
Bu, işaret sıfatı

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

82. **bu:**
Gazel 123
Mısra: **8**
Bu, işaret sıfatı

7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

83. **bu:**
Gazel 123
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

84. **bu:**
Gazel 124
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

85. **bu:**
Gazel 130
Mısra: **4**
Bu, işaret sıfatı

3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

86. **bu:**
Gazel 130
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

87. **bu:**
Gazel 131
Mısra: **1**
Bu, işaret sıfatı

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

88. **bu:**
Gazel 131
Mısra: **9**
Bu, işaret sıfatı

9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

89. **bu:**
Gazel 135
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

90. **bu:**
Gazel 143
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

bu deñlü:

1. **bu deñlü:**
Gazel 15
Mısra: **5**
Bu şekilde

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

2. **bu deñlü:**
Kaside 1
Mısra: **70**
Bu şekilde

69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

bugün:

1. **bugün:**
Gazel 60
Mısra: **9**
Bugün

9. Bugün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

budaġ:

1. **budaġıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 63

Mısra: **1**
Dal II Sevgilinin düzgün boyu

1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

budur ki:

1. **budur ki:**
Gazel 119
Mısra: **8**
Budur ki

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

bugün:

1. **bugün:**
Gazel 8
Mısra: **8**
Bugün

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

2. **bugün:**
Gazel 68
Mısra: **1**
Bugün

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

3. **bugün:**
Gazel 68
Mısra: **14**
Bugün

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

bühtān yap-:

1. **bühtān yaparlar:***-ar, -lar*
Gazel 36
Mısra: **10**
İftira etmek

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar gönlini bühtān yaparlar

<u>buḫūr:</u>

1. **buḫūra:**-*a*
   Gazel 58
   Mısra: **8**
   Tütsü, buhur II Sevgilinin beni

   7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
   8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

2. **buḫur:**-*di*
   Gazel 58
   Mısra: **7**
   Tütsü, buhur II Sevgilinin beni

   7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
   8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

<u>bul-:</u>

1. **bulındı:**-*ın, -dı*
   Gazel 9
   Mısra: **10**
   Elde etmek, ulaşmak

   9. Günāh yoġ imiş öldürse ʿāşıḳı dilber
   10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

2. **bulımadı:**-*ıma, -dı*
   Gazel 12
   Mısra: **10**
   Elde etmek, ulaşmak

   9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
   10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

3. **bulımazsın:**-*ı, -maz, -sın*
   Gazel 100
   Mısra: **6**
   Ermek, ulaşmak

   5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
   6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

4. **buldı:**-*dı*
Kaside 1
Mısra: **53**
Elde etmek, ulaşmak

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

5. **bulınmaz:**-*ın, -maz*
Kaside 2
Mısra: **3**
Elde etmek, ulaşmak

3. Bulınmaz ḳarañuda Āb-ı Ḥayāt
4. Günehkāra ḳılmaz tecellī İlāh

6. **buldum:**-*du, -m*
Kıt'a 9
Mısra: **3**
Elde etmek, ulaşmak

3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

7. **bulup:**-*up*
Gazel 16
Mısra: **9**
Elde etmek, ulaşmak.

9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

8. **bulmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 48
Mısra: **10**
Ermek, ulaşmak

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

9. **bulınmaz:**-*ın, -maz*
Gazel 90
Mısra: **8**
Var olmamak, mevcut olmamak

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim ṣu diyen

10. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
    Gazel 105
    Mısra: **4**
    Bulamamak

    3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
    4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

11. **bulımadum:**-*ıma, -du, -m*
    Gazel 118
    Mısra: **8**
    Elde etmek, ulaşmak

    7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
    8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

12. **bulsam:**-*sam*
    Gazel 138
    Mısra: **7**
    Görmek

    7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
    8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

13. **bulduġuñ:**-*duġ, -uñ*
    Gazel 138
    Mısra: **8**
    Hatıra gelmek

    7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
    8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

14. **bulımayam:**-*ıma, -yam*
    Gazel 139
    Mısra: **6**
    Görememek, kavuşamamak

    5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
    6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

15. **buldum:**-*dum*
    Gazel 142
    Mısra: **5**
    Elde etmek, ulaşmak

    5. Būse almaġa destres buldum
    6. Mīve-i bāġ-ı vuṣlat el virdi

bülbül:

1. **bülbülleri:**-*ler, -i*
   Gazel 1
   Mısra: **5**
   Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

   5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
   6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

2. **bülbül:**
   Kaside 1
   Mısra: **17**
   Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

   17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
   18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

3. **bülbüli:**-*i*
   Kaside 1
   Mısra: **88**
   Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

   87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
   88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

4. **bülbülüñ:**-*üñ*
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

   9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
   10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

5. **bülbülüne:**-*ün, -e*
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

   3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

6. **bülbül:**
   Kıt'a 10
   Mısra: **1**
   Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

   1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
   2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

7. **bülbüli:**-*i*
Gazel 19
Mısra: **9**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
10. Medḥ-i ḥüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

8. **bülbüli:**-*i*
Gazel 20
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar göñlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

9. **bülbül:**
Gazel 22
Mısra: **8**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

10. **bülbülün:**-*ün*
Gazel 33
Mısra: **10**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

11. **bülbül:**
Gazel 35
Mısra: **14**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

13. Çemen ṣaḥnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

12. **bülbül:**
Gazel 39
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

13. **bülbül:**
Gazel 39
Mısra: **9**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

14. **bülbül:**
Gazel 47
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Güş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

15. **bülbülüñem:**-*üñ, -em*
Gazel 64
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

16. **bülbüle:**-*e*
Gazel 65
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

17. **bülbül:**
Gazel 65
Mısra: **10**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

18. **bülbül:**
Gazel 72
Mısra: **4**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

19. **bülbülün:**-*ün*
Gazel 72
Mısra: **12**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

20. **bülbüller:**-*ler*
Gazel 79
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀṣıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

21. **bülbül:**
Gazel 84
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

22. **bülbül:**
Gazel 84
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

23. **bülbül:**
Gazel 84
Mısra: **9**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

24. **bülbül:**
Gazel 95
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
2. ʿIşḳı ʿālemde dāstān eyle

25. **bülbül:**
Gazel 101
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

26. **bülbül:**
Gazel 103
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

27. **bülbül:**
Gazel 104
Mısra: **10**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

28. **bülbül:**
Gazel 106
Mısra: **15**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

29. **bülbül:**
Gazel 110
Mısra: **9**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

30. **bülbül:**
Gazel 112
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

31. **bülbülüñ:**-*üñ*
    Gazel 117
    Mısra: **9**
    Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

    9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
    10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

32. **bülbül:**
    Gazel 130
    Mısra: **5**
    Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

    5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
    6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

33. **bülbüle:**-*e*
    Gazel 130
    Mısra: **12**
    Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

    11. Terāne ırladup ʿuṣṣāḳa ṣevḳuñ
    12. Çaġırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

34. **bülbül:**
    Gazel 134
    Mısra: **11**
    Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

    11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
    12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

35. **bülbülüñdür:**-*üñ, -dür*
    Gazel 139
    Mısra: **4**
    Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

    3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
    4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

bülbül-i āvāre:

1. **bülbül-i āvāreyi:**-*yi*
    Gazel 56
    Mısra: **6**
    Perişan bülbül II Perişan aşık

    5. ʿĀṣıḳ-ı bīçāreyi cānānesüz ḳılduñ dirīġ
    6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz ḳoduñ

bülbül-i bāġ-ı ḥüsn:

1. **bülbül-i bāġ-ı ḥüsn:**
   Gazel 141
   Mısra: **13**
   Güzellik bahçesinin bülbülü II Aşık

   13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
   14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

bülbül-i bīçāre:

1. **bülbül-i bīçāreye:**-*ye*
   Gazel 117
   Mısra: **3**
   Çaresiz bülbül II Aşık

   3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
   4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

bülbül-i dil:

1. **bülbül-i dil:**
   Gazel 44
   Mısra: **6**
   Gönül kuşu II Aşık

   5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
   6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

bülbül-i gūyā:

1. **bülbül-i gūyā:**
   Kaside 1
   Mısra: **8**
   Konuşan bülbül II Aşık

   7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
   8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

bülbül-i gūyā terānesi:

1. **bülbül-i gūyā terānesin:**-*n*
   Gazel 87
   Mısra: **10**
   Konuşan bülbülün nağmesi II Amrî'nin gazelleri

   9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
   10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

2. **bülbül-i gūyā terānesi:**-*n*
   Gazel 87
   Mısra: **10**
   Konuşan bülbülün nağmesi II Amrî'nin gazelleri

   9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
   10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

bülbül-i ḥastedil:

1. **bülbül-i ḥastedile:**-*e*
   Gazel 109
   Mısra: **3**
   Hasta gönüllü bülbül II Aşık

   3. Bülbül-i ḥastedile nāleler itdürmek içün
   4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

bülbül-i ḳudse:

1. **bülbül-i ḳudse:**-*e*
   Gazel 86
   Mısra: **9**
   Kutsal bülbül II Cebrâil (as) Hz. Peygamber'e vahiy aktaran melek olduğundan şairler onu rûh-ı kudsî yanında Cibrîl-i emîn, Rûhu'l-emîn gibi isimleriyle de anarlar. Ayrıca, tûtî-i kuds, bülbül-i kudsî tamlamalarında görüldüğü gibi bülbüle de teşbih edilir

   9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
   10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

bülbül-i ḳudsī:

1. **bülbül-i ḳudsīye:**-*ye*
   Gazel 70
   Mısra: **9**
   Kutsal bülbül II Cebrâil (as) Hz. Peygamber'e vahiy aktaran melek olduğundan şairler onu rûh-ı kudsî yanında Cibrîl-i emîn, Rûhu'l-emîn gibi isimleriyle de anarlar. Ayrıca, tûtî-i kuds, bülbül-i kudsî tamlamalarında görüldüğü gibi bülbüle de teşbih edilir

   9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
   10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

bülbül-i nālān:

1. **bülbül-i nālānı:**-*ı*
   Murabba 1

Mısra: **2**
İnleyen bülbül II Aşık

1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

bülbül-i şeydā:

1. **bülbül-i şeydā:**
Gazel 23
Mısra: **8**
Divane bülbül II Aşık

7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḫayrān itdiler

2. **bülbül-i şeydā:**
Gazel 105
Mısra: **16**
Divane bülbül II Aşık

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

bülbülṣıfat:

1. **bülbülṣıfat:**
Gazel 57
Mısra: **10**
Bülbül gibi II Sevgilinin eğlencesi olan aşık

9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

bülbülvār:

1. **bülbülvār:**
Gazel 20
Mısra: **14**
Bülbül gibi

13. Āmriyā ṭurma ṭur yuḳaru yüri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

2. **bülbülvār:**
Gazel 95
Mısra: **17**
Bülbül gibi

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

bülend pervāz ol-:

1. **bülend pervāz ol:**
   Gazel 95
   Mısra: **3**
   Yüksekten uçmak

   3. Alçaḳ uçma bülendpervāz ol
   4. ʿArşa çıḳ anda āşiyān eyle

Bulġar kızı:

1. **bulġar kızı:**
   Kıt'a 14
   Mısra: **4**
   Bulgaristanlı kız

   3. Un elemegi bahāne eyleyüp
   4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

bulın-:

1. **bulınmaz:**-*maz*
   Gazel 52
   Mısra: **4**
   Var olmamak, mevcut olmamak

   3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
   4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

buluşuban:

1. **buluşuban:**
   Gazel 105
   Mısra: **16**
   Buluşunca

   15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
   16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

buña:

1. **buña:**
   Gazel 30
   Mısra: **8**
   Buna

7. Ṣofīlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manasṭır dirler

2. **buña:**
Gazel 41
Mısra: **6**
Buna

5. Nerm ider ḳatı göñlüni āhum
6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

bunca:

1. **bunca:**
Kıt'a 1
Mısra: **2**
Bu kadar, böylesi

1. Ḳayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

2. **bunca:**
Kaside 2
Mısra: **1**
Bu kadar, böylesi

1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

3. **bunca:**
Gazel 34
Mısra: **10**
bu kadar çok, böylesi

9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

4. **bunca:**
Gazel 52
Mısra: **17**
bu kadar çok, böylesi

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

5. **bunca:**
Gazel 74
Mısra: **10**
Bu kadar, böylesi

9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

6. **bunca:**
Gazel 142
Mısra: **12**
Bu kadar, böylesi

11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

bunda:

1. **bunda:**
Gazel 30
Mısra: **7**
Burada

7. Ṣofīlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manasṭır dirler

bunda ne anda:

1. **bunda ne anda:**
Gazel 97
Mısra: **1**
Ne bunda ne onda

1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

bundan:

1. **bundan:**
Gazel 10
Mısra: **10**
Bundan II Kölelik

9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

2. **bundan:**
Kıt'a 13
Mısra: **2**
Bu yüzden

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

3. **bundan:**
   Gazel 90
   Mısra: **6**
   Bundan

   5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
   6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

bunı:

1. **bunı:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Bunu

   9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
   10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

bünyād eyle-:

1. **bünyād eyleme:**-*me*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   İnşa etmek, bina etmek

   1. Dem be dem ʿāşıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
   2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

bünyād it-:

1. **bünyād itme:**-*me*
   Gazel 110
   Mısra: **1**
   İnşa etmek, bina etmek

   1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
   2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

Bursa şehrin:

1. **Bursa şehrin:**
   Gazel 81
   Mısra: **10**
   Bursa şehri

   9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
   10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

<u>būse:</u>

1. **būselerle:**-*ler, -le*
   Gazel 3
   Mısra: **8**
   Öpme, öpücük

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin şımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

2. **būse:**
   Gazel 7
   Mısra: **1**
   Öpme, öpücük

   1. Güzellerde olaydı būse ʿādet
   2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

3. **būsesin:**-*sin*
   Gazel 16
   Mısra: **9**
   Öpme, öpücük

   9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
   10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

4. **būse:**
   Gazel 20
   Mısra: **8**
   Öpme, öpücük

   7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
   8. Olur olmazsa daḫi būse kinār

5. **būse:**
   Gazel 29
   Mısra: **7**
   Dudak

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

6. **būse:**
   Gazel 34
   Mısra: **7**
   Dudak

   7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
   8. Ne disün aġzuña söger didiler

7. **būse:**
Gazel 59
Mısra: **10**
Öpme, öpücük

9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

8. **būse:**
Gazel 68
Mısra: **13**
Dudak

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

9. **būseyle:**-*yle*
Gazel 71
Mısra: **11**
Öpücük, dudak

11. Şekkerīn būseyle besle ʿAmrīyi
12. Ṭuṭī-i şīrīnsuḫandür sevdügüm

10. **būseye:**-*ye*
Gazel 89
Mısra: **6**
Dudak

5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

11. **būse:**
Gazel 89
Mısra: **9**
Öpme, öpücük

9. Sen būse ile göñlini ʿAmrīnüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

12. **būse:**
Gazel 90
Mısra: **11**
Dudak

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

13. **būse:**
Gazel 92
Mısra: **3**
Öpme, öpücük.

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

14. **būsesin:**-*sin*
Gazel 108
Mısra: **7**
Öpme, öpücük

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

15. **būsesin:**-*sin*
Gazel 112
Mısra: **11**
Öpme, öpücük

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

16. **būseñ:**-*ñ*
Gazel 129
Mısra: **3**
Öpme, öpücük

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

17. **būsesin:**-*sin*
Gazel 136
Mısra: **10**
Öpme, öpücük

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

<u>būse al-:</u>

1. **būse almaġa:**-*maġ, -a*
Gazel 142
Mısra: **5**
Öpmek, öpücük almak

5. Būse almaġa destres buldum
6. Mīve-i bāġ-ı vuṣlat el virdi

<u>büse kinār:</u>

1. **büse kinār:**
   Gazel 20
   Mısra: **8**
   Dudağın kenarından öpme

   7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
   8. Olur olmazsa daḫi büse kinār

2. **büse kinār:**
   Gazel 68
   Mısra: **13**
   Dudağın kenarından öpme

   13. ʿAmriyā dün mest iken büse kinār añdum gibi
   14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

<u>büse şun-:</u>

1. **büse şun:**
   Gazel 47
   Mısra: **2**
   Öpücük vermek

   1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
   2. Ölmedin bir büse ṣun ṣoñ elvedāʿ

<u>büse temennāsı:</u>

1. **büse temennāsın:**-*n*
   Gazel 88
   Mısra: **7**
   Öpme isteği

   7. Yüz ḳızdurup ki büse temennāsın eyledüm
   8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

<u>büse vir-:</u>

1. **büse virse:**-*se*
   Gazel 8
   Mısra: **1**
   Öpücük vermek

   1. Az u çoḳ bir büse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
   2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

2. **būse virüp:**-*üp*
   Gazel 19
   Mısra: **11**
   Öpücük vermek

   11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
   12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

3. **būse virdi:**-*di*
   Gazel 24
   Mısra: **1**
   Öpmek, öpücük vermek

   1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
   2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

4. **būse virüp:**-*üp*
   Gazel 68
   Mısra: **6**
   Öpücük vermek, öpmek

   5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
   6. Būse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

<u>būse-i şīrīn:</u>

1. **būse-i şīrīn:**
   Gazel 37
   Mısra: **10**
   Tatlı dudak, tatlı öpüş

   9. Uġurluk ṭatlu olur diyü ʿAmrī
   10. Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

2. **būse-i şīrīn:**
   Gazel 64
   Mısra: **4**
   Tatlı dudak, tatlı öpüş

   3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
   4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

<u>būse al-:</u>

1. **būseni alalum:**-*a, -lum*
   Gazel 116
   Mısra: **4**
   Öpmek

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

<u>būseye çek-:</u>

1. **būseye çekelüm:**-*e, -lüm*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Sürekli öpmek

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

<u>büt:</u>

1. **büte:**-*e*
   Gazel 36
   Mısra: **7**
   Put II Sevgili, güzel, dilber

   7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
   8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

2. **büti:**-*i*
   Gazel 140
   Mısra: **6**
   Put II Sevgili, güzel, dilber

   5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
   6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

<u>bütḫāne:</u>

1. **bütḫānede:**-*de*
   Gazel 124
   Mısra: **7**
   Putperestlerin ibadethanesi II Güzeller içindeki sevgili

   7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
   8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

<u>büt-i çīn:</u>

1. **büt-i çīn:**-*üñ*
   Gazel 58
   Mısra: **6**
   Çin güzeli

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

büt-i dilgüşā:

1. **büt-i dilgüşāya:**-*ya*
   Gazel 113
   Mısra: **4**
   Gönül açan, kalbe ferah veren güzel

   3. Al kilīdin göñül hazīnesinüñ
   4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

büt-i nūşḫand:

1. **büt-i nūşḫand:**
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Güzel gülüşlü güzel

   5. Bilürseñ saña zehr-i ḳātil ṣunar
   6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşḫand

büt-i raʿnā:

1. **büt-i raʿnā:**
   Gazel 68
   Mısra: **11**
   Çok güzel

   11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
   12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

2. **büt-i raʿnā:**
   Kaside 1
   Mısra: **30**
   Çok güzel

   29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
   30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

büt-i sīmīn:

1. **büt-i sīmīnler:**-*ler*
   Gazel 30
   Mısra: **8**
   Gümüş tenli güzel

7. Ṣofîlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manaṣṭır dirler

2. **büt-i sīmīnteni:**-*i*
Gazel 124
Mısra: **4**
Gümüş tenli güzel

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

büt-i şīrīn-i sengdil:

1. **büt-i şīrīn-i sengdilden:**-*den*
Gazel 12
Mısra: **3**
Taş kalpli şirin güzel

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
4. Zebān-ı taʿn-ı raḳīb olsa tīşe-i Ferhād

büt-i tersā:

1. **büt-i tersā:**
Gazel 124
Mısra: **1**
Hristiyan güzeli

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

büt-i zībā:

1. **büt-i zībā:**
Gazel 79
Mısra: **2**
Süslü güzel

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

būy:

1. **būy:**
Gazel 80
Mısra: **4**
Koku

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş büy ile ʿanberfeşān

būy-ı vaṣl:

1. **būy-ı vaṣlından:**-*ın, -dan*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Kavuşma ümidi

   1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
   2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

būy-ı viṣal:

1. **būy-ı viṣal:**
   Gazel 67
   Mısra: **8**
   Kavuşma ümidi

   7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
   8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

būy-ı zülf:

1. **būy-ı zülfi:**-*i*
   Gazel 29
   Mısra: **3**
   Zülüf kokusu

   3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
   4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

buzaġu:

1. **buzaġudan:**-*dan*
   Kıt'a 4
   Mısra: **6**
   Buzağı

   5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
   6. Çok ṣığırsın buzaġudan ṭanadan

2.4. C

<u>cādū:</u>

1. **cādū:**
   Gazel 123
   Mısra: **8**
   Büyücü, cadı

   7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
   8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

<u>cādū-yı kişmīrsin:</u>

1. **cādū-yı kişmīrsin:**-*sin*
   Gazel 83
   Mısra: **2**
   Sevimli, güzel cadı

   1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
   2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

<u>Caʿfer:</u>

1. **Caʿfer:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **1**
   Cafer (özel isim)

   1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
   2. Oynayı oynayı vireyin onı

<u>cām:</u>

1. **cāmı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Kadeh

   3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **cāmı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Kadeh

   3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **cāmı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Kadeh

   3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **cāmı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Kadeh

   3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. **cāmın:**-*ın*
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Ölüm

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

6. **cām:**
   Gazel 104
   Mısra: **2**
   Cam

   1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
   2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

7. **cāmı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Kadeh

   3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

<u>cām-ı fenā:</u>

1. **cām-ı fenāyı:**-*yı*
   Gazel 45
   Mısra: **5**
   Yokluk kadehi II Ölüm

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

cām-ı gülgūn:

1. **cām-ı gülgūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **1**
   Gül renkli kadeh, II Sevgilinin dudağı

   1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
   2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

cām-ı laʿl:

1. **cām-ı laʿlüñsüz:***-üñ, -süz*
   Gazel 21
   Mısra: **1**
   Kırmızı şarap II Sevgilinin dudağı

   1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
   2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

cām-ı leb:

1. **cām-ı lebi:***-i*
   Gazel 26
   Mısra: **5**
   Dudak kadehi

   5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
   6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

2. **cām-ı lebüñden:***-üñ, -den*
   Gazel 50
   Mısra: **10**
   Dudak kadehi (Dudak rengi dolayısıyla kırmızı şaraba benzetilir ve şarap gibi aşığı sarhoş eder)

   9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
   10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

cām-ı maḥabbet:

1. **cām-ı maḥabbet:**
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Muhabbet şarabı

3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **cām-ı maḥabbet:**
Gazel 90
Mısra: **14**
Muhabbet şarabı

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

cām-ı mey:

1. **cām-ı mey:**
Gazel 11
Mısra: **7**
Şarap kadehi

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

2. **cām-ı mey:**
Gazel 119
Mısra: **2**
Şarap kadehi

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

3. **cām-ı meyden:**-*den*
Gazel 106
Mısra: **9**
Kırmızı şarap

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

cām-ı nāb:

1. **cām-ı nāb:**
Gazel 6
Mısra: **8**
Halis kadeh

7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. **cām-ı nāb:**
   Gazel 27
   Mısra: **6**
   Halis kadeh II Sevgilinin dudağı

   5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
   6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

cām-ı şarāb:

1. **cām-ı şarāb:**
   Gazel 32
   Mısra: **7**
   Şarap kadehi

   7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
   8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

cām-ı şarāb-ı erġavānī:

1. **cām-ı şarāb-ı erġavānīdür:**-*dür*
   Gazel 39
   Mısra: **4**
   Erguvan şarabının kadehi (Bir kırmızı çiçek. Erguvân denilen kırmızı çiçekli ağaç, eski tıbba göre maddesi soğuk ve kuru olduğu için şerbeti sarhoşu ayıltırmış, ferahlık verirmiş.) II Sevgilinin dudağı

   3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
   4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı şarāb-ı erġavānīdür

cām-ı zerrīn:

1. **cām-ı zerrīn:**
   Gazel 43
   Mısra: **2**
   Beyaz şarap II Papatya

   1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
   2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

cān:

1. **cānlar:**-*lar*
   Gazel 1
   Mısra: **2**
   Ruh, hayat (Aşığın en değerli varlığı)

   1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
   2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

2. **cān:**
Gazel 1
Mısra: **4**
Ruh, hayat

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

3. **cāndan:**-*dan*
Gazel 1
Mısra: **9**
Ruh, hayat

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

4. **cānı:**-*ı*
Kaside 2
Mısra: **4**
Ruh, hayat

3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

5. **cān:**
Murabba 4
Mısra: **2**
İçten, yürekten

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

6. **cānum:**-*um*
Gazel 6
Mısra: **2**
Ruh, beden

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

7. **cān:**
Gazel 8
Mısra: **8**
Sevgili, sevilen

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

8. **cān:**
Gazel 12
Mısra: **1**
Kişi, aşık

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

9. **cān:**
Gazel 13
Mısra: **7**
Ruh, hayat

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

10. **canda:**-*da*
Gazel 13
Mısra: **10**
Beden

9. Hey meded ġamzeler füsūnından
10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

11. **cānuñ:**-*uñ*
Gazel 28
Mısra: **4**
Kalp, yürek

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

12. **cānlar:**-*lar*
Gazel 36
Mısra: **1**
Ruh, hayat

1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
2. Yıḳarlar göñlümüzi geh yaparlar

13. **cānuña:**-*uñ, -a*
Gazel 38
Mısra: **5**
Ruh, hayat

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

14. **cān:**
    Gazel 38
    Mısra: **7**
    Ruh, ten

    7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
    8. Göñlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

15. **cān:**
    Gazel 45
    Mısra: **2**
    Ruh

    1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
    2. Cān bedende oldugınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

16. **cān:**
    Gazel 51
    Mısra: **5**
    Ruh, hayat

    5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
    6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

17. **cān:**
    Gazel 52
    Mısra: **2**
    Ruh, hayat

    1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
    2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

18. **cāndan:**-*dan*
    Gazel 52
    Mısra: **4**
    Ruh, hayat

    3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
    4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

19. **cānuma:**-*um, -a*
    Gazel 52
    Mısra: **5**
    Ten, beden

    5. Ne ḫāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
    6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

20. **cānsuẕ:**-*suẕ*
Gazel 56
Mısra: **1**
Dirayetsiz, dayanıksız

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

21. **cān:**
Gazel 59
Mısra: **2**
Ruh, hayat

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

22. **cāna:**-*a*
Gazel 62
Mısra: **2**
Beden

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

23. **cānı:**-*ı*
Gazel 65
Mısra: **1**
Yürek, kalp, ruh

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

24. **cānum:**-*um*
Gazel 71
Mısra: **9**
Beden, yürek, kalp

9. Cānum içre cānumu görür gözüm
10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

25. **cānumu:**-*um, -u*
Gazel 71
Mısra: **9**
Sevgili, sevilen

9. Cānum içre cānumu görür gözüm
10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

26. **cān:**
Gazel 80
Mısra: **4**
Beden

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

27. **cānum:**-*um*
Gazel 81
Mısra: **1**
Direnç

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

28. **cānumdur:**-*um, -dur*
Gazel 81
Mısra: **8**
Sevgili

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

29. **cāna:**-*a*
Gazel 85
Mısra: **3**
Gönül, kalp

3. Ṣıyalı cāna güzeller revnaḳın
4. Didiler saña Ḫalīl-i bütşiken

30. **cānumı:**-*um, -ı*
Gazel 88
Mısra: **8**
Beden

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

31. **cānı:**-*ı*
Gazel 91
Mısra: **3**
Kalp, yürek

3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

32. **cānuma:**-*um, -a*
Gazel 91
Mısra: **8**
Beden, ruh

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

33. **cān:**
Gazel 92
Mısra: **7**
Direnç

7. Cān didükleri ḳalmadı tende
8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

34. **cānı:**-*ı*
Gazel 109
Mısra: **2**
Ruh, hayat

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

35. **cānum:**-*um*
Gazel 112
Mısra: **12**
Ruh, hayat

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

36. **cānı:**-*ı*
Gazel 113
Mısra: **1**
Ruh, hayat

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çıḳ Ḫudāya işmarla

37. **cān:**
Gazel 116
Mısra: **4**
Ruh, hayat

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

38. **cān:**
Gazel 125
Mısra: **5**
Beden

5. Gözüm yol gözedür cān muntaẓırdur
6. Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra geldi

39. **cāna:**-*a*
Gazel 129
Mısra: **5**
Ruh, hayat

5. Cāna cānlar baġışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

cān atıp git-:

1. **cān atdı gitdi:**-*dı*
Gazel 122
Mısra: **12**
Ölüp gitmek

11. Seveni öldürürseñ uşda ʿAmrī
12. Ṣuṣadı ḳanına cān atdı gitdi

can bedende olduġınca:

1. **can bedende olduġınca:**
Gazel 45
Mısra: **2**
Hayat boyunca, yaşam süresince

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

cān bezmi:

1. **cān bezmini:**-*ni*
Gazel 56
Mısra: **3**
Dostlar meclisi

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

2. **can bezminün:**-*nün*
   Gazel 65
   Mısra: **5**
   Dostlar meclisi

   5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
   6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

can çek-:

1. **can çeker:**-*er*
   Gazel 24
   Mısra: **6**
   Ölecek vaziyette olmak

   5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
   6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

cānı çık-:

1. **cān çıḳmaġa:**-*a*
   Gazel 55
   Mısra: **5**
   Canı çıkmak

   5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
   6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

cān ḥoḳḳası:

1. **cān ḥoḳḳasında:**-*nda*, -
   Gazel 50
   Mısra: **1**
   Beden

   1. Cān ḥoḳḳasında ḫāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
   2. Dil şīşesinde āb-ı ʿiẕāruñ gülāb-ı luṭf

cān hümāsı:

1. **cān hümāsın:**-*n*
   Gazel 143
   Mısra: **8**
   Can kuşu II Kalp, gönül

   7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
   8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

cān ile:

1. **cān ile:**
   Gazel 134
   Mısra: **8**
   Candan, kalpten

   7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
   8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuġı

cān meclisi:

1. **cān meclisinde:**-*nde*, -
   Gazel 38
   Mısra: **1**
   Dostlar meclisi

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı lez̲z̲etde şekker kendidür

can metāʿı:

1. **can metāʿın:**-*ın*
   Gazel 12
   Mısra: **6**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)

   5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
   6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

2. **can metāʿın:**
   Gazel 46
   Mısra: **3**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey)

   3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
   4. Aṣılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aṣ

cān murġı:

1. **cān murġı:**
   Gazel 42
   Mısra: **4**
   Can kuşu

   3. Ṣımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
   4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

cān naḳdi:

1. **cān naḳdini:**-*ni*
   Gazel 16
   Mısra: **7**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)

   7. Cān naḳdini īsār ideyin ayaġuña gel
   8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

2. **cān naḳdin:**-*n*
   Gazel 35
   Mısra: **5**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)

   5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
   6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

3. **cān naḳdin:**-*n*
   Gazel 43
   Mısra: **3**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)

   3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
   4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

4. **cān naḳdi:**
   Gazel 112
   Mısra: **11**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)

   11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
   12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

2. **cān naḳdini:**-*ni*
   Gazel 84
   Mısra: **6**
   Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)

   5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
   6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

cān u dil:

1. **cān u dil:**
   Gazel 5
   Mısra: **8**
   Can ve gönül

7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

can vir-:

1. **can virdügümde:**-*düg, -üm, -de*
Gazel 47
Mısra: **1**
Ölmek

1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

2. **cān viren:**-*en*
Gazel 57
Mısra: **2**
Ölmek

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

3. **cān virem:**-*em*
Gazel 69
Mısra: **3**
Ölmek

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

4. **cān virürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 72
Mısra: **5**
Ölmek

5. Ölür kirpük oḳına cān virürdüm
6. Yüregüm zaḫmına merhem ṣanurdum

5. **cān virsün:**-*sün*
Gazel 5
Mısra: **9**
Can vermek, can bağışlamak
9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

6. **canı virdi:**-*di*
Gazel 101
Mısra: **7**
Can vermek, ölmek

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

cānā:

1. **cānā:**
   Kaside 1
   Mısra: **28**
   Sevgili, sevilen

   27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ġuṣṣada görinen
   28. Gözüm sefīnesinüñ bādbānıdur cānā

cānāferīn:

1. **cānāferīne:**-*e*
   Gazel 1
   Mısra: **1**
   Can bağışlayan, yaratıcı

   1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
   2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

cānān:

1. **cānān:**
   Gazel 8
   Mısra: **1**
   Sevgili, sevilen

   1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
   2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

2. **cānāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **1**
   Sevgili, sevilen

   1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
   2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

3. **cānānumuñ:**-*um, -uñ*
   Gazel 55
   Mısra: **1**
   Sevgili, sevilen

   1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
   2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

4. **cānānum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **1**
   Sevgili, sevilen

   1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
   2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

cānāne:

1. **cānānesüz:**-*süz*
   Gazel 56
   Mısra: **5**
   Sevgili, sevilen

   5. ʿĀşıḳ-ı bīçāreyi cānānesüz ḳılduñ dirīġ
   6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz ḳoduñ

cāndan:

1. **cāndan:**
   Gazel 123
   Mısra: **1**
   Çok istekli bir biçimde, içten

   1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
   2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

cān-ı bīmar:

1. **cān-ı bīmaruñ:**-*uñ*
   Gazel 102
   Mısra: **3**
   Hasta gönül

   3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḥālini nabżın ṭutup
   4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

cānib-i ḥaḳḳı:

1. **cānib-i ḥaḳḳı:**
   Gazel 118
   Mısra: **3**
   Hak yönü, hak ciheti

   3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
   4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

cānlar bağışla-:

1. **cānlar bağışlayan:**-*lar-yan*
   Gazel 129
   Mısra: **5**
   Hayat bulduran, ferahlatan, iç açan

   5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
   6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

cān al-:

1. **cānum al:**
   Gazel 92
   Mısra: **3**
   Öldürmek

   3. Būse vir cānum al didüm didi kim
   4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

cānu çık-:

1. **cānum çıḳdı:**-***dı***
   Gazel 121
   Mısra: **3**
   Ölmek

   3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
   4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

cān selāmeti:

1. **cānum selāmeti:**
   Gazel 133
   Mısra: **8**
   Can sağlığı

   7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
   8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

cānum üzre:

1. **cānum üzre:**
   Gazel 74
   Mısra: **8**
   Başım üstüne anlamında deyim

   7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
   8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

cāzū:

1. **cāẕū:**
   Gazel 30
   Mısra: **2**
   Büyücü II Sevgili (Aşığı etkilediği için büyücü olarak görülmüştür.)

   1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
   2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

cāẕūluḳ it-:

1. **cāẕūluḳ it:**
   Gazel 88
   Mısra: **5**
   Büyücülük etmek II Aşığı etkilemek

   5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
   6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

cebhe:

1. **cebhe:**
   Gazel 14
   Mısra: **3**
   Yüz, alın

   3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
   4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

cebīn:

1. **cebīn:**
   Kaside 1
   Mısra: **3**
   Alın

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

cefā:

1. **cefāyı:**-*yı*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Eziyet, sıkıntı

   1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
   2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

2. **cefā:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Eziyet, sıkıntı

   3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
   4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **cefāyı:**-*yı*
   Gazel 17
   Mısra: **9**
   Eziyet, sıkıntı

   9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
   10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

4. **cefāyı:**-*yı*
   Gazel 85
   Mısra: **8**
   Eziyet, sıkıntı

   7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
   8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

5. **cefā:**
   Gazel 123
   Mısra: **5**
   Eziyet, sıkıntı

   5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
   6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

6. **cefā:**
   Gazel 129
   Mısra: **1**
   Eziyet, sıkıntı

   1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
   2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

<u>cefā fenni:</u>

1. **cefā fenninde:**-*n, -de*
   Gazel 10
   Mısra: **4**
   Cefa ilmi (Güzelin aşığına, aşıklık yolunda çektirdiği çilelerde büyük hüner göstermesi)

3. Vefā ʿilmini ögrenmedi ḳaldı
4. Velī oldı cefā fenninde üstād

cefāpīşe:

1. **cefāpīşeye:**-*ye*
   Gazel 18
   Mısra: **9**
   Eziyet etmeyi huy haline getiren II Sevgili

   9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
   10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

celāl:

1. **celāl:**
   Kaside 1
   Mısra: **47**
   Yücelik, ululuk

   47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
   48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

cemāl:

1. **cemālüñ:**-*üñ*
   Gazel 37
   Mısra: **7**
   Sevgilinin güzel yüzü

   7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
   8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

2. **cemālüñ:**-*üñ*
   Gazel 56
   Mısra: **3**
   Sevgilinin güzel yüzü

   3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
   4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

3. **cemālün:**-*ün*
   Gazel 83
   Mısra: **9**
   Güzellik

   9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
   10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

cemāl ili:

1. **cemāl ilinüñ:**-*nüñ*
   Gazel 60
   Mısra: **7**
   Güzellik şehri

   7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
   8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

cemāl-i ṣabīḥ:

1. **cemāl-i ṣabīḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **1**
   Latif güzellik

   1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
   2. Kʾider neẓāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

cemālüñ bāġı:

1. **cemālüñ bāġını:**-*nı*
   Gazel 137
   Mısra: **6**
   Güzellik bahçesi

   5. Göreyin dīdār-ı Ḥakdan dūr ola
   6. Cennete viren cemālüñ bāġını

cemālüñ gülşeni:

1. **cemālüñ gülşeninde:**-*n, -de*
   Kıt'a 10
   Mısra: **4**
   Güzellik gülbahçesi

   3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
   4. Cemālüñ gülşeninde sünbül ister

cemālün muṣḥafı:

1. **cemālün muṣḥafın:**-*n*
   Gazel 104
   Mısra: **4**
   Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

   3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
   4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

2. **cemālüñ muṣḥafından:**-*n, -dan-üñ*
   Gazel 75
   Mısra: **3**
   Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

   3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
   4. Anuñçündür sücūda vardugı ehl-i ṣafa ḳıblem

1. **cemālüñ muṣḥafı:**-*nuñ*
   Gazel 82
   Mısra: **5**
   Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

   5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
   6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

Cennet:

1. **cennetde:**-*de*
   Gazel 23
   Mısra: **4**
   Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir

   3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
   4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

2. **Cennetde:**-*de*
   Gazel 100
   Mısra: **7**
   Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir

   7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
   8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

3. **Cennete:**-*e*
   Gazel 137
   Mısra: **6**
   Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir

   5. Göreyin dīdār-ı Ḥakdan dūr ola
   6. Cennete viren cemālüñ bāġını

Cennet gülşeni:

1. **cennet gülşenin:**-*n*
   Gazel 78

Mısra: **10**
Cennet gülbahçesi

9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
10. Var saña bağışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

Cennet gülsitānı:

1. **cennet gülsitānıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 39
Mısra: **1**
Cennet gül bahçesi

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

Cennet koḫusı:

1. **Cennet koḫusın:**-*n*
Gazel 111
Mısra: **3**
Cennet kokusu II Ayva tüylerinin kokusu

3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

Cennet revzeni:

1. **cennet revzenidür:**-*dür*
Gazel 65
Mısra: **4**
Cennet bahçesi

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

2. **Cennet revzenin:**-*n*
Gazel 78
Mısra: **2**
Cennet penceresi II Güzelin göğsü

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

Cennet-i firdevs:

1. **cennet-i firdevsden:**-*den*
Gazel 2

Mısra: **1**
Firdevs Cenneti

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

Cennet ḥūrīleri:

1. **Cennettiñ ḥūrīleri:**
Gazel 115
Mısra: **7**
Cennet hurileri (Cennette bulunan çok güzel kızlar)

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

2. **Cennettiñ ḥūrīlerin:**-*n*
Gazel 14
Mısra: **5**
Cennet hurileri (Cennette bulunan çok güzel kızlar)

5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

Cennetüʾl meʾvā:

1. **cennetüʾl Meʾvā:**
Gazel 2
Mısra: **8**
Meva cenneti

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

2. **Cennetüʾl meʾvādaki:**-*da, -ki*
Gazel 77
Mısra: **5**
Meva cenneti

5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

cevāb:

1. **cevāb:**
Gazel 8
Mısra: **7**

Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyâca söz, yazı veya başka bir ifâde yoluyle verilen karşılık, yanıt

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

cevher:

1. **cevher:**
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Cevher, elmas

   1. Gül-i ter sünbülüne pister olmış
   2. Leb-i laʿlüñ emilmiş cevher olmış

2. **cevherī:**-*ī*
   Gazel 116
   Mısra: **10**
   Cevher gibi

   9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
   10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

cevlān:

1. **cevlān:**
   Gazel 124
   Mısra: **7**
   Gezmek, dolaşmak

   7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
   8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

2. **cevlān itdiler:**-*di, -ler*
   Gazel 23
   Mısra: **4**
   Gezmek, dolaşmak

   3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
   4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

cevr:

1. **cevr:**
   Murabba 4

Mısra: **1**
Eziyet, cefa

1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

2. **cevri:**-*i*
Gazel 82
Mısra: **11**
Eziyet, cefa

11. ʿĀrızı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol cevri çoḳ
12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

cevr eyle-:

1. **cevr eyleseñ:**-*señ*
Murabba 4
Mısra: **1**
Eziyet etmek, zulüm etmek

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

cevr et-:

1. **cevr ider:**-*er*
Gazel 28
Mısra: **3**
Cefa çektirmek

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

2. **cevr itmeye:**-*me, -ye*
Gazel 94
Mısra: **10**
Eziyet etmek

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

cevr ü cefālar eyle-:

1. **cevr ü cefālar eyleyesin:**-*ye, -sin*
Gazel 91
Mısra: **2**
Bela ve eziyet etmek

1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

cezālar eyle-:

1. **cezālar eyleyesin:**-*ye, -sin*
   Gazel 91
   Mısra: **8**
   Eziyet etmek

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

ceẕb-i dīdār:

1. **ceẕb-i dīdār:**
   Gazel 35
   Mısra: **10**
   Cezbeden yüz

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

cibrīl-i emīn:

1. **Cibrīl-i Emīn:**
   Gazel 82
   Mısra: **6**
   Hz. Cebrail, Dört büyük melekten biri, Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli olan melek

5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

ciger:

1. **cigerüm:**-*üm*
   Gazel 11
   Mısra: **7**
   Bağır, iç, yürek

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

2. **cigerden:**-*den*
   Gazel 16
   Mısra: **6**
   Bağır, iç, yürek

5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

3. **ciğerler:**-*ler*
Kıt'a 17
Mısra: **2**
Bağır, iç, yürek

1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

4. **cigerler:**-*ler*
Gazel 22
Mısra: **10**
Bağır, iç, yürek

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

5. **cigerüm:**-*üm*
Gazel 27
Mısra: **3**
Bağır, iç, yürek

3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

6. **ciger:**
Gazel 41
Mısra: **1**
Bağır, iç, yürek

1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

7. **ciğerde:**-*de*
Gazel 52
Mısra: **6**
Bağır, iç, yürek

5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

8. **cigerde:**-*de*
Gazel 57
Mısra: **6**
Bağır, iç, yürek

5. Her gice merhem ṣararken sīne-i mecruḥuma
6. Tīr-i ġamzeñden cigerde aġulu peykān ḳoduñ

9. **cigerüm:**-*üm*
Gazel 73
Mısra: **4**
Bağır, iç, yürek

3. Bu belā ṭaşına döymez ṣanemā
4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

10. **cigerler:**-*ler*
Gazel 83
Mısra: **1**
Bağır, iç, yürek

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

11. **ciğerler:**-*ler*
Gazel 101
Mısra: **1**
Bağır, iç, yürek

1. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

12. **cigerler:**-*ler*
Gazel 101
Mısra: **10**
Bağır, iç, yürek

9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
10. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

13. **ciger:**
Gazel 130
Mısra: **5**
Bağır, iç, yürek

5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

<u>ciger ḳanı:</u>

1. **ciger ḳanın:**-*n*
Gazel 143
Mısra: **1**

Rengi ile şarabı andırır. Çile çeken âşığın şarap yerine kadehe ciğer kanı doldurur ve onu içer

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

2. **ciger ḳanını:**-*nı*
Gazel 134
Mısra: **5**
Rengi ile şarabı andırır. Çile çeken âşığın şarap yerine kadehe ciğer kanı doldurur ve onu içer

5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

cihān:

1. **cihānı:**-*ı*
Kaside 1
Mısra: **2**
Dünya, yeryüzü

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

2. **cihāna:**-*a*
Kaside 1
Mısra: **23**
Dünya, yeryüzü

23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

3. **cihānı:**-*ı*
Müfret 3
Mısra: **1**
Her şey

1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

4. **cihānda:**-*da*
Kıt'a 4
Mısra: **2**
Dünya, yeryüzü

1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

5. **cihānuñ:**-*uñ*
   Gazel 28
   Mısra: **4**
   Herkes

   3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
   4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

6. **cihān:**
   Gazel 33
   Mısra: **6**
   Dünya

   5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
   6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

7. **cihān:**
   Gazel 36
   Mısra: **1**
   Yeryüzü

   1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
   2. Yıḳarlar göñlümüzi geh yaparlar

8. **cihānda:**-*da*
   Gazel 38
   Mısra: **3**
   Dünya, yeryüzü

   3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

9. **cihānı:**-*ı*
   Gazel 48
   Mısra: **9**
   Dünya, yeryüzü

   9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
   10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

10. **cihān:**
   Gazel 56
   Mısra: **10**
   Dünya, yeryüzü

   9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
   10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

11. **cihān:**
    Gazel 69
    Mısra: **1**
    Herkes

    1. Bu ne ʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
    2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

12. **cihan:**
    Gazel 69
    Mısra: **12**
    Herkes

    11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī ağlaya iller güle
    12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

13. **cihān:**
    Gazel 72
    Mısra: **9**
    Herkes

    9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
    10. Cihān ağlaya ben gülem ṣanurdum

14. **cihān:**
    Gazel 72
    Mısra: **10**
    Herkes

    9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
    10. Cihān ağlaya ben gülem ṣanurdum

15. **cihān:**
    Gazel 106
    Mısra: **1**
    Dünya, yeryüzü

    1. ʿİd-i ḥüsnüñden cihān ferḫundefāl oldı yine
    2. Feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl oldı yine

16. **cihanı:**-*ı*
    Gazel 111
    Mısra: **5**
    Yeryüzü, her yer

    5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
    6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

17. **cihān:**
    Gazel 128
    Mısra: **2**
    Herkes

    1. Niçe bir eyleyem ʿışḳḳ nihānī
    2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

18. **cihānda:**-*da*
    Gazel 133
    Mısra: **4**
    Yeryüzü

    3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
    4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

cihan bāzārı:

1. **cihan bāzārına:**-*na*
    Gazel 105
    Mısra: **7**
    Dünya işleri, malayani

    7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
    8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

cihān bezmi:

1. **cihān bezminde:**-*n, -de*
    Gazel 132
    Mısra: **5**
    Yeryüzü

    5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
    6. Bana baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

cihan mecmūʿası:

1. **cihan mecmūʿasında:**-*n, -da*
    Gazel 83
    Mısra: **6**
    Cihan kitabı II Yeryüzü

    5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
    6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

cihān-ı luṭf u kerem:

1. **cihān-ı luṭf u kerem:**
   Kaside 1
   Mısra: **38**
   Yeryüzünün izzetlisi ve şereflisi

   37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
   38. Cihān-ı luṭf u kerem yaʿnī ḥażret-i paşa

cilvegāh:

1. **cilvegāhuñ:**-*uñ*
   Gazel 95
   Mısra: **5**
   Cilve yeri

   5. Cilvegāhuñ feżā-yı ḳuds olsun
   6. ʿAzm-i ṣaḥrā-yı lāmekān eyle

cinān:

1. **cinānda:**-*da*
   Gazel 3
   Mısra: **13**
   Cennetler

   13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
   14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

2. **cinānda:**-*da*
   Gazel 130
   Mısra: **8**
   Cennetler

   7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
   8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

cübbe vü destār:

1. **cübbe vü destārı:**-*ı*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Zahid kişilerin ayırt edici özellikleri olan cüppe ve sarık

   3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **cübbe vü destārı:**-*ı*
   Gazel 47
   Mısra: **4**
   Zahid kişilerin ayırt edici özellikleri olan cüppe ve sarık

   3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
   4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

cüdā ḳıl-:

1. **cüdā ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 123
   Mısra: **8**
   Ayırmak

   7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
   8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

cüft ol-:

1. **cüft olup:**-*up*
   Gazel 59
   Mısra: **4**
   Çift olmak, birlikte olmak

   3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
   4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

cumʿa namāzı:

1. **cumʿa namāzın:**-*n*
   Gazel 96
   Mısra: **10**
   Cuma namazı

   9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
   10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

cümle:

1. **cümle:**
   Gazel 118
   Mısra: **5**
   Bütün, her

   5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
   6. Ḥaẓ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

cümle ʿālem:

1. **cümle ʿālem:**
   Gazel 9
   Mısra: **6**
   Bütün herkes

   5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
   6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

cümle halḳ:

1. **cümle halḳ:**
   Gazel 105
   Mısra: **9**
   Bütün herkes

   9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
   10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

curʿa:

1.**curʿasından:**-*sın, -dan*
   Gazel 96
   Mısra: **5**
   Yudum, içildikten sonra kabın dibinde kalan bir miktar, artık

   5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
   6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

cūş:

1. **cūş:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Coşmak (eğlence ile)

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

cūş ḳıl-:

1. **cūş ḳıla:**-*a*
   Kaside 1
   Mısra: **55**
   Coşmak, kabarmak

   55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
   56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

cūş u ḫurūş:

1. **cūş u ḫurūş:**
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Coşup eğlenme

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

cuvān:

1. **cuvān:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Genç, delikanlı

   1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
   2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

2. **cuvān:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Genç, delikanlı

   1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
   2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

cūy:

1. **cūyında:***-ın, -da*
   Gazel 51
   Mısra: **3**
   Irmak, nehir

   3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
   4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

2.5. Ç

çap:

1. **çaparlar:**-*ar, -lar*
   Gazel 36
   Mısra: **6**
   Koşmak, koşturmak

   5. Girüp meydāna ʿuşşāḳ arasında
   6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

çāre:

1. **çāre:**
   Gazel 87
   Mısra: **9**
   Çözüm

   9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
   10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

çarḫ:

1. **çarḫ:**
   Kaside 1
   Mısra: **69**
   Felek, alem, dünya

   69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
   70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

çarḫ-ı berīn:

1. **çarḫ-ı berīn:**
   Gazel 119
   Mısra: **4**
   Göğün en yüksek tabakası, dokuzuncu feleğe kinayedir

   3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
   4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

çarḫ-ı felek:

1. **çarḫ-ı felekden:**-*den*
   Gazel 134
   Mısra: **3**
   Gökyüzü

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

<u>çaġır-:</u>

1. **çaġıralum:**-*a, -lum*
Murabba 2
Mısra: **3**
Nağme ile söylemek

3. Çalalum çaġıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **çaġırdur:**-*dur*
Gazel 130
Mısra: **12**
Nağme ile söylemek

11. Terāne ırladup ʿuṣṣāḳa ṣevḳuñ
12. Çaġırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

<u>çaġla-:</u>

1. **çaġlarsın:**-*r, -sın*
Gazel 137
Mısra: **4**
Coşkun şekilde akmak II Aşığın gözyaşları

3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

<u>çāh-ı ẕeḳa:</u>

1. **çāh-ı ẕeḳanda:**-*n, -da*
Gazel 62
Mısra: **7**
Çene çukuru

7. Çāh-ı ẕeḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

2. **çāh-ı zenaḫdāna:**-*a*
Gazel 44
Mısra: **9**
Çene çukuru

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

<u>çaḳ:</u>

1. **çaḳ:**
   Gazel 122
   Mısra: **2**
   Yırtmak, parçalanmak

   1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
   2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

<u>çak eyle-:</u>

1. **çak eylerem:**-*r*, -*em*
   Kıt'a 13
   Mısra: **4**
   Yırtmak, parçalamak

   3. Görürem irmez elüm feryād ile
   4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

<u>çāk it-:</u>

1. **çāk ide:**-*e*
   Gazel 131
   Mısra: **8**
   Yırtmak, parçalamak

   7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
   8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

2. **çāḳ ideyin:**-*eyin*
   Gazel 139
   Mısra: **8**
   Yırtmak, parçalamak

   7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
   8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

3. **çak idüp:**-*üp*
   Gazel 78
   Mısra: **1**
   Yırtmak, parçalamak

   1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
   2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

4. **çāk itmeyince:**-*me, -y, -ince*
   Gazel 4
   Mısra: **7**
   Yırtmak, parçalamak

   7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
   8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

çāk ol-:

1. **çāk oldı:**-*dı*
   Gazel 49
   Mısra: **7**
   Yırtılmak, parçalanmak

   7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
   8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

2. **çak olmayan:**-*ma, -y, -an*
   Gazel 85
   Mısra: **5**
   Yırtılmamak, parçalanmamak

   5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
   6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

çāk-i girībān:

1. **çāk-i girībān:**
   Gazel 69
   Mısra: **8**
   Yaka yırtmak

   7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
   8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

çāk-i girībān it-:

1. **çāk-i girībān itdiler:**-*di, -ler*
   Gazel 23
   Mısra: **6**
   Yaka yırtmak

   5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
   6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

<u>çal-:</u>

1. **çalalum:**-*a, -lum*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Çalgı çalmak

   3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **çalar:**-*ar*
   Gazel 43
   Mısra: **10**
   Çalgı çalmak

   9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
   10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

3. **çaldı:**-*dı*
   Gazel 94
   Mısra: **5**
   Başkasının malını gizlice almak, hırsızlık etmek

   5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
   6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

4. **çalınsun:**-*sun*
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Çalmak (saz aleti)

   3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

<u>çeh:</u>

1. **çehde:**-*de*
   Gazel 66
   Mısra: **4**
   Kuyu

   3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
   4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

çek-:

1. **çeker:**-*er*
   Gazel 6
   Mısra: **2**
   Katlanmak, tahammül etmek

   1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
   2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

2. **çekse:**-*se*
   Kaside 1
   Mısra: **41**
   Çizmek

   41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
   42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

3. **çeker:**-*er*
   Gazel 13
   Mısra: **1**
   Dikmek, asmak

   1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
   2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

4. **çek:**
   Gazel 17
   Mısra: **9**
   Katlanmak, tahammül etmek

   9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
   10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

5. **çekdüm:**-*düm*
   Gazel 45
   Mısra: **5**
   İçmek

   5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
   6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

6. **çekerek:**-*erek*
   Gazel 60
   Mısra: **8**
   Yönlendirmek, çekmek

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

7. **çekdügince:**-*düg, -ince*
Gazel 68
Mısra: **9**
Yaralamak

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

8. **çekem:**-*em*
Gazel 69
Mısra: **8**
Katlanmak, tahammül etmek.

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

9. **çeksün:**-*sün*
Gazel 77
Mısra: **2**
Konuşturmak

1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

10. **çekmedi:**-*me, -di*
Gazel 83
Mısra: **5**
Yapmak, meydana getirmek

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

11. **çek:**
Gazel 83
Mısra: **8**
Göndere çekmek, dikmek

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

12. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 94
Mısra: **3**
Göndere çekmek, dikmek

3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

13. **çeker:**-*er*
Gazel 96
Mısra: **2**
Çekmek, yönlendirmek

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

14. **çek:**
Gazel 99
Mısra: **7**
Bağlamak

7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

çemen:

1. **çemende:**-*de*
Gazel 35
Mısra: **9**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

2. **çemende:**-*de*
Gazel 43
Mısra: **1**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

3. **çemen:**
Gazel 85
Mısra: **10**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

4. **çemenüñ:**-*üñ*
Gazel 111
Mısra: **6**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

<u>çemen ṣaḫnı:</u>

1. **çemen ṣaḫnında:**-*n, -da*
   Gazel 35
   Mısra: **13**
   Yeşillik alan

   13. Çemen ṣaḫnında gülsün oynaşım gül
   14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

<u>çenber ḳıl-:</u>

1. **çenber ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 140
   Mısra: **2**
   Eğmek, bükmek (Sevgilinin aşığına aşk yolunda çok eziyet etmesi sonucu aşığın dayanacak gücünün kalamayacak hale gelmesi)

   1. Göñlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
   2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

<u>çeng ü nāy āvāzesi:</u>

1. **çeng ü nāy āvāzesin:**-*n*
   Gazel 105
   Mısra: **18**
   Saz ve ney sesi

   17. Ey müʾezzin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
   18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

<u>çerāġ:</u>

1. **çerāġ:**
   Gazel 48
   Mısra: **7**
   Kandil, mum

   7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
   8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

2. **çerāġ:**
   Gazel 48
   Mısra: **9**
   Kandil, mum

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

<u>çerāġ uyar-:</u>

1. **çerāġ uyarmaġı:**-*maġ, -ı*
   Gazel 119
   Mısra: **3**
   Işık yakmak, mum yakmak

3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

<u>çerāġ-ı ʿizzetüñ:</u>

1. **çerāġ-ı ʿizzetüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **63**
   Şeref, yücelik ışığı

63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

<u>çerāġ-ı ruḫ:</u>

1. **çerāġ-ı ruḫuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 86
   Mısra: **3**
   Yanağın parlaklığı

3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

<u>cerīme:</u>

1. **cerīme:**
   Gazel 130
   Mısra: **3**
   Suç, kabahat, cürüm

3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

<u>çeşm:</u>

1. **çeşmüm:**-*üm*
   Gazel 68
   Mısra: **10**
   Göz

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

2. **çeşmün:**-*ün*
Gazel 75
Mısra: **1**
Göz

1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
2. Ki ṣaflar bağlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

<u>çeşme:</u>

1. **çeşmesinden:**-*sin, -den*
Gazel 68
Mısra: **10**
Gözyaşı çeşmesi

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

<u>çeşme-i ḥayvān:</u>

1. **çeşme-i ḥayvānda:**-*da*
Gazel 98
Mısra: **5**
İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

<u>çeşme-i ḫıżr:</u>

1. **çeşme-i Ḫıżr:**
Gazel 121
Mısra: **11**
Hz. Hızır'ın ölümsüzlük suyunu içtiğine inanılan çeşme

11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

<u>çeşm-i ʿāşıḳküş:</u>

1. **çeşm-i ʿāşıḳküş:**
Gazel 132
Mısra: **4**
Aşık öldüren göz

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

<u>çeşm-i cihānbīn:</u>

1. **çeşm-i cihānbīnümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 19
Mısra: **2**
Dünyayı gören göz

1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

<u>çeşm-i fettān:</u>

1. **çeşm-i fettān:**
Gazel 35
Mısra: **6**
Göreni kendine çeken göz

5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

<u>çeşm-i giryān:</u>

1. **çeşm-i giryānum:**-*um*
Gazel 4
Mısra: **1**
Ağlayan göz

1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

<u>çeşm-i kāfirkīşi:</u>

1. **çeşm-i kāfirkīşi:**
Gazel 65
Mısra: **3**
Kafir bakışlı göz (Aşıkları bir bakışıyla yoldan çıkaran, ayartan güzelin bakışı)

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

<u>çeşm-i mest:</u>

1. **çeşm-i mestüñ:**-*üñ*
Gazel 110

Mısra: **3**
Süzgün bakış

3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden ṭurımaz ṣofī namaza

<u>çeşm-i nā bīnā:</u>

1. **çeşm-i nā bīnā:**
Kaside 1
Mısra: **58**
Görmeyen göz

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

<u>çeşm-i pürāşūb:</u>

1. **çeşm-i pürāşūba:**-*a*
Gazel 131
Mısra: **3**
Akıl, gönül karıştıran göz

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

<u>çetr-i rifʿati:</u>

1. **çetr-i rifʿati:**-*i*
Gazel 112
Mısra: **8**
Yüksekçe gölgelik

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

<u>çevgān:</u>

1. **çevgān:**
Gazel 29
Mısra: **5**
Ucu eğri değnek II Güzelin kıvrım kıvrım olan saçı

5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

<u>çık-:</u>

1. **çıḳam:**-*am*
   Kıt'a 4
   Mısra: **4**
   Kendinden geçmek

   3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
   4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

2. **çıḳar:**-*ar*
   Gazel 25
   Mısra: **1**
   Olmak

   1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
   2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

3. **çıḳar:**-*ar*
   Gazel 25
   Mısra: **2**
   Olmak

   1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
   2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

4. **çıkar:**-*ar*
   Gazel 25
   Mısra: **6**
   Olmak

   5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

5. **çıḳar:**-*ar*
   Gazel 25
   Mısra: **8**
   Olmak

   7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
   8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

6. **çıkar:**-*ar*
   Gazel 25
   Mısra: **10**
   Olmak

   9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
   10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

7. **çıḳar:**-*ar*
Gazel 42
Mısra: **7**
Duyulmak, yükselmek

7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

8. **çıḳdı:**-*dı*
Gazel 66
Mısra: **4**
Bir şeyin içinden dışarı çıkmak, görünmek

3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

9. **çıḳsun:**-*sun*
Gazel 128
Mısra: **10**
Kaybetmek, ölmek

9. Ḳo ölsün ḥasret-i laʿlüñle ʿAmrī
10. Ḳo çıḳsun acılıḳla ṭatlu cānı

10. **çıḳmış:**-*mış*
Gazel 3
Mısra: **2**
Görünmek

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

11. **çıḳarup:**-*up*
Kaside 1
Mısra: **24**
Çıkarmak, üstünden atmak

23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

<u>çınār:</u>

1. **çınār:**
Gazel 27
Mısra: **2**
Çınar ağacı II Sevgilinin boyunun uzunluğu çınar ağacı anlatılmış

1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
2. Ḳarşusında çınār el ḳarṣar

çınār bergi:

1. **çınār bergi:**
   Kaside 1
   Mısra: **85**
   Çınar yaprağı

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

çıplacaḳ:

1. **çıplacaḳ:**
   Kıt'a 4
   Mısra: **3**
   Çıplak olarak

3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

çiçek:

1. **çiçek:**
   Gazel 59
   Mısra: **6**
   Çiçek

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

çihre-i zerd:

1. **çihre-i zerdümle:**-*üm, -le*
   Gazel 143
   Mısra: **3**
   Sararmış yüz, solgun beniz

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

çiyne-:

1. **çiyner:**-*r*
   Gazel 27

Mısra: **10**
Ezmek

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

çok:

1. **çok:**
Kıt'a 4
Mısra: **6**
Miktarca fazla

5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
6. Çok ṣıġırsın buzaġudan ṭanadan

2. **çok:**
Gazel 8
Mısra: **10**
Miktarca fazla

9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

3. **çoḳ:**
Gazel 30
Mısra: **4**
Miktarca fazla olan

3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

4. **çoḳ:**
Gazel 52
Mısra: **9**
Daha fazla

9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

5. **çoḳ:**
Gazel 70
Mısra: **10**
Miktarca fazla

9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

6. **çoḳ:**
   Gazel 73
   Mısra: **14**
   Miktarca fazla

   13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
   14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

7. **çoḳ:**
   Gazel 82
   Mısra: **11**
   Miktarca fazla

   11. ʿĀrżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

8. **çoḳ:**
   Gazel 84
   Mısra: **2**
   Fazla olmamak

   1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
   2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

9. **çoḳdur:**-*dur*
   Gazel 93
   Mısra: **8**
   Miktarca fazla

   7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
   8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

<u>çoḳdan:</u>

1. **çoḳdan:**
   Gazel 112
   Mısra: **5**
   Eskiden beri, çok uzun zaman önce

   5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
   6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

<u>çöpce:</u>

1. **çöpce:**
   Gazel 12
   Mısra: **2**
   Çöp gibi, çöp kadar II Kıymetsiz

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

<u>çöz-:</u>

1. **çözüldi:**-*ül, -di*
   Gazel 3
   Mısra: **12**
   Açılmak II Görünmek

   11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
   12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

2. **çözdi:**-*di*
   Gazel 12
   Mısra: **8**
   Düğüm, bağ vesaireyi açmak

   7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
   8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

3. **çöz:**
   Gazel 86
   Mısra: **7**
   Düğüm, bağ vesaireyi açmak

   7. Çöz zülfüñi kim baġlana ey dôst reh-i dīn
   8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

4. **çözüp:**-*üp*
   Gazel 141
   Mısra: **9**
   Düğüm, bağ vesaireyi açmak

   9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
   10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

<u>çözil-:</u>

1. **çözilüp:**-*üp*
   Kıt'a 5
   Mısra: **6**
   Bağı açılmak

   5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
   6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

çü:

1. **çü:**
   Gazel 7
   Mısra: **3**
   Çünkü

   3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
   4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

çün:

1. **çün:**
   Gazel 6
   Mısra: **6**
   Çünkü, nedeniyle

   5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
   6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

2. **çün:**
   Gazel 43
   Mısra: **1**
   Çünkü

   1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
   2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

3. **çün:**
   Gazel 49
   Mısra: **13**
   Madem, sebebiyle

   13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
   14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

4. **çün:**
   Gazel 53
   Mısra: **7**
   Çünkü

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Göñlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

5. **çün:**
   Gazel 66
   Mısra: **1**
   Ne zaman ki

1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

6. **çün:**
Gazel 86
Mısra: **9**
Çünkü

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

7. **çün:**
Gazel 89
Mısra: **7**
Çünkü

7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

8. **çün:**
Gazel 100
Mısra: **1**
-a kadar, ıncaya kadar

1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

9. **çün:**
Gazel 123
Mısra: **5**
Çünkü

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

<u>çünki:</u>

1. **çünki:**
Gazel 31
Mısra: **10**
Çünkü, zira

9. Ye ġamuñ naḳdin irteye ḳomayup
10. Çünki ʿAmrī yiyen ögünmişdür

2. **çünki:**
Gazel 85
Mısra: **10**
Çünkü

9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

<u>çüst:</u>

1. **çüstem:**-*em*
   Gazel 61
   Mısra: **9**
   Çevik, kuvvetli

   9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
   10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

2.6. D

da:

1. **da:**
   Gazel 11
   Mısra: **8**
   De, da bağlacı

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne ṣīve mi ki āh meded vāh meded

2. **da:**
   Gazel 25
   Mısra: **6**
   De, da bağlacı

   5. Her sebzḫaṭ ki ʿāṣıḳı ḳadrin bilür ṣanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

3. **da:**
   Gazel 54
   Mısra: **8**
   De, da bağlacı

   7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
   8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

4. **da:**
   Gazel 97
   Mısra: **6**
   De, da bağlacı

   5. İkide birde aġzuma sögersin
   6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

5. **da:**
   Gazel 97
   Mısra: **8**
   De, da bağlacı

   7. Gözüñ ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ
   8. Sitem taʿlīm ider bilmez āmān da

6. **da:**
   Gazel 136
   Mısra: **8**
   De, da bağlacı

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudaġı aġzuma da nūş-ı cān idi

dād u feryād:

1. **dād u feryād:**
   Gazel 10
   Mısra: **1**
   Feryat figan

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

dāġ:

1. **dāġlar:**-*lar*
   Gazel 16
   Mısra: **2**
   Yara

1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **dāġ:**
   Gazel 16
   Mısra: **4**
   Yara

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

3. **dāġın:**-*ın*
   Gazel 70
   Mısra: **8**
   Yara

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

4. **dāġ:**
   Gazel 107
   Mısra: **5**
   Yara

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

dāġ ur-:

1. **dāġ urdı:**-*dı*
   Gazel 126
   Mısra: **6**
   Yaralamak

   5. Yüzi ḳara göñlüme hindūşıfat
   6. ʿIşḳ odı dāġ urdı nişān eyledi

2. **dāġ urup:**-*up*
   Gazel 117
   Mısra: **5**
   Yaralamak

   5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
   6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

dāġ-ı dil:

1. **dāġ-ı dil:**
   Gazel 51
   Mısra: **2**
   Gönül yarası

   1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
   2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

dāġ-ı ḥasret:

1. **dāġ-ı ḥasretle:**-*le*
   Gazel 44
   Mısra: **2**
   Hasret yarası

   1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
   2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

dāġ-ı miḥnet:

1. **dāġ-ı miḥnet:**
   Gazel 74
   Mısra: **7**
   Istırap, gam yarası

   7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
   8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

dağıl-:

1. **dağılup:**-*up*
   Müfret 1
   Mısra: **2**
   Gitmek, uzaklaşmak

   1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

dağla-:

1. **dağlaram:**-*r*, -*am*
   Kıt'a 17
   Mısra: **2**
   Yakmak

   1. Ağlaram biñ derd ile ḳan ağlaram
   2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

dāğlar ko-:

1. **dāğlar ḳodı:**-*dı*
   Gazel 49
   Mısra: **2**
   Yaralamak, yaralar bırakmak

   1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
   2. Baġrumda dāğlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

dağlara düş-:

1. **dağlara düşmesün:**-*me*, -*sün*
   Gazel 99
   Mısra: **7**
   Yara içinde kalmak, yaralanmak

   7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
   8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

daḫi:

1. **daḫi:**
   Kaside 1
   Mısra: **59**
   "*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

2. **daḫi:**
Gazel 3
Mısra: **13**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

3. **daḫi:**
Murabba 3
Mısra: **3**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

4. **daḫi:**
Murabba 3
Mısra: **1**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
2. Daḫi ḳan aġlar iken yılduzından

5. **daḫi:**
Murabba 3
Mısra: **2**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
2. Daḫi ḳan aġlar iken yılduzından

6. **daḫi:**
Kıt'a 3
Mısra: **4**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

3. Şimdilik km sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

7. **daḫi:**

Kıt'a 6

Mısra: **3**

"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

8. **daḫi:**

Gazel 7

Mısra: **2**

"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

1. Güzellerde olaydı būse ʿādet
2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

9. **daḫi:**

Gazel 8

Mısra: **12**

"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

10. **daḫī:**

Gazel 10

Mısra: **9**

"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

11. **daḫi:**

Gazel 20

Mısra: **8**

"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
8. Olur olmazsa daḫi būse kinār

12. **daḫi:**

Gazel 59

Mısra: **5**

"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

13. **daḫi:**
Gazel 65
Mısra: **10**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

14. **daḫi:**
Gazel 76
Mısra: **15**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

15. **daḫi:**
Gazel 89
Mısra: **8**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

16. **daḫi:**
Gazel 99
Mısra: **7**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

7. Zencīr-i zülfe çek daḫi daġlara düşmesün
8. Dīvāne gönlüme ser ü samanı añma ya

17. **daḫi:**
Gazel 107
Mısra: **4**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

18. **daḫi:**
Gazel 112
Mısra: **12**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

19. **daḫi:**
Gazel 119
Mısra: **1**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

20. **daḫi:**
Gazel 119
Mısra: **2**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

21. **daḫi:**
Gazel 119
Mısra: **4**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

22. **daḫi:**
Gazel 119
Mısra: **6**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

23. **daḫi:**
Gazel 119
Mısra: **8**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

24. **dahi:**
Gazel 119
Mısra: **10**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

25. **daḫi:**
Gazel 120
Mısra: **13**
"*Üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz*

13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

daḳīḳa:

1. **daḳīḳaların:**-*lar, -ın*
Kaside 1
Mısra: **58**
İncelik, nükte

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

dām:

1. **dāmdur:**-*dur*
Kaside 2
Mısra: **9**
Tuzak, hile

9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

dāmen:

1. **dāmenin:**-*in*
   Gazel 78
   Mısra: **4**
   Etek II İffet, namus (Hz. Yusuf (as) iffet abidesi bir peygamber olduğu için burada da damen iffet, namus bağlamında kullanılmıştır.

   3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
   4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

2. **dāmenüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 109
   Mısra: **10**
   Etek

   9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
   10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

dāmenkeşān:

1. **dāmenkeşān:**
   Gazel 23
   Mısra: **3**
   Eteğini çeken II Nazlanan, nazlı (Meydana çıkan güzellerin nazı)

   3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
   4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

dāmenkeşīde:

1. **dāmenkeşīde:**
   Gazel 23
   Mısra: **5**
   Eteğini çeken II Nazlanan, nazlı (Meydana çıkan güzeller bağlamında)

   5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
   6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

dām-ı belā:

1. **dām-ı belā:**
   Kaside 1
   Mısra: **20**
   Bela, hile tuzağı II Güzelin saçı

   19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i şunʿ-ı Ḫudā
   20. Ṣaçuñ girihleri ervāḥ-ı ḳudse dām-ı belā

dām-ı zülf:

1. **dām-ı zülfüñden:***-üñ, -den*
   Gazel 31
   Mısra: **5**
   Zülüf tuzağı

   5. Dāne-i ḫāl ü dām-ı zülfüñden
   6. Murġ-ı dil kendüden uçunmışdur

dāne:

1. **dāne:**
   Gazel 62
   Mısra: **4**
   Tane

   3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
   4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

2. **dāne:**
   Gazel 80
   Mısra: **3**
   Tane

   3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
   4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

dāne dāne:

1. **dāne dāne:**
   Gazel 21
   Mısra: **6**
   Tane tane

   5. Āsumān-ı dergehüñde ḫūn-ı ʿāşıḳdur şafaḳ
   6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

2. **dāne dāne:**
   Gazel 22
   Mısra: **2**
   Tane tane

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

dāne-i ḫāl:

1. **dāne-i ḫāl:**
   Gazel 31
   Mısra: **5**
   Ben tanesi (Yüzdeki siyah noktalar)

   5. Dāne-i ḫāl ü dām-ı zülfüñden
   6. Murġ-ı dil kendüden uçunmışdur

dāne-i tesbīḥ-i cān:

1. **dāne-i tesbīḥ-i cāndur:**-*dur*
   Gazel 5
   Mısra: **2**
   Can tespihinin tanesi II Ben (yüzdeki siyah nokta)

   1. Perde-i Beytüʾl Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
   2. Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʿanberbārın öp

dār-ı dünyā:

1. **dār-ı dünyāda:**-*da*
   Gazel 118
   Mısra: **10**
   Dünya yurdu, yeryüzü

   9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
   10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

dārüʾş şifā:

1. **dārüʾş şifāda:**-*da*
   Gazel 77
   Mısra: **10**
   Şifa evi II Sevgilinin köyü, evi

   9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
   10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

dārū-yı pend:

1. **dārū-yı pend:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Öğüt evi II Aşık (Aşk yolunda çektiği çilelerden dolayı uzman olan kişidir aşık)

   1. Saña söylerin diñle hey derdmend
   2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

dāstān eyle-:

1. **dāstān eyle:**
   Gazel 95
   Mısra: **2**
   Hikâye etmek II Dile düşürmek, meşhur etmek

   1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
   2. ʿIşḳı ʿālemde dāstān eyle

Dāvūd naġmesi:

1. **Dāvūd naġmesi:**
   Gazel 13
   Mısra: **16**
   Hz. Davud (as) peygambere inen Zebur ayetleri (Hz. Davud güzel sesiyle bilinir ve kendisine Zebur inmiştir, rivayete göre Zebur'u okuduğu zaman bütün mahlukat onu dinlermiş.)

   15. Okı ʿAmrī Zebūr-ı ʿışḳı oḳı
   16. Eyle Dāvūd naġmesin tekrar

dāyimā:

1. **dāyimā:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **2**
   Sürekli

   1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
   2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

de:

1. **de:**
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Dahi, de (bağlaç)

   1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
   2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

2. **de:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **3**
   Dahi, de (bağlaç)

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

3. **de:**
Gazel 8
Mısra: **14**
Dahi, de (bağlaç)

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

4. **de:**
Gazel 30
Mısra: **6**
Dahi, de (bağlaç)

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

5. **de:**
Gazel 30
Mısra: **6**
Dahi, de (bağlaç)

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

6. **de:**
Gazel 30
Mısra: **6**
Dahi, de (bağlaç)

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

7. **de:**
Gazel 30
Mısra: **9**
Dahi, de (bağlaç)

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

8. **de:**
Gazel 47
Mısra: **3**
Dahi, de (bağlaç)

3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

9. **de:**
Gazel 72
Mısra: **13**
Dahi, de (bağlaç)

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

10. **de:**
Gazel 78
Mısra: **7**
Dahi, de (bağlaç)

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

11. **de:**
Gazel 85
Mısra: **2**
Dahi, de (bağlaç)

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

12. **de:**
Gazel 88
Mısra: **2**
Dahi, de (bağlaç)

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

13. **de:**
Gazel 91
Mısra: **8**
Dahi, de (bağlaç)

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

14. **de:**
Gazel 95
Mısra: **12**
Dahi, de (bağlaç)

11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

15. **de:**
Gazel 95
Mısra: **17**
Dahi, de (bağlaç)

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

16. **de:**
Gazel 100
Mısra: **2**
Dahi, de (bağlaç)

1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

17. **de:**
Gazel 100
Mısra: **7**
Dahi, de (bağlaç)

7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

de-:

1. **derler:**-*r, -ler*
Gazel 27
Mısra: **6**
Söylemek

5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

def ʿine:

1. **def ʿine:**-*ine*
Gazel 119
Mısra: **9**
Uzaklaştırmak, savuşturmak

9. Bu ġuṣṣa def ʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

defn ol-:

1. **defn olmış:**-*mış*
   Gazel 126
   Mısra: **3**
   Gömülmek

   3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
   4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

defter:

1. **defterümdür:**-*üm, -dür*
   Gazel 76
   Mısra: **14**
   Şairlerin henüz bir 'divan' oluşturamayacak sayıdaki şiirlerini bir araya getirdikleri eserlere 'defter' veya 'mecmua' denmektedir II Amrī'nin şiirlerinin yazılı olduğu kitabın herkes tarafından okunması bağlamında kullanılmış

   13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
   14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

defter ü dīvān:

1. **defter ü dīvān:**
   Gazel 86
   Mısra: **10**
   Şiir Kitabı

   9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
   10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

defter ü dīvān:

1. **defter ü dīvānı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Şiir kitabı

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

defter-i derd ü belā:

1. **defter-i derd ü belādur:**-*dur*
   Gazel 132
   Mısra: **7**
   Dert ve bela kitabı

7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

defter-i gül:

1. **defter-i gülde:**-*de*
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Gül kitabı, gül defteri

   9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
   10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

defter-i rengīn:

1. **defter-i rengīnümdür:**-*üm, -dür*
   Gazel 19
   Mısra: **10**
   Renkli defter II Amrī'nin birbirinden güzel şiirlerinin bulunduğu şiir kitabı

   9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
   10. Medḥ-i ḥüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

deg-:

1. **degsüñ:**-*süñ*
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Dokunmak, ilişmek

   3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

2. **degsün:**-*sün*
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Dokunmak, ilişmek

   3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

3. **degsün:**-*sün*
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Dokunmak, ilişmek

   3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

4. **degsün:**-*sün*
Murabba 5
Mısra: **4**
Dokunmak, ilişmek

3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

5. **degsün:**-*sün*
Murabba 5
Mısra: **4**
Dokunmak, ilişmek

3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḥaẕer ḳıl
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

6. **degme:**-*me*
Gazel 54
Mısra: **7**
Dokunmak, ilişmek

7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

degül:

1. **degül:**
Kaside 1
Mısra: **27**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ġuṣṣada görinen
28. Gözüm sefīnesinüñ bādbānıdur cānā

2. **degül:**
Kaside 1
Mısra: **48**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

47. Ẓihī celāl ẓihī kʾāfītāb-ı devletüñüñ
48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

3. **degül:**
Kaside 1
Mısra: **59**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

4. **degül:**
Kaside 1
Mısra: **85**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

5. **degül:**
Kaside 2
Mısra: **2**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

6. **degüldür:**-*dür*
Gazel 9
Mısra: **12**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

7. **degül:**
Gazel 11
Mısra: **6**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

8. **degül:**
Gazel 19
Mısra: **5**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

9. **degül:**
Gazel 19
Mısra: **7**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

10. **degül:**
Gazel 19
Mısra: **9**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
10. Medḥ-i ḫüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

11. **degül:**
Gazel 65
Mısra: **1**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

12. **degül:**
Gazel 65
Mısra: **2**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

13. **degül:**
Gazel 65
Mısra: **4**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

14. **degül:**
Gazel 65
Mısra: **6**

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

15. **degül:**
Gazel 65
Mısra: **8**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

16. **degül:**
Gazel 65
Mısra: **10**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

17. **degüldüm:**-*dü, -m*
Gazel 68
Mısra: **3**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

18. **degülem:**-*em*
Gazel 70
Mısra: **5**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

19. **degül:**
Gazel 82
Mısra: **3**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

20. **degül:**
Gazel 96
Mısra: **8**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

degül mi:

1. **degül mi:**
Gazel 50
Mısra: **9**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

2. **degül mi:**
Gazel 52
Mısra: **16**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

3. **degül mi:**
Gazel 63
Mısra: **8**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

4. **degül misin:**-*sin*
Gazel 79
Mısra: **1**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

5. **degül misin:**-*sin*
Gazel 79
Mısra: **2**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

6. **degül misin:** -*sin*
Gazel 79
Mısra: **4**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

7. **degül misin:** -*sin*
Gazel 79
Mısra: **6**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

5. Ben bu belā-yı ʿışḳ ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

8. **degül misin:** -*sin*
Gazel 79
Mısra: **8**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

9. **degül misin:** -*sin*
Gazel 79
Mısra: **10**
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

10. **degül miyem:**-*yem*
    Gazel 79
    Mısra: **5**
    Değil miyim

    5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
    6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

dehān:

1. **dehān:**
    Gazel 1
    Mısra: **6**
    Ağız

    5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
    6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

2. **dehān:**
    Gazel 97
    Mısra: **6**
    Ağız

    5. İkide birde aġzuma sögersin
    6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

3. **dehānuñ:**-*uñ*
    Gazel 122
    Mısra: **5**
    Ağız

    5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
    6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

4. **dehānuñ:**
    Gazel 1
    Mısra: **9**
    Ağız

    9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
    10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

dehānuñ mīmi:

1. **dehānuñ mīmine:**-*ne*
    Gazel 98
    Mısra: **1**

Mim şekilli ağız (Divan şiirinde sevgilinin ağzı şekil ve boyut olarak mim harfine benzetilmiştir)

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

dehen:

1. **dehenüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 89
Mısra: **6**
Ağız

5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

del-:

1. **delüp:**-*üp*
Murabba 4
Mısra: **2**
İncitmek, yaralamak

1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

2. **delinmişdür:**-*in, -miş, -dür*
Gazel 76
Mısra: **5**
İncinmek, yaralamak

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

3. **delüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 128
Mısra: **3**
İncitmek, yaralamak

3. Delüpdür baġrumı ney gibi feryād
4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

4. **delinmesün:**-*in, -me, -sün*
Müfret 4
Mısra: **1**
İncinmek, yaralanmak

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

5. **delinmesün:**-*in, -me, -sün*
Gazel 25
Mısra: **10**
İncinmek, yaralanmak

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

6. **delindi:**-*in, -di*
Gazel 74
Mısra: **9**
İncinmek, yaralanmak

9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

delīl:

1. **delīl:**
Kaside 2
Mısra: **9**
Bir dava ve meseleyi ispata yarayan şey, nişan, alâmet

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

delü:

1. **delüsin:**-*sin*
Gazel 139
Mısra: **2**
Deli, aklı başında olmayan

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

dem:

1. **dem:**
Gazel 39
Mısra: **2**
Zaman, an, mevsim

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

2. **demdür:**-*dür*
   Gazel 73
   Mısra: **8**
   Zamanıdır, vaktidir

   7. Acıyup ḥālüme ḳan ağlasañuz
   8. Demdür ey dīde-i ġamdīdelerüm

3. **deme:**-*e*
   Gazel 136
   Mısra: **15**
   Zaman, an II Ölüm vakti

   15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
   16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

dem be dem:

1. **dem be dem:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Sürekli, daima

   1. Dem be dem ʿāşıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
   2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

2. **dem be dem:**
   Gazel 95
   Mısra: **13**
   Sürekli, daima

   13. Dem be dem ḥār-ı ʿışḳ içinde benüm
   14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

3. **dem be dem:**
   Gazel 101
   Mısra: **2**
   Sürekli, daima

   1. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
   2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

dem it-:

1. **dem itdi:**-*di*
   Gazel 3
   Mısra: **8**
   Neşe, gönül hoşluğu, keyf

7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin şımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

dem ola ki:

1. **dem ola ki:**
Gazel 91
Mısra: **10**
Zaman olur ki, an gelir ki

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

dem-i ʿĪsā:

1. **dem-i ʿĪsā:**
Gazel 14
Mısra: **2**
İsa nefesi (Hz. İsa (as) peygamberin nefesi gibi hastaları iyileştirip ölüleri diriltmesi bağlamında)

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

2. **dem-i ʿİsādan:**-*dan*
Gazel 121
Mısra: **11**
İsa nefesi (Hz. İsa (as) peygamberin nefesi gibi hastaları iyileştirip ölüleri diriltmesi bağlamında

11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

dem-i serd:

1. **dem-i serde:**-*e*
Gazel 41
Mısra: **4**
Soğuk nefes II Sert ve ümit vermeyen söz

3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

1. **dem-i serde:**-*e*
Gazel 66
Mısra: **6**
Soğuk nefes II Sert ve ümit vermeyen söz

5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

demsāz et-:

1. **demsāz it:**
   Gazel 107
   Mısra: **13**
   Dostluk, arkadaşlık etmek

   13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
   14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

demür:

1. **demürden:**-*den*
   Gazel 73
   Mısra: **4**
   Demir

   3. Bu belā ṭaşına döymez ṣanemā
   4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

dendān:

1. **dendānı:**-*ı*
   Gazel 82
   Mısra: **7**
   Diş

   7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
   8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

dendān zaḫmı:

1. **dendān zaḫmı:**
   Gazel 78
   Mısra: **6**
   Diş yarası

   5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
   6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

deñe-:

1. **deñerem:**-*r, -em*
   Gazel 73
   Mısra: **12**
   Bir işi yapmaya veya bir şeyi kullanmaya teşebbüs etmek

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẓarum

deng ü sergerdān:

1. **deng ü sergerdān:**
   Gazel 22
   Mısra: **3**
   Başı dönmüş, şaşkın

   3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
   4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

denī:

1. **denīden:**-*den*
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Alçak, soysuz, hasis

   1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
   2. Ki tā irmeye her denīden şikest

2. **denīnüñ:**-*nüñ*
   Gazel 4
   Mısra: **13**
   Alçak, soysuz, hasis

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

deñlü:

1. **deñlü:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Kadar

   3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
   4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

der:

1. **der:**
   Gazel 5
   Mısra: **6**
   Kapı II Sevgilinin kapısı

5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

derbeder:

1. **derbeder:**
   Gazel 124
   Mısra: **10**
   Kapı kapı gezen, serseri, dağınık, perişan

   9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
   10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

derd:

1. **derd:**
   Müfret 4
   Mısra: **1**
   Keder, acı, zahmet

   1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
   2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

2. **derd:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Keder, acı, zahmet

   1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
   2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

3. **derdüme:***-üm, -e*
   Gazel 8
   Mısra: **7**
   Keder, acı, zahmet

   7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
   8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥŝ

4. **derd:**
   Gazel 16
   Mısra: **6**
   Keder, acı, zahmet

   5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
   6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

5. **derd:**
   Kıt'a 17

Mısra: **1**
Keder, acı, zahmet

1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

6. **derd:**
Gazel 44
Mısra: **6**
Keder, acı, zahmet

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

7. **derd:**
Gazel 49
Mısra: **7**
Keder, acı, zahmet

7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

8. **derdüm:**-*üm*
Gazel 57
Mısra: **1**
Keder, acı, zahmet

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

9. **derd:**
Gazel 65
Mısra: **9**
Keder, acı, zahmet

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

10. **derd:**
Gazel 69
Mısra: **4**
Keder, acı, zahmet

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

11. **derd:**
Gazel 74

Mısra: **9**
Keder, acı, zahmet

9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

12. **derd:**
Gazel 84
Mısra: **9**
Keder, acı, zahmet

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

13. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 93
Mısra: **1**
Keder, acı, zahmet

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

14. **derd:**
Gazel 104
Mısra: **3**
Keder, acı, zahmet

3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

15. **derde:**-*e*
Gazel 104
Mısra: **6**
Keder, acı, zahmet

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

16. **derd:**
Gazel 125
Mısra: **9**
Keder, acı, zahmet

9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
10. Yolına öldügüm dildāra geldi

17. **derd:**
Gazel 133

Mısra: **10**
Keder, acı, zahmet

9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿiṣyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

18. **derd:**
Gazel 135
Mısra: **5**
Keder, acı, zahmet

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

derd-i derūn:

1. **derd-i derūnın:**-*ın*
Gazel 4
Mısra: **11**
Gönül kaygısı, gönül tasası

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

derd-i dil:

1. **derd-i dilden:**-*den*
Gazel 120
Mısra: **10**
Gönül derdi, gönül gamı

9. ʿIşḳ-ı Mecnūnı añup aġladuġum
10. Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı

derd-i ʿışḳ:

1. **derd-i ʿışḳun:**-*un*
Gazel 104
Mısra: **5**
Aşk derdi

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

derdmend:

1. **derdmend:**
Kaside 2

Mısra: **1**
Dertli, kederli, aşık

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

2. **derdmend:**
Gazel 101
Mısra: **5**
Dertli, kederli, aşık

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

3. **derdmendüñ:**-*üñ*
Gazel 122
Mısra: **9**
Dertli, kederli, aşık

9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

4. **derdmend:**
Gazel 136
Mısra: **3**
Dertli, kederli, aşık

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

derd dāġı:

1. **derdüm dāġını:**-*nı*
Gazel 137
Mısra: **2**
Dert yarası

1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

deri:

1. **deri:**
Gazel 116
Mısra: **6**
İnsan ve hayvanın etini örten ve bütün bedenini saran kabuk

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

dermān:

1. **dermānsuz:**-*suz*
   Gazel 56
   Mısra: **2**
   Dermansız olma durumu, güçsüzlük, kırıklık, bitkinlik, takatsizlik

   1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
   2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

2. **dermān:**
   Gazel 89
   Mısra: **6**
   İlâç, çare

   5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
   6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

3. **dermānı:**-*ı*
   Gazel 99
   Mısra: **10**
   İlaç, çare

   9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
   10. Bīmār-ı ʾışk olanlara dermānı añma ya

4. **dermānı:**-*ı*
   Gazel 104
   Mısra: **5**
   İlaç, çare

   5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
   6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

5. **dermān:**
   Gazel 118
   Mısra: **7**
   İlaç, çare

   7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
   8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

dermānde:

1. **dermāndeni:**-*ni*
   Gazel 57
   Mısra: **2**
   Aciz, biçare

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

deryā:

1. **deryā:**
   Kaside 1
   Mısra: **68**
   Deniz

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

deryā-yı himmet:

1. **deryā-yı himmetüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **55**
   Lütuf denizi II Lütfu bol, denizler kadar lütufkâr olan

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

dest:

1. **destümden git-:**
   Gazel 81
   Mısra: **3**
   Elinden gitmek II Kaybetmek

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

dest bālā-yı dest:

1. **dest bālā-yı dest:**
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   El elden üstündür (İyinin daha iyisi vardır bağlamında)

5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

dest vir-:

1. **dest virdi:**-*di*
   Gazel 106
   Mısra: **6**
   El vermek II Fırsat vermek

5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

destān eyle-:

1. **destān eyleyen:**-*yen*
   Gazel 117
   Mısra: **10**
   Hikaye etmek II Dile düşürmek, meşhur etmek

   9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
   10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

destān id-:

1. **destān iden:**-*en*
   Gazel 76
   Mısra: **14**
   Destan etmek II Dile düşürmek

   13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
   14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

destār:

1. **destārı:**-*ı*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Sarık

   3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **destār:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **5**
   Sarık

   5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
   6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

3. **destāruñ:**-*uñ*
   Gazel 47
   Mısra: **4**
   Sarık

   3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
   4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

destbāzī eyle-:

1. **destbāzī eyler:**-*r*
   Gazel 29
   Mısra: **7**
   Oyun oynamak

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdüginçe gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

destgīr:

1. **destgīr:**
   Gazel 69
   Mısra: **9**
   Kul, köle

   9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
   10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

dest-i deryā:

1. **dest-i deryāyı:**-*yı*
   Kaside 1
   Mısra: **65**
   Deniz gibi olan el II Cömert, eli açık

   65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
   66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

destres:

1. **destres:**
   Gazel 142
   Mısra: **5**
   Erişmek, elde etmek, kazanmak, nail olmak

   5. Būse almaġa destres buldum
   6. Mīve-i bāġ-ı vuṣlat el virdi

deva:

1. **deva:**
   Gazel 93
   Mısra: **1**
   Tedbir, çare, derman

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

2. **devā:**
Gazel 118
Mısra: **8**
Tedbir, çare, derman

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

<u>devāt u ḳalem:</u>

1. **devāt u ḳalem:**
Kaside 1
Mısra: **76**
Divit ve kalem

75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
76. Güneş devāt u ḳalem olsa ṣaʿṣaʿa aña

<u>devḥa-i ṭūbā:</u>

1. **devḥa-i ṭūbā:**
Kaside 1
Mısra: **62**
Büyük Tuba ağacı

61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

<u>devlet:</u>

1. **devletlü:**-*lü*
Gazel 4
Mısra: **14**
Nîmet ve mutluluğa ermiş

13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

2. **devlet:**
Gazel 17
Mısra: **8**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

3. **devlet:**
Gazel 58
Mısra: **1**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

4. **devlet:**
Gazel 102
Mısra: **4**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḫālini nabżın ṭutup
4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

5. **devletünde:**-*ün, -de*
Gazel 106
Mısra: **17**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
18. Şükr kim manẓūr olan faż̧l u kemāl oldı yine

6. **devlet:**
Gazel 121
Mısra: **2**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

7. **devlet:**
Gazel 142
Mısra: **2**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

1. Ḥamdüliʾllāh saʿādet el virdi
2. Merḥabā ḳıldı devlet el virdi

8. **devletle:**-*le*
Gazel 142
Mısra: **14**
Mutluluk, saâdet, talih, baht

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rifʿat el virdi

devlet nişānı:

1. **devlet nişānların:**-*lar, -ın*
   Gazel 87
   Mısra: **3**
   Devlet büyüklerine takılan madalya II Sevgilinin yan bakışıyla aşığı yaralaması

   3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
   4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

devlet ü iḳbāl:

1. **devlet ü iḳbāl:**
   Gazel 77
   Mısra: **4**
   Talih, baht, şans

   3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
   4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

devlet-i vaṣl:

1. **devlet-i vaṣlın:**-*ın*
   Gazel 78
   Mısra: **4**
   Kavuşma sevinci

   3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
   4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

devr:

1. **devrin:**-*in*
   Gazel 140
   Mısra: **7**
   Devir, çağ

   7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
   8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

devr et-:

1. **devr itse:**-*se*
   Gazel 33
   Mısra: **2**
   Dönmek, dönerse

1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

devrān:

1. **devrān:**
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Kader, tâlih, baht

   1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
   2. Dilerem kim müyesser ide yārı

devrān-ı gül:

1. **devrān-ı gül:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Gül mevsimi II Bahar

   3. Var iken ḫüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

devir:

1. **devridür:**-*dür*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Vakit, zaman

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

devr-i eyyām-ı viṣāl:

1. **devr-i eyyām-ı viṣāl:**-*dı*
   Gazel 106
   Mısra: **8**
   Kavuşma zamanı

   7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
   8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

devr-i ḫüsn:

1. **devr-i ḫüsnüñde:**-*üñ, -de*
   Gazel 127
   Mısra: **2**
   Güzellik zamanı

1. Düşmana urma tīr-i pürtābı
2. Devr-i ḥüsnüñde gözle aḥbābı

devr-i ḳamerde:

1. **devr-i ḳamerde:**
Gazel 1
Mısra: **8**
Ay devri II Ahir zaman (Eski inanışa göre yedi gezegenin her birinin biner yıl devir sürdüğüne, altı yıldızın devrinin geçip yedinci yıldız olan Ay'ın devri içinde bulunurdu. Bu inanışa göre bu zamanda fitne çıkmakla birlikte kıyametin kopacağına inanılırdı.)

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

deyr:

1. **deyr:**
Gazel 124
Mısra: **3**
Kilise, manastır

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

2. **deyrde:**-*de*
Gazel 124
Mısra: **9**
Kilise, manastır

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

deyr-i dünyā:

1. **deyr-i dünyāyı:**-*yı*
Gazel 140
Mısra: **5**
Dünya alemi

5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

di-:

1. **didi:**-*di*
Gazel 1

Mısra: **11**
Söylemek

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

2. **disem:**-*se, -m*
Gazel 3
Mısra: **3**
Söylemek

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

3. **diyü:**-*yü*
Gazel 3
Mısra: **7**
Söylemek

7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin şımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

4. **di e:**
Murabba 3
Mısra: **3**
Desene

3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

5. **dimiş:**-*miş*
Gazel 5
Mısra: **9**
Söylemek

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

6. **direm:**-*r, -em*
Gazel 6
Mısra: **4**
Söylemek

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

7. **disem:**-*se, -m*
Gazel 8
Mısra: **5**
Söylemek

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

8. **direm:**-*r, -em*
Gazel 11
Mısra: **1**
Söylemek

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

9. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 129
Mısra: **9**
Söylemek

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

10. **didügüm:**-*düg, -üm*
Kaside 1
Mısra: **30**
Söylemek

29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

11. **didüñ:**-*dü, -ñ*
Kaside 1
Mısra: **36**
Söylemek

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

12. **dirseñ:**-*r, -se, -ñ*
Kıt'a 1
Mısra: **3**
Söylemek

3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

13. **diyüp:**-*y, -üp*
Kaside 2
Mısra: **7**
Söylemek

7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

14. **dimiş:**-*miş*
Kıt'a 3
Mısra: **1**
Söylemek

1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

15. **diyen:**-*y, -en*
Kıt'a 3
Mısra: **2**
Söylemek

1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

16. **diyeler:**-*ye, -ler*
Kıt'a 3
Mısra: **2**
Söylemek

1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

17. **Dimiş:**-*miş*
Kıt'a 3
Mısra: **5**
Söylemek

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

18. **diyeler:**-*ye, -ler*
Kıt'a 3
Mısra: **6**
Söylemek

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

19. **dirler:**-*r, -ler*
Kıt'a 5
Mısra: **1**
Söylemek

1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

20. **dirler:**-*r, -ler*
Müfret 6
Mısra: **2**
Söylemek

1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

21. **didi:**-*di*
Müfret 7
Mısra: **2**
Söylemek

1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

22. **didi:**-*di*
Kıt'a 7
Mısra: **4**
Söylemek

3. Bir siñek aġzı yarını yirken
4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

23. **didüm:**-*düm*
Gazel 14
Mısra: **9**
Söylemek

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

24. **didi:**-*di*
Gazel 14
Mısra: **9**
Söylemek

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

25. **didükçe:**-*dükçe,* -
Gazel 15
Mısra: **5**
Söylemek

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

26. **didügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 17
Mısra: **5**
Söylemek

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

27. **dime:**-*me*
Gazel 22
Mısra: **9**
Söylemek

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

28. **diyem:**-*yem,* -
Gazel 25
Mısra: **1**
Söylemek

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

29. **diyem:**-*yem*
Gazel 25
Mısra: **3**
Söylemek

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

30. **didüm:**-*düm*
Gazel 27
Mısra: **9**
Söylemek

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

31. **didi:**-*di*
Gazel 27
Mısra: **9**
Söylemek

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

32. **diyü:**-*yü*
Gazel 28
Mısra: **7**
Söylemek

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

33. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 30
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

34. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 30
Mısra: **2**
Söylemek

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

35. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 30
Mısra: **4**
Söylemek

3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

36. **diyem:**-*ye, -m*
Gazel 30
Mısra: **5**
Söylemek

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

37. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 30
Mısra: **6**
Söylemek

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

38. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 30
Mısra: **8**
Söylemek

7. Ṣofīlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manaṣṭır dirler

39. **dirsin:**-*r, -sin*
Gazel 30
Mısra: **9**
Söylemek

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

40. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 30
Mısra: **10**
Söylemek

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

41. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **1**
Söylemek

1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

42. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **2**
Söylemek

1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

43. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 34
Mısra: **3**
Söylemek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

44. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **4**
Söylemek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

45. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 34
Mısra: **5**
Söylemek

5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

46. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **6**
Söylemek

5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

47. **diye:**-*ye*
Gazel 34
Mısra: **7**
Söylemek

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

48. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 34
Mısra: **7**
Söylemek

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

49. **disün:**-*sü, -n*
Gazel 34
Mısra: **8**
Söylemek

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

50. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **8**
Söylemek

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

51. **didilerse:**-*di, -ler, -se*
Gazel 34
Mısra: **9**
Söylemek

9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

52. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **9**
Söylemek

9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

53. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 34
Mısra: **10**
Söylemek

9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

54. **dirdi:**-*r, -di*
Gazel 35
Mısra: **11**
Söylemek

11. Ḥużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

55. **diyü:**-*yü*
Gazel 36
Mısra: **9**
Söylemek

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar gönlini bühtān yaparlar

56. **diyü:**-*yü*
Gazel 37
Mısra: **9**
Söylemek

9. Uġurluk ṭatlu olur diyü ʿAmrī
10. Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

57. **dimeden:**-*me, -den*
Gazel 49
Mısra: **12**
Söylemek

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

58. **disem:**-*se, -m*
Gazel 55
Mısra: **7**
Söylemek

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

59. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 60
Mısra: **3**
Söylemek

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

60. **didi:**-*di*
Gazel 60
Mısra: **6**
Söylemek

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

61. **direm:**-*r, -em*
Gazel 61
Mısra: **7**
Söylemek

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

62. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 64
Mısra: **1**
Söylemek

1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

63. **didi:**-*di*
Gazel 64
Mısra: **3**
Söylemek

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

64. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 64
Mısra: **3**
Söylemek

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

65. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 64
Mısra: **7**
Söylemek

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

66. **didi:**-*di*
Gazel 64
Mısra: **8**
Söylemek

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

67. **dimek:**-*mek*
Gazel 64
Mısra: **10**
Söylemek

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

68. **diyü:**-*yü*
Gazel 65
Mısra: **7**
Söylemek

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

69. **dirlerse:**-*r, -ler, -se*
Gazel 76
Mısra: **7**
Söylemek

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

70. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 79
Mısra: **7**
Söylemek

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

71. **didi:**-*di*
Gazel 79
Mısra: **7**
Söylemek

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

72. **dimeñ:**-*me, -ñ*
Gazel 80
Mısra: **3**
Söylemek

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḫabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

73. **diyü:**-*yü*
Gazel 84
Mısra: **3**
Söylemek

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

74. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 85
Mısra: **4**
Söylemek

3. Şıyalı cāna güzeller revnaḳın
4. Didiler saña Ḫalīl-i bütşiken

75. **diyü:**-*yü*
Gazel 88
Mısra: **5**
Söylemek

5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

76. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **1**
Söylemek

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

77. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **2**
Söylemek

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

78. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **4**
Söylemek

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

79. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **6**
Söylemek

5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

80. **diyen:**-*yen,* -
Gazel 90
Mısra: **8**
Söylemek

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim ṣu diyen

81. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **10**
Söylemek

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
10. ʿĀṣıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

82. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 90
Mısra: **11**
Söylemek

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

83. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **12**
Söylemek

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

84. **diyen:**-*yen*
Gazel 90
Mısra: **14**
Söylemek

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

85. **didügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 91
Mısra: **5**
Söylemek

5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

86. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 92
Mısra: **3**
Söylemek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

87. **didi:**-*di*
Gazel 92
Mısra: **3**
Söylemek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

88. **didükleri:**-*dük, -ler, -i*
Gazel 92
Mısra: **7**
Söylemek

7. Cān didükleri ḳalmadı tende
8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

89. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 94
Mısra: **9**
Söylemek

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

90. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 101
Mısra: **9**
Söylemek

9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

91. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 112
Mısra: **1**
Söylemek

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

92. **diyeyin:**-*yeyin*
Gazel 123
Mısra: **9**
Söylemek

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

93. **didün:**-*dü, -n*
Gazel 131
Mısra: **3**
Söylemek

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

94. **dirmiş:**-*r, -miş*
Gazel 134
Mısra: **10**
Söylemek

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

95. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 138
Mısra: **7**
Söylemek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

96. **didi:**-*di*
Gazel 138
Mısra: **7**
Söylemek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

97. **dimedük:**-*me, -dük*
Gazel 141
Mısra: **5**
Söylemek

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

98. **dimekden:**-*mek, -den*
Gazel 46
Mısra: **6**
Söylemek

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

99. **dimeñ:**
Gazel 102
Mısra: **8**
Söylememek

7. ʿAks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
8. Zerdrūy oldı dimeñ ḫūrşīd-i nūrefşānuma

dilber-i şengül:

1. **dilber-i şengül:**
Gazel 65
Mısra: **1**
Güler yüzlü güzel

1. Canı āhumdur yaḳan ol dilber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

dīdār-ı ḫak:

1. **dīdār-ı ḫakdan:**-*dan*
Gazel 137
Mısra: **5**
Hakkın güzel yüzü

5. Göreyin dīdār-ı Ḫakdan dūr ola
6. Cennete viren cemālüñ bāġını

dīde:

1. **dīdedin:**-*din*
   Rübai 1
   Mısra: **3**
   Göz

   3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
   4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **dīdeleri:**-*ler, -i*
   Gazel 12
   Mısra: **9**
   Göz

   9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
   10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

3. **dīde:**
   Gazel 51
   Mısra: **2**
   Göz

   1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
   2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

4. **dīde:**
   Gazel 74
   Mısra: **1**
   Göz

   1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
   2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

5. **dīde:**
   Gazel 106
   Mısra: **3**
   Göz

   3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
   4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

6. **dīdeden:**-*den*
   Gazel 126
   Mısra: **2**
   Göz

   1. Ġamzeñ oḳı baġrumı ḳan eyledi
   2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

dīde-i bīnā:

1. **dīde-i bīnāsı:**-*sı*
   Kaside 1
   Mısra: **70**
   Gören göz

   69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
   70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

dīde-i ġamdīde:

1. **dīde-i ġamdīdelerüm:**-*ler*, -*üm*
   Gazel 73
   Mısra: **8**
   Kederli gözler, acı görmüş gözler

   7. Acıyup ḥālüme ḳan aġlasañuz
   8. Demdür ey dīde-i ġamdīdelerüm

dīde-i gevherbār:

1. **dīde-i gevherbār:**
   Gazel 131
   Mısra: **9**
   Cevher yağdıran göz (Gözyaşı cevhere benzetilmiş)

   9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
   10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

dīde-i ḫūnbār:

1. **dīde-i ḫūnbār:**
   Gazel 103
   Mısra: **8**
   Kanlı gözyaşı döken

   7. Gūyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
   8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

dīde-i kühsār:

1. **dīde-i kühsār:**
   Kaside 1
   Mısra: **79**
   Volkan saçan göz (Gözün ağlamaktan kızarması bağlamında)

79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

dīde-i nemgīn:

1. **dīde-i nemgīnümdür:**-*üm, -dür*
   Gazel 19
   Mısra: **8**
   Sulu göz, ağlayan göz

   7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
   8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

digergūn:

1. **digergūn:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Değişmek, başkalaşmak

   1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergūn eyleme
   2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

dik-:

1. **dikmişdür:**-*miş, -dür*
   Gazel 98
   Mısra: **8**
   Asmak, dikmek

   7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
   8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

diken zaḫmı:

1. **diken zaḫmıyle:**-*y, -le*
   Gazel 35
   Mısra: **14**
   Diken yarası

   13. Çemen ṣaḥnında gülsün oynaşım gül
   14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

dikil-:

1. **dikildün:**-*dü, -n*
   Gazel 94
   Mısra: **6**
   Olmak

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

2. **dikilürdi:**-*ür, -di*
Gazel 136
Mısra: **6**
Hedef olmak

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

dil:

1. **dil:**
Gazel 1
Mısra: **3**
Gönül

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **dil:**
Rübai 1
Mısra: **3**
Gönül

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. **dil:**
Kaside 2
Mısra: **4**
Gönül

3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

4. **dili:**-*i*
Gazel 4
Mısra: **13**
Dil, lisan, konuşma dili

13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

5. **dil:**
Murabba 4
Mısra: **1**
Gönül

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

6. **diller:**-*ler*
Gazel 5
Mısra: **9**
Dil, lisan, konuşma dili

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

7. **dilde:**-*de*
Gazel 6
Mısra: **9**
Gönül

9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

8. **dil:**
Gazel 7
Mısra: **3**
Gönül

3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

9. **dilde:**-*de*
Gazel 13
Mısra: **10**
Gönül

9. Hey meded ġamzeler füsūnından
10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

10. **dil:**
Gazel 13
Mısra: **11**
Gönül

11. Dil kebūterlerin şikār eyler
12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

11. **dilin:**-*in*
Gazel 18
Mısra: **12**
Dil, lisan, konuşma dili

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

12. **dilde:**-*de*
Gazel 20
Mısra: **10**
Gönül

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden
10. Açılur dilde gizlenen esrār

13. **dil:**
Gazel 27
Mısra: **7**
Gönül

7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

14. **dilin:**-*in*
Gazel 27
Mısra: **10**
Gönül

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

15. **dil:**
Gazel 28
Mısra: **1**
Gönül

1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

16. **dil:**
Gazel 28
Mısra: **9**
Gönül

9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

17. **dil:**
Gazel 32
Mısra: **3**
Gönül

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

18. **dil:**
Gazel 35
Mısra: **5**
Gönül

5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

19. **dil:**
Gazel 37
Mısra: **11**
Gönül

11. Uyudup bāġbān-ı ġamzeñi dil
12. Yanaġuñdan gül-i nesrīn uġurlar

20. **dil:**
Gazel 38
Mısra: **5**
Gönül

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

21. **diller:**-*ler*
Gazel 38
Mısra: **10**
Gönül

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

22. **dil:**
Gazel 50
Mısra: **5**
Gönül

5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

23. **dile:**-*e*
Gazel 51
Mısra: **6**
Gönül

5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

24. **dil:**
Gazel 61
Mısra: **11**
Gönül

11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

25. **dil:**
Gazel 62
Mısra: **2**
Gönül

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

26. **dil:**
Gazel 65
Mısra: **7**
Gönül

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

27. **dil:**
Gazel 67
Mısra: **8**
Gönül

7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

28. **dil:**
Gazel 71
Mısra: **6**
Gönül

5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

29. **diller:**-*ler*
Gazel 75
Mısra: **3**
Dil, lisan, konuşma dili

3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
4. Anuñçündür sücūda vardugı ehl-i ṣafa ḳıblem

30. **dil:**
Gazel 83
Mısra: **1**
Gönül

1. Acı dil virdükce ʿuṣṣāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

31. **dilde:**-*de*
Gazel 85
Mısra: **9**
Gönül

9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

32. **dil:**
Gazel 91
Mısra: **3**
Gönül

3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

33. **dilde:**-*de*
Gazel 104
Mısra: **1**
Gönül

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

34. **dilinden:**-*in, -den*
Gazel 104
Mısra: **10**
Dil, lisan, konuşma dili

9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

35. **dil:**
Gazel 121
Mısra: **5**
Gönül

5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

36. **dil:**
Gazel 135
Mısra: **5**
Gönül

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

37. **dil:**
Gazel 136
Mısra: **5**
Gönül

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

38. **dilüm:**-*üm*
Gazel 74
Mısra: **9**
Gönül
9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

dil al-:

1. **dil almada:**-*ma, -da*
Gazel 30
Mısra: **1**
Gönül almak, kendine aşık etmek

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

dil bağla-:

1. **dil bağlaram:**-*r, -am*
Kıt'a 17
Mısra: **4**
Gönül bağlamak, sevmek

3. Baġlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zülfine dil baġlaram

2. **dil bağlaya:**-*ya*
Gazel 101

Mısra: **4**
Gönül bağlamak, sevmek

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

dil defteri:

1. **dil defterinde:**-*n, -de*
Gazel 106
Mısra: **4**
Gönül defteri

3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

dil naḳdi:

1. **dil naḳdin:**-*n*
Gazel 30
Mısra: **7**
Gönül sermayesi, gönül varlığı (kıymet, değer bağlamında)

7. Ṣofîlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manaṣṭır dirler

dil şehri:

1. **dil şehrine:**-*ne*
Gazel 45
Mısra: **3**
Gönül şehri

3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

dil şīşesi:

1. **dil şīşesinde:**-*nde*, -
Gazel 50
Mısra: **2**
Gönül şişesi

1. Cān ḥoḳḳasında ḫāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şīşesinde āb-ı ʿiẕāruñ gülāb-ı luṭf

dil tıflı:

1. **dil tıflını:**-*nı*
   Gazel 110
   Mısra: **8**
   Gönül çocuğu (Gönlün bir çocuğa teşbih edilmesi bağlamında)

   7. Hakīkat ʾimini taʾlīm kılsun
   8. Virüñ dil tıflını ʿışḳ-ı mecaza

dil ü cān:

1. **dil ü cān:**
   Gazel 27
   Mısra: **3**
   Kalp ve ruh

   3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
   4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

2. **dil ü cān:**
   Gazel 122
   Mısra: **6**
   Kalp ve ruh

   5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
   6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

dil ucı:

1. **dil ucına:**-*na*
   Gazel 132
   Mısra: **1**
   Gönle, gönlün içi

   1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḥāli müşevveş düşdi

1. **dil uciyle:**
   Gazel 28
   Mısra: **5**
   Önemsizce

   5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
   6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

dil vir-:

1. **dil virmegi:**-*meg, -i*
   Gazel 15
   Mısra: **3**
   Gönül vermek, aşık olmak, sevmek

   3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
   4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

2. **dil virüp:**-*üp*
   Gazel 29
   Mısra: **7**
   Gönül vermek, aşık olmak, sevmek

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

dilā:

1. **dilā:**
   Gazel 12
   Mısra: **6**
   Ey gönül

   5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
   6. Güzeller içre dilā can metā'ın itme mezād

dilber:

1. **dilber:**
   Gazel 1
   Mısra: **11**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   11. Dilber didi 'Amrī bana bu la'l-i cānbaḫşı viren
   12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eş'ār-ı revān virmiş saña

2. **dilber:**
   Gazel 2
   Mısra: **5**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   5. Dir imişsin dilber oldur 'āşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden 'āşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

3. **dilberlere:**-*ler, -e*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
   2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

4. **dilber:**
   Müfret 4
   Mısra: **2**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
   2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

5. **dilber:**
   Gazel 6
   Mısra: **1**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
   2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

6. **dilber:**
   Gazel 9
   Mısra: **9**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
   10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

7. **dilber:**
   Gazel 14
   Mısra: **9**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
   10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

8. **dilber:**
   Gazel 16
   Mısra: **10**
   Gönül alan güzel II Sevgili

   9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
   10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

9. **dilber:**
Gazel 17
Mısra: **5**
Gönül alan güzel II Sevgili

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

10. **dilberüm:**-*üm*
Gazel 24
Mısra: **1**
Gönül alan güzel II Sevgili

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

11. **dilberi:**-*i*
Gazel 34
Mısra: **3**
Gönül alan güzel II Sevgili

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

12. **dilberleri:**-*leri*
Gazel 36
Mısra: **1**
Gönül alan güzel II Sevgili

1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
2. Yıḳarlar gönlümüzi geh yaparlar

13. **dilberlik:**-*lik*
Gazel 36
Mısra: **3**
Gönül alan güzel II Sevgili

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

14. **dilber:**
Gazel 53
Mısra: **10**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

15. **dilberlere:**-*ler, -e*
Gazel 59
Mısra: **9**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

16. **dilberüm:**-*üm*
Gazel 60
Mısra: **1**
Gönül alan güzel II Sevgili

1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

17. **dilberler:**-*ler*
Gazel 64
Mısra: **10**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

18. **dilberlere:**-*ler, -e*
Gazel 77
Mısra: **13**
Gönül alan güzel II Sevgili

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

19. **dilber:**
Gazel 91
Mısra: **9**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

20. **dilbere:**-*e*
Gazel 101
Mısra: **4**
Gönül alan güzel II Sevgili

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

21. **dilberi:**-*i*
Gazel 102
Mısra: **9**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

22. **dilberler:**-*ler*
Gazel 106
Mısra: **7**
Gönül alan güzel II Sevgili

7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

23. **dilberlerinden:**-*ler, -in, -den*
Gazel 115
Mısra: **1**
Gönül alan güzel II Sevgili

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

24. **dilberlerle:**-*ler, -le*
Gazel 115
Mısra: **3**
Gönül alan güzel II Sevgili

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

25. **dilberlerinden:**-*ler, -in, -den*
Gazel 115
Mısra: **10**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

26. **dilber:**
Gazel 131
Mısra: **7**
Gönül alan güzel II Sevgili

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

27. **dilber:**
Gazel 30
Mısra: **10**
Gönül alan güzel II Sevgili

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

dilber-i pürcefā:

1. **dilber-i pürcefāya:**-*ya*
Gazel 113
Mısra: **8**
Cefası çok dilber (Aşıklara çok cefa çektirmesi bağlamında)

7. Dil-i şeydāñı uṣladı virsün
8. Dilber-i pürcefāya ışmarla

dilber-i raʿnā:

1. **dilber-i raʿnālar:**-*lar*
Gazel 108
Mısra: **4**
Parlak güzelliği olan güzeller

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

dilber-i şīrīn:

1. **dilber-i şīrīnümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 19
Mısra: **4**
Gönül çelen Şirin (Meşhur Ferhat ile Şirin hikayesindeki kadın kahraman)

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

dilber-i Yūsuf cemāl:

1. **dilber-i Yūsuf cemāl:**
Gazel 78
Mısra: **3**
Yusuf yüzlü güzel (Hz Yusufun güzelliği bağlamında)

3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

dilberlik zamānı:

1. **dilberlik zamānı:**
   Gazel 128
   Mısra: **8**
   Gönül alma zamanı

   7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
   8. Güzellik devri dilberlik zamānı

dilberümce:

1. **dilberümce:**
   Gazel 14
   Mısra: **6**
   Sevdiğim güzel gibi

   5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
   6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

dildār:

1. **dildārdan:**-*dan*
   Gazel 123
   Mısra: **3**
   Gönül sahibi II Sevgili

   3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
   4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

2. **dildāra:**-*a*
   Gazel 125
   Mısra: **10**
   Gönül sahibi II Sevgili

   9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
   10. Yolına öldügüm dildāra geldi

3. **dildārum:**-*um*
   Gazel 130
   Mısra: **2**
   Gönül sahibi II Sevgili

   1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
   2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

dildār-ı ʿanberīngīsū:

1. **dildār-ı ʿanberīngīsū:**
   Kaside 1
   Mısra: **21**
   Saçı misk kokulu sevgili

   21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
   22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

dile-:

1. **diler:**-*r*
   Kaside 1
   Mısra: **67**
   İstemek, arzulamak

   67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
   68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

2. **dilerseñ:**-*r, -se, -ñ*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   İstemek, arzulamak

   3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
   4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

3. **dilerem:**-*r, -em*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   İstemek, arzulamak

   1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
   2. Dilerem kim müyesser ide yārı

4. **dilerdi:**-*r, -di*
   Kıt'a 6
   Mısra: **2**
   İstemek, arzulamak

   1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
   2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

5. **diledüm:**-*dü, -m*
   Müfret 7
   Mısra: **1**
   İstemek, arzulamak

1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

6. **diler:**-*r*
Gazel 17
Mısra: **5**
İstemek, arzulamak

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

7. **diler:**-*r*
Gazel 39
Mısra: **5**
istemek, arzulamak

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

8. **dilerse:**-*r, -se*
Gazel 62
Mısra: **2**
İstemek, arzulamak

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

9. **dilerem:**-*r, -em*
Gazel 73
Mısra: **11**
istemek, arzulamak

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẓarum

10. **dilerseñ:**-*r, -señ*
Gazel 78
Mısra: **4**
İstemek, arzulamak

3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

11. **dilerseñ:**-*r, -señ*
Gazel 106
Mısra: **11**
İstemek, arzulamak

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

12. **dilerse:**-*r, -se*
Gazel 112
Mısra: **12**
İstemek, arzulamak

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

13. **dileye:**-*ye*
Gazel 113
Mısra: **9**
İstemek, arzulamak

9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

14. **dilersin:**-*r, -sin*
Kaside 1
Mısra: **23**
İstemek, arzulamak

23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

15. **dilemek:**-*mek*
Gazel 64
Mısra: **4**
İstemek, arzulamak

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

dil uzad-:

1. **dilin uzaduban:**-*uban*
Gazel 18
Mısra: **12**
İleri geri konuşmak, haddini aşarak kötü ve saygısızca sözler söylemek

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

dile düş-:

1. **dile düşse:**-*se*
   Gazel 84
   Mısra: **2**
   Herkes tarafından hakkında kötü söz söylenmek, dedikodusu yapılmak, kötü şöhret olmak

   1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
   2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

dile gel-:

1. **dile gelse:**-*se*
   Gazel 89
   Mısra: **7**
   Konuşmak

   7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
   8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

dil-ḫaste:

1. **dil-ḫasteyi:**-*yi*
   Gazel 66
   Mısra: **8**
   Gönül hastası II Aşık

   7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
   8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

2. **dil-ḫasteñi:**-*i*
   Gazel 57
   Mısra: **1**
   Gönül hastası II Aşık

   1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
   2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

dil-i āşüfteḥāli:

1. **dil-i āşüfteḥāli:**-*i*
   Gazel 130
   Mısra: **10**
   Sevgiden kendinden geçmiş gönül

   9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
   10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

dil-i bīçāre:

1. **dil-i bīçāreler:**-*ler*
   Gazel 21
   Mısra: **1**
   Çaresiz gönül

   1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
   2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

dil-i derdmend:

1. **dil-i derdmende:**-*e*
   Gazel 28
   Mısra: **7**
   Dertli gönül

   7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
   8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

dil-i dīvāne:

1. **dil-i dīvāneye:**-*ye*
   Gazel 72
   Mısra: **2**
   Deli gönül

   1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
   2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

dil-i ġamgīn:

1. **dil-i ġamgīnümi:**-*üm, -i*
   Gazel 10
   Mısra: **2**
   Gamlı, tasalı gönül

   1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
   2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

dil-i ḫasta:

1. **dil-i ḫasta:**
   Gazel 28
   Mısra: **6**
   Hasta gönül II Aşık

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

2. **dil-i ḫasta:**
Gazel 54
Mısra: **3**
Hasta gönül II Aşık

3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

dil-i ḫūnī:

1. **dil-i ḫūnīn:**-*n*
Gazel 37
Mısra: **1**
Kanlı gönül (aşığın aşktan dolayı yaralanmış gönlü bağlamında)

1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

dil-i miskīn:

1. **dil-i miskīnümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 19
Mısra: **6**
Zavallı gönül

5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

dil-i pürderd:

1. **dil-i pürderd:**
Gazel 56
Mısra: **2**
Çok dertli gönül

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẓ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

dil-i pürsūz:

1. **dil-i pürsūz:**
Gazel 143
Mısra: **6**
Çok yanmış gönül

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

dil-i rüsvāy:

1. **dil-i rüsvāy:**
   Gazel 105
   Mısra: **6**
   Perişan gönül

   5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
   6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

dil-i şeydā:

1. **dil-i şeydāya:**-*ya*
   Gazel 58
   Mısra: **4**
   Çılgın gönül

   3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
   4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i şeydāya pürçīn perçemüñ

2. **dil-i şeydāñı:**-*ñı*
   Gazel 113
   Mısra: **7**
   Çılgın gönül

   7. Dil-i şeydāñı uṣladı virsün
   8. Dilber-i pürcefāya ışmarla

dil-i şikeste:

1. **dil-i şikestede:**-*de*
   Gazel 133
   Mısra: **6**
   Kalbi kırık II Aşık

   5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
   6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

dil-i şūrīde:

1. **dil-i şūrīde:**
   Gazel 107
   Mısra: **8**
   Perişan gönül

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

dil-i sūzān:

1. **dil-i sūzānum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **6**
   Yanmış gönül (Aşk ateşiyle)

   5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
   6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

2. **dil-i sūzānum:**-*um*
   Gazel 140
   Mısra: **4**
   Yanmış gönül (Aşk ateşiyle)

   3. Ḫattuñı müşk-i Ḫıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
   4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

dil-i ʿuşşāḳ:

1. **dil-i ʿuşşāḳı:**-*ı*
   Gazel 23
   Mısra: **2**
   Aşıkların gönülleri

   1. Nevbahār oldı güzeller ʿazm-i bostān itdiler
   2. Ġam tenūrında dil-i ʿuşşāḳı biryān itdiler

dil-i virāne:

1. **dil-i virāneye:**-*ye*
   Müfret 1
   Mısra: **1**
   Yıkık, harap gönül

   1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

dilkülük it-:

1. **dilkülük itmek:**-*mek*
   Kıt'a 6
   Mısra: **2**
   Kurnazlık yapmak

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

diller al-:

1. **diller alur:**-*ur*
   Gazel 90
   Mısra: **1**
   Gönüller almak, kendine aşık etmek

   1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
   2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

dilleş-:

1. **dilleşelüm:**-*e, -lüm*
   Gazel 95
   Mısra: **7**
   Karşılıklı tatlı tatlı söyleşmek

   7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
   8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

dilrübā:

1. **dilrübāsın:**-*sın*
   Gazel 92
   Mısra: **10**
   Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, âşık olunan (güzel) II Sevgili

   9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
   10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

2. **dilrübā:**
   Gazel 94
   Mısra: **10**
   Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, âşık olunan (güzel) II Sevgili

   9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
   10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

3. **dilrübāya:**-*ya*
   Gazel 113
   Mısra: **1**
   Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, âşık olunan (güzel) II Sevgili

   1. Cānı bir dilrübāya işmarla
   2. Aradan çıḳ Ḫudāya işmarla

dilsitān:

1. **dilsitān:**
   Gazel 80
   Mısra: **1**
   Gönlü alan, gönlü kendine bağlayan II Sevgili

   1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
   2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

2. **dilsitānumdur:**-*um, -dur*
   Gazel 81
   Mısra: **10**
   Gönlü alan, gönlü kendine bağlayan II Sevgili

   9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
   10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

dilteşne:

1. **dilteşneler:**-*ler*
   Gazel 90
   Mısra: **7**
   Gönlü susamış, çok istekli II Aşık

   7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
   8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim ṣu diyen

dimāġ:

1. **dimāġın:**-*ın*
   Gazel 80
   Mısra: **4**
   Zihin, fikir

   3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
   4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

dīn:

1. **dīn:**
   Gazel 3
   Mısra: **1**
   İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

2. **dīnüm:**-*üm*
Gazel 8
Mısra: **5**
İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

3. **dīn:**
Gazel 8
Mısra: **6**
İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

4. **dīnsüz:**-*süz*
Gazel 56
Mısra: **8**
İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

5. **dīn:**
Gazel 58
Mısra: **1**
İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

6. **diñ:**
Gazel 77
Mısra: **13**
İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

7. **dīn:**
Gazel 89
Mısra: **4**
İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

dīn ü īmān:

1. **dīn ü īmān:**
Gazel 82
Mısra: **9**
Din ve iman

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

2. **dīn ü īmān:**
Gazel 124
Mısra: **5**
Din ve iman

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

dīnden çıḳar-:

1. **dīnden çıḳarur:**-*ar, -ur*
Gazel 131
Mısra: **2**
İnancını terk ettirmek

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

dīni yoḳ:

1. **dīni yoḳ:**
Gazel 46
Mısra: **6**
Dinsiz

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

dinil-:

1. **dinildi:**-*di*
   Kıt'a 3
   Mısra: **3**
   Söylenilme, bahsedilme

   3. Şimdilik kim sever dinildi velī
   4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

2. **diñilse:**-*se*
   Gazel 9
   Mısra: **12**
   Söylenilme, bahsedilme

   11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
   12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

dīnine ḳoy-:

1. **dīnine ḳoyup:**-*up*
   Gazel 123
   Mısra: **4**
   Kendi inandığı dine geçirmek

   3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
   4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

diñle-:

1. **diñle:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Kulak vermek

   1. Saña söylerin diñle hey derdmend
   2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

2. **diñler:**-*r*
   Gazel 76
   Mısra: **13**
   Kulak vermek

   13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
   14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

3. **diñle:**
   Gazel 87
   Mısra: **10**
   Kulak vermek

   9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
   10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

4. **diñle:**
   Gazel 93
   Mısra: **8**
   Kulak vermek

   7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
   8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

<u>dīnüm īmānum:</u>

1. **dīnüm īmānum:**
   Gazel 55
   Mısra: **7**
   Dinim, imanım

   7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
   8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

<u>dir:</u>

1. **dir:**
   Gazel 2
   Mısra: **5**
   Demek, der, söyler

   5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

2. **dir:**
   Gazel 3
   Mısra: **10**
   Demek, der, söyler

   9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
   10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

3. **dirler:**-*ler*
   Gazel 14
   Mısra: **7**
   Demek, der, söyler

7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

4. **dirler:**-*ler*
Gazel 22
Mısra: **8**
Demek, der, söyler

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

5. **dir imişsin:**-*imiş, -sin*
Gazel 16
Mısra: **9**
Söylermiş

9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

6. **dir iseñ:**-*isen*
Gazel 89
Mısra: **5**
Dersen

5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

dirīġ:

1. **dirīġ:**
Gazel 23
Mısra: **9**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

2. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **1**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḥad dirīġ

3. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **2**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

4. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **4**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

5. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **6**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol ṣāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

6. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **8**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

7. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **10**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

8. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **12**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

9. **dirīġ:**
Gazel 49
Mısra: **14**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

10. **dirīġ:**
Gazel 57
Mısra: **3**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

11. **diriġ:**
Gazel 80
Mısra: **7**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum diriġ
8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

12. **dirīg:**
Gazel 101
Mısra: **5**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

13. **dirīġ:**
Gazel 119
Mısra: **5**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

14. **dirīġ:**-*du, -ñ*
Gazel 56
Mısra: **5**
Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. ʿĀşıḳ-ı bīçāreyi cānānesüz ḳılduñ dirīġ
6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz ḳoduñ

dirīġ eyle-:

1. **dirīġ eyleme:**-*me*
   Gazel 134
   Mısra: **6**
   Esirgemek, sakınmak

   5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
   6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

diriġ it-:

1. **diriġ itmek:**-*mek*
   Gazel 140
   Mısra: **9**
   Esirgemek, sakınmak

   9. ʿAmrīye luṭı diriġ itmek elüñden gelmez
   10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

dirīġā:

1. **dirīġā:**
   Gazel 10
   Mısra: **6**
   Çok yazık, eyvahlar olsun

   5. Ḳocılur yad olana ol gülendām
   6. Dirīġā āşināsın eylemez yād

2. **dirīġā:**
   Gazel 109
   Mısra: **4**
   Çok yazık, eyvahlar olsun

   3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
   4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

diş:

1. **diş:**
   Gazel 64
   Mısra: **5**
   Diş (Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri)

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

ditre-:

1. **ditrersem:**-*r, -se, -m*
   Gazel 26
   Mısra: **7**
   Sarsılmak

   7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
   8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

2. **ditrer:**-*r*
   Gazel 59
   Mısra: **2**
   Korkmak, korkuya kapılmak

   1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
   2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

dīvān:

1. **dīvānumuñ:**-*um, -uñ*
   Gazel 55
   Mısra: **2**
   Şiirlerin toplandığı kitap

   1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
   2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

2. **dīvānum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **2**
   Şiirlerin toplandığı kitap

   1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
   2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

dīvāne:

1. **dīvāne:**
   Kıt'a 13
   Mısra: **1**
   Deli, mecnun

   1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
   2. Bundan anda öpmek istedüm seni

2. **dīvāne:**
   Gazel 35
   Mısra: **1**
   Deli, mecnun II Aşık

   1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
   2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

3. **dīvāneye:**-*ye*
   Gazel 96
   Mısra: **8**
   Deli, mecnun II Aşık

   7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
   8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

4. **dīvānesidür:**-*si, -dür*
   Gazel 105
   Mısra: **9**
   Deli, mecnun II Aşık

   9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
   10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

dīvāne göñül:

1. **dīvāne göñlüme:**-*üm, -e*
   Gazel 99
   Mısra: **8**
   Deli, aşık gönül

   7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
   8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

dīvār:

1. **dīvārın:**-*ın*
   Gazel 5
   Mısra: **6**
   Duvar, bina, arsa, bahçe etrafına taştan yapılan perde

   5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
   6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

diyār-ı rūma:

1. **diyār-ı Rūma:**-*a*
   Kaside 1

Mısra: **52**
Anadolu

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

diyet:

1. **diyet:**
Kaside 2
Mısra: **6**
Değer, kıymet

5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

diyü:

1. **diyü:**
Gazel 1
Mısra: **14**
(diyü, deyi, diyi): Diye

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

2. **diyü:**
Gazel 6
Mısra: **2**
(diyü, deyi, diyi): Diye

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

3. **diyü:**
Gazel 25
Mısra: **9**
(diyü, deyi, diyi): Diye

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

4. **diyü:**
Gazel 136
Mısra: **7**
(diyü, deyi, diyi): Diye

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

diz-:

1. **dizersin:**-*er, -sin*
   Gazel 130
   Mısra: **16**
   Sıralamak, dizmek II Diş

   15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
   16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

dög-:

1. **dögdi:**-*di*
   Gazel 3
   Mısra: **9**
   Dövmek

   9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
   10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **dögse:**-*se*
   Gazel 30
   Mısra: **6**
   Dövmek

   5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
   6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

3. **dögem:**-*em*
   Gazel 69
   Mısra: **2**
   Dövünmek

   1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
   2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

dögin-:

1. **dögindi:**-*di*
   Gazel 99
   Mısra: **3**
   Yaralanmak II Çok fazla üzülmek

   3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
   4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

dögün-:

1. **dögünmişdür:**-*miş, -dür*
   Gazel 31
   Mısra: **2**
   Dövünmek II Çok fazla üzülmek

   1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
   2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

dök-:

1. **dök:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Akıtmak

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **dökdi:**-*di*
   Gazel 61
   Mısra: **1**
   Dökmek, akıtmak

   1. Yirlere dökdi ṣuyını yüzümün
   2. Ḫānumānı ḫarāb ola gözümün

dolāb:

1. **dolāba:**-*a*
   Gazel 59
   Mısra: **7**
   İçine binilen büyük meydan oyuncağı, dönme dolap

   7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
   8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

dön-:

1. **dönsün:**-*sün*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Elden ele dolaşmak

   1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
   2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

2. **döner:**-*er*
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Dönüşmek

   5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
   6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

3. **dönüp:**-*üp*
   Gazel 24
   Mısra: **6**
   Dönmek II Yüzünü çevirmek

   5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
   6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

4. **dönmişdür:**-*miş, -dür*
   Gazel 31
   Mısra: **8**
   Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak

   7. Leb-i laʿlīnüñ içün aġlamadan
   8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

5. **döndi:**-*di*
   Gazel 73
   Mısra: **1**
   Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak

   1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
   2. Olalı żaʿf-ı tenüñden ḫaberüm

6. **döndi:**-*di*
   Gazel 102
   Mısra: **5**
   Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak

   5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
   6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

döndür-:

1. **döndürmezem:**-*mez, -em*
   Gazel 75
   Mısra: **5**
   Ayrılmak, terketmek

   5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
   6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

2. **döndürseler:**-*se, -ler*
   Gazel 75
   Mısra: **7**
   Yüzünü çevirmek

   7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
   8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

döşe-:

1. **döşer:**-*r*
   Gazel 112
   Mısra: **14**
   Dökmek

   13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
   14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

dost:

1. **dost:**
   Gazel 16
   Mısra: **3**
   Sevgili, yar, sevilen kişi

   3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
   4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

2. **dost:**
   Gazel 16
   Mısra: **5**
   Sevgili, yar, sevilen kişi

   5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
   6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

3. **dostlar:**-*lar*
   Gazel 24
   Mısra: **3**
   Sevgili, yar, sevilen kişi

   3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
   4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

4. **dostum:**-*um*
   Gazel 57
   Mısra: **7**
   Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

5. **dostum:**-*um*
Gazel 59
Mısra: **3**
Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

6. **dôstın:**-*ın*
Gazel 76
Mısra: **8**
Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

7. **dôstum:**-*um*
Gazel 85
Mısra: **7**
Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

8. **dôst:**
Gazel 86
Mısra: **3**
Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

9. **dôst:**
Gazel 86
Mısra: **7**
Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Çöz zülfüñi kim baġlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

10. **dost:**
Gazel 89
Mısra: **3**
Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

11. **dost:**
Gazel 93
Mısra: **3**
Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

12. **dostum:**-*um*
Gazel 22
Mısra: **9**
Sevgili, yar, sevilen kişi

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

dostluḳ eyle-:

1. **dostluḳ eylemeseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 11
Mısra: **9**
Arkadaşlık etmek

9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

döy-:

1. **döymezem:**-*mez, -em*
Gazel 15
Mısra: **5**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

2. **döymez:**-*mez*
Gazel 41
Mısra: **1**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

3. **döymez:**-*mez*
Gazel 41
Mısra: **4**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

4. **döymez:**-*mez*
Gazel 41
Mısra: **6**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Nerm ider ḳatı göñlüni āhum
6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

5. **döymez:**-*mez*
Gazel 41
Mısra: **8**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı göñlümüzi
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

6. **döymez:**-*mez*
Gazel 41
Mısra: **10**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

9. Ṣanma şerm ide baḳmaya ʿAmrī
10. Pertev-i ḥüsnüñe naẓar döymez

7. **döymeye:**-*me, -ye*
Gazel 58
Mısra: **5**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

8. **döyemez:**-*e, -mez*
Gazel 66
Mısra: **6**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

9. **döymez:**-*mez*
Gazel 73
Mısra: **3**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

3. Bu belā ṭaşına döymez ṣanemā
4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

10. **döymedi:**-*me, -di*
Gazel 102
Mısra: **1**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

11. **döyme:**
Gazel 41
Mısra: **2**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

<u>dü ʿālem:</u>

1. **dü ʿālem:**
Gazel 5
Mısra: **7**
İki alem II Dünya ve Ahiret

7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

<u>duʿā:</u>

1. **duʿāya:**-*ya*
Kaside 1
Mısra: **86**
Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

2. **duʿālar:**-*lar*
Gazel 2
Mısra: **10**

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

3. **duʿā:**
Gazel 49
Mısra: **11**
Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

4. **duʿāmı:**-*mı*
Gazel 60
Mısra: **3**
Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

5. **duʿāya:**-*ya*
Gazel 123
Mısra: **9**
Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

6. **duʿā:**
Gazel 129
Mısra: **4**
Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

<u>duʿā al-:</u>

1. **duʿā al:**
Gazel 60
Mısra: **3**
Yaptığı işle birinin hoşnutluğunu kazanmak

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

duʿā ḳıl-:

1. **duʿā ḳıldum:**-*du, -m*
   Gazel 129
   Mısra: **3**
   Dua etmek, yakarışta bulunmak

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

duʿāgū:

1. **duʿāgūyuñ:**-*yuñ*
   Gazel 76
   Mısra: **15**
   Dua eden, dua söyleyen

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

duʿālar eyle-:

1. **duʿālar eyleyesin:**-*ye, -sin*
   Gazel 91
   Mısra: **10**
   Dualar etmek

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

duʿā-yı nur:

1. **duʿā-yı nurdur:**-*dur*
   Gazel 5
   Mısra: **3**
   Nurlu dua

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

dūd-ı āh:

1. **dūd-ı āhum:**-*um*
   Gazel 58
   Mısra: **3**
   Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i şeydāya pürçīn perçemüñ

2. **dūd-ı āhı:**-*ı*
Gazel 70
Mısra: **7**
Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

3. **dūd-ı āhum:**-*um*
Gazel 81
Mısra: **7**
Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

4. **dūd-ı ahuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 137
Mısra: **9**
Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

9. Dūd-ı ahuñdan ḳarardı ḫaṭṭ-ı yār
10. ʿAmriyā al indi yüzüñ aġını

<u>duḳā:</u>

1. **duḳā:**
Gazel 129
Mısra: **10**
Avrupa'da asalet unvanı olup vaktiyle bu unvanı haiz olanlar epey vâsi memleketlerde hüküm sürdüklerinden hâkim manasını da ihtiva eder

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

<u>duḳa meyḫānesi:</u>

1. **duḳa meyḫānesine:**-*ne*
Gazel 100
Mısra: **8**
Düklerin meyhanesi (Duka: Eskiden Avrupa'da yüksek bir asalet ünvanı)

7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

<u>düken-:</u>

1. **dükendi:**-*di*
   Gazel 119
   Mısra: **6**
   Bitmek, sona ermek

   5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
   6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

2. **dükenmez:**-*mez*
   Gazel 122
   Mısra: **3**
   Bitmek, sona ermek

   3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
   4. Ezelden ʿışḳ cãmın ṭatdı gitdi

<u>dükkān-ı şīşeger:</u>

1. **dükkān-ı şīşeger:**
   Gazel 41
   Mısra: **8**
   Kadeh yapan dükkân II Kadeh

   7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı göñlümüzi
   8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

<u>dün:</u>

1. **dün:**
   Gazel 14
   Mısra: **7**
   Önceki gün

   7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
   8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. **dün:**
   Gazel 68
   Mısra: **2**
   Önceki gün

   1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
   2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

3. **dün:**
   Gazel 68

Mısra: **13**
Önceki gün

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

dün gice:

1. **dün gice:**
   Gazel 104
   Mısra: **7**
   Dün gece

   7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
   8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

dünüm īmānum:

1. **dünüm īmānum:**
   Gazel 123
   Mısra: **3**
   Din ve iman (İnanç)

   3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
   4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

dünyā:

1. **dünyā:**
   Kaside 1
   Mısra: **72**
   Dünya

   71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
   72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

2. **dünyā:**
   Gazel 2
   Mısra: **6**
   dünya

   5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

dünyā vü māfīhā:

1. **dünyā vü māfīhā:**
   Gazel 105

Mısra: **2**
Dünya ve içindekiler

1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

dünyāperest:

1. **dünyāperest:**
Kaside 2
Mısra: **1**
Dünyaya tapacak derecede ehemmiyet verip ahiretini düşünmeyen. Maddiyatı çok seven

1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

dünye:

1. **dünyede:**-*de*
Müfret 5
Mısra: **1**
Dünya

1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

dur-:

1. **durur:**-*ur*
Gazel 39
Mısra: **9**
Durmak, beklemek

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

dūr:

1. **dūr:**
Gazel 137
Mısra: **5**
Uzak

5. Göreyin dīdār-ı Ḥakdan dūr ola
6. Cennete viren cemālüñ bāġını

dūr eyle-:

1. **dūr eyleyüp:**-*yüp*
   Gazel 123
   Mısra: **3**
   Uzaklaştırmak

   3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
   4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

dūr id-:

1. **dūr idüp:**-*üp*
   Gazel 56
   Mısra: **7**
   Uzak tutmak

   7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
   8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

durağ:

1. **durağı:**-*ı*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Durak, ebedi istiratgah

   1. Bu ellerden götürmedin ayağı
   2. Yir altında idinmedin durağı

dürc:

1. **dürcinde:**-*in, -de*
   Gazel 143
   Mısra: **10**
   Küçük kutu II Göz çukuru

   9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
   10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

dürr-i meknūn:

1. **dürr-i meknūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **2**
   Gizli inci II Sevgilinin dişleri

   1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
   2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

dürr-i şāhvār:

1. **dürr-i şāhvār:**
   Gazel 82
   Mısra: **7**
   Şahlara lâyık olan iri tâneli inci II Sevgilinin dişleri

   7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
   8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

1. **dür-i şehvārı:**-*ı*
   Gazel 46
   Mısra: **2**
   Şahlara lâyık olan iri tâneli inci II Sevgilinin dişleri

   1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
   2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

dur-:

1. **durur:**
   Gazel 135
   Mısra: **3**
   -dır, -dir, -dur, -dür bildirme eki

   3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
   4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

düş:

1. **düşde:**-*de*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Rüya, hayal

   3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
   4. Seni bir göreyin andan öleyim

2. **düşinde:**-*in, -de*
   Gazel 17
   Mısra: **7**
   Rüya, hayal

   7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
   8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

3. **düşüñ:**-*üñ*
   Gazel 104
   Mısra: **8**
   Rüya, hayal

   7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
   8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

4. **düşlendi:**-*len, -di*
   Gazel 109
   Mısra: **4**
   Dadanmak

   3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
   4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

1. **düşüñse:**-*ün, -se*
   Gazel 3
   Mısra: **14**
   Rüya, hayal

   13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
   14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrį hele eyi ruʿyā

düş-:

1. **düşen:**-*en*
   Kaside 1
   Mısra: **33**
   Yakışmak, yaraşmak, uygun gelmek

   33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

2. **düşüp:**-*üp*
   Gazel 32
   Mısra: **5**
   Düşmek II yanında olmak

   5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
   6. Nʾidem ol ḫār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

3. **düşdi:**-*di*
   Gazel 61
   Mısra: **12**
   Girmek, gözyaşına boğulmak

11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

4. **düşe:**-*e*
Gazel 63
Mısra: **5**
Değeri düşmek, kıymetsiz olmak

5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

5. **düşüp:**-*üp*
Gazel 68
Mısra: **11**
Düşmek II Önünde eğilmek, yere kapanmak

11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

6. **düşürüp:**-*ür, -üp*
Gazel 76
Mısra: **4**
Tutulmak, meftun olmak

3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

7. **düşe:**-*e*
Gazel 107
Mısra: **14**
Yayılmak, dağılmak

13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

8. **düşürmemeğe:**-*ür, -me, -meğ, -e*
Gazel 112
Mısra: **13**
Yere yansımak, yerde olmak

13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

9. **düşürdi:**-*ür, -di*
Gazel 114
Mısra: **2**
Yakalanmak, bağlanmak

1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

10. **düşüp:**-*üp*
Gazel 126
Mısra: **9**
Tutulmak

9. ʿAmrī-i şeydā mey-i ʿışḳa düşüp
10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

11. **düşdi:**-*di*
Gazel 132
Mısra: **2**
Nasip olmak

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḥāli müşevveş düşdi

12. **düşdi:**-*di*
Gazel 132
Mısra: **4**
Nasip olmak

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

13. **düşdi:**-*di*
Gazel 132
Mısra: **6**
Nasip olmak

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

14. **düşdi:**-*di*
Gazel 132
Mısra: **8**
Nasip olmak

7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

15. **düşen:**-*en*
Gazel 135
Mısra: **3**
Yukarıdan aşağıya birdenbire ve bilâ-ihtiyâr inmek, sukut etmek, yukarıdan inmek

3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

16. **düşse:**-*se*
Gazel 138
Mısra: **3**
Yansımak

3. Düşse sāḳī ʿaks-i zülf-i ʿanberīnüñ bādeye
4. Müşk ola ḫūn-ı dili āhū-yı ṣaḥralar gibi

düşelden:

1. **düşelden:**
Gazel 44
Mısra: **9**
Düştüğünden beri

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

düşman:

1. **düşmanı:**-*ı*
Gazel 29
Mısra: **10**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

2. **düşman:**
Gazel 32
Mısra: **2**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

3. **düşmanı:**-*ı*
Gazel 57
Mısra: **4**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

4. **düşmanuñ:**-*uñ*
Gazel 57
Mısra: **7**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

5. **düşmanların:**-*lar, -ın*
Gazel 76
Mısra: **8**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

6. **düşmān:**
Gazel 93
Mısra: **3**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

7. **düşman:**
Gazel 117
Mısra: **4**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. N'itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

8. **düşmana:**-*a*
Gazel 127
Mısra: **1**
İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

1. Düşmana urma tīr-i pürtābı
2. Devr-i ḥüsnüñde gözle aḥbābı

9. **düşmeni:**-*i*
Murabba 4
Mısra: **3**
Dost olmayan, hasım

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

düşmen-i bedḫāh:

1. **düşmen-i bedḫāh:**
   Gazel 11
   Mısra: **10**
   Kötü istekli düşman

   9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
   10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

düz:

1. **düzetmiş:**-*et, -miş*
   Kaside 1
   Mısra: **4**
   Sarkıtmak

   3. Ḳomış cebīn üʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **düzmiş:**-*miş*
   Gazel 43
   Mısra: **6**
   Yaratmak, şekillendirmek

   5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
   6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

duzaġ:

1. **duzaġın:**-*ın*
   Gazel 62
   Mısra: **3**
   Tuzak

   3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
   4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

duzaġa düş:

1. **duzaġa düşse:**-*se*
   Gazel 10
   Mısra: **8**
   Tuzağa düşmek

   7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
   8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

<u>düzd-i ṣabā:</u>

1. **düzd-i ṣabādan:**-*dan*
   Gazel 143
   Mısra: **9**
   Hırsız rüzgâr (Sevgilinin parçasını aşıktan alması bakımından rüzgâr hırsıza benzetilmiş)

9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

2.7. E

ebed şevḳı:

1. **ebed şevḳı:**
   Gazel 122
   Mısra: **3**
   Sonsuzluk isteği, ölümsüzlük isteği

   3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
   4. Ezelden ʿışḳ cãmın ṭatdı gitdi

ebr-i bahārī:

1. **ebr-i bahārī:**
   Gazel 44
   Mısra: **1**
   Bahar bulutu (Baharda bulutlardan çok fazla yağmur yağması aşığın da çok fazla gözyaşı dökmesi ile bağlantılı kullanılmış)

   1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
   2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

2. **ebr-i bahārī:**
   Gazel 101
   Mısra: **8**
   Bahar bulutu (Baharda bulutlardan çok fazla yağmur yağması aşığın da çok fazla gözyaşı dökmesi ile bağlantılı kullanılmış)

   7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
   8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

ebr-i luṭf:

1. **ebr-i luṭfuñdan:**-*uñ, -dan*
   Kaside 1
   Mısra: **49**
   İyilik bulutu II Cömertlik

   49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
   50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

ebrū:

1. **ebrūñ:**-*n*
   Gazel 1
   Mısra: **4**
   Sevgilinin kaşı

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **ebrū:**
Gazel 90
Mısra: **2**
Sevgilinin kaşı

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

ebrūnuñ kemānı:

1. **ebrūnuñ kemānı:**
Gazel 128
Mısra: **4**
Sevgilinin yay gibi kavisli olan kaşı

3. Delüpdür baġrumı ney gibi feryād
4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

ebrū-yı fitnekār:

1. **ebrū-yı fitnekārına:**-*ın, -a*
Gazel 88
Mısra: **5**
Sevgilinin fitne çıkaran kaşı

5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

ebrū-yı nigār:

1. **ebrū-yı nigār:**
Gazel 51
Mısra: **9**
Sevgilinin eğilmiş kaşı

9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

ebrveş:

1. **ebrveş:**
Gazel 77
Mısra: **7**
Bulut gibi (Yağmur yağdırması bağlamında)

7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

ecel:

1. **ecel:**
   Gazel 93
   Mısra: **6**
   Ölüm anı, hayatın sonu, ölüm

   5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
   6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

2. **ecelin:**-*in*
   Gazel 111
   Mısra: **7**
   Ölüm anı, hayatın sonu, ölüm

   7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
   8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

Edrine:

1. **Edrine:**
   Gazel 115
   Mısra: **1**
   Edirne şehri

   1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
   2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

2. **Edrine:**
   Gazel 115
   Mısra: **10**
   Edirne şehri

   9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
   10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

3. **Edrine şehrinden:**-*n, -den*
   Gazel 81
   Mısra: **9**
   Edirne şehri

   9. Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
   10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

efendi:

1. **efendi:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **efendi:**
   Gazel 42
   Mısra: **10**
   Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

   9. Ḥisāb idüp yazarsañ ḳullaruñı
   10. Efendi ʿAmrīyi serdeftere yaz

efendicügüm:

1. **efendicügüm:**
   Gazel 74
   Mısra: **1**
   Efendiciğim II Sevgili

   1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
   2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

2. **efendicügüm:**
   Gazel 74
   Mısra: **2**
   Efendiciğim II Sevgili

   1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
   2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

3. **efendicügüm:**
   Gazel 74
   Mısra: **4**
   Efendiciğim II Sevgili

   3. Ayaġuñ izidür yüzümde gözüm
   4. Olmışam ḫāk-i pāy efendicügüm

4. **efendicügüm:**
   Gazel 74
   Mısra: **6**
   Efendiciğim II Sevgili

5. Sen güneşden ırak̟ yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

5. **efendicügüm:**
Gazel 74
Mısra: **8**
Efendiciğim II Sevgili

7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

6. **efendicügüm:**
Gazel 74
Mısra: **10**
Efendiciğim II Sevgili

9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

efendü:

1. **efendüm:**-*m*
Murabba 4
Mısra: **4**
Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **efendüm:**-*m*
Murabba 4
Mısra: **4**
Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **efendüm:**-*m*
Murabba 4
Mısra: **4**
Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. **efendüm:**-*m*
Murabba 4
Mısra: **4**
Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

efġān:

1. **efġānum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **4**
   Istırapla bağırma, haykırma, feryat

   3. Sen felek evcinde ben taḥteʾŝ ŝerāda ey melek
   4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

2. **efġāna:**-*a*
   Gazel 42
   Mısra: **5**
   Istırapla bağırma, haykırma, feryat

   5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
   6. Şınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

3. **efġān:**
   Gazel 101
   Mısra: **9**
   Istırapla bağırma, haykırma, feryat

   9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
   10. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

4. **efġānlar:**-*lar*
   Gazel 107
   Mısra: **14**
   Istırapla bağırma, haykırma, feryat

   13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
   14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

efġan ḳo-:

1. **efġan ḳoduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 57
   Mısra: **10**
   Feryat ettirmek, haykırtmak

   9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
   10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

efsane eyle-:

1. **efsane eyledi:**-*di*
   Gazel 62
   Mısra: **8**
   Büyülemek, etkisi altına almak

   7. Çāh-ı ẕeḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
   8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

efsūn-ı şiʿr:

1. **efsūn-ı şiʿri:**-*i*
   Gazel 45
   Mısra: **9**
   Büyülü şiir II Amrī'nin şiirleri

   9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
   10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

eğ-:

1. **eğerek:**-*erek*
   Gazel 60
   Mısra: **10**
   Üzülmek

   9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
   10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

eger:

1. **eger:**
   Gazel 3
   Mısra: **3**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

   3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
   4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

2. **eger:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **6**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

   5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
   6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

3. **eger:**
   Gazel 9
   Mısra: **7**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

4. **eger:**
   Gazel 9
   Mısra: **12**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

5. **eger:**
   Gazel 10
   Mısra: **10**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

6. **eğer:**
   Gazel 12
   Mısra: **3**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
4. Zebān-ı taʿn-ı raḳīb olsa tīşe-i Ferhād

7. **eger:**
   Gazel 39
   Mısra: **7**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

8. **eger:**
   Gazel 61
   Mısra: **13**
   Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

13. ʿAmrī Mecnūn-ı ʿAmirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

9. **eger:**
Gazel 109
Mısra: **7**
Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

10. **eger:**
Gazel 116
Mısra: **6**
Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

11. **eger:**
Gazel 116
Mısra: **8**
Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

12. **eger:**
Gazel 116
Mısra: **10**
Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

egerçi:

1. **egerçi:**
Gazel 87
Mısra: **5**
Her ne kadar, ise de, gerçi

5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

2. **egerçi:**
Gazel 91
Mısra: **9**
Her ne kadar, ise de, gerçi

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

3. **egerçi:**
   Gazel 119
   Mısra: **10**
   Her ne kadar, ise de, gerçi

   9. Bu ġuṣṣa def ʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
   10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

egil-:

1. **egilür:**-*ür*
   Gazel 134
   Mısra: **2**
   Aşağıya meyletmek, bükülmek

   1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
   2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

egin kürki:

1. **egin kürki:**
   Gazel 116
   Mısra: **5**
   Sırt derisi

   5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
   6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

egle-:

1. **egler:**-*r*
   Gazel 110
   Mısra: **9**
   Avutmak, oyalamak

   9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
   10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

eglen:

1. **eglenür:**-*ür*
   Gazel 6
   Mısra: **10**
   Zevk ü safa etmek, vakit geçirmek, eğlenmek

   9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
   10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

eğlence:

1. **eğlencesin:**-*sin*
   Gazel 57
   Mısra: **10**
   Gönül eğlendirecek, hoş vakit geçirtecek şey

   9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
   10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

egn:

1. **egnüme:**-*üm, -e*
   Gazel 116
   Mısra: **5**
   Vücut, beden, sırt, arka

   5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
   6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

egri şehādet:

1. **egri şehādet:**
   Gazel 7
   Mısra: **8**
   Yalancı şahitlik

   7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḫaṭṭuñ
   8. İdermiş ḳaşlaruñ egri şehādet

ehlen ve sehlen merhaba:

1. **ehlen ve sehlen merhaba:**
   Gazel 93
   Mısra: **6**
   Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz merhaba (esenlik dilemek)

   5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
   6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

ehl-i dil:

1. **ehl-i dil:**
   Gazel 106
   Mısra: **7**
   Aşıklar

   7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
   8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

ehl-i hüner:

1. **ehl-i hüner:**
   Gazel 18
   Mısra: **10**
   Hünerli II Naz yapmakta hünerli olan sevgili

   9. Ol cefākīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
   10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

ehl-i iḥsān:

1. **ehl-i iḥsān:**
   Gazel 8
   Mısra: **2**
   Cömert, yardım sever II Sevgili

   1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
   2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

ehl-i ʿirfan:

1. **Ehl-i ʿirfan:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **2**
   Hakk'ı tanıma bilgisine sahip kimseler

   1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
   2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

ehl-i ʿışḳ:

1. **ehl-i ʿışḳ:**
   Gazel 101
   Mısra: **9**
   Aşk ehli, aşıklar

   9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
   10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

ehl-i ṣafa:

1. **ehl-i ṣafaya:**-*ya*
   Gazel 5
   Mısra: **7**
   Gönül insanları

   7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
   8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

2. **ehl-i ṣafa:**
   Gazel 75
   Mısra: **4**
   Gönül insanları

   3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
   4. Anuñçündür sücūda varduġı ehl-i ṣafa ḳıblem

3. **ehl-i ṣafāya:**-*ya*
   Gazel 79
   Mısra: **9**
   Gönül insanları

   9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
   10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

ejder-i ʿışḳ:

1. **ejder-i ʿışḳ:**
   Gazel 121
   Mısra: **5**
   Aşk ejderi (Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı)

   5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
   6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

ek-:

1. **ekmedügüñ:**-*me, -düg, -üñ*
   Gazel 32
   Mısra: **6**
   Ekmek, dikmek

   5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
   6. Nʾidem ol ḫār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

eksüklüg:

1. **eksüklügin:**-*in*
   Gazel 52
   Mısra: **17**
   Yetersizlik, bilgisizlik

   17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
   18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

el:

1. **elde:**-*de*
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Mevcut olmak, sahip olmak

   7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
   8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

2. **elden gitmek:**-*den*
   Gazel 43
   Mısra: **3**
   Kaybetmek

   3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
   4. Ki mey ṣevḳı ḳılur kişiyi müflis

3. **elinde:**-*in, -de*
   Kaside 1
   Mısra: **42**
   El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

   41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
   42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

4. **eline:**-*in, -e*
   Kaside 1
   Mısra: **68**
   El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

   67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
   68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

5. **elinde:**-*in, -de*
   Gazel 3
   Mısra: **6**
   El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

   5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
   6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

6. **elümden:**-*üm, -den*
   Murabba 3
   Mısra: **2**

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

7. **ellerden:**-*ler*, -*den*
Murabba 3
Mısra: **1**
Ülke, yurt, memleket, diyar

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

8. **elinden:**-*i*, -*n*, -*den*
Gazel 11
Mısra: **5**
El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

9. **elüm:**-*üm*
Kıt'a 13
Mısra: **3**
El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

10. **eline:**-*i*, -*ne*
Gazel 20
Mısra: **11**
El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı şu gül yüzüñçün āyinedār

11. **eline:**-*in*, -*e*
Gazel 43
Mısra: **2**
El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

12. **elin:**-*in*

Gazel 55

Mısra: **10**

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

13. **elinden:**-*in*, -*den*

Gazel 68

Mısra: **4**

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

14. **elleri:**-*ler*, -*i*

Gazel 68

Mısra: **10**

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

15. **elden:**-*den*

Gazel 78

Mısra: **4**

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

16. **ele:**-*e*

Gazel 107

Mısra: **7**

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

el aç-:

1. **el açdı:**-*dı*
   Kaside 1
   Mısra: **86**
   Dua için elleri bir arya getirip açmak

   85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
   86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

el al-:

1. **el aldum:**-*du*, -*m*
   Gazel 142
   Mısra: **9**
   Bir işi yapmak için yeterli seviyeye gelip izin almak

   9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
   10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

el amān:

1. **el amān:**
   Gazel 80
   Mısra: **8**
   Meded, aman, imdâd (mânasına olup yardım ve şikâyet edâtı olarak kullanılır)

   7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigˇ
   8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

el beyāżu ṣaḥīḥ:

1. **el beyāżu ṣaḥīḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **4**
   Gerçek beyaz, Doğrulanmış beyaz, Onaylanmış beyaz (Arapçada onaylama cümlesi gibi kullanılan bir yapı tamlaması, senin ayva tüylerin kafur gibi yüzüne el beyazu sahih olarak yazıldı. Yani yüzünün beyazlığını onayladı. Çünkü kelimeler zıtlıkları ile varlığını ispat eder beyaz olan yüzde ayva tüyü geldiğinde (yani siyahlık) beyazlığı ortaya çıkarır)

   3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
   4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

el çek-:

1. **el çekmedin:**-*me*, -*din*
   Murabba 3

Mısra: **1**
Vazgeçmek

1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
2. Daḫi ḳan ağlar iken yılduzından

el getür-:

1. **el getür:**
Gazel 123
Mısra: **9**
Dua etmek için elleri kaldırmak

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

el ḳarş-:

1. **el ḳarşar:**
Gazel 27
Mısra: **2**
Alkışlamak

1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
2. Ḳarşusında çınār el ḳarşar

el şun-:

1. **el şundı:**-*dı*
Gazel 58
Mısra: **1**
El uzatmak, cüret etmek

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

el vir-:

1. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **1**
İzin vermek, yardım etmek

1. Ḥamdüliʾllāh saʿādet el virdi
2. Merḥabā ḳıldı devlet el virdi

2. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **2**
İzin vermek, yardım etmek

1. Ḥamdüliʾllāh saʿādet el virdi
2. Merḥabā ḳıldı devlet el virdi

3. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **4**
İzin vermek, yardım etmek

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

4. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **6**
İzin vermek, yardım etmek

5. Būse almaġa destres buldum
6. Mīve-i bāġ-ı vuṣlat el virdi

5. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **8**
İzin vermek, yardım etmek

7. Bir ḳadeḥ ṣundı bana sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

6. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **10**
İzin vermek, yardım etmek

9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

7. **el virdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **12**
İzin vermek, yardım etmek

11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

8. **el virdi:**-*di*
   Gazel 142
   Mısra: **14**
   İzin vermek, yardım etmek

   13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
   14. Saña devletle rifʿat el virdi

9. **el virmedi:**-*me, -di*
   Gazel 121
   Mısra: **2**
   İzin vermemek, yardım etmemek

   1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
   2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

10. **el virse:**-*se*
    Gazel 102
    Mısra: **4**
    İzin vermek, yardım etmek

    3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḫālini nabżın ṭutup
    4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

elā gözlü:

1. **elā gözlüye:**-*ye*
   Kıt'a 11
   Mısra: **4**
   Gözlerinin rengi ela olan

   3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter baña
   4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

elbette:

1. **elbette:**
   Gazel 32
   Mısra: **5**
   Mutlaka

   5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
   6. Nʾidem ol ḫār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

elde:

1. **elde:**
   Gazel 13
   Mısra: **6**
   Elinde

   5. Şāh-ı encüm silāḥdāruñdur
   6. Götürür elde tīġ-i āteşbār

elden düş-:

1. **elden düşürme:**-*me*
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Bırakmak, terk etmek

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

2. **elden düşürme:**-*me*
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Bırakmak, terk etmek

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

3. **elden düşürme:**-*me*
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Bırakmak, terk etmek

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

4. **elden düşürme:**-*me*
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Bırakmak, terk etmek

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Sal ol āteşe varlıġuñı tamām

5. **elden düşürme:**-*me*
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Bırakmamak

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlığuñı tamām

6. **düşmesün elden:**-*me, -sün*
Gazel 51
Mısra: **7**
Bırakmamak, terk etmemek

7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

ele-:

1. **elemegi:**-*meg, -i*
Kıt'a 14
Mısra: **3**
Bir maddeyi, eleğe koyup sallamak sûretiyle içindeki yabancı öğelerden temizlemek, irisini ufağından ayırmak, elekten geçirmek.

3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

ele al-:

1. **ele alup:**-*up*
Gazel 29
Mısra: **5**
Tutmak, eline almak

5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

1. **alsam ele:**
Gazel 32
Mısra: **7**
Tutmak, eline almak

7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

ele gir-:

1. **ele girmezse:**-*mez, -se*
Gazel 87
Mısra: **9**
Ele geçmek

9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

elem-i nāvek-i müjgān:

1. **elem-i nāvek-i müjgān:**
   Gazel 121
   Mısra: **4**
   Kirpik okunun acısı

   3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
   4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

elifler çek-:

1. **elifler çekmek:**-*mek*
   Gazel 68
   Mısra: **9**
   Göğse elif şeklinde uzun ve derin yaralar açmak

   9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
   10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

elinden:

1. **elinden:**
   Gazel 96
   Mısra: **3**
   Sebebiyle, nedeniyle, yüzünden

   3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
   4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

2. **elinden:**
   Gazel 143
   Mısra: **5**
   Sebebiyle, nedeniyle, yüzünden

   5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
   6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

elüñden gel-:

1. **elüñden gelmez:**-*mez*
   Gazel 140
   Mısra: **9**
   Yapamamak, başaramamak

9. ʿAmrīye luṭfı dirig̱ itmek elüñden gelmez
10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

em:

1. **em:**
   Gazel 8
   Mısra: **7**
   İlaç, çare

   7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
   8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

emi:

1. **emi:**
   Gazel 57
   Mısra: **1**
   Öyle mi

   1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
   2. Cān viren dermāndeni g̱urbetde bīdermān ḳoduñ

emil-:

1. **emilmiş:**-*miş*
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Öpülmek

   1. Gül-i ter sünbülüne pister olmış
   2. Leb-i laʿlüñ emilmiş cevher olmış

encüm-i seyyāre:

1. **encüm-i seyyāreler:**-*ler*
   Gazel 21
   Mısra: **6**
   Hareket eden yıldızlar II Gözyaşı

   5. Āsumān-ı dergehüñde ḫūn-ı ʿāşıḳdur şafaḳ
   6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

eneʾl-ḥaḳ:

1. **eneʾl-ḥaḳ:**
   Gazel 140
   Mısra: **7**
   *Ben hakkım (**Ene'l-Hakk:** Arapça "Ben Hakk'ım", "Hak'tan başkası değilim."*

*demektir. Hakk sözcüğü gerçek ve doğru anlamlarına geldiği gibi Allah'ın isimlerinden biridir. Bu anlayışa göre Tanrı'nın kişide vücut bulduğu veya kişinin varlığının Tanrının varlığı içerisinde yok olduğu (*Hulul*) anlamlarını da ifade etmektedir. Bu fikir Tevhit inancına aykırı bulunmuş ve ilk söyleyen kişi olan Hallâc-ı Mansûr'un idam edilmesine sebep olmuştur.)*

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā:

1. **enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā:**
   Kaside 1
   Mısra: **46**
   Hz. İsa (as) peygamberin ölüleri ve hastaları dirilten nefesi

45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

enīn:

1. **Enīn:**
   Gazel 35
   Mısra: **4**
   İnleme, inilti

3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmār:

1. **Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra:**-*a*
   Gazel 125
   Mısra: **6**
   Hasta aşığın dostu

5. Gözüm yol gözedür cān muntaẓırdur
6. Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra geldi

enīs-i cān-ı bīmār:

1. **enīs-i cān-ı bīmār:**
   Gazel 35
   Mısra: **4**
   Hasta gönlün dostu

3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

eriyip geç-:

1. **erir geçer:**
   Gazel 48
   Mısra: **4**
   Erimek

   3. Meclisde germ olup saña öyküṅdi nāgehān
   4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

erit-:

1. **eritdüñ:**-*düñ*
   Gazel 137
   Mısra: **1**
   Tüketmek, bitirmek

   1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
   2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

ervāḥ-ı ḳudse:

1. **ervāḥ-ı ḳudse:**
   Kaside 1
   Mısra: **20**
   Kutsal ruhlar

   19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i şunʿ-ı Ḫudā
   20. Ṣaçuñ girihleri ervāḥ-ı ḳudse dām-ı belā

erzānī ḳıl-:

1. **erzānī ḳıl:**
   Gazel 102
   Mısra: **10**
   Layık görmek, uygun görmek

   9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
   10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

es-:

1. **eser:**-*er*
   Gazel 17
   Mısra: **3**
   Esmek

   3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
   4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

eşʿār:

1. **eşʿārı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Şiirler

   1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
   2. Ḫāṭırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

2. **eşʿārı:**-*ı*
   Gazel 2
   Mısra: **9**
   Şiirler

   9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
   10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

3. **eşʿārı:**-*ı*
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Şiirler

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

4. **eşʿār:**
   Gazel 103
   Mısra: **10**
   Şiirler

   9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
   10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

5. **eşʿāruña:**-*uñ, -a*
   Gazel 105
   Mısra: **15**
   Şiirler

   15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
   16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

eşʿār-ı revān:

1. **eşʿār-ı revān:**
   Gazel 1
   Mısra: **12**
   Akıcı, güzel söz

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

esbāb:

1. **esbābı:**-*ı*
   Gazel 127
   Mısra: **4**
   Sebepler

   3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
   4. Hep müretteb melāḥat esbābı

esdür-:

1. **esdürüp:**-*üp*
   Gazel 141
   Mısra: **11**
   Esmesini sağlamak, esmesine sebep olmak

   11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
   12. Şāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

esirge-:

1. **esirge:**
   Kaside 1
   Mısra: **31**
   Korumak, himaye etmek

   31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
   32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

eşk:

1. **eşkümden:**-*üm, -den*
   Gazel 61
   Mısra: **11**
   Gözyaşı

   11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
   12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

eski:

1. **eski:**
   Gazel 137
   Mısra: **2**
   Çok zaman geçmiş olan, kadim

1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

eşk-i çeşm-i bülbül:

1. **eşk-i çeşm-i bülbüldür:**-*dür*
   Gazel 98
   Mısra: **6**
   Bülbülün gözünün yaşı II Aşığın gözyaşları

   5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
   6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

eşk-i nedāmeti:

1. **eşk-i nedāmeti:**-*i*
   Gazel 133
   Mısra: **10**
   Pişmanlık gözyaşları

   9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿişyānı pāk ide
   10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

esri:

1. **esridi:**-*di*
   Gazel 132
   Mısra: **10**
   Sarhoş olmak, kendinden geçmek, coşmak, vecde gelmek

   9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
   10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

eteg:

1. **etegüñle:**-*üñ, -le*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Etek, elbise

   3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

evc:

1. **evcinde:**-*in, -de*
   Gazel 4
   Mısra: **3**
   Göğün en yüksek derecesi, en yüksek noktası

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾ ŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

evc-i gerdūn:

1. **evc-i gerdūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **12**
   Göğün en yüksek derecesi

   11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
   12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

evrāḳ:

1. **evrāḳın:**-*ın*
   Gazel 20
   Mısra: **3**
   Yaprak

   3. Berg-i gül gibi ṣabrum evrāḳın
   4. Yele virdi nesīm-i ʿanberbār

2. **evrāḳını:**-*ın, -ı*
   Gazel 55
   Mısra: **2**
   Kitap yaprağı

   1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
   2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

evrāḳ-ı dīvān:

1. **evrāḳ-ı dīvānum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **12**
   Kitap yaprakları

   11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
   12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

evrāḳ-ı ḫayāle:

1. **evrāḳ-ı ḫayāle:**-*e*
   Gazel 106
   Mısra: **3**
   Hayali yapraklar

3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

evvel:

1. **evvel:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   İlk olarak, ilk önce

   1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
   2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

2. **evvel:**
   Gazel 35
   Mısra: **5**
   Önce

   5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
   6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

ey:

1. **ey:**
   Rübai 1
   Mısra: **4**
   Seslenme ünlemi

   3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
   4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **ey:**
   Kaside 1
   Mısra: **17**
   Seslenme ünlemi

   17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
   18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

3. **ey:**
   Kaside 1
   Mısra: **25**
   Seslenme ünlemi

   25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
   26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

4. **ey:**
   Kaside 1

Mısra: **30**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

5. **ey:**

Kaside 1

Mısra: **31**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

6. **ey:**

Gazel 2

Mısra: **2**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
2. Ḳanda irsün ṣāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

7. **ey:**

Gazel 2

Mısra: **3**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

8. **ey:**

Murabba 2

Mısra: **1**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

9. **ey:**

Kaside 2

Mısra: **1**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

10. **ey:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

11. **ey:**
Kaside 2
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

12. **ey:**
Murabba 3
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

13. **ey:**
Gazel 4
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾs ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

14. **ey:**
Gazel 4
Mısra: **6**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

15. **ey:**
Gazel 4
Mısra: **8**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

16. **ey:**
Gazel 5
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

17. **ey:**
Gazel 5
Mısra: **4**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

18. **ey:**
Müfret 6
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

19. **ey:**
Gazel 7
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

20. **ey:**
Gazel 7
Mısra: **6**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

21. **ey:**
Kıt'a 12
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

22. **ey:**
Gazel 13
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

23. **ey:**
Gazel 13
Mısra: **4**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

24. **ey:**
Gazel 13
Mısra: **14**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

13. ʿĀşıḳam ṭatlu ṭatlu sözlerine
14. Söyle ey ṭūṭī-i şekergüftār

25. **ey:**
Gazel 16
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

26. **ey:**
Gazel 16
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

27. **ey:**
Gazel 33
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān gönlüme bend ü cihān zindān olur

28. **ey:**
Gazel 38
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

29. **ey:**
Gazel 48
Mısra: **4**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Meclisde germ olup saña öyküdi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

30. **ey:**
Gazel 54
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

31. **ey:**
Gazel 56
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

32. **ey:**
Gazel 57
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḫayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

33. **ey:**
Gazel 58
Mısra: **6**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḫamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

34. **ey:**
Gazel 59
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

35. **ey:**
Gazel 60
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

36. **ey:**
Gazel 61
Mısra: **3**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

37. **ey:**
Gazel 61
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

38. **ey:**
Gazel 63
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẓm iden yiter
4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

39. **ey:**
Gazel 64
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

40. **ey:**
Gazel 65
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

41. **ey:**
Gazel 65
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

42. **ey:**
Gazel 66
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

43. **ey:**
Gazel 72
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

44. **ey:**
Gazel 73
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
2. Olalı żaʿf-ı tenüñden ḫaberüm

45. **ey:**
Gazel 73
Mısra: **8**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Acıyup ḥālüme ḳan aġlasañuz
8. Demdür ey dīde-i ġamdīdelerüm

46. **ey:**
Gazel 76
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

47. **ey:**

Gazel 76

Mısra: **6**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

48. **ey:**

Gazel 76

Mısra: **10**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

49. **ey:**

Gazel 76

Mısra: **12**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
12. Ey beni ṭopraġa ṣalup ḫāk ile yeksān iden

50. **ey:**

Gazel 76

Mısra: **16**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

51. **ey:**

Gazel 80

Mısra: **1**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

52. **ey:**

Gazel 81

Mısra: **3**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

53. **ey:**
Gazel 81
Mısra: **9**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

54. **ey:**
Gazel 82
Mısra: **4**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

55. **ey:**
Gazel 86
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

56. **ey:**
Gazel 86
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

57. **ey:**
Gazel 87
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

58. **ey:**
Gazel 87
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

59. **ey:**
Gazel 88
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

60. **ey:**
Gazel 89
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

61. **ey:**
Gazel 91
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

62. **ey:**
Gazel 91
Mısra: **9**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

63. **ey:**
Gazel 93
Mısra: **6**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

64. **ey:**
Gazel 93
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

65. **ey:**
Gazel 94
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

66. **ey:**
Gazel 98
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

67. **ey:**
Gazel 99
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

68. **ey:**
Gazel 99
Mısra: **9**

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışk olanlara dermānı añma ya

69. **ey:**
Gazel 101
Mısra: **8**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

70. **ey:**
Gazel 105
Mısra: **17**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

17. Ey müʾezzin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

71. **ey:**
Gazel 109
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uġurlığına gelse gerek revzenüñe

72. **ey:**
Gazel 114
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Öldürürse gözüñ ey şūḫ beni
8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

73. **ey:**
Gazel 117
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uṣṣāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

74. **ey:**
Gazel 124
Mısra: **1**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

75. **ey:**
Gazel 127
Mısra: **8**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Baş götürmezdi secdeden ādem
8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

76. **ey:**
Gazel 131
Mısra: **7**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

77. **ey:**
Gazel 134
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

78. **ey:**
Gazel 135
Mısra: **5**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

79. **ey:**
Gazel 137
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

80. **ey:**
Gazel 139
Mısra: **2**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

81. **ey:**
Gazel 139
Mısra: **3**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

82. **ey:**
Gazel 141
Mısra: **8**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

83. **ey:**
Gazel 143
Mısra: **2**
Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

<u>ey dil:</u>

1. **ey dil:**
Gazel 53

Mısra: **5**
Ey gönül

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

ey göñül:

1. **ey göñül:**
Gazel 87
Mısra: **3**
Ey gönül

3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

2. **ey göñül:**
Gazel 88
Mısra: **3**
Ey gönül

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

eyā:

1. **eyā:**
Gazel 116
Mısra: **3**
Ey, hey

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

eydür:

1. **eydür:**
Gazel 11
Mısra: **4**
Söylemek, demek

3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

eyi:

1. **eyi:**
Gazel 3

Mısra: **14**
İyi

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

eyit:

1. **eyit:**
Gazel 2
Mısra: **9**
Demek

9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

eyle-:

1. **eylerse:**-*r, -se*
Murabba 1
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **eylesün:**-*sün*
Murabba 1
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **eyle:**
Kaside 2
Mısra: **10**
Demek, söylemek

9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

4. **eyleme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **1**
eydirmek

1. Zerd idüp ruḫsārumı ḫālüm digergün eyleme
2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

5. **eyleme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **1**
Yapmak, etmek

1. Dem be dem ʿāṣıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

6. **eylerse:**-*r, -se*
Gazel 16
Mısra: **10**
Yapmak, etmek

9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

7. **eyledi:**-*di*
Gazel 58
Mısra: **2**
Yapmak, etmek

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīṣānḥāli miskin perçemüñ

8. **eyledi:**-*di*
Gazel 62
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Çāh-ı ẕeḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

9. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 68
Mısra: **12**
Yapmak, etmek

11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

10. **eyleyem:**-*yem*
Gazel 69
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

11. **eyledi:**-*di*
    Gazel 80
    Mısra: **4**
    Yapmak, etmek

    3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
    4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

12. **eylemezdi:**-*mez, -di*
    Gazel 82
    Mısra: **10**
    Yapmak, etmek

    9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
    10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

13. **eyledüm:**-*düm*
    Gazel 88
    Mısra: **7**
    Yapmak, etmek

    7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
    8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

14. **eyle:**
    Gazel 95
    Mısra: **18**
    Yapmak, etmek

    17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
    18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

15. **eyler:**-*r*
    Gazel 124
    Mısra: **5**
    Yapmak, etmek

    5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
    6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

16. **eyledi:**-*di*
    Gazel 126
    Mısra: **8**
    Yapmak, etmek

    7. Ḫastalığı yanşaġ imiş göñlümüñ
    8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

17. **eyleyem:**-*yem*
Gazel 128
Mısra: **1**
Yapmak, etmek

1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

18. **eyledi:**-*di*
Gazel 134
Mısra: **11**
Yapmak, etmek

11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

19. **eyler:**-*r*
Gazel 136
Mısra: **5**
Yapmak, etmek

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

20. **eyledüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 139
Mısra: **1**
Yapmak, etmek

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

21. **eyleye:**-*ye*
Gazel 2
Mısra: **10**
Yapmak, etmek

9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

22. **eyledi:**-*di*
Gazel 3
Mısra: **7**
Yapmak, etmek

7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin ṣımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

23. **eyledi:**-*di*
Gazel 3
Mısra: **10**
Yapmak, etmek

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

24. **eyle:**
Gazel 7
Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

25. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 8
Mısra: **10**
Yapmak, etmek

9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

26. **eylemez:**-*mez*
Gazel 9
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

27. **eylemege:**-*mek, -e*
Gazel 9
Mısra: **11**
Yapmak, etmek

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

28. **eyle:**
Gazel 45
Mısra: **5**
Öyle

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

29. **eyle:**
Gazel 59
Mısra: **8**
Öyle

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

eyle inṣāf:

1. **eyle inṣāf:**
Gazel 52
Mısra: **15**
İnsaf etmek

15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

eyle tekrar:

1. **eyle tekrar:**
Gazel 13
Mısra: **16**
Tekrar etmek

15. Okı ʿAmrī Zebūr-ı ʿışḳı oḳı
16. Eyle Dāvūd naġmesin tekrar

eylemez yād:

1. **eylemez yād:**
Gazel 10
Mısra: **6**
Hatırlamak, hatıra getirmek

5. Ḳocılur yad olana ol gülendām
6. Dirīġā āşināsın eylemez yād

eyler iḳtidā:

1. **eyler iḳtidā:**-*r*
Gazel 75
Mısra: **2**
Uymak, tâbi olmak

1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
2. Ki ṣaflar bağlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

eyleye yād:

1. **eyleye yād:**
   Gazel 12
   Mısra: **1**
   Anılmak, hatırlamak

   1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
   2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

eyvāy:

1. **eyvāy:**
   Gazel 139
   Mısra: **1**
   Eyvah

   1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
   2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

2. **eyvāy:**
   Gazel 139
   Mısra: **2**
   Eyvah

   1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
   2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

eyyām:

1. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Zaman, devir

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

2. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Zaman, devir

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

3. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
   Murabba 1

Mısra: **3**
Zaman, devir

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Murabba 1
Mısra: **4**
Zaman, devir

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Murabba 1
Mısra: **4**
Zaman, devir

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

6. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Murabba 1
Mısra: **4**
Zaman, devir

3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

7. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Murabba 1
Mısra: **4**
Zaman, devir

3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

8. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Murabba 1
Mısra: **4**
Zaman, devir

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

9. **eyyāmında:**-*ın, -da*
Gazel 33

Mısra: **9**
Zaman, devir

9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

<u>eyyām-ı vaṣl:</u>

1. **eyyām-ı vaṣlından:**-*n, -dan*
Gazel 98
Mısra: **4**
Kavuşma vakti

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

<u>ezel:</u>

1. **ezelden:**-*den*
Gazel 122
Mısra: **4**
Çok eskiden beri

3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
4. Ezelden ʿışḳ cāmın ṭatdı gitdi

2. **ezel:**
Gazel 132
Mısra: **3**
Çok eskiden beri

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

<u>ezel muṣavviri:</u>

1. **ezel muṣavvirine:**-*ne*
Kaside 1
Mısra: **12**
(*Elest meclisinde) Her şeye güzel şekil ve suretler veren Allah (cc)*

11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine ṣaldı naẓar
12. Ezel muṣavvirine eyledi hezār ŝenā

<u>ezel ṣubḥı:</u>

1. **ezel ṣubḥı:**
Kaside 1

Mısra: **65**
Ezel gününün sabahı (elest meclisinin sabahı)

65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

2.8. F

<u>farḳ:</u>

1. **farḳı:**-*ı*
   Gazel 61
   Mısra: **6**
   Benzer, aynı

   5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
   6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

<u>farḳ eyle-:</u>

1. **farḳ eylemede:**-*me, -de*
   Gazel 70
   Mısra: **3**
   Farkına varmak, fark etmek

   3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
   4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

<u>farḳ-ı felek:</u>

1. **farḳ-ı felekde:**-*de*
   Kıt'a 1
   Mısra: **6**
   Gökyüzünün tepesi, gökyüzünün üstü

   5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
   6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

<u>fāş it-:</u>

1. **fāş itdi:**-*di*
   Gazel 47
   Mısra: **9**
   Ortaya çıkarmak, meydana getirmek

   9. ʿIşḳ işin ʿAmrī vü Mecnūn itdi fāş
   10. Külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni ṣāʿ

<u>faṣl-ı bahār:</u>

1. **faṣl-ı bahār:**
   Kaside 1
   Mısra: **88**
   Bahar mevsimi

87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

fāyide vir-:

1. **fāyide virmez:**-*mez*
Gazel 86
Mısra: **9**
Fayda vermek, fayda sağlamak

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

fażl u kemāl:

1. **fażl u kemāl:**
Gazel 106
Mısra: **18**
Olgunluk

17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
18. Şükr kim manẓūr olan fażl u kemāl oldı yine

felek:

1. **felek:**
Kaside 1
Mısra: **58**
Gökyüzü, semâ II Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda)

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

2. **felek:**
Kaside 1
Mısra: **71**
Gökyüzü, semâ II Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda)

71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

3. **felek:**
Murabba 1
Mısra: **3**
Gökyüzü, semâ II Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda)

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **felek:**
Kaside 2
Mısra: **8**
Gökyüzü, semâ

7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

5. **felek:**
Gazel 4
Mısra: **3**
Gökyüzü, semâ

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

6. **felek:**
Gazel 59
Mısra: **8**
Gökyüzü, semâ

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

fenā:

1. **fenā:**
Kaside 2
Mısra: **11**
Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

2. **fenā:**
Kaside 2
Mısra: **11**
Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

3. **fenā:**
Kaside 2
Mısra: **11**
Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

4. **fenā:**
Kaside 2
Mısra: **11**
Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Sal ol āteşe varlıġuñı tamām

5. **fenā:**
Kaside 2
Mısra: **11**
Yokluk, yok olma

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlığuñı tamām

ferah:

1. **feraḥdan:**-*dan*
Kaside 1
Mısra: **17**
Sevinç ve mutluluk

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

2. **ferah:**
Gazel 64
Mısra: **9**
Sevinç ve mutluluk

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

3. **feraḥdan:**-*dan*
Gazel 89
Mısra: **5**
Sevinç ve mutluluk

5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

4. **feraḥdan:**-*dan*
Gazel 130
Mısra: **13**
Sevinç ve mutluluk

13. Ayaġuñ öpmek umarsa feraḥdan
14. Ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī

Ferhād:

1. **Ferhād:**
Gazel 19
Mısra: **4**
Konusunu Hüsrev- ü Şirin (Hüsrev ü Şirin) adlı İran öyküsünden alan eski bir Türk aşk hikayesinin erkek kahramanıdır

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

2. **Ferhād:**
Gazel 97
Mısra: **3**
Konusunu Hüsrev- ü Şirin (Hüsrev ü Şirin) adlı İran öyküsünden alan eski bir Türk aşk hikayesinin erkek kahramanıdır

3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

Ferhād ile Mecnūn:

1. **Ferhād ile Mecnūn:**
Gazel 107
Mısra: **7**
Ferhat ve Mecnun (bkz. Ferhad - Mecnun maddeleri)

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

Ferhād u Mecnūn:

1. **Ferhād u Fecnūn:**
Gazel 15
Mısra: **7**
Ferhat ve Mecnun (bkz. Ferhad - Mecnun maddeleri)

7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

2. **Ferhād u Mecnūn:**
Gazel 105
Mısra: **3**
Ferhat ve Mecnun (bkz. Ferhad - Mecnun maddeleri)

3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

<u>ferḫundefāl ol-:</u>

1. **ferḫundefāl oldı:**-*dı*
   Gazel 106
   Mısra: **1**
   Kutlu, talihli olmak

   1. ʿİd-i ḥüsnüñden cihān ferḫundefāl oldı yine
   2. Feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl oldı yine

<u>feryād:</u>

1. **feryād:**
   Gazel 4
   Mısra: **4**
   Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

   3. Sen felek evcinde ben taḥteʾŝ ŝerāda ey melek
   4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

2. **feryād:**
   Kıt'a 13
   Mısra: **3**
   Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

   3. Görürem irmez elüm feryād ile
   4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

3. **feryād:**
   Gazel 121
   Mısra: **3**
   Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

   3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
   4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

4. **feryād:**
   Gazel 128
   Mısra: **3**
   Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

   3. Delüpdür baġrumı ney gibi feryād
   4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

<u>feryād eyle-:</u>

1. **feryād eyler:**-*r*
   Gazel 10
   Mısra: **8**
   Eyvah etmek

   7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
   8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

feryād u āh:

1. **feryād u āhı:**-*ı*
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Ah edip inleme

   1. Nedür ʿāşıklaruñ ṣuçı günāhı
   2. Göke irgürdiler feryād u āhı

fettān:

1. **fettānsın:**-*sın*
   Müfret 3
   Mısra: **1**
   Fitne çıkaran

   1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
   2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

2. **fettānlıġ:**-*lıġ*
   Gazel 89
   Mısra: **4**
   Fitne çıkaran

   3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
   4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

feyż:

1. **feyż:**
   Gazel 120
   Mısra: **6**
   Bereket, bolluk

   5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿiṣyanı
   6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

feyż it-:

1. **feyż itdi:**-*di*
   Gazel 35
   Mısra: **10**
   İhsan etmek

   9. Ṣudandur açılan güller çemende
   10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl:

1. **feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl:**
   Gazel 106
   Mısra: **2**
   Cemalinin nurunun bereketi II Sevgilinin yüzü

   1. ʿİd-i ḥüsnüñden cihān ferḫundefāl oldı yine
   2. Feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl oldı yine

feżā-yı ḳuds:

1. **feżā-yı ḳuds:**
   Gazel 95
   Mısra: **5**
   Mübarek, kutlu gökyüzü

   5. Cilvegāhuñ feżā-yı ḳuds olsun
   6. ʿAzm-i ṣaḥrā-yı lāmekān eyle

fiġān:

1. **fiġān:**
   Kaside 1
   Mısra: **81**
   Üzüntü ile bağırıp çağırmak

   81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
   82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

2. **fiġān:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Üzüntü ile bağırıp çağırmak

   1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
   2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

3. **fiġān:**
   Gazel 12

Mısra: **10**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

4. **fiġān:**
Gazel 25
Mısra: **8**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

5. **fiġānın:**-*ın*
Gazel 72
Mısra: **12**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

6. **fiġān:**
Gazel 136
Mısra: **1**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

<u>fiġān eyle-:</u>

1. **fiġān eyle:**
Gazel 95
Mısra: **1**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
2. ʿIşḳı ʿālemde dāstān eyle

<u>fiġān id-:</u>

1. **fiġān idüp:**-*üp*
Gazel 49
Mısra: **12**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

fiġān it-:

1. **fiġān it:**
   Gazel 10
   Mısra: **7**
   Üzüntü ile bağırıp çağırmak

   7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
   8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

fikr:

1. **fikri:**-*i*
   Gazel 75
   Mısra: **9**
   Düşünce, hayal

   9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
   10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

2. **fikri:**-*i*
   Gazel 85
   Mısra: **9**
   Düşünce, hayal

   9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
   10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

fikr itmez ol-

1. **fikr itmez oldı:**-*dı*
   Gazel 119
   Mısra: **3**
   Düşünmemek, fikretmemek, hayal edememek

   3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
   4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

firaḳ:

1. **firaḳ:**
   Kıt'a 12
   Mısra: **2**
   Ayrılık

   1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
   2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

2. **firāḳı:**-*ı*
   Gazel 53
   Mısra: **10**
   Ayrılık

   9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
   10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

3. **firāḳında:**-*ın, -da*
   Gazel 61
   Mısra: **5**
   Ayrılık

   5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
   6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

firāḳuñ oḳı:

1. **firāḳuñ oḳı:**
   Gazel 128
   Mısra: **4**
   Ayrılık oku

   3. Delüpdür baġrumı ney gibi feryād
   4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

firdevs bāġı:

1. **firdevs bāġıdur:**-*dur*
   Gazel 63
   Mısra: **2**
   Cennet bahçesi

   1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
   2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

fırṣat:

1. **fırṣat:**
   Gazel 142
   Mısra: **4**
   Herhangi bir şey için en uygun zaman, imkân

   3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
   4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

fitne:

1. **fitne:**
   Gazel 9
   Mısra: **6**
   Belâ, mihnet.

   5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẕīr-i cihān
   6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

2. **fitnedür:**-*dür*
   Gazel 28
   Mısra: **3**
   Bela, musibet

   3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
   4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

3. **fitne:**
   Gazel 52
   Mısra: **11**
   Bela, musibet

   11. Ayırdı fitne ile yārı benden
   12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

4. **fitnede:**-*de*
   Gazel 90
   Mısra: **1**
   Bela, musibet

   1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
   2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

5. **fitneye:**-*ye*
   Gazel 133
   Mısra: **3**
   Karışıklık, fesat, kargaşalık

   3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
   4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

fitne-i āḫir zamān:

1. **fitne-i āḫir zamān:**
   Gazel 1
   Mısra: **8**
   Ahir zaman fitnesi

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

fitne-i devrānı:

1. **fitne-i devrānı:**-*ı*
   Gazel 99
   Mısra: **2**
   Devrin, zamanın fitnesi

   1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
   2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

fitne-i rüzgār:

1. **Fitne-i rüzgār:**
   Gazel 141
   Mısra: **6**
   Zamanın fitnesi

   5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
   6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

fülān:

1. **fülān:**
   Gazel 14
   Mısra: **8**
   Filan, şu, bu

   7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
   8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. **fülānı:**-*ı*
   Gazel 128
   Mısra: **2**
   Filan, şu, bu

   1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
   2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

fülfül:

1. **fülfül:**
   Gazel 22
   Mısra: **2**
   Kara biber II Ben (Deri üzerindeki kahverengi veya siyah renkli küçük lekelere, kabartılara verilen isim, benek)

1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar şaç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

fürḳat:

1. **fürḳat:**
   Gazel 106
   Mısra: **8**
   Ayrılık

   7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
   8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

2. **fürḳat:**
   Gazel 125
   Mısra: **9**
   Ayrılık

   9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
   10. Yolına öldügüm dildāra geldi

fürḳat şebi:

1. **fürḳat şebinde:**-*n, -de*
   Gazel 53
   Mısra: **9**
   Ayrılık gecesi

   9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
   10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

füsūn:

1. **füsūnından:**-*ın, -dan*
   Gazel 13
   Mısra: **9**
   İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, câzibe

   9. Hey meded ġamzeler füsūnından
   10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

2. **füsūnın:**-*ın*
   Gazel 62
   Mısra: **8**
   İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, câzibe

7. Çāh-ı ẕeḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

3. **füsūnın:**-*ın*
Gazel 72
Mısra: **7**
İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, câzibe

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

4. **füsūn:**
Gazel 128
Mısra: **6**
İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, câzibe

5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

<u>fütāde:</u>

1. **fütādeñ:**-*ñ*
Gazel 60
Mısra: **8**
Düşkün, biçare

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

2. **fütādeñi:**-*ñi*
Gazel 142
Mısra: **13**
Düşkün, biçare

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rifʿat el virdi

2.9. G-Ġ

<u>ġabġab:</u>

1. **ġabġab:**
   Gazel 26
   Mısra: **2**
   Çene altı, çene altındaki sarkık

   1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
   2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

<u>gāh:</u>

1. **gāh:**
   Gazel 3
   Mısra: **9**
   Bazen, bazı zaman

   9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
   10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **gah:**
   Kıt'a 14
   Mısra: **1**
   Bazen, bazı zaman

   1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
   2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

3. **gāh:**
   Gazel 124
   Mısra: **9**
   Bazen, bazı zaman

   9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
   10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

<u>gāhī:</u>

1. **gāhī:**
   Kıt'a 14
   Mısra: **1**
   Bazen, bazı zaman

   1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
   2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

ġālib ol-:

1. **ġālib oldı:**-*dı*
   Gazel 29
   Mısra: **10**
   Üstün gelmek, yenmek

   9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
   10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

ġalṭan eyle-:

1. **ġalṭan eyleyen:**-*y, -en*
   Gazel 117
   Mısra: **2**
   Yuvarlamak

   1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
   2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

ġam:

1. **ġam:**
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Üzüntü, keder, dert

   5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
   6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

2. **ġam:**
   Gazel 28
   Mısra: **8**
   Üzüntü, keder, dert

   7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
   8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

3. **ġam:**
   Gazel 55
   Mısra: **5**
   Üzüntü, keder, dert

   5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
   6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

4. **ġamından:**-*ın, -dan*
   Gazel 103

Mısra: **3**
Üzüntü, keder, dert

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

5. **ġam:**
Gazel 106
Mısra: **6**
Üzüntü, keder, dert

5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

6. **ġamın:**-*ın*
Gazel 107
Mısra: **8**
Üzüntü, keder, dert

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

7. **ġam:**
Gazel 135
Mısra: **5**
Üzüntü, keder, dert

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

<u>ġam bennāsı:</u>

1. **ġamı bennāsı:**
Gazel 63
Mısra: **10**
Gam yapıcı II Sevgili

9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i şādīyi ʿAmriyā
10. Miḥnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

<u>ġam bucaġı:</u>

1. **ġam bucaġında:**-*n, -da*
Gazel 23
Mısra: **9**
Gam yeri

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

ġam gel-:

1. **ġam geldi:**-*di*
   Gazel 6
   Mısra: **7**
   Tasalanmak, üzülmek

   7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
   8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

ġam ġubārı:

1. **ġam ġubārın:**-*n*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Gam kiri, gam pası

   1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
   2. Ḫāṭırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

ġam ḳafesi ʿandelībi:

1. **ġam ḳafesi ʿandelībidür:**-*dür*
   Gazel 28
   Mısra: **1**
   Gam kafesinin bülbülü II Aşığın gönlü

   1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
   2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

ġam leşkeri:

1. **ġam leşkeri:**
   Gazel 138
   Mısra: **1**
   Dert askeri II Sevgilinin ayva tüyleri

   1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
   2. Göñlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

ġam nīlūferi:

1. **ġam nīlūferi:**
   Gazel 51
   Mısra: **3**
   Üzüntü nilüferi II Aşığın gözleri (Sürekli gözyaşı dökmesi bağlamında)

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

ġam tenūrı:

1. **ġam tenūrında:**-*n, -da*
   Gazel 23
   Mısra: **2**
   Üzüntü, dert ocağı II Aşığın kalbi

   1. Nevbahār oldı güzeller ʿazm-i bostān itdiler
   2. Ġam tenūrında dil-i ʿuşşāḳı biryān itdiler

ġam-ı ʿışḳ:

1. **ġam-ı ʿışḳuñla:**-*uñ, -la*
   Gazel 32
   Mısra: **3**
   Aşk kederi, aşk derdi

   3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
   4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

ġamuñ naḳdi:

1. **ġamuñ naḳdin:**-*n*
   Gazel 31
   Mısra: **9**
   Gam sermayesi

   9. Ye ġamuñ naḳdin irteye ḳomayup
   10. Çünki ʿAmrī yiyen ögünmişdür

ġamze:

1. **ġamzelerüñ:**-*ler, -üñ*
   Gazel 13
   Mısra: **7**

   Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

   7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
   8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

2. **ġamzeler:**-*ler*
   Gazel 13
   Mısra: **9**

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

9. Hey meded ġamzeler füsūnından
10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

3. **ġamzelerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 13
Mısra: **17**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

17. Ẓulmi ḥadden geçürdi ġamzelerüñ
18. İşidür Āṣaf-ı zamān zinhar

4. **ġamzeñ:**-*ñ*
Gazel 16
Mısra: **1**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

5. **ġamzeñden:**-*ñ, -den*
Gazel 21
Mısra: **4**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

6. **ġamze:**
Gazel 25
Mısra: **9**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

7. **ġamze:**
Gazel 38
Mısra: **6**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

8. **ġamzeñ:**-*ñ*
Gazel 89
Mısra: **7**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

<u>ġamze-i bīmār:</u>

1. **ġamze-i bīmār:**
Gazel 76
Mısra: **10**
Sevgilinin (aşığı aşk) hasta eden süzgün bakışı

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

<u>ġamze-i cādū:</u>

1. **ġamze-i cādū:**
Gazel 90
Mısra: **1**
Aşıkları büyüleyen bakış

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

<u>ġamze-i cānān:</u>

1. **ġamze-i cānānı:**-*ı*
Gazel 99
Mısra: **1**
Sevgilinin süzgün yan bakışı

1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

ġamze-i dilber:

1. **ġamze-i dilbere:**-*e*
   Gazel 41
   Mısra: **1**
   Gönül alan güzelin gamzesi

   1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
   2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

ġamze-i ḳattāl:

1. **ġamze-i ḳattāl:**
   Gazel 84
   Mısra: **5**
   Aşıkları öldürücü bakış

   5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
   6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

ġamze-i şīrefken:

1. **ġamze-i şīrefkeni:**-*i*
   Gazel 124
   Mısra: **6**
   Aşıklarda takat bırakmayan cazibeli bakış

   5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
   6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

ġamzekār:

1. **ġamzekārı:**-*ı*
   Gazel 25
   Mısra: **7**
   gamzeli, süzgün bakışlı

   7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
   8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

ġamzeñ oḳı:

1. **ġamzeñ oḳı:**
   Gazel 126
   Mısra: **1**
   Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

   1. Ġamzeñ oḳı baġrumı ḳan eyledi
   2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

2. **ġamzeñ oḳın:**-*n*
   Gazel 100
   Mısra: **5**
   Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

   5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
   6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

3. **ġamzeñ oḳına:**-*na*
   Gazel 131
   Mısra: **5**
   Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

   5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
   6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

4. **ġamze oḳın:**-*n*
   Gazel 103
   Mısra: **1**
   Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

   1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
   2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

ġamze tīri:

1. **ġamze tīrine:**-*ne*
   Gazel 136
   Mısra: **6**
   Süzgün bakış okıu, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

ġamzenüñ pençesi:

1. **pençesinden ġamzenüñ:**-*nden*
   Gazel 51
   Mısra: **5**
   Aşıkları öldürücü bakış (Sevgilinin bakışı, avını pençesiyle yakalayan kartala benzetilmiş)

   5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
   6. Baḥr-i ḫüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

ġarīb:

1. **ġarībidür:**-*i*, -*dür*
   Gazel 28

Mısra: **10**
Kimsesiz, zavallı, bîçâre II Amrī

9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

2. **ġarīb:**
Gazel 54
Mısra: **10**
Kimsesiz, zavallı, bîçâre II Amrī

9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

ġarīb ol-:

1. **ġarīb olmaz:**-*maz*
Gazel 96
Mısra: **7**
Tuhaf olmamak

7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

ġarḳ eyle-:

1. **ġarḳ eyledi:**-*di*
Gazel 135
Mısra: **1**
Boğmak

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

ġarḳa-i āb-ı revān:

1. **ġarḳa-i āb-ı revānam:**-*am*
Gazel 143
Mısra: **4**
Akarsu gibi akan gözyaşında boğulmak

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

ġarḳ-ı günāh:

1. **ġarḳ-ı günāh:**
Gazel 114

Mısra: **6**
Günaha batmış olmak, çok fazla günah işlemek

5. Ger günehden ṣayıla ḳanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

ġavġā:

1. **ġavġā:**
Gazel 105
Mısra: **18**
Kavga, dövüş

17. Ey müʾezzin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

ġāyet:

1. **ġāyeti:**-*i*
Kıt'a 3
Mısra: **6**
Amaç, maksat, gaye

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

2. **ġayet:**
Gazel 120
Mısra: **1**
Son, bitme, tükenme

1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

3. **ġāyet:**
Gazel 120
Mısra: **14**
Son, bitme, tükenme

13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

ġayret-i aḳrān:

1. **ġayret-i aḳrān:**
Gazel 121
Mısra: **14**
Dost kıskançlığı, çekememezliği

13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

ġayrı:

1. **ġayrı:**
Kıt'a 9
Mısra: **4**
Başka

3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

ġazel:

1. **ġazelde:**-*de*
Gazel 8
Mısra: **9**
Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısrâları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısrâları birinci beyitle kāfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

2. **ġazelde:**-*de*
Gazel 77
Mısra: **14**
Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısrâları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısrâları birinci beyitle kāfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

3. **ġazelleri:**-*ler, -i*
Gazel 87
Mısra: **9**
Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısrâları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısrâları birinci beyitle kāfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

4. **gazellerin:**-*ler, -in*
Gazel 99
Mısra: **11**
Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk

beytinin mısrâları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısrâları birinci beyitle kāfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

5. **ġazel:**
Gazel 112
Mısra: **1**
Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısrâları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısrâları birinci beyitle kāfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

geç-:

1. **geçmedin:**-*me*, -*din*
Murabba 1
Mısra: **3**
Gitmek, uzaklaşmak

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **geçelüm:**-*e*, -*lüm*
Murabba 2
Mısra: **1**
Vazgeçmek

1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

3. **geçer:**-*er*
Gazel 18
Mısra: **8**
Gitmek, uzaklaşmak

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

4. **geçdi:**-*di*
Gazel 40
Mısra: **11**
Gitmek, uzaklaşmak

11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

5. **geçmez:**-*mez*
Gazel 47
Mısra: **8**
Para etmemek, kıymetsiz

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

6. **geçdi:**-*di*
Gazel 62
Mısra: **1**
Yerleşmek, yer edinmek

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

7. **geçicek:**-*icek*
Gazel 64
Mısra: **4**
Kendinden geçmek

3. Yār gönlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

8. **geçen:**-*en*
Gazel 64
Mısra: **6**
Var olan, olan

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

9. **geçdi:**-*di*
Gazel 68
Mısra: **14**
Gitmek, uzaklaşmak.

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

10. **geçsün:**-*sün*
Gazel 105
Mısra: **1**
(Yılları) geçmek, (ömrü) tükenmek

1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

11. **geçmesün:**-*me, -sün*
    Gazel 105
    Mısra: **2**
    (Yılları) geçmemek, (ömrü) tükenmemek

    1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
    2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

12. **geçürdi:**-*ür, -di*
    Gazel 123
    Mısra: **2**
    Vazgeçmek

    1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
    2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

13. **geçdügin:**-*düg, -ün*
    Gazel 1
    Mısra: **9**
    Vazgeçmek

    9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
    10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

14. **geçer:**-*er*
    Gazel 6
    Mısra: **9**
    Gitmek, uzaklaşmak.

    9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
    10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

<u>geç geçelüm:</u>

1. **geç geçelüm:**-*e, -lüm*
    Gazel 118
    Mısra: **9**
    Geçip gitmek, terketmek, vazgeçmek

    9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
    10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

<u>geçen:</u>

1. **geçenden:**-*den*
    Murabba 2
    Mısra: **1**
    Vazgeçen, bırakan, terkeden

1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

geçin-:

1. **geçinür:**-*ür*
   Gazel 84
   Mısra: **10**
   Yaşamak, hayatını devam ettirmek

   9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
   10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

gedā:

1. **gedāya:**-*ya*
   Gazel 8
   Mısra: **2**
   Dilenci, muhtaç II Aşık

   1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
   2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

2. **gedā:**
   Gazel 40
   Mısra: **14**
   Dilenci, muhtaç II Aşık

   13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
   14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

3. **gedāya:**-*ya*
   Gazel 91
   Mısra: **6**
   Dilenci, muhtaç II Aşık

   5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
   6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

4. **gedā:**
   Gazel 94
   Mısra: **4**
   Dilenci, muhtaç II Aşık

   3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
   4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

5. **gedā:**
   Gazel 99

Mısra: **13**
Dilenci, muhtaç II Aşık

13. ʿIşḳ āsitānesinde yüzin ḫāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

gedālıġ:

1. **gedālıġ:**
Kaside 1
Mısra: **67**
Kulluk, kölelik

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

geh:

1. **geh:**
Gazel 3
Mısra: **9**
Bazen, bazı zaman, ara sıra

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **geh:**
Gazel 124
Mısra: **9**
Bazen, bazı zaman, ara sıra

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

geh yap-:

1. **geh yaparlar:**-*ar, -lar*
Gazel 36
Mısra: **2**
Yerle bir etmek, yıkmak

1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
2. Yıḳarlar gönlümüzi geh yaparlar

gehī:

1. **gehī:**
Gazel 124

Mısra: **9**
Bazen, ara sıra

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

gel-:

1. **gelür:**-*ür*
Kaside 1
Mısra: **7**
Gelmek, yaklaşmak

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

2. **geldi:**-*di*
Kaside 1
Mısra: **17**
Ulaşmak

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

3. **gel:**
Murabba 2
Mısra: **1**
Bak, dinle

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
2. Varalum meykedede ʿışk rümūzın açalum

4. **gel:**
Müfret 2
Mısra: **1**
Bak, dinle

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

5. **gelmez:**-*mez*
Kaside 2
Mısra: **2**
Uğramamak, ulaşmamak

1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

6. **gelüp:**-*üp*
Kaside 2
Mısra: **6**
Uğramak, ulaşmak

5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

7. **gel:**
Kaside 2
Mısra: **7**
Bak, dinle

7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

8. **gel:**
Murabba 3
Mısra: **1**
Gelmek

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

9. **gel:**
Murabba 5
Mısra: **2**
Gelmek

1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẓar ḳıl
2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

10. **gel:**
Kıt'a 13
Mısra: **1**
Bak, dinle

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

11. **gel:**
Gazel 14
Mısra: **9**
Gelmek.

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

12. **gelen:**-*en*
    Gazel 16
    Mısra: **6**
    Gelmek

    5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
    6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

13. **gel:**
    Gazel 16
    Mısra: **7**
    Gelmek

    7. Cān naḳdini īŝār ideyin ayaġuña gel
    8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

14. **geldi:**-*di*
    Gazel 20
    Mısra: **1**
    Gelmek

    1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
    2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

15. **gelür:**-*ür*
    Gazel 29
    Mısra: **8**
    Ulaşmak

    7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
    8. Sögdüginçe gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

16. **gel:**
    Gazel 45
    Mısra: **7**
    Bak, dinle

    7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
    8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

17. **gel:**
    Gazel 46
    Mısra: **6**
    Yok bir de

    5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
    6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

18. **geldi:**-*di*
Gazel 47
Mısra: **1**
Gelmek

1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

19. **gelürsin:**-*ür, -sin*
Gazel 52
Mısra: **8**
Olmak

7. Terāzūya urulsa nūr-ı ḫüsnün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Kenʿāndan artuḳ

20. **gelmezse:**-*mez, -se*
Gazel 53
Mısra: **3**
Buyurmak, şereflendirmek

3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

21. **gelen:**-*en*
Gazel 54
Mısra: **1**
Gelmek

1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

22. **gelen:**-*en*
Gazel 64
Mısra: **3**
Görünmek

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

23. **gel:**
Gazel 68
Mısra: **3**
Hadi

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

24. **geldügin:**-*düg, -in*
Gazel 77
Mısra: **13**
Gelmek, uğramak

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

25. **gelsün:**-*sün*
Gazel 77
Mısra: **14**
Gelmek, uğramak

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

26. **gel:**
Gazel 85
Mısra: **8**
Yapma!, etme!

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

27. **gelse:**-*se*
Gazel 96
Mısra: **6**
Gelince

5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

28. **gel:**
Gazel 97
Mısra: **9**
Dinlemek, uymak

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

29. **gel:**
Gazel 99
Mısra: **1**
Gelmek

1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

30. **geldi:**-*di*
Gazel 111
Mısra: **9**
Gelmek

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

31. **gel:**
Gazel 116
Mısra: **3**
Hadi

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

32. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **1**
Uğramak, ulaşmak

1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

33. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **2**
Uğramak, ulaşmak

1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

34. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **4**
Gelmek

3. Oḳı ol muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli
4. Yanaġı maṭlaʿ-ı envāra geldi

35. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **6**
Gelmek

5. Gözüm yol gözedür cān muntaẓırdur
6. Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra geldi

36. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **8**
Gelmek

7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

37. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **10**
Gelmek

9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
10. Yolına öldügüm dildāra geldi

38. **geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **14**
Buyurmak, şereflendirmek

13. Müşerref eylesün uşşaḳ bezmin
14. Nigār-ı şekkerīngüftāra geldi

39. **gelsen:**-*se*, -*n*
Gazel 130
Mısra: **15**
Konuşmak, dile gelmek

15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

40. **gele:**-*e*
Gazel 134
Mısra: **3**
Gelmek

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

41. **gele:**-*e*
Gazel 134
Mısra: **9**
Gelmek, uğramak

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

42. **gel:**
Gazel 139
Mısra: **9**
Hadi

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

43. **geldi:**-*di*
Gazel 3
Mısra: **5**
Gelmek

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

44. **gelür:**-*ür*
Gazel 6
Mısra: **4**
Gelmek

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

45. **gel:**
Gazel 7
Mısra: **6**
Gelmek, uğramak

5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

46. **gel:**
Gazel 9
Mısra: **10**
Hadi

9. Günāh yoġ imiş öldürse ʿāşıḳı dilber
10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

47. **gel:**
Gazel 53
Mısra: **5**
Hadi

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

48. **gel:**
Gazel 60
Mısra: **7**
Gel, hadi

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

49. **gel:**
Gazel 105
Mısra: **17**
Hadi

17. Ey müʾeẕẕin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

50. **gel:**
Gazel 107
Mısra: **3**
Gel de

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

51. **gel:**
Gazel 127
Mısra: **5**
Gelmek

5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

52. **gelmez:**
Gazel 6
Mısra: **1**
Gelmemek

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

gel berü:

1. **gel berü:**
Gazel 88
Mısra: **1**
Yakınlaşmak

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

2. **gel berü:**
Gazel 106
Mısra: **13**
Yakınlaşmak

13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

gelip geç-:

1. **geldi geçdi:**
Gazel 136
Mısra: **16**
Gelip geçmek

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

1. **gelür geçer:**-*er*
Gazel 133
Mısra: **5**
Gelip geçmek

5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

gele:

1. **gele:**
Gazel 88
Mısra: **4**
Gelsin

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

gelin:

1. **gelin:**
Kıt'a 14
Mısra: **2**
Evlenecek kız, damadın eşi

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

gelse gerek:

1. **gelse gerek:**
   Gazel 109
   Mısra: **6**
   Gelmesi gerekli olan

   5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
   6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

genc-i ʿışḳ:

1. **genc-i ʿışḳ:**
   Gazel 126
   Mısra: **3**
   Aşk hazinesi

   3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
   4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

genc-i ḳanāʿat:

1. **genc-i ḳanāʿatden:**-*den*
   Gazel 118
   Mısra: **2**
   Kanaat hazinesi

   1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
   2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

ger:

1. **ger:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   "*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

   3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **ger:**
   Gazel 24
   Mısra: **8**
   "*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

3. **ger:**
Gazel 80
Mısra: **9**
"*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

9. Ḳatı göñlinden Ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

4. **ger:**
Gazel 82
Mısra: **9**
"*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

5. **ger:**
Gazel 109
Mısra: **9**
"*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

6. **ger:**
Gazel 114
Mısra: **5**
"*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

5. Ger günehden ṣayıla ḳanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

7. **ger:**
Gazel 131
Mısra: **7**
"*Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli*

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

gerçi:

1. **gerçi:**
Murabba 1
Mısra: **1**
Her ne kadar, ise de, gerçi

1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
2. İçerem āb-ı feraḥbaḫşı mübārek rūzdur

2. **gerçi:**
Gazel 134
Mısra: **2**
Her ne kadar, ise de, gerçi

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

gerden:

1. **gerdenin:**-*in*
Gazel 78
Mısra: **6**
Boyun

5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

gerden-i dīvāne:

1. **gerden-i dīvānede:**-*de*
Gazel 65
Mısra: **8**
Divanenin boynu, aşığın boynu

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

gerdiş-i gerdān:

1. **gerdiş-i gerdān:**
Gazel 86
Mısra: **1**
Felekler (dönen evren)

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

gerek:

1. **gerekdür:**-*dür*
Kaside 1
Mısra: **34**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

2. **gerek:**
Kaside 1
Mısra: **73**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

3. **gerek:**
Kaside 2
Mısra: **8**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

4. **gerek:**
Gazel 59
Mısra: **10**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

5. **gerek:**
Gazel 64
Mısra: **2**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

6. **gerekmez:**-*mez*
Gazel 83
Mısra: **10**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

7. **gerekmez:**-*mez*
Gazel 130
Mısra: **1**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

8. **gerekdür:**-*dür*
Gazel 130
Mısra: **2**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

9. **gerek:**
Gazel 89
Mısra: **8**
Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

germ ol-:

1. **germ olmasun:**-*ma-sun*
Gazel 50
Mısra: **5**
Şevke gelmek

5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

2. **germ olup:**-*up*
Gazel 48
Mısra: **3**
Şevke gelmek

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

3. **germ olup:**-*up*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Şevke gelmek

   3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

4. **germ olup:**-*up*
   Müfret 2
   Mısra: **1**
   Şevke gelmek

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

5. **germ olup:**-*up*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Şevke gelmek

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

getür-:

1. **getürmemiş:**-*me, -miş*
   Kaside 1
   Mısra: **72**
   Getirmek, meydana getirmek

   71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
   72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

2. **getür:**
   Gazel 73
   Mısra: **14**
   Getirmek

   13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
   14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

3. **getürmişsin:**-*miş, -sin*
   Gazel 83
   Mısra: **4**
   Getirmek

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

4. **getürüñ:**-*üñ*
   Kıt'a 16
   Mısra: **4**
   Getirmek

   3. Irlayalum maḥabbet aḥvālin
   4. Getürüñ bāde-i ṣafābaḫşı

gevher:

1. **gevherüm:**-*üm*
   Gazel 4
   Mısra: **14**
   İnci II İnci gibi kıymetli

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

gevherzā:

1. **gevherzā:**
   Kaside 1
   Mısra: **66**
   Cevher çıkaran, cevher saçan (Nisan yağmuru deniz hayvanının karnına düşerse inci olur)

   65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
   66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

gey-:

1. **geydüñ:**-*dü, -ñ*
   Kaside 1
   Mısra: **24**
   Giymek

   23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
   24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

2. **geyürdi:**-*ür, -di*
   Gazel 59
   Mısra: **9**
   Giymek

   9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
   10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

3. **gey:**
   Gazel 101
   Mısra: **8**
   Giymek

   7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
   8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

4. **geysün:**-*sün,* -
   Gazel 112
   Mısra: **9**
   Giymek

   9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
   10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

5. **geymiş:**-*miş*
   Gazel 124
   Mısra: **8**
   Giymek

   7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
   8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

<u>geydürelden:</u>

1. **geydürelden:**
   Gazel 114
   Mısra: **10**
   Giydiğinden beri II Aşka tutulduğundan beri

   9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
   10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

<u>geyik:</u>

1. **geyik:**
   Müfret 6
   Mısra: **2**
   Çift parmaklı olup erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzlar bulunan hayvan

   1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
   2. Geyik dirler babaña sana āhū

<u>gez-:</u>

1. **gezdi:**-*di*
   Gazel 48

Mısra: **9**
Dolaşmak

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

2. **gezerek:**-*erek*
Gazel 60
Mısra: **1**
Dolaşmak

1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

3. **gezer:**-*er*
Gazel 130
Mısra: **19**
Dolaşmak

19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

4. **gezdürür:**-*dür, -ür*
Gazel 27
Mısra: **4**
Dolaştırmak

3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

gibi:

1. **gibi:**
Kaside 1
Mısra: **21**
Benzetme ve örnek ifade eder

21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

2. **gibi:**
Kaside 1
Mısra: **22**
Benzetme ve örnek ifade eder

21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

3. **gibi:**
   Kaside 1
   Mısra: **23**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
   24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

4. **gibi:**
   Kaside 1
   Mısra: **32**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
   32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

5. **gibi:**
   Kaside 1
   Mısra: **82**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
   82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

6. **gibi:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **1**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   1. Ḳayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
   2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

7. **gibi:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **4**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
   4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

8. **gibi:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
   2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

9. **gibi:**
   Müfret 2
   Mısra: **1**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

10. **gibi:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

11. **gibi:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

12. **gibi:**
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
   6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

13. **gibi:**
   Gazel 3
   Mısra: **2**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

14. **gibi:**
   Gazel 4
   Mısra: **7**
   Benzetme ve örnek ifade eder

   7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
   8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

15. **gibi:**
    Gazel 4
    Mısra: **13**
    Benzetme ve örnek ifade eder

    13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
    14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

16. **gibi:**
    Murabba 4
    Mısra: **2**
    Benzetme ve örnek ifade eder

    1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
    2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

17. **gibi:**
    Gazel 19
    Mısra: **13**
    Benzetme ve örnek ifade eder

    13. Nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı ṭutan
    14. ʿŪd-ı enfāsum ile ḫāme-i müşkīnümdür

18. **gibi:**
    Gazel 20
    Mısra: **3**
    Benzetme ve örnek ifade eder

    3. Berg-i gül gibi ṣabrum evrāḳın
    4. Yele virdi nesīm-i ʿanberbār

19. **gibi:**
    Gazel 21
    Mısra: **8**
    Benzetme ve örnek ifade eder

    7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
    8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

20. **gibi:**
    Gazel 23
    Mısra: **8**
    Benzetme ve örnek ifade eder

    7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
    8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḥayrān itdiler

21. **gibi:**
Gazel 26
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

22. **gibi:**
Gazel 29
Mısra: **8**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
8. Sögdüginçe gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

23. **gibi:**
Gazel 32
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

24. **gibi:**
Gazel 42
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

25. **gibi:**
Gazel 44
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

26. **gibi:**
Gazel 48
Mısra: **5**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

27. **gibi:**
Gazel 48
Mısra: **10**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

28. **gibi:**
Gazel 49
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

29. **gibi:**
Gazel 49
Mısra: **7**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

30. **gibi:**
Gazel 52
Mısra: **13**
Benzetme ve örnek ifade eder

13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

31. **gibi:**
Gazel 57
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

32. **gibi:**
Gazel 57
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

33. **gibiler:**-*ler*
Gazel 58
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

34. **gibi:**
Gazel 62
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

35. **gibi:**
Gazel 67
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

36. **gibi:**
Gazel 68
Mısra: **13**
Benzetme ve örnek ifade eder

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

37. **gibi:**
Gazel 69
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭoprаḳ ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

38. **gibi:**
Gazel 69
Mısra: **7**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

39. **gibi:**
Gazel 69
Mısra: **10**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

40. **gibi:**
Gazel 72
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

41. **gibi:**
Gazel 72
Mısra: **13**
Benzetme ve örnek ifade eder

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

42. **gibi:**
Gazel 72
Mısra: **14**
Benzetme ve örnek ifade eder

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

43. **gibi:**
Gazel 74
Mısra: **5**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

44. **gibi:**
Gazel 76
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

45. **gibi:**
Gazel 77
Mısra: **12**
Benzetme ve örnek ifade eder

11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

46. **gibi:**
Gazel 79
Mısra: **8**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

47. **gibi:**
Gazel 84
Mısra: **7**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

48. **gibi:**
Gazel 84
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

49. **gibi:**
Gazel 86
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı fırāḳuñ
6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

50. **gibi:**
Gazel 89
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

51. **gibi:**
Gazel 95
Mısra: **14**
Benzetme ve örnek ifade eder

13. Dem be dem ḥār-ı ʿışḳ içinde benüm
14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

52. **gibi:**
Gazel 96
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

53. **gibi:**
Gazel 100
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. İremez kimse ol serv ayaġına
4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

54. **gibidür:**-*dür*
Gazel 103
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

55. **gibi:**
Gazel 103
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

56. **gibi:**
Gazel 106
Mısra: **15**
Benzetme ve örnek ifade eder

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

57. **gibi:**
Gazel 107
Mısra: **5**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

58. **gibi:**
Gazel 108
Mısra: **3**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

59. **gibi:**
Gazel 111
Mısra: **5**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

60. **gibi:**
Gazel 111
Mısra: **9**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

61. **gibi:**
Gazel 117
Mısra: **5**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

62. **gibi:**
Gazel 117
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

63. **gibi:**
Gazel 119
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

64. **gibi:**
Gazel 128
Mısra: **3**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Delüpdür baġrumı ney gibi feryād
4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

65. **gibi:**
Gazel 131
Mısra: **5**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

66. **gibi:**
Gazel 137
Mısra: **7**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

67. **gibi:**
Gazel 138
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

68. **gibi:**
Gazel 138
Mısra: **2**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

69. **gibi:**
Gazel 138
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Düşse sāḳī ʿaks-i zülf-i ʿanberīnüñ bādeye
4. Müşk ola ḫūn-ı dili āhū-yı ṣaḥralar gibi

70. **gibi:**
Gazel 138
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

71. **gibi:**
Gazel 138
Mısra: **8**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

72. **gibi:**
Gazel 138
Mısra: **10**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ʿAmrīye
10. Zehr-i ġamdur yidügi her demde ḥalvālar gibi

73. **gibi:**
Gazel 143
Mısra: **1**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

74. **gibi:**
Gazel 143
Mısra: **2**
Benzetme ve örnek ifade eder

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

75. **gibi:**
Gazel 143
Mısra: **4**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

76. **gibi:**
Gazel 143
Mısra: **6**
Benzetme ve örnek ifade eder

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

77. **gibi:**
Gazel 143
Mısra: **8**
Benzetme ve örnek ifade eder

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

78. **gibi:**
Gazel 143
Mısra: **10**
Benzetme ve örnek ifade eder

9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

79. **gibiler:**-*ler*
Murabba 4
Mısra: **3**
Benzetme ve örnek ifade eder

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

gice:

1. **gice:**
Gazel 27
Mısra: **8**
Gece

7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

2. **gice:**
Gazel 48
Mısra: **7**
Gece

7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

3. **gicem:**-*m*
Gazel 61
Mısra: **6**
Gece

5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

4. **gice:**
Gazel 109
Mısra: **5**
Gece

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

gid-:

1. **gidelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **3**
Varmak, ulaşmak

3. ʿIşk meyḫānesine bīser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **giderüz:**-*e, -rüz*
Gazel 73
Mısra: **13**
Girmek, dahil olmak

13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

3. **giden:**-*en*
Gazel 81
Mısra: **2**
Gitmek, terketmek

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

4. **giden:**-*en*
Gazel 81
Mısra: **4**
Gitmek, terketmek

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

5. **giden:**-*en*
Gazel 81
Mısra: **6**
Gitmek, terketmek

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

6. **giden:**-*en*
Gazel 81
Mısra: **8**
Gitmek, terketmek

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

7. **giden:**-*en*
Gazel 81
Mısra: **10**
Gitmek, terketmek

9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

8. **gider:**-*er*
Gazel 90
Mısra: **4**
Gitmek, uzaklaşmak

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

9. **gidüp:**-*üp*
   Gazel 124
   Mısra: **3**
   Gitmek, terketmek

   3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
   4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

10. **giden:**-*en*
    Gazel 81
    Mısra: **1**
    Gitmek, terketmek

    1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
    2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

11. **gidelüm:**-*e, -lim*
    Gazel 20
    Mısra: **7**
    Gitmek, terketmek

    7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
    8. Olur olmazsa daḫi būse kinār

gider-:

1. **giderüp:**-*üp*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Temizlemek, uzaklaştırmak

   1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
   2. Ḫātırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

gir-:

1. **girmeyem:**-*me, -y, -em*
   Kıt'a 9
   Mısra: **4**
   Dahil olmamak

   3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
   4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

2. **girmeyicek:**-*me, -yi, -cek*
   Gazel 32

Mısra: **4**
İçine girmemek

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

3. **girüp:**-*üp*
Gazel 36
Mısra: **5**
Arasına katılmak, yer almak

5. Girüp meydāna ʿuşşāḳ arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

4. **girsem:**-*se, -m*
Gazel 55
Mısra: **3**
Yer almak, katılmak

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

5. **girüp:**-*üp*
Gazel 55
Mısra: **5**
Sirayet etmek

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

6. **girmiş:**-*miş*
Gazel 88
Mısra: **6**
Yanında durmak

5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

7. **girseydi:**-*se, -y, -di*
Gazel 107
Mısra: **7**
Bulmak, görmek

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

girāncān:

1. **girāncānlar:**-*lar*
   Gazel 107
   Mısra: **10**
   Can sıkıcı, ağır canlı, canından bezmiş

   9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
   10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

girdāb:

1. **girdāba:**-*a*
   Gazel 61
   Mısra: **12**
   Suyun kendi etrâfında fırdolayı burgu gibi dönmesi ve döndüğü yer, su çevrintisi II Gözyaşı

   11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
   12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

girdāb-ı ʿışḳ:

1. **girdāb-ı ʿışḳ:**
   Gazel 51
   Mısra: **2**
   Aşk girdabı

   1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
   2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

gird-i ḫadd:

1. **gird-i ḫaddinde:**-*in, -de*
   Gazel 33
   Mısra: **1**
   Yuvarlak yanak, yanağın çevresi

   1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
   2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

girībān:

1. **girībānın:**-*ın*
   Gazel 66
   Mısra: **1**
   Elbisenin yakası

1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

2. **girībānum:**-*um*
Gazel 112
Mısra: **4**
Elbisenin yakası

3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

3. **girībānı:**-*ı*
Gazel 131
Mısra: **8**
Elbisenin yakası II Gül yaprağı

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

girībānçāk:

1. **girībān çāk:**
Gazel 130
Mısra: **20**
Yırtık yaka II Perişan, aciz

19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

girmek:

1. **girmek:**
Gazel 12
Mısra: **8**
Dahil olmak

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

ġırre:

1. **ġırresin:**-*sin*
Kaside 2
Mısra: **3**
Gururlu, kibirli

3. Neye ġırresin behcete bilmezin
4. İrişmez mi pāyāna ḫüsn ü cemāl

giryān id-:

1. **giryān iden:**-*en*
   Gazel 76
   Mısra: **8**
   Ağlatmak

   7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
   8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

2. **giryān idesin:**-*e, -sin*
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Ağlatmak

   1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
   2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

giryān ḳo-:

1. **giryān ḳoduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 57
   Mısra: **4**
   Ağlatmak, ağlamaklı bırakmak

   3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḫaddinde terk itdüñ dirīġ
   4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

giryān ol-:

1. **giryān olur:**-*ur*
   Gazel 33
   Mısra: **1**
   Ağlamak, gözyaşı dökmek

   1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
   2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

2. **giryān olup:**-*up*
   Gazel 77
   Mısra: **7**
   Ağlamak, gözyaşı dökmek

   7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
   8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

3. **giryān olmaġı:**-*maġ, -ı*
   Gazel 15
   Mısra: **9**
   Ağlamak, gözyaşı dökmek

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

4. **giryān olmış:**-*mış*
   Gazel 44
   Mısra: **1**
   Ağlamak, gözyaşı dökmek

   1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
   2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

5. **giryān olam:**-*am*
   Gazel 69
   Mısra: **1**
   Ağlamak, gözyaşı dökmek

   1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
   2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

6. **giryān olam:**-*am*
   Gazel 69
   Mısra: **12**
   Ağlamak, gözyaşı dökmek

   11. Bu neʿayş olsun kiʿAmrī aġlaya iller güle
   12. Bu neʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

gīsū:

1. **gīsūñ:**-*n*
   Gazel 1
   Mısra: **3**
   Omuz üstüne dökülen saç

   3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-iʿanberīn
   4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **gīsūdan:**-*dan*
   Gazel 29
   Mısra: **5**
   Omuz üstüne dökülen saç

   5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
   6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

git-:

1. **gitdi:**-*di*
   Gazel 20
   Mısra: **1**
   Kaybetmek, düşünememek, fikredememek

   1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
   2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

2. **gitmege:**-*meg, -e*
   Gazel 24
   Mısra: **9**
   Gitmek

   9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
   10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

3. **gitdi:**-*di*
   Gazel 28
   Mısra: **9**
   Gönlü başkasına düşmek

   9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
   10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

4. **gitdi:**-*di*
   Gazel 35
   Mısra: **3**
   Düşünememek

   3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
   4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

5. **gitdi:**-*di*
   Gazel 35
   Mısra: **7**
   Gönül vermek, sevmek

   7. Göñül gitdi iki göz arasında
   8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

6. **gitdi:**-*di*
   Gazel 49
   Mısra: **6**
   Terk etmek, bırakmak

   5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
   6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

7. **gitdüñ:**-*düñ*
Gazel 56
Mısra: **1**
Terk etmek, bırakmak

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

8. **gitdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 57
Mısra: **1**
Terk etmek, bırakmak

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḫayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

9. **gitdi:**-*di*
Gazel 60
Mısra: **4**
Terk etmek, bırakmak

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

10. **gitdi:**-*di*
Gazel 60
Mısra: **10**
Uzaklaşmak

9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

11. **gitmez:**-*mez*
Gazel 75
Mısra: **9**
Unutamamak

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

12. **gitdi:**-*di*
Gazel 80
Mısra: **8**
Kaybolmak

7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigi
8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

13. **gitdi:**-*di*
Gazel 81
Mısra: **3**
Kaybetmek

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

14. **gitse:**-*se*
Gazel 81
Mısra: **5**
Terk etmek, bırakmak

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

15. **gitdi:**-*di*
Gazel 81
Mısra: **9**
Uzaklaşmak, sevmemek

9. Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

16. **gitmedi:**-*me, -di*
Gazel 96
Mısra: **10**
Gitmek

9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

17. **gitdi:**-*di*
Gazel 97
Mısra: **3**
Gitmek

3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

18. **gitdi:**-*di*
Gazel 106
Mısra: **8**
Gitmek, sona ermek

7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

19. **gitdi:**-*di*
Gazel 122
Mısra: **1**
Çekip gitmek

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

20. **gitdi:**-*di*
Gazel 122
Mısra: **2**
Çekip gitmek

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

21. **gitdi:**-*di*
Gazel 122
Mısra: **4**
Çekip gitmek

3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
4. Ezelden ʿışḳ cāmın ṭatdı gitdi

22. **gitdi:**-*di*
Gazel 122
Mısra: **6**
Çekip gitmek

5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

23. **gitdi:**-*di*
Gazel 122
Mısra: **8**
Çekip gitmek

7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

24. **gitdi:**-*di*
Gazel 122
Mısra: **10**
Çekip gitmek

9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

25. g**itdi:**-*di*
Gazel 135
Mısra: **5**
Kaybetmek

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

26. **gitdi:**-*di*
Gazel 135
Mısra: **5**
Kaybetmek

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

27. **gitdi:**-*di*
Gazel 135
Mısra: **5**
Kaybetmek

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

28. **gitdi:**-*di*
Gazel 142
Mısra: **8**
Kaybolmak, ortadan kalkmak

7. Bir ḳadeḥ şundı baña sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

29. **gitmek:**
Gazel 24
Mısra: **10**
Gitmek, uzaklaşmak

9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

gizlenen esrār:

1. **gizlenen esrār:**
Gazel 20
Mısra: **10**
Gizlenen sırlar

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden
10. Açılur dilde gizlenen esrār

gizlü genc:

1. **gizlü gencüz:**-*üz*
   Gazel 40
   Mısra: **8**
   Gizli hazine

   7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
   8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

gögs:

1. **gögsüm:**-*üm*
   Gazel 69
   Mısra: **2**
   Göğüs

   1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
   2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

gök:

1. **gökden:**-*dön*
   Gazel 2
   Mısra: **3**
   Sema, asuman

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **göke:**-*e*
   Gazel 4
   Mısra: **4**
   Sema, asuman

   3. Sen felek evcinde ben taḫteʾŝ ŝerāda ey melek
   4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

3. **göke:**-*e*
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Sema, asuman

   1. Nedür ʿāşıklaruñ ṣuçı günāhı
   2. Göke irgürdiler feryād u āhı

4. **göklere:**-*lere*
   Gazel 59
   Mısra: **2**
   Sema, asuman

   1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
   2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

5. **gökden:**-*den*
   Gazel 135
   Mısra: **3**
   Sema, asuman

   3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
   4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

gök gök itdi:

1. **gök gök itdi:**-*di*
   Kaside 1
   Mısra: **82**
   Gökyüzü rengi, yeşile çalan maviye döndürmek

   81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
   82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

göke çıḳar-:

1. **göke çıḳarur:**-*ur*
   Gazel 60
   Mısra: **6**
   Abartmak, aşırı derecede övmek

   5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
   6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

ġonca:

1. **ġonca:**
   Gazel 1
   Mısra: **6**
   Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı

   5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
   6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

2. **ġoncasınca:**-*sın, -ca*
Kaside 1
Mısra: **59**
Gülün açılmamış hali

59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

3. **ġoncalar:**-*lar*
Gazel 23
Mısra: **6**
Gülün açılmamış hali

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

4. **ġonca:**
Gazel 25
Mısra: **3**
Gülün açılmamış hali II Sevgili

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

5. **ġoncalar:**-*lar*
Gazel 39
Mısra: **4**
Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı

3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı şarāb-ı erġavānīdür

6. **ġoncayı:**-*yı*
Gazel 70
Mısra: **3**
Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı

3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

7. **ġonca gibi:**
Gazel 95
Mısra: **14**
Gonca şekilli (Kırmızı-sarı renk ve tomurcuk şekilli yaralar bağlamında)

13. Dem be dem ḥār-ı ʿışḳ içinde benüm
14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

8. **ġoncalar:**-*lar*
   Gazel 104
   Mısra: **9**
   Gülün açılmamış hali

   9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
   10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

9. **ġoncaya:**-*ya*
   Gazel 134
   Mısra: **12**
   Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı

   11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
   12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

ġonca leb:

1. **ġonca leb:**
   Gazel 143
   Mısra: **2**
   Gonca dudaklı

   1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
   2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

ġoncadehen:

1. **ġoncadehen:**
   Gazel 64
   Mısra: **7**
   Gonca ağızlı

   7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
   8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

ġonca-i ḫandān:

1. **ġonca-i ḫandāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **10**
   Açılmamaış gonca II Sevgili

   9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
   10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

2. **ġonca-i ḫandānuma:**-*um, -a*
   Gazel 102

Mısra: **6**
Açılmamış gonca II Sevgili

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

ġonca-i rengīn:

1. **ġonca-i rengīn:**
Gazel 37
Mısra: **8**
Renkli gonca

7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

göñl:

1. **göñline:**-*in, -e*
Müfret 5
Mısra: **2**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

2. **göñlüñ:**-*üñ*
Kıt'a 10
Mısra: **1**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

3. **göñlüm:**-*üm*
Kıt'a 10
Mısra: **2**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

4. **göñlüm:**-*üm*
Kıt'a 14
Mısra: **2**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

5. **gönlüme:**-*üm, -e*
Gazel 33
Mısra: **6**
Gönül

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān gönlüme bend ü cihān zindān olur

6. **gönlümüzi:**-*ü, -müz, -i*
Gazel 36
Mısra: **2**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
2. Yıḳarlar gönlümüzi geh yaparlar

7. **gönlini:**-*in, -i*
Gazel 36
Mısra: **10**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar gönlini bühtān yaparlar

8. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 38
Mısra: **8**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
8. Gönlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

9. **gönlüni:**-*ün, -i*
Gazel 41
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Nerm ider ḳatı gönlüni āhum
6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

10. **gönlümüzi:**-*ümüz, -i*
Gazel 41
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı gönlümüzi
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

11. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 44
Mısra: **4**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
4. Gönlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

12. **gönlüme:**-*üm, -e*
Gazel 44
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Gül yüzüñden ki gözüñ gönlüme āteş ṣalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

13. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 44
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Gönlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

14. **gönlüme:**-*üm, -e*
Gazel 50
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār gönlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

15. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 53
Mısra: **8**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
8. Gönlüm ṣınıḳluğına yaşum ʿalāmet ancaḳ

16. **gönle:**-*e*
Gazel 54
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Degme gönle müyesser olmaz ʿışḳ
8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

17. **gönlümde:**-*üm, -de*
Gazel 62
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Gönlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

18. **gönli:**-*i*
Gazel 62
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Gönli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

19. **gönlüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 64
Mısra: **3**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Yār gönlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

20. **gönlümi:**-*üm, -i*
Gazel 68
Mısra: **6**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Būse virüp yapmış idi gönlümi maʿmūr idüm

21. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 71
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gönlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

22. **gönlinden:**-*in, -den*
Gazel 80
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Ḳatı gönlinden Ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

23. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 81
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

24. **gönlini:**-*i, -ni*
Gazel 89
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Sen būse ile gönlini ʿAmrīnüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

25. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 100
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Benüm cennetde de gönlüm açılmaz
8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

26. **gönlüme:**-*üm, -e*
Gazel 126
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Yüzi ḳara gönlüme hindūṣıfat
6. ʿIşḳ odı dāġ urdı nişān eyledi

27. **gönlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 126
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Ḫastalıġı yanşaġ imiş gönlümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

28. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 135
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Āh kim gönlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

29. **gönlümi:**-*üm, -i*
Gazel 140
Mısra: **1**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gönlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

30. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 141
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gönlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

31. **gönlümüñ:**-*üñ*
Gazel 57
Mısra: **8**
Gönül

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Gönlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

gönli ġam:

1. **gönli ġam:**
Kıt'a 11
Mısra: **3**
Kederli dertli gönül

3. Nʾeyleyem ben gönli ġam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm gönlümi

gönül alıcı:

1. **gönlüm alıcı:**
Murabba 3
Mısra: **2**
Kendine aşık eden II Sevgili

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile gönlüm alıcı

gönlüm evi:

1. **gönlüm evi:**
Gazel 44

Mısra: **8**
Gönül evi II Kalp

7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

<u>gönül vir-:</u>

1. **gönlüm virmeyem:**-*me, -y, -em*
Kıt'a 9
Mısra: **1**
Sevmek, aşık olmak

1. Senden özge ḫūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

2. **gönlümi virdüm:**-*düm*
Kıt'a 11
Mısra: **1**
Sevmek, aşık olmak

1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

3. **gönlümi virdüm:**-*düm*
Kıt'a 11
Mısra: **2**
Sevmek, aşık olmak

1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

4. **gönlümi virdüm:** -*düm*
Kıt'a 11
Mısra: **4**
Sevmek, aşık olmak

3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

<u>gönül şehri:</u>

1. **gönlümüñ şehrin:**-*n*
Gazel 138
Mısra: **2**
Gönül şehri II Kalp

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Gönlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

<u>gönül:</u>

1. **gönül:**
Kaside 2
Mısra: **6**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
6. Gönül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

2. **gönül:**
Gazel 4
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim gönül ṣayyādısın
10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

3. **gönülden:**-*den*
Murabba 4
Mısra: **2**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

4. **gönül:**
Murabba 5
Mısra: **1**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gönül baġlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

5. **gönül:**
Kıt'a 10
Mısra: **3**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
4. Cemālüñ gülşeninde sünbül ister

6. **gönlin:**-*in*
Gazel 20
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar göñlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

7. **göñül:**
Gazel 35
Mısra: **1**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

8. **göñül:**
Gazel 35
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Göñül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

9. **gönül:**
Gazel 37
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

10. **gönül:**
Gazel 54
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

11. **göñüler:**-*ler*
Gazel 58
Mısra: **5**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

12. **göñülde:**-*de*
Gazel 63
Mısra: **9**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i şādīyi ʿAmriyā
10. Miḥnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

13. **göñül:**
Gazel 84
Mısra: **6**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

14. **göñül:**
Gazel 97
Mısra: **1**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

15. **göñül:**
Gazel 109
Mısra: **7**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

16. **göñüller:**-*ler*
Gazel 110
Mısra: **1**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

17. **göñül:**
Gazel 122
Mısra: **3**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
4. Ezelden ʿışḳ cāmın ṭatdı gitdi

18. **gönül:**
Gazel 139
Mısra: **2**
Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

gönül bāġında:

1. **gönül bāġında:**-*n, -da*
   Gazel 130
   Mısra: **7**
   Gönül bağı, sevgi bahçesi

   7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
   8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

gönül hazīnesi:

1. **gönül hazīnesinüñ:**-*nüñ*
   Gazel 113
   Mısra: **3**
   Gönül hazinesi

   3. Al kilīdin göñül hazīnesinüñ
   4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

gönül ṭıflı:

1. **gönül ṭıflı:**-*ı*
   Gazel 37
   Mısra: **7**
   Tecrübesiz gönül II Tecrübesiz aşık

   7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
   8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

göñül uġurlıġı:

1. **göñül uġurlıġına:**-*na*
   Gazel 109
   Mısra: **6**
   Gönlün hırsızlığı

   5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
   6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

göñül yap-:

1. **göñül yapasın:**-*a, -sın*
   Gazel 92

Mısra: **2**
Gönlü hoş etmek, sevindirmek, mutlu etmek

1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

göñül zülfi:

1. **göñül zülfine:**-*ne*
Gazel 10
Mısra: **7**
Gönül zülfü

7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

gör-:

1. **gördi:**-*di*
Kaside 1
Mısra: **7**
Görmek

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

2. **görinen:**-*in, -en*
Kaside 1
Mısra: **27**
Görünmek

27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ġuṣṣada görinen
28. Gözüm sefīnesinüñ bādbānıdur cānā

3. **göre:**-*e*
Kaside 1
Mısra: **58**
Görmek

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

4. **görineni:**-*in, -en, -i*
Kaside 1
Mısra: **80**
Görünmek

79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

5. **görinen:**-*in, -en*
Kaside 1
Mısra: **85**
Görünmek

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

6. **gör:**
Kıt'a 1
Mısra: **5**
Bak, dinle

5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

7. **göreyin:**-*e, -yin*
Murabba 3
Mısra: **4**
Görmek

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

8. **göreyin:**-*e, -yin*
Murabba 3
Mısra: **4**
Görmek

3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

9. **göreyin:**-*e, -yin*
Murabba 3
Mısra: **4**
Görmek

3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
4. Seni bir göreyin andan öleyim

10. **göreyin:**-*e, -yin*
Murabba 3
Mısra: **4**
Görmek

3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. **göreyin:**-*e, -yin*
    Murabba 3
    Mısra: **4**
    Görmek

    3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
    4. Seni bir göreyin andan öleyin

12. **göreyin:**-*e, -yin*
    Murabba 3
    Mısra: **4**
    Görmek

    3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
    4. Seni bir göreyin andan öleyin

13. **gördüm:**-*dü, -m*
    Kıt'a 4
    Mısra: **3**
    Görmek

    3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
    4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

14. **gördüm:**-*dü, -m*
    Kıt'a 6
    Mısra: **3**
    Görmek

    3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
    4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

15. **görüp:**-*üp*
    Kıt'a 12
    Mısra: **1**
    Görmek

    1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
    2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

16. **gör:**
    Kıt'a 13
    Mısra: **1**
    Görmek

    1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
    2. Bundan anda öpmek istedüm seni

17. **görürem:**-*ür, -em*
Kıt'a 13
Mısra: **3**
Bilmek, farkında olmak

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

18. **gör:**
Kıt'a 15
Mısra: **2**
Bilmek

1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

19. **gördiler:**-*di, -ler*
Gazel 23
Mısra: **5**
Görmek

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

20. **gördükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 26
Mısra: **7**
Görmek

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

21. **görse:**-*se*
Gazel 33
Mısra: **8**
Görmek

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

22. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 34
Mısra: **3**
Görmek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

23. **gördügi:**-*düg, -i*
Gazel 34
Mısra: **4**
Görmek.

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

24. **görmedük:**-*me, -dük*
Gazel 34
Mısra: **10**
Görmek II Eşi benzeri olmamak

9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

25. **görürler:**-*ür, -ler*
Gazel 36
Mısra: **4**
Görmek

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

26. **gör:**
Gazel 38
Mısra: **9**
Görmek

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

27. **görinen:**-*inen, -*
Gazel 53
Mısra: **1**
Görmek.

1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

28. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 55
Mısra: **4**
Görmek

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

29. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 59
Mısra: **5**
Görmek

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

30. **görüp:**-*üp*
Gazel 59
Mısra: **7**
Görmek

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

31. **gör:**
Gazel 60
Mısra: **3**
Görmek

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

32. **gördüm:**-*düm*
Gazel 60
Mısra: **9**
Görmek

9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

33. **gör:**
Gazel 61
Mısra: **4**
Görmek

3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

34. **görimez:**-*i, -mez*
Gazel 61
Mısra: **10**
Görmek

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

35. **göresin:**-*e, -sin*
Gazel 66
Mısra: **8**
Görmek

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

36. **gör:**
Gazel 68
Mısra: **5**
Görmek, bilmek

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

37. **görüp:**-*üp*
Gazel 69
Mısra: **3**
Görmek

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

38. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 70
Mısra: **1**
Görmek, bilmek

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

39. **gördüm:**-*dü,* -
Gazel 70
Mısra: **2**
Görmek

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

40. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 70
Mısra: **4**
Görmek

3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

41. **gören:**-*en*
Gazel 70
Mısra: **5**
Görmek

5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

42. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 70
Mısra: **8**
Görmek

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

43. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 70
Mısra: **10**
Görmek

9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

44. **görür:**-*ür*
Gazel 71
Mısra: **9**
Görmek

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

45. **Görüp:**-*üp*
Gazel 75
Mısra: **9**
Görmek

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

46. **görsün:**-*sün*
Gazel 77
Mısra: **9**
Görmek

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

47. **görmese:**-*me, -se*
Gazel 80
Mısra: **10**
Görmek

9. Ḳatı göñlinden Ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

48. **görse:**-*se*
Gazel 82
Mısra: **5**
Görmek

5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

49. **gör:**
Gazel 82
Mısra: **12**
Bak, bil

11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

50. **görüp:**-*üp*
Gazel 84
Mısra: **8**
Görmek

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

51. **göreyin:**-*eyin*
Gazel 85
Mısra: **6**
Görmek

5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

52. **göreyin:**-*eyin*
Gazel 86
Mısra: **4**
Görmek

3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

53. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 87
Mısra: **3**
Görmek

3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

54. **gördi:**-*di*
Gazel 89
Mısra: **1**
Görmek, bilmek

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

55. **göreyin:**-*eyin, -*
Gazel 92
Mısra: **12**
Görmek

11. Bildügüñ nāzı ʿAmrīye ḳılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

56. **görmekden:**-*mek, -den*
Gazel 93
Mısra: **5**
Görmek, bilmek

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

57. **görinen:**-*in, -en*
Gazel 102
Mısra: **7**
Görmek

7. ʿAks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
8. Zerdrūy oldı dimeñ ḫūrşīd-i nūrefşānuma

58. **görinür:**-*in, -ür*
Gazel 103
Mısra: **7**
Görmek

7. Gūyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

59. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 104
Mısra: **7**
Görmek

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

60. **gör:**
Gazel 106
Mısra: **13**
Görmek

13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

61. **gör:**
Gazel 106
Mısra: **16**
Görmek

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

62. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 108
Mısra: **2**
Görmek

1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

63. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 110
Mısra: **4**
Görmek

3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden ṭurımaz ṣofī namaza

64. **gördi:**-*di*
Gazel 111
Mısra: **8**
Görmek

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

65. **görüp:**-*üp*
Gazel 111
Mısra: **10**
Görmek

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

66. **görinmez:**-*in, -mez*
Gazel 115
Mısra: **7**
Görünmemek II Kıymetsiz

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

67. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 118
Mısra: **5**
Görmek

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẓ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

68. **görüp:**-*üp*
Gazel 119
Mısra: **7**
Görmek

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

69. **görse:**-*se*
Gazel 124
Mısra: **4**
Görmek

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

70. **görelüm:**-*e, -lüm*
Gazel 125
Mısra: **8**
Görmek

7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

71. **gör:**
Gazel 128
Mısra: **7**
Görmek

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

72. **görürse:**-*ür, -se*
Gazel 130
Mısra: **3**
Görmek

3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

73. **gör:**
Gazel 143
Mısra: **4**
Bakmak

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

74. **görüp:**-*üp*
Gazel 6
Mısra: **5**
Görmek.

5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

75. **görmeyenler:**-*me, -yen, -ler*
Gazel 8
Mısra: **8**
Görmemek, bilmemek

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

76. **görsün:**-*sü, -n*
Gazel 8
Mısra: **8**
Görmek, bilmek

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

77. **gör:**
Gazel 51
Mısra: **8**
Bilmek

7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

78. **gör:**
Gazel 102
Mısra: **6**
İdrak etmek, düşünmek

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

79. **görebilsem:**-*(e)bil, -se, -m*
Gazel 131
Mısra: **10**
Görmek

9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daḫi görebilsem ol laʿl-i dürefşānı

80. **göreli:**-*eli*
Gazel 134
Mısra: **8**
Gördükten beri

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuġı

81. **göreyin:**-*eyin*
Gazel 115
Mısra: **3**
Görmek

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

82. **göreyin:**-*eyin*
Gazel 137
Mısra: **5**
Görmek

5. Göreyin dīdār-ı Ḥakdan dūr ola
6. Cennete viren cemālüñ bāġını

görin-:

1. **görinur:**-*ur*
   Kıt'a 5
   Mısra: **5**
   Görünmek

   5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
   6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

2. **görinen:**-*en*
   Gazel 16
   Mısra: **2**
   Görünmek

   1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
   2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

3. **görinenler:**-*en, -ler*
   Gazel 22
   Mısra: **2**
   Görünmek

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

4. **görinse:**-*se*
   Gazel 33
   Mısra: **1**
   Görünmek

   1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
   2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

5. **görinür:**-*ür*
   Gazel 50
   Mısra: **8**
   Görünmek

   7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
   8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

6. **görinür:**-*ür*
   Gazel 66
   Mısra: **2**
   Görünmek

1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

7. **görindi:**-*di*
Gazel 66
Mısra: **3**
Görünmek

3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

8. **görinür:**-*ür*
Gazel 66
Mısra: **10**
Görünmek

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ʿAmrī
10. Gül-i ḥamrā görinür āteş-i sūzānşekil

9. **görinmez:**-*mez*
Gazel 12
Mısra: **2**
Görünmek

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

görmiş degül:

1. **görmiş degül:**
Gazel 38
Mısra: **3**
Görmemiş, görülmemiş

3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

göster-:

1. **gösterür:**-*ür*
Kaside 1
Mısra: **42**
Göstermek

41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

2. **gösterür:**-*ür*
Gazel 21
Mısra: **7**
Göstermek

7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

3. **göster:**
Gazel 66
Mısra: **7**
Göstermek

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

4. **gösterür:**-*ür*
Gazel 67
Mısra: **2**
Göstermek

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

5. **göstermez:**-*mez*
Gazel 77
Mısra: **5**
Göstermek

5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

6. **gösterür:**-*ür*
Gazel 83
Mısra: **2**
Göstermek

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

7. **gösterür:**-*ür*
Gazel 5
Mısra: **7**
Göstermek

7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

götür-:

1. **götür:**
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Gidermek

   3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. **götürmedin:**-*me, -din*
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Çekmek, uzaklaşmak

   1. Bu ellerden götürmedin ayağı
   2. Yir altında idinmedin durağı

3. **götürür:**-*ür*
   Gazel 13
   Mısra: **6**
   Taşımak

   5. Şāh-ı encüm silāḥdāruñdur
   6. Götürür elde tīġ-i āteşbār

4. **götürür:**-*ür*
   Gazel 84
   Mısra: **1**
   Taşımak

   1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
   2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

5. **götürsün:**-*sün*
   Gazel 90
   Mısra: **6**
   Götürmek

   5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
   6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

6. **götürüp:**-*üp*
   Gazel 95
   Mısra: **11**
   Açmak, kaldırmak

   11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
   12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

7. **götürür:**-*ür*
   Gazel 137
   Mısra: **8**
   Taşımak

   7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
   8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

göyn:

1. **göynügin:**-*ü, -gin*
   Gazel 19
   Mısra: **6**
   Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

   5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
   6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

2. **göynügin:**-*ügin*
   Gazel 61
   Mısra: **8**
   Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

   7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
   8. Söylesem saña göynügin özümün

göynük:

1. **göynüklü:**-*lü*
   Gazel 62
   Mısra: **9**
   Bağrı yanık, yanık gönüllü

   9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
   10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

göyün-:

1. **göyündür:**-*dür*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Yanmak, tutuşmak

   3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
   4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

2. **göyündi:**-*di*
   Murabba 3

Mısra: **1**
Yanmak, tutuşmak

1. Göyündi odlara baġrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

3. **göyünmişdür:**-*miş, -dür*
Gazel 31
Mısra: **1**
Yanmak, tutuşmak

1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

4. **göyünüp:**-*üp*
Gazel 44
Mısra: **6**
Yanmak, tutuşmak

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

5. **göyünsün:**-*sün*
Gazel 86
Mısra: **2**
Yanmak, tutuşmak

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

göz:

1. **göz:**
Kaside 1
Mısra: **30**
Göz, görme organı

29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **gözüñ:**-*üñ*
Murabba 5
Mısra: **1**
Göz, görme organı

1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẓar ḳıl
2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

3. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 6
Mısra: **1**
Göz, görme organı

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

4. **gözle:**-*le*
Gazel 9
Mısra: **5**
Göz, görme organı

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẕīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

5. **gözine:**-*i, -n, -e*
Gazel 12
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

6. **gözüñ:**-*üñ*
Kıt'a 16
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

7. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 18
Mısra: **4**
Göz, görme organı

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

8. **gözine:**-*i, -ne*
Gazel 18
Mısra: **6**
Göz, görme organı

5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

9. **gözler:**-*ler*
Gazel 21
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

10. **gözüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 30
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

11. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 31
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

12. **gözüm:**-*üm*
Gazel 31
Mısra: **8**
Göz, görme organı

7. Leb-i laʿlīnüñ içün aġlamadan
8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

13. **gözüm:**-*üm*
Gazel 33
Mısra: **1**
Göz, görme organı

1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

14. **Gözüñ:**-*üñ*
Gazel 37
Mısra: **1**
Göz, görme organı

1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

15. **gözi:**-*i*
Gazel 38
Mısra: **12**
Göz, görme organı

11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḥayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

16. **göziyle:**-*iy, -le*
Gazel 40
Mısra: **13**
Göz, görme organı

13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

17. **gözlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 41
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı göñlümüzi
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

18. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 44
Mısra: **1**
Göz, görme organı

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

19. **gözüm:**-*üm*
Gazel 44
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

20. **gözüñ:**-*üñ*
Gazel 44
Mısra: **5**
Göz, görme organı

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

21. **gözi:**-*i*
Gazel 50
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

22. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 51
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

23. **gözlerin:**-*ler, -in*
Gazel 54
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

24. **gözüñ:**-*üñ*
Gazel 54
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

25. **gözümün:**-*üm, -ün*
Gazel 61
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. Yirlere dökdi ṣuyını yüzümün
2. Ḫānumānı ḫarāb ola gözümün

26. **gözümün:**-*üm, -ün*
Gazel 61
Mısra: **12**
Göz, görme organı

11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

27. **gözle:**-*le*
Gazel 70
Mısra: **6**
Göz, görme organı

5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

28. **gözler:**-*ler*
Gazel 71
Mısra: **8**
Göz, görme organı

7. Gönlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

29. **gözüm:**-*üm*
Gazel 71
Mısra: **9**
Göz, görme organı

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

30. **gözüñ:**-*üñ*
Gazel 72
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

31. **gözüm:**-*üm*
Gazel 74
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Ayaġuñ izidür yüzümde gözüm
4. Olmışam ḫāk-i pāy efendicügüm

32. **gözi:**-*i*
Gazel 75
Mısra: **8**
Göz, görme organı

7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

33. **göze:**-*e*
Gazel 77
Mısra: **5**
Göz, görme organı

5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

34. **gözle:**-*le*
Gazel 80
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigˇ
8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

35. **gözine:**-*ine*
Gazel 82
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

36. **gözler:**-*ler*
Gazel 82
Mısra: **9**
Göz, görme organı

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

37. **gözlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 89
Mısra: **3**
Göz, görme organı

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

38. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 93
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

39. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 99
Mısra: **4**
Göz, görme organı

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

40. **gözedür:**-*e, -dür*
Gazel 112
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

41. **gözüm:**-*üm*
Gazel 112
Mısra: **14**
Göz, görme organı

13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

42. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 114
Mısra: **6**
Göz, görme organı

5. Ger günehden ṣayıla ḳanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

43. **gözüñ:**-*üñ*
Gazel 114
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Öldürürse gözüñ ey ṣūḥ beni
8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

44. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 115
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

45. **gözümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 116
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

46. **gözüm:**-*üm*
Gazel 116
Mısra: **9**
Göz, görme organı

9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

47. **gözüñ:**-*üñ*
Gazel 122
Mısra: **1**
Göz, görme organı

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

48. **gözüm:**-*üm*
Gazel 125
Mısra: **5**
Göz, görme organı

5. Gözüm yol gözedür cān muntaẓırdur
6. Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra geldi

49. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 135
Mısra: **2**
Göz, görme organı

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

50. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 135
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

51. **gözlerüñden:**-*ler, -üñ, -den*
Gazel 138
Mısra: **5**
Göz, görme organı

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

52. **gözüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 141
Mısra: **5**
Göz, görme organı

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

53. **gözlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 143
Mısra: **7**
Göz, görme organı

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

54. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 143
Mısra: **10**
Göz, görme organı

9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

göz aç-:

1. **göz açdı:**-*dı*
Kaside 1
Mısra: **10**
Uyanmak

9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

göz göre:

1. **göz göre:**
Gazel 35
Mısra: **8**
Göz göre göre

7. Göñül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

göz et-:

1. **göz ider:**-*er*
   Gazel 18
   Mısra: **4**
   Göz kırpmak, bakmak

   3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
   4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

göz nūrın dök-:

1. **göz nūrın döküp:**-*üp*
   Gazel 15
   Mısra: **2**
   Göz nurunu dökmek II Çok dikkatle uğraşmak

   1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
   2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

göz ucı:

1. **göz ucıyle:**-*y, -le*
   Gazel 68
   Mısra: **8**
   Dikkatsiz bakış

   7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
   8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

2. **göz ucından:**-*n, -dan*
   Müfret 1
   Mısra: **1**
   Dikkatsiz bakış

   1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

3. **göz ucından:**-*n, -dan*
   Gazel 132
   Mısra: **1**
   Dikkatsiz bakış

   1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḫāli müşevveş düşdi

4. **göz ucıyle:**-*y, -le*
   Gazel 105
   Mısra: **11**
   Dikkatsiz bakış

   11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
   12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

göz yaşı:

1. **göz yaşıdur:**-*dur*
   Gazel 21
   Mısra: **6**
   Gözyaşı

   5. Āsumān-ı dergehüñde ḫūn-ı ʿāşıḳdur şafaḳ
   6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

2. **göz yaşiyle:**-*yle*
   Gazel 65
   Mısra: **6**
   Gözyaşı

   5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
   6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

3. **göz yaşiyle:**-*y, -le*
   Kaside 1
   Mısra: **77**
   Gözyaşı

   77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
   78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

4. **göz yaşıyle:**-*y, -le*
   Gazel 105
   Mısra: **5**
   Gözyaşı

   5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
   6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

5. **gözlerüm yaşıyle:**-*y, -le*
   Gazel 143

Mısra: **3**
Gözyaşı

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

6. **gözüm yaşiyle:**-*yle*
Gazel 49
Mısra: **9**
Gözyaşı

9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

7. **gözüm yaşı:**
Kaside 1
Mısra: **32**
Gözyaşı

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

8. **gözüm yaşın:**-*n*
Murabba 3
Mısra: **3**
Göz yaşı

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

9. **gözyaşı:**
Gazel 16
Mısra: **5**
Gözyaşı

5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

10. **gözyaşın:**-*n*
Gazel 122
Mısra: **10**
Gözyaşı

9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

göz yum-:

1. **göz yummadın:**-*ma, -dı, -n*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Ölmeden önce

   3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

gözde vü gönülde:

1. **gözde vü gönülde:**
   Gazel 140
   Mısra: **6**
   Gözde ve kalpte

   5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
   6. Sen büti gözde vü gönülde muṣavver ḳıldı

göze göz:

1. **göze göz:**
   Gazel 76
   Mısra: **2**
   Göz göze, yüz yüze

   1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
   2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

gözet-:

1. **gözetmez:**-*mez*
   Gazel 111
   Mısra: **2**
   Gözlemek, izlemek

   1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
   2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

gözgü:

1. **gözgüsin:**-*sin*
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Ayna

   5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
   6. Gönül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

gözi fettān:

1. **gözi fettāndan:**-*dan*
   Gazel 123
   Mısra: **8**
   Fitne çıkaran göz II Aşıkları ayartan bakış

   7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
   8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

gözi mestāne:

1. **gözi mestāneye:**-*ye*
   Gazel 96
   Mısra: **1**
   Sarhoş eden gözlü

   1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
   2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

gözle-:

1. **gözleyen:**-*yen*
   Gazel 106
   Mısra: **13**
   Beklemek

   13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
   14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

2. **gözlenen:**-*nen*
   Gazel 106
   Mısra: **17**
   Görünen

   17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
   18. Şükr kim manẓūr olan fażl u kemāl oldı yine

3. **gözle:**
   Gazel 127
   Mısra: **2**
   Korumak, dikkat etmek

   1. Düşmana urma tīr-i pürtābı
   2. Devr-i ḥüsnüñde gözle aḥbābı

göz revzenü:

1. **gözüm revzenüñi:**-*ñi*
   Gazel 109
   Mısra: **5**
   Göz kapağı

   5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
   6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

göz sefīnesi:

1. **gözüm sefīnesinüñ:**-*nüñ*
   Kaside 1
   Mısra: **28**
   Göz gemisi II Sürekli gözyaşı döken göz

   27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ġuṣṣada görinen
   28. Gözüm sefīnesinüñ bādbānıdur cānā

gözüñ aç-:

1. **gözüñ aç:**
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Dikkatle bakmak

   1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuṣṣāḳa naẓar ḳıl
   2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

2. **gözüñ aç:**
   Gazel 54
   Mısra: **3**
   Kendine gelmek

   3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
   4. Ol Mesiḫānefes ṭabīb ancaḳ

gözi açuk ḳal-:

1. **gözi açuḳ ḳalup:**-*up*
   Gazel 75
   Mısra: **8**
   Gözü arkada kalmak

   7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
   8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

gözüñe şoḳ:

1. **gözüñe şoḳ:**
   Gazel 90
   Mısra: **9**
   Gözüne sokmak

   9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe şoḳ ḳo beni
   10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

ġubār:

1. **ġubārım:**-*ım*
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Toz, toprak

   1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
   2. Dilerem kim müyesser ide yārı

güftār:

1. **güftārın:**-*ın*
   Gazel 5
   Mısra: **10**
   Söz, kelam

   9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
   10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

2. **güftār:**
   Gazel 103
   Mısra: **4**
   Söz, kelam

   3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
   4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

3. **güftāra:**-*a*
   Gazel 130
   Mısra: **15**
   Söz, kelam

   15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
   16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

gül:

1. **gül:**
   Kaside 1
   Mısra: **23**
   Gülün kırmızı rengi ateş bağlamında

   23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
   24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

2. **gül:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Gül II Sevgili

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

3. **gül:**
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Gül II Sevgili

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

4. **gülüne:**-*ün, -e*
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Gül II Sevgilinin yanağı

   3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

5. **gülüñe:**-*üñ, -e*
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Gül II Sevgilinin yanağı

   3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

6. **gülüne:**-*ün, -e*
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Gül II Sevgilinin yanağı

   3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

7. **gülüñe:**-*üñ, -e*
Murabba 5
Mısra: **4**
Gül II Sevgilinin yanağı

3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

8. **gülüñe:**-*üñ, -e*
Murabba 5
Mısra: **4**
Gül II Sevgilinin yanağı

3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḥaẕer ḳıl
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

9. **gülüm:**-*üm*
Kıt'a 10
Mısra: **2**
Gül

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñlüm gülüm bālī gül ister

10. **gül:**
Kıt'a 10
Mısra: **2**
Gül

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñlüm gülüm Bālī gül ister

11. **gül:**
Gazel 19
Mısra: **9**
Gül

9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
10. Medḥ-i ḥüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

12. **gül:**
Gazel 22
Mısra: **8**
Gül

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

13. **gül:**
Gazel 29
Mısra: **8**
Gül II Kırmızı renk

7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

14. **gülüñ:**-*üñ*
Gazel 32
Mısra: **5**
Gül II Güzel, gönül çelen

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

15. **güller:**-*ler*
Gazel 35
Mısra: **9**
Gül

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

16. **gül:**
Gazel 35
Mısra: **13**
Gül II Güzel

13. Çemen ṣaḥnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

17. **güllerle:**-*ler, -le*
Gazel 39
Mısra: **1**
Gül

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

18. **güller:**-*ler*
Gazel 39
Mısra: **6**
Gül

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

19. **gül:**
Gazel 43
Mısra: **1**
Gül

1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

20. **güller:**-*ler*
Gazel 59
Mısra: **5**
Gül

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

21. **gül:**
Gazel 65
Mısra: **2**
Gül II Sevgili

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

22. **gül:**
Gazel 65
Mısra: **4**
Gül

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

23. **gül:**
Gazel 65
Mısra: **10**
Gül, gülün kırmızılığı bağlamında

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

24. **gül:**
Gazel 67
Mısra: **1**
Gül, gülün kırmızılığı bağlamında

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

25. **gül:**
Gazel 69
Mısra: **7**
Gül

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

26. **gül:**
Gazel 72
Mısra: **4**
Gül

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

27. **gül:**
Gazel 78
Mısra: **1**
Gül II Güzel, dilber

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

28. **gül ucından:**
Gazel 84
Mısra: **2**
Gül yüzünden

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

29. **gül ucından:**
Gazel 84
Mısra: **10**
Gül yüzünden

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

30. **gül:**
Gazel 95
Mısra: **11**
Gül

11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

31. **gül:**
Gazel 103
Mısra: **9**
Gül II Sevgilinin yanağı

9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

32. **güller:**-*ler*
Gazel 104
Mısra: **9**
Gül

9. Ġoncalar ḳan ağlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

33. **güller:**-*ler*
Gazel 106
Mısra: **10**
Gül

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

34. **gül:**
Gazel 109
Mısra: **10**
Gül

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

35. **gül:**
Gazel 110
Mısra: **9**
Gül

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

36. **gül:**
Gazel 112
Mısra: **2**
Gül

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

37. **güldür:**-*dür*
Gazel 117
Mısra: **3**
Gül

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

38. **gül:**
Gazel 117
Mısra: **9**
Gül

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

39. **güller:**-*ler*
Gazel 131
Mısra: **8**
Gül

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

40. **güller:**-*ler*
Murabba 2
Mısra: **3**
Gül

3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

gül-:

1. **gülen:**-*en*
Kıt'a 12
Mısra: **1**
Mutlu olmak

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

2. **gülme:**-*me*
Kıt'a 12
Mısra: **2**
Mutlu olmamak

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

3. **gülen:**-*en*
Kıt'a 12
Mısra: **2**
Mutlu olmak

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

4. **gülmez:**-*mez*
Gazel 21
Mısra: **11**
Gülmek, kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

5. **gülsün:**-*sün*
Gazel 35
Mısra: **13**
Mutlu olmak

13. Çemen ṣaḥnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

6. **güle:**-*e*
Gazel 69
Mısra: **11**
Mutlu olmak

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

7. **güldi:**-*di*
Gazel 72
Mısra: **9**
Mutlu olmak

9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

8. **gülem:**-*em*
Gazel 72
Mısra: **10**
Mutlu olmak

9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

9. **gülmesün:**-*me, -sün*
   Gazel 77
   Mısra: **8**
   Mutlu olmak

   7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
   8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

10. **gül:**
   Gazel 132
   Mısra: **5**
   Mutlu olmak

   5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
   6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

11. **güleyin:**-*e, -yin*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Mutlu olmak

   1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
   2. Niçe aġlayayın ben de güleyin

gül budacuġı:

1. **gül budacuġı:**
   Gazel 134
   Mısra: **2**
   Gül dalı II Sevgilinin boyu

   1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
   2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

gül evrāḳı:

1. **gül evrāḳına:**-*na*
   Gazel 123
   Mısra: **7**
   Gül yaprağı

   7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
   8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

gül naḥli:

1. **gül naḫlin:**-*n*
   Gazel 107
   Mısra: **3**
   Gül fidanı II Sevgilinin boyu

   3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
   4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

gül nihāli:

1. **gül nihāli:**
   Gazel 130
   Mısra: **6**
   Gül fidanı

   5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
   6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

gül ruḥ:

1. **gülruḫlarla:**-*lar, -la*
   Gazel 43
   Mısra: **8**
   Gül yanaklı II Sevgili

   7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
   8. Müzeyyen oldı gülruḫlarla meclis

gül şafhasın dağı:

1. **gül şafhasın dağı:**
   Gazel 99
   Mısra: **12**
   Gülün mutluluk yarası II Sevgilinin ayva tüyleri

   11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
   12. Gül safhasın dagı hat-ı reyhānı añma ya

gül ü gülsitān:

1. **gül ü gülsitān:**
   Gazel 136
   Mısra: **12**
   Gül bahçesi, güllük

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

gül yaprağı:

1. **gül yaprağı:**
   Gazel 57
   Mısra: **9**
   Gül yaprağı

   9. Hey yazuḳ gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp
   10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

2. **gül yaprağı:**
   Gazel 109
   Mısra: **1**
   Gül yaprağı

   1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
   2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

3. **gül yaprağını:**-*nı*
   Gazel 137
   Mısra: **8**
   Gül yaprağı

   7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
   8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

gül yüz:

1. **gül yüzüñçün:**-*üñ, -çün*
   Gazel 20
   Mısra: **12**
   Gül yüzlü güzel

   11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
   12. Oldı ṣu gül yüzüñçün āyinedār

2. **gül yüzüñden:**-*üñ, -den*
   Gazel 44
   Mısra: **5**
   Gül yüzlü güzel

   5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
   6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

3. **gül yüzlüler:**-*ler*
   Gazel 23

Mısra: **5**
Gül yüzlü güzel

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

gül zaḫmını:

1. **gül zaḫmını:**-*nı*
Gazel 84
Mısra: **1**
Gül yarası (Yara ile gülün, şekil ve renk açısından birbirlerine benzerlikleri bağlamında kullanılmıştır)

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

gülāb:

1. **gülāb:**
Kaside 1
Mısra: **2**
Gül suyu

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

gülāb-ı luṭf:

1. **gülāb-ı luṭf:**
Gazel 50
Mısra: **2**
Lütuf gülsuyu II Sevgilinin teri

1. Cān ḥoḳḳasında ḫāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şīşesinde āb-ı ʿiẕāruñ gülāb-ı luṭf

gülberg-i raʿnā:

1. **gülberg-i raʿnā:**
Gazel 23
Mısra: **7**
Kırmızı ve sarı renkli olan gül II Sevgilinin yanağı

7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḥayrān itdiler

gülberg-i ṭarī:

1. **gülberg-i ṭarīdür:**-*dür*
   Gazel 16
   Mısra: **4**
   Taze gül yaprağı (Yara ile gülün, şekil ve renk açısından birbirlerine benzerlikleri bağlamında kullanılmıştır)

   3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
   4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

gülbün-i nāz:

1. **gülbün-i nāz:**
   Gazel 66
   Mısra: **5**
   İşveli gül evi II Sevgili

   5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
   6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

gülendām:

1. **gülendāmı:**-*ı*
   Kıt'a 4
   Mısra: **3**
   Güzel endamlı, boyu gül gibi nazik ve latif olan II Sevgili

   3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
   4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

2. **gülendām:**
   Gazel 10
   Mısra: **5**
   Güzel endamlı, boyu gül gibi nazik ve latif olan II Sevgili

   5. Ḳocılur yad olana ol gülendām
   6. Dirīġā āşināsın eylemez yād

güler yüzlü:

1. **güler yüzlüye:**-*ye*
   Kıt'a 11
   Mısra: **1**
   Yüzü güleç, daima gülen

   1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
   2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

ġulġule:

1. **ġulġuleler:**-*ler*
   Gazel 107
   Mısra: **14**
   Bağırıp, çağırma

   13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
   14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

gülgūn-ı eşk:

1. **gülgūn-ı eşk:**
   Gazel 81
   Mısra: **3**
   Özel isim (*Husrev'in Şîrîn'e hediye ettiği, babasız olarak dünyaya gelen atın adıdır, al at hakkında kullanılan bir tabir)*

   3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
   4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

gül-i gülzār:

1. **gül-i gülzār:**
   Gazel 20
   Mısra: **6**
   Gülbahçesinin gülü

   5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar göñlin
   6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

gül-i ḥamrā:

1. **gül-i ḥamrā:**
   Gazel 66
   Mısra: **10**
   Kırmızı gül

   9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ʿAmrī
   10. Gül-i ḥamrā görinür āteş-i sūzānşekil

2. **gül-i ḥamrālār:**-*lār*
   Gazel 108
   Mısra: **6**
   Kırmızı gül

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

gül-i ḫandān:

1. **gül-i ḫandānumuñ:**-*um, -uñ*
   Gazel 55
   Mısra: **4**
   Açılmış gül

   3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
   4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

gül-i ḫandānşekil:

1. **gül-i ḫandānşekil:**
   Gazel 66
   Mısra: **1**
   Açılmış gül gibi (Güzelin gömleğini açması, gülün açmasına benzetilmiş)

   1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
   2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

2. **gül-i ḫandānuma:**-*um, -a*
   Gazel 102
   Mısra: **2**
   Açılmış gül gibi (Güzelin gömleğini açması, gülün açmasına benzetilmiş)

   1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
   2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

gül-i nesrīn:

1. **gül-i nesrīn:**
   Gazel 37
   Mısra: **12**
   Yabani gül II Kırmızılığı sebebiyle sevgilinin yüzü ve yanağı için kendisine benzetilen gül

   11. Uyudup bāġbān-ı ġamzeñi dil
   12. Yanaġuñdan gül-i nesrīn uġurlar

gül-i raʿnā:

1. **gül-i raʿnā:**
   Gazel 79
   Mısra: **1**

Parlak gül II Sevgili, sarı tarafın; aşığın yüzünü sararıp solduran, içinin kırmızılığıyla da aşığın içini kan ağlatan gül

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

gül-i sīrāb-ı ʿışḳ:

1. **gül-i sīrāb-ı ʿışḳ:**
   Gazel 51
   Mısra: **4**
   Aşk (aşığın kanlı gözyaşına) suyuna kanmış gül

   3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
   4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

gül-i sūrī:

1. **gül-i sūrīye:**-*ye*
   Gazel 72
   Mısra: **11**
   Yağı çıkarılan Edirne gülü (Sevgilinin yaşadığı yer)

   11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
   12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

gül-i ter:

1. **gül-i ter:**
   Kaside 1
   Mısra: **25**
   Taze gül II Genç sevgili

   25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
   26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

2. **gül-i ter:**
   Kaside 1
   Mısra: **59**
   Taze gül

   59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
   60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

3. **gül-i ter devri:**
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Taze gül zamanı II Bahar

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

4. **gül-i ter:**
Murabba 5
Mısra: **1**
Taze gül

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmış
2. Leb-i laʿlüñ emilmiş cevher olmış

5. **gül-i terde:**-*de*
Gazel 111
Mısra: **8**
Taze gül II Genç sevgili

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

gül-i zībā:

1. **gül-i zībānuñ:**-*nuñ*
Murabba 1
Mısra: **2**
Güzel, süslü gül II Sevgili

1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

güliş:

1. **gülişde:**-*de*
Gazel 52
Mısra: **10**
Gülüş, gülmek

9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

gülistān:

1. **gülistānında:**-*ın, -da*
Gazel 39
Mısra: **9**
Gül bahçesi

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

2. **gülistanı:**-*ı*
   Gazel 111
   Mısra: **4**
   Gül bahçesi

   3. Cennet koḫusın aldı yine ḫatṭ-ı ruḫuñdan
   4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

3. **gülistānuñ:**-*uñ*
   Gazel 115
   Mısra: **5**
   Gül bahçesi

   5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
   6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

gülʿizār:

1. **gülʿiẕār:**
   Gazel 48
   Mısra: **4**
   Gül yanaklı

   3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
   4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

gülruḫ:

1. **gülruḫ:**
   Kaside 1
   Mısra: **16**
   Gül yanaklı

   15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
   16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

gülşeker:

1. **gülşeker:**
   Gazel 113
   Mısra: **9**
   Gül şekeri II Sevgilinin dudağı

   9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
   10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

gülşen:

1. **gülşeninde:**-*in, -de*
   Gazel 37
   Mısra: **7**
   Gül bahçesi

   7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
   8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

2. **gülşen:**
   Gazel 39
   Mısra: **1**
   Gül bahçesi

   1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
   2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

3. **gülşenüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 109
   Mısra: **4**
   Gül bahçesi

   3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
   4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

gülşen-i cennet:

1. **gülşen-i cennet:**
   Gazel 106
   Mısra: **11**
   Cennet gül bahçesi

   11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
   12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

gülşen-i cūd:

1. **gülşen-i cūd:**
   Kaside 1
   Mısra: **50**
   Cömertlik gül bahçesi

   49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
   50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

gülşen-i firdevs:

1. **gülşen-i Firdevse:**-*e*
   Gazel 55
   Mısra: **3**
   Cennet gül bahçesi

   3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
   4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

2. **gülşen-i Firdevse:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **5**
   Cennet gülbahçesi

   5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
   6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

gülsüz gülistānsuz ḳo-:

1. **gülsüz gülistānsuz ḳoduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 56
   Mısra: **6**
   Güllerden ayırmak

   5. ʿĀşıḳ-ı bīçāreyi cānānesüz ḳılduñ dirīġ
   6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz ḳoduñ

gülzār:

1. **gülzāra:**-*a*
   Gazel 23
   Mısra: **3**
   Gül bahçesi

   3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
   4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

2. **gülzārını:**-*ı, -nı*
   Gazel 56
   Mısra: **10**
   Gül bahçesi

   9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
   10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

3. **gülzār:**
   Gazel 103
   Mısra: **6**
   Gül bahçesi

   5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
   6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

4. **gülzāra:**-*a*
   Gazel 125
   Mısra: **2**
   Gül bahçesi

   1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
   2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

5. **gülzāra:**
   Gazel 33
   Mısra: **3**
   Gül bahçesi

   3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

güm it-:

1. **güm itdi:**-*di*
   Gazel 35
   Mısra: **8**
   Çalınmak (gönlünü kaptırmak)

   7. Göñül gitdi iki göz arasında
   8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

gün:

1. **gün:**
   Gazel 50
   Mısra: **5**
   Güneş II Sevgilinin yanağı

   5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
   6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

2. **günde:**-*de*
   Gazel 93
   Mısra: **2**
   Yirmi dört saatlik zaman dilimi

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

3. **gün:**
Gazel 127
Mısra: **12**
Güneş

11. Sāye ṭopraḳ döşendügin ne bilür
12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

gün gibi:

1. **gün gibi:**
Gazel 26
Mısra: **7**
Güneş gibi parlak ve sıcaklık veren

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

gün yüz:

1. **gün yüzlü:**-*lü*
Gazel 81
Mısra: **8**
Güneş gibi parlak olan yüz

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

1. **gün yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 67
Mısra: **1**
Güneş gibi parlak olan yüz

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

günāh:

1. **günāhı:**-*ı*
Murabba 5
Mısra: **1**
Suç, Allah katında yasaklanan şey

1. Nedür ʿāşıklaruñ ṣuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

2. **günāh:**
   Gazel 9
   Mısra: **9**
   Suç, Allah katında yasaklanan şey

   9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
   10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

3. **günāh:**
   Gazel 40
   Mısra: **3**
   Suç, Allah katında yasaklanan şey

   3. Güzelüm sevdügüm günāh olmaz
   4. Öldürürseñ şehīd-i maẓlūmuz

4. **günāhuñ:**-*uñ*
   Gazel 53
   Mısra: **6**
   Suç, Allah katında yasaklanan şey

   5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
   6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

5. **günāhum:**-*um*
   Gazel 71
   Mısra: **3**
   Suç, Allah katında yasaklanan şey

   3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
   4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

günāh id-:

1. **günāh ider:**-*er*
   Gazel 120
   Mısra: **3**
   Günah işlemek, hataya düşmek

   3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
   4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

günden güne:

1. **günden güne:**
   Gazel 29
   Mısra: **2**
   Gün geçtikçe, gittikçe, her gün, biraz daha

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

gündüz:

1. **gündüzümün:**-*üm, -ün*
   Gazel 61
   Mısra: **6**
   Gündüz

   5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
   6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

güneh:

1. **güneh:**
   Gazel 94
   Mısra: **7**
   Suç, Allah katında yasaklanan şey

   7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
   8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

2. **günehden:**-*den*
   Gazel 114
   Mısra: **5**
   Suç, Allah katında yasaklanan şey

   5. Ger günehden ṣayıla ḳanlu yaşum
   6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

günehkār:

1. **günehkāra:**-*a*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Günah işleyen

   3. Bulınmaz ḳarañuda Āb-ı Ḥayāt
   4. Günehkāra ḳılmaz tecellī İlāh

günehlü:

1. **günehlü:**
   Gazel 78
   Mısra: **2**
   Günah işleyen, günahkâr

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

güneş:

1. **güneş:**
   Kaside 1
   Mısra: **76**
   Güneş

   75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
   76. Güneş devāt u ḳalem olsa şaʿşaʿa añа

2. **güneş:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **4**
   Güneş

   3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
   4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. **güneş:**
   Gazel 3
   Mısra: **2**
   Güneş

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

4. **güneşden:**-*den*
   Gazel 74
   Mısra: **5**
   Güneş

   5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
   6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

5. **güneş:**
   Gazel 112
   Mısra: **7**
   Güneş

   7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
   8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

güneş bürci:

1. **güneş bürcinde:**-*n, -de*
   Gazel 98

Mısra: **8**
Güneş yıldızı (güzelliği ile güneşi yenen ay yüzlü sevgili)

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

güneş pençesi:

1. **güneş pençesi:**
Kaside 1
Mısra: **85**
Güneş pençesi

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle duʿāya ʿarz u semā

gümiş serv-i ḫırāmān:

1. **gümiş serv-i ḫırāmān:**
Gazel 89
Mısra: **2**
Naz ile salınan gümüş tenli sevgili

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

ġurbet:

1. **ġurbetde:**-*de*
Gazel 56
Mısra: **2**
Sevgiliden ayrı olunan yer

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuz ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

2. **ġurbetde:**-*de*
Gazel 57
Mısra: **2**
Sevgiliden ayrı olunan yer

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

ġurūr-ı ḥüsn:

1. **ġurūr-ı ḥüsn:**
Gazel 105

Mısra: **12**
Güzelliğin verdiği gurur

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

gūş id-:

1. **gūş idüp:**-*üp*
Gazel 47
Mısra: **5**
Kulak vermek, dinlemek

5. Gūş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

2. **gūş ide:**-*e*
Gazel 127
Mısra: **9**
Kulak vermek, dinlemek

9. Gūş ide mi niyāz-ı dervişi
10. ʿAmriyā ʿizz ü nāz aṣḥābı

gūş kıl-:

1. **gūş ḳıl:**
Kaside 2
Mısra: **1**
Dinlemek, dikkate almak

1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

güşād:

1. **güşād:**
Gazel 12
Mısra: **10**
Açılış, açılma, açma

9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

güşe:

1. **güşeden:**-*den*
Gazel 25

Mısra: **8**
Köşe, yer, mekan

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

2. **gūşe:**
Gazel 118
Mısra: **1**
Köşe, yer, mekan

1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

gūşe-i meyḫane:

1. **gūşe-i meyḫanede:**-*de*
Gazel 77
Mısra: **11**
Meyhane köşesi

11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

gūşe-i ʿuzlet:

1. **gūşe-i ʿuzletden:**-*den*
Gazel 118
Mısra: **10**
Yalnızlık köşesi

9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

ġuṣṣā:

1. **ġuṣṣā:**
Gazel 28
Mısra: **8**
Gam, keder, hüzün

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

2. **ġuṣṣa:**
Gazel 119
Mısra: **9**
Gam, keder, hüzün

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

güven:

1. **güveni:**-*i*
Gazel 92
Mısra: **4**
Bir şeye inanmaktan, dayanmaktan, bel bağlamaktan gelen rahat ettirici duygu

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

gūyā:

1. **güya kıl-:**
Gazel 1
Mısra: **5**
Konuşturmak, dile getirmek

5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

2. **gūyā:**
Gazel 98
Mısra: **2**
Sözde, sanki

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

3. **gūyā:**
Gazel 103
Mısra: **7**
Sözde, sanki

7. Gūyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

4. **gūyālıġın:**-*lıġ, -ın*
Gazel 117
Mısra: **9**
Söylenen, konuşulan

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

5. **gūyā ide:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **88**
   Konuşturmak, dile getirmek

   87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
   88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

gūyende:

1. **gūyende:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Söyleyici, söyleyen, konuşan

   1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
   2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

gūyiyā:

1. **gūyiyā:**
   Gazel 23
   Mısra: **4**
   Sanki

   3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
   4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

güzel:

1. **güzellere:**-*ler, -e*
   Kaside 1
   Mısra: **33**
   Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

   33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

2. **güzeller:**-*ler*
   Gazel 2
   Mısra: **4**
   Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

3. **güzeller:**-*ler*
Murabba 4
Mısra: **2**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

4. **güzeller:**-*ler*
Murabba 5
Mısra: **3**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

5. **güzellerde:**-*ler, -de*
Gazel 7
Mısra: **1**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

1. Güzellerde olaydı būseʿādet
2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

6. **güzellerde:**-*ler, -de*
Gazel 9
Mısra: **5**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẕīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümleʿālem içre melīḥ

7. **güzeller:**-*ler*
Gazel 12
Mısra: **6**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

8. **güzellere:**-*ler, -e*
Gazel 13
Mısra: **2**

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

9. **güzel:**
Gazel 14
Mısra: **7**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

10. **güzellere:**-*ler, -e*
Gazel 17
Mısra: **10**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

11. **güzeller:**-*ler*
Gazel 23
Mısra: **1**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

1. Nevbahār oldı güzeller ʿazm-i bostān itdiler
2. Ġam tenūrında dil-i ʿuşşāḳı biryān itdiler

12. **güzelüm:**-*üm*
Gazel 40
Mısra: **3**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

3. Güzelüm sevdügüm günāh olmaz
4. Öldürürseñ şehīd-i maẓlūmuz

13. **güzel:**
Gazel 55
Mısra: **10**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

14. **güzelden:**-*den*
Gazel 59
Mısra: **10**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

15. **güzel:**
Gazel 68
Mısra: **4**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

16. **güzel:**
Gazel 83
Mısra: **6**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

17. **güzelsin:**-*sin*
Gazel 83
Mısra: **8**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

18. **güzeller:**-*ler*
Gazel 84
Mısra: **7**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

19. **güzeller:**
Gazel 85
Mısra: **3**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

3. Ṣıyalı cāna güzeller revnaḳın
4. Didiler saña Ḫalīl-i bütşiken

20. **güzelleri:**-*ler, -i*
Gazel 88
Mısra: **9**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

21. **güzel:**
Gazel 92
Mısra: **10**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

22. **güzellerde:**-*ler, -de*
Gazel 100
Mısra: **9**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

23. **güzelsüz:**-*süz*
Gazel 107
Mısra: **9**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

24. **güzeller:**-*ler*
Gazel 110
Mısra: **10**

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

25. **güzel:**
Gazel 115
Mısra: **1**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

26. **güzel:**
Gazel 115
Mısra: **2**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

27. **güzel:**
Gazel 115
Mısra: **4**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

28. **güzel:**
Gazel 115
Mısra: **6**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

5. Bu gülistānuñ kiʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

29. **güzel:**
Gazel 115
Mısra: **8**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

30. **güzel:**
Gazel 115
Mısra: **10**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

31. **güzel:**
Gazel 129
Mısra: **9**
Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoşa giderek hayranlık uyandıran

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

<u>güzellik devri:</u>

1. **güzellik devri:**
Gazel 128
Mısra: **8**
Güzellik zamanı II Gençlik zamanı

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

<u>güzellik sancaġı:</u>

1. **güzellik sancaġın:**-*n*
Gazel 98
Mısra: **8**
Güzellik bayrağı II Sevgilinin güzelliğinin simgesi

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

<u>güzer:</u>

1. **güz̲er:**
Gazel 32
Mısra: **1**
Geçmek

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

2.10. H-Ḫ-Ḥ

<u>ḫāb:</u>

1. **ḫāb:**
   Gazel 6
   Mısra: **1**
   Uyku

   1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
   2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

<u>hāba var-:</u>

1. **ḫāba vardı:**-*dı*
   Gazel 3
   Mısra: **11**
   Uyumak

   11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
   12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

1. **ḫāba varsam:**-*sa, -m*
   Gazel 108
   Mısra: **1**
   Uyumak

   1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
   2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

<u>ḥabāb:</u>

1. **ḥabābdan:**-*dan*
   Kaside 1
   Mısra: **68**
   Kabarcık (Ters dönmüş kabarcık kadeh gibi düşünülmüş)

   67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
   68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

2. **ḥabābdan:**-*dan*
   Gazel 20
   Mısra: **11**
   Kabarcık (Ters dönmüş kabarcık kadeh gibi düşünülmüş)

   11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
   12. Oldı ṣu gül yüzüñçün āyinedār

3. **ḥabāb:**
   Gazel 108
   Mısra: **3**
   Su üzerinde oluşan hava kabarcığı

   3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
   4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

ḥabāb-ı eşk:

1. **ḥabāb-ı eşk:**
   Kaside 1
   Mısra: **27**
   Gözyaşı kabarcığı II Yelken

   27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ġuṣṣada görinen
   28. Gözüm sefînesinüñ bādbānıdur cānā

ḥabbüʾl misk:

1. **ḥabbüʾl miskdür:***-dür*
   Gazel 80
   Mısra: **3**
   Misk tanesi II Sevgilinin yüzündeki ben

   3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
   4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

ḫaber:

1. **ḫaber:**
   Gazel 12
   Mısra: **7**
   Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

   7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
   8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

2. **ḫaber:**
   Gazel 24
   Mısra: **3**
   Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

   3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
   4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

3. **ḫaberüm:**-*üm*
Gazel 73
Mısra: **2**
Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
2. Olalı ża‘f-ı tenüñden ḫaberüm

4. **ḫaberüm:**-*üm*
Gazel 73
Mısra: **10**
Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

9. ‘Işḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

ḫaberdār:

1. **ḫaberdār:**
Gazel 35
Mısra: **2**
Bilgi sahibi olmak

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

ḥabīb:

1. **ḥabīb:**
Murabba 1
Mısra: **3**
Sevilen kimse, sevgili, dost

3. ‘Āşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **ḥabībidür:**-*i, -dür*
Gazel 28
Mısra: **4**
Sevilen kimse, sevgili, dost

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

3. **ḥabīb:**
Gazel 54

Mısra: **2**
Sevilen kimse, sevgili, dost

1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

4. **ḥabīb:**
Gazel 106
Mısra: **5**
Sevilen kimse, sevgili, dost

5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

5. **ḥabīb:**
Gazel 108
Mısra: **7**
Sevilen kimse, sevgili, dost

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

6. **ḥabīb:**
Gazel 112
Mısra: **11**
Sevilen kimse, sevgili, dost

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

<u>hāce:</u>

1. **ḫāce:**
Kıt'a 2
Mısra: **5**
Müezzin hoca

5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

<u>hāce-i zamān:</u>

1. **ḫāce-i zamān:**
Gazel 116
Mısra: **3**
Tüccar

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

ḫacer:

1. **ḫacer:**
   Gazel 41
   Mısra: **6**
   Taş, kaya

   5. Nerm ider ḳatı göñlüni āhum
   6. ʿIşḳ odıdur buña ḫacer döymez

ḥadd:

1. **ḥaddindeyem:**-*in*, -*de*, -*yem*
   Gazel 125
   Mısra: **7**
   Derece, sınır

   7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
   8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

ḥadden aşur-:

1. **ḥadden aşurma:**-*ma*
   Gazel 85
   Mısra: **8**
   Haddi aşmak

   7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
   8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

hadden geç-:

1. **ḥadden geçürdi:**-*di*
   Gazel 13
   Mısra: **17**
   Haddini aşmak

   17. Ẓulmi ḥadden geçürdi ġamzelerüñ
   18. İşidür Āṣaf-ı zamān zinhar

hadeng:

1. **ḫadengin:**-*in*
   Gazel 17
   Mısra: **2**
   Kayın ağacından yapılmış ok

1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

ḫadeng-i ġamze-i yāra:

1. **ḫadeng-i ġamze-i yāra:**-*a*
   Gazel 87
   Mısra: **4**
   Sevgilinin süzgün yan bakışının oku

   3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
   4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

ḫadīḳa-i kerem:

1. **ḫadīḳa-i keremüñde:**-*üñ, -de*
   Kaside 1
   Mısra: **60**
   İzzet, şeref bahçesi

   59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
   60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

ḫafaḳān ol-:

1. **ḫafaḳān oldum:**-*du, -m*
   Gazel 127
   Mısra: **5**
   Sıkıntılı olmak, ıztırap içinde olmak

   5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
   6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

ḫāk:

1. **ḫākde:**-*de*
   Kaside 1
   Mısra: **29**
   Toprak

   29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
   30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **ḫāk:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Toprak

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **ḫāk:**
Murabba 2
Mısra: **1**
Toprak

1. Şu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

4. **ḫāk:**
Gazel 2
Mısra: **7**
Toprak

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

5. **ḫāke:**-*e*
Kaside 2
Mısra: **7**
Toprak

7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

6. **ḫākde:**-*de*
Gazel 19
Mısra: **7**
Toprak

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

7. **ḥaḳı:**-*ı*
Gazel 70
Mısra: **1**
Yüce Allah

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

8. **ḥaḳ:**
Gazel 70
Mısra: **3**
Doğru

3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

9. **ḥakdan:**-*dan*
Gazel 120
Mısra: **6**
Yüce Allah

5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿiṣyanı
6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

10. **ḫāke:**-*e*
Gazel 140
Mısra: **1**
Toprak

1. Gönlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

1. **ḫāke:**
Müfret 2
Mısra: **2**
Toprak

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

<u>hāk id-:</u>

1. **ḫāḳ iden:**-*en*
Gazel 99
Mısra: **13**
Toprağa sürmek, toprak etmek

13. ʿIşḳ āsitānesinde yüzin ḫāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

<u>hāk ile yeksān:</u>

1. **ḫāk ile yeksān:**
Gazel 69
Mısra: **4**
Yerle bir olmak

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

2. **ḫāk ile yeksān eyleyen:**-*y, -en-yen*
   Gazel 117
   Mısra: **1**
   Yerle bir eden

   1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
   2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

3. **ḫāk ile yeksān iden:**-*en*
   Gazel 76
   Mısra: **12**
   Yerle bir eden

   11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
   12. Ey beni ṭopraġa ṣalup ḫāk ile yeksān iden

ḥak katında:

1. **ḥaḳ ḳatında:**-*n, -da*
   Gazel 76
   Mısra: **11**
   Allah indinde

   11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
   12. Ey beni ṭopraġa ṣalup ḫāk ile yeksān iden

ḥaḳ taʿālā:

1. **ḥaḳ taʿālā:**
   Gazel 123
   Mısra: **10**
   Allahu teala, namı büyük Allah

   9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
   10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

2. **ḥaḳ taʿālā:**
   Gazel 140
   Mısra: **10**
   Allahu teala, namı büyük Allah

   9. ʿAmrīye luṭfı diriġ itmek elüñden gelmez
   10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

ḥakāret:

1. **ḥaḳāret:**
   Gazel 40
   Mısra: **13**
   Hakir görerek

   13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
   14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

ḫāk-i leḥad:

1. **ḫāk-i leḥad:**
   Gazel 49
   Mısra: **4**
   Mezar toprağı

   3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
   4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

2. **ḫāk-i leḥad:**
   Gazel 49
   Mısra: **7**
   Mezar toprağı

   7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
   8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

ḫāk-i mezar:

1. **ḫāk-i mezarında:***-ın, -da*
   Gazel 109
   Mısra: **9**
   Mezar toprağı

   9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
   10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

ḫāk-i pāy:

1. **ḫāk-i pāy:**
   Gazel 74
   Mısra: **4**
   Ayak toprağı, tozu

   3. Ayaġuñ izidür yüzümde gözüm
   4. Olmışam ḫāk-i pāy efendicügüm

2. **ḫāk-i payın:**-*ın*
   Gazel 113
   Mısra: **11**
   Ayak toprağı, tozu

   11. Kuḥl içün ḫāk-i payın isterseñ
   12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

ḫāk-i reh:

1. **ḫāk-i rehin:**-*in*
   Gazel 143
   Mısra: **9**
   Yolunun toprağı

   9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
   10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

hakīkatʾilmi:

1. **hakīkatʾimini:**-*ni*
   Gazel 110
   Mısra: **7**
   Hakikat ilmi II Aşıklık ilmi

   7. Hakīkatʾimini taʾlīm kılsun
   8. Virüñ dil tıflını ʿışḳ-ı mecaza

ḫaḳīr:

1. **ḫaḳīre:**-*e*
   Gazel 28
   Mısra: **10**
   Kıymetsiz

   9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
   10. ʿAmrī ḫaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

ḫaḳḳ:

1. **ḫaḳḳa:**-*a*
   Gazel 70
   Mısra: **6**
   Allah

   5. Ḫamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
   6. Ḫaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

2. **ḥaḳḳı:**-*ı*
   Gazel 75
   Mısra: **6**
   İnsan üzerine lâzım, kendine ait olan şey, husus

   5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
   6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

3. **ḥaḳḳı:**-*ı*
   Gazel 134
   Mısra: **7**
   Doğrusu, gerçekte

   7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
   8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuġı

<u>hakk-ı nemek:</u>

1. **ḥaḳḳ-ı nemek:**
   Gazel 64
   Mısra: **6**
   Lezzet, tat hakkı, tuz hakkı

   5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
   6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

<u>hāl:</u>

1. **ḫāl:**
   Kaside 1
   Mısra: **3**
   Ben, vücuttaki siyah noktalar

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **ḥālüm:**-*üm*
   Kaside 1
   Mısra: **79**
   Durum, vaziyet

   79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
   80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

3. **ḥālüm:**-*üm*
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Durum, vaziyet

1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergūn eyleme
2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

4. **ḥālümüz:**-*ü, -müz*
Gazel 20
Mısra: **2**
Durum, vaziyet

1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

5. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 21
Mısra: **3**
Durum, vaziyet

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

6. **ḥālümüz:**-*ü, -müz*
Gazel 40
Mısra: **1**
Durum, vaziyet

1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
2. Pürümīd ü ḥarīṣ-i maḥrūmuz

7. **ḫālün:**-*ün*
Gazel 58
Mısra: **7**
Ben, vücuttaki siyah noktalar

7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

8. **ḫāl:**
Gazel 67
Mısra: **4**
Durum, vaziyet

3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

9. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 73
Mısra: **7**
Durum, vaziyet

7. Acıyup ḥālüme ḳan aġlasañuz
8. Demdür ey dīde-i ġamdīdelerüm

10. **ḫālini:**-*i, -ni*
Gazel 102
Mısra: **3**
Durum, vaziyet

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḫālini nabżın ṭutup
4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

11. **ḫālini:**-*in, -i*
Gazel 104
Mısra: **10**
Durum, vaziyet

9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

halāṣ:

1. **ḫalāṣ:**
Gazel 45
Mısra: **1**
Kurtulmak

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

2. **ḫalāṣ:**
Gazel 45
Mısra: **2**
Kurtulmak

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

3. **ḫalāṣ:**
Gazel 45
Mısra: **4**
Kurtulmak

3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

4. **ḫalāṣ:**
Gazel 45
Mısra: **6**
Kurtulmak

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

5. **ḫalāṣ:**
Gazel 45
Mısra: **8**
Kurtulmak

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

6. **ḫalāṣ:**
Gazel 45
Mısra: **10**
Kurtulmak

9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

halāṣ it-:

1. **ḫalāṣ itmek:**
Gazel 51
Mısra: **5**
Kurtarmak

5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

hāle:

1. **hāle:**
Gazel 33
Mısra: **2**
Ay ve güneşin etrafında bazen görünen parlak dâire

1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

halef ḳo-:

1. **ḫalef ḳodı:**-*dı*
Gazel 9
Mısra: **11**
Birinin yerine başka birini bırakmak

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

ḫāli:

1. **ḫāli:**
   Müfret 1
   Mısra: **2**
   Durum, vaziyet

   1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

2. **ḫālī:**
   Gazel 130
   Mısra: **1**
   Boş

   1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
   2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

ḫāl-i ʿanberbār:

1. **ḫāl-i ʿanberbārın:**-*ın*
   Gazel 5
   Mısra: **2**
   Anber kokulu ben

   1. Perde-i Beytüʾl Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
   2. Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʿanberbārın öp

ḫāl-i ġuṣṣa:

1. **ḫāl-i ġuṣṣamı:**-*mı*
   Kaside 1
   Mısra: **78**
   Kederli hal

   77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
   78. Biraz iderdüm ola ḫāl-i ġuṣṣamı inşā

ḫāl-i leb:

1. **ḫāl-i lebüñ:**-*üñ*
   Gazel 50
   Mısra: **1**
   Dudağın yanında bulunan ben

   1. Cān ḥoḳḳasında ḫāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
   2. Dil şīşesinde āb-ı ʿiẕāruñ gülāb-ı luṭf

ḥāli müşevveş:

1. **ḥāli müşevveş:**
   Gazel 132
   Mısra: **2**
   Dağınık hal

   1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḥāli müşevveş düşdi

ḥāl-i ʿuşşāḳa:

1. **ḥāl-i ʿuşşāḳa:**-*a*
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Aşıkların hali

   1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẓar ḳıl
   2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

ḫalīl:

1. **ḫalīlüm:**-*üm*
   Gazel 93
   Mısra: **7**
   Sadık dost

   7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
   8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

Ḫalīl-i bütşiken:

1. **Ḫalīl-i bütşiken:**
   Gazel 85
   Mısra: **4**
   Put kıran Halil (bkz. Hz. İbrahim (as) peygamber)

   3. Ṣıyalı cāna güzeller revnaḳın
   4. Didiler saña Ḫalīl-i bütşiken

ḫalḳ:

1. **ḫalḳ:**
   Gazel 69
   Mısra: **7**
   Yaratılmış

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

2. **ḫalḳ:**
Gazel 137
Mısra: **7**
Yaratılmış

7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

<u>ḫalḳ ara:</u>

1. **ḫalḳ ara:**
Rübai 1
Mısra: **2**
Halk içinde

1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

<u>ḫalḳa ḫalḳa:</u>

1. **ḫalḳa ḫalḳa:**
Gazel 22
Mısra: **1**
Halka halka

1. Ḫalḳa ḫalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

<u>ḫall:</u>

1. **ḫall:**
Kaside 1
Mısra: **41**
Çözmek, üstesinden gelmek

41. Ḳaçan ki ḫall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

<u>ḫalvā:</u>

1. **ḫalvā:**
Müfret 7
Mısra: **1**
Helva, tatlı II Sevgilinin dudağı

1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

2. **ḥalvālar:**-*lar*
Gazel 138
Mısra: **10**
Helva, tatlı II Sevgilinin dudağı

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ʿAmrīye
10. Zehr-i ġamdur yidügi her demde ḥalvālar gibi

ḥalvā-yı ter:

1. **ḥalvā-yı ter:**
Gazel 24
Mısra: **2**
Taze helva II Sevgilinin dudağı

1. Büse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

ham:

1. **ḫam:**
Gazel 75
Mısra: **5**
Kıvrımlı, büklümlü

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

2. **ḫam:**
Gazel 79
Mısra: **7**
Kıvrımlı, büklümlü

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

ḫamāyil:

1. **ḥamāyil:**
Gazel 137
Mısra: **7**
Gümüsten dört köşe, kabartmalı veya telkârî tarzda yapılan, içine âyetler ve küçük din kitapları konan kab, muska

7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

ḫamāyil-i cevzā:

1. **ḫamāyil-i cevzāya:**-*ya*
   Kaside 1
   Mısra: **71**
   İkizler burcu muskası

   71. Felek ḫamāyil-i Cevzāya and içer her dem
   72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

ḫamdüliʾllāh:

1. **ḫamdüliʾllāh:**
   Gazel 106
   Mısra: **17**
   Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur

   17. Hamdülillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
   18. Şükr kim manẓūr olan faẕl u kemāl oldı yine

2. **ḫamdüliʾllāh:**
   Gazel 70
   Mısra: **5**
   Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur

   5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
   6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

3. **ḫamdüliʾllāh:**
   Gazel 142
   Mısra: **1**
   Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur

   1. Ḥamdülillāh saʿādet el virdi
   2. Merḥabā ḳıldı devlet el virdi

hāme:

1. **ḫāme:**
   Gazel 1
   Mısra: **14**
   Yontulmuş kalem

   13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
   14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

2. **ḫāmedür:**-*dür*
   Gazel 55
   Mısra: **1**
   Yontulmuş kalem

   1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
   2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

3. **ḫāmesi:**-*si*
   Gazel 67
   Mısra: **9**
   Yontulmuş kalem

   9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
   10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

<u>hāme-i müşkīn:</u>

1. **ḫāme-i müşkīnümdür:**-*üm, -dür*
   Gazel 19
   Mısra: **14**
   Misk kokulu kalem

   13. Nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı ṭutan
   14. ʿŪd-ı enfāsum ile ḫāme-i müşkīnümdür

<u>ḫāmeñ:</u>

1. **ḫāmeñdür:**-*dür*
   Gazel 98
   Mısra: **7**
   Kalem

   7. Ne oldur ne budur ʿAmrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
   8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

<u>ham-ı mū:</u>

1. **ḫam-ı mū:**
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Kıvrımlı saç

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

2. **ḫam-ı mū:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Kıvrımlı saç

   9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
   10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

ḫamle:

1. **ḫamleñe:**-*ñe*
   Gazel 58
   Mısra: **5**
   Saldırma, saldırış, harekete geçme

   5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
   6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

ḥamūş:

1. **ḫamūş:**
   Gazel 4
   Mısra: **13**
   Susmak, suskun

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

ḫançer:

1. **ḫançerüñe:**-*ü, -ñe*
   Gazel 13
   Mısra: **8**
   Hançer, kılıç II Sevgilinin bakışı

   7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
   8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

2. **ḫançer:**
   Gazel 38
   Mısra: **6**
   Hançer, kılıç II Sevgilinin bakışı

   5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
   6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

3. **ḫançerüñden:**-*üñ, -den*
   Gazel 90

Mısra: **7**
Hançer, kılıç II Sevgilinin bakışı

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim ṣu diyen

<u>hançer-i sitem:</u>

1. **ḫançer-i sitemle:**-*le*
Gazel 17
Mısra: **1**
Sitem hançeri

1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

<u>ḫandān:</u>

1. **ḫandān:**
Gazel 57
Mısra: **4**
Gülmek, gülen

3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

2. **ḫandān:**
Gazel 69
Mısra: **1**
Gülmek, gülen

1. Bu ne ʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

3. **ḫandan:**
Gazel 69
Mısra: **12**
Gülmek, gülen

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

<u>handan id-:</u>

1. **ḫandan iden:**-*en*
Gazel 76
Mısra: **8**
Güldürmek, hoşnut etmek

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

ḫande:

1. **ḫandede:**-*de*
   Gazel 8
   Mısra: **11**
   Gülme, gülüş

   11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
   12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

2. **ḫande:**
   Gazel 129
   Mısra: **2**
   Gülme, gülüş

   1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
   2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

ḫande-i hemdem-i nādān:

1. **ḫande-i hemdem-i nādān:**
   Gazel 121
   Mısra: **8**
   Cahil dostun gülüşü

   7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
   8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

ḫande-i şīrīn:

1. **ḫande-i şīrīn:**
   Gazel 127
   Mısra: **3**
   Tatlı gülüş

   3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
   4. Hep müretteb melāḥat esbābı

ḫāne-i ḫammāra:

1. **ḫāne-i ḫammāra:**-*a*
   Gazel 106
   Mısra: **11**
   Meyhane

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

ḫāne-i şādī:

1. **ḫāne-i şādīyi:**-*yi*
   Gazel 63
   Mısra: **9**
   Mutlu ev II Aşığın gönlü

   9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i şādīyi ʿAmriyā
   10. Miḥnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

hān-ı ḥüsn:

1. **hān-ı ḥüsnüñ:**-*üñ*
   Gazel 67
   Mısra: **5**
   Güzellik evi

   5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
   6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

ḫānumān:

1. **ḫānumānı:**-*ı*
   Gazel 61
   Mısra: **2**
   Ev, bark II Göz çukuru

   1. Yirlere dökdi ṣuyını yüzümün
   2. Ḫānumānı ḫarāb ola gözümün

hār:

1. **ḫāruñ:**-*uñ*
   Gazel 84
   Mısra: **1**
   Diken

   1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
   2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

2. **ḫār:**
   Gazel 103
   Mısra: **2**
   Diken II Rakip

1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

3. **ḫār:**
Gazel 109
Mısra: **9**
Diken

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

4. **ḫār:**
Gazel 117
Mısra: **3**
Diken

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

5. **ḫār ol-:**
Gazel 121
Mısra: **13**
Öfkelenmek

13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

ḫarāb ol-:

1. **ḫarāb ola:**-*a*
Gazel 61
Mısra: **2**
Yıkılmak, harap olmak

1. Yirlere dökdi ṣuyını yüzümün
2. Ḫānumānı ḫarāb ola gözümün

hārābat:

1. **ḫārābatında:**-*ın, -da*
Gazel 130
Mısra: **19**
Harabeler, viraneler

19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

<u>ḫār-ı ġam:</u>

1. **ḫār-ı ġamda:**-*da*
   Gazel 56
   Mısra: **9**
   Üzüntü, keder ateşi

   9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
   10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

<u>ḫār-ı ʿışḳ:</u>

1. **ḫār-ı ʿışḳ:**
   Gazel 95
   Mısra: **13**
   Aşk ateşi

   13. Dem be dem ḫār-ı ʿışḳ içinde benüm
   14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

<u>ḫār-ı müjgān:</u>

1. **ḫār-ı müjgānda:**-*da*
   Gazel 51
   Mısra: **4**
   Kirpik oku

   3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
   4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

<u>ḫār-ı siyeh:</u>

1. **ḫār-ı siyeh:**
   Gazel 32
   Mısra: **6**
   Kara diken II Rakip

   5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
   6. Nʾidem ol ḫār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

<u>ḫarīṣ-i maḫrūm:</u>

1. **ḫarīṣ-i maḫrūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **2**
   Aşırı düşkün

   1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
   2. Pürümīd ü ḫarīṣ-i maḫrūmuz

Hārūt:

1. **Hārūt:**
Gazel 62
Mısra: **7**
Kur'an'da adı geçen bir meleğin ismi olup edebiyatımızda "büyücü, sihirbaz" anlamında kullanılır

7. Çāh-ı ẕeḳanda aşılu Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

has:

1. **ḫas:**
Kaside 2
Mısra: **4**
Çer çöp, döküntü

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

Ḥasan:

1. **Ḥasandur:**-*dur*
Gazel 71
Mısra: **10**
Peygamberimizin torunu Hz. Hasan (Aşığın sevgisinin aşırılığı bağlamında)

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

ḫased:

1. **ḫased:**
Kaside 1
Mısra: **52**
Çekememezlik

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḫased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

hāṣıl:

1. **ḫāṣıl:**
Gazel 52
Mısra: **5**
Ortaya çıkan, türeyen, kar, kazanç.

5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

ḥaşr ol-:

1. **ḥaşr olınca:**-*ınca*
   Gazel 139
   Mısra: **6**
   Öldükten sonra yeniden dirilmek

   5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
   6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

ḥasret:

1. **ḥasret:**
   Kaside 1
   Mısra: **83**
   Özlem, iştiyak

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

2. **ḥasret:**
   Gazel 11
   Mısra: **1**
   Özlem, iştiyak

   1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
   2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

3. **ḥasret:**
   Gazel 69
   Mısra: **3**
   Özlem, iştiyak

   3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
   4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

ḥasret dikeni:

1. **ḥasret dikeninde:**-*n, -de*
   Gazel 84
   Mısra: **10**
   Hasret dikeni II Özlem acısı

   9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
   10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

ḥasret ḳılıcı:

1. **ḥasret ḳılıcı:**
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Hasret kılıcı II Özlem acısı

   3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

ḥasret odı:

1. **ḥasret odında:**-*n, -da*
   Kıt'a 17
   Mısra: **2**
   Ayrılık ateşi

   1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
   2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

ḥasret oḳı:

1. **ḥasret oḳı:**
   Gazel 16
   Mısra: **5**
   Hasret oku II Özlem acısı

   5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
   6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

ḥasret-i laʿl:

1. **ḥasret-i laʿlüñ:**-*üñ*
   Gazel 32
   Mısra: **7**
   Sevgilinin la'l gibi gibi kırmızı dudağının özlemi

   7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
   8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

2. **ḥasret-i laʿlüñle:**-*üñ, -le*
   Gazel 128
   Mısra: **9**
   Sevgilinin la'l gibi gibi kırmızı dudağının özlemi

   9. Ḳo ölsün ḥasret-i laʿlüñle ʿAmrī
   10. Ḳo çıḳsun acılıḳla ṭatlu cānı

ḥasret-i zülf ü zenaḥdān:

1. **ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla:**-*uñ, -la*
   Gazel 33
   Mısra: **5**
   Sevgilinin zülüf ve çenesine duyulan özlem

   5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
   6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

ḥaşr-ı ḥüsn:

1. **ḥaşr-ı ḥüsnüñde:**-*üñ, -de*
   Gazel 67
   Mısra: **4**
   Güzelliğin toplanması II Sevgilinin yüzü

   3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
   4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

ḥasta:

1. **ḫasta:**
   Gazel 7
   Mısra: **5**
   Yaralı, incinmiş II Aşık

   5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
   6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

2. **ḫastadur:**-*dur*
   Gazel 27
   Mısra: **8**
   Yaralı, incinmiş II Aşık

   7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
   8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

3. **ḫastadur:**-*dur*
   Gazel 27
   Mısra: **10**
   Yaralı, incinmiş II Aşık

   9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
   10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

4. **ḫasta:**
   Gazel 54

Mısra: **5**
Yaralı, incinmiş II Aşık

5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

5. **ḫastayı:**-*yı*
Gazel 56
Mısra: **1**
Yaralı, incinmiş II Aşık

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

6. **ḫastadur:**-*dur*
Gazel 90
Mısra: **8**
Yaralı, incinmiş II Aşık

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim ṣu diyen

7. **ḫastaya:**-*ya*
Gazel 93
Mısra: **4**
Yaralı, incinmiş II Aşık

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

8. **ḫastayam:**-*yam*
Gazel 135
Mısra: **6**
Yaralı, incinmiş II Aşık

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

9. **ḫasta:**
Gazel 23
Mısra: **9**
Yaralı, dertli

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

hasta düş-:

1. **ḫasta düşdi:**-*di*
   Gazel 46
   Mısra: **7**
   Yaralanmak

   7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
   8. Aṣmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

hasta göñül:

1. **ḫasta göñlüñ:**-*üñ*
   Gazel 113
   Mısra: **9**
   Yaralanmış gönül

   9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
   10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

hastalıġ:

1. **ḫastalıġı:**-*ı*
   Gazel 126
   Mısra: **7**
   Dert, sıkıntı

   7. Ḫastalıġı yanşaġ imiş göñlümüñ
   8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

haṭ:

1. **ḫaṭ:**
   Gazel 3
   Mısra: **4**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
   4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

2. **ḫaṭ:**
   Gazel 33
   Mısra: **1**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
   2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

3. **ḫaṭ:**
   Gazel 47
   Mısra: **1**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
   2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

4. **ḫaṭ:**
   Gazel 49
   Mısra: **3**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
   4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

5. **ḫaṭ:**
   Gazel 67
   Mısra: **6**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
   6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

6. **ḫaṭ:**
   Gazel 82
   Mısra: **3**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
   4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

7. **ḫaṭṭın:**-*ṭın*
   Gazel 82
   Mısra: **11**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

8. **ḫaṭ:**
   Gazel 83
   Mısra: **4**
   Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

<u>haṭā:</u>

1. **ḫaṭā:**
   Gazel 129
   Mısra: **8**
   Makbul olmayan iş, kusurlu davranış, kabahat

   7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
   8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

<u>ḫātem-i laʿl:</u>

1. **ḫātem-i laʿlinde:**-*in, -de*
   Gazel 82
   Mısra: **8**
   Lal gibi dudak mührü (Dudak ile mühür arasında renk, biçim, kıymet ve hüküm ön plandadır)

   7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
   8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

<u>haṭ-ı ʿanberfeşān:</u>

1. **ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı:**-*ı*
   Gazel 128
   Mısra: **6**
   Güzel koku saçan ayva tüyleri

   5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
   6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

<u>haṭ-ı cānān:</u>

1. **ḫaṭ-ı cānānı:**-*ı*
   Gazel 111
   Mısra: **8**
   Sevgilinin ayva tüyleri

   7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
   8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

<u>haṭ-ı jengār:</u>

1. **ḫaṭ-ı jengārın:**-*ın*
   Gazel 5
   Mısra: **4**
   Paslı tüy II Sevgilinin ayna gibi parlak ve pürüzsüz yüzündeki sarı yeşil arası tüyler

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

hat-ı reyhānı:

1. **hat-ı reyhānı:**-*ı*
   Gazel 99
   Mısra: **12**
   Güzel kokulu ayva tüyü

   11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
   12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

hāṭır:

1. **ḫāṭırından:**-*ın, -dan*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Fikir, düşünce

   1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
   2. Ḫāṭırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

haṭṭ:

1. **ḫaṭṭ:**
   Gazel 67
   Mısra: **4**
   Ayva tüyleri

   3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
   4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

2. **haṭṭı:**-*ı*
   Gazel 85
   Mısra: **9**
   Ayva tüyleri

   9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
   10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

3. **ḫattuñı:**-*uñ, -ı*
   Gazel 140
   Mısra: **3**
   Ayva tüyleri

   3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
   4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

ḥaṭṭ u ḫāl

1. **ḫaṭṭ u ḫāl:**
   Gazel 106
   Mısra: **4**
   Ayva tüyü ve ben II Yanak

   3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
   4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

1. **haṭṭ u ḫāli:**-*i*
   Gazel 130
   Mısra: **4**
   Ayva tüyü ve ben II Yanak

   3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
   4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

haṭṭ-ı ʿanberīn:

1. **ḫaṭṭ-ı ʿanberīn:**
   Gazel 1
   Mısra: **7**
   Mis kokulu ayva tüyü

   7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
   8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

haṭṭ-ı ruḫ:

1. **ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan:**-*uñ, -dan*
   Gazel 111
   Mısra: **3**
   Yanaktaki ayva tüyleri

   3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
   4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

haṭṭ-ı sebzi:

1. **ḫaṭṭ-ı sebzi:**-*i*
   Gazel 82
   Mısra: **8**
   Yeni çıkmış ayva tüyü

   7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
   8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

ḫaṭṭ-ı yār:

1. **ḫaṭṭ-ı yār:**
   Gazel 137
   Mısra: **9**
   Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri

   9. Dūd-ı ahuñdan ḳarardı ḫaṭṭ-ı yār
   10. ʿAmriyā al indi yüzüñ aġını

ḥaṭuñ:

1. **ḥaṭuñ:**
   Gazel 9
   Mısra: **3**
   Ayva tüyü

   3. Ḥaṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
   4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

2. **ḫaṭuñ:**
   Gazel 50
   Mısra: **3**
   Ayva tüyü

   3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
   4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

ḫavrā:

1. **ḫavrā:**
   Kaside 1
   Mısra: **6**
   Huriler

   5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
   6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḫavrā

hāy:

1. **hāy:**
   Rübai 1
   Mısra: **3**
   Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

   3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
   4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **hāy:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. **hāy:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. **hāy:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **hay:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **hāy:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

7. **hāy:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

8. **hāy:**
Gazel 74
Mısra: **2**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

9. **hāy:**
Gazel 124
Mısra: **6**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

10. **hāy:**
Gazel 139
Mısra: **2**
Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

11. **hāy:**
Gazel 141
Mısra: **5**
Vay, eyvah

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

<u>ḫayāl:</u>

1. **ḫayālüñ:**-*üñ*
Gazel 24
Mısra: **8**
Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren sureti, düş

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

2. **ḫayālüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 71
Mısra: **6**
Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren sureti, düş

5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

3. **ḫayālinden:**-*in, -den*
   Gazel 75
   Mısra: **9**
   Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren sureti, düş

   9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
   10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

ḫayāl levḥı:

1. **ḫayāl levḥına:**-*na*
   Kaside 1
   Mısra: **74**
   Hayal levhası II Hafıza

   73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
   74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

ḫayāli:

1. **ḫayāli:**
   Gazel 130
   Mısra: **2**
   Gerçek olmayan, hayal

   1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
   2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

ḫayāl et-:

1. **ḫayālin itmeğe:**-*meğ, -e*
   Gazel 136
   Mısra: **9**
   Düşünmek, hayal etmek

   9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
   10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

ḫayāt bul-:

1. **ḫayāt bulur:**-*ur*
   Kaside 1
   Mısra: **45**
   Canlanmak, ölü halden diri hale geçmek

   45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḫayāt bulur
   46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

ḫayāt-ı cāvidānī:

1. **ḫayāt-ı cāvidānīdür:**-*dür*
   Gazel 39
   Mısra: **2**
   Sonsuz hayat II Cennet

   1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
   2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḫayāt-ı cāvidānīdür

ḫayf:

1. **ḫayfuñ:**-*uñ*
   Gazel 71
   Mısra: **1**
   Haksızlık, eziyet

   1. Bana ḫayfuñ biñ tümendür sevdügüm
   2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

2. **ḫayflar:**-*lar*
   Gazel 101
   Mısra: **2**
   Eyvah, yazık, heyhat

   1. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
   2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

3. **ḫayf:**
   Gazel 136
   Mısra: **15**
   Eyvah, yazık, heyhat

   15. Heyhāt irilmez ol deme ḫayf u hezār ḫayf
   16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

ḫaylī ḫūb:

1. **ḫaylī ḫūb:**
   Gazel 88
   Mısra: **9**
   Çok iyi

   9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
   10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

<u>ḫayr ol-:</u>

1. **ḫayr:**
   Gazel 3
   Mısra: **14**
   Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş

   13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
   14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

<u>ḫayran:</u>

1. **ḫayranlar:**-*lar*
   Gazel 107
   Mısra: **6**
   Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse II Aşık

   5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
   6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḫayranlar ile

2. **ḫayrānlar:**-*lar*
   Gazel 107
   Mısra: **12**
   Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse II Aşık

   11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
   12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḫayrānlar ile

3. **ḫayrānı:**-*ı*
   Gazel 111
   Mısra: **1**
   Çok beğenen

   1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḫayrānı benefşe
   2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

<u>ḫayrān et-:</u>

1. **ḫayrān ider:**-*er*
   Gazel 38
   Mısra: **11**
   Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

   11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḫayrān ider
   12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

2. **ḫayrān iden:**-*en*
   Gazel 76

Mısra: **2**
Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

3. **ḥayrān itdiler:**-*di, -ler*
Gazel 23
Mısra: **8**
Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḥayrān itdiler

ḥayrān ḳo-:

1. **ḥayrān ḳodun:**-*du, -n*
Gazel 57
Mısra: **1**
Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

1. Gitdüñ ey derdüm emi dilḫasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ġurbetde bīdermān ḳoduñ

ḥayrān ol-:

1. **ḥayrān olur:**-*ur*
Gazel 33
Mısra: **8**
Çok beğenmek

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

ḥayrete var-:

1. **ḥayrete vardum:**-*du, -m*
Gazel 59
Mısra: **7**
Şaşırmak, şaşırıp kalmak

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

ḥayyāṭ-ı lemyezel:

1. **ḥayyāṭ-ı lemyezel:**
Gazel 112

Mısra: **9**
Sonsuz hayat, son bulmayan hayat

9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

ḫaẕ yiri:

1. **ḫaẕ yirin:**-*n*
Gazel 118
Mısra: **6**
Mutluluk yeri

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḫaẕ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

ḫazān bergi:

1. **ḫazān bergi:**
Gazel 100
Mısra: **4**
Sonbahar yaprağı II Aşığın sevgilisine kavuşmak için harcadığı çaba için sararıp solması bağlamında

3. İremez kimse ol serv ayaġına
4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

ḫażarīce:

1. **ḫażarīce:**
Müfret 7
Mısra: **2**
Binlerce

1. Ḫalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḫażarīce

ḫazer ḳıl-:

1. **ḫaẕer ḳıl:**
Murabba 5
Mısra: **3**
Sakınmak, çekinmek

3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḫaẕer ḳıl
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

ḫazīn ol-:

1. **ḫazīn olma:**-*ma*
   Gazel 88
   Mısra: **3**
   Hüzünlenmek

   3. Bu nāle vü enīne ḫazīn olma ey göñül
   4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

ḫazīne-i sulṭān:

1. **ḫazīne-i sulṭāna:**-*a*
   Gazel 62
   Mısra: **6**
   Sultanın hazinesi

   5. Göñlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
   6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

ḥāżır:

1. **ḥāżır:**
   Kıt'a 15
   Mısra: **2**
   Huzurda olan, kaybolmayan

   1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
   2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

ḫażret-i ḥaḳ:

1. **ḥażret-i ḥaḳ:**
   Gazel 120
   Mısra: **11**
   Allah (cc)

   11. Ḳādī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳ
   12. Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

2. **ḥaźret-i ḥaḳḳa:**-*a*
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Allah (cc)

   7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
   8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

ḥażret-i ʿİsā:

1. **ḥażret-i ʿİsāya:**-*ya*
   Gazel 124
   Mısra: **2**
   Hz. İsa (as) peygamber (Sevgili put'a benzetilmiş Hristiyanların peygamberi de Hz. İsa (as) olması bağlamında)

   1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
   2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

ḥażret-i ʿİzzet:

1. **ḥażret-i ʿİzzetden:**-*den*
   Gazel 118
   Mısra: **4**
   Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik

   3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
   4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

ḥażret-i paşa:

1. **ḥażret-i paşa:**
   Kaside 1
   Mısra: **38**
   Paşa hazretleri (İbrahim Paşa: Paşa'nın sadaret makamına geçişi 27 Haziran 1523 Cumartesi)

   37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
   38. Cihān-ı luṭf u kerem yaʿnī ḥażret-i paşa

hecr:

1. **hecre:**-*e*
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Ayrılık

   5. Var ey vaṣl ile şād olan ağla kim
   6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

2. **hecr:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Ayrılık

3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

hecrüñ şebi:

1. **hecrüñ şebinde:**-*n, -de*
   Gazel 7
   Mısra: **5**
   Ayrılık gecesi

   5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
   6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

hele:

1. **hele:**
   Gazel 3
   Mısra: **14**
   Özellikle, bilhassa

   13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
   14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

2. **hele:**
   Müfret 7
   Mısra: **2**
   Özellikle, bilhassa

   1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
   2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḫażarīce

hemān:

1. **hemān:**
   Gazel 3
   Mısra: **8**
   Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin ṣımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

2. **hemān:**
   Müfret 3
   Mısra: **2**
   Ancak, ama

   1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
   2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

3. **hemān:**
   Gazel 77
   Mısra: **3**
   Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden

   3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
   4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

4. **hemān:**
   Gazel 136
   Mısra: **10**
   O anda

   9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
   10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

hemdem:

1. **hemdem:**
   Gazel 72
   Mısra: **4**
   Dost, arkadaş

   3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
   4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

hemīn:

1. **hemīn:**
   Gazel 76
   Mısra: **9**
   Hemen

   9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
   10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

2. **hemīn:**
   Gazel 88
   Mısra: **2**
   Böyle

   1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
   2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

3. **hemīn:**
   Gazel 92
   Mısra: **4**
   Hemen

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

hemīşe:

1. **hemīşe:**
   Kaside 1
   Mısra: **34**
   Her zaman, daima

   33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

2. **hemīşe:**
   Gazel 72
   Mısra: **3**
   Her zaman, daima

   3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
   4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

3. **hemīşe:**
   Gazel 136
   Mısra: **4**
   Her zaman, daima

   3. Ṣūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
   4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

hemnişīn:

1. **hemnişīndür:**-*dür*
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Can dostu

   3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

hemtā:

1. **hemtā:**
   Gazel 2
   Mısra: **4**
   Denk, eş

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

hengām-ı gül:

1. **hengām-ı gülde:**-*de*
   Gazel 33
   Mısra: **10**
   Gül mevsimi II Bahar

   9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
   10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

henūz:

1. **henūz:**
   Kaside 1
   Mısra: **26**
   Hala, daha

   25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
   26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

2. **henüz:**
   Gazel 49
   Mısra: **3**
   Hala, daha

   3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
   4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

hep:

1. **hep:**
   Müfret 3
   Mısra: **1**
   Hepsi, tamamı

   1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
   2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

2. **hep:**
   Gazel 72
   Mısra: **9**
   Herkes, hepsi

   9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
   10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

3. **hep:**
   Gazel 127

Mısra: **4**
Hepsi, tamamı

3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

her:

1. **her:**
Gazel 2
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

2. **her:**
Kaside 2
Mısra: **2**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

3. **her:**
Kaside 2
Mısra: **4**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

4. **her:**
Kaside 2
Mısra: **7**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

5. **her:**
Kaside 2
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

6. **her:**
Gazel 4
Mısra: **13**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

7. **her:**
Gazel 5
Mısra: **7**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

8. **her:**
Gazel 11
Mısra: **1**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

9. **her:**
Gazel 12
Mısra: **1**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

10. **her:**
Gazel 16
Mısra: **4**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

11. **her:**
Gazel 23
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

12. **her:**
Gazel 25
Mısra: **1**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

13. **her:**
Gazel 25
Mısra: **2**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

14. **her:**
Gazel 25
Mısra: **3**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

15. **her:**
Gazel 25
Mısra: **4**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

16. **her:**
Gazel 25
Mısra: **5**

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

17. **her:**
Gazel 25
Mısra: **7**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

18. **her:**
Gazel 25
Mısra: **8**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

19. **her:**
Gazel 32
Mısra: **5**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

20. **her:**
Gazel 33
Mısra: **4**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn üʿabīrefşān olur

21. **her:**
Gazel 50
Mısra: **8**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

22. **her:**
Gazel 50
Mısra: **8**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

23. **her:**
Gazel 53
Mısra: **6**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

24. **her:**
Gazel 55
Mısra: **6**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

25. **her:**
Gazel 59
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Hilʿat-i zībāgeyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

26. **her:**
Gazel 64
Mısra: **9**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

27. **her:**
Gazel 85
Mısra: **7**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

28. **her:**
Gazel 90
Mısra: **2**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

29. **her:**
Gazel 94
Mısra: **7**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

30. **her:**
Gazel 94
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

31. **her:**
Gazel 106
Mısra: **9**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

32. **her:**
Gazel 112
Mısra: **7**

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

33. **her:**
Gazel 136
Mısra: **5**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

1. **her bir:**
Gazel 39
Mısra: **2**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

2. **her bir:**
Kaside 2
Mısra: **9**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

3. **her biri:**-*i*
Gazel 23
Mısra: **3**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

4. **her biri:**-*i*
Gazel 82
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

3. **her biri:**-*i*
Gazel 106
Mısra: **10**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

her dem:

1. **her dem:**
Kaside 1
Mısra: **71**
Her an, daima

71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

2. **her demde:**-*de*
Gazel 133
Mısra: **10**
Her an, daima

9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿiṣyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

her gice:

1. **her gice:**
Gazel 56
Mısra: **3**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

2. **her gice:**
Gazel 57
Mısra: **5**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her gice merhem ṣararken sīne-i mecruḥuma
6. Tīr-i ġamzeñden cigerde aġulu peykān ḳoduñ

her ḳaçan:

1. **her ḳaçan:**
   Gazel 59
   Mısra: **1**
   Her ne vakit, ne zaman ki

   1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
   2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

2. **her ḳaçan:**
   Gazel 104
   Mısra: **4**
   Her ne vakit, ne zaman ki

   3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
   4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

her kimse:

1. **her kimse:**
   Gazel 105
   Mısra: **7**
   Herkes

   7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
   8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

her laḥẓa:

1. **her laḥẓa:**
   Gazel 39
   Mısra: **10**
   Her an

   9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
   10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

her ne:

1. **her ne:**
   Gazel 62
   Mısra: **2**
   Hangi, hangi (şey ki)

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

2. **her ne:**
Gazel 118
Mısra: **5**
Hangi, hangi (şey ki)

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẕ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

her niçe:

1. **her niçe:**
Gazel 118
Mısra: **7**
Her ne zaman

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

her ṭarafdan:

1. **her ṭarafdan:**-*dan*
Gazel 96
Mısra: **8**
Her yer, her bölge, her yan

7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

her yan:

1. **her yana:**-*a*
Gazel 36
Mısra: **6**
Her taraf, her yön

5. Girüp meydāna ʿuşşāḳ arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

2. **her yaña:**-*a*
Gazel 101
Mısra: **6**
Her taraf, her yön

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

her zamān:

1. **her zamān:**
   Gazel 96
   Mısra: **5**
   Her zaman

   5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
   6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

hercāyī:

1. **hercāyī:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **1**
   Şıpsevdi, sebatsız, kararsız

   1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
   2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

2. **hercāyīler:**-*ler*
   Gazel 53
   Mısra: **5**
   Şıpsevdi, sebatsız, kararsız

   5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
   6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

hergiz:

1. **hergiz:**
   Gazel 18
   Mısra: **5**
   Asla

   5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
   6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

hergiz zamān:

1. **hergiz zamān:**
   Gazel 119
   Mısra: **7**
   Hiç bir zaman

   7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
   8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

hevādār:

1. **hevādārı:**-*ı*
   Gazel 32
   Mısra: **9**
   Hevesli, meyilli (kimse), aşık, tutkun

   9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
   10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

hevāya yelten-:

1. **hevāya yeltenüp:**-*üp*
   Gazel 57
   Mısra: **9**
   Özentiye çalışmak

   9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
   10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

heves:

1. **heves:**-, -
   Gazel 77
   Mısra: **3**
   Arzu, istekler

   3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
   4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

heves-i laʿl-i şekerḫā:

1. **heves-i laʿl-i şekerḫālar:**-*lar*
   Gazel 108
   Mısra: **10**
   Şeker gibi tatlı dudak hevesi

   9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
   10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

heves-i zülf-i semensā:

1. **heves-i zülf-i semensālar:**-*lar*
   Gazel 108
   Mısra: **1**
   Yasemin gölgeli zülfün özlemi

   1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
   2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

heves et-:

1. **hevesin ide:**-*e*
   Gazel 107
   Mısra: **10**
   Arzunu gerçekleştirmek, istediğini yapmak

   9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
   10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

hey:

1. **hey:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

   1. Saña söylerin diñle hey derdmend
   2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

2. **hey:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **hey:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

   3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. **hey:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

   3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
   4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **hey:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **hey:**
Murabba 4
Mısra: **4**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

7. **hey:**
Gazel 5
Mısra: **10**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

8. **hey:**
Kıt'a 5
Mısra: **3**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

9. **hey:**
Gazel 7
Mısra: **4**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

10. **hey:**
Kıt'a 7
Mısra: **1**

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

11. **hey:**
Gazel 14
Mısra: **9**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

12. **hey:**
Gazel 33
Mısra: **7**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

13. **hey:**
Gazel 46
Mısra: **6**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

14. **hey:**
Gazel 56
Mısra: **8**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāṣıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

15. **hey:**
Gazel 57
Mısra: **9**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

16. **hey:**
Gazel 83
Mısra: **4**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

17. **hey:**
Gazel 85
Mısra: **1**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāṣıḳlaruñ var bir de ben

18. **hey:**
Gazel 101
Mısra: **5**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

19. **hey:**
Gazel 108
Mısra: **9**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

20. **hey:**
Gazel 123
Mısra: **5**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

21. **hey:**
Gazel 124
Mısra: **5**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

22. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **1**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

23. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **1**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

24. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **2**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

25. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **4**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

26. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **5**

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

27. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **6**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

28. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **8**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

29. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **10**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

30. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **12**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
12. Şāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

31. **hey:**
Gazel 141
Mısra: **14**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

hey dirīġ:

1. **hey dirīġ:**
   Gazel 105
   Mısra: **5**
   Çok yazık

   5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
   6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

hey meded:

1. **hey meded:**
   Gazel 13
   Mısra: **9**
   Yardım, imdat

   9. Hey meded ġamzeler füsūnından
   10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

heyhāt:

1. **heyhāt:**
   Gazel 136
   Mısra: **15**
   Yazık, ne yazık

   15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
   16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

hezār:

1. **hezār:**
   Kaside 1
   Mısra: **9**
   Bin, pek çok

   9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
   10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

2. **hezār:**
   Kaside 1
   Mısra: **12**
   Bin, pek çok

11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine ṣaldı naẓar
12. Ezel muṣavvirine eyledi hezār ŝenā

3. **hezār:**
Gazel 3
Mısra: **5**
Bin, pek çok

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

4. **hezār:**
Gazel 141
Mısra: **7**
Bin, pek çok

7. Gönlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

hezār ḥayf:

1. **hezār ḥayf:**
Gazel 136
Mısra: **15**
Binlerce yazık, çok yazık

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

hezārān:

1. **hezārān:**
Gazel 10
Mısra: **1**
Binlerce, pek çok

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

2. **hezārān:**
Gazel 91
Mısra: **6**
Binlerce, pek çok

5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

hīç:

1. **hīç:**
   Gazel 6
   Mısra: **10**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
   10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

2. **hiç:**
   Gazel 12
   Mısra: **5**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
   6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

3. **hīç:**
   Gazel 21
   Mısra: **2**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
   2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

4. **hīç:**
   Gazel 75
   Mısra: **10**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
   10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

5. **hīç:**
   Gazel 80
   Mısra: **5**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
   6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

6. **hīç:**
   Gazel 119
   Mısra: **3**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
   4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

7. **hiç:**
   Gazel 119
   Mısra: **5**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
   6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

8. **hīç:**
   Gazel 129
   Mısra: **4**
   Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

   3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
   4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

hīç bir:

1. **hīç bir:**
   Gazel 73
   Mısra: **5**
   Hiç bir

   5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
   6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

hīç eḥad:

1. **hīç eḥad:**
   Gazel 49
   Mısra: **8**
   Hiç kimse

   7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
   8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

hīç olmaz ise:

1. **hīç olmaz ise:**
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   En azından

   3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
   4. Seni bir göreyin andan öleyim

ḥicāb:

1. **ḥicāb:**
   Gazel 139
   Mısra: **9**
   Perde, örtü II Engel

   9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
   10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

hīçe al-:

1. **hīçe alma:**-*ma*
   Gazel 47
   Mısra: **7**
   Önemsememek, boş vermek

   7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
   8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

hicrān:

1. **hicrān:**
   Gazel 121
   Mısra: **1**
   Ayrılık, ayrılık acısı

   1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
   2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

hidāyet:

1. **hidāyet:**
   Gazel 120
   Mısra: **8**
   Kurtuluş, necat, doğru yol

   7. Maʿṣıyet ẓulmetinde yol azana
   8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

hidmet:

1. **ḫidmet:**
   Gazel 48
   Mısra: **8**
   Hizmet

   7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
   8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

ḫikāyet:

1. **ḫikāyet:**
   Gazel 120
   Mısra: **10**
   Hikaye

   9. ʿIşḳ-ı Mecnūnı añup aġladuġum
   10. Derd-i dilden ḫikāyet olmaz mı

hilāli ḳaş:

1. **hilāli ḳaşlar:**-*lar*
   Gazel 15
   Mısra: **1**
   Hilal şeklinde kavisli kaş

   1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
   2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

ḫılʿat:

1. **ḫılʿatüñdür:**-*ün, -dür*
   Gazel 2
   Mısra: **3**
   Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **ḫılʿat:**
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

   1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
   2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

3. **ḫılʿatine:**-*i, -ne*
   Gazel 112
   Mısra: **3**
   Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

   3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
   4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

4. **ḫılʿat:**
   Gazel 112
   Mısra: **10**
   Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

   9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
   10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

hilʾat-i fāḫir:

1. **ḫilʾat-i fāḫir:**
   Gazel 70
   Mısra: **8**
   Çok kıymetli kaftan

   7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
   8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

hilʿat-i zībā:

1. **hilʿat-i zībā:**
   Gazel 59
   Mısra: **9**
   Güzel elbise

   9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
   10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

himāyet:

1. **ḥimāyet:**
   Gazel 120
   Mısra: **4**
   Koruma, korunma

   3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
   4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

himmet:

1. **himmet:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Lütuf, kerem, yardım

   1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
   2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

hind-i zülfi:

1. **hind-i zülfinüñ:**-*i, -nüñ*
   Gazel 143
   Mısra: **5**
   Siyah zülüf

   5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
   6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

hindūṣıfat:

1. **hindū ṣıfat:**
   Gazel 126
   Mısra: **5**
   Esmer, kara

   5. Yüzi ḳara göñlüme hindūṣıfat
   6. ʿIşḳ odı dāġ urdı nişān eyledi

ḫıred-i ḫurdeşinās:

1. **ḫıred-i ḫurdeşināsı:**-*ı*
   Gazel 70
   Mısra: **4**
   İncelikleri anlayan akıl

   3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
   4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

ḫırmān:

1. **ḫırmān:**
   Gazel 121
   Mısra: **2**
   Mahrumluk, mahrumiyet

   1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
   2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

ḥisāb et-:

1. **ḥisāb idüp:**-*üp*
   Gazel 42
   Mısra: **9**
   Hesaplamak

9. Ḥisāb idüp yazarsañ ḳullaruñı
10. Efendi ʿAmrīyi serdeftere yaz

<u>ḫışm:</u>

1. **ḫışm:**
   Gazel 55
   Mısra: **7**
   Öfke, kızgınlık, gazap

   7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
   8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

2. **ḫışmuñ:**-*uñ*
   Gazel 85
   Mısra: **1**
   Öfke, kızgınlık, gazap

   1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
   2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

<u>ḫışm-ı çeşm:</u>

1. **ḫışm-ı çeşmüñle:**-*üñ, -le*
   Gazel 92
   Mısra: **8**
   Gözlerin gazabı (sevgilinin aşığa gazap veren bakışı)

   7. Cān didükleri ḳalmadı tende
   8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

<u>ḫışşe:</u>

1. **ḫışṣesi:**-*si*
   Gazel 28
   Mısra: **8**
   Pay

   7. Ne ḳışṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
   8. Ġam ḥışṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

<u>ḫīz-i bī ḥayā:</u>

1. **ḫīz-i bī ḥayā:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **1**
   Hislenerek hayasızca coşma

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

ḫô:

1. **ḫô:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **4**
   Ben, kendim (ḫod)

   3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
   4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

ḫöcre:

1. **ḫöcreme:**-*me*
   Gazel 134
   Mısra: **9**
   Oda

   9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḫöcreme benüm
   10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

ḫôd:

1. **ḫôd:**
   Kaside 1
   Mısra: **73**
   Kendi

   73. Neʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
   74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

ḫôd felek:

1. **ḫôd felek:**
   Gazel 135
   Mısra: **3**
   Kendi şansı, bahtı

   3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
   4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

hodnümālık:

1. **ḫodnümālıḳdan:**-*dan*
   Gazel 45
   Mısra: **6**
   Gösteriş meraklısı olmak

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

ḥoḳḳabāz:

1. **ḥoḳḳabāzı:**-*ı*
   Gazel 122
   Mısra: **5**
   Hilekar, dolandırıcı II Sevgilinin aşığı kandıran ağzı

   5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
   6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

ḥoḳḳa-i yāḳūt:

1. **ḥoḳḳa-i yāḳūtda:**-*da*
   Gazel 82
   Mısra: **7**
   Yakut kutusu II Sevgilinin ağzı (dudağın rengi ve içinde inci gibi dişleri olaması bağlamında)

   7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
   8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

ḫôş:

1. **ḫôş:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Sarhoşluk

   3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **ḫoş:**
   Gazel 58
   Mısra: **6**
   İyi, uyumlu

   5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
   6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

3. **ḫôş:**
   Gazel 80
   Mısra: **4**
   Güzel, iyi, latif

   3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
   4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

4. **ḫôş:**
   Gazel 112
   Mısra: **10**
   Güzel, iyi, latif

   9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
   10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

5. **ḫôş:**
   Gazel 134
   Mısra: **11**
   Güzel, iyi, latif

   11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
   12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

6. **ḫôş:**
   Gazel 136
   Mısra: **11**
   Güzel, iyi, latif

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

7. **ḫôş:**
   Gazel 136
   Mısra: **11**
   Güzel, iyi, latif

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

hôş bu:

1. **ḫôş bu:**
   Gazel 111
   Mısra: **4**
   Güzel koku

   3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
   4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

hôş geç-:

1. **ḫôş geçelüm:**-*e, -lüm*
   Gazel 88
   Mısra: **2**
   İyi, hoş vakit geçirmek

1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

<u>ḫoş var-:</u>

1. **ḫoş varalum:**-*a, -lum*
   Gazel 14
   Mısra: **10**
   Tamam gidelim, iyi gidelim

   9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
   10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

<u>ḫoş zamān:</u>

1. **ḫoş zamān:**
   Gazel 136
   Mısra: **4**
   Güzel ve hoş zaman

   3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
   4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

<u>ḫoşca:</u>

1. **ḫoşca:**
   Gazel 64
   Mısra: **3**
   Hoş bir tarzda, iyice, güzelce

   3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
   4. Beng ile söz geçicek büse-i şīrīn dilemek

<u>ḫūb:</u>

1. **ḫūblar:**-*lar*
   Kıt'a 2
   Mısra: **6**
   Güzeller, dilberler

   5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
   6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

2. **ḫūblar:**-*lar*
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Güzeller, dilberler

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **ḫūba:**-*a*
Kıt'a 9
Mısra: **1**
Güzeller, dilberler

1. Senden özge ḫūba gönlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

4. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 19
Mısra: **12**
Güzeller, dilberler

11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

5. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 21
Mısra: **10**
Güzeller, dilberler

9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

6. **ḫūbı:**-*ı*
Gazel 25
Mısra: **1**
Güzeller, dilberler

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

7. **ḫūblarla:**-*lar, -la*
Gazel 45
Mısra: **10**
Güzeller, dilberler

9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

8. **Ḫūblar:**-*lar*
Gazel 59
Mısra: **7**
Güzeller, dilberler

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

9. **ḫūblarda:**-*lar, -da*
Gazel 82
Mısra: **9**
Güzeller, dilberler

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

10. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 83
Mısra: **7**
Güzeller, dilberler

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

11. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 94
Mısra: **7**
Güzeller, dilberler

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

12. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 108
Mısra: **9**
Güzeller, dilberler

9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

13. **ḫūblardan:**-*lar, -dan*
Gazel 120
Mısra: **12**
Güzeller, dilberler

11. Ḳādī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳ
12. Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

<u>hūb ol-:</u>

1. **ḫūb olur:**-*ur*
Gazel 24
Mısra: **2**
Güzel, hoş, tatlı

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

2. **ḫūb olur:**-*ur*
Gazel 29
Mısra: **1**
Güzel, hoş, tatlı

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

ḫudā:

1. **ḫudānuñ:**-*nuñ*
Gazel 68
Mısra: **5**
Allah, tanrı, cenâbıhak

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Būse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

2. **ḫudāya:**-*ya*
Gazel 113
Mısra: **2**
Allah, tanrı, cenâbıhak

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çıḳ Ḫudāya işmarla

ḫükm:

1. **ḫükmine:**-*in, -e*
Murabba 1
Mısra: **2**
Hakimiyet

1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
2. Ḫükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

ḫuld:

1. **ḫuldı:**-*ı*
Gazel 107
Mısra: **11**
Cennet

11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

hümāsāye havāsı:

1. **hümāsāye havāsını:**-*nı-sı, -nı*
   Gazel 77
   Mısra: **3**
   Şans, zenginlik isteği

   3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
   4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

ḥumret:

1. **ḥumret:**
   Gazel 29
   Mısra: **8**
   Kırmızılık, kızıllık II Utanma ile yüzün aldığı renk

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

ḫūn eyle-:

1. **ḫūn eyleme:**-*me*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Yaralamak, kanatmak

   1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
   2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

ḫūn-ı ʿāşık:

1. **ḫūn-ı ʿāşıḳdur:**-*dur*
   Gazel 21
   Mısra: **5**
   Aşığın kanı

   5. Āsumān-ı dergehüñde ḫūn-ı ʿāşıḳdur şafaḳ
   6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

ḫūn-ı ciger:

1. **ḫūn-ı cigerden:**-*den*
   Gazel 26
   Mısra: **5**
   Ciğer kanı

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

2. **ḫūn-ı ciğer:**
Gazel 32
Mısra: **8**
Ciğer kanı

7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

3. **ḫūn-ı cigerdür:**-*dür*
Gazel 65
Mısra: **6**
Ciğer kanı

5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

<u>ḥūr u perī:</u>

1. **ḥūr u perī:**
Gazel 30
Mısra: **10**
Huri ve peri

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

<u>ḫūrī:</u>

1. **ḥūrī:**
Gazel 38
Mısra: **4**
Cennet kızı

3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

2. **ḥūrisin:**-*sin*
Gazel 92
Mısra: **9**
Cennet kızı

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

3. **ḥūrī:**
Gazel 106

Mısra: **12**
Cennet kızı

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

ḥūr-ı behişt:

1. **ḥūr-ı behişte:**-*e*
Gazel 22
Mısra: **8**
Cennet kızı

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

ḥūr-ı Firdevs-i berīn:

1. **ḥūr-ı firdevs-i berīn:**
Gazel 109
Mısra: **8**
Cennetin en yüce hurisi

7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

ḥūr-ı ʿīn:

1. **ḥūr-ı ʿīn:**
Gazel 18
Mısra: **5**
İri ve güzel gözlü huri II Sevgili

5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

ḫurmā:

1. **ḫurmāsı:**-*sı*
Gazel 63
Mısra: **4**
Hurma meyvesi

3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẓm iden yiter
4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

hurrem ol-:

1. **ḫurrem olup:**-*up*
   Gazel 12
   Mısra: **7**
   Sevinçli, şen, gönül açıcı

   7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
   8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

hūrşīd:

1. **ḫūrşīd:**
   Gazel 77
   Mısra: **12**
   Güneş

   11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
   12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

2. **ḫūrşīd:**
   Gazel 86
   Mısra: **2**
   Güneş

   1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
   2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

hūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ:

1. **ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ:**
   Gazel 51
   Mısra: **8**
   Aşk alemini aydınlatan güneş

   7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
   8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

hūrşīd-i dıraḫşānşekil:

1. **ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil:**
   Gazel 66
   Mısra: **2**
   Parlak şekilli güneş II Sevgilinin sinesi

   1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
   2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

hūrşīd-i fikret:

1. **ḫūrşīd-i fikretüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **57**
   Düşünce güneşi

   57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
   58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

ḫūrşīd-i nūrefşān:

1. **ḫūrşīd-i nūrefşānuma:**-*um, -a*
   Gazel 102
   Mısra: **8**
   Nur saçan güneş II Sevgilinin yüzü

   7. ʿAks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
   8. Zerdrūy oldı dimeñ ḫūrşīd-i nūrefşānuma

hūrşīd-i raḫşān:

1. **ḫūrşīd-i raḫşānum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **8**
   Parlak Güneş II Sevgili

   7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
   8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

ḫūrşīd-i tābān:

1. **ḫūrşīd-i tābān:**
   Gazel 21
   Mısra: **7**
   Parlak güneş II Sevgilinin sinesi

   7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
   8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

ḫüsn:

1. **ḫüsn:**
   Gazel 2
   Mısra: **3**
   Güzellik

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **ḥüsninün:**-*in, -ün*
   Gazel 19
   Mısra: **12**
   Güzellik

   11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
   12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

3. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
   Gazel 33
   Mısra: **9**
   Güzellik

   9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
   10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

4. **hüsn:**
   Gazel 79
   Mısra: **6**
   Güzellik

   5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
   6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

5. **ḥüsn:**
   Gazel 124
   Mısra: **4**
   Güzellik

   3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
   4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

6. **ḥüsnüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 137
   Mısra: **3**
   Güzellik

   3. Ḫüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
   4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

<u>hüsn ili:</u>

1. **ḥüsn ili:**
   Gazel 13
   Mısra: **1**
   Güzellik ülkesi

1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

2. **ḥüsn ili:**
Kıt'a 16
Mısra: **1**
Güzellik ülkesi

1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

3. **ḥüsn ili:**
Gazel 115
Mısra: **2**
Güzellik ülkesi

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

4. **ḥüsn iline:**-*ne*
Gazel 83
Mısra: **8**
Güzellik ülkesi

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

5. **ḥüsn iline:**-*ne*
Gazel 94
Mısra: **6**
Güzellik ülkesi

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

ḥüsn ü behā:

1. **ḥüsn ü behāda:**-*da*
Gazel 87
Mısra: **8**
Güzellik ve tatlılık

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

ḥüsn ü behcet:

1. **ḥüsn ü behcete:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **15**
   Güzellik ve sevinç

   15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
   16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

ḥüsn ü cemāl:

1. **ḥüsn ü cemāl:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Güzellik

   3. Neye ġırresin behcete bilmezin
   4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

ḥüsnüñ zamānı:

1. **ḥüsnüñ zamānı:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Güzellik zamanı

   3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

ḫusrev-i şīrīnzebān:

1. **ḫusrev-i şīrīnzebānumdur:**-*um, -dur*
   Gazel 81
   Mısra: **4**
   Tatlı dilli Hüsrev

   3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
   4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

hūy u hāy:

1. **hūy u hāy:**
   Gazel 105
   Mısra: **2**
   Boşa gitmek, boşa geçmek

   1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
   2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

ḫużūr:

1. **ḫużūr:**
   Gazel 35
   Mısra: **11**
   İç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma

   11. Ḫużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
   12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

2. **ḫużūr:**
   Gazel 136
   Mısra: **11**
   İç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḫużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

2.11. I-ʿI

ırak:

1. **ırak̦:**
   Gazel 74
   Mısra: **5**
   Uzak

   5. Sen güneşden ırak̦ yaşum gibi
   6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

ıral-:

1. **ıralmaya:**-*ma, -ya*
   Kaside 1
   Mısra: **90**
   Uzaklaşmak

   89. Sürūr u z̲evk̦ ile ʿālemde müstedām olasın
   90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī z̲ıll-ı Ḫudā

2. **ıraldı:**-*dı*
   Gazel 97
   Mısra: **3**
   Uzaklaşmak

   3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
   4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

ırla-:

1. **ırlayalum:**-*ya, -lum*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Şarkı söylemek, terennüm etmek

   3. Çalalum çaġıralum ırlayalum iç içelüm
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **ırlayalum:**-*yalum*
   Kıt'a 16
   Mısra: **3**
   Şarkı söylemek, terennüm etmek

   3. Irlayalum maḥabbet aḥvālin
   4. Getürüñ bāde-i ṣafābaḫşı

3. **ırladup:**-*up*
   Gazel 130
   Mısra: **11**
   Şarkı söyletmek, terennüm ettirmek

   11. Terāne ırladup ʿuşşāḳa şevḳuñ
   12. Çağırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

ırmaġ:

1. **ırmaġ:**
   Gazel 101
   Mısra: **6**
   Büyük akarsu II Gözyaşı

   5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
   6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

ışır-:

1. **ışırup:**-*up*
   Gazel 108
   Mısra: **5**
   Dişlerini geçirmek

   5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
   6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

ʿışḳ:

1. ʿ**ışḳuñı:**-*uñ, -ı*
   Kıt'a 9
   Mısra: **3**
   Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

2. ʿ**ışḳ:**
   Gazel 29
   Mısra: **10**
   Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

3. ʿ**ışḳ:**
Gazel 31
Mısra: **1**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

4. ʿ**ışḳ:**
Gazel 40
Mısra: **11**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

5. ʿ**ışḳ:**
Gazel 40
Mısra: **7**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

6. ʿ**ışḳ:**
Gazel 45
Mısra: **3**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

7. ʿ**ışḳ:**
Gazel 47
Mısra: **9**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

9. ʿIşḳ işin ʿAmrī vü Mecnūn itdi fāş
10. Külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni şāʿ

8. ʿ**ışḳ:**
Gazel 54
Mısra: **7**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

9. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 63
Mısra: **7**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

10. ʿ**ışḳ:**
Gazel 70
Mısra: **8**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

11. ʿ**ışḳ:**
Gazel 72
Mısra: **3**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

12. ʿ**ışḳum:**-*um*
Gazel 72
Mısra: **14**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

13. ʿ**ışḳuña:**-*uñ, -a*
Gazel 90
Mısra: **13**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

14. ʿ**ışkı:**-*ı*
Gazel 95
Mısra: **2**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
2. ʿIşkı ʿālemde dāstān eyle

15. ʿ**ışḳ:**
Gazel 114
Mısra: **10**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

16. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 128
Mısra: **1**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Niçe bir eyleyem ʿışḳḳ nihānī
2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

17. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 130
Mısra: **3**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

18. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 130
Mısra: **19**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

19. ʿ**ışḳ:**
Gazel 133
Mısra: **7**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

20. ʿ**ışḳ:**
Gazel 139
Mısra: **1**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

21. ʾ**ışkuñ:**-*uñ*
Gazel 99
Mısra: **11**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

22. ʾ**ışk:**
Gazel 110
Mısra: **6**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

23. ʿ**ışḳ :**
Gazel 45
Mısra: **5**
Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

<u>ʿışḳ āsitānesi:</u>

1. ʿ**ışḳ āsitānesinde:**-*n, -de*
Gazel 99
Mısra: **13**
Aşk dergahı, aşk kapısı

13. ʿIşḳ āsitānesinde yüzin ḫāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

<u>ʿışḳ āteşi:</u>

1. ʿ**ışḳ āteşidür:**-*dür*
Gazel 65
Mısra: **2**
Aşk ateşi II Aşkın verdiği yürek yangını

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

<u>ʿışḳ bāzārı:</u>

1. ʿ**ışḳ bāzārında:**-*n, -da*
Gazel 47

Mısra: **8**
Aşk pazarı II Aşıklar arasında

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

ʿışḳ cāmı:

1. ʿ**ışḳ cāmın:**-*n*
   Gazel 47
   Mısra: **3**
   Aşk kadehi

   3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
   4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

2. ʿ**ışḳ cāmın:**-*n*
   Gazel 93
   Mısra: **9**
   Aşk kadehi

   9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
   10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

3. ʿ**ışḳ cāmın:**-*ın*
   Gazel 122
   Mısra: **4**
   Aşk kadehi

   3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
   4. Ezelden ʿışḳ cãmın ṭatdı gitdi

ʿışḳ erbābı:

1. ʿ**ışḳ erbābı:**
   Gazel 40
   Mısra: **9**
   Aşıklar

   9. ʿIşḳ erbābı içre memdūḥuz
   10. Zühd aṣḥābı içre meẕmūmuz

ʿışḳ mesti:

1. ʿ**Işḳ mesti:**
   Gazel 73

Mısra: **9**
Aşk sarhoşu, aşktan kendini kaybetmiş olan

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

ʿişk meyḫānesi:

1. ʿ**ışk meyḫānesine:**-*ne*
Murabba 2
Mısra: **3**
Aşk meyhanesi

3. ʿIşk meyḫānesine bīser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

ʿışk odı:

1. ʿ**ışḳ odıdur:**-*dur*
Gazel 41
Mısra: **6**
Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

5. Nerm ider ḳatı göñlüni āhum
6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

2. ʿ**ışḳ odı:**
Gazel 126
Mısra: **6**
Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

5. Yüzi ḳara göñlüme hindūṣıfat
6. ʿIşḳ odı dāġ urdı nişān eyledi

3. ʿ**ışḳ odına:**-*na*
Gazel 139
Mısra: **10**
Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını
9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

4. ʿ**ışḳ odına:**-*na*
Gazel 11
Mısra: **4**
Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

5. ʿ**ışḳ odında:**-*n*, -*da*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

   3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
   4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

ʿışḳ oyunı:

1. ʿ**Işḳ oyunı:**
   Gazel 15
   Mısra: **8**
   Aşk oyunu, sevda yolu

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

ʿışḳ rümūzı:

1. ʿ**ışḳ rümūzın:**-*n*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Aşk sırları

   1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
   2. Varalum meykedede ʿışḳ rümūzın açalum

ʿışḳ serḫôşu:

1. ʿ**ışḳ serḫôşları:**
   Gazel 107
   Mısra: **6**
   Aşk sarhoşları, aşktan kendinden geçmiş

   5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
   6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

2. ʿ**ışḳ serḫôşları:**
   Gazel 107
   Mısra: **12**
   Aşk sarhoşları, aşktan kendinden geçmiş

   11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
   12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

ʿışḳ tācı:

1. ʿ**ışḳ tācın:**-*n*
   Gazel 46
   Mısra: **9**
   Aşk tacı

   9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
   10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

2. ʿ**ışḳ tācın:**-*n*
   Gazel 107
   Mısra: **2**
   Aşk tacı
   1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
   2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

ʿışḳ u maḥabbet:

1. ʿ**ışḳ u maḥabbetden:**-*den*
   Gazel 118
   Mısra: **6**
   Aşk ve sevgi

   5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
   6. Ḥaẓ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

ʿışḳ yolı:

1. ʿ**ışḳ yolına:**-*na*
   Gazel 73
   Mısra: **13**
   Aşk yolu

   13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
   14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

ʿışḳ-ı mecaz:

1. ʿ**ışḳ-ı mecaza:**-*a*
   Gazel 110
   Mısra: **8**
   Mecaz aşk (dünyevi sevgi)

   7. Hakīkat ʾimini taʾlīm kılsun
   8. Virüñ dil tıflını ʿışḳ-ı mecaza

ʿışḳ-ı Mecnūn:

1. ʿ**ışḳ-ı Mecnūnı:**-*ı*
   Gazel 120
   Mısra: **9**
   Mecnun'un aşkı (bkz. Leyla ile Mecnun)

   9. ʿIşḳ-ı Mecnūnı añup aġladuġum
   10. Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı

ʿışḳ-ı mey:

1. ʿ**ışḳ-ı meyiyle:**-*y, -le*
   Gazel 134
   Mısra: **11**
   Aşk şarabı

   11. ʿIşḳ-ı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
   12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

ʿışḳ-ı pāk:

1. ʿ**ışḳ-ı pāk:**
   Gazel 136
   Mısra: **9**
   Saf, temiz aşk

   9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
   10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

ʿışḳuñ yelāli:

1. ʿ**ışḳuñ yelāli:**-*uñ*
   Gazel 130
   Mısra: **12**
   Aşk şarkısı

   11. Terāne ırladup ʿuşşāḳa şevḳuñ
   12. Çaġırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

ışmarla-:

1. **ışmarla:**
   Gazel 113
   Mısra: **2**
   Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

1. Cānı bir dilrübāya ışmarla
2. Aradan çıḳ Ḫudāya ışmarla

2. **ışmarla:**
Gazel 113
Mısra: **1**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

1. Cānı bir dilrübāya ışmarla
2. Aradan çıḳ Ḫudāya ışmarla

3. **ışmarla:**
Gazel 113
Mısra: **4**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

3. Al kilīdin göñül hazīnesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşāya ışmarla

4. **ışmarla:**
Gazel 113
Mısra: **6**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

5. Ruḥ āyīnesin mücellā ḳıl
6. Andan ol mehliḳāya ışmarla

5. **ışmarla:**
Gazel 113
Mısra: **8**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

7. Dil-i şeydāñı uşladı virsün
8. Dilber-i pürcefāya ışmarla

6. **ışmarla:**
Gazel 113
Mısra: **10**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

7. **ışmarla:**
Gazel 113
Mısra: **12**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

11. Kuḥl içün ḫāk-i payın isterseñ
12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

8. **ışmarlamaḳ:**
Gazel 24
Mısra: **3**
Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

<u>ıżṭırāb:</u>

1. **ıżṭırāb:**
Gazel 6
Mısra: **2**
Acı, keder

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

2.12. İ-ʿİ

ʿibādet:

1. ʿ**ibādet:**
   Gazel 7
   Mısra: **10**
   Tapma, tapınma, kulluk etme

   9. Sücūd it mest olup yār işiginde
   10. Yeter ʿuşşāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

iç-:

1. **içerem:**-*er, -em*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

   1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
   2. İçerem āb-ı feraḥbaḫşı mübārek rūzdur

2. **içüp:**-*üp*
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

   9. Melāmet iderler ṣaḳın ʿākıbet
   10. Şarāb-ı ġurūrı içüp olma mest

3. **içinde:**-*in, -de*
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   İç kısım

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

4. **içsem:**-*se, -m*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

   1. Göyündi odlara baġrum kebābı
   2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

5. **içüp:**-*üp*
   Gazel 22

Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḫūr-ı behişte gül midür bülbül midür

6. **içerem:**-*er, -em*
Gazel 26
Mısra: **5**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

7. **içe:**-*e*
Gazel 50
Mısra: **10**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

8. **içdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 65
Mısra: **6**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

9. **içilen:**-*il, -en*
Gazel 68
Mısra: **2**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

10. **içmesem:**-*me, -se, -m*
Gazel 68
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

11. **içelüm:**-*e, -lüm*
Gazel 107

Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

12. **içüp:**-*üp*
Gazel 107
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

13. **içüp:**-*üp*
Gazel 117
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uṣṣāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

14. **içmedin:**-*medin,* -
Gazel 117
Mısra: **8**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uṣṣāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

15. **iç:**
Gazel 119
Mısra: **10**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

16. **iç:**
Gazel 136
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

17. **içer:**-*er*
Gazel 11

Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

18. **içinde:**-*in, -de*
Gazel 53
Mısra: **7**
Bir şeyin iç kısmı

7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
8. Göñlüm ṣınıḳlugına yaşum ʿalāmet ancaḳ

19. **içindeki:**-*in, -de, -ki*
Gazel 79
Mısra: **10**
Dahil, katılmış

9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

4. **içinde:**-*in, -de*
Gazel 95
Mısra: **13**
Dahil, katılmış

13. Dem be dem ḥār-ı ʿışḳ içinde benüm
14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

5. **içinde:**-*in, -de*
Gazel 124
Mısra: **3**
Dahil, katılmış

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

<u>iç içelüm:</u>

1. **iç içelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **3**
Sürekli, durmadan yudumlamak, sen iç bizde içelim

3. Çalalum çaġıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

içinde:

1. **içinde:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **4**
   Arasında

   3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
   4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

2. **içinde:**
   Müfret 6
   Mısra: **1**
   Dahil, katılmış

   1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
   2. Geyik dirler babaña sana āhū

içmezlen-:

1. **içmezlenür:**-*ür*
   Gazel 11
   Mısra: **7**
   İçmemezlik

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

içre:

1. **içre:**
   Gazel 8
   Mısra: **10**
   İçinde, arasında

   9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
   10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

2. **içre:**
   Gazel 9
   Mısra: **6**
   İçinde, arasında

   5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
   6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

3. **içre:**
   Gazel 12

Mısra: **6**
İçinde, arasında

5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

4. **içre:**
Gazel 40
Mısra: **9**
İçinde, arasında

9. ʿIşḳ erbābı içre memdūḥuz
10. Zühd aṣḥābı içre meẕmūmuz

5. **içre:**
Gazel 40
Mısra: **10**
İçinde, arasında

9. ʿIşḳ erbābı içre memdūḥuz
10. Zühd aṣḥābı içre meẕmūmuz

6. **içre:**
Gazel 40
Mısra: **12**
İçinde, arasında

11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

7. **içre:**
Gazel 71
Mısra: **9**
İçinde, arasında

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

8. **içre:**
Gazel 73
Mısra: **11**
İçinde, arasında

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẕarum

9. **içre:**
Gazel 80

Mısra: **6**
İçinde, arasında

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

10. **içre:**
Gazel 92
Mısra: **5**
İçinde, arasında

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

11. **içre:**
Gazel 95
Mısra: **16**
İçinde, arasında

15. Sevelüm serv-i lāleruḫsārı
16. Bāġ-ı ḥüsn içre şādmān eyle

12. **içre:**
Gazel 96
Mısra: **1**
İçinde, arasında

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

13. **içre:**
Gazel 104
Mısra: **2**
İçinde, arasında

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

14. **içre:**
Gazel 110
Mısra: **3**
İçinde, arasında

3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden ṭurımaz ṣofī namaza

15. **içre:**
Gazel 117

Mısra: **2**
İçinde, arasında

1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

<u>için:</u>

1. **için:**
Gazel 8
Mısra: **6**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

2. **için:**
Gazel 12
Mısra: **8**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

3. **için:**
Gazel 31
Mısra: **7**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Leb-i laʿlīnüñ içün aġlamadan
8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

4. **için:**
Gazel 39
Mısra: **3**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı ṣarāb-ı erġavānīdür

5. **için:**
Gazel 44
Mısra: **3**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
4. Gönlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

6. **için:**
Gazel 44
Mısra: **4**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

7. **için:**
Gazel 48
Mısra: **8**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

8. **için:**
Gazel 65
Mısra: **10**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

9. **için:**
Gazel 76
Mısra: **10**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

10. **için:**
Gazel 78
Mısra: **2**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

11. **için:**
Gazel 108
Mısra: **4**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet için dilber-i raʿnālar ile

12. **için:**
Gazel 108
Mısra: **9**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

13. **için:**
Gazel 109
Mısra: **3**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

14. **için:**
Gazel 113
Mısra: **11**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

11. Kuḥl içün ḫāk-i payın isterseñ
12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

15. **için:**
Gazel 116
Mısra: **9**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

16. **için:**
Gazel 124
Mısra: **7**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

17. **için:**
Gazel 129
Mısra: **3**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

id-:

1. **ide:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **67**
   Yapmak, etmek

   67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
   68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

2. **iderdüm:**-*er, -dü, -m*
   Kaside 1
   Mısra: **78**
   Yapmak, etmek

   77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
   78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

3. **idelüm:**-*e, -lüm*
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Bulamak, bulaştırmak

   1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
   2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

4. **iderler:**-*er, -ler*
   Gazel 21
   Mısra: **9**
   Yapmak, etmek

   9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
   10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

5. **ideydi:**-*ey, -di*
   Gazel 42
   Mısra: **4**
   Yapmak, etmek

   3. Ṣımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
   4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

6. **idemedüm:**-*e, -, -dü, -m*
   Gazel 45
   Mısra: **4**
   Yapmak, etmek

   3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
   4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

7. **ideyin:**-*eyin*
Gazel 55
Mısra: **2**
Etmek, eylemek

1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

8. **iden:**-*en*
Gazel 76
Mısra: **1**
Yapmak, etmek

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

9. **iden:**-*en*
Gazel 76
Mısra: **4**
Yapmak, etmek

3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

10. **iden:**-*en*
Gazel 117
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

11. **idermiş:**-*er, -miş*
Gazel 7
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḫaṭṭuñ
8. İdermiş ḳaşlaruñ egri şehādet

12. **iderken:**-*er, -ken*
Gazel 8
Mısra: **9**
Yapmak, etmek

9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

13. **idemez:**-*e, -mez*
    Gazel 8
    Mısra: **12**
    Yapmak, etmek

    11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
    12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

<u>ʿīd:</u>

1. ʿ**īd:**
    Gazel 6
    Mısra: **7**
    Bayram

    7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
    8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. ʿ**īd:**
    Gazel 69
    Mısra: **1**
    Bayram

    1. Bu ne ʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
    2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

3. ʿ**īd:**
    Gazel 69
    Mısra: **12**
    Bayram

    11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
    12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

<u>idegör-:</u>

1. **idegör:**
    Gazel 89
    Mısra: **6**
    Yapmaya devam etmek, yapadurmak

    5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
    6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

<u>iden:</u>

1. **iden:**
    Gazel 140

Mısra: **3**
Ayırmak, uzaklaştırmak

3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

idi:

1. **idi:**
Gazel 49
Mısra: **5**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

2. **idi:**
Gazel 49
Mısra: **9**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

3. **idi:**
Gazel 49
Mısra: **10**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

4. **idi:**
Gazel 68
Mısra: **6**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

5. **idi:**
Gazel 76
Mısra: **13**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

6. **idi:**
Gazel 111
Mısra: **2**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

7. **idi:**
Gazel 123
Mısra: **5**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

8. **idi:**
Gazel 126
Mısra: **3**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

9. **idi:**
Gazel 131
Mısra: **9**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

10. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **1**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

11. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **2**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

12. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **4**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

13. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **4**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

14. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **6**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

15. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **8**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

16. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **10**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

17. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **11**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

18. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **12**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

19. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **14**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

20. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **14**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

21. **idi:**
Gazel 136
Mısra: **16**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

ʿid-i ḫüsn:

1. ʿ**id-i ḫüsnüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 106
Mısra: **1**
Güzellik bayramı (bayramda uzaktakiler birbiriyle buluşur, sevgilide de bütün güzellikler buluşmuş, bir araya gelmiştir)

1. ʿİd-i ḫüsnüñden cihān ferḫundefāl oldı yine
2. Feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl oldı yine

idin-:

1. **idinmedin:**-*me, -din*
Murabba 3
Mısra: **2**
Edinmek, almak, sahip olmak

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin duraġı

2. **idinme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **2**
Edinmek, almak, sahip olmak

1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

3. **idindüm:**-*dü, -m*
Gazel 114
Mısra: **4**
Edinmek, almak, sahip olmak

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

idü:

1. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **1**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

2. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **2**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

3. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **4**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

4. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **6**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

5. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **8**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

6. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **10**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

7. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **12**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

8. **idüm:**-*m*
Gazel 68
Mısra: **14**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. ʿAmriyā dün mest iken büse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

9. **idüm:**-*m*
Gazel 136
Mısra: **3**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

10. **idüm:**-*m*
Gazel 136
Mısra: **3**
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

idüben:

1. **idüben:**
   Gazel 81
   Mısra: **8**
   Edip, ederek

   7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
   8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

iḥsān:

1. **iḥsān:**
   Gazel 119
   Mısra: **6**
   Yardımda bulunmak, iyilik etmek

   5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
   6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

2. **iḥsan iden:**-*en*
   Gazel 76
   Mısra: **16**
   Yardımda bulunmak, iyilik etmek

   15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
   16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

iḥyā id:

1. **iḥyā ider:**-*er*
   Gazel 8
   Mısra: **11**
   Tatmin etmek, canlandırmak

   11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
   12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

iḥyā-yı ʿışḳ:

1. **iḥyā-yı ʿışḳ:**
   Gazel 9
   Mısra: **11**
   Aşkın diriltilmesi (Hz İsa (as)'ın ölüleri dirilten nefesi gibi sevgilinin de aşkı diriltmesi bağlamında)

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

<u>iḳāmeti ḳıl-:</u>

1. **iḳāmeti ḳılmaz:**-*maz*
   Gazel 133
   Mısra: **6**
   Yerleşmemek, durmamak

   5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
   6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

<u>iken:</u>

1. **iken:**
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

2. **iken:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
   2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

3. **iken:**
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
   2. Daḫi ḳan aġlar iken yılduzından

4. **iken:**
   Gazel 29
   Mısra: **7**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdüginçe gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

5. **iken:**
   Gazel 66
   Mısra: **4**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
   4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

6. **iken:**
   Gazel 68
   Mısra: **13**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
   14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

7. **iken:**
   Gazel 102
   Mısra: **5**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
   6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

8. **iken:**
   Gazel 141
   Mısra: **13**
   Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

   13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
   14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

<u>iki:</u>

1. **iki:**
   Gazel 31
   Mısra: **8**
   İki (sayı sıfatı)

   7. Leb-i laʿlīnüñ içün aġlamadan
   8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

2. **iki:**
   Gazel 35
   Mısra: **8**
   İki (sayı sıfatı)

   7. Göñül gitdi iki göz arasında
   8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

3. **iki:**
   Gazel 70
   Mısra: **5**
   İki (sayı sıfatı)

   5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
   6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

4. **iki:**
   Gazel 70
   Mısra: **6**
   İki (sayı sıfatı)

   5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
   6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

5. **iki:**
   Gazel 105
   Mısra: **10**
   İki (sayı sıfatı)

   9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
   10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

6. **iki:**
   Gazel 116
   Mısra: **2**
   İki (sayı sıfatı)

   1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
   2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

7. **iki:**
   Gazel 116
   Mısra: **9**
   İki (sayı sıfatı)

   9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
   10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

iki ʿālem:

1. **İki ʿālem:**
   Gazel 36
   Mısra: **8**
   Dünya ve Ahiret

7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

iki cihān:

1. **iki cihānda:**-*da*
   Gazel 97
   Mısra: **2**
   Dünya ve ahiret

   1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
   2. Seni ister seni iki cihānda

iki yan:

1. **iki yanında:**-*ın, -da*
   Kaside 1
   Mısra: **4**
   Yüzün iki tarafı, iki omuz tarafı

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

ikide birde:

1. **ikide birde:**-*de*
   Gazel 97
   Mısra: **5**
   Sürekli

   5. İkide birde aġzuma sögersin
   6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

ikilik:

1. **ikilik:**
   Gazel 30
   Mısra: **9**
   Ayrılık, gayrılık

   9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
   10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

2. **ikilik:**
   Gazel 142
   Mısra: **8**
   Ayrılık, gayrılık

7. Bir ḳadeḥ şundı bańa sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

ikiyüzlü:

1. **ikiyüzlü:**
   Gazel 76
   Mısra: **14**
   Hareketleri ve sözleri birbirini tutmayan, herkese farklı konuşan

   13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
   14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

ikrām:

1. **İkrām:**
   Gazel 89
   Mısra: **8**
   Ağırlamak, hürmet etmek saygı göstermek.

   7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
   8. İkrām gerek kāfir olursa daḥi mihmā

ikrār id-:

1. **ikrār ide:**-*e*
   Gazel 46
   Mısra: **3**
   Kabul ve tasdik etmek

   3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
   4. Aşılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aş

iksīr-i saʿādet:

1. **iksīr-i saʿādet:**
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Mutluluk ilacı

   1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
   2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

il:

1. **il:**
   Gazel 69
   Mısra: **2**
   El, başkası, yabancı

1. Bu ne ʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

2. **iller:**-*ler*
Gazel 69
Mısra: **11**
El, başkası, yabancı

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

3. **il:**
Gazel 73
Mısra: **11**
El, başkası, yabancı

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẓarum

4. **illere:**-*ler, -e*
Gazel 76
Mısra: **14**
Ülke

13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

5. **illere:**-*ler, -e*
Gazel 83
Mısra: **3**
Ülke

3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

6. **iller:**-*ler*
Gazel 105
Mısra: **8**
El, başkası, yabancı

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

ʾilāc:

1. ʾ**ilāc:**
Gazel 99
Mısra: **9**

Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere herhangi bir yolla vücûda verilmek veya dışarıdan sürülmek sûretiyle kullanılan maddelere verilen isim, em

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışk olanlara dermānı añma ya

ilāh:

1. **ilāh:**
Kaside 2
Mısra: **4**
Yaratıcı, Allah

3. Bulınmaz ḳarañuda Āb-ı Ḥayāt
4. Günehkāra ḳılmaz tecellī İlāh

ilāhī:

1. **ilāhī:**
Kaside 1
Mısra: **90**
Ey Allah'ım!

89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
90. Iralmaya üzerüñden ilāhī ẓıll-ı Ḫudā

2. **ilāhī:**
Kıt'a 9
Mısra: **2**
Ey Allah'ım!

1. Senden özge ḫūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

3. **ilahī:**
Gazel 107
Mısra: **11**
Ey Allah'ım!

11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle ilahī bizi ḳo
12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

ile:

1. **ile:**
Gazel 1
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **ile:**
Gazel 1
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

3. **ile:**
Gazel 1
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

4. **ile:**
Gazel 1
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

5. **ile:**
Kaside 1
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

6. **ile:**
Kaside 1
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

7. **ile:**

Kaside 1

Mısra: **7**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

8. **ile:**

Kaside 1

Mısra: **8**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

9. **ile:**

Kaside 1

Mısra: **9**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

10. **ile:**

Kaside 1

Mısra: **41**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

11. **ile:**

Kaside 1

Mısra: **61**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

12. **ile:**

Kaside 1

Mısra: **83**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

13. **ile:**
Kaside 1
Mısra: **89**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī ẕıll-ı Ḫudā

14. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

15. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

16. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

17. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

18. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

19. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

20. **ile:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

21. **ile:**
Gazel 2
Mısra: **9**
birlikte

9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

22. **ile:**
Murabba 2
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

23. **ile:**
Murabba 2

Mısra: **1**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

24. **ile:**

Müfret 2

Mısra: **2**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

25. **ile:**

Kıt'a 2

Mısra: **3**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

26. **ile:**

Kaside 2

Mısra: **5**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

27. **ile:**

Kaside 2

Mısra: **7**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

28. **ile:**

Gazel 3

Mısra: **5**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

29. **ile:**
Murabba 3
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

30. **ile:**
Murabba 3
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

31. **ile:**
Gazel 4
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

32. **ile:**
Müfret 4
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

33. **ile:**
Murabba 4
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

34. **ile:**
Murabba 4
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

35. **ile:**
Murabba 4
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

36. **ile:**
Murabba 4
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

37. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

38. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

39. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **4**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

40. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

41. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥŝ

42. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Kāküli vaṣfın ġazelde ṣerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

43. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **11**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

44. **ile:**
Gazel 8
Mısra: **12**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

45. **ile:**
Gazel 9
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẕīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

46. **ile:**
Gazel 9
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

47. **ile:**
Gazel 11
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

48. **ile:**
Kıt'a 12
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

49. **ile:**
Kıt'a 13
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

50. **ile:**

Kıt'a 14

Mısra: **2**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

51. **ile:**

Gazel 16

Mısra: **3**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

52. **ile:**

Gazel 16

Mısra: **6**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

53. **ile:**

Kıt'a 17

Mısra: **1**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

54. **ile:**

Gazel 19

Mısra: **7**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

55. **ile:**

Gazel 19

Mısra: **11**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

56. **ile:**
Gazel 19
Mısra: **14**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. Nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı ṭutan
14. ʿŪd-ı enfāsum ile ḫāme-i müşkīnümdür

57. **ile:**
Gazel 22
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

58. **ile:**
Gazel 23
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

59. **ile:**
Gazel 28
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

60. **ile:**
Gazel 31
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

61. **ile:**
Gazel 32
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

62. **ile:**
Gazel 32
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

63. **ile:**
Gazel 35
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

64. **ile:**
Gazel 37
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

65. **ile:**
Gazel 38
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

66. **ile:**

Gazel 40

Mısra: **11**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

67. **ile:**

Gazel 40

Mısra: **12**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

68. **ile:**

Gazel 44

Mısra: **6**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

69. **ile:**

Gazel 45

Mısra: **6**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

70. **ile:**

Gazel 46

Mısra: **8**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aṣmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

71. **ile:**

Gazel 46

Mısra: **10**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

72. **ile:**
Gazel 48
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

73. **ile:**
Gazel 49
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

74. **ile:**
Gazel 49
Mısra: **11**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

75. **ile:**
Gazel 50
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

76. **ile:**
Gazel 52
Mısra: **11**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Ayırdı fitne ile yārı benden
12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

77. **ile:**
Gazel 53
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ṣol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

78. **ile:**
Gazel 55
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

79. **ile:**
Gazel 56
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẓ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

80. **ile:**
Gazel 56
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

81. **ile:**
Gazel 58
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

82. **ile:**

Gazel 59

Mısra: **3**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

83. **ile:**

Gazel 59

Mısra: **4**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

84. **ile:**

Gazel 59

Mısra: **9**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

85. **ile:**

Gazel 61

Mısra: **6**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

86. **ile:**

Gazel 64

Mısra: **4**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

87. **ile:**

Gazel 65

Mısra: **9**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

88. **ile:**
Gazel 69
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

89. **ile:**
Gazel 69
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

90. **ile:**
Gazel 69
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

91. **ile:**
Gazel 70
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

92. **ile:**
Gazel 70
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

93. **ile:**
Gazel 74
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

94. **ile:**
Gazel 76
Mısra: **16**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

95. **ile:**
Gazel 77
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

96. **ile:**
Gazel 79
Mısra: **5**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ben bu belā-yı ʿışḳ ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

97. **ile:**
Gazel 79
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ben bu belā-yı ʿışḳ ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

98. **ile:**

Gazel 80

Mısra: **4**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbüʾl miskdür
4. Cān dimāġın eyledi ḫôş būy ile ʿanberfeşān

99. **ile:**

Gazel 82

Mısra: **2**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

100. **ile:**

Gazel 84

Mısra: **5**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

101. **ile:**

Gazel 84

Mısra: **9**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

102. **ile:**

Gazel 85

Mısra: **5**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

103. **ile:**

Gazel 88

Mısra: **8**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

104. **ile:**
Gazel 89
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

105. **ile:**
Gazel 89
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Sen būse ile göñlini ʿAmrīnüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

106. **ile:**
Gazel 92
Mısra: **5**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

107. **ile:**
Gazel 93
Mısra: **5**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

108. **ile:**
Gazel 98
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

109. **ile:**
Gazel 99
Mısra: **5**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ṣabrum varaḳları yele varmadın āh ile
6. Ġam ḳıṣṣasın ḥikāyet-i hicrānı añma ya

110. **ile:**
Gazel 101
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
10. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

111. **ile:**
Gazel 104
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

112. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

113. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

114. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

115. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

116. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

117. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

118. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

119. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **12**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

120. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **12**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

121. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **14**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

122. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **16**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

123. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **17**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

17. Ey müʾeẕẕin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

124. **ile:**
Gazel 105
Mısra: **18**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

17. Ey müʾezzin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

125. **ile:**
Gazel 106
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

126. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

127. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

128. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

129. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

130. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

131. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

132. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **12**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

133. **ile:**
Gazel 107
Mısra: **14**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

134. **ile:**
Gazel 108
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

135. **ile:**
Gazel 108
Mısra: **2**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

136. **ile:**
Gazel 108
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

137. **ile:**
Gazel 108
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

138. **ile:**
Gazel 108
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

139. **ile:**
Gazel 108
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Hey ne ṣīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī ṣiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

140. **ile:**
Gazel 111
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

141. **ile:**
Gazel 111
Mısra: **5**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

142. **ile:**
Gazel 112
Mısra: **11**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

143. **ile:**
Gazel 116
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

144. **ile:**
Gazel 117
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

145. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

146. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

147. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

148. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

149. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

150. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **8**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

151. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **10**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

152. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **11**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

153. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **12**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

154. **ile:**
Gazel 121
Mısra: **14**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

155. **ile:**
Gazel 123
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

156. **ile:**
Gazel 124
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

157. **ile:**
Gazel 124
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

158. **ile:**
Gazel 125
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
10. Yolına öldügüm dildāra geldi

159. **ile:**
Gazel 127
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

160. **ile:**
Gazel 127
Mısra: **5**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

161. **ile:**
Gazel 128
Mısra: **6**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ne siḥr itdi ṭılsmın bozdı ʿaḳluñ
6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

162. **ile:**
Gazel 130
Mısra: **9**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

163. **ile:**
Gazel 130
Mısra: **15**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

164. **ile:**
Gazel 132
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

165. **ile:**
Gazel 133
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

166. **ile:**
Gazel 133
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

167. **ile:**
Gazel 133
Mısra: **7**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

168. **ile:**
Gazel 133
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿiṣyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

169. **ile:**
Gazel 134
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

170. **ile:**
Gazel 136
Mısra: **10**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

171. **ile:**
Gazel 138
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

172. **ile:**
Gazel 139
Mısra: **1**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

173. **ile:**
Gazel 140
Mısra: **4**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

174. **ile:**
Gazel 140
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

175. **ile:**
Gazel 141
Mısra: **7**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

ilḳā id-:

1. **ilḳā idesin:**-*e*, -*sin*
Kaside 1
Mısra: **18**
İlham etme, kalbe yerleştirme

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

ilte būy:

1. **ilte būy:**
Gazel 33
Mısra: **3**
Koku sürünmek

3. Söyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

iltür-:

1. **iltür:**
   Kaside 1
   Mısra: **52**
   İliştirmek

   51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
   52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

2. **iltür:**
   Gazel 15
   Mısra: **9**
   İliştirmek

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

3. **iltür:**
   Gazel 96
   Mısra: **2**
   İliştirmek

   1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
   2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

imām-ı mescid-i ḥüsn:

1. **imām-ı mescid-i ḥüsn:**
   Gazel 75
   Mısra: **1**
   Güzellik mescidinin imamı II Sevgili

   1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
   2. Ki ṣaflar baġlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

īmān:

1. **īmānum:**-*um*
   Gazel 8
   Mısra: **5**
   Allah'a inanma, dînî inanç

   5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
   6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

2. **īmānumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 55
Mısra: **8**
Allah'a inanma, dînî inanç

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

3. **īmānsuz:**-*suz*
Gazel 56
Mısra: **8**
Allah'a inanma, dînî inanç

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāṣıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

4. **īmānsuz:**-*suz*
Gazel 58
Mısra: **9**
Allah'a inanma, dînî inanç

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

5. **īman:**
Gazel 80
Mısra: **8**
Allah'a inanma, dînî inanç

7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigˇ
8. Uġrun uḫrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

6. **īmān:**
Gazel 89
Mısra: **4**
Allah'a inanma, dînî inanç

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

7. **īmāndan:**-*dan*
Gazel 123
Mısra: **4**
Allah'a inanma, dînî inanç

3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

8. **īmānı:**-*ı*
   Gazel 129
   Mısra: **7**
   Allah'a inanma, dînî inanç

   7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
   8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

9. **īmānsuz:**-*suz*
   Gazel 131
   Mısra: **3**
   Allah'a inanma, dînî inanç

   3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
   4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

10. **īmānı:**-*ı*
    Gazel 131
    Mısra: **4**
    Allah'a inanma, dînî inanç

    3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
    4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

ʿimān-ı ṣabr:

1. ʿ**imān-ı ṣabrum:**-*um*
   Gazel 81
   Mısra: **3**
   Dayanma sabrı

   3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
   4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

imdi:

1. **imdi:**
   Gazel 9
   Mısra: **10**
   Şimdi

   9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
   10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

imiş:

1. **imiş:**
   Kaside 1

Mısra: **5**
Öğrenilen geçmiş zaman, miş

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

2. **imişsin:**-*sin*
Gazel 2
Mısra: **5**
Öğrenilen geçmiş zaman, miş

5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

3. **imiş:**
Gazel 9
Mısra: **9**
Öğrenilen geçmiş zaman, miş

9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

4. **imiş:**
Gazel 32
Mısra: **2**
Öğrenilen geçmiş zaman, miş

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

5. **imiş:**
Gazel 126
Mısra: **7**
Öğrenilen geçmiş zaman, miş

7. Ḫastalıġı yanşaġ imiş göñlümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

<u>in-:</u>

1. **inmiş:**-*miş*
Gazel 2
Mısra: **3**
Yukarıdan aşağıya doğru gelmek

3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **iñen:**-*en*
   Müfret 2
   Mısra: **1**
   Çok, fazla

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

3. **inmiş:**-*miş*
   Gazel 59
   Mısra: **8**
   Yukarıdan aşağıya doğru gelmek

   7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
   8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

ʿinān-ı devleti:

1. ʿ**inān-ı devleti:**-*i*
   Kaside 1
   Mısra: **69**
   Devlet yönetimi

   69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
   70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

ʿināyet:

1. ʿ**ināyet:**
   Gazel 16
   Mısra: **8**
   Yardım, iyilik

   7. Cān naḳdini īsār ideyin ayaġuña gel
   8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

2. ʿ**inayet:**
   Gazel 120
   Mısra: **6**
   Yardım, iyilik

   5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿiṣyanı
   6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

incid-:

1. **incidürsin:**-*ür, -sin*
   Gazel 125

Mısra: **12**
Acıtmak, rahatsız etmek

11. Tamām oldı işi ʿAmrī-i zāruñ
12. Niçe bir incidürsin vara geldi

incin-:

1. **incinmeyem:**-*me*, -*yem*
Gazel 16
Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

2. **incinme:**-*me*
Gazel 76
Mısra: **7**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

3. **incinüp:**-*üp*
Gazel 79
Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

1. **incünür:**-*ür*
Gazel 41
Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

iñen:

1. **iñen:**
Kıt'a 6
Mısra: **3**
Çok, pek fazla

3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

<u>iñle-:</u>

1. **iñlemez:**-*mez*
Gazel 74
Mısra: **10**
İnlemek, ah etmek

9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

2. **iñleye:**-*ye*
Gazel 104
Mısra: **3**
İnlemek, ah etmek

3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḫī iñleye derd ile nāy
4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

<u>iñled-:</u>

1. **iñleden:**-*en*
Gazel 79
Mısra: **1**
İnletmek, ah ettirmek

1. Bülbüller iñleden gül-i raʿnā degül misin
2. ʿĀşıḳlar aġladan büt-i zībā degül misin

<u>inşā:</u>

1. **inşā:**
Kaside 1
Mısra: **78**
Yazmak, kaleme almak, süslü, secili nesir

77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

<u>inṣāf:</u>

1. **inṣāf:**
Gazel 70
Mısra: **10**
Acıma duygusuna, merhamete ve vicdana dayalı adalet

9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

intiẓār:

1. **intiẓār:**
   Gazel 127
   Mısra: **5**
   Bekleme, bekleyiş

   5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
   6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

ir-:

1. **irmez:**-*mez*
   Kaside 1
   Mısra: **26**
   Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

   25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
   26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

2. **irüp:**-*üp*
   Kaside 1
   Mısra: **66**
   Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

   65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
   66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

3. **irmez:**-*mez*
   Kaside 1
   Mısra: **84**
   Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

4. **irmeye:**-*me*, -*ye*
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

   1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
   2. Ki tā irmeye her denīden şikest

5. **irdi:**-*di*
   Murabba 5

Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Göñül baġlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

6. **irmeyem:**-*me, -y, -em*
Kıt'a 9
Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Senden özge ḫūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

7. **irmez:**-*mez*
Kıt'a 13
Mısra: **3**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

8. **ire:**-*e*
Gazel 16
Mısra: **4**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

9. **irürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 18
Mısra: **7**
Yapmak, meydana getirmek

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

10. **ire:**-*e*
Gazel 67
Mısra: **8**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

11. **irmiş:**-*miş*
Gazel 98

Mısra: **1**
Vurmak, yaralamak

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

12. **iremez:**-*e, -mez*
Gazel 100
Mısra: **3**
Ulaşamamak

3. İremez kimse ol serv ayaġına
4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

13. **irdi:**-*di*
Gazel 102
Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

14. **irer:**-*er*
Gazel 114
Mısra: **3**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

15. **irsün:**-*sün*
Gazel 2
Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
2. Ḳanda irsün ṣāḫ-ı gül ey serv-i ḫôṣbālā saña

16. **irmez:**-*mez*
Gazel 3
Mısra: **13**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

17. **ire:**-*e*
Gazel 4

Mısra: **4**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾ ŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

18. **irerdi:**-*er, -di*
Gazel 7
Mısra: **2**
Ulaşmak.

1. Güzellerde olaydı būse ʿādet
2. İrerdi baña daḫi bu saʿādet

iren:

1. **iren:**
Gazel 54
Mısra: **3**
Gelen

3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

irgür-:

1. **irgürdiler:**-*di, -ler*
Murabba 5
Mısra: **2**
Ulaştırmak, eriştirmek

1. Nedür ʿāşıklaruñ ṣuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

2. **irgüreydi:**-*ey, -di*
Gazel 11
Mısra: **2**
Ulaştırmak, eriştirmek.

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

iril-:

1. **irilmez:**-*mez*
Gazel 136
Mısra: **15**
Kaygıdan titremek, kendi kendini yermek

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

<u>iriş-:</u>

1. **irişmez:**-*mez*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Ulaşmak, yetişmek

   3. Neye ġırresin behcete bilmezin
   4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

2. **irişince:**-*ince*
   Gazel 27
   Mısra: **5**
   Ulaşmak, yetişmek

   5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
   6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

3. **irişdi:**-*di*
   Gazel 32
   Mısra: **3**
   Ulaşmak, yetişmek

   3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
   4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

<u>irte:</u>

1. **irte:**
   Gazel 120
   Mısra: **11**
   Ertelemek

   11. Ḳādī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳ
   12. Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

2. **irte:**
   Gazel 139
   Mısra: **7**
   Ertelemek

   7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
   8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

irteye dek:

1. **irteye dek:**
   Gazel 48
   Mısra: **7**
   Sabaha kadar

   7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
   8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

irteye ḳo-:

1. **irteye ḳomayup:**-*ma, -yup*
   Gazel 31
   Mısra: **9**
   Ertelememek

   9. Ye ġamuñ naḳdin irteye ḳomayup
   10. Çünki ʿAmrī yiyen ögünmişdür

iş:

1. **işin:**-*in*
   Gazel 47
   Mısra: **9**
   Yapılan şey, davranış, eylem

   9. ʿIşḳ işin ʿAmrī vü Mecnūn itdi fāş
   10. Külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni şāʿ

2. **işi:**-*i*
   Gazel 100
   Mısra: **10**
   Yapılan şey, davranış, eylem

   9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
   10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

ʿİsā:

1. ʿ**İsā:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **5**
   Hz. İsa (as) peygamber (Hz. İsa'nın göğe yükseltilmesi)

   5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
   6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

2. ʿ**İsā:**
Gazel 8
Mısra: **12**
Hz. İsa (as) peygamber (Hz. İsa'nın ölüleri dirilten, hastaları iyileştiren nefesi bağlamında)

11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

3. ʿ**İsādur:**-*dur*
Gazel 104
Mısra: **6**
Hz. İsa (as) peygamber Hz. *İsa (as) peygamber (Hz. İsa'nın ölüleri dirilten, hastaları iyileştiren nefesi bağlamında)*

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

ʿİsā şıfat:

1. ʿ**Īsā şıfat:**
Kaside 2
Mısra: **10**
Hz. İsa (as) özellikli (Hz. İsa'nın (as) dünyadan soyutlanıp göğe yükseltilmesi bağlamında)

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

ʿİsā şuyın:

1. ʿ**Īsā şuyın:**
Gazel 77
Mısra: **11**
Hz. İsa (as) gibi ölüleri dirilten su II Şarap

11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

īŝār id-:

1. **īŝār ideyin:**-*eyin*, -
Gazel 16
Mısra: **7**
Serpmek, dökmek

7. Cān naḳdini īŝār ideyin ayaġuña gel
8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

ise:

1. **ise:**
   Kaside 1
   Mısra: **84**
   Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

2. **ise:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **1**
   Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

   1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
   2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

3. **ise:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **3**
   Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

   3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
   4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

4. **ise:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **5**
   Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

   5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
   6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

5. **ise:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

   9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
   10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

6. **iseñ:**-*n*
   Gazel 3
   Mısra: **10**
   Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

7. **ise:**
Gazel 6
Mısra: **7**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

8. **iseñ:**-*ñ*
Gazel 8
Mısra: **4**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

9. **ise:**
Gazel 9
Mısra: **7**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

10. **ise:**
Gazel 13
Mısra: **7**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

11. **iseñ:**-*ñ*
Gazel 17
Mısra: **9**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

12. **ise:**
Gazel 18
Mısra: **10**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

13. **ise:**
Gazel 24
Mısra: **8**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

14. **isem:**-*m*
Gazel 39
Mısra: **7**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

15. **ise:**
Gazel 74
Mısra: **7**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

16. **ise:**
Gazel 112
Mısra: **11**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

17. **ise:**
Gazel 116
Mısra: **1**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

18. **ise:**
Gazel 116
Mısra: **2**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

19. **ise:**
Gazel 116
Mısra: **4**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

20. **ise:**
Gazel 116
Mısra: **6**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

21. **ise:**
Gazel 116
Mısra: **8**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

22. **ise:**
Gazel 116
Mısra: **10**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

23. **ise:**
Gazel 118
Mısra: **5**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẓ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

24. **ise:**
Gazel 136
Mısra: **5**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

25. **ise:**
Gazel 139
Mısra: **9**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

26. **isem:**-*m*
Gazel 99
Mısra: **9**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışḳ olanlara dermānı añma ya

<u>islām ehli:</u>

1. **islām ehlini:**
Gazel 56
Mısra: **8**
Kur'an'a inanıp Hz. Muhammed'in ümmeti olanlar

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

<u>işi tamām ol-</u>

1. **işi tamām oldı:**-*dı*-*i*
Gazel 125
Mısra: **11**
Dayanacak gücü kalmamak

11. Tamām oldı işi ʿAmrī-i zāruñ
12. Niçe bir incidürsin vara geldi

<u>işid-:</u>

1. **işidür:**-*ür*
Gazel 13
Mısra: **18**
Duymak, haberdar olmak

17. Ẓulmi ḥadden geçürdi ġamzelerüñ
18. İşidür Āṣaf-ı zamān zinhar

işig:

1. **işigi:**-*i*
   Kaside 1
   Mısra: **40**
   Eşik II Kapı

   39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
   40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

2. **işiginde:**-*in, -de*
   Gazel 5
   Mısra: **5**
   Eşik II Kapı

   5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
   6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

3. **işigi:**-*i*
   Gazel 60
   Mısra: **5**
   Eşik II Kapı

   5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
   6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

4. **işigüñ:**-*üñ*
   Gazel 75
   Mısra: **6**
   Eşik II Kapı

   5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
   6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

5. **işiginde:**-*in, -de*
   Gazel 121
   Mısra: **13**
   Eşik II Kapı

   13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
   14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

işit-:

1. **işitmeye:**-*me, -ye*
   Kaside 1
   Mısra: **36**
   Duymak, haber almak

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

2. **işit:**
Kaside 2
Mısra: **1**
Duymak, haber almak

1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

3. **işitdüm:**-*dü, -m*
Müfret 6
Mısra: **1**
Duymak, haber almak

1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

4. **işitse:**-*se*
Gazel 112
Mısra: **2**
Duymak, haber almak

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

5. **işit:**
Gazel 122
Mısra: **9**
Duymak, haber almak

9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

<u>işle-:</u>

1. **işlenen:**-*nen*
Gazel 53
Mısra: **6**
Yapılan

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

2. **işlerem:**-*r, -em*
Gazel 94

Mısra: **7**
Yapmak, etmek

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

ʿişret:

1. ʿ**işrete:**-*e*
Gazel 3
Mısra: **13**
Zevk ve sefa sürme, eğlenme, içki içme

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

ʿişret devri:

1. ʿ**işret devri:**
Gazel 39
Mısra: **8**
Zevk ve sefa sürme, eğlenme, içki içme zamanı II Gençlik zamanı

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

iste-:

1. **ister:**-*r*
Müfret 5
Mısra: **1**
Dilemek, arzulamak

1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

2. **istersem:**-*r*, -*se*, -*m*
Kıt'a 9
Mısra: **2**
Dilemek, arzulamak

1. Senden özge ḫūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

3. **ister:**-*r*
Kıt'a 10
Mısra: **1**
Dilemek, arzulamak

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

4. **ister:**-*r*
Kıt'a 10
Mısra: **2**
Dilemek, arzulamak

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

5. **ister:**-*r*
Kıt'a 10
Mısra: **4**
Dilemek, arzulamak

3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
4. Cemālüñ gülşeninde sünbül ister

6. **istemen:**-*men*
Kıt'a 12
Mısra: **3**
Dilemek, arzulamak

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

7. **istedüm:**-*dü, -m*
Kıt'a 13
Mısra: **2**
Dilemek, arzulamak

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

8. **istemez:**-*mez*
Gazel 45
Mısra: **1**
Dilemek, arzulamak

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

9. **isterseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 45
Mısra: **7**
Dilemek, arzulamak

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfî muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

10. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **1**
Dilemek, arzulamak

1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

11. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **2**
Dilemek, arzulamak

1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

12. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **4**
Dilemek, arzulamak

3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

13. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **6**
Dilemek, arzulamak

5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

14. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **8**
Dilemek, arzulamak

7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

15. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **10**
Dilemek, arzulamak

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

16. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **12**
Dilemek, arzulamak

11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

17. **isteyen:**-*yen*
Gazel 77
Mısra: **14**
Dilemek, arzulamak

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

18. **ister:**-*r*
Gazel 97
Mısra: **2**
Dilemek, arzulamak

1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

19. **ister:**-*r*
Gazel 99
Mısra: **9**
Dilemek, arzulamak

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışḳ olanlara dermānı añma ya

20. **istermiş:**-*r*, -*miş*
Gazel 105
Mısra: **15**
Dilemek, arzulamak

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

21. **isterseñ:**-*r*, -*señ*
Gazel 113
Mısra: **11**
Dilemek, arzulamak

11. Kuḥl içün ḫāk-i payın isterseñ
12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

22. **isterin:**-*rin*
Gazel 139
Mısra: **3**
Dilemek, arzulamak

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

23. **ister:**-*r*
Gazel 121
Mısra: **9**
Dilemek, arzulamak

9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

24. **ister:**-*r*
Gazel 45
Mısra: **10**
Dilemek, arzulamak

9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

istimāʿ:

1. **istimāʿ:**
Gazel 47
Mısra: **6**
Dinlemek

5. Gūş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

ʿişve:

1. ʿ**işve:**
Gazel 38
Mısra: **9**
Güzelin gönül çekici ve şuh hâli, cilvesi, naz ve edası

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

2. ʿ**işve:**
Gazel 141
Mısra: **7**
Güzelin gönül çekici ve şuh hâli, cilvesi, naz ve edası

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

ʿişve şat-:

1. ʿ**işve şatar:**-*ar*
Gazel 18
Mısra: **1**
Güzelin gönül çekici ve şuh hâli, cilvesi, naz ve edasıyla aşıkları kendine çekmesi

1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

ʿişyan:

1. ʿ**işyanı:**-*ı*
Gazel 120
Mısra: **5**
Başkaldırma, ayaklanma, Allah'a karşı gelme

5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿişyanı
6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

it-:

1. **itdi:**-*di*
Kaside 1
Mısra: **9**
Söylemek

9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

2. **itdi:**-*di*
Kaside 1
Mısra: **66**
Yapmak, etmek

65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

3. **itdi:**-*di*
Kıt'a 1

Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

4. **it:**
Kaside 2
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

5. **itmekden:**-*mek, -den*
Murabba 4
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **itme:**-*me*
Gazel 49
Mısra: **14**
Yapmak, etmek

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

7. **itdi:**-*di*
Gazel 55
Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

8. **itme:**-*me*
Gazel 99
Mısra: **9**
Yapmak, etmek

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışḳ olanlara dermānı añma ya

9. **itdürmek:**-*dür, -mek*
Gazel 109

Mısra: **3**
Yaptırmak, ettirmek

3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

10. **itdi:**-*di*
Gazel 110
Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

11. **itdi:**-*di*
Gazel 112
Mısra: **10**
Yapmak, etmek

9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

12. **itdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 141
Mısra: **9**
Yapmak, etmek

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

13. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 8
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

14. **itmez:**-*mez*
Gazel 10
Mısra: **2**
Yapmak, etmek

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

15. **itme:**-*me*
Gazel 12

Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

<u>it-:</u>

1. **itlerine:**-*ler, -i, -ne*
Gazel 60
Mısra: **5**
Köpek

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

5. **itleri:**-*ler, -i*
Gazel 121
Mısra: **13**
Köpek

13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

<u>ʿitāb:</u>

1. ʿ**itābı:**-*ı*
Gazel 50
Mısra: **8**
Azarlamak, terslemek

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

2. ʿ**itāba:**-*a*
Gazel 120
Mısra: **2**
Azarlamak, terslemek

1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

3. ʿ**itābuñ:**-*uñ*
Gazel 72
Mısra: **8**
Azarlamak, terslemek

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

itmezseñ itme:

1. **itmezseñ itme:**
Gazel 59
Mısra: **3**
Söylemezsen söyleme, umursamama bağlamında

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuṣṣāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

iverdi:

1. **iverdi:**
Gazel 24
Mısra: **9**
Acele etmek

9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

ʿıyādet:

1. ʿ**iyādet:**
Gazel 7
Mısra: **6**
Hastayı ziyaret edip hatırını sormak II Sevgilinin aşk hastası olan aşığını ziyaret etmesi bağlamında

5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿiyādet

iyi:

1. **iyi:**
Gazel 118
Mısra: **1**
Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

2. **iyi:**
Gazel 118
Mısra: **2**
Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

1. ʿĀrife güşe mi var günc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketüşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

3. **iyi:**
Gazel 118
Mısra: **4**
Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

4. **iyi:**
Gazel 118
Mısra: **6**
Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẕ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

5. **iyi:**
Gazel 118
Mısra: **8**
Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

6. **iyi:**
Gazel 118
Mısra: **10**
Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

<u>iz:</u>

1. **izi:**-*i*
Gazel 19
Mısra: **7**
İşaret, belirti

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

2. **izidür:**-*i, -dür*
   Gazel 74
   Mısra: **3**
   İşaret, belirti

   3. Ayaġuñ izidür yüzümde gözüm
   4. Olmışam ḫāk-i pāy efendicügüm

3. **izüñ:**-*üñ*
   Gazel 116
   Mısra: **1**
   İşaret, belirti

   1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
   2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

ʿizār:

1. ʿ**iẕārında:**-*ın, -da*
   Kaside 1
   Mısra: **3**
   Yanak

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. ʿ**iẕār:**
   Gazel 3
   Mısra: **4**
   Yanak

   3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
   4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

3. ʿ**iẕār:**
   Gazel 79
   Mısra: **6**
   Yanak

   5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
   6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

izüñ ġubārı:

1. **izüñ ġubārını:**-*nı*
   Gazel 116
   Mısra: **9**
   Ayak tozu

9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

ʿizz ü celāl:

1. ʿ**izz ü celāl:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Büyüklük ve kibir

   1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
   2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

ʿizz ü nāz aṣḥābı:

1. ʿ**izz ü nāz aṣḥābı:**
   Gazel 127
   Mısra: **10**
   Sevgili

   9. Güş ide mi niyāz-ı dervişi
   10. ʿAmriyā ʿizz ü nāz aṣḥābı

2.13. J

jeng it-:

1. **jeng itmese:**-*me, -se*
   Gazel 131
   Mısra: **6**
   Paslandırmak, küflendirmek

   5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
   6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

jeng-i günāh:

1. **jeng-i günāh:**
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Günah pası, günah kiri

   5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
   6. Göñül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

2.14. K-Ḳ

<u>ḳabā:</u>

1. **ḳabālarla:**-*lar, -la*
   Gazel 69
   Mısra: **7**
   Üste giyilen elbise, kaftan

   7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
   8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

<u>ḳaba eyle-:</u>

1. **ḳaba eyledüm:**-*dü, -m*
   Gazel 94
   Mısra: **1**
   Yırtmak, parçalamak

   1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
   2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

<u>ḳabā-yı nāz:</u>

1. **ḳabā-yı nāzı:**-*ı*
   Gazel 112
   Mısra: **9**
   Naz elbisesi

   9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
   10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

<u>kaʿbe:</u>

1. **kaʿbesine:**-*si, -ne*
   Gazel 63
   Mısra: **3**
   Bütün Müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah II Sevgilinin Kâbe gibi aşıkların yöneldiği kapısı

   3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẓm iden yiter
   4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

2. **kaʿbesi:**-*si*
   Gazel 75
   Mısra: **6**
   Bütün Müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah II Sevgilinin Kâbe gibi aşıkların yöneldiği kapısı

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

kaʿbe-i kūy:

1. **kaʿbe-i kūyın:**-*ın*
   Gazel 5
   Mısra: **6**
   Köyünün kabesi II Aşıkların Kâbe gibi etrafında dolaştıkları sevgilinin köyü

   5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
   6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

kaʿbe-i ʿulyā:

1. **kaʿbe-i ʿulyā:**
   Kaside 1
   Mısra: **40**
   Pek yüce ev

   39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
   40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

kaʿbeteyni ʿAmrī:

1. **kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ:**
   Gazel 12
   Mısra: **9**
   Amrī'nin gözleri

   9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
   10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

ḳabr:

1. **ḳabrinde:**-*in, -de*
   Gazel 65
   Mısra: **4**
   Mezar

   3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
   4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

2. **ḳabrümde:**-*üm, -de*
   Gazel 131
   Mısra: **8**
   Mezar

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

ḳabūl eyle-:

1. **ḳabūl eyle:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Kabul etmek

   9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
   10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

ḳaç-:

1. **ḳaçalum:**-*a, -lum*
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Gitmek, kurtulmak için süratle uzaklaşmak

   1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
   2. Varalum meykedede ʿışk rümūzın açalum

2. **ḳaçma:**-*ma*
   Gazel 83
   Mısra: **9**
   Gitmek, kurtulmak için süratle uzaklaşmak

   9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
   10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

3. **ḳaçma:**-*ma*
   Gazel 95
   Mısra: **7**
   Gitmek, kurtulmak için süratle uzaklaşmak

   7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
   8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

ḳaçan:

1. **ḳaçan:**
   Kaside 1
   Mısra: **41**
   Ne zaman

   41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
   42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

2. **ḳaçan:**
   Kaside 1
   Mısra: **43**
   Ne zaman

   43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
   44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

3. **ḳaçan:**
   Kaside 1
   Mısra: **45**
   Ne zaman

   45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
   46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

4. **ḳaçan:**
   Gazel 42
   Mısra: **8**
   Ne zaman.

   7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
   8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

kadar:

1. **ḳadar:**
   Kaside 1
   Mısra: **9**
   Ölçüsünde, derecesinde, gibi, dek, miktarda

   9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
   10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

ḳadd:

1. **Ḳaddi:**-*i*
   Gazel 27
   Mısra: **1**
   Boy

   1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
   2. Ḳarşusında çınār el ḳarṣar

2. **ḳaddüñ:**-*üñ*
   Gazel 42
   Mısra: **1**
   Boy

1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

3. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 68
Mısra: **9**
Boy

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

4. **ḳaddüm:**-*üm*
Gazel 79
Mısra: **7**
Boy

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

5. **ḳaddine:**-*ine*
Gazel 87
Mısra: **6**
Boy

5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

6. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 89
Mısra: **2**
Boy

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

7. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 140
Mısra: **2**
Boy

1. Gönlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

kadeḥ:

1. **ḳadeḥ:**
Murabba 1
Mısra: **1**
İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

2. **ḳadeḥe:**-*e*
Gazel 32
Mısra: **8**
İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

3. **ḳadeḥ:**
Gazel 51
Mısra: **7**
İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

4. **ḳadeḥde:**-*de*
Gazel 136
Mısra: **2**
İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

5. **ḳadeḥi:**-*i*
Gazel 136
Mısra: **7**
İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudaġı aġzuma da nūş-ı cān idi

6. **ḳadeḥ:**
Gazel 142
Mısra: **7**
İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. Bir ḳadeḥ ṣundı bana sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

<u>kadem:</u>

1. **ḳademinde:**-*in, -de*
Gazel 142
Mısra: **10**
Huzur

9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

ḳādī:

1. **ḳādī:**
   Gazel 120
   Mısra: **11**
   Hâkim

   11. Ḳādī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳ
   12. Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

2. **ḳāḍī:**
   Gazel 139
   Mısra: **7**
   Hâkim

   7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
   8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

ḳad-i bālā:

1. **ḳad-i bālāsı:**-*sı*
   Gazel 63
   Mısra: **1**
   Boy uzunluğu

   1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
   2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

ḳad-i yār:

1. **ḳad-i yār:**
   Gazel 13
   Mısra: **1**
   Sevgilinin boyu

   1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
   2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

ḳadīd ol-:

1. **ḳadīd olup:**-*up*
   Gazel 124
   Mısra: **3**
   Pek zayıf, kuru ve çelimsiz olmak

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

ḳādir:

1. **ḳādir:**
   Gazel 30
   Mısra: **6**
   Kudret ve kuvvet sâhibi, yapabilme gücüne malik olan

   5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
   6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

2. **ḳādir:**
   Gazel 68
   Mısra: **3**
   Aklı başında olmak, kendini kontrol etmek

   3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
   4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

ḳadri yoḳ:

1. **ḳadri yoḳ:**
   Gazel 55
   Mısra: **8**
   Kıymetsiz

   7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
   8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

ḳadrin bil-:

1. **ḳadrin bilür:**-*ür*
   Gazel 25
   Mısra: **5**
   Kıymet, değer bilmek

   5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

ḳafādār ol-:

1. **ḳafādār oldı:**-*dı*
   Gazel 58
   Mısra: **6**
   Aynı anlayışa sahip olmak, arkadaş

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

ḳafes:

1. **ḳafese:**-*e*
Gazel 32
Mısra: **4**
Kafes

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

kāfir:

1. **kāfir:**
Gazel 8
Mısra: **6**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

2. **kāfir:**
Gazel 46
Mısra: **5**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

3. **kāfir:**
Gazel 55
Mısra: **8**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

4. **kāfiri:**-*i*
Gazel 75
Mısra: **9**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

5. **kāfir:**
Gazel 89
Mısra: **8**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

6. **kāfir:**
Gazel 93
Mısra: **3**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

7. **kāfirler:**-*ler*
Gazel 96
Mısra: **1**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

8. **kāfir:**
Gazel 124
Mısra: **6**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

9. **kāfir:**
Gazel 131
Mısra: **1**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

10. **kāfirsin:**-*sin*
Gazel 141
Mısra: **3**
Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (*Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)*

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

kāfirbeçe:

1. **kāfirbeçe:**
Gazel 33
Mısra: **8**
Tutsak gayri Müslim II Sevgili

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

kʾāfitāb-ı devlet:

1. **kʾāfitāb-ı devletüñüñ:**
Kaside 1
Mısra: **47**
Zenginlik, şan ve şeref güneşi

47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

ḳaftan:

1. **ḳaftan:**
Kıt'a 5
Mısra: **5**
Boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bazısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı, astarsız hafif üst giyeceği

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

kʾāhından:

1. **kʾāhından:**
Gazel 101
Mısra: **1**
Ah sebebiyle

1. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

2. **kʾāhından:**
   Gazel 101
   Mısra: **10**
   Ah sebebiyle

   9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
   10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

ḳahr:

1. **ḳahr:**
   Gazel 50
   Mısra: **9**
   Üzüntü, sıkıntı, keder

   9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
   10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

ḳaḳı-:

1. **ḳaḳıyup:***-y, -up*
   Kıt'a 7
   Mısra: **4**
   Kızmak, öfkelenmek

   3. Bir siñek aġzı yarını yirken
   4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

kākül:

1. **Kāküli:***-i*
   Gazel 8
   Mısra: **9**
   Alna düşen kısa saç demeti, perçem

   9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
   10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

2. **kakülin:***-in*
   Gazel 17
   Mısra: **4**
   Alna düşen kısa saç demeti, perçem

   3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
   4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

3. **kākülüñe:***-üñ, -e*
   Gazel 46

Mısra: **1**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem

1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

4. **kākülüñ:**-*üñ*
Gazel 61
Mısra: **5**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem

5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

5. **kākül:**
Gazel 65
Mısra: **8**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

6. **kākülüñ:**-*üñ*
Gazel 69
Mısra: **6**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

7. **kākül:**
Gazel 84
Mısra: **4**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

8. **kākül:**
Gazel 90
Mısra: **2**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

kākül-i dilber:

1. **kākül-i dilber:**
   Gazel 65
   Mısra: **7**
   Dilberin perçemi

   7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
   8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

kākül-i serkeş:

1. **kākül-i serkeş:**
   Gazel 132
   Mısra: **4**
   Dağınık kakül

   3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
   4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

ḳal-:

1. **ḳalup:**-*up*
   Kaside 1
   Mısra: **29**
   Durmak, bırakmak

   29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
   30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **ḳalasın:**-*a, -sın*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Durumda kalmak, şekilde olmak

   3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
   4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

3. **Ḳalmadı:**-*ma, -dı*
   Gazel 13
   Mısra: **10**
   Kalmak

   9. Hey meded ġamzeler füsūnından
   10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

4. **ḳaldı:**-*dı*
   Gazel 35

Mısra: **4**
Elde bulunmak

3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

5. **ḳalmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 80
Mısra: **6**
Kalmak

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

6. **ḳalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 81
Mısra: **1**
Kalmak

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

7. **ḳalur:**-*ur*
Gazel 81
Mısra: **5**
Elde bulunmak, sahip olmak

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

8. **ḳalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 81
Mısra: **6**
Elde bulunmak, sahip olmak

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

9. **ḳalmaya:**-*ma, -ya*
Gazel 88
Mısra: **4**
Bitmek, tükenmek

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

10. **ḳalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 92

Mısra: **7**
Bitmek, tükenmek

7. Cān didükleri ḳalmadı tende
8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

11. **ḳaldum:**-*du, -m*
Gazel 97
Mısra: **4**
Hedef olmak

3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

12. **ḳalduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 97
Mısra: **10**
Başıboş kalmak

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

13. **ḳaldı:**-*dı*
Gazel 98
Mısra: **6**
Payına düşmek

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

14. **ḳalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 119
Mısra: **6**
Bitmek, tükenmek

5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

15. **ḳalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 121
Mısra: **3**
Bitmek, tükenmek

3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

16. **ḳala:**-*a*
Gazel 124

Mısra: **3**
Kalakalmak

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

17. **ḳaldum:**-*du, -m*
Gazel 143
Mısra: **3**
Kalakalmak

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

18. **ḳaldı:**-*dı*
Gazel 10
Mısra: **3**
Başarısız olmak

3. Vefā ʿilmini ögrenmedi ḳaldı
4. Velī oldı cefā fenninde üstād

<u>ḳalb ḳalb ol-:</u>

1. **ḳalb ḳalb olsa:**-*sa*
Gazel 58
Mısra: **5**
Değişmek, çevrilmek, dönüşmek

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

<u>ḳalb-i hilāl:</u>

1. **ḳalb-i hilāl:**
Gazel 67
Mısra: **2**
Hilal kalpli

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

<u>ḳalem:</u>

1. **ḳalem:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Kalem II Sevgilinin kalem gibi ince ve düzgün kolu

5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

ḳalġı:

1. **ḳalġıdur:**-*dur*
   Gazel 96
   Mısra: **4**
   Dansçı

   3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
   4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

ḳallāş:

1. **ḳallāşlar:**-*lar*
   Gazel 15
   Mısra: **10**
   Kalleş, hileci, dönek

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

2. **ḳallāş:**
   Gazel 142
   Mısra: **11**
   Kalleş, hileci, dönek

   11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
   12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

ḳamçı çalar:

1. **ḳamçı çalar:**-*ar*
   Gazel 88
   Mısra: **6**
   Kamçılamak, kamçı vurmak (Zülüf kamçı bağlamında kullanılmış)

   5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
   6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

ḳamer eṭrāfı:

1. **ḳamer eṭrāfını:**-*nı*
   Gazel 33
   Mısra: **2**
   Ay'ın çevresi

1. Ḫaṭ görinse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

ḳāmet:

1. **ḳāmetüñ:**-*üñ*
   Gazel 32
   Mısra: **9**
   Boy, endam

   9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
   10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

2. **ḳāmetüm:**-*üm*
   Gazel 75
   Mısra: **5**
   Boy, endam

   5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
   6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

3. **ḳāmetüñ:**-*üñ*
   Gazel 133
   Mısra: **3**
   Boy, endam

   3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
   4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

ḳāmet-i dilcū:

1. **ḳāmet-i dilcū:**
   Gazel 90
   Mısra: **10**
   Gönül alan boy

   9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
   10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

ḳamu:

1. **ḳamu:**
   Gazel 36
   Mısra: **8**
   Hep, bütün, herkes

   7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
   8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

ḳan:

1. **ḳandan:**-*dan*
   Gazel 4
   Mısra: **2**
   Nereden

   1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
   2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

2. **ḳanumı:**-*um, -ı*
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Vücuttaki hayati sıvı

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **ḳanın:**-*ın*
   Gazel 11
   Mısra: **7**
   Vücuttaki hayati sıvı

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

4. **ḳanlar:**-*lar*
   Gazel 21
   Mısra: **3**
   Kızarıklık, çok ağlamaktan gözlerin kızarması

   3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
   4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

5. **ḳanı:**-*ı*
   Gazel 22
   Mısra: **10**
   Vücuttaki hayati sıvı II Kırmızılık

   9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
   10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

6. **ḳan:**
   Gazel 27
   Mısra: **6**
   Vücuttaki hayati sıvı II Şarap

5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

7. **ḳanuña:**-*uñ, -a*
Gazel 38
Mısra: **5**
Vücuttaki hayati sıvı II Hayat

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

8. **ḳan:**
Gazel 50
Mısra: **9**
Acı, ıstırap

9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

9. **ḳan:**
Gazel 65
Mısra: **10**
Kanlı gözyaşı dökmek, aşırı derecede üzülmek

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

10. **ḳandan:**-*dan*
Gazel 68
Mısra: **7**
Nereye

7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

11. **ḳan:**
Gazel 68
Mısra: **10**
Vücuttaki hayati sıvı

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

12. **ḳanlu:**-*lu*
Gazel 69
Mısra: **10**
Vücuttaki hayati sıvı

9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

13. **ḳanum:**-*um*
Gazel 76
Mısra: **9**
Vücuttaki hayati sıvı

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

14. **ḳan:**
Gazel 80
Mısra: **2**
Vücuttaki hayati sıvı

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

15. **ḳanı:**-*ı*
Gazel 99
Mısra: **4**
Vücuttaki hayati sıvı

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

16. **ḳanı:**
Gazel 107
Mısra: **7**
Hani, nerede

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

17. **ḳanlar:**-*lar*
Gazel 112
Mısra: **14**
Vücuttaki hayati sıvı

13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

18. **ḳanına:**-*ın, -a*
Gazel 122
Mısra: **12**
Vücuttaki hayati sıvı

11. Seveni öldürürseñ uşda ʿAmrī
12. Ṣuṣadı ḳanına cān atdı gitdi

19. **ḳanı:**-*ı*
Gazel 126
Mısra: **2**
Vücuttaki hayati sıvı

1. Ġamzeñ oḳı baġrumı ḳan eyledi
2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

20. **ḳanıyle:**-*ı, -y, -le*
Gazel 130
Mısra: **5**
Vücuttaki hayati sıvı

5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

21. **ḳanlara:**-*lar, -a*
Gazel 135
Mısra: **1**
Vücuttaki hayati sıvı

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

ḳan aġla-:

1. **ḳan aġlamazdı:**-*maz, -dı*
Gazel 48
Mısra: **1**
Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

2. **ḳan aġlar:**-*r*
Murabba 3
Mısra: **2**
Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
2. Daḫi ḳan aġlar iken yılduzından

3. **ḳan aġlaram:**-*r, -am*
Kıt'a 17

Mısra: **1**
Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

4. **ḳan ağlaya:**-*ya*
Gazel 101
Mısra: **2**
Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

5. **ḳan aġlayup:**-*y*, -*up*
Gazel 104
Mısra: **9**
Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

6. **ḳan aġlaram:**-*r*, -*am*
Kıt'a 17
Mısra: **1**
Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Aġlaram biñ derd ile ḳan aġlaram
2. Ḥasret odında ciğerler dağlaram

7. **ḳanlar aġlar:**-*r*
Gazel 21
Mısra: **3**
Aşırı ağlamaktan dolayı kanlı gözyaşı dökmek

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

8. **ḳan aġlaya:**-*ya*
Gazel 65
Mısra: **10**
Aşırı ağlamaktan dolayı kanlı gözyaşı dökmek

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

ḳan dök-:

1. **ḳan dökmez:**-*mez*
   Gazel 131
   Mısra: **9**
   Kanlı gözyaşı dökmek

   9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
   10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

ḳan eyle-:

1. **ḳan eyle:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Yaralamak, kanatmak

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **ḳan eyle:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Yaralamak, kanatmak

   3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **ḳan eyle:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Yaralamak, kanatmak

   3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
   4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. **ḳan eyle:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Yaralamak, kanatmak

   3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **ḳan eyle:**
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Yaralamak, kanatmak

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **ḳan eyle:**
Gazel 95
Mısra: **14**
Yaralamak, kanatmak

13. Dem be dem ḥār-ı ʿışḳ içinde benüm
14. Baġrumı ġonca gibi ḳan eyle

7. **ḳan eyledi:**-*di*
Gazel 126
Mısra: **1**
Yaralamak, kanatmak

1. Ġamzeñ oḳı baġrumı ḳan eyledi
2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

ḳan id-:

1. **ḳan idesin:**-*e, -sin*
Murabba 4
Mısra: **3**
Yaralamak, kan dökmek

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

ḳan ırmaġı:

1. **ḳan ırmaġı:**
Gazel 51
Mısra: **2**
Kan ırmağı II Aşırı derecede üzülmek

1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

ḳan ol-:

1. **ḳan olmış:**-*mış*
Gazel 44
Mısra: **2**
Kan dolmak

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

2. **ḳan oldı:**-*dı*
   Gazel 74
   Mısra: **1**
   Kan dolmak

   1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
   2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

ḳan yaşı:

1. **ḳan yaşı:**
   Gazel 101
   Mısra: **6**
   Kanlı gözyaşı

   5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
   6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

kʾaña:

1. **kʾaña:**
   Gazel 25
   Mısra: **8**
   Ki ona

   7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
   8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

ḳana boyan-:

1. **ḳana boyanmaḳ:**-*maḳ*
   Kıt'a 2
   Mısra: **4**
   Acı ve keder içerisinde kalmak

   3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
   4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

2. **ḳana boyansun:**-*sun*
   Gazel 116
   Mısra: **2**
   Acı ve keder içerisinde bırakmak

   1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
   2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

ḳancıḳlıġ eyle-:

1. **ḳancıḳlıġ eyler:**-*r*
   Kıt'a 6
   Mısra: **3**
   Döneklik etmek, kalleşçe davranmak, sözünde durmamak

   3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
   4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

ḳanda:

1. **ḳanda:**
   Gazel 2
   Mısra: **2**
   Nerede, nereye

   1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
   2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

2. **ḳanda:**
   Gazel 18
   Mısra: **10**
   Nerede, nereye

   9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
   10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

3. **ḳanda:**
   Gazel 33
   Mısra: **8**
   Nerede, nereye

   7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
   8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

4. **ḳanda:**
   Gazel 44
   Mısra: **7**
   Nerede, nereye

   7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
   8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

5. **ḳandasın:**-*sın*
   Gazel 74
   Mısra: **2**
   Nerede, nereye

1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

6. **ḳanda:**
Gazel 74
Mısra: **2**
Nerede, nereye

1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

7. **ḳanda:**
Gazel 87
Mısra: **7**
Nerede, nereye

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

8. **ḳanda:**
Gazel 105
Mısra: **5**
Nerede, nereye

5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

9. **ḳanda:**
Gazel 137
Mısra: **4**
Nerede, nereye

3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

ḳandīl:

1. **ḳandīller:**-*ler*
Gazel 6
Mısra: **7**
Işık, mum, çerağ

7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

kʾanı:

1. **kʾanı:**
Gazel 58

Mısra: **4**
Onu ki

3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i şeydāya pürçīn perçemüñ

kanı:

1. **ḳanı:**
   Kaside 1
   Mısra: **21**
   Hani, nerede

   21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
   22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

2. **ḳanı:**
   Kaside 1
   Mısra: **22**
   Hani, nerede

   21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
   22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

3. **ḳanı:**
   Gazel 24
   Mısra: **9**
   Hani, nerede

   9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
   10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

4. **ḳanı:**
   Gazel 42
   Mısra: **1**
   Hani, nerede

   1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
   2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

5. **ḳanı:**
   Gazel 115
   Mısra: **9**
   Hani, nerede

   9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
   10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

6. **ḳanı:**
   Gazel 118
   Mısra: **4**
   Hani, nerede

   3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
   4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

7. **ḳanı:**
   Gazel 136
   Mısra: **1**
   Hani, nerede

   1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
   2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

8. **ḳanı:**
   Gazel 141
   Mısra: **2**
   Hani, nerede

   1. Hey yalancı nigār hey seni mi
   2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

kān-ı iḥsān:

1. **kān-ı iḥsāndan:**-*dan*
   Gazel 123
   Mısra: **6**
   Bağışlama kaynağı

   5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
   6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

ḳanḳı:

1. **ḳanḳı:**
   Gazel 95
   Mısra: **9**
   Hangi

   9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
   10. Söz bilenden yiter nihān eyle

ḳanlar aġla-:

1. **Ḳanlar aġlaya:**-*YA*
   Gazel 104

Mısra: **3**
Kanlı gözyaşı dökmek, çok üzülmek

3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

kanlu başlar:

1. **ḳanlu başları:**-*lar, -ı*
Gazel 116
Mısra: **7**
Kesik başlar (*Orta çağda savaş sonrası öldürülen düşmanların başları bir meydana toplanır ve bir tepe gibi yığılırdı.. Bazı başlar da mızrakların ucuna takılıp gezdirilirdi. Bu da padişahların önünde gösteriye dönüşürdü, sevgilinin önünde de aşıkların başları böyle sergilenir)*

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

ḳanlu cigerüm ḳanı:

1. **ḳanlu cigerüm ḳanı:**
Gazel 131
Mısra: **6**
Kanlı ciğeri kanatmak (zaten kanayan ciğeri tekrar kanatmak, yaralamak)

5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

ḳanlu yaş:

1. **ḳanlu yaşum:**-*um*
Gazel 51
Mısra: **4**
Kanlı gözyaşı

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

2. **ḳanlu yaşum:**-*um*
Gazel 112
Mısra: **4**
Kanlı gözyaşı

3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

3. **ḳanlu yaşum:**-*um*
   Gazel 114
   Mısra: **5**
   Kanlı gözyaşı

   5. Ger günehden ṣayıla ḳanlu yaşum
   6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

4. **ḳanlu yaşum:**-*um*
   Gazel 117
   Mısra: **2**
   Kanlı gözyaşı

   1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
   2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

5. **ḳanlu yaşum:**-*um*
   Gazel 136
   Mısra: **2**
   Kanlı gözyaşı

   1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
   2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

kannış:

1. **ḳannış:**
   Kıt'a 14
   Mısra: **2**
   Cilve, işve

   1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
   2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

ḳānūn eyle-:

1. **ḳānūn eyleme:**-*me*
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **ḳānūn eyleme:**-*me*
   Murabba 4
   Mısra: **4**
   Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **ḳānūn eyleme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **4**
Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. **ḳānūn eyleme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **4**
Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **ḳānūn eyleme:**-*me*
Murabba 4
Mısra: **4**
Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

<u>ḳānūn ol-:</u>

1. **ḳānūn olur:**-*ur*
Murabba 4
Mısra: **2**
Sürekli hale gelen şey, değişmeyen şey

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

<u>ḳap-:</u>

1. **ḳaparlar:**-*ar*, -*lar*
Gazel 36
Mısra: **1**
Almak, ele geçirmek

1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
2. Yıḳarlar göñlümüzi geh yaparlar

kapdu̇ġıyçün:

1. **kapdu̇ġıyçün:**
   Gazel 46
   Mısra: **9**
   Ele geçirdiği için

   9. ʿIşḳ tācın kapdu̇ġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
   10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

ḳaplan derisi taḳye:

1. **ḳaplan derisi taḳye:**
   Gazel 4
   Mısra: **10**
   Kaplan derisi takke (Osmanlı döneminde kürk, aynı zamanda saray ve devlet erkânının giydiği bir tür üniforma niteliği de kazanmıştı. Sadrazamlar, vezirler, yüksek rütbeli devlet görevlileri resmî giysi olarak kürk de giymişlerdir. Kürkün niteliği, biçimi ve süslemeleri, sahibinin rütbe ve görevini yansıtmıştır (Antika Ansiklopedisi 1998: 245)

   9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
   10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

ḳapu:

1. **ḳapuña:**-*ña*
   Gazel 122
   Mısra: **10**
   Kapı

   9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
   10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

ḳara:

1. **ḳara:**
   Gazel 82
   Mısra: **9**
   Siyah

   9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
   10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

ḳara baġr:

1. **ḳara baġrum:**-*um*
   Gazel 31

Mısra: **2**
Yanmış yürek, dertli yürek

1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

kara baḫt:

1. **ḳara baḫtum:**-*um*
Gazel 22
Mısra: **4**
Kötü şans, kötü talih

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

ḳara düşler:

1. **ḳara düşler:**-*ler*
Gazel 108
Mısra: **2**
Kötü hayal, kötü düşünce

1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

ḳara gīsū:

1. **ḳara gīsū:**
Gazel 105
Mısra: **8**
Siyah saç

7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

kara günlü:

1. **ḳara günlüyi:**-*yi*
Gazel 114
Mısra: **1**
Bedbaht, talihsiz

1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

ḳara ḳaş-:

1. **ḳara ḳaşlar:**-*lar*
   Gazel 135
   Mısra: **8**
   Siyah renkli kaş

   7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
   8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

ḳara sin-:

1. **Ḳara sinde:**-*de*
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Kara toprak, mezar

   7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
   8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

ḳara ṭon:

1. **ḳara ṭon:**
   Gazel 101
   Mısra: **8**
   Siyah renk kıyafet II Üzüntü simgesi

   7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
   8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

ḳarañu:

1. **ḳarañuda:**-*da*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Karanlık

   3. Bulınmaz ḳarañuda Āb-ı Ḥayāt
   4. Günehkāra ḳılmaz tecellī İlāh

karār:

1. **ḳarār:**
   Gazel 13
   Mısra: **10**
   Rahat, huzur

   9. Hey meded ġamzeler füsūnından
   10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

2. **ḳarār:**
   Gazel 20
   Mısra: **1**
   Rahat, huzur

   1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
   2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

3. **ḳarārum:**-*um*
   Gazel 35
   Mısra: **3**
   Rahat, huzur

   3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
   4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

4. **ḳarār:**
   Gazel 141
   Mısra: **4**
   Rahat, huzur

   3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
   4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

<u>ḳarar-:</u>

1. **ḳararsun:**-*sun*
   Gazel 77
   Mısra: **7**
   Kederli bir durum almak, gamlı ve tasalı hale gelmek

   7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
   8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

2. **ḳarardı:**-*dı*
   Gazel 137
   Mısra: **9**
   Kederli bir durum almak, gamlı ve tasalı hale gelmek

   9. Dūd-ı ahuñdan ḳarardı ḫaṭṭ-ı yār
   10. ʿAmriyā al indi yüzüñ aġını

<u>ḳarār eyle-:</u>

1. **ḳarār eylemez:**-*mez*
   Gazel 6
   Mısra: **9**
   Durmamak, kalmamak

9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

2. **ḳarār eylemesün:**-*me, -sün*
Gazel 86
Mısra: **5**
Durmamak, kalmamak

5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

3. **ḳarar eylemezem:**-*mez, -em*
Gazel 73
Mısra: **5**
Durmamak, kalmamak

5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

karār it-:

1. **karār itmez:**-*mez*
Gazel 21
Mısra: **1**
Durmamak, kalmamak

1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

2. **ḳarār itmez:**-*mez*
Gazel 97
Mısra: **1**
Durmamak, kalmamak

1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

karīb:

1. **ḳarīb:**
Gazel 54
Mısra: **6**
Yakın

5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

ḳarīn id-:

1. **ḳarīn ide:**-*e*
   Gazel 134
   Mısra: **4**
   Yakınlaştırmak

   3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
   4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

ḳarin it-:

1. **ḳarin itdi:**-*di*
   Gazel 26
   Mısra: **3**
   Yakın etmek, yaklaştırmak

   3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
   4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

ḳarşu:

1. **ḳarşudan:**-*dan*
   Gazel 3
   Mısra: **1**
   Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

2. **ḳarşuña:**-*na*
   Gazel 4
   Mısra: **7**
   Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

   7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
   8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

3. **ḳarşuña:**-*ña*
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

   3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

4. **ḳarşu:**
   Gazel 18

Mısra: **4**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

5. **ḳarşusında:**-*sın, -da*
Gazel 27
Mısra: **2**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
2. Ḳarşusında çınār el ḳarṣar

6. **ḳarşu:**
Gazel 46
Mısra: **5**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

7. **ḳarşuña:**-*ña*
Gazel 48
Mısra: **5**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

5. ʿUṣṣāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

8. **ḳarşudan:**-*dan*
Gazel 53
Mısra: **1**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

9. **ḳarşu:**
Gazel 72
Mısra: **11**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

kaş:

1. **ḳaşlaruñ:**-*lar, -uñ*
   Gazel 7
   Mısra: **8**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḫaṭṭuñ
   8. İdermiş ḳaşlaruñ egri şehādet

2. **ḳaş:**
   Gazel 9
   Mısra: **5**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẕīr-i cihān
   6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

3. **ḳaşuñ:**-*uñ*
   Kıt'a 16
   Mısra: **2**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
   2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

4. **ḳaşuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 30
   Mısra: **2**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
   2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

5. **ḳaşuñ:**-*uñ*
   Gazel 43
   Mısra: **5**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
   6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

6. **ḳaşuñ:**-*uñ*
   Gazel 72
   Mısra: **7**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

   7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
   8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

7. **ḳaş:**
   Gazel 80
   Mısra: **7**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigˇ
   8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

8. **ḳaşuñuñ:**-*uñ, -uñ*
   Gazel 97
   Mısra: **7**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   7. Gözüñ ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ
   8. Sitem taʿlīm ider bilmez āmān da

9. **ḳaşuñ:**-*uñ*
   Gazel 122
   Mısra: **7**
   Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

   7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
   8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

10. **ḳaşuñ:**-*uñ*
    Gazel 127
    Mısra: **8**
    Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

    7. Baş götürmezdi secdeden ādem
    8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

kaş u göz:

1. **Ḳaş u gözin:**-*in*
   Gazel 15
   Mısra: **6**
   Kaş ve göz

   5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
   6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

kaṣd:

1. **ḳaṣdına:**-*ı, -na*
   Gazel 1
   Mısra: **4**
   Saldırma, saldırış

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **ḳaṣdum:**-*um*
Gazel 64
Mısra: **5**
Kasıt, niyet

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

3. **ḳaṣdın:**-*ın*
Gazel 124
Mısra: **5**
Saldırma, saldırış

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

<u>ḳaṣd-ı dīn:</u>

1. **ḳaṣd-ı dīn:**
Gazel 82
Mısra: **10**
Dine kastedmek

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

<u>kāse:</u>

1. **kāse:**
Kaside 1
Mısra: **68**
Yayvan kap II Kabarcık

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

<u>ḳaşuñ ḳoltuġı</u>

<u>ḳaşuñ ḳoltuġı:</u>

1. **ḳaşuñuñ ḳoltuġı:**
Gazel 97
Mısra: **7**
Göz çukuru

7. Gözüñ ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ
8. Sitem taʿlīm ider bilmez āmān da

2. **ḳaşuñuñ ḳoltuġına:**-*na*
   Gazel 89
   Mısra: **3**
   Göz çukuru

   3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
   4. Fettānlıġ ile aldı ne dı̱n ḳodı ne ı̱mān

ḳaşuñ miḥrābı:

1. **ḳaşuñ miḥrābı:**
   Gazel 110
   Mısra: **3**
   Kaşın en değerli kısmı (gözlerin bulunduğu çukur)

   3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
   4. Görelden ṭurımaz ṣofī namaza

ḳaşuñ ṭāḳı:

1. **ḳaşuñ ṭāḳın:**-*ın*
   Gazel 43
   Mısra: **5**
   Kemer biçimindeki kaş, kaşın orta kısmı

   5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
   6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

ḳaşuñ yayı:

1. **ḳaşuñ yayını:**-*nı*
   Gazel 91
   Mısra: **4**
   Kaş yayı (şekil olarak kaç yaya benzer)

   3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
   4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

ḳat:

1. **ḳatuñda:**-*uñ, -da*
   Gazel 40
   Mısra: **6**
   Huzur, makam

   5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
   6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

2. **ḳatında:**-*ın, -da*
   Gazel 55
   Mısra: **8**
   Huzur, makam

   7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
   8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

ḳatı:

1. **ḳatı:**
   Gazel 41
   Mısra: **5**
   Sert, merhametsiz

   5. Nerm ider ḳatı göñlüni āhum
   6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

2. **ḳatı:**
   Gazel 80
   Mısra: **9**
   Sert, merhametsiz

   9. Ḳatı göñlinden Ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
   10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

ḳatı göñüllü:

1. **ḳatı göñüllü:**-*lü*
   Gazel 92
   Mısra: **1**
   Merhametsiz, sevgisiz

   1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
   2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

ḳatı söz:

1. **ḳatı sözler:**-*ler*
   Gazel 96
   Mısra: **7**
   Kötü söz, yaralayıcı sert sözler

   7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
   8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳ:

1. **ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa:**
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Aşk gamının katili

   5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
   6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

ḳatlan-:

1. **ḳatlan:**
   Gazel 17
   Mısra: **10**
   Tahammül etmek, dayanmak

   9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
   10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

ḳaṭra:

1. **ḳaṭrasında:**-*sın, -da*
   Kaside 1
   Mısra: **56**
   Damla

   55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
   56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

2. **ḳaṭrası:**-*sı*
   Kaside 1
   Mısra: **66**
   Damla

   65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
   66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

3. **ḳaṭra:**
   Gazel 80
   Mısra: **2**
   Damla

   1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
   2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

ķaya:

1. **ķayanuñ:**-*nuñ*
   Gazel 80
   Mısra: **9**
   Sert ve iri taş kütlesi

   9. Ķatı göñlinden ķayanuñ merḥamet ummazdı ger
   10. Görmese ʿAmrī ķayadan aḳduġın āb-ı revān

2. **ķayadan:**-*dan*
   Gazel 80
   Mısra: **10**
   Sert ve iri taş kütlesi

   9. Ķatı göñlinden Ķayanuñ merḥamet ummazdı ger
   10. Görmese ʿAmrī ķayadan aḳduġın āb-ı revān

3. **ķayasın:**-*sın*
   Gazel 92
   Mısra: **1**
   Sert ve iri taş kütlesi

   1. Ķatı göñüllü ṭaş ķayasın sen
   2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

ķayd-ı kesret:

1. **ķayd-ı kesretde:**-*de*
   Kıt'a 1
   Mısra: **1**
   Düşünce çokluğu (karışıklığı)

   1. Ķayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
   2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

ķaz-:

1. **ķazıtmaz:**-*ıt, -maz*
   Gazel 82
   Mısra: **11**
   Yolmak, çekmek

   11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ķazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

kebāb sanc-:

1. kebāb ṣancur:-ur
   Müfret 4
   Mısra: **2**
   Şişe kebap dizmek, saplamak II Aşığın kalbini kebap gibi şişe saplamak, acı vermek

   1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
   2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

kebk-i derī:

1. **kebk-i derī:**
   Gazel 60
   Mısra: **2**
   İri ve güzel sesli keklik

   1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
   2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

kebūter:

1. **kebūterlerin:**-*ler*, -*in*
   Gazel 13
   Mısra: **11**
   Güvercin

   11. Dil kebūterlerin şikār eyler
   12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

keçkül:

1. **keçküldür:**-*dür*
   Kıt'a 7
   Mısra: **1**
   Dilenci çanağı

   1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
   2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

kefen:

1. **kefen:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **5**
   Ölüye sarılan bez

5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

2. **kefen:**
Gazel 85
Mısra: **6**
Ölüye sarılan bez

5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

kelīsā:

1. **kelīsādan:**-*dan*
Gazel 124
Mısra: **1**
Kilise, Hristiyan mabedi

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

kem:

1. **kem:**
Gazel 72
Mısra: **8**
Kötü, fena, değersiz

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

2. **kemīnī:**-*īn, -ī*
Gazel 82
Mısra: **10**
Kötü, fena, değersiz

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

kemāl:

1. **kemālüñ:**-*üñ*
Gazel 52
Mısra: **18**
Erginilik, olgunluk, pişkinlik

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

2. **kemālüne:**-*ün, -e*
   Gazel 88
   Mısra: **10**
   Erginilik, olgunluk, pişkinlik

   9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
   10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

kemāl-i ṣabāḥat:

1. **kemāl-i ṣabāḥat:**
   Gazel 9
   Mısra: **1**
   Üstün güzellik, tamamlanmış güzellik

   1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
   2. Kʾider neẓāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

kemāl-i ṣunʿ-ı ḫudā:

1. **kemāl-i ṣunʿ-ı ḫudā:**
   Kaside 1
   Mısra: **19**
   Allah'ın yaratmasının en üst seviyesi

   19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i ṣunʿ-ı Ḫudā
   20. Ṣaçuñ girihleri ervāḥ-ı ḳudse dām-ı belā

keman:

1. **keman:**
   Gazel 1
   Mısra: **4**
   Yay II Kaş

   3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
   4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

kemend:

1. **kemend:**
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   İp, bağ II Sevgilinin saçı

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

kemend-i ʿanber:

1. **kemend-i ʿanberīn:**-*in*
   Gazel 1
   Mısra: **3**
   Anber kokulu saç

   3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
   4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

kemer:

1. **kemer:**
   Gazel 34
   Mısra: **6**
   Bel bağı, kayış

   5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
   6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

kenār-ı ṣoḥbet:

1. **kenār-ı ṣoḥbetine:**-*i, -ne*
   Gazel 20
   Mısra: **7**
   Sohbet çevresi

   7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
   8. Olur olmazsa daḫi būse kinār

kendi:

1. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **1**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

2. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **2**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

3. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **4**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

4. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **6**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
   6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

5. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **8**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
   8. Göñlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

6. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **10**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
   10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

7. **kendidür:**-*dür*
   Gazel 38
   Mısra: **12**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḫayrān ider
   12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

kendü:

1. **kendüyi:**-*yi*
   Gazel 94
   Mısra: **9**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
   10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

2. **kendü:**
Gazel 123
Mısra: **4**
Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

3. **kendüden:**-*den*
Gazel 124
Mısra: **3**
Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

4. **kendüyi:**-*yi*
Gazel 126
Mısra: **10**
Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

9. ʿAmrī-i şeydā mey-i ʿışḳa düşüp
10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

1. **kendüden:**-*den*
Gazel 31
Mısra: **6**
Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

5. Dāne-i ḫāl ü dām-ı zülfüñden
6. Murġ-ı dil kendüden uçunmışdur

kendü ḥālinde:

1. **kendü ḥālinde:**
Gazel 54
Mısra: **10**
Kimseye karışmayan

9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

kendüden gid-:
1. **kendüden gider:**-*er*
Gazel 24
Mısra: **10**
Kendiliğinden gitmek

9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

kendüyi bilmez ol-:

1. **kendüyi bilmez oldı:**-*dı*
   Gazel 54
   Mısra: **5**
   Kendini bilmezlik

   5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
   6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

kendüzi:

1. **kendüzini:**-*ni*
   Gazel 60
   Mısra: **6**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
   6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

2. **kendüzin:**
   Gazel 86
   Mısra: **3**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
   4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

3. **kendüzini:**
   Gazel 90
   Mısra: **5**
   Kendi, kişinin öz varlığı, zatı

   5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
   6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

kerem:

1. **keremden:**-*den*
   Gazel 76
   Mısra: **16**
   Lutuf, iyilik, ihsan

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

kerem-i ḥaḳḳ:

1. **kerem-i ḥaḳḳa:**-*a*
   Gazel 119
   Mısra: **9**
   Allah'ın keremi

   9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
   10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

kerīm-i cihān:

1. **kerīm-i cihānsın:**-*sın*
   Kaside 1
   Mısra: **51**
   Cihanın cömerti

   51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
   52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

kerkes:

1. **kerkesler:**-*ler*
   Kıt'a 2
   Mısra: **3**
   Akbaba

   3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
   4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

kerre:

1. **kerre:**
   Kıt'a 2
   Mısra: **1**
   Defa

   1. Neng üʿārı put idinmekden ise biñ kerre
   2. Ehl-iʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

kes-:

1. **kesdi:**-*di*
   Gazel 123
   Mısra: **2**
   Bırakmak, vaz geçmek.

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşināladan geçürdi kesdi yārāndan beni

kesil:

1. **kesilmezem:**-*mez, -em*
   Gazel 12
   Mısra: **3**
   Kopmak, ayrılmak, bırakmak

   3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
   4. Zebān-ı taʿn-ı raḳīb olsa tīşe-i Ferhād

kevkeb:

1. **kevkeb:**
   Gazel 26
   Mısra: **4**
   Yıldız

   3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
   4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

kevkeb-i baḫt:

1. **kevkeb-i baḫtum:**-*um*
   Gazel 135
   Mısra: **3**
   Şans talih yıldızı

   3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
   4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

kevkeb-i eşk:

1. **kevkeb-i eşküm:**-*üm*
   Gazel 26
   Mısra: **3**
   Gözyaşı yıldızı

   3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
   4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

keyfiyyet:

1. **keyfiyyet:**
   Gazel 45
   Mısra: **6**
   Bir şeyin esası ve iç yüzü

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

2. **keyfiyyeti:**-*i*
Gazel 118
Mısra: **5**
Bir şeyin esası ve iç yüzü

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẕ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

kez:

1. **kez:**
Gazel 53
Mısra: **9**
Defa, kere

9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

ki:

1. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **14**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

2. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **24**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

3. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **41**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

4. **ki:**

Kaside 1

Mısra: **43**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

5. **ki:**

Kaside 1

Mısra: **45**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

6. **ki:**

Kaside 1

Mısra: **49**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

7. **ki:**

Kaside 1

Mısra: **51**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

8. **ki:**

Kaside 1

Mısra: **62**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

9. **ki:**

Kaside 1

Mısra: **64**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

10. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **66**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

11. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **67**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

12. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **72**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

13. **ki:**
Kaside 1
Mısra: **81**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

14. **ki:**
Kıt'a 1
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

15. **ki:**
Murabba 1
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

16. **ki:**
Kaside 2
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

17. **ki:**
Kaside 2
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

18. **ki:**
Gazel 3
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

19. **ki:**
Kıt'a 3
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

20. **ki:**

Murabba 4

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

21. **ki:**

Murabba 4

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

22. **ki:**

Kıt'a 4

Mısra: **1**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

23. **ki:**

Müfret 5

Mısra: **1**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

24. **ki:**

Gazel 6

Mısra: **1**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

25. **ki:**

Gazel 6

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

26. **ki:**
Gazel 6
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

27. **ki:**
Gazel 9
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

28. **ki:**
Gazel 10
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

29. **ki:**
Gazel 10
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

30. **ki:**
Gazel 11
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

31. **ki:**
Gazel 11
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

32. **ki:**
Gazel 12
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

33. **ki:**
Gazel 12
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
10. Fiġān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

34. **ki:**
Gazel 16
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

35. **ki:**
Gazel 16
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

36. **ki:**

Gazel 17

Mısra: **8**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

37. **ki:**

Gazel 19

Mısra: **1**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

38. **ki:**

Gazel 19

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

39. **ki:**

Gazel 19

Mısra: **4**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

40. **ki:**

Gazel 19

Mısra: **8**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

41. **ki:**

Gazel 25

Mısra: **2**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

42. **ki:**
Gazel 25
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

43. **ki:**
Gazel 25
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

44. **ki:**
Gazel 25
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

45. **ki:**
Gazel 25
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

46. **ki:**
Gazel 26
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

47. **ki:**
Gazel 26
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

48. **ki:**
Gazel 26
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

49. **ki:**
Gazel 26
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

50. **ki:**
Gazel 26
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

51. **ki:**
Gazel 26
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

52. **ki:**

Gazel 28

Mısra: **1**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

53. **ki:**

Gazel 28

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

54. **ki:**

Gazel 28

Mısra: **7**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḫnet naṣībidür

55. **ki:**

Gazel 30

Mısra: **5**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

56. **ki:**

Gazel 30

Mısra: **7**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ṣofîlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manaṣṭır dirler

57. **ki:**

Gazel 37

Mısra: **6**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

58. **ki:**
Gazel 39
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

59. **ki:**
Gazel 39
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

60. **ki:**
Gazel 40
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

61. **ki:**
Gazel 40
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

62. **ki:**
Gazel 42
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

63. **ki:**
Gazel 43
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

64. **ki:**
Gazel 44
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ṣalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

65. **ki:**
Gazel 44
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

66. **ki:**
Gazel 45
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

67. **ki:**
Gazel 49
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

68. **ki:**

Gazel 49

Mısra: **11**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

69. **ki:**

Gazel 54

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

70. **ki:**

Gazel 54

Mısra: **9**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

71. **ki:**

Gazel 56

Mısra: **8**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāṣıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

72. **ki:**

Gazel 60

Mısra: **3**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

73. **ki:**

Gazel 60

Mısra: **6**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

74. **ki:**
Gazel 66
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

75. **ki:**
Gazel 69
Mısra: **11**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

76. **ki:**
Gazel 70
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

77. **ki:**
Gazel 70
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

78. **ki:**
Gazel 75
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
2. Ki ṣaflar baġlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

79. **ki:**
Gazel 79
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

80. **ki:**
Gazel 81
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

81. **ki:**
Gazel 84
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

82. **ki:**
Gazel 87
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

83. **ki:**
Gazel 87
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

84. **ki:**

Gazel 88

Mısra: **4**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

85. **ki:**

Gazel 88

Mısra: **7**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

86. **ki:**

Gazel 91

Mısra: **1**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

87. **ki:**

Gazel 91

Mısra: **6**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

88. **ki:**

Gazel 91

Mısra: **8**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

89. **ki:**

Gazel 92

Mısra: **2**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

90. **ki:**
Gazel 94
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

91. **ki:**
Gazel 98
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

92. **ki:**
Gazel 98
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

93. **ki:**
Gazel 100
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

94. **ki:**
Gazel 103
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

95. **ki:**
Gazel 103
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Gūyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

96. **ki:**
Gazel 104
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

97. **ki:**
Gazel 107
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

98. **ki:**
Gazel 107
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

99. **ki:**
Gazel 107
Mısra: **14**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

100. **ki:**
Gazel 108
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

101. **ki:**
Gazel 109
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

102. **ki:**
Gazel 112
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

103. **ki:**
Gazel 112
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

104. **ki:**
Gazel 113
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

105. **ki:**
Gazel 115
Mısra: **5**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

106. **ki:**
Gazel 116
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

107. **ki:**
Gazel 116
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

108. **ki:**
Gazel 118
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

109. **ki:**
Gazel 119
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

110. **ki:**
Gazel 121
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

111. **ki:**
Gazel 124
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

112. **ki:**
Gazel 127
Mısra: **12**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. Sāye ṭoprak döşendügin ne bilür
12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

113. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

114. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

115. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **2**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

116. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

117. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

118. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **6**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Cāna cānlar baġışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

119. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

120. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **10**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

121. **ki:**
Gazel 129
Mısra: **10**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

122. **ki:**
Gazel 132
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

123. **ki:**
Gazel 132
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

124. **ki:**
Gazel 132
Mısra: **8**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

125. **ki:**
Gazel 133
Mısra: **3**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

126. **ki:**
Gazel 133
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

127. **ki:**
Gazel 133
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿişyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

128. **ki:**
Gazel 134
Mısra: **12**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

129. **ki:**
Gazel 136
Mısra: **7**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

130. **ki:**
Gazel 136
Mısra: **13**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

131. **ki:**
Gazel 139
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

132. **ki:**
Gazel 139
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

133. **ki:**
Gazel 140
Mısra: **5**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

134. **ki:**
Gazel 142
Mısra: **9**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

135. **ki:**
Gazel 143
Mısra: **1**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

136. **ki:**
Gazel 143
Mısra: **4**
İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

<u>ḳıble:</u>

1. **ḳıbleye:**-*ye*
Gazel 24

Mısra: **6**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

2. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 75
Mısra: **2**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
2. Ki ṣaflar baġlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

3. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 75
Mısra: **4**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
4. Anuñçündür sücūda varduġı ehl-i ṣafa ḳıblem

4. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 75
Mısra: **6**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

5. **ḳıbleye:**-*ye*
Gazel 75
Mısra: **7**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

6. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 75
Mısra: **8**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

7. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 75

Mısra: **10**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

kıble-i ḥācāt:

1. **ḳıble-i ḥācāt:**
Kaside 1
Mısra: **40**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

kibr:

1. **kibr:**
Murabba 2
Mısra: **3**
Büyüklük, büyüklenme

3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

kʾider:

1. **kʾider:**-*eyin*
Gazel 9
Mısra: **2**
Ki eder

1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
2. Kʾider neẓāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

kıl-:

1. **ḳıla:**-*a*
Gazel 42
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

2. **ḳılur:**-*ur*
Gazel 43

Mısra: **4**
Yapmak, etmek

3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

3. **ḳılma:**-*ma*
Gazel 47
Mısra: **6**
Yapmamak, etmemek

5. Güş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

4. **ḳıldı:**-*dı*
Gazel 62
Mısra: **2**
Yapmak, etmek

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

5. **ḳıldı:**-*dı*
Gazel 67
Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

6. **ḳılan:**-*an*
Gazel 76
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

7. **ḳılsun:**-*sun*
Gazel 77
Mısra: **3**
Yapmak, etmek

3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

8. **ḳılduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 92

Mısra: **11**
Yapmak, etmek

11. Bildügüñ nāzı ʿAmrīye ḳılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

9. **ḳılmadın:**-*ma, -dı, -n*
Gazel 96
Mısra: **10**
Eda etmemek, yerine getirmemek

9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

10. **ḳıldı:**-*dı*
Gazel 102
Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

11. **ḳılduġuñ:**-*duġ, -uñ*
Gazel 129
Mısra: **2**
Yapmak, etmek

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

12. **ḳıldı:**-*dı*
Gazel 140
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

13. **ḳılur:**-*ur*
Gazel 1
Mısra: **5**
Konuşturmak

5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

2. **ḳılınur:**-*ın, -ur*
Gazel 6

Mısra: **6**
Eda etmek, yerine getirmek

5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

3. **ḳılma:**-*ma*
Gazel 8
Mısra: **1**
Konuşmamak

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

4. **ḳılma:**-*ma*
Gazel 8
Mısra: **4**
Yapmamak, etmemek, konuşmamak

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

5. **ḳılsañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 8
Mısra: **14**
Yapmak, etmek, konuşmak

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

<u>ḳıl ḳalemi:</u>

1. **ḳıl ḳalemi:**
Kaside 1
Mısra: **42**
Kıl kalemi (Eskiden ressam ve tezhipçilerin ince çizgi çekmek ve resim yapmak için kullandıkları tek kıldan oluşan fırça)

41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

<u>ḳīl u ḳāl:</u>

1. **ḳīl u ḳālin:**-*in*
Gazel 47
Mısra: **6**
Dedikodu

5. Gūş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

kilīd:

1. **kilīdin:**-*in*
   Gazel 113
   Mısra: **3**
   Anahtar

   3. Al kilīdin göñül hazīnesinüñ
   4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

ḳılmak dile-:

1. **ḳılmak diler:**-*r*
   Gazel 48
   Mısra: **6**
   Dökmek istemek

   5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
   6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

ḳılsa naẓar:

1. **ḳılsa naẓar:**
   Gazel 18
   Mısra: **2**
   Bakmak

   1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
   2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

ḳılur figān:

1. **figan ḳılur:**-*ur*
   Gazel 27
   Mısra: **7**
   Eyvah etmek

   7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
   8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

kim:

1. **kim:**
   Kaside 1
   Mısra: **9**
   "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

   9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
   10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

2. **kim:**
   Kaside 1
   Mısra: **15**
   "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

   15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
   16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

3. **kime:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **69**
   Hangi kimse

   69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
   70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

4. **kim:**
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

5. **kim:**
   Gazel 2
   Mısra: **9**
   "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

   9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
   10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

6. **kim:**
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

   5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
   6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

7. **kim:**
Kaside 2
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

8. **kim:**
Kaside 2
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

9. **kim:**
Kaside 2
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

10. **kim:**
Kaside 2
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

11. **kim:**
Kaside 2
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
6. Göñül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

12. **kim:**
Kaside 2
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

13. **kim:**
    Kaside 2
    Mısra: **5**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
    6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

14. **kim:**
    Kaside 2
    Mısra: **9**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
    10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

15. **kim:**
    Kaside 2
    Mısra: **2**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    1. Saña söylerin diñle hey derdmend
    2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

16. **kim:**
    Gazel 3
    Mısra: **10**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
    10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

17. **kim:**
    Murabba 3
    Mısra: **2**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
    2. Dilerem kim müyesser ide yārı

18. **kim:**
    Kıt'a 3
    Mısra: **1**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
    2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

19. **kim:**
    Kıt'a 3
    Mısra: **3**
    Hangi kimse

    3. Şimdilik kim sever dinildi velī
    4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

20. **kim:**
    Kıt'a 3
    Mısra: **4**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    3. Şimdilik kim sever dinildi velī
    4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

21. **kim:**
    Kıt'a 3
    Mısra: **4**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    3. Şimdilik kim sever dinildi velī
    4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

22. **kim:**
    Gazel 4
    Mısra: **9**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
    10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

23. **kim:**
    Gazel 4
    Mısra: **11**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
    12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

24. **kim:**
    Gazel 4
    Mısra: **14**
    "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

    13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
    14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

25. **kim:**
Müfret 4
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

26. **kim:**
Murabba 4
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

27. **kim:**
Murabba 4
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

28. **kim:**
Gazel 5
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

29. **kim:**
Kıt'a 7
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

30. **kim:**
Kıt'a 7
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bir siñek aġzı yarını yirken
4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

31. **kim:**
Gazel 8
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

32. **kim:**
Gazel 9
Mısra: **8**
Hangi kimse

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

33. **kim:**
Gazel 11
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

34. **kim:**
Kıt'a 12
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Ey benüm aġladuġum görüp gülen
2. Gülme kim aġlar firaḳ ile gülen

35. **kim:**
Gazel 12
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

36. **kimde:**-*de*
Kıt'a 16
Mısra: **2**
Hangi kimse

1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

37. **kim:**
Gazel 16
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

38. **kim:**
Gazel 16
Mısra: **8**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Cān naḳdini īŝār ideyin ayaġuña gel
8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

39. **kim:**
Kıt'a 17
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Baġlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zülfine dil baġlaram

40. **kim:**
Gazel 17
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

41. **kim:**
Gazel 18
Mısra: **6**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

42. **kim:**
Gazel 18
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

43. **kim:**
Gazel 19
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

44. **kim:**
Gazel 19
Mısra: **11**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

45. **kim:**
Gazel 21
Mısra: **11**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

46. **kim:**
Gazel 24
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

47. **kim:**
Gazel 24
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

48. **kim:**
Gazel 24
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

49. **kim:**
Gazel 25
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

50. **kim:**
Gazel 25
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

51. **kim:**
Gazel 25
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

52. **kim:**
Gazel 26
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

53. **kim:**
Gazel 27
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

54. **kim:**
Gazel 28
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

55. **kim:**
Gazel 28
Mısra: **6**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

56. **kim:**
Gazel 29
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

57. **kim:**
Gazel 32
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

58. **kim:**
Gazel 33
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

59. **kim:**
Gazel 33
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḫayrān olur

60. **kim:**
Gazel 33
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḫüsnüñ eyyāmında kim
10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

61. **kim:**
Gazel 37
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ṣaçuñı baġla kim ben bīḳarāruñ
4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

62. **kim:**
Gazel 38
Mısra: **12**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḥayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

63. **kim:**
Gazel 39
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

64. **kim:**
Gazel 39
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

65. **kim:**
Gazel 42
Mısra: **8**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

66. **kim:**
Gazel 47
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

67. **kim:**
Gazel 50
Mısra: **6**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

68. **kim:**
Gazel 51
Mısra: **6**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

69. **kim:**
Gazel 54
Mısra: **8**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

70. **kim:**
Gazel 55
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

71. **kim:**
Gazel 57
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

72. **kim:**
Gazel 61
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

73. **kim:**
Gazel 66
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

74. **kim:**
Gazel 67
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

75. **kim:**
Gazel 67
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

76. **kim:**
Gazel 67
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

77. **kim:**
Gazel 67
Mısra: **10**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

78. **kim:**
Gazel 68
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

79. **kim:**
Gazel 68
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

80. **kim:**
Gazel 71
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

81. **kim:**
Gazel 71
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

82. **kim:**
Gazel 72
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

83. **kim:**
Gazel 76
Mısra: **13**
Hangi kimse

13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

84. **kim:**
Gazel 76
Mısra: **13**
Hangi kimse

13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

85. **kim:**
Gazel 81
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

86. **kim:**
Gazel 81
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

87. **kim:**
Gazel 81
Mısra: **10**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

88. **kim:**
Gazel 83
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

89. **kim:**
Gazel 84
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

90. **kim:**
Gazel 86
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Çöz zülfüñi kim baġlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

91. **kim:**
Gazel 86
Mısra: **8**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Çöz zülfüñi kim baġlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

92. **kim:**
Gazel 89
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

93. **kim:**
Gazel 90
Mısra: **11**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

94. **kim:**
Gazel 92
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

95. **kim:**
Gazel 94
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

96. **kimdür:**-*dür*
Gazel 94
Mısra: **9**
Hangi kimse

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

97. **kim:**
Gazel 96
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

98. **kim:**
Gazel 96
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

99. **kim:**
Gazel 98
Mısra: **1**
Hangi kimse

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

100. **kim:**
Gazel 98
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

101. **kim:**
Gazel 99
Mısra: **11**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

102. **kim:**
Gazel 100
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

103. **kim:**
Gazel 101
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

104. **kim:**
Gazel 101
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

105. **kim:**
Gazel 101
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

106. **kim:**
Gazel 101
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

107. **kim:**
Gazel 101
Mısra: **9**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

108. **kim:**
Gazel 102
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

109. **kim:**
Gazel 104
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut kiʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

110. **kim:**
Gazel 104
Mısra: **10**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

111. **kim:**
Gazel 105
Mısra: **17**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

17. Ey müʾeẕẕin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

112. **kim:**
Gazel 106
Mısra: **18**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
18. Şükr kim manẓūr olan fażl u kemāl oldı yine

113. **kim:**
Gazel 108
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

114. **kim:**
Gazel 109
Mısra: **5**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uġurlığına gelse gerek revzenüñe

115. **kim:**
Gazel 114
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

116. **kim:**
Gazel 115
Mısra: **4**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

117. **kim:**
Gazel 116
Mısra: **1**
Hangi kimse

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

118. **kim:**
Gazel 116
Mısra: **7**
Hangi kimse

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

119. **kim:**
Gazel 117
Mısra: **9**
Hangi kimse

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

120. **kim:**
Gazel 122
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

121. **kim:**
Gazel 122
Mısra: **3**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
4. Ezelden ʿışḳ cãmın ṭatdı gitdi

122. **kim:**
Gazel 124
Mısra: **4**
Hangi kimse

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

123. **kim:**
Gazel 129
Mısra: **10**
Hangi kimse

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

124. **kim:**
Gazel 130
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

125. **kim:**
Gazel 134
Mısra: **2**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

126. **kim:**
Gazel 135
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

127. **kim:**
Gazel 138
Mısra: **1**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Gönlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

128. **kim:**
Gazel 142
Mısra: **13**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rifʿat el virdi

129. **kim:**
Gazel 143
Mısra: **6**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

130. **kim:**
Gazel 143
Mısra: **7**
"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

131. **kimden:**
Gazel 15
Mısra: **3**
Hangi kimse

3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

kim bilür:

1. **kim bilür:**
Gazel 95
Mısra: **9**
Kimse bilmez bağlamında

9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

kime:

1. **kime:**
   Gazel 49
   Mısra: **6**
   Hangi kimseye

   5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
   6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

2. **kime:**
   Gazel 52
   Mısra: **2**
   Hangi kimseye

   1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
   2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

kimesne:

1. **kimesne:**
   Gazel 12
   Mısra: **5**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
   6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

2. **kimesnem:**-*m*
   Gazel 52
   Mısra: **1**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
   2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

3. **kimesne:**
   Gazel 119
   Mısra: **7**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
   8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

kimse:

1. **kimse:**
   Gazel 34
   Mısra: **5**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
   6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

2. **kimse:**
   Gazel 34
   Mısra: **6**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
   6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

3. **kimseler:**-*ler*
   Gazel 38
   Mısra: **3**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   3. Bir daḫi mişlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

4. **kimse:**
   Gazel 100
   Mısra: **3**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   3. İremez kimse ol serv ayaġına
   4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

5. **kimse:**
   Gazel 119
   Mısra: **3**
   Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

   3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
   4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

kimün:

1. **kimün:**
   Gazel 26
   Mısra: **1**
   Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

2. **kimüñ:**
Gazel 26
Mısra: **2**
Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

3. **kimüñ:**
Gazel 26
Mısra: **4**
Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

4. **kimüñ:**
Gazel 26
Mısra: **6**
Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

5. **kimüñ:**
Gazel 26
Mısra: **8**
Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

6. **kimüñ:**
Gazel 26
Mısra: **10**
Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

7. **kimüñ:**
Gazel 30
Mısra: **5**
Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

kīn:

1. **kīni:**-*i*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Düşmanlık

   3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **kīn:**
   Gazel 82
   Mısra: **12**
   Düşmanlık

   11. ʿĀrızı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

kīn eyle-:

1. **kīn eyler:**-*r*
   Gazel 55
   Mısra: **7**
   Düşmanlık beslemek

   7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler bañа
   8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

kirāmen kātibin:

1. **kirāmen kātibin:**
   Gazel 130
   Mısra: **4**
   İnsanların iki tarafında bulunup, sevaplarını ve günahlarını yazan meleklerin adı

   3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
   4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

ḳırmızı:

1. **ḳırmızı:**
   Gazel 59
   Mısra: **5**
   Kırmızı (renk)

5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

kirpüg:

1. **kirpügi:**-*i*
   Gazel 18
   Mısra: **5**
   Kirpik

   5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
   6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

kirpük:

1. **kirpükleri:**-*ler, -i*
   Gazel 17
   Mısra: **2**
   Kirpik

   1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
   2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

2. **kirpüklerüñ:**-*ler, -üñ*
   Gazel 143
   Mısra: **7**
   Kirpik

   7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
   8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

kirpük oḳı:

1. **kirpük oḳına:**-*na*
   Gazel 72
   Mısra: **5**
   Kirpik oku II Sevgilinin aşığı yaralayan bakışının verdiği acı

   5. Ölür kirpük oḳına cān virürdüm
   6. Yüregüm zaḫmına merhem ṣanurdum

kişi:

1. **kişi:**
   Gazel 3
   Mısra: **13**
   İnsan, şahıs

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

2. **kişi:**
Gazel 23
Mısra: **10**
İnsan, şahıs

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

3. **kişiye:**-*ye*
Gazel 32
Mısra: **2**
İnsan, şahıs

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

4. **kişiyi:**-*yi*
Gazel 43
Mısra: **4**
İnsan, şahıs

3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

5. **kişiye:**-*ye*
Gazel 64
Mısra: **9**
İnsan, şahıs

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

6. **kişi:**
Gazel 100
Mısra: **10**
İnsan, şahıs

9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

7. **kişi:**
Gazel 104
Mısra: **8**
İnsan, şahıs

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

kıṣṣa:

1. **ḳıṣṣa:**
   Gazel 28
   Mısra: **7**
   Hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivayet

   7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
   8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

2. **ḳıṣṣa:**
   Gazel 93
   Mısra: **8**
   Hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivayet

   7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
   8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

kitāb-ı ḥüsne:

1. **kitāb-ı ḥüsne:**-*e*
   Gazel 98
   Mısra: **2**
   Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

   1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
   2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

kitāb-ı luṭf:

1. **kitāb-ı luṭf:**
   Gazel 50
   Mısra: **4**
   Cömertlik kitabı II Sevgilinin yanağı

   3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
   4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

kıy-:

1. **ḳıyma:**-*ma*
   Gazel 110
   Mısra: **2**
   Acımak, merhamet etmek

1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

ḳıyāma gel-:

1. **ḳıyāma geldi:**-*di*
   Gazel 133
   Mısra: **1**
   Canlanmak, ayağa kalkmak

   1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
   2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

ḳıyāmet:

1. **ḳıyāmet:**
   Gazel 53
   Mısra: **1**
   Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musibet, afet II Sevgili

   1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
   2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

ḳıyāmet ʿalāmeti:

1. **ḳıyāmet ʿalāmeti:**
   Gazel 133
   Mısra: **4**
   Felaket habercisi

   3. ʿĀlemde ḳāmetüñ ki ʿalem dikdi fitneye
   4. Oldı ʿayān cihānda ḳıyāmet ʿalāmeti

ḳıyāmeti ḳopar-:

1. **ḳıyāmeti ḳopardum:**-*dum*
   Gazel 133
   Mısra: **2**
   Ortalığı velveleye vermek, yakıp yıkmak

   1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
   2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

ḳızar-:

1. **ḳızardı:**-*dı*
   Kaside 1
   Mısra: **79**
   Kırmızı, kızıl veya ona yakın bir renge dönmek

79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

kızıl gül:

1. **Ḳızıl gül:**
Gazel 130
Mısra: **6**
Kızıl renkli gül (Gülün kırmızı renginin bülbülün/aşığın ciğerinden akan kanlarla sulanmasından dolayı aldığı rivayet edilir)

5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

ko-:

1. **ḳomış:**-*mış*
Kaside 1
Mısra: **3**
Koymak

3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **ḳo:**
Kaside 2
Mısra: **10**
Bırakmak, terk etmek

9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

3. **ḳo:**
Kıt'a 15
Mısra: **2**
Bırakmak, terk etmek

1. Yirde ḳalmaz ʿāṣıḳuñ āhı begüm
2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

4. **ḳodun:**-*dun,* -
Gazel 56
Mısra: **1**
Bırakmak, terk etmek

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

5. **ḳoduñ:**-*duñ*
Gazel 56
Mısra: **2**
Bırakmak, terk etmek

1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuẕ ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

6. **ḳoduñ:**-*duñ*
Gazel 56
Mısra: **4**
Bırakmak, terk etmek

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

7. **ḳoduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 56
Mısra: **8**
Bırakmak, terk etmek

7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

8. **ḳoduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 56
Mısra: **10**
Bırakmak, terk etmek

9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

9. **ḳo:**
Gazel 64
Mısra: **8**
Bırakmak, terk etmek

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

10. **ḳoma:**-*ma*
Gazel 78
Mısra: **4**
Bırakmamak

3. Mışr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

11. **ḳodı:**-*dı*
Gazel 89
Mısra: **4**
Bırakmamak

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

12. **ḳoma:**-*ma*
Gazel 95
Mısra: **1**
Sürekli, devamlı

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
2. ʿIşkı ʿālemde dāstān eyle

13. **ḳoma:**-*ma*
Gazel 95
Mısra: **1**
Sürekli, devamlı

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiġān eyle
2. ʿIşkı ʿālemde dāstān eyle

14. **ḳomaduñ:**-*ma, -du, -ñ*
Gazel 100
Mısra: **1**
Bırakmamak, terk etmemek

1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

15. **ḳomayam:**-*ma, -yam*
Gazel 100
Mısra: **2**
Bırakmamak, terk etmemek

1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

16. **ḳo:**
Gazel 105
Mısra: **1**
Bırakmak

1. ʿĀṣıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

17. **ḳo:**
Gazel 107
Mısra: **11**
Bırakmak

11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

18. **ḳodı:**-*dı*
Gazel 116
Mısra: **7**
Bırakmak

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

19. **ḳo:**
Gazel 128
Mısra: **9**
Bırakmak, terk etmek

9. Ḳo ölsün ḥasret-i laʿlüñle ʿAmrī
10. Ḳo çıḳsun acılıḳla ṭatlu cānı

20. **ḳo:**
Gazel 128
Mısra: **10**
Bırakmak, terk etmek

9. Ḳo ölsün ḥasret-i laʿlüñle ʿAmrī
10. Ḳo çıḳsun acılıḳla ṭatlu cānı

21. **ḳo:**
Gazel 130
Mısra: **10**
Bırakmak, terk etmek

9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

22. **ḳomaz:**-*maz*
Gazel 135
Mısra: **4**
Durmadan

3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

23. **koman:**-*man*
Gazel 135
Mısra: **6**
Bırakmamak, terk etmemek

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

24. **ḳomazdı:**-*maz, -dı*
Gazel 136
Mısra: **9**
Bırakmak

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

25. **ḳo:**
Gazel 138
Mısra: **8**
Bırakmak, terk etmek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

26. **ḳomaduñ:**-*ma, -du, -ñ*
Gazel 141
Mısra: **11**
Bırakmamak

11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
12. Şāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

27. **ḳoma:**-*ma*
Gazel 142
Mısra: **13**
Bırakmamak, terk etmemek

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rifʿat el virdi

28. **ḳo:**
Gazel 2
Mısra: **7**
Bırakmak

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

29. **ḳo:**
Gazel 90
Mısra: **9**
Bırakmak

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
10. ʿĀṣıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

ḳocıl-:

1. **ḳocılur:**-*ur*
Gazel 10
Mısra: **5**
Sarılmak, kucaklamak

5. Ḳocılur yad olana ol gülendām
6. Dirīġā āşināsın eylemez yād

ḳocul-:

1. **ḳoculası:**-*ası*
Gazel 14
Mısra: **9**
Sarılmak, kucaklamak

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

ḳoḫu:

1. **ḳoḫuñ:**-*ñ*
Gazel 131
Mısra: **7**
Koku

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḫuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

kʾol:

1. **kʾol:**
Gazel 81
Mısra: **1**
Ki o

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

ḳol ḳanat:

1. **ḳol ḳanat:**
   Gazel 4
   Mısra: **5**
   Güç, takat

   5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
   6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

kʾola:

1. **kʾola:**
   Gazel 21
   Mısra: **12**
   Ola ki

   11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
   12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

ḳolay:

1. **ḳolay:**
   Gazel 74
   Mısra: **8**
   Kolay

   7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
   8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

ḳon-:

1. **ḳonmışdur:**-*mış, -dur*
   Gazel 98
   Mısra: **5**
   Yer etmek

   5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
   6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

konuş-:

1. **ḳonuşup:**-*up*
   Kıt'a 2
   Mısra: **3**
   Konuşmak, söyleşmek

   3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
   4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

ḳop-:

1. **ḳopardı:**-*ar*, -*dı*
   Gazel 93
   Mısra: **7**
   Meydana getirmek

   7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
   8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

ḳork-:

1. **ḳorḳaram:**-*ar*, -*am*
   Gazel 135
   Mısra: **7**
   Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

   7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
   8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

2. **ḳorḳum:**-*um*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

   1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
   2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

3. **ḳorḳar:**-*ar*
   Gazel 103
   Mısra: **2**
   Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

   1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
   2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

4. **ḳorḳum:**-*um*
   Gazel 119
   Mısra: **8**
   Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

körpe ḳuzı:

1. **körpe ḳuzı:**
   Gazel 64
   Mısra: **2**
   Küçük kuzu II Genç sevgili

   1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
   2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

ḳosṭanṭıniyye:

1. **ḳosṭanṭıniyye:**
   Gazel 115
   Mısra: **9**
   İstanbul

   9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
   10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

ḳov-:

1. **ḳovduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 124
   Mısra: **1**
   Savmak, defetmek

   1. Ey büt-i tersā nᵓiçün ḳovduñ kelīsādan beni
   2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

ḳovla-:

1. **ḳovlayayın:**-*ya, -yın*
   Gazel 124
   Mısra: **2**
   Şikayet etmek, gammazlamak (Sevgili hristiyandır ve peygamberi de Hz. İsa (as) olduğu için şikayet de ona yapılmakta)

   1. Ey büt-i tersā nᵓiçün ḳovduñ kelīsādan beni
   2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

ḳoy-:

1. **ḳoyup:**-*up*
   Kaside 1

Mısra: **69**
Bırakmak

69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

2. **ḳoyalum:**-*a, -lum*
Murabba 2
Mısra: **1**
Bırakmak, terk etmek

1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḫ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

3. **koyanım:**-*an, -ım*
Kıt'a 5
Mısra: **4**
Alıkoymak, etkisi altına almak

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

4. **ḳoyup:**-*up*
Gazel 98
Mısra: **3**
Meydana getirmek, oluşturmak

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

<u>ḳoyına gir-:</u>

1. **ḳoyına gir:**
Gazel 97
Mısra: **9**
Yatmakta olan bir kimsenin kollarının arasına, kucağına girmek

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

<u>koyn:</u>

1. **ḳoynumda:**-*um, -da*
Gazel 104
Mısra: **7**
Kollar arası, kucak

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

2. **ḳoynında:**-*ın, -da*
   Gazel 137
   Mısra: **8**
   Kollar arası, kucak

   7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
   8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

köze köz:

1. **köze köz:**
   Rübai 1
   Mısra: **2**
   Göz göre göre

   1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
   2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

ḳubbe-i ḥaḍrā:

1. **ḳubbe-i ḫaḍrā:**
   Kaside 1
   Mısra: **60**
   Yeşil kubbe (Hz. Muhammed'in (sav) kabri)

   59. Açılmaduḳ gül-i ter ġoncasınca daḫi degül
   60. Ḥadīḳa-i keremüñde bu ḳubbe-i ḫaḍrā

ḳuc-:

1. **ḳucar:**-*ar*
   Kıt'a 3
   Mısra: **6**
   Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

   5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
   6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

2. **ḳucmaz:**-*maz*
   Gazel 34
   Mısra: **5**
   Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

   5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
   6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

3. **ḳucmaz:**-*maz*
   Gazel 34

Mısra: **6**
Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

4. **ḳuca:**-*a*
Gazel 58
Mısra: **10**
Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

5. **ḳucardum:**-*ar, -du, -m*
Gazel 78
Mısra: **7**
Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

6. **ḳucar:**-*ar*
Gazel 78
Mısra: **8**
Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

7. **ḳucmak:**-*mak*
Gazel 136
Mısra: **9**
Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

8. **ḳuculan:**-*ul, -an*
Kıt'a 12
Mısra: **4**
Kucaklanan

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

ḳudret:

1. **ḳudretüm:**-*üm*
   Gazel 30
   Mısra: **5**
   Kuvvet, güç, takat, iktidar

   5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
   6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

ḳufl-i mercān:

1. **ḳufl-i mercān:**
   Gazel 18
   Mısra: **11**
   Mercan kilit II Sevgilinin dudağı, ağzı

   11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
   12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

küfr-i zülf:

1. **küfr-i zülfüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 129
   Mısra: **7**
   Yoldan, imandan çıkaran zülüf II Siyah saç

   7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
   8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

kuḫl:

1. **kuḫl:**
   Gazel 113
   Mısra: **11**
   Göz ilacı, sürme

   11. Kuḫl içün ḫāk-i payın isterseñ
   12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

kühsār etegi:

1. **kühsār etegin:**-*n*
   Gazel 84
   Mısra: **3**
   Etek bağı, eteğin alt kısmı

   3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
   4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

ḳul:

1. **ḳullaruñı:**-*lar*, -*uñ*, -*ı*
   Gazel 42
   Mısra: **9**
   Köle, esir, aşık

   9. Ḥisāb idüp yazarsañ ḳullaruñı
   10. Efendi ʿAmrīyi serdeftere yaz

2. **kül:**
   Gazel 73
   Mısra: **6**
   Kül, yanıp bittikten sonra kalan kısım

   5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
   6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

3. **ḳullar:**-*lar*
   Gazel 78
   Mısra: **2**
   Köle, esir, aşık

   1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
   2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

4. **ḳul:**
   Gazel 83
   Mısra: **10**
   Köle, esir, aşık

   9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
   10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

5. **ḳuluñam:**-*uñ*, -*am*
   Gazel 91
   Mısra: **5**
   Köle, esir, aşık

   5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
   6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

6. **ḳul:**
   Gazel 110
   Mısra: **6**
   Köle, esir, aşık

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

7. **ḳul:**
Gazel 120
Mısra: **3**
Köle, esir, aşık

3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

kül ol-:

1. **kül oldum:**-*du, -m*
Kaside 1
Mısra: **25**
Yanıp bitmek

25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

külāh:

1. **külāh:**
Gazel 114
Mısra: **10**
Başa giyilen, takılan şapka

9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

küleh:

1. **külehi:**-*i*
Gazel 139
Mısra: **8**
Başa giyilen, takılan şapka

7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

külḫan ġarībi:

1. **külḫan ġarībidür:**-*dür*
Gazel 28
Mısra: **2**
Serseri, kendini bilmez, aklı başından gitmiş

1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

ḳullāb-ı ʿışḳ:

1. **ḳullāb-ı ʿışḳ:**
   Gazel 51
   Mısra: **6**
   Aşk çengeli

   5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
   6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni şāʿ:

1. **külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni şāʿ:**
   Gazel 47
   Mısra: **10**
   İkiyi (iki dudağı) aşan her sır yayılır

   9. ʿIşḳ işin ʿAmrī vü Mecnūn itdi fāş
   10. Külli sırrun cāvezeʾl-ŝneyni şāʿ

künc-i ferāġat:

1. **künc-i ferāġatden:**-*den*
   Gazel 118
   Mısra: **1**
   Her şeyden vazgeçme yeri

   1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
   2. Sālike tūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

ḳur-:

1. **ḳurdı:**-*dı*
   Gazel 43
   Mısra: **1**
   Hazırlamak

   1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
   2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

2. **ḳurup:**-*up*
   Gazel 91
   Mısra: **4**
   Çatmak

3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

3. **ḳurmaġa:**-*maġ, -a*
Gazel 112
Mısra: **8**
Tesis etmek

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

<u>ḳurʿa şalın-:</u>

1. **ḳurʿa şalınmışdı:**-*mış, -dı*
Gazel 132
Mısra: **3**
Kura çekilmek

3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

<u>ḳurbān id-:</u>

1. **ḳurbān idem:**-*em*
Gazel 52
Mısra: **2**
Uğrunda feda etmek

1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

2. **ḳurbān iden:**-*en*
Gazel 76
Mısra: **10**
Uğrunda feda etmek

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

<u>ḳurd:</u>

1. **ḳurd:**
Gazel 97
Mısra: **10**
Kurt köpeği II Rakip, el, başkaları

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

ḳurı sevdā:

1. **ḳurı sevdā:**
   Gazel 105
   Mısra: **8**
   İçi boş olan sevgi

   7. Aldanup baġlandı her kimse cihan bāzārına
   8. Ben ḳara gīsū ile iller ḳurı sevdā ile

2. **ḳurı sevdālar:**-*lar*
   Gazel 108
   Mısra: **2**
   İçi boş olan sevgi

   1. Ḫāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
   2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

ḳurretüʾl-ʾaynı:

1. **ḳurretüʾl-ʾaynum:**-*um*
   Gazel 71
   Mısra: **10**
   Göz nuru, göz aydınlığı

   9. Cānum içre cānum u görür gözüm
   10. Ḳurretüʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

ḳurtar-:

1. **ḳurtara:**-*a*
   Gazel 123
   Mısra: **10**
   Mahvolmaktan, helâk olmaktan uzaklaştırmak, halâs etmek

   9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
   10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

küs-:

1. **küsdürme:**-*dür, -me*
   Müfret 5
   Mısra: **2**
   Darılmak

   1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
   2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

2. **küsmiş:**-*miş*
   Gazel 68
   Mısra: **14**
   Darılmak, gücenmek

   13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
   14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

kūy:

1. **kūyuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 32
   Mısra: **1**
   Köy, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

   1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
   2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

2. **kūyında:**-*ın, -da*
   Gazel 77
   Mısra: **9**
   Köy, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

   9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
   10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

3. **ḳuyuña:**-*ña*
   Gazel 42
   Mısra: **4**
   Köy, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

   3. Ṣımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
   4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

ḳuzı:

1. **ḳuzı:**
   Gazel 97
   Mısra: **9**
   Yavru II Sevgili (Sevgi bağlamında)

   9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
   10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

2.15. L

<u>lābüd id-:</u>

1. **lābüd ider:**-*er*
   Gazel 8
   Mısra: **6**
   Birliktelik kurmak

   5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
   6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

<u>lācerem:</u>

1. **lācerem:**
   Gazel 18
   Mısra: **10**
   Şüphesiz, besbelli

   9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
   10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

<u>lāciverd:</u>

1. **lāciverd:**
   Gazel 82
   Mısra: **2**
   Lacivert renk (Benefşe (menekşe) çiçeğinin rengi)

   1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
   2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

<u>lāf:</u>

1. **lāf:**
   Gazel 52
   Mısra: **17**
   Söz

   17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
   18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

<u>laʿl:</u>

1. **laʿlinden:**-*in, -den*
   Gazel 8
   Mısra: **7**
   Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥŝ

2. **laʿlüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 27
Mısra: **5**
Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

3. **laʿlün:**-*ün*
Gazel 28
Mısra: **6**
Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

4. **laʿlüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 64
Mısra: **5**
Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

5. **laʿlüni:**-*ün, -i*
Gazel 80
Mısra: **1**
Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

6. **laʿl:**
Gazel 89
Mısra: **2**
Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

7. **laʿl:**
Gazel 112
Mısra: **3**
Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

laʿl leb:

1. **laʿl lebinden:**-*in, -den*
Müfret 7
Mısra: **1**
Parlak kırmızı renkli dudak

1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

laʿl ü güher dürc:

1. **laʿl ü güher dürcinden:**-*in, -den*
Gazel 18
Mısra: **11**
Cevher kutusu (Sevgilinin dişleri inciye benzetilerek ağzı da onları barındıran cevher kutusuna benzetilmiş)

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

laʾlīn lüle:

1. **Iaʾlīn lüledür:**-*dür*
Gazel 98
Mısra: **5**
Yakut boru II Göz (gözyaşı akıtan yer)

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

lāle:

1. **lāle:**
Gazel 107
Mısra: **5**
Halkalı zincir

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

2. **lāle:**
Gazel 117
Mısra: **5**
Halkalı zincir

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

lāle vü gül:

1. **lāle vü gül:**
   Gazel 43
   Mısra: **7**
   Lale ve gül (Lale kırmızılık yönüyle sevgilinin yanağı, gül ise sevgilinin yüzü bağlamında kullanılarak güzellerin insan içine çıkması lale ve gülün açılmasına benzetilmiş)

   7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
   8. Müzeyyen oldı gülruḫlarla meclis

lāleḫad:

1. **lāleḫad:**
   Gazel 49
   Mısra: **2**
   Yanakları lâle gibi pembe olan sevgili

   1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
   2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

lāle-i ḥamrā:

1. **lāle-i ḥamrā:**
   Gazel 39
   Mısra: **6**
   Kırmızı lale

   5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
   6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

2. **lāle-i ḥamrā:**
   Kaside 1
   Mısra: **80**
   Kırmızı lale

   79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
   80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

3. **lāle-i ḥamrā:**
   Gazel 102
   Mısra: **5**
   Kırmızı lale

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

lāleʿizār:

1. **lāleʿiẕār:**
   Gazel 13
   Mısra: **4**
   Lale bahçesi

   3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
   4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

lāleleyin:

1. **lāleleyin:**-*n*
   Gazel 44
   Mısra: **2**
   Lale gibi (yaralar)

   1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
   2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

lālereng:

1. **lālereng:**
   Gazel 22
   Mısra: **7**
   Lale renkli II Sarhoş olduktan sonra yüzün ve burnun kızarması

   7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
   8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

laʿl-i āteşin:

1. **laʿl-i āteşin:**
   Gazel 88
   Mısra: **8**
   Lal gibi ateşli dudak II Lalin kırmızı reng

   7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
   8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

laʿl-i cānbaḫş:

1. **laʿl-i cānbaḫşı:**-*ı*
   Gazel 1
   Mısra: **11**
   Hayat veren dudak

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

laʿl-i canfezā:

1. **laʿl-i canfezā:**
   Gazel 129
   Mısra: **6**
   Can bağışlayan dudak

   5. Cāna cānlar baġışlayan mey mi
   6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

laʿl-i dürefşānı:

1. **laʿl-i dürefşānı:**-*ı*
   Gazel 131
   Mısra: **10**
   İnci saçan dudak II Söylediği sözler inci gibi olan ağız

   9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
   10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

laʾl-i ḫandān:

1. **laʾl-i ḫandān:**
   Gazel 8
   Mısra: **12**
   Gülen dudak

   11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
   12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

laʿl-i leb-i rengīn:

1. **laʿl-i leb-i rengīnümüñ:**-*üm, -ün*
   Gazel 1
   Mısra: **13**
   Kırmızı dudak

   13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
   14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

laʿl-i rūḥefzā:

1. **laʿl-i rūḥefzā:**
   Gazel 14
   Mısra: **2**
   Cana can katan dudak

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

laʿl-i şeker:

1. **laʿl-i şeker:**
   Gazel 5
   Mısra: **10**
   Tatlı dudak

   9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
   10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

laʿl-i şekerbārı:

1. **laʿl-i şekerbārı:**-*ı*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Şeker yüklü dudak

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

lāübālī:

1. **lāübālī:**
   Gazel 130
   Mısra: **20**
   Kayıtsız, çekinmez, hürmetsiz

   19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
   20. Girībānçāk mest ü lāübālī

lāyıḳ:

1. **lāyıḳ:**
   Kaside 1
   Mısra: **72**
   Yakışır, münasip

   71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
   72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

lāyıḳ ol-:

1. **lāyıḳ olmaz:**-*maz*
   Gazel 8
   Mısra: **2**
   Uygun ve münâsip olmamak

1. Az u çoḳ bir būse virse ḳılma cānān ile baḥŝ
2. Kim gedāya lāyıḳ olmaz ehl-i iḥsān ile baḥŝ

2. **lāyıḳ olmazdum:**-*maz, -du, -m*
Kaside 1
Mısra: **75**
Uygun ve münâsip olmamak

75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
76. Güneş devāt u ḳalem olsa şaʿşaʿa aña

lāzım:

1. **lāzım:**
Gazel 52
Mısra: **17**
Gerekli

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

leʿāli:

1. **leʿāli:**
Gazel 130
Mısra: **16**
İnciler II Sevgilinin dişleri

15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

leb:

1. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 22
Mısra: **10**
Dudak II Sevgilinin dudağı

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

2. **lebüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 37
Mısra: **8**
Dudak II Sevgilinin dudağı

7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

3. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
   Gazel 38
   Mısra: **1**
   Dudak II Sevgilinin dudağı

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

4. **lebi:**-*i*
   Gazel 63
   Mısra: **4**
   Dudak II Sevgilinin dudağı

   3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẕm iden yiter
   4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

5. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
   Gazel 67
   Mısra: **9**
   Dudak II Sevgilinin dudağı

   9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
   10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

6. **lebi:**-*i*
   Gazel 89
   Mısra: **2**
   Dudak II Sevgilinin dudağı

   1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
   2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

7. **lebüñden:**-*üñ, -den*
   Gazel 127
   Mısra: **6**
   Dudak II Sevgilinin dudağı

   5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
   6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

leb-i cānfezāya:

1. **leb-i cānfezāya:**-*ya*
   Gazel 113
   Mısra: **10**
   Gönle ferahlık veren dudak

9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

lebi gonça:

1. **lebi gonça:**
   Gazel 125
   Mısra: **2**
   Gonca gibi küçük ağız

   1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
   2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

leb-i ḥūr:

1. **leb-i ḥūr:**
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Huri dudağı

   5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
   6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

leb-i laʿl:

1. **leb-i laʿlīnüñ:**-*ī, -nüñ*
   Gazel 31
   Mısra: **7**
   Kırmızı dudak

   7. Leb-i laʿlīnüñ içün aġlamadan
   8. İki gözüm ʿaḳīḳa dönmişdür

2. **leb-i laʿlīnüñi:**-*ī, -nüñ, -i*
   Gazel 140
   Mısra: **8**
   Kırmızı dudak

   7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
   8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

3. **leb-i laʿlüñ:**-*üñ*
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Kırmızı dudak

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmış
2. Leb-i laʿlüñ emilmiş cevher olmış

4. **leb-i laʿlüñ:**-*üñ*
Gazel 130
Mısra: **15**
Kırmızı dudak

15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

leb-i şekkerfeşān:

1. **leb-i şekkerfeşān:**
Gazel 1
Mısra: **2**
Şeker saçan dudak, tatlı konuşan ağız

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

leb-i şīrīn:

1. **leb-i şīrīnüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 15
Mısra: **3**
Tatlı dudak

3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

2. **leb-i şīrīnine:**-*in, -e*
Gazel 18
Mısra: **7**
Tatlı dudak

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

3. **leb-i şīrīnüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 32
Mısra: **3**
Tatlı dudak

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

4. **leb-i şīrīnüne:**-*ün, -e*
Gazel 68

Mısra: **7**
Tatlı dudak

7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

lebüñ zevḳı:

1. **lebüñ zevḳı:**
Gazel 43
Mısra: **3**
Dudağın tadı, zevki

3. Lebüñ zevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

lebüñüñ ʿaksi:

1. **lebüñüñ ʿaksi:**
Gazel 103
Mısra: **8**
Dudağının parlaklığının yansıması

7. Güyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

lemʿa:

1. **lemʿasiyle:**-*si, -y, -le*
Kaside 1
Mısra: **64**
Parıltı

63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

2. **lemʿasından:**-*sın, -dan*
Gazel 29
Mısra: **4**
Parıltı

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḫüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

levend

1. **levend:**
Gazel 134

Mısra: **10**
Boylu boslu, yakışıklı

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

levḥ:

1. **levḥde:**-*de*
Gazel 82
Mısra: **6**
Kaderin yazılı olduğu tahta, Levh-i Mahfuz

5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

levḥ-ı ruḥ:

1. **levḥ-ı ruḫuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 50
Mısra: **3**
Yanak II Sevgilinin yanağı

3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

Leylī:

1. **Leylī:**
Gazel 19
Mısra: **3**
Mecnun'un sevdiği kız (bkz Leyla vü Mecnun hikayesi)

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

Leylī vü Şīrīni:

1. **Leylī vü Şīrīni:**-*i*
Murabba 2
Mısra: **1**
Leyla ve Şirin (Meşhur aşk hikayelerindeki kadın kahramanlar)

1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

lezzet:

1. **leẕẕetde:**-*de*
   Gazel 38
   Mısra: **2**
   Tat, çeşni, meze

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

libās-ı sebzi:

1. **libās-ı sebzi:**
   Kaside 1
   Mısra: **24**
   Yeşil renkli elbise II Yaprak (Gülün açmadan önce üzerinde bulunan yeşil yapraklar)

   23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
   24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

libās-ı sūsenī:

1. **libās-ı sūsenī:**-*ī*
   Gazel 124
   Mısra: **8**
   Süsen elbisesi

   7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
   8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

livā-yı ejdehāpeykerdür:

1. **livā-yı ejdehāpeykerdür:**-*dür*
   Gazel 81
   Mısra: **7**
   Ejderha suretli sancak

   7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
   8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

lüle:

1. **lüledür:**-*dür*
   Gazel 67
   Mısra: **10**
   Çeşme, içinden su akıtan boru II Kalem

9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

luṭf:

1. **Luṭfuñdan:**-*uñ, -dan*
   Gazel 49
   Mısra: **14**
   Yardım, ihsan

   13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
   14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

2. **luṭf:**
   Gazel 50
   Mısra: **8**
   Yardım, ihsan

   7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
   8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

3. **luṭfını:**-*ı, -nı*
   Gazel 68
   Mısra: **5**
   Yardım, ihsan

   5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
   6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

4. **luṭf:**
   Gazel 76
   Mısra: **16**
   Yardım, inayet, ihsan.

   15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
   16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

5. **luṭf:**
   Gazel 127
   Mısra: **3**
   Yardım, iyilik

   3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
   4. Hep müretteb melāḥat esbābı

6. **luṭfı:**-*ı*
   Gazel 140
   Mısra: **9**
   Yardım, iyilik

9. ʿAmrīye luṭfı dirig̱ itmek elüñden gelmez
10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

7. **luṭfına:**-*ın, -a*
Gazel 140
Mısra: **10**
Yardım, iyilik

9. ʿAmrīye luṭfı dirig̱ itmek elüñden gelmez
10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

luṭf eyle-:

1. **luṭf eyleye:**-*ye*
Gazel 2
Mısra: **5**
İyilik ve ihsanda bulunmak

5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

luṭf id-:

1. **luṭf idüp:**-*üp*
Gazel 55
Mısra: **9**
İyilik ve ihsanda bulunmak

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

luṭf-ı ʿāmuñdan:

1. **Luṭf-ı ʿāmuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 76
Mısra: **15**
Herkese yapılan iyilik

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

luṭf-ı şeh:

1. **luṭf-ı şehden:**-*den*
Gazel 120
Mısra: **4**
Allah'ın affediciliği

3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

2.16. M

mā:

1. **mā:**
   Müfret 7
   Mısra: **2**
   O şey ki, şu nesne ki" vb. anlamlarla bazı Arapça kelimelerin başına gelen bir çeşit ön ek

   1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
   2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

mācerā:

1. **mācerā:**
   Gazel 93
   Mısra: **8**
   Baştan geçmiş olay

   7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
   8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

2. **mācerāsın:**-*sın*
   Gazel 122
   Mısra: **9**
   Baştan geçmiş olay

   9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
   10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

maʿdūm:

1. **maʿdūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **6**
   Mevcut olmayan, yok olan

   5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
   6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

maġbūn eyle-:

1. **maġbūn eyleme:**-*me*
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Aldatmak, zarara uğratmak

3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

maġbūn ol-:

1. **maġbūn olur:**-*ur*
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Aldanmak, zarara uğramak

   3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

maġlūb ol-:

1. **maġlūb olur:**-*ur*
   Gazel 29
   Mısra: **10**
   Yenilmek

   9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
   10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

maġrur:

1. **maġrur:**
   Gazel 68
   Mısra: **8**
   Aldanmış

   7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
   8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

2. **maġrursın:**-*sın*
   Gazel 137
   Mısra: **3**
   Gururlanmış, kibirli

   3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
   4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

māh:

1. **māhdan:**-*dan*
   Gazel 9
   Mısra: **2**
   Ay, kamer

1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
2. Kʾider neẕāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

2. **māh:**
Gazel 17
Mısra: **4**
Ay, kamer II Sevgili

3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

3. **māha:**-*a*
Gazel 26
Mısra: **3**
Ay, kamer II Sevgili

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

4. **māh:**
Gazel 98
Mısra: **1**
Ay, kamer II Sevgili

1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

5. **māh:**
Gazel 98
Mısra: **8**
Ay, kamer II Sevgili

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

maḥabbet:

1. **maḥabbet:**
Kıt'a 16
Mısra: **3**
Aşk, sevgi

3. Irlayalum maḥabbet aḥvālin
4. Getürüñ bāde-i ṣafābaḫşı

2. **maḥabbet:**
Gazel 35
Mısra: **11**
Aşk, sevgi

11. Ḥużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

3. **maḥabbet:**
Gazel 101
Mısra: **3**
Aşk, sevgi

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

4. **maḥabbet:**
Gazel 142
Mısra: **10**
Aşk, sevgi

9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

maḥabbet cürʿası:

1. **maḥabbet cürʿasın:**-*n*
Gazel 39
Mısra: **3**
Aşk yudumu

3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı şarāb-ı erġavānīdür

maḥalle:

1. **maḥalleñden:**-*ñ, -den*
Gazel 75
Mısra: **8**
Sevgilinin yaşadığı yer

7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

2. **maḥalleñ:**-*ñ*
Gazel 103
Mısra: **5**
Sevgilinin yaşadığı yer

5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

3. **maḥalleñ:**-*ñ*
Gazel 114

Mısra: **9**
Sevgilinin yaşadığı yer

9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

4. **maḥallesin:**-*sin*
Gazel 136
Mısra: **13**
Sevgilinin yaşadığı yer

13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

maḥalle-i dilber:

1. **maḥalle-i dilberde:**-*de*
Gazel 60
Mısra: **9**
Güzeller mahallesi

9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrīyi gördüm
10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

maḥbūb:

1. **maḥbūbıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 28
Mısra: **4**
Sevilen kimse, sevgili

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

2. **maḥbūbdan:**-*dan*
Gazel 78
Mısra: **9**
Sevilen kimse, sevgili

9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
10. Var saña bağışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

maḥbūb ol-:

1. **maḥbūb olur:**-*ur*
Gazel 29
Mısra: **2**
Sevilmek, sevgisi artmak

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

maḫdūm:

1. **maḫdūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **14**
   Kendisine hizmet edilen kimse, efendi

   13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
   14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

māh-ı şekerleb:

1. **māh-ı şekerleb:**
   Gazel 26
   Mısra: **1**
   Tatlı dudaklı ay II Sevgili

   1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
   2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

2. **māh-ı şekerleb:**
   Gazel 26
   Mısra: **10**
   Tatlı dudaklı ay II Sevgili

   9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
   10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

māhir:

1. **māhir:**
   Gazel 30
   Mısra: **1**
   Usta, becerikli, maharetli, marifetli

   1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
   2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

māhliḳā:

1. **māhliḳā:**
   Gazel 66
   Mısra: **7**
   Ay yüzlü II Sevgili

7. Göster ey māhliḳā āyine-i ḥüsnüñi kim
8. Göresin ʿāşıḳ dil-ḫasteyi bīcānşekil

Mahmūd:

1. **Mahmūdı:**-*ı*
Gazel 110
Mısra: **6**
Gazneli Mahmut (Gazneli Mahmud veya Mahmud Gaznevi, 998-1030 yılları arasında Gazne Devleti'nin hükümdarı)

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

maḥmūr:

1. **maḥmūr:**
Gazel 68
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

maḥrem:

1. **maḥrem:**
Gazel 72
Mısra: **2**
Haram

1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

māhrū:

1. **māhrūlar:**-*lar*
Gazel 30
Mısra: **1**
Yüzü ay gibi parlayan güzeller

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

maḥşer:

1. **maḥşerde:**-*de*
Gazel 124
Mısra: **2**

Ahirette bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah'a vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

maḥzun:

1. **maḥzun:**
Gazel 77
Mısra: **8**
Hüzünlü, üzgün

7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

maḳām-ı ibrāhīm:

1. **maḳām-ı İbrāhīm:**
Kaside 1
Mısra: **39**
Hz. İbrahim (as) peygamberin makamı (Hz. İbrahim'in Kâbe'yi inşa ederken bina ve inşaatı kontrol etmek maksadıyla üzerine çıktığı yerden hafif yüksek bir taş ve taşın bulunduğu yer)

39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

maḳbul:

1. **maḳbul:**
Gazel 75
Mısra: **10**
Kabul olunmuş

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

maḳhūr:

1. **maḳhūr:**
Gazel 68
Mısra: **14**
Çok üzülmüş, üzgün, perişan

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

maḳṣūd:

1. **maḳṣūd:**
   Gazel 116
   Mısra: **6**
   Amaç, niyet, gaye

   5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
   6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

māl:

1. **māl:**
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Mal, mülk, varlık

   7. Gel ey māl ile ʿāleme sığmayan
   8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

maʿlūm:

1. **maʿlūm:**
   Kaside 1
   Mısra: **73**
   Herkesçe bilinen, bilinmiş

   73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
   74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

2. **maʿlūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **12**
   Herkesçe bilinen, bilinmiş

   11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
   12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

maʿmūr:

1. **maʿmūr:**
   Gazel 68
   Mısra: **6**
   Keyfi yerinde olmak

   5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
   6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

maʿnā:

1. **maʿnā:**
   Kaside 1
   Mısra: **74**
   Anlam, içyüz

   73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
   74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

manaṣṭır:

1. **manaṣṭır:**
   Gazel 30
   Mısra: **8**
   Hristiyanların mabedi

   7. Ṣofīlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
   8. Büt-i sīmīnler olur buña Manaṣṭır dirler

mānend:

1. **mānendüñ:**-*üñ*
   Gazel 8
   Mısra: **13**
   Benzer, eş

   13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
   14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḫŝ

mānī:

1. **Mānīyle:**-*y, -le*
   Gazel 8
   Mısra: **14**
   Türk halk şiirinde ekseriyetle hecenin yedili ölçüsü ile söylenen ve üçüncüsü serbest, diğerleri kafiyeli dört mısradan meydana gelen nazım şekli

   13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
   14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḫŝ

manẓūr ol-:

1. **manẓūr olan:**-*an*
   Gazel 106
   Mısra: **18**
   Görülmek

17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
18. Şükr kim manẓūr olan faẕl u kemāl oldı yine

mār:

1. **mār:**
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Yılan II Saç

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

maʿrifet:

1. **maʿrifet:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Bilme, ilim

   1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
   2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

2. **maʿrifetdür:**-*dür*
   Gazel 106
   Mısra: **17**
   Bilme, ilim

   17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
   18. Şükr kim manẓūr olan faẕl u kemāl oldı yine

maʿṣıyet:

1. **maʿṣıyet:**
   Gazel 120
   Mısra: **7**
   Günah, isyan

   7. Maʿṣıyet ẓulmetinde yol azana
   8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

maʿṣıyet derdi:

1. **maʿṣıyet derdine:**-*ne*
   Gazel 118
   Mısra: **7**
   İsyancılık, günahkarlık

7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

masṭūr ol-:

1. **masṭūr olan:**-*an*
   Gazel 82
   Mısra: **6**
   Yazılmış, çizilmiş

   5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
   6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

2. **masṭūr olan:**-*an*
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Yazılmış, yazılan

   9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
   10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

mātem:

1. **mātem:**
   Gazel 72
   Mısra: **12**
   Keder, üzüntü

   11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
   12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

mātemzede:

1. **mātemzede:**
   Gazel 111
   Mısra: **7**
   Hüzünlü, kederli

   7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
   8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

maṭlaʿ-ı envāra:

1. **maṭlaʿ-ı envāra:**-*a*
   Gazel 125
   Mısra: **4**
   Nurların doğuş yeri II Yanak

3. Oḳı ol muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli
4. Yanaġı maṭlaʿ-ı envāra geldi

maẕhar ḳıl-:

1. **maẕhar ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 140
   Mısra: **10**
   Ulaştırmak, eriştirmek

   9. ʿAmrīye luṭfı dirigˇ itmek elüñden gelmez
   10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẕhar ḳıldı

maẕlum:

1. **maẕluma:**-*a*
   Gazel 101
   Mısra: **1**
   Zulüm görmüş, kendine zulmedilmiş

   1. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
   2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

2. **maẕluma:**-*a*
   Gazel 101
   Mısra: **10**
   Zulüm görmüş, kendine zulmedilmiş

   9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
   10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

maʿẕur:

1. **maʿẕur:**
   Gazel 68
   Mısra: **1**
   Özürlü, özrü olan

   1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
   2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

meʾāl:

1. **meʾāl:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Anlam, açıklama

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

mecbur:

1. **mecbur:**
   Gazel 68
   Mısra: **4**
   Zorunlu

   3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
   4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

meclis:

1. **meclisde:**-*de*
   Kıt'a 2
   Mısra: **6**
   Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

   5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
   6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

2. **meclisüñe:**-*ün, -e*
   Gazel 4
   Mısra: **5**
   Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

   5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
   6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

3. **meclisde:**-*de*
   Gazel 22
   Mısra: **5**
   Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

   5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
   6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

4. **meclis:**
   Gazel 43
   Mısra: **8**
   Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

   7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
   8. Müzeyyen oldı gülruḫlarla meclis

5. **meclisde:**-*de*
   Gazel 48

Mısra: **3**
Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

6. **meclisine:**-*in, -e*
Gazel 53
Mısra: **3**
Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

meclis be meclis:

1. **meclis be meclis:**
Gazel 76
Mısra: **6**
Meclisten meclise

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

meclis naḳli:

1. **meclisüñ naḳlin:**-*n*
Murabba 5
Mısra: **2**
Mecliste (eğlence yeri) yapılan sohbetler

1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẕar ḳıl
2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

Mecnūn:

1. **Mecnūn:**
Gazel 97
Mısra: **3**
Mecnun (bkz. Leyla ve Mecnun)

3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

mecnūn-ı ʿAmrī:

1. **mecnūn-ı ʿAmrīdür:**-*dür*
Gazel 61

Mısra: **13**
Aşık Amrī

13. ʿAmrī Mecnūn-ı ʿAmirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

mecnūn-ı dilāşüfte:

1. **Mecnūn-ı dilāşüftesiyem:**-*si, -yem*
Gazel 19
Mısra: **3**
Gönülden vurulan Mecnun

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

mecrūḥ ol-:

1. **mecrūḥ olan:**-*an*
Gazel 90
Mısra: **7**
Yaralanmak

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim ṣu diyen

mecẕūb ol-:

1. **mecẕūb olur:**-*ur*
Gazel 29
Mısra: **4**
Delirmek

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

meded:

1. **meded:**
Rübai 1
Mısra: **3**
Yardım

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **meded:**
Gazel 11

Mısra: **1**
Yardım

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

3. **meded:**
Gazel 11
Mısra: **2**
Yardım

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

4. **meded:**
Gazel 11
Mısra: **4**
Yardım

3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

5. **meded:**
Gazel 11
Mısra: **4**
Yardım

3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

6. **meded:**
Gazel 11
Mısra: **6**
Yardım

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

7. **meded:**
Gazel 11
Mısra: **8**
Yardım

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

8. **meded:**
Gazel 11

Mısra: **8**
Yardım

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

9. **meded:**
Gazel 11
Mısra: **10**
Yardım

9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

10. **meded:**
Gazel 25
Mısra: **9**
Yardım

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

11. **meded:**
Gazel 33
Mısra: **7**
Yardım

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

12. **mededüm:**-*üm*
Gazel 121
Mısra: **3**
Yardım

3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

13. **meded:**
Gazel 124
Mısra: **5**
Yardım

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

mededsüz ḳal-:

1. **mededsüz ḳalan:**-*an*
   Gazel 11
   Mısra: **3**
   Yardımsız kalmak

   3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
   4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

medḥ:

1. **medḥ:**
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Övme, övgü

   1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
   2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

2. **medḥine:**-*i, -ne*
   Gazel 55
   Mısra: **1**
   Övme, övgü

   1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
   2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

3. **medḥ:**
   Gazel 59
   Mısra: **9**
   Övme, övgü

   9. Hilʿat-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
   10. Her güzelden ʿAmrīye bir būse bayramlıḳ gerek

4. **medḥinde:**-*in, -de*
   Gazel 67
   Mısra: **9**
   Övme, övgü

   9. Leblerüñ medḥinde ʿAmrī ḫāmesi
   10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

medḥ-i ḥüsn:

1. **Medḥ-i ḥüsnüñde:**-*üñ, -de*
   Gazel 19

Mısra: **10**
Güzelliğin övülmesi

9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
10. Medḥ-i ḥüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

medḥüñ dāstānı:

1. **medḥüñ dāstānıdur:**-*dur*
Gazel 39
Mısra: **10**
Övgü destanı

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

meftūn ol-:

1. **meftūn oldı:**-*dı*
Gazel 71
Mısra: **7**
Tutkun, tutulmuş olmak

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

meger:

1. **meger:**
Kaside 1
Mısra: **16**
Oysa ki, halbuki

15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

2. **meger:**
Kaside 1
Mısra: **46**
Oysa ki, halbuki

45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

3. **meger:**
Gazel 3
Mısra: **2**
Oysa ki, halbuki

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

4. **meger:**
Gazel 34
Mısra: **6**
Oysa ki, halbuki

5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

5. **meger:**
Gazel 39
Mısra: **5**
Oysa ki, halbuki

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

6. **meger :**
Kaside 1
Mısra: **5**
Oysa ki, halbuki

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

7. **meğer kim:**
Gazel 111
Mısra: **7**
Oysa ki, halbuki

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde ḫaṭ-ı cānānı benefşe

meh:

1. **meh:**
Gazel 109
Mısra: **5**
Ay II Ay yüzlü sevgili

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

meh manẕarları:

1. **meh manẕarlarından:**-*lar, -ın, -dan*
   Gazel 115
   Mısra: **8**
   Ay görünüşlüler, ay yüzlüler

   7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
   8. Şehr meh manẕarlarından bir güzel sevdüm yine

meh-i nevdür:

1. **meh-i nevdür:**-*dür*
   Gazel 103
   Mısra: **7**
   Hilâl II Sevgilinin dudağının her bir bölümü

   7. Gūyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
   8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

meh-i tābān:

1. **meh-i tābān:**
   Gazel 86
   Mısra: **2**
   Parlak ay

   1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
   2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

meh-i zerrīnkülāh:

1. **meh-i zerrīnkülāh:**
   Gazel 105
   Mısra: **14**
   *Altın külahlı ay (sevgili) ("**zerrin külah**" üzeri som altın sırma işlemeli, en iyi kalite keçeden yapılan son derece süslü bir başlık)*

   13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
   14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

mehliḳā:

1. **mehliḳāya:**-*ya*
   Gazel 113
   Mısra: **6**
   Ay yüzlü II Sevgili

5. Ruḥ āyīnesin mücellā ḳıl
6. Andan ol mehliḳāya ışmarla

2. **mehliḳācugı:**-*cug, -ı*
Gazel 134
Mısra: **4**
Ay yüzlü II Sevgili

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

3. **mehliḳālar:**-*lar*
Gazel 135
Mısra: **4**
Ay yüzlü II Sevgili

3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

mehpāre:

1. **mehpāreler:**-*ler*
Gazel 21
Mısra: **8**
Ay parçası

7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

mehrū:

1. **mehrūlardan:**-*lar, -dan*
Gazel 7
Mısra: **3**
Ay yüzlü II Sevgili

3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

mekesrān:

1. **mekesrānıydi:**-*ıy, -di*
Gazel 67
Mısra: **5**
Yelpâze II Sevgilinin zülfü

5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

mekkāre:

1. **mekkāreler:**-*ler*
   Gazel 21
   Mısra: **10**
   Osmanlı ordusunda taşıma işlerinde kullanılan at, deve, katır vb. hayvanlar

   9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
   10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

mektūm:

1. **mektūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **8**
   Gizli, saklı

   7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
   8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

melāḥat:

1. **melāḥat:**
   Gazel 127
   Mısra: **4**
   Tatlı güzellik, güzel yüzlülük

   3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
   4. Hep müretteb melāḥat esbābı

melāmet:

1. **melāmet:**
   Gazel 53
   Mısra: **4**
   Azarlama, kınama

   3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
   4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

2. **melāmet:**
   Gazel 105
   Mısra: **6**
   Azarlama, kınama

   5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
   6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

melāmet id-:

1. **melāmet iderler:**-*er, -ler*
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Azarlamak, kınamak

   9. Melāmet iderler ṣaḳın ʿākıbet
   10. Şarāb-ı ġurūrı içüp olma mest

melek:

1. **melek:**
   Gazel 2
   Mısra: **3**
   Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **melek:**
   Gazel 4
   Mısra: **3**
   Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili

   3. Sen felek evcinde ben taḥteʾŝ ŝerāda ey melek
   4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

3. **melek:**
   Gazel 38
   Mısra: **4**
   Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili

   3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

4. **melek:**
   Gazel 59
   Mısra: **1**
   Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili

   1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
   2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

5. **meleksin:**-*sin*
   Gazel 92
   Mısra: **9**
   Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

meleksīmā:

1. **meleksīmā:**
   Gazel 29
   Mısra: **1**
   Melek yüzlü

   1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
   2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

melekvār:

1. **melekvār:**
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Melek gibi

   7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
   8. Melekvār olasın felek menzilet

melīḥ:

1. **melīḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **6**
   Güzel, hoş

   5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
   6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

melūl:

1. **melūl:**
   Müfret 5
   Mısra: **1**
   Kederli, gamlı

   1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
   2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

2. **melūl:**
   Gazel 61
   Mısra: **11**
   Kederli, gamlı

11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

memdūḥ:

1. **memdūḥuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **9**
   Övülmüş

   9. ʿIşḳ erbābı içre memdūḥuz
   10. Zühd aṣḥābı içre meẕmūmuz

men:

1. **men:**
   Gazel 61
   Mısra: **3**
   Ben

   3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
   4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

menʿ eyle-:

1. **menʿ eyler:**-*r*
   Gazel 8
   Mısra: **5**
   Yasaklamak, engellemek

   5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
   6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

2. **menʿ eyleme:**-*me*
   Gazel 78
   Mısra: **9**
   Yasaklamak, engellemek

   9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
   10. Var saña bağışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

menḳabet:

1. **menḳabet:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Hikaye

1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

menzil:

1. **menzilin:**-*in*
   Gazel 77
   Mısra: **12**
   Dünya, cihan

   11. Güşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
   12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

menzilet:

1. **menzilet:**
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Derece, rütbe

   7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
   8. Melekvār olasın felek menzilet

menzili meyḫanede:

1. **Menzili meyḫanede:**-*de*
   Gazel 106
   Mısra: **14**
   Meyhane yolunda, meyhanede

   13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
   14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

menzil-i taḫt:

1. **menzil-i taḫt:**
   Kaside 1
   Mısra: **39**
   Tahtın durduğu yer

   39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
   40. İşigi ḳıble-i ḫācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

merdüm:

1. **merdümidür:**-*i, -dür*
   Gazel 114
   Mısra: **6**
   İnsan, adam

5. Ger günehden şayıla ḳanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

merdüm-i çeşm:

1. **merdüm-i çeşmüm:**-*üm*
   Gazel 104
   Mısra: **1**
   Göz bebeği

   1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
   2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

merġūb ol-:

1. **merġūb olur:**-*ur*
   Gazel 29
   Mısra: **8**
   Rağbet edilmek

   7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
   8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

merḥabā:

1. **merḥabā:**
   Gazel 59
   Mısra: **3**
   Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

   3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
   4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

2. **merḥabācuġı:**-*cuğ, -ı*
   Gazel 134
   Mısra: **6**
   Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

   5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
   6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

merḥabā ḳıl-:

1. **merḥabā ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 106
   Mısra: **5**
   Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

2. **merḥabā ḳıldı:**-*dı*
Gazel 142
Mısra: **2**
Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

1. Ḥamdüliʾllāh saʿādet el virdi
2. Merḥabā ḳıldı devlet el virdi

3. **merḥabā ḳılmadı:**-*madı*
Gazel 121
Mısra: **1**
Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

merḥamet:

1. **merḥametüñ:**-*üñ*
Gazel 49
Mısra: **14**
Acıma, esirgeme

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

2. **merḥamet:**
Gazel 80
Mısra: **9**
Acıma, esirgeme

9. Ḳatı göñlinden Ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

3. **merḥametüñ:**-*üñ*
Gazel 99
Mısra: **3**
Acıma, esirgeme

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

merḥamet it-:

1. **merḥamet it:**
   Gazel 28
   Mısra: **10**
   Acımak

   9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
   10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

merḥamet ḳıl-:

1. **merḥamet ḳıl:**
   Gazel 69
   Mısra: **9**
   Acımak

   9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
   10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

merhem:

1. **merhem:**
   Gazel 72
   Mısra: **6**
   Manevi bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare

   5. Ölür kirpük oḳına cān virürdüm
   6. Yüregüm zaḫmına merhem ṣanurdum

merhem ṣar-:

1. **merhem ṣararken:**-*ar, -ken*
   Gazel 57
   Mısra: **5**
   Çare olmak

   5. Her gice merhem ṣararken sīne-i mecruḥuma
   6. Tīr-i ġamzeñden cigerde aġulu peykān ḳoduñ

meşām:

1. **meşāmına:**-*ın, -a*
   Gazel 67
   Mısra: **8**
   Burun

7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

mesāvī yiri:

1. **mesāvī yiridür:**-*dür*
Murabba 2
Mısra: **1**
Kötülük yeri

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
2. Varalum meykededе ʿışk rümūzın açalum

mescid:

1. **mescid:**
Murabba 2
Mısra: **1**
Mescit, namaz kılınan yer

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
2. Varalum meykededе ʿışk rümūzın açalum

2. **mescide:**-*e*
Gazel 68
Mısra: **1**
Mescit, namaz kılınan yer
1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

3. **mescidde:**-*de*
Gazel 106
Mısra: **13**
Mescit, namaz kılınan yer

13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

4. **mescidde:**-*de*
Gazel 124
Mısra: **9**
Mescit, namaz kılınan yer

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

Mesīḥ:

1. **Mesīḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **12**
   Hz. İsa (as) peygamber

   11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
   12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

mesīḥānefes:

1. **mesīḥānefes:**
   Gazel 54
   Mısra: **4**
   Mesiha nefesli (Hz İsa (as) peygamberin ölüleri dirilten hastaları iyileştiren nefesi)

   3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
   4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

Mesīḥi:

1. **Mesīḥi:**
   Gazel 28
   Mısra: **6**
   Mesih gibi (Ölüleri dirilten, hastaları iyileştiren Hz İsa (as) peygamber gibi)

   5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
   6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

mesken:

1. **meskenüñe:***-üñ, -e*
   Gazel 109
   Mısra: **8**
   Yaşanılan yer, mekan

   7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
   8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

2. **mesken:***-ür, -se, -ñ*
   Gazel 109
   Mısra: **7**
   Yaşanılan yer, mekan

   7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
   8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

mesken ü cā it-:

1. **mesken ü cā itdi:**-*di*
   Kıt'a 1
   Mısra: **6**
   Yer edinmek , yerleşmek

   5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
   6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

mesned:

1. **mesnedi:**-*i*
   Gazel 49
   Mısra: **5**
   Dayanak

   5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
   6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

meşreb:

1. **meşreb:**
   Gazel 26
   Mısra: **6**
   Huy, alışkanlık

   5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
   6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

mesrūr:

1. **mesrūr:**
   Gazel 68
   Mısra: **12**
   Sevinçli

   11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
   12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

mest:

1. **mesti:**-*i*
   Gazel 37
   Mısra: **1**
   Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş

1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

2. **meste:**-*e*
Gazel 41
Mısra: **8**
Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş

7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı göñlümüzi
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

3. **mest:**
Gazel 68
Mısra: **13**
Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

4. **mest:**
Gazel 130
Mısra: **20**
Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş

19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

5. **mestem:**-*em*
Gazel 139
Mısra: **5**
Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş

5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

mest id-:

1. **mest idüp:**-*üp*
Gazel 140
Mısra: **7**
Kendinden geçirme, sarhoş etme

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

2. **mest idüp:**-*üp*
   Gazel 142
   Mısra: **3**
   Kendinden geçirme, sarhoş etme

   3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
   4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

mest ol-:

1. **mest oldı:**-*dı*
   Gazel 3
   Mısra: **11**
   Kendinden geçmek, sarhoş olmak

   11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
   12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

2. **mest olup:**-*up*
   Gazel 7
   Mısra: **9**
   Kendinden geçmek, sarhoş olmak

   9. Sücūd it mest olup yār işiginde
   10. Yeter ʿuşşāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

3. **mest olma:**-*ma*
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Kendinden geçmek, sarhoş olmak

   9. Melāmet iderler ṣaḳın ʿākıbet
   10. Şarāb-ı ġurūrı içüp olma mest

4. **mest olup:**-*up*, -
   Gazel 121
   Mısra: **7**
   Kendinden geçmek, sarhoş olmak

   7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
   8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

mest ü bīhūş:

1. **mest ü bīhūş:**
   Murabba 1

Mısra: **3**
Sarhoş olup kendinden geçen

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

mest-i ʿışk:

1. **mest-i ʿışḳ:**
Gazel 142
Mısra: **11**
Aşk sarhoşu

11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

mest-i lāyaʿḳıl:

1. **mest-i lāyaʿḳıl:**
Murabba 2
Mısra: **4**
Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. ʿIşk meyḫānesine bīser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **mest-i lāyaʿḳıl:**
Murabba 2
Mısra: **4**
Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

3. **mest-i lāyaʿḳıl:**
Murabba 2
Mısra: **4**
Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

4. **mest-i lāyaʿḳıl:**
Murabba 2
Mısra: **4**
Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Çalalum çaġıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

5. **mest-i lāyaʿḳıl:**
   Murabba 2
   Mısra: **4**
   Aklı başından gitmiş, sarhoş

   3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

6. **mest-i lāyaʿḳil:**
   Gazel 76
   Mısra: **3**
   Aklı başından gitmiş, sarhoş

   3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
   4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

mest-i nāz:

1. **mest-i nāz:**
   Gazel 137
   Mısra: **3**
   Naz sarhoşu II Sevgili

   3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
   4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

metāʿ:

1. **metāʿ:**
   Gazel 47
   Mısra: **8**
   Mal, kıymetli eşya

   7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
   8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

metāʿ-ı ṣabr:

1. **metāʿ-ı ṣabrın:**-*ın*
   Gazel 37
   Mısra: **4**
   Sabır sermayesi

   3. Ṣaçuñı baġla kim ben bīḳarāruñ
   4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

mevc ur-:

1. **mevc ura:**-*a*
   Kaside 1
   Mısra: **55**
   Dalgalanmak, coşmak

   55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
   56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

mey:

1. **mey:**
   Gazel 22
   Mısra: **7**
   Şarap

   7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
   8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

2. **mey:**
   Gazel 37
   Mısra: **2**
   Şarap

   1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
   2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

3. **mey:**
   Gazel 47
   Mısra: **5**
   Şarap

   5. Güş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
   6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳāl in istimāʿ

4. **mey:**
   Gazel 106
   Mısra: **12**
   Şarap

   11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
   12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

5. **mey:**
   Gazel 107
   Mısra: **9**
   Şarap

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

6. **mey:**
Gazel 118
Mısra: **5**
Şarap

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẕ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

7. **mey:**
Gazel 119
Mısra: **10**
Şarap

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

8. **mey:**
Gazel 129
Mısra: **5**
Şarap

5. Cāna cānlar baġışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

9. **mey:**
Gazel 134
Mısra: **5**
Şarap

5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

mey şevḳı:

1. **mey şevḳı:**
Gazel 43
Mısra: **4**
Şarap arzusu

3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

meydān:

1. **meydāna:**-*a*
Gazel 36

Mısra: **5**
Meydan II Aşk meydanı

5. Girüp meydāna ʿuşşāḳ arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

meydān-ı ʿışḳa:

1. **meydān-ı ʿışḳa:**-*a*
Gazel 116
Mısra: **7**
Aşk meydanı

7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

meye düş-:

1. **meye düşmiş:**-*miş*
Gazel 108
Mısra: **3**
Sarhoş olmak

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

meyfürūş:

1. **meyfürūş:**
Müfret 4
Mısra: **2**
Şarap satıcı, meyhaneci II Sevgili

1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

meyḫane:

1. **meyḫaneye:**-*ye*
Gazel 96
Mısra: **2**
İçki içilen yer

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

2. **meyḫāneye:**-*ye*
Gazel 96

Mısra: **10**
İçki içilen yer

9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

3. **meyḫānede:**-*de*
Gazel 124
Mısra: **9**
İçki içilen yer

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

mey-i aḥmer:

1. **mey-i aḥmer:**
Gazel 143
Mısra: **1**
Kırmızı şarap

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

mey-i bīġış:

1. **mey-i bīġış:**
Gazel 132
Mısra: **6**
Saf şarap

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

mey-i erġavān:

1. **mey-i erġavān:**
Gazel 136
Mısra: **2**
Erguvan şarabı II Kanlı gözyaşı

1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

mey-i ḥamrā:

1. **mey-i ḥamrā:**
Gazel 3

Mısra: **6**
Kırmızı şarap

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

mey-i ʿışḳ:

1. **mey-i ʿışḳa:**-*a*
Gazel 126
Mısra: **9**
Aşk şarabı

9. ʿAmrī-i şeydā mey-i ʿışḳa düşüp
10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

mey-i laʿl:

1. **mey-i laʿlinden:**-*in, -den*
Gazel 24
Mısra: **4**
Kırmızı şarap II Sevgilinin aşığı sarhoş eden dudağı

3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

2. **mey-i laʿl:**
Murabba 2
Mısra: **2**
Kırmızı şarap II Sevgilinin aşığı sarhoş eden dudağı

1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

meykede:

1. **meykedede:**-*de*
Murabba 2
Mısra: **2**
Meyhane

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
2. Varalum meykedede ʿışk rümūzın açalum

2. **meykedeye:**-*ye*
Gazel 107
Mısra: **3**
Meyhane

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

meyl id-:

1. **meyl idüp:**-*üp*
   Gazel 79
   Mısra: **3**
   Uymak, dediğiğni yapmak

   3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
   4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

2. **meyl itdürimez:**-*düri, -mez*
   Gazel 134
   Mısra: **1**
   Eğmek

   1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
   2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

mezād:

1. **mezād:**
   Gazel 12
   Mısra: **6**
   Açık arttırma yoluyla satışa çıkarmak

   5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
   6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

mezmūm:

1. **meẕmūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **10**
   Yerilmiş

   9. ʿIşḳ erbābı içre memdūḥuz
   10. Zühd aṣḥābı içre meẕmūmuz

mı-mi:

1. **mi:**
   Kaside 1
   Mısra: **26**
   Soru edatı

25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

2. **misin:**-*sin*
Kaside 1
Mısra: **35**
Soru edatı

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

3. **mi:**
Kaside 1
Mısra: **36**
Soru edatı

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

4. **mi:**
Kaside 2
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

5. **mi:**
Kaside 2
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Neye ġırresin behcete bilmezin
4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

6. **mi:**
Gazel 4
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Sen felek evcinde ben taḫteʾŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

7. **mi:**
Müfret 4
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

8. **mi:**
Kıt'a 4
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

9. **mı:**
Kıt'a 4
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

10. **mi:**
Gazel 6
Mısra: **10**
Soru edatı

9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

11. **mı:**
Gazel 6
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

12. **mi:**
Gazel 8
Mısra: **13**
Soru edatı

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

13. **mi:**
Gazel 11
Mısra: **8**
Soru edatı

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

14. **mı:**
Gazel 11
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

15. **mi:**
Gazel 12
Mısra: **7**
Soru edatı

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

16. **mı:**
Gazel 13
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

17. **mi:**
Gazel 14
Mısra: **3**
Soru edatı

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

18. **mıdur:**-*dur*
Gazel 14
Mısra: **1**
Soru edatı

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

19. **mıdur:**-*dur*
Gazel 14
Mısra: **2**
Soru edatı

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

20. **mıdur:**-*dur*
Gazel 14
Mısra: **2**
Soru edatı

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

21. **mı:**
Gazel 14
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

22. **mıdur:**-*dur*
Gazel 14
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

23. **mıdur:**-*dur*
Gazel 14
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

24. **mi:**
Gazel 17
Mısra: **4**
Soru edatı

3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

25. **mı:**
Gazel 18
Mısra: **7**
Soru edatı

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

26. **mı:**
Gazel 21
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Cām-ı laʿlüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

27. **mi:**
Gazel 25
Mısra: **10**
Soru edatı

9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

28. **mı:**
Gazel 31
Mısra: **3**
Soru edatı

3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

29. **mı:**
Gazel 34
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

30. **mı:**
Gazel 36
Mısra: **3**
Soru edatı

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

31. **mı:**
Gazel 38
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

32. **mı:**
Gazel 38
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

33. **mı:**
Gazel 40
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

34. **mı:**
Gazel 50
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

35. **mı:**
Gazel 61
Mısra: **11**
Soru edatı

11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

36. **mıdı:**-*dı*
Gazel 62
Mısra: **9**
Soru edatı

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

37. **miydüm:**-*ydüm*
Gazel 63
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

38. **mi:**
Gazel 64
Mısra: **9**
Soru edatı

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

39. **mı:**
Gazel 75
Mısra: **10**
Soru edatı

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

40. **mı:**
Gazel 78
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

41. **mıyam:**-*yam*
Gazel 79
Mısra: **7**
Soru edatı

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

42. **mı:**
Gazel 80
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

43. **mı:**
Gazel 81
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

44. **misin:**-*sin*
Gazel 83
Mısra: **8**
Soru edatı

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

45. **mi:**
Gazel 83
Mısra: **10**
Soru edatı

9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

46. **mı:**
Gazel 84
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

47. **miyem:**-*yem*
Gazel 87
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

48. **mi:**
Gazel 91
Mısra: **7**
Soru edatı

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

49. **mı:**
Gazel 96
Mısra: **9**
Soru edatı

9. ʿAmrīce ṣôfî olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

50. **mi:**
Gazel 116
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

51. **mi:**
Gazel 118
Mısra: **1**
Soru edatı

1. ʿĀrife güşe mi var künc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketüşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

52. **mi:**
Gazel 118
Mısra: **2**
Soru edatı

1. ʿĀrife güşe mi var künc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketüşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

53. **mı:**
Gazel 118
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

54. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

55. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

56. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

57. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿiṣyanı
6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

58. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿiṣyanı
6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

59. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **8**
Soru edatı

7. Maʿṣıyet ẓulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

60. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **10**
Soru edatı

9. ʿIşḳ-ı Mecnūnı añup aġladuġum
10. Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı

61. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **12**
Soru edatı

11. Ḳādī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳ
12. Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

62. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **13**
Soru edatı

13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

63. **mı:**
Gazel 120
Mısra: **14**
Soru edatı

13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

64. **mi:**
Gazel 127
Mısra: **9**
Soru edatı

9. Gūş ide mi niyāz-ı dervişi
10. ʿAmriyā ʿizz ü nāz aṣḥābı

65. **mi:**
Gazel 129
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

66. **mi:**
Gazel 129
Mısra: **5**
Soru edatı

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

67. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

68. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

69. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

70. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

71. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Cāna cānlar baġışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

72. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **8**
Soru edatı

7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

73. **mı:**
Gazel 129
Mısra: **10**
Soru edatı

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

74. **mi:**
Gazel 130
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

75. **mi:**
Gazel 131
Mısra: **3**
Soru edatı

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

76. **mi:**
Gazel 134
Mısra: **3**
Soru edatı

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

77. **mi:**
Gazel 134
Mısra: **9**
Soru edatı

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

78. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

79. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

80. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

81. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

82. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **8**
Soru edatı

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

83. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **10**
Soru edatı

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

84. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **12**
Soru edatı

11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
12. Şāẖ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

85. **mi:**
Gazel 141
Mısra: **14**
Soru edatı

13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

micmer:

1. **micmer:**
   Gazel 143
   Mısra: **6**
   Buhurdanlık II Aşığın kalbi

   5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
   6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

2. **micmer:**
   Gazel 27
   Mısra: **4**
   Buhurdanlık II Aşığın kalbi

   3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
   4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

3. **micmer:**
   Gazel 140
   Mısra: **4**
   Buhurdanlık II Aşığın kalbi

   3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
   4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

micmere gerdān:

1. **micmeregerdānı:**-*ı*
   Gazel 111
   Mısra: **6**
   Dolaşan buhurdanlık II Sevgilinin saçı

   5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
   6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

micmer-i ʿışḳ:

1. **micmer-i ʿışḳında:**-*ın, -da*
   Gazel 67
   Mısra: **7**
   Aşk buhuru

7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

mıdur-midür:

1. **mıdur:**
   Gazel 14
   Mısra: **1**
   Bildirme eki almış soru edatı

   1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
   2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

2. **mıdur:**
   Gazel 14
   Mısra: **8**
   Bildirme eki almış soru edatı

   7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
   8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

3. **mıdur:**
   Gazel 14
   Mısra: **10**
   Bildirme eki almış soru edatı

   9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
   10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

4. **midür:**
   Gazel 22
   Mısra: **1**
   Bildirme eki almış soru edatı

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

5. **midür:**
   Gazel 22
   Mısra: **2**
   Bildirme eki almış soru edatı

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

6. **midür:**
   Gazel 22
   Mısra: **2**
   Bildirme eki almış soru edatı

1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar şaç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

7. **midür:**
Gazel 22
Mısra: **4**
Bildirme eki almış soru edatı

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara şalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

8. **midür:**
Gazel 22
Mısra: **6**
Bildirme eki almış soru edatı

5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

9. **midür:**
Gazel 22
Mısra: **6**
Bildirme eki almış soru edatı

5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

10. **midür:**
Gazel 22
Mısra: **8**
Bildirme eki almış soru edatı

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

11. **midür:**
Gazel 22
Mısra: **8**
Bildirme eki almış soru edatı

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

12. **midür:**
Gazel 22
Mısra: **10**
Bildirme eki almış soru edatı

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

13. **mıdur:**
Gazel 22
Mısra: **1**
Bildirme eki almış soru edatı

1. Ḥalḳa ḥalḳa aṣılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

14. **mıdur:**
Gazel 22
Mısra: **4**
Bildirme eki almış soru edatı

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

15. **mıdur:**
Gazel 22
Mısra: **10**
Bildirme eki almış soru edatı

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

16. **mıdur:**
Gazel 32
Mısra: **9**
Bildirme eki almış soru edatı

9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

17. **mıdur:**
Gazel 55
Mısra: **4**
Bildirme eki almış soru edatı

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

18. **midür:**
Gazel 71
Mısra: **3**
Bildirme eki almış soru edatı

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

19. **midür:**
Gazel 78
Mısra: **5**
Bildirme eki almış soru edatı

5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

20. **mıdur:**
Gazel 84
Mısra: **7**
Bildirme eki almış soru edatı

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

21. **mıdur:**
Gazel 90
Mısra: **11**
Bildirme eki almış soru edatı

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

22. **midür:**
Gazel 91
Mısra: **5**
Bildirme eki almış soru edatı

5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

23. **mıdur:**
Gazel 91
Mısra: **1**
Bildirme eki almış soru edatı

1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

24. **mıdur:**
Gazel 99
Mısra: **3**
Bildirme eki almış soru edatı

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

mihmān:

1. **mihmān:**
   Gazel 86
   Mısra: **6**
   Misafir II Ayrılık ateşi

   5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
   6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

2. **mihmān:**
   Gazel 89
   Mısra: **8**
   Misafir II Sevgilinin süzgün yan bakışı

   7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
   8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

miḫnet:

1. **miḫnet:**
   Gazel 28
   Mısra: **8**
   Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet

   7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
   8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḫnet naṣībidür

2. **miḫneti:**-*i*
   Gazel 91
   Mısra: **7**
   Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet

   7. Nigār miḫneti yitmez mi ey zemāne baña
   8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

miḫnet evi:

1. **miḫnet evin:**-*n*
   Gazel 63
   Mısra: **10**
   Üzüntü, dert, elem, keder evi II Aşığın kalbi

   9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i ṣādīyi ʿAmriyā
   10. Miḫnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

mihr:

1. **mihr:**
   Gazel 9
   Mısra: **2**
   Güneş

   1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
   2. Kʾider neẕāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

2. **mihrüñi:**-*üñ, -i*
   Gazel 62
   Mısra: **5**
   Güneş II Sevgi

   5. Göñlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
   6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

3. **mihrin:**-*in*
   Gazel 119
   Mısra: **4**
   Güneş, parlaklık

   3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
   4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

4. **mihrine:**-*i, -ne*
   Gazel 135
   Mısra: **4**
   Güneş, parlaklık

   3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
   4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

mihr ü māh:

1. **mihr ü māhiyle:**-*iy, -le*
   Gazel 59
   Mısra: **8**
   Güneş ve Ay

   7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
   8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

mihr ü meh:

1. **mihr ü meh:**
   Gazel 94

Mısra: **5**
Güneş ve Ay

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

miḥrāb:

1. **miḥrābı:**-*ı*
Gazel 127
Mısra: **8**
Yönelinen makam II Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım

7. Baş götürmezdi secdeden ādem
8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

miḥrāb-ı ʿışḳ:

1. **miḥrāb-ı ʿışḳ:**
Gazel 51
Mısra: **10**
Aşk mihrabı II Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım

9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

mihri:

1. **mihriyle:**-*yle*, -
Gazel 26
Mısra: **8**
Güneş

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

mihr-i semā:

1. **mihr-i semā:**
Kaside 1
Mısra: **64**
Gökyüzünün güneşi

63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

milket-i gülşen:

1. **milket-i gülşende:**-*de*
   Gazel 39
   Mısra: **5**
   Gül bahçesi ülkesi

   5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
   6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

mīm:

1. **mīmidür:**-*i, -dür*
   Gazel 98
   Mısra: **3**
   Mim harfi (Nokta - çizgi esasına dayanan Remil ilmindeki nokra)

   3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
   4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

minḳār:

1. **minḳārıdur:**-*ı, -dur*
   Gazel 143
   Mısra: **7**
   Yırtıcı kuş gagası II Sevgilinin kirpiği

   7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
   8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

minḳār-ı bülbül:

1. **minḳār-ı bülbül:**
   Gazel 55
   Mısra: **1**
   Bülbülün gagası II Aşığın kalemi

   1. Ḫāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
   2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā:

1. **minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā:**
   Kaside 1
   Mısra: **44**
   Konuşan papağan gagası II Aşığın kalemi

   43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
   44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

minnet:

1. **minnet:**
   Gazel 70
   Mısra: **6**
   Şükür, hamd, borç

   5. Ḥamdü liʾllāh biri iki gören aḥvel degülem
   6. Ḥaḳḳa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

mirʿāt:

1. **mirʿātıdur:***-ı, -dur*
   Gazel 5
   Mısra: **8**
   Ayna II Sevgilinin yanağı

   7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
   8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

misin:

1. **misin:**
   Müfret 5
   Mısra: **1**
   Soru edatı

   1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
   2. Ṭoḳınma yār gönline küsdürme sen sen ol

miskīn:

1. **miskīn:**
   Gazel 5
   Mısra: **4**
   Zavallı, aciz, hiçbir şeye sahip olmayan

   3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
   4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

2. **miskīn:**
   Gazel 33
   Mısra: **4**
   Misk kokulu

   3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

3. **miskine:**-*e*
   Gazel 101
   Mısra: **3**
   Zavallı, aciz, hiçbir şeye sahip olmayan

   3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
   4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

4. **miskīnlige:**-*lig, -e*
   Gazel 111
   Mısra: **9**
   Zavallılık, acizlik

   9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
   10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

<u>miskin perçem:</u>

1. **miskin perçemüñ:**-*üñ*
   Gazel 58
   Mısra: **2**
   Zavallı perçem

   1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
   2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

2. **miskīn perçemüñ:**-*üñ*
   Gazel 58
   Mısra: **8**
   Misk kokulu perçem

   7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
   8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

<u>miŝl:</u>

1. **miŝlin:**-*in*
   Gazel 38
   Mısra: **3**
   Benzer

   3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

<u>mışr-ı dil:</u>

1. **Mışr-ı dil:**
   Gazel 78

Mısra: **3**
Gönül Mısır'ı (Hz. Yusuf (as) peygamberin yaşadığı ülke)

3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

mīve:

1. **mīvesi:**-*si*
Gazel 42
Mısra: **2**
Meyve II Naz

1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

mīve-i bāġ-ı maḥabbet:

1. **mīve-i bāġ-ı maḥabbet:**
Gazel 90
Mısra: **12**
Muhabbet bağının meyvesi II Sevgilinin dudakları

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

mīve-i bāġ-ı vuṣlat:

1. **mīve-i bāġ-ı vuṣlat:**
Gazel 142
Mısra: **6**
Kavuşma bağının meyvesi II Sevgilinin dudakları

5. Būse almaġa destres buldum
6. Mīve-i bāġ-ı vuṣlat el virdi

mīve-i ter:

1. **mīve-i ter:**
Gazel 38
Mısra: **1**
Taze meyve II Sevgilinin dudakları

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

miyān:

1. **miyānuñla:**-*un, -la*
   Gazel 1
   Mısra: **9**
   Bel

   9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
   10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

2. **miyānı:**-*ı*
   Gazel 34
   Mısra: **5**
   Bel

   5. Kimse ḳucmaz mı ol miyānı didüm
   6. Kimse ḳucmaz meger kemer didiler

miyāne:

1. **miyānesin:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **6**
   Orta, vasat

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

mıydum:

1. **mıydum:**
   Gazel 57
   Mısra: **7**
   Soru edatı

   7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
   8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

mizac:

1. **mizacı:**-*ı*
   Gazel 102
   Mısra: **1**
   Tabiat, huy

   1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
   2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

mīzān-ı ʿaḳl:

1. **mīzān-ı ʿaḳl:**
   Gazel 9
   Mısra: **8**
   Akıl ölçüsü

   7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
   8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

möhr ur-:

1. **möhr urdı:**-*dı*
   Gazel 62
   Mısra: **6**
   Mühürlemek

   5. Göñlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
   6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

mū be mū:

1. **mū be mū:**
   Gazel 8
   Mısra: **9**
   Tel tel, birer birer, inceden inceye, çok dikkatle

   9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
   10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

muʿallaḳ ürü-:

1. **muʿallaḳ ürür:**
   Gazel 136
   Mısra: **14**
   Takla atmak (sevinçten)

   13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
   14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

mübārek:

1. **mübārek:**
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Dînî bayram, kandil vb. gün (günler veya geceler)

   1. Gerçi āh-ı āteşīnüm böyle ʿālemsūzdur
   2. İçerem āb-ı feraḥbaḫşı mübārek rūzdur

2. **mübārek:**
   Gazel 2
   Mısra: **8**
   Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes

   7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
   8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

3. **mübārek:**
   Gazel 130
   Mısra: **17**
   Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes

   17. Mübārek ismüñi tesbīḥ idinüp
   18. Ve edʾū biʾt-tevātür veʾt-tevālī

mübtelā:

1. **mübtelā:**
   Gazel 25
   Mısra: **8**
   Tutkun II Aşık

   7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
   8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

2. **mübtelā:**
   Gazel 93
   Mısra: **2**
   Tutkun II Aşık

   1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
   2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

mübtelālıḳ:

1. **mübtelālıḳdan:**-*dan*
   Gazel 45
   Mısra: **2**
   Tutkunluk II Aşıklık

   1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
   2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

mücellā ḳıl-:

1. **mücellā ḳıl:**
   Gazel 113
   Mısra: **5**
   Parlatmak, cilalamak

   5. Ruḥ āyīnesin mücellā ḳıl
   6. Andan ol mehliḳāya ışmarla

mücerred ol-:

1. **mücerred olduğıçün:**-*duğı, -çün*
   Kıt'a 1
   Mısra: **5**
   Madde ve cisim hâlinde olmayan

   5. Gör ki ʿİsā mücerred olduğıçün
   6. İtdi farḳ-ı felekde mesken ü cā

müdām:

1. **müdām:**
   Kaside 2
   Mısra: **11**
   Hiçbir zaman

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

müddeʿi şeyṭān:

1. **müddeʿi şeyṭāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **12**
   İnkarcı şeytan, secde etmeyi reddeden şeytan

   11. Ayırdı fitne ile yārı benden
   12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

müderris:

1. **müderris:**
   Gazel 43
   Mısra: **10**
   Medrese ve büyük câmilerde yüksek seviyede ders okutan icazetli âlim, medrese hocası

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

müʾezzin:

1. **müʾezzin:**
   Gazel 105
   Mısra: **17**
   Namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse

17. Ey müʾezzin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

müfīd:

1. **müfīd:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Fayda veren, faydalı

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

müflis:

1. **müflis:**
   Gazel 43
   Mısra: **4**
   Tüketmek, bitirmek

3. Lebüñ ẕevḳı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevḳı ḳılur kişiyi müflis

müftī:

1. **müftīye:**-*ye*
   Gazel 129
   Mısra: **8**
   Fıkha dair meselelerin şeriattaki hükümlerini açıklamaya memur olan kişi

7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

muġbeçe:

1. **muġbeçe:**
   Gazel 45
   Mısra: **7**
   Şarap dağıtan kimse, meyhaneci çırağı

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

2. **muġbeçe:**
Gazel 106
Mısra: **12**
Şarap dağıtan kimse, meyhaneci çırağı

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

Muḥammed:

1. **Muḥammedüñ:**
Gazel 49
Mısra: **13**
Hz. Muhammed (sas) peygamber

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

mühendis:

1. **mühendis:**
Gazel 43
Mısra: **6**
Mühendis II Yaratıcı (Allah)

5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

muḥibb-i ṣādıḳa:

1. **muḥibb-i ṣādıḳa:**-*a*
Gazel 91
Mısra: **2**
Sadık aşık, sadık dost, sevgisinde sadık olan

1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

muḥkem:

1. **muḥkem:**
Gazel 72
Mısra: **14**
Sağlam, dayanıklı

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

muḥkem it-:

1. **muḥkem itdi:**-*di*
   Gazel 62
   Mısra: **5**
   Sabit etmek, sağlamlaştırmak

   5. Gönlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
   6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

mühr urul-:

1. **mühr urulmış:**-*ul, -mış*
   Gazel 78
   Mısra: **5**
   Parlatılmış, pürüzsüz hale getirilmiş

   5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
   6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

mühre:

1. **mühresin:**-*sin*
   Gazel 122
   Mısra: **6**
   Yumru, top gibi yuvarlak şeyler II Yürek, kalp

   5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
   6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

müjgān:

1. **müjgānuñ:**-*uñ*
   Gazel 75
   Mısra: **2**
   Kirpik

   1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
   2. Ki ṣaflar baġlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

muḳavves ḳaş:

1. **muḳavves ḳaş:**
   Gazel 14
   Mısra: **4**
   Yay gibi bükülmüş, kavisli kaş

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

mül:

1. **mül:**
   Gazel 22
   Mısra: **10**
   Şarap

   9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
   10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

2. **mül:**
   Gazel 65
   Mısra: **6**
   Şarap

   5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
   6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

mülk-i dünyī vü ʿuḳbā:

1. **mülk-i dünyī vü ʿuḳbā:**
   Kaside 1
   Mısra: **48**
   Dünya ve ahiret mülkü

   47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
   48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

mülk-i ḥıtā:

1. **mülk-i Ḫıtā:**
   Kaside 1
   Mısra: **52**
   Misk ahularıyla ünlü Hıta ülkesi

   51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
   52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

mülk-i melāmete:

1. **mülk-i melāmete:**-*e*
   Gazel 133
   Mısra: **7**
   Rezillik ve rüsvalık mülkü

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

mūm:

1. **mūmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **1**
   Mum

   1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
   2. Pürümīd ü ḥarīṣ-i maḥrūmuz

münaḳḳaş:

1. **münaḳḳaş:**
   Gazel 132
   Mısra: **8**
   Nakışlı, süslü

   7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
   8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

münevver:

1. **münevverdür:**-*dür*
   Kaside 1
   Mısra: **63**
   Nurlu, parlak

   63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
   64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

münevver id-:

1. **münevver ider:**-*er*
   Gazel 6
   Mısra: **8**
   Nurlandırmak, aydınlatmak

   7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
   8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

muntaẓır:

1. **muntaẓırdur:**-*dur*
   Gazel 125
   Mısra: **5**
   Bekleyen, gözleyen

5. Gözüm yol gözedür cān muntaẓırdur
6. Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra geldi

müntehā:

1. **müntehāsın:**-*sın*
   Gazel 52
   Mısra: **9**
   Son, en son derece

   9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
   10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

mūr:

1. **mūr:**
   Gazel 67
   Mısra: **6**
   Karınca

   5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
   6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

murād:

1. **murāduñ:**-*uñ*
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Maksat, niyet

   9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
   10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

2. **murād:**
   Gazel 74
   Mısra: **7**
   Maksat, niyet

   7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
   8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

3. **murādun:**-*un*
   Gazel 123
   Mısra: **5**
   Maksat, niyet

   5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
   6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

mürde:

1. **mürdeler:**-*ler*
   Kaside 1
   Mısra: **45**
   Ölü II Aşık

   45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
   46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

2. **mürdeyi:**-*yi*
   Gazel 8
   Mısra: **11**
   Ölü II Aşık

   11. Baḥŝ ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḫandede
   12. İdemez ʿĪsā daḫi ol laʾl-i ḫandān ile baḥŝ

mürebbā:

1. **mürebbādur:**-*dur*
   Kaside 1
   Mısra: **61**
   Terbiye olunmuş

   61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
   62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

müretteb:

1. **müretteb:**
   Gazel 127
   Mısra: **4**
   Tertip edilmiş, sıraya konulmuş, düzenlenmiş

   3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
   4. Hep müretteb melāḥat esbābı

murġ:

1. **murġ:**
   Gazel 10
   Mısra: **8**
   Kuş II Aşığın kalbi

   7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
   8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

murġ-ı cān:

1. **murġ-ı cānı:**-*ı*
   Gazel 62
   Mısra: **4**
   Can kuşu II Yürek, kalp

   3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
   4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

murġ-ı dil:

1. **murġ-ı dil:**
   Gazel 31
   Mısra: **6**
   Can kuşu II Yürek, kalp

   5. Dāne-i ḫāl ü dām-ı zülfüñden
   6. Murġ-ı dil kendüden uçunmışdur

murġ-ı ḫoşelḥānsuz:

1. **murġ-ı ḫoşelḥānsuz:**
   Gazel 56
   Mısra: **10**
   Makamı güzel, güzel ve tatlı okuyan kuş II Amrī

   9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
   10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

muṣavver ḳıl-:

1. **muṣavver ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 140
   Mısra: **6**
   Tasvir etmek, tasavvur etmek

   5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
   6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

müselmān:

1. **müselmān:**
   Gazel 8
   Mısra: **6**
   Müslüman, İslâm dininden olan kimse

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

2. **müselmānlar:**-*lar*
Gazel 33
Mısra: **7**
Müslüman, İslâm dininden olan kimse

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Ḳanda bir kāfir-beçe görse ana ḥayrān olur

3. **müselmān:**
Gazel 93
Mısra: **3**
Müslüman, İslâm dininden olan kimse

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

4. **müselmānlar:**-*lar*
Gazel 124
Mısra: **5**
Müslüman, İslâm dininden olan kimse

5. Dīn ü īmān ḳaṣdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaḳ ġamze-i şīrefkeni

5. **müselmānı:**-*ı*
Gazel 131
Mısra: **2**
Müslüman, İslâm dininden olan kimse

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

müşerref eyle-:

1. **müşerref eylesün:**-*sün*
Gazel 125
Mısra: **13**
Şereflendirmek

13. Müşerref eylesün uşşaḳ bezmin
14. Nigār-ı şekkerīngüftāra geldi

müşevveş düş-:

1. **müşevveş düşdi:**-*di*
Müfret 1

Mısra: **2**
Dağınıklık, perişanlık

1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

müşg:

1. **müşg:**
Gazel 1
Mısra: **7**
Hâlis misk kokusu

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

2. **müşg:**
Gazel 123
Mısra: **7**
Misk, misk kokusu

7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli:

1. **muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli:**-*i*
Gazel 125
Mısra: **3**
Güzellik kitabı II Sevgilini yüzü

3. Oḳı ol muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli
4. Yanaġı maṭlaʿ-ı envāra geldi

müşk:

1. **müşkīn:**-*in*
Gazel 1
Mısra: **4**
Misk kokusu

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **müşk:**
Kaside 1
Mısra: **2**
Misk kokusu

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

3. **müşküñ:**-*üñ*
Gazel 72
Mısra: **3**
Misk kokusu

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

4. **müşkdür:**-*dür*
Gazel 80
Mısra: **6**
Misk kokusu

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

5. **müşk:**
Gazel 92
Mısra: **5**
Misk kokusu

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

6. **müşk:**
Gazel 138
Mısra: **4**
Misk kokusu

3. Düşse sāḳī ʿaks-i zülf-i ʿanberīnüñ bādeye
4. Müşk ola ḫūn-ı dili āhū-yı ṣaḥralar gibi

müşk ü ʿanber:

1. **müşk ü ʿanber:**
Gazel 69
Mısra: **5**
Misk ve anber kokusu

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

müşk-i çīn:

1. **müşk-i Çīn:**
Gazel 37

Mısra: **6**
Çin miski. Çin sınırları içinde yer alan Doğu Türkistan'da yaşayan bir çeşit ceylanın göbeğinden elde edilir

5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

müşk-i ḥıṭā:

1. **müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 140
Mısra: **3**
Hıta ceylanının misk kokusu

3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

müşk-i nāb-ı luṭf:

1. **müşk-i nāb-ı luṭf:**
Gazel 50
Mısra: **1**
Cömertliğin saf miski

1. Cān ḥoḳḳasında ḫāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şīşesinde āb-ı ʿiẕāruñ gülāb-ı luṭf

müşk-i ter:

1. **müşk-i terden:**-*den*
Gazel 43
Mısra: **5**
Taze misk

5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

müşkil:

1. **Müşkili:**-*i*
Gazel 22
Mısra: **9**
Sorun

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

müşkīn eyle-:

1. **müşkīn eylemek:**-*mek*
   Gazel 80
   Mısra: **5**
   Misk kokusuyla kokutmak

   5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
   6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

müşkīn hilāl:

1. **müşkīn hilāl:**
   Gazel 105
   Mısra: **10**
   Misk kokulu kaş

   9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
   10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

müşkīn kākülüne:

1. **müşkīn kākülüne:**-*īn*
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Misk kokulu kakül

   1. Göñül baġlandı müşkīn kākülüne
   2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

Muṣṭafācuġı:

1. **Muṣṭafācuġı:**
   Gazel 134
   Mısra: **8**
   Hz. Muhammed (sav) peygamber

   7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
   8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuġı

müstedām ol-:

1. **müstedām olasın:**-*a, -sın*
   Kaside 1
   Mısra: **89**
   Daim olmak, sürekli olmak

   89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
   90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī ẕıll-ı Ḫudā

müşterī:

1. **müşterī:**
   Gazel 116
   Mısra: **1**
   Satın alan

   1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
   2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

müteḥayyir:

1. **müteḥayyir:**
   Gazel 70
   Mısra: **4**
   Şaşmış, şaşırmış

   3. Ḥaḳ budur aġzuñ ile ġoncayı farḳ eylemede
   4. Ḫıred-i ḫurde-şināsı müteḥayyir gördüm

muṭrib:

1. **muṭrib:**
   Gazel 43
   Mısra: **9**
   Çalgıcı, İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hanende

   9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
   10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

2. **muṭrib:**
   Gazel 104
   Mısra: **4**
   Çalgıcı, İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hanende

   3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
   4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

muṭribā:

1. **muṭribā:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Ey okuyucu (İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse)

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

2. **muṭribā:**
   Gazel 107
   Mısra: **13**
   Ey okuyucu (İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse)

   13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
   14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

müy:

1. **müyuñdan:**-*uñ, -dan*
   Gazel 33
   Mısra: **3**
   Tüy, kıl, saç teli

   3. Şöyle kim gülzāra ilte büy müyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

müyesser id-:

1. **müyesser ide:**-*e*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Nasip etmek

   1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
   2. Dilerem kim müyesser ide yārı

müyesser ol-:

1. **müyesser olmaz:**-*maz*
   Gazel 54
   Mısra: **7**
   Nasip olmak

   7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
   8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

müzeyyen ol-:

1. **müzeyyen ola:**-*a*
   Gazel 69
   Mısra: **7**
   Süslü, süslenmiş

   7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
   8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

2. **müzeyyen oldı:**-*dı*
Gazel 82
Mısra: **1**
Süslü, süslenmiş

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

1. **müzeyyen oldı:**-*dı*
Gazel 43
Mısra: **8**
Süslü, süslenmiş

7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
8. Müzeyyen oldı gülruḫlarla meclis

2.17. N

<u>nā ehl:</u>

1. **nā ehle:**-*e*
   Gazel 8
   Mısra: **3**
   Ehliyetsiz, ehil olmayan

   3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
   4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

2. **nā ehlüñ:**
   Gazel 119
   Mısra: **1**
   Ehliyetsiz, beceriksiz, ehil olmayan

   1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
   2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

<u>nā peydā:</u>

1. **nā peydā:**
   Kaside 1
   Mısra: **56**
   -kadar olamayan

   55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
   56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

<u>nabżın ṭut-:</u>

1. **nabżın ṭutup:**-*up*
   Gazel 102
   Mısra: **3**
   Kontrol etmek

   3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḫālini nabżın ṭutup
   4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

<u>nādān:</u>

1. **nādān:**
   Gazel 8
   Mısra: **4**
   Cahil, akılsız

   3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
   4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

nāfe:

1. **nāfevār:**
   Gazel 116
   Mısra: **5**
   Kürk gibi

   5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
   6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

nāfe-i āhū:

1. **nāfe-i āhū:**
   Gazel 90
   Mısra: **6**
   İçi misk denilen güzel koku ile dolu kese II Sevgilinin saçı

   5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
   6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

nāfe-i tātār:

1. **nāfe-i tātārı:**-*ı*
   Gazel 46
   Mısra: **1**
   Tatar miski

   1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
   2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

nāgāh:

1. **nāgāh:**
   Gazel 120
   Mısra: **3**
   Ansızın, birdenbire

   3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
   4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

nāgeh:

1. **nāgeh:**
   Kıt'a 6
   Mısra: **1**
   Ansızın, birdenbire

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

nāgehān:

1. **nāgehān:**
   Gazel 48
   Mısra: **3**
   Ansızın, birdenbire

   3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
   4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

naġme:

1. **naġmesin:**-*sin*
   Gazel 13
   Mısra: **16**
   Kulağa hoş gelen ahenkli ses, ezgi

   15. Okı ʿAmrī Zebūr-ı ʿışḳı oḳı
   16. Eyle Dāvūd naġmesin tekrar

naḳd:

1. **naḳdine:**-*in, -e*
   Gazel 58
   Mısra: **1**
   Sermaye, kazanım

   1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
   2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

naḳd-i cān:

1. **naḳd-i cān:**
   Gazel 18
   Mısra: **2**
   Can sermayesi

   1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
   2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẕar nāzlanur

nakd-i ṣabr:

1. **Naḳd-i ṣabrı:**-*ı*
   Gazel 45
   Mısra: **4**
   Sabır sermayesi

3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

naḳḳāṣ:

1. **naḳḳāşlar:**-*lar*
   Gazel 15
   Mısra: **2**
   Süsleme ustası

   1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
   2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

2. **naḳḳāşa:**-*a*
   Gazel 104
   Mısra: **2**
   Süsleme ustası

   1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
   2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

naḳḳāş-ı eşk:

1. **naḳḳāş-ı eşk:**
   Gazel 80
   Mısra: **1**
   Gözyaşı yapıcısı II Allah

   1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
   2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

naḳḳāş-ı ezel:

1. **naḳḳāş-ı ezel:**
   Gazel 140
   Mısra: **5**
   Allah

   5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
   6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

naḳḳāş-ı ṣunʿ:

1. **naḳḳāş-ı ṣunʿ:**
   Gazel 83
   Mısra: **5**
   Yapan, süsleyen II Allah

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

naḳl-i ṣarīḥ:

1. **naḳl-i ṣarīḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **10**
   Anlatılacak güzel, açık hikaye

   9. Günāh yoġ imiş öldürse ʻāşıḳı dilber
   10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

naḳş:

1. **naḳşını:**-*ı, -nı*
   Gazel 5
   Mısra: **7**
   Görünüş, sûret

   7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
   8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

2. **naḳşı:**-*ı*
   Gazel 15
   Mısra: **2**
   Güzellik

   1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
   2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

3. **naḳşı:**-*ı*
   Kıt'a 16
   Mısra: **2**
   Güzellik

   1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
   2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

4. **naḳşuñı:**-*uñı, -*
   Gazel 104
   Mısra: **1**
   Güzellik

   1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
   2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

naḳş eyle-:

1. **naḳş eyledi:**-*di*
   Gazel 140
   Mısra: **5**
   Süslemek, işlemek II Yaratmak

   5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
   6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

naḳş id-:

1. **naḳş iderken:**-*er, -ken*
   Gazel 80
   Mısra: **1**
   Nakş etmek, işlemek II Yaratmak

   1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
   2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

2. **naḳş idüp:**-*üp*
   Gazel 106
   Mısra: **3**
   Nakş etmek, işlemek II Yaratmak

   3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
   4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

naḳş it-:

1. **naḳş itdi:**-*di*
   Gazel 78
   Mısra: **6**
   Süslemek

   5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
   6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

naḳş-ı dilkeş:

1. **naḳş-ı dilkeş:**
   Gazel 83
   Mısra: **5**
   Gönül çeken güzellik

   5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
   6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

naḳş-ı ḥıṭā:

1. **naḳş-ı Ḫıṭā:**
   Kaside 1
   Mısra: **14**
   Ülke yaratmak

   13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
   14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

nālān id-:

1. **nālān iden:**-*en*
   Gazel 76
   Mısra: **6**
   İnletmek

   5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
   6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

2. **nālān idesin:**-*e, -sin*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   İnletmek

   1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
   2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

nālān ol-:

1. **nālān olur:**-*ur*
   Gazel 33
   Mısra: **10**
   İnlemek

   9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
   10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. **nālān olam:**-*am*
   Gazel 69
   Mısra: **2**
   İnlemek

   1. Bu ne ʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
   2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

nāle:

1. **nāle:**
   Gazel 84
   Mısra: **9**
   İnilti, feryat

   9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
   10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

2. **nāleler:**-*ler*
   Gazel 109
   Mısra: **3**
   İnilti, feryat

   3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
   4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

nāle ḳıl-:

1. **nāle ḳılsa:**-*sa*
   Gazel 33
   Mısra: **9**
   İnlemek

   9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
   10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. **nāle ḳılanlar:**-*an, -lar*
   Gazel 103
   Mısra: **5**
   İnleyen

   5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
   6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

nāle vü enīn:

1. **nāle vü enīn:**
   Gazel 88
   Mısra: **4**
   Ağlayıp inleme

   3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
   4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

2. **nāle vü enīne:**-*e*
   Gazel 88
   Mısra: **3**
   Ağlayıp inleme

   3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
   4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

nāliş:

1. **nālişüñ:**-*üñ*
   Gazel 95
   Mısra: **8**
   İnilti, inleyiş

   7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
   8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

namāz:

1. **namāzı:**-*ı*
   Gazel 75
   Mısra: **10**
   İslâm dînince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibâdet

   9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
   10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

2. **namaza:**-*a*
   Gazel 110
   Mısra: **4**
   İslâm dînince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibâdet

   3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
   4. Görelden ṭurımaz ṣofī namaza

nāme:

1. **nāmem:**-*m*
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Kitap II Amel defteri

   7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
   8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

2. **nāmede:**-*de*
   Gazel 14
   Mısra: **4**
   Kitap II Sevgilinin yüzü

   3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
   4. Ol muḳavves ḳaŞ mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

nāme-i aʿmāl:

1. **nāme-i aʿmālümüñ:**-*üm, -üñ*
   Gazel 67
   Mısra: **3**
   Amel defteri

   3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
   4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

nāme-i ʿişyānı:

1. **nāme-i ʿişyānı:**-*ı*
   Gazel 133
   Mısra: **9**
   İsyan mektubu

   9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿişyānı pāk ide
   10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

nāme-i tezvīr:

1. **nāme-i tezvīr:**-*n*
   Gazel 7
   Mısra: **7**
   Yalanla süslenmiş kitap

   7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḫaṭṭuñ
   8. İdermiş ḳaşlaruñ egri şehādet

nāmūs:

1. **nāmūsı:**-*ı*
   Gazel 73
   Mısra: **9**
   Ar, edep

   9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
   10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

nāmüselmān:

1. **nāmüselmāndan:**-*dan*
   Gazel 123
   Mısra: **10**
   Müslüman olmayan, kafir

   9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
   10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

nār-ı ruḫsār:

1. **nār-ı ruḫsāruñda:**-*uñ, -da*
   Gazel 58
   Mısra: **7**
   Yanak ateşi

   7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
   8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

naṣīb:

1. **naṣībidür:**-*i, -dür*
   Gazel 28
   Mısra: **8**
   Bir kimsenin payına düşen şey, hisse

   7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
   8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

2. **naṣīb:**
   Gazel 54
   Mısra: **8**
   Bir kimsenin payına düşen şey, hisse

   7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
   8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

naṣīb al-:

1. **naṣīb almışken:**-*mış, -ken*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Faydalanmak, nasiplenmek

   1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
   2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

naṣīb eyle-:

1. **naṣīb eyle:**
   Gazel 107
   Mısra: **11**
   Kader olarak belirlemiş olmak, (birini bir şeye) eriştirmek, kısmet etmek

   11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
   12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

naṣīb ol:

1. **naṣīb oldı:**-*dı*
   Gazel 121
   Mısra: **9**
   Kader olarak belirlenmiş olmak, onun kısmeti hâline gelmek

   9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
   10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

nātüvān:

1. **nātüvān:**
   Gazel 95
   Mısra: **18**
   Zayıf, güçsüz çaresiz

   17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
   18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

2. **nātüvān:**
   Gazel 101
   Mısra: **5**
   Zayıf, güçsüz, çaresiz

   5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
   6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

3. **nātüvānlıḳ:**-*lıḳ*
   Gazel 102
   Mısra: **6**
   Zayıflık, güçsüzlük, çaresizlik

   5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
   6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

nāy:

1. **nāy:**
   Gazel 74
   Mısra: **10**
   İçi yanık kamış, ney II Aşık

   9. ʿAmrīyem derd ile delindi dilüm
   10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

2. **nāy:**
   Gazel 104
   Mısra: **3**
   İçi yanık kamış, ney II Aşık

   3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
   4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

nāz:

1. **nāz:**
   Kaside 1
   Mısra: **1**
   Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

   1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
   2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

2. **nāz:**
   Kaside 1
   Mısra: **7**
   Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

   7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
   8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

3. **nāz:**
   Gazel 3
   Mısra: **5**
   Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

   5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
   6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

4. **nāz:**
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

5. **nāza:**-*a*
Gazel 15
Mısra: **5**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

6. **nāz:**
Gazel 16
Mısra: **3**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

7. **nāza:**-*a*
Gazel 17
Mısra: **10**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

8. **nāz:**
Gazel 42
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

9. **nāz:**
Gazel 53
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

10. **nāzuñ:**-*uñ*
Gazel 72
Mısra: **8**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

11. **nāz:**
Gazel 88
Mısra: **8**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

12. **nāzı:**-*ı*
Gazel 92
Mısra: **11**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

11. Bildügüñ nāzı ʿAmrīye ḳılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

13. **nāza:**-*a*
Gazel 110
Mısra: **1**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

14. **nāz:**
Gazel 124
Mısra: **7**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

15. **nāz:**
Gazel 127
Mısra: **3**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

16. **nāz:**
Gazel 129
Mısra: **1**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

nāz gülzār:

1. **nāz gülzārında:**-*n, -da*
   Gazel 77
   Mısra: **6**
   Naz gülbahçesi

   5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
   6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

nāz id-:

1. **nāz ider:**-*er*
   Gazel 82
   Mısra: **11**
   Nazlanmak

   11. ʿĀrżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
   12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

nāz idici:

1. **nāz idici:**
   Gazel 79
   Mısra: **4**
   İşve, naz yapıcı II Sevgili

   3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
   4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

nāz it-:

1. **nāz itse:**-*se*
   Gazel 18
   Mısra: **9**
   Nazlanmak

   9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
   10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

nāz ḳo-:

1. **nāz ḳomış:**-*mış*
   Gazel 18

Mısra: **3**
Naz demek

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

nāz u istiġna:

1. **nāz u istiġna:**
Gazel 105
Mısra: **12**
Naz ve işve

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

nāza başla-:

1. **nāza başlar:**-*r*
Gazel 15
Mısra: **6**
İşve, naz yapmaya başlamak

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

naẓar:

1. **naẓarıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 16
Mısra: **8**
Bakmak

7. Cān naḳdini īsār ideyin ayaġuña gel
8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

2. **naẓar:**
Gazel 41
Mısra: **10**
Bakmak

9. Ṣanma şerm ide baḳmaya ʿAmrī
10. Pertev-i ḥüsnüñe naẓar döymez

3. **naẓar:**
Gazel 55
Mısra: **3**
Bakmak

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

4. **naẓarum:**-*um*
Gazel 73
Mısra: **12**
Bakış

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẓarum

naẓar ehli:

1. **naẓar ehliyseñ:**-*yseñ*
Gazel 52
Mısra: **15**
Bir şey hakkında geniş ve derin bilgisi bulunan kişiler, görüş sahipleri

15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

naẓar eyle-:

1. **naẓar eyle:**
Gazel 11
Mısra: **3**
Bakmak

3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

2. **naẓar eylemez:**-*mez*
Gazel 119
Mısra: **5**
Bakmamak, dikkate almamak

5. Hiç āferīde ehle naẓar eylemez dirīġ
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

naẓar kıl-:

1. **naẓar kıl:**
Gazel 35
Mısra: **10**
Bakmak, görmek

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

2. **naẓar ḳıl:**
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Bakmak, görmek

   3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

3. **naẓar ḳıl:**
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Bakmak, görmek

   1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẓar ḳıl
   2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

4. **naẓar ḳılmaz:**-*maz*
   Gazel 105
   Mısra: **11**
   Bakmak, görmek

   11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
   12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

<u>naẓar ṣal-:</u>

1. **naẓar ṣaldı:**-*dı*
   Kaside 1
   Mısra: **11**
   Bakış atma

   11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine ṣaldı naẓar
   12. Ezel muṣavvirine eyledi hezār ŝenā

<u>nāzenīn:</u>

1. **nāzenīn:**
   Gazel 25
   Mısra: **2**
   İşveli, cilveli, nazlı

   1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
   2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

2. **nāzenīn:**
   Gazel 82

Mısra: **4**
İşveli, cilveli, nazlı

3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

3. **nāzenīn:**
Gazel 119
Mısra: **2**
İşveli, cilveli, nazlı

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

nāz-ı gül:

1. **nāz-ı gülden:**-*den*
Gazel 20
Mısra: **9**
Gülün nazı

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden
10. Açılur dilde gizlenen esrār

naẕīr:

1. **naẕīri:**-*i*
Gazel 55
Mısra: **4**
Benzer, eş

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẕīri ol gül-i ḫandānumuñ

naẕīri yoḳ:

1. **naẕīri yoḳ:**
Kaside 1
Mısra: **16**
Eşsiz, benzersiz

15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
16. Naẕīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

nazlan-:

1. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18

Mısra: **2**
Kendini naza çekmek

1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

2. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18
Mısra: **4**
Kendini naza çekmek

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

3. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18
Mısra: **6**
Kendini naza çekmek

5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

4. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18
Mısra: **12**
Kendini naza çekmek

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

5. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18
Mısra: **1**
Kendini naza çekmek

1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

6. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18
Mısra: **8**
Kendini naza çekmek

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

7. **nāzlanur:**-*ur*
Gazel 18

Mısra: **10**
Kendini naza çekmek

9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

naẓm:

1. **naẓm:**
Gazel 117
Mısra: **10**
Manzum söz

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

naẓm-ı dilkeş:

1. **naẓm-ı dilkeşi:**-*i*
Kaside 1
Mısra: **18**
Gönül alan şiir

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

nāzük:

1. **nāzük:**
Gazel 102
Mısra: **1**
İnce, narin

1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

nāzük ten:

1. **nāzük tenin:**-*in*
Gazel 78
Mısra: **8**
Teni narin olan

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

ne:

1. **ne:**
   Kaside 1
   Mısra: **65**
   Hangi

   65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
   66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

2. **ne:**
   Kaside 1
   Mısra: **73**
   Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir

   73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
   74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

3. **ne:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

4. **ne:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

5. **ne:**
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Hangi şey

   5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
   6. Göñül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

6. **ne:**
   Müfret 3
   Mısra: **1**
   Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder

1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

7. **ne:**
Kıt'a 3
Mısra: **5**
Hangi şey

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

8. **ne:**
Gazel 5
Mısra: **10**
Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

9. **ne:**
Kıt'a 5
Mısra: **3**
Ne kadar

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

10. **ne:**
Gazel 6
Mısra: **7**
Ne kadar

7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

11. **ne:**
Kıt'a 7
Mısra: **4**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Bir siñek aġzı yarını yirken
4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

12. **ne:**
Gazel 11
Mısra: **8**
Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder

7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

13. **ne:**
Gazel 12
Mısra: **1**
Hangi

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

14. **ne:**
Gazel 13
Mısra: **8**
Hiçbir

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

15. **ne:**
Gazel 24
Mısra: **3**
Nasıl bir

3. Ne ḫaber ışmarlamaḳ kim dostlar
4. Ben mey-i laʿlinden oldum bīḫaber

16. **ne:**
Gazel 26
Mısra: **7**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

17. **ne:**
Gazel 28
Mısra: **3**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

18. **ne:**
Gazel 28
Mısra: **7**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

19. **ne:**
Gazel 30
Mısra: **9**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

20. **ne:**
Gazel 34
Mısra: **7**
Ne

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

21. **ne:**
Gazel 34
Mısra: **8**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

22. **ne:**
Gazel 34
Mısra: **9**
Onu ne ilgilendiriyor, onu alakadar etmez

9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

23. **ne:**
Gazel 35
Mısra: **2**
Ne (bağlaç)

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

24. **ne:**
Gazel 35
Mısra: **2**
Ne (bağlaç)

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

25. **ne:**
Gazel 35
Mısra: **10**
Nasıl bir

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẓar kıl ceẕb-i dīdār

26. **ne:**
Gazel 38
Mısra: **6**
Neden

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

27. **ne:**
Gazel 43
Mısra: **10**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

9. Ṣarāb u ṣāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

28. **ne:**
Gazel 46
Mısra: **6**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

29. **ne:**
Gazel 47
Mısra: **1**
Nasıl bir

1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

30. **ne:**
Gazel 50
Mısra: **7**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

31. **ne:**
Gazel 52
Mısra: **5**
Nasıl bir

5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

32. **ne:**
Gazel 52
Mısra: **14**
Hangi şey

13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

33. **ne:**
Gazel 52
Mısra: **17**
Gerksiz

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

34. **ne:**
Gazel 69
Mısra: **1**
Nasıl

1. Bu ne ʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

35. **ne:**
Gazel 69
Mısra: **11**
Nasıl

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

36. **ne:**
Gazel 69
Mısra: **12**
Nasıl

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

37. **ne:**
Gazel 72
Mısra: **7**
Nasıl

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

38. **ne:**
Gazel 73
Mısra: **9**
Nasıl

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

39. **ne:**
Gazel 83
Mısra: **4**
Ne kadar

3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

40. **ne:**
Gazel 87
Mısra: **9**
Nedir

9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

41. **ne:**
Gazel 89
Mısra: **4**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

42. **ne:**
Gazel 89
Mısra: **4**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıġ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

43. **ne:**
Gazel 92
Mısra: **9**
Ne (bağlaç)

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

44. **ne:**
Gazel 92
Mısra: **9**
Ne (bağlaç)

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

45. **ne:**
Gazel 92
Mısra: **9**
Ne (bağlaç)

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

46. **ne:**
Gazel 92
Mısra: **10**
Ne de

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

47. **ne:**
Gazel 98
Mısra: **7**
Değil

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

48. **ne:**
Gazel 102
Mısra: **6**
Neler

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

49. **ne:**
Gazel 104
Mısra: **6**
Nasıl

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

50. **ne:**
Gazel 108
Mısra: **9**
Ne kadar, nasıl

9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

51. **ne:**
Gazel 110
Mısra: **9**
Ne (bağlaç)

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

52. **ne:**
Gazel 110
Mısra: **9**
Ne (bağlaç)

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

53. **ne:**
Gazel 118
Mısra: **10**
Hangi şey

9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

54. **ne:**
Gazel 121
Mısra: **11**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

55. **ne:**
Gazel 127
Mısra: **11**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

11. Sāye ṭopraḳ döşendügin ne bilür
12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

56. **ne:**
Gazel 128
Mısra: **5**
Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

57. **ne:**
Gazel 129
Mısra: **4**
Nedir

3. Būseñ almaġ içün duʿā ḳıldum
4. Ne i ki hīç olur duʿā mı ki

58. **ne:**
Gazel 141
Mısra: **3**
Nasıl

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

ne dem ki:

1. **ne dem ki:**
Kaside 1
Mısra: **57**
Ne zaman ki

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

2. **ne dem ki:**
Kaside 1
Mısra: **55**
Ne zaman ki

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

ne deñlü:

1. **Ne deñlü:**
   Gazel 3
   Mısra: **10**
   Ne türlü, ne kadar

   9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
   10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **ne deñlü:**
   Gazel 42
   Mısra: **6**
   Nasıl, ne kadar

   5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
   6. Ṣınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

ne dür:

1. **ne dürlü:**
   Gazel 122
   Mısra: **8**
   Her türlü, ne kadar

   7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
   8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

ne ġarrā:

1. **ne ġarrā:**
   Gazel 29
   Mısra: **1**
   Ne güzel

   1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
   2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

ne hoş:

1. **ne hoş:**
   Gazel 43
   Mısra: **6**
   Çok güzel

5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

ne kim:

1. **ne kim:**
   Gazel 16
   Mısra: **10**
   Her ne

   9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
   10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

ne oldur ne budur:

1. **ne oldur ne budur:**
   Gazel 98
   Mısra: **7**
   Ne odur ne budur

   7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
   8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

ne ṭurfa:

1. **ne ṭurfa:**
   Kıt'a 7
   Mısra: **1**
   Ne tuhaf, çok garip

   1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
   2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

ne yüzden:

1. **ne yüzden:**
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Hangi yüzle

   7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
   8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

2. **ne yüzden:**
   Gazel 82
   Mısra: **12**
   Neden, niçin

11. ʿĀrżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

nedāmet:

1. **nedāmet:**
   Gazel 53
   Mısra: **6**
   Pişmanlık

   5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
   6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

2. **nedāmetden:**-*den*
   Gazel 118
   Mısra: **8**
   Pişmanlık

   7. Maʿṣıyet derdine her niçe ki dermān aradum
   8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

neden:

1. **nedendür:**-*dür*
   Gazel 71
   Mısra: **4**
   Ne sebepten, niçin

   3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
   4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

2. **neden:**
   Gazel 85
   Mısra: **1**
   Ne sebepten, niçin

   1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
   2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

3. **neden:**
   Gazel 91
   Mısra: **8**
   Ne sebepten, niçin

   7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
   8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

nedür:

1. **Nedür:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Nedir

   1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
   2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

2. **nedür:**
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Nedir

   1. Nedür ʿāşıklaruñ ṣuçı günāhı
   2. Göke irgürdiler feryād u āhı

3. **nedür:**
   Gazel 64
   Mısra: **3**
   Nedir

   3. Yār gönlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
   4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

4. **nedür:**
   Gazel 76
   Mısra: **7**
   Nedir

   7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
   8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

nefes:

1. **nefes:**
   Gazel 125
   Mısra: **8**
   Soluk, an

   7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
   8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

nefes ṭut-:

1. **nefes ṭut:**
   Gazel 105

Mısra: **17**
Okumamak, söylememek

17. Ey müʾezzin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

neler di-:

1. **neler diyeler:**-*ye, -ler*
Kıt'a 3
Mısra: **4**
Çok çeşitli şeyler söylemek

3. Şimdilik kim sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

neler it-:

1. **neler itdüñ:**-*dü, -ñ*
Kaside 1
Mısra: **35**
Çok şeyler etmek

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

nemā bul-:

1. **nemā buldı:**-*dı*
Kaside 1
Mısra: **62**
Gelişip büyüme

61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

neng üʿārı:

1. **neng üʿārı:**-*ı*
Kıt'a 2
Mısra: **1**
Utanma ve haya

1. Neng üʿārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-iʿirfan arasında uşanup şınmak yeg

nerd-i ʿışḳa döşen-:

1. **nerd-i ʿışḳa döşenüp:**-*üp*
   Gazel 15
   Mısra: **7**
   Aşk tavlasına dizilmek, döşenmek

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

nergis:

1. **nergis:**
   Kaside 1
   Mısra: **3**
   İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II Sevgilinin mahmur bakışı

   3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
   4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **nergisüñle:**-*üñ, -le*
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II Sevgilinin mahmur bakışı

   3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

3. **nergis:**
   Gazel 43
   Mısra: **2**
   İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II Sevgilinin mahmur bakışı

   1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
   2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

4. **nergis:**
   Gazel 44
   Mısra: **3**
   İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II Sevgilinin mahmur bakışı

   3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
   4. Gönlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

5. **nergisleriyle:**-*ler*, -*iy*, -*le*
   Gazel 76
   Mısra: **2**
   İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II Sevgilinin mahmur bakışı

   1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
   2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

6. **nergis:**
   Gazel 138
   Mısra: **5**
   İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II Sevgilinin mahmur bakışı
   5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
   6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

nergis-i şehlā:

1. **nergis-i şehlāsı:**-*sı*
   Gazel 63
   Mısra: **8**
   Güzel ve baygın bakışlı ela göz

   7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
   8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

2. **nergis-i şehlā:**
   Kaside 1
   Mısra: **10**
   Güzel ve baygın bakışlı ela göz

   9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
   10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

nergis-i şengül:

1. **nergis-i şengül:**
   Gazel 22
   Mısra: **6**
   Ferahlık veren mahmur bakış

   5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
   6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

nerm id-:

1. **nerm ider:**-*er*
   Gazel 41
   Mısra: **5**
   Yumuşatmak

   5. Nerm ider ḳatı gönlüni āhum
   6. ʿIşḳ odıdur buña ḥacer döymez

nesīm:

1. **nesīm:**
   Gazel 33
   Mısra: **3**
   Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgar

   3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

nesīm-i ʿanberbār:

1. **nesīm-i ʿanberbār:**
   Gazel 20
   Mısra: **4**
   Anber taşıyan rüzgar

   3. Berg-i gül gibi ṣabrum evrāḳın
   4. Yele virdi nesīm-i ʿanberbār

nesīm-i ṣabā:

1. **nesīm-i ṣabā:**
   Gazel 17
   Mısra: **3**
   Sabah rüzgârı

   3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
   4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

nesin:

1. **nesin:**
   Gazel 87
   Mısra: **1**
   Nesin

   1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
   2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

2. **nesin:**
   Gazel 87
   Mısra: **1**
   Nesin

   1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
   2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

nesne:

1. **nesnenüñ:**-*nüñ*
   Gazel 85
   Mısra: **7**
   Belli bir ağırlığı, maddesi ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey, obje

   7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
   8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

nesrīn:

1. **nesrīne:**-*e*
   Gazel 102
   Mısra: **5**
   Yaban gülü, ağustos gülü, Mısır gülü, Van gülü gibi isimler alan bir cins gül II Sarı pembe arası renkli bir çiçektir, sararmak bağlamında kullanılmıştır

   5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
   6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

nesteren:

1. **nestereni:**-*i*
   Gazel 139
   Mısra: **4**
   Yaban gülü, ağustos gülü, Mısır gülü, Van gülü gibi isimler alan bir cins gül

   3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
   4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

nevbahār:

1. **nevbahār:**
   Gazel 23
   Mısra: **1**
   İlkbahar

1. Nevbahār oldı güzeller ʿazm-i bostān itdiler
2. Ġam tenūrında dil-i ʿuşşāḳı biryān itdiler

nevbahār-ı hüsn:

1. **nevbahār-ı hüsnün:**
   Gazel 65
   Mısra: **9**
   Güzellik baharı

   9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
   10. ʿAmrī içün gül daḫi ḳan aġlaya bülbül degül

ney:

1. **ney:**
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   İçi yanık kamış, nay II Aşık

   1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
   2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

2. **ney:**
   Gazel 76
   Mısra: **6**
   İçi yanık kamış, nay II Aşık

   5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
   6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

3. **ney:**
   Gazel 118
   Mısra: **5**
   İçi yanık kamış, nay II Aşık

   5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
   6. Ḥaẓ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

4. **ney:**
   Gazel 128
   Mısra: **3**
   İçi yanık kamış, nay II Aşık

   3. Delüpdür baġrumı ney gibi feryād
   4. Firāḳuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

neye:

1. **neye:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Bir şeyin sebebini sormak için kullanılır; niçin, neden

   3. Neye ġırresin behcete bilmezin
   4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

2. **neyedür:**-*dür*
   Gazel 95
   Mısra: **8**
   Neden, niçin

   7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
   8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

neyistān:

1. **neyistānına:**-*ı, -na*
   Gazel 121
   Mısra: **5**
   Kamışın bol olduğu yer, sazlık II Aşığın aşk ateşinden içi yanan gönlü

   5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
   6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

nʾeyle-:

1. **nʾeyleyem:**
   Gazel 68
   Mısra: **4**
   Ne yapayım

   3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
   4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

2. **nʾeyler:**
   Gazel 117
   Mısra: **3**
   Ne yapar ne eder

   3. Ḫār nʾeyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
   4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

3. **nʾeyler:**
   Gazel 85
   Mısra: **9**
   Ne yapar ne eyler

   9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
   10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

4. **nʾeyler:**
   Gazel 136
   Mısra: **5**
   Ne yapar ne eder

   5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
   6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

5. **nʾeyler:**
   Gazel 141
   Mısra: **4**
   Ne yapar ne eder

   3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
   4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

6. **nʾeyleyem:**
   Kıt'a 11
   Mısra: **3**
   Ne yapayım, ne edeyim

   3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter bāña
   4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

<u>nezāket:</u>

1. **nezāketle:**-*le*
   Gazel 122
   Mısra: **5**
   İncelikle, narince

   5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
   6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

<u>neẓāre ḳıl:</u>

1. **neẓāre ḳılan:**-*an*
   Gazel 9
   Mısra: **2**
   Bakmak, seyretmek

1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
2. Kʾider neẕāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

nice-niçe:

1. **nice:**
   Kaside 1
   Mısra: **13**
   Nasıl

   13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
   14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

2. **niçe:**
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Çok, pek çok, birçok

   1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
   2. Niçe aġlayayın ben de güleyin

3. **nice:**
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Nasıl

   1. Göyündi odlara baġrum kebābı
   2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

4. **nice:**
   Gazel 4
   Mısra: **11**
   Nasıl

   11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
   12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

5. **niçe:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Çok, pek çok, birçok

   3. ʿĀmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **nice:**
   Kıt'a 13
   Mısra: **1**
   Nasıl

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

7. **niçeler:**-*ler*
Gazel 29
Mısra: **3**
Çok, pek çok, birçok

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

8. **niçe:**
Gazel 29
Mısra: **6**
Çok, pek çok, birçok

5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

9. **nice:**
Gazel 35
Mısra: **5**
Çok, pek çok, birçok

5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

10. **nice:**
Gazel 38
Mısra: **4**
Nasıl

3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

11. **nice:**
Gazel 38
Mısra: **11**
Çok, pek çok, birçok

11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḥayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

12. **nice:**
Gazel 51
Mısra: **8**
Nasıl

7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

13. **niçe:**
Gazel 51
Mısra: **10**
Çok, pek çok, birçok

9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

14. **niçe:**
Gazel 58
Mısra: **9**
Çok, pek çok, birçok

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

15. **niçe:**
Gazel 85
Mısra: **2**
Çok, pek çok, birçok

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

16. **nice:**
Gazel 104
Mısra: **8**
Nasıl

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

17. **niçe:**
Gazel 128
Mısra: **1**
Nasıl

1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

18. **niçe:**
Gazel 131
Mısra: **2**
Çok, pek çok, birçok

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dînden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

niçe bir:

1. **niçe bir:**
   Gazel 69
   Mısra: **9**
   Ne zamana kadar, daha ne kadar

   9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
   10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

2. **niçe bir:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **2**
   Ne zamana kadar, daha ne kadar

   1. Ḳayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
   2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

3. **niçe bir:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Ne zamana kadar, daha ne kadar

   1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
   2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

4. **niçe bir:**
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Ne zamana kadar, daha ne kadar

   1. Niçe bir ʿāşıḳları cevr ile giryān idesin
   2. Niçe bir baġrın delüp ney gibi nālān idesin

5. **niçe bir:**
   Gazel 125
   Mısra: **12**
   Ne zamana kadar, daha ne kadar

   11. Tamām oldı işi ʿAmrī-i zāruñ
   12. Niçe bir incidürsin vara geldi

niçeye dek:

1. **niçeye dek:**
   Gazel 78

Mısra: **8**
Ne zamana kadar

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

niceye di-:

1. **niceye dimez:**-*mez*
Gazel 12
Mısra: **5**
Ne kadar

5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

nʾiçün:

1. **nʾiçün:**
Gazel 124
Mısra: **1**
Neden, niçin

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

nʾid-:

1. **nidem:**
Gazel 114
Mısra: **2**
Ne edeyim

1. Ben ḳara günlüyi bu baḫt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

2. **nʾidem:**
Gazel 32
Mısra: **6**
Ne edeyim

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

3. **nʾiderdüñ:**
Gazel 123

Mısra: **6**
Ne ederdin, ne yapardın

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

4. **nʾidersin:**
Gazel 79
Mısra: **9**
Ne edersin

9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

5. **nʾideyin:**
Gazel 84
Mısra: **6**
Ne edeyim ne yapayım

5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

6. **nʾideyin:**
Gazel 86
Mısra: **10**
Ne edeyim ne yapayım

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

7. **nʾideyin:**
Gazel 139
Mısra: **4**
Ne edeyim ne yapayım

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

8. **nʾideyin:**
Gazel 109
Mısra: **4**
Ne edeyim ne yapayım

3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek içün
4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

nʾidügin:

1. **nʾidügin:**
   Gazel 101
   Mısra: **3**
   Nedir

   3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
   4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

nigār:

1. **nigār:**
   Kaside 1
   Mısra: **17**
   Resim gibi güzel sevgili

   17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
   18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

2. **nigār:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Resim gibi güzel sevgili

   3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **nigārumdan:**-*um, -dan*
   Gazel 10
   Mısra: **1**
   Resim gibi güzel sevgili

   1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
   2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

4. **nigār:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **6**
   Resim gibi güzel sevgili

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

5. **nigār:**
   Gazel 91
   Mısra: **7**
   Resim gibi güzel sevgili

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

6. **nigār:**
Gazel 141
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

nigār-ı şekerleb:

1. **nigār-ı şekerleb:**
Kaside 2
Mısra: **6**
Şeker dudaklı güzel sevgili

5. Bilürseñ saña zehr-i ḳātil ṣunar
6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşḫand

nigār-ı şekkerīn güftār:

1. **nigār-ı şekkerīn güftāra:**-*a*
Gazel 125
Mısra: **14**
Tatlı sözlü güzel

13. Müşerref eylesün uşşaḳ bezmin
14. Nigār-ı şekkerīngüftāra geldi

nigīn:

1. **nigīn:**
Gazel 82
Mısra: **8**
Yüzük şeklinde mühür, mühür II Ayva tüyü

7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

nihāl:

1. **nihāl:**
Gazel 106
Mısra: **10**
Fidan II Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgili

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

nihāl-i ḳāmet:

1. **nihāl-i ḳāmetüñi:**-*üñ, -i*
   Gazel 12
   Mısra: **1**
   Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgilinin boyu

   1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
   2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

nihāl-i ʿömr:

1. **nihāl-i ʿömr:**
   Gazel 49
   Mısra: **10**
   Ömür fidanı

   9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
   10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

nihāl-i rifʿat:

1. **nihāl-i rifʿatüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **61**
   Uzun fidan II Sevgilinin boyu

   61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
   62. Ki reşḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

nihāl-i ter:

1. **nihāl-i ter:**
   Gazel 41
   Mısra: **4**
   Taze fidan II Sevgilinin boyu

   3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
   4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

nihān:

1. **nihān:**
   Gazel 80
   Mısra: **6**
   Saklı, gizli

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

nihān eyle-:

1. **nihān eyle:**
   Gazel 95
   Mısra: **10**
   Gizlemek, saklamak

   9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
   10. Söz bilenden yiter nihān eyle

nihān id-:

1. **nihān idüp:**-*üp*
   Gazel 62
   Mısra: **3**
   Gizlemek, saklamak

   3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
   4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

2. **nihān ider:**-*er*
   Gazel 119
   Mısra: **4**
   Gizlemek, saklamak

   3. Kimse çerāġ uyarmaġı fikr itmez oldı hīç
   4. Mihrin nihān ider gibi çarḫ-ı berīn daḫi

nihānī:

1. **nihānī:**
   Gazel 128
   Mısra: **1**
   Gizli, gizlice

   1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
   2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

nihāyet:

1. **nihāyet:**
   Gazel 120
   Mısra: **2**
   Son

1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

niḳāb:

1. **niḳābı:**-*ı*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Yüz örtüsü, peçe, perde

   3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. **niḳāb açdı:**-*dı*
   Gazel 95
   Mısra: **11**
   Meydana gelmek, yüzünü göstermek, (gülün dışında bulunan yapraklarından kurtulup tomurcuk hale gelmesi)

   11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
   12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

nīlüfer:

1. **nīlüfer:**
   Gazel 143
   Mısra: **4**
   Durgun sularda ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mavi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi II Aşığın gözleri (sürekli ağlayan gözler, suda yaşayan nilüfer çiçeği gibi düşünülmüş)

   3. Çihre-i zerdümle ḳaldum gözlerüm yaşıyle āh
   4. Ġarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

nişān:

1. **nişānda:**-*da*
   Gazel 97
   Mısra: **4**
   Hedef

   3. Iraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
   4. Belā oḳına ben ḳaldum nişānda

2. **nişān:**
   Gazel 136
   Mısra: **6**
   Hedef

5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

nişān eyle-:

1. **nişān eyledi:**-*di*
   Gazel 126
   Mısra: **6**
   İz yapmak, işaretlemek II Yaralamak

   5. Yüzi ḳara göñlüme hindūṣıfat
   6. ʿIşḳ odı dāġ urdı nişān eyledi

nişāne:

1. **nişānesin:**-*sin*
   Gazel 87
   Mısra: **4**
   Eser, iz

   3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
   4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

nişāne ḳıl-:

1. **nişāne ḳılup:**-*up*
   Gazel 91
   Mısra: **3**
   Hedef yapmak

   3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
   4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

nişān-ı ʿālīşān:

1. **nişān-ı ʿālīşān:**
   Kaside 1
   Mısra: **41**
   Büyüklük, yücelik göstergesi

   41. Ḳaçan ki ḫall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
   42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

niŝār:

1. **niŝār:**
   Gazel 48
   Mısra: **6**
   Saçmak

5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

nisbet:

1. **nisbet:**
   Gazel 87
   Mısra: **6**
   Göre, nazaran

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

nisbet eyle-:

1. **nisbet eyledümdi:**-*dü, -m, -di*
   Gazel 60
   Mısra: **5**
   Kıyaslamak, mukayese etmek

   5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
   6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

nisbet ol-:

1. **nisbet olur:**-*ur*
   Gazel 40
   Mısra: **5**
   Denk olmak

   5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
   6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

nīş-i firaḳ:

1. **nīş-i firaḳ:**
   Gazel 121
   Mısra: **9**
   Ayrılık zehri

   9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
   10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

nʾitdi:

1. **nʾitdi:**
   Gazel 117
   Mısra: **4**
   Ne etti, ne yaptı

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

niteki:

1. **Niteki:**
   Kaside 1
   Mısra: **87**
   Nitekim, ne var ki

   87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
   88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

2. **Niteki:**
   Kaside 1
   Mısra: **88**
   Nitekim, ne var ki

   87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
   88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

nitey:

1. **nitey:**
   Rübai 1
   Mısra: **1**
   Ne edeyim

   1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
   2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

2. **nitey:**
   Rübai 1
   Mısra: **2**
   Ne edeyim

   1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
   2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

3. **nitey:**
   Rübai 1
   Mısra: **3**
   Ne edeyim

   3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
   4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

4. **nitey:**
   Rübai 1

Mısra: **4**
Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

5. **nitey:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

6. **nitey:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

niyaz ehli:

1. **niyaz ehline:**-*ne*
Gazel 105
Mısra: **11**
İhtiyaç sahibi II Aşıklar (Niyaz aşığın özelliklerinden biridir aşık sevgiliye muhtaçtır onun bakışına ilgisine ihtiyacı vardır)

11. Göz ucıyle bir naẓar ḳılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ġurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiġna ile

niyāz-ı bülbül:

1. **niyāz-ı bülbülden:**-*den*
Gazel 20
Mısra: **9**
Bülbülün yakarması

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden
10. Açılur dilde gizlenen esrār

niyāz-ı derviş:

1. **niyāz-ı dervişi:**-*i*
Gazel 127
Mısra: **9**
Dervişin yalvarıp yakarması

9. Gūş ide mi niyāz-ı dervişi
10. ʿAmriyā ʿizz ü nāz aṣḥābı

nizāʿ:

1. **nizāʿ:**
   Gazel 47
   Mısra: **1**
   Kavga

   1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
   2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

nizār-ı ʿAmrī:

1. **nizār-ı ʿAmrīyi:**
   Kaside 1
   Mısra: **81**
   Aciz, zayıf Amrī

   81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
   82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

noḳṣān:

1. **noḳṣāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **18**
   Eksiklik

   17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
   18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

noḳta:

1. **noḳtasın:**-*sın*
   Gazel 82
   Mısra: **5**
   Az bir kısım, küçük bir parça

   5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
   6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

2. **noḳṭa:**
   Gazel 98
   Mısra: **3**
   Esası nokta ve çizgi olan Remil ilmindeki nokta

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

nʾola:

1. **nʾola:**
   Gazel 8
   Mısra: **14**
   Ne olur

   13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
   14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

2. **nʾola:**
   Gazel 20
   Mısra: **2**
   Ne olur

   1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
   2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

3. **nʾola:**
   Gazel 26
   Mısra: **9**
   Ne olur

   9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
   10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

4. **nʾola:**
   Gazel 66
   Mısra: **5**
   Ne olur

   5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
   6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

5. **nʾola:**
   Gazel 84
   Mısra: **2**
   Ne olur

   1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
   2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

6. **nʾola:**
   Gazel 112
   Mısra: **12**
   Ne olur

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

nüh felek:

1. **nüh felek:**
Gazel 112
Mısra: **5**
Dokuz gök

5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

nūḥ ṭufānın:

1. **Nūḥ ṭufānın:**-*n*
Gazel 93
Mısra: **7**
Hz. Nuh (as) peygamberin halkının yoldan çıkmışları te'dip etmek için Allah tarafından hem gökten yağdırılan hem de yerden kaynayarak bütün dünyayı kaplayan su ile inanmayanların helak olduğu olay II Aşığın gözyaşları

7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

nükhet-i gülāb:

1. **nükhet-i gülāb:**
Gazel 6
Mısra: **4**
Gülsuyu kokusu

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

nükhet-i ḫulḳ-ı şerīf:

1. **nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ:**-*üñ*
Gazel 19
Mısra: **13**
Tabiattan gelen şerefli koku

13. Nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı ṭutan
14. ʿŪd-ı enfāsum ile ḫāme-i müşkīnümdür

nuḳl-i ġam:

1. **nuḳl-i ġamdur:**-*dur*
Gazel 143

Mısra: **2**
Gam mezesi

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

nüktedān:

1. **nüktedān:**
Gazel 77
Mısra: **13**
Nükte bilen, ince ve zarif kimse

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

nūr:

1. **nūr:**
Kıt'a 1
Mısra: **3**
Işık ve aydınlık

3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

2. **nūrdan:**-*dan*
Gazel 112
Mısra: **7**
Işık ve aydınlık

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

nūr ṣaç-:

1. **nūr ṣaça:**-*a*
Kaside 1
Mısra: **57**
Aydınlatmak

57. Ne dem ki berḳ ura ḫūrşīd-i fikretüñ ṣaça nūr
58. Felek daḳīḳaların göre çeşm-i nā bīnā

nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i muḫtār:

1. **nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār:**
Gazel 134

Mısra: **7**
Hz Muhammed (sav) güzelliğinin nuru

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuğı

nūr-ı ḥak:

1. **nūr-ı ḥaḳdan:**-*dan*
Gazel 120
Mısra: **8**
Allah'ın nuru

7. Maʿṣıyet ẓulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

nūr-ı ḥüsn:

1. **nūr-ı ḥüsni:**-*i*
Gazel 29
Mısra: **4**
Güzellik nuru

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

2. **nūr-ı ḥüsnün:**-*n*
Gazel 52
Mısra: **7**
Güzellik nuru

7. Terāzūya urulsa nūr-ı ḥüsnün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Kenʿāndan artuḳ

nūş:

1. **nūş:**
Murabba 1
Mısra: **4**
İçme, içmek

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **nūş:**
Murabba 1
Mısra: **4**
İçme, içmek

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **nūş:**
Murabba 1
Mısra: **4**
İçme, içmek

3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **nūş:**
Murabba 1
Mısra: **4**
İçme, içmek

3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. **nūş:**
Murabba 1
Mısra: **4**
İçme, içmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

nūş eyle-:

1. **nūş eyler:**-*r*
Gazel 143
Mısra: **1**
İçmek

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

1. **nūş eylesün:**-*sün*
Gazel 77
Mısra: **11**
İçmek

11. Gūşe-i meyḫanede ʿĪsā ṣuyın nūş eylesün
12. Menzilin ḫūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

nūş id-:

1. **nūş idenlere:**-*en, -ler, -e*
   Gazel 134
   Mısra: **5**
   İçen

   5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
   6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

2. **nūş idüp:**-*üp*
   Gazel 90
   Mısra: **14**
   İçmek, yudumlamak

   13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
   14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

3. **nūş idüp:**-*üp*
   Gazel 90
   Mısra: **14**
   İçmek, yudumlamak

   13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde ʿışḳuña
   14. ʿAmrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

4. **nūş idüp:**-*üp*
   Gazel 93
   Mısra: **9**
   İçmek, yudumlamak

   9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
   10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

nūş it-:

1. **nūş it:**
   Gazel 3
   Mısra: **7**
   İçmek, yudumlamak

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin şımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

2. **nūş itmek:**-*mek*
   Gazel 39
   Mısra: **3**
   İçmek

3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı şarāb-ı erġavānīdür

nūş ḳıl-:

1. **nūş ḳıl:**
   Gazel 47
   Mısra: **5**
   İçmek

   5. Güş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
   6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

nūş-ı cān:

1. **nūş-ı cān:**
   Gazel 96
   Mısra: **5**
   Cana afiyet II Şarap

   5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
   6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

2. **nūş-ı cān:**
   Gazel 136
   Mısra: **8**
   Cana afiyet

   7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
   8. Sögse ṭudağı ağzuma da nūş-ı cān idi

nūş-ı vaṣl:

1. **nūş-ı vaṣl:**
   Gazel 121
   Mısra: **9**
   Kavuşma içkisi

   9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
   10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

2.18. O

o:

1. **o:**
   Gazel 109
   Mısra: **10**
   O, işaret sıfatı

   9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
   10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

2. **o:**
   Gazel 134
   Mısra: **1**
   O, işaret sıfatı

   1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuġı
   2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuġı

öcin vir-:

1. **öcin vireyin:**-*eyin*
   Gazel 9
   Mısra: **7**
   Alacağını vermek

   7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
   8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

od:

1. **od:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Ateş

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

2. **oda:**-*a*
   Kıt'a 2
   Mısra: **6**
   Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

   5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
   6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

3. **odlara:**-*lar, -a*
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

   1. Göyündi odlara baġrum kebābı
   2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

4. **od:**
   Gazel 73
   Mısra: **6**
   Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

   5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
   6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

5. **od:**
   Gazel 85
   Mısra: **10**
   Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

   9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
   10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

6. **odlar:**-*lar*
   Gazel 96
   Mısra: **4**
   Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

   3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
   4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

<u>od şal-:</u>

1. **od şaldı:**-*dı*
   Gazel 45
   Mısra: **3**
   Yakmak, kavurmak, acı vermek

   3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
   4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

2. **od şalasın:**-*a, -sın*
   Kaside 1
   Mısra: **23**
   Yakmak, kavurmak, acı vermek

23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

oda:

1. **odaya:**-*ya*
   Gazel 14
   Mısra: **9**
   Oda, evin bir bölümü

   9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
   10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

2. **odañ:**-*ñ*
   Gazel 14
   Mısra: **10**
   Oda, evin bir bölümü

   9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
   10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

oda ṭut-:

1. **oda ṭutdı:**-*dı*
   Gazel 143
   Mısra: **5**
   Yakmak, kavurmak

   5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
   6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

oda yan-:

1. **oda yansun:**-*a-sun*
   Gazel 86
   Mısra: **1**
   Yanmak

   1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
   2. Ḫūrşīd göyünsün meh-i tābān oda yansun

2. **oda yansun:**-*sun*
   Gazel 86
   Mısra: **8**
   Yanmak, kavrulmak

   7. Çöz zülfüñi kim baġlana ey dôst reh-i dīn
   8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

odlar şaç-:

1. **odlar şaçalı:**-*alı*
   Gazel 121
   Mısra: **5**
   Yakmak, kavurmak

   5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
   6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

odlara ṭutuş-:

1. **odlara ṭutuşdum:**-*dum*
   Kaside 1
   Mısra: **25**
   Yanmak, kavrulmak II Acı çekmek

   25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
   26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

oḳ:

1. **oḳınuñ:**-*ı, -nuñ*
   Gazel 16
   Mısra: **1**
   Ok II Sevgilinin kirpiği

   1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
   2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **oḳ:**
   Gazel 79
   Mısra: **8**
   Ok II Doğruluk

   7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
   8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

3. **oḳı:**-*ı*
   Gazel 103
   Mısra: **2**
   Ok II Sevgilinin kirpiği

   1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
   2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

4. **oḳın:**-*ın*
   Gazel 122
   Mısra: **1**
   Ok II Sevgilinin kirpiği

   1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
   2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

<u>oḳı-:</u>

1. **oḳısun:**-*sun*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek II Söylemek, demek

   1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
   2. Ḫāṭırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

2. **oḳınsa:**-*n, -sa*
   Gazel 50
   Mısra: **4**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
   4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

3. **okı:**
   Gazel 99
   Mısra: **11**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek II Söylemek, demek

   11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışkuñ arturur
   12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

4. **oḳı:**
   Gazel 125
   Mısra: **3**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   3. Oḳı ol muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli
   4. Yanaġı maṭlaʿ-ı envāra geldi

5. **oḳıyup:**-*y, -up*
   Gazel 132
   Mısra: **7**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
   8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

6. **oḳıyup:**-*y, -up*
   Gazel 2
   Mısra: **9**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
   10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

7. **okı:**
   Gazel 13
   Mısra: **15**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   15. Okı ʿAmrī Zebūr-ı ʿışḳı oḳı
   16. Eyle Dāvūd naġmesin tekrar

8. **oḳı:**
   Gazel 13
   Mısra: **15**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   15. Okı ʿAmrī Zebūr-ı ʿışḳı oḳı
   16. Eyle Dāvūd naġmesin tekrar

9. **oḳımakdan:**-*mak, -dan*
   Gazel 45
   Mısra: **9**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
   10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

<u>oḳu-:</u>

1. **oḳur:**-*r*
   Gazel 75
   Mısra: **3**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

   3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
   4. Anuñçündür sücūda varduġı ehl-i ṣafa ḳıblem

2. **oḳur:**-*r*
   Gazel 76
   Mısra: **13**
   Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

3. **oḳur:**-*r*
Gazel 4
Mısra: **12**
Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

ol:

1. **ol:**
Gazel 35
Mısra: **2**
O, kişi zamiri

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

2. **ol:**
Gazel 35
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

3. **ol:**
Gazel 35
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Göñül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki ʿayyār

4. **ol:**
Gazel 37
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Ṣaçuñı baġla kim ben bīḳarāruñ
4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

5. **ol:**
   Gazel 37
   Mısra: **6**
   O, işaret zamiri

   5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
   6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

6. **ol:**
   Gazel 38
   Mısra: **4**
   O, işaret sıfatı

   3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

7. **ol:**
   Gazel 38
   Mısra: **6**
   O, işaret sıfatı

   5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
   6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

8. **ol:**
   Gazel 38
   Mısra: **9**
   O, işaret sıfatı

   9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
   10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

9. **ol:**
   Gazel 38
   Mısra: **12**
   O, işaret sıfatı

   11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāşıḳları ḥayrān ider
   12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

10. **ol:**
    Gazel 41
    Mısra: **3**
    O, işaret sıfatı

    3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
    4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

11. **ol:**
    Gazel 42
    Mısra: **8**
    O, işaret sıfatı

    7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
    8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

12. **ol:**
    Gazel 44
    Mısra: **3**
    O, işaret sıfatı

    3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
    4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

13. **ol:**
    Gazel 44
    Mısra: **4**
    O, işaret sıfatı

    3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
    4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

14. **ol:**
    Gazel 44
    Mısra: **9**
    O, işaret sıfatı

    9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
    10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

15. **ol:**
    Gazel 45
    Mısra: **4**
    O, işaret sıfatı

    3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
    4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

16. **ol:**
    Gazel 45
    Mısra: **6**
    O, işaret sıfatı

    5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
    6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

17. **ol:**
Gazel 45
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfî muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

18. **ol:**
Gazel 48
Mısra: **4**
O, kişi zamiri

3. Meclisde germ olup saña öyküdi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

19. **ol:**
Gazel 49
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

20. **ol:**
Gazel 49
Mısra: **2**
O, işaret sıfatı

1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

21. **ol:**
Gazel 49
Mısra: **5**
O, kişi zamiri

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

22. **ol:**
Gazel 49
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

23. **ol:**
Gazel 52
Mısra: **14**
O, işaret sıfatı

13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

24. **ol:**
Gazel 53
Mısra: **2**
O, işaret sıfatı

1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

25. **ol:**
Gazel 54
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

26. **ol:**
Gazel 54
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

27. **ol:**
Gazel 55
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

28. **ol:**
Gazel 55
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Dīnüm īmānum disem ḫışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḳatında ḳadri yoḳ īmānumuñ

29. **ol:**
Gazel 55
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

30. **ol:**
Gazel 58
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

31. **ol:**
Gazel 65
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

32. **ol:**
Gazel 66
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

33. **ol:**
Gazel 66
Mısra: **5**
O, işaret sıfatı

5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

34. **ol:**
Gazel 68
Mısra: **11**
O, işaret sıfatı

11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

35. **ol:**
Gazel 76
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

36. **ol:**
Gazel 77
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. Ol hümāsāye havāsını heves ḳılsun hemān
4. Devlet ü iḳbāl ile baḫt-ı hümāyūn isteyen

37. **ol:**
Gazel 78
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

38. **ol:**
Gazel 78
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. Mışr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

39. **ol:**
Gazel 79
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

40. **ol:**
Gazel 81
Mısra: **2**
O, kişi zamiri

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

41. **ol:**
Gazel 81
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

42. **ol:**
Gazel 81
Mısra: **7**
O, kişi zamiri

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

44. **ol:**
Gazel 82
Mısra: **11**
O, işaret sıfatı

11. ʿĀrıżı ḫaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çoḳ
12. Gör ne yüzden ʿarż ider bu ʿAmrī-i miskine kīn

45. **ol:**
Gazel 84
Mısra: **3**
O, kişi zamiri

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

46. **ol:**
Gazel 84
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

47. **ol:**
Gazel 84
Mısra: **5**
O, işaret sıfatı

5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

48. **ol:**
Gazel 86
Mısra: **9**
O, işaret sıfatı

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

49. **ol:**
Gazel 88
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

50. **ol:**
Gazel 90
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

51. **ol:**
Gazel 90
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

52. **ol:**
Gazel 90
Mısra: **11**
O, kişi zamiri

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

53. **ol:**
Gazel 96
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

54. **ol:**
Gazel 97
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. İkide birde aġzuma sögersin
6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

55. **ol:**
Gazel 98
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

56. **ol:**
Gazel 100
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. İremez kimse ol serv ayaġına
4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

57. **ol:**
Gazel 101
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

58. **ol:**
Gazel 101
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

59. **ol:**
Gazel 101
Mısra: **5**
O, işaret sıfatı

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

60. **ol:**
Gazel 101
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
10. Yazuġ ol maẓluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

61. **ol:**
Gazel 102
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

62. **ol:**
Gazel 104
Mısra: **2**
O, işaret sıfatı

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

63. **ol:**
Gazel 104
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

64. **ol:**
Gazel 104
Mısra: **7**
O, işaret sıfatı

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

65. **ol:**
Gazel 105
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

66. **ol:**
Gazel 105
Mısra: **14**
O, işaret sıfatı

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

67. **ol:**
Gazel 105
Mısra: **14**
O, işaret sıfatı

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

68. **ol:**
Gazel 107
Mısra: **10**
O, kişi zamiri

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

69. **ol:**
Gazel 108
Mısra: **5**
O, kişi zamiri

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

70. **ol:**
Gazel 109
Mısra: **5**
O, işaret sıfatı

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

71. **ol:**
Gazel 111
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

72. **ol:**
Gazel 113
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı

3. Al kilīdin göñül hazīnesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

73. **ol:**
Gazel 113
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. Ruḥ āyīnesin mücellā ḳıl
6. Andan ol mehliḳāya ışmarla

74. **ol:**
Gazel 113
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Ḫasta göñlüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

75. **ol:**
Gazel 121
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

76. **ol:**
Gazel 123
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

77. **olan:**-*an*
Gazel 123
Mısra: **3**
Olmak

3. Düıüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dīnine ḳoyup ayırdı īmāndan beni

78. **ol:**
Gazel 123
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

79. **ol:**
Gazel 123
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

80. **ol:**
Gazel 125
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

81. **ol:**
Gazel 125
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. Oḳı ol muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli
4. Yanaġı maṭlaʿ-ı envāra geldi

82. **ol:**
Gazel 125
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı

7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

83. **ol:**
Gazel 126
Mısra: **2**
O, kişi zamiri

1. Ġamzeñ oḳı baġrumı ḳan eyledi
2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

84. **ol:**
Gazel 129
Mısra: **6**
O, işaret sıfatı

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

85. **ol:**
Gazel 130
Mısra: **7**
O, işaret sıfatı

7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

86. **ol:**
Gazel 131
Mısra: **1**
O, işaret sıfatı

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

87. **ol:**
Gazel 131
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

88. **ol:**
Gazel 131
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Ḳan dökmez idi ʿAmrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daḫi göre bilsem ol laʿl-i dürefşānı

89. **ol:**
Gazel 134
Mısra: **3**
O, kişi zamiri

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

90. **ol:**
Gazel 134
Mısra: **9**
O, işaret sıfatı

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

91. **ol:**
Gazel 134
Mısra: **12**
O, işaret sıfatı

11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

92. **ol:**
Gazel 136
Mısra: **15**
O, işaret sıfatı

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

93. **ol:**
Gazel 138
Mısra: **7**
O, işaret sıfatı

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

94. o**l:**
Gazel 138
Mısra: **9**
O, işaret sıfatı

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ʿAmrīye
10. Zehr-i ġamdur yidügi her demde ḥalvālar gibi

95. **ol:**
Gazel 139
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

96. **ol:**
Gazel 143
Mısra: **1**
O, kişi zamiri

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

ol dem:

1. **ol dem:**
Gazel 136
Mısra: **1**
O zaman

1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

ola:

1. **ola:**
Gazel 42
Mısra: **2**
Olsun

1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

ola kim:

1. **ola kim:**
Gazel 46
Mısra: **3**
Ola ki

3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
4. Aşılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aş

oldur:

1. **oldur:**
Kaside 1
Mısra: **30**
Odur

29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde şu ṭolmışdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **oldur:**
   Kaside 1
   Mısra: **33**
   Odur

   33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

3. **oldur:**
   Gazel 2
   Mısra: **5**
   Odur

   5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

4. **oldur:**
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Odur

   1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
   2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

oldur ki:

1. **oldur ki:**
   Gazel 64
   Mısra: **5**
   Odur ki, şöyledir ki

   5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
   6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

olımaz:

1. **olımaz:**
   Gazel 2
   Mısra: **4**
   Olamaz

   3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
   4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

olmaġ:

1. **olmağı:**-*ı*
   Gazel 15

Mısra: **9**
Olmak

9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

olmak:

1. **olmak:**
Gazel 39
Mısra: **5**
Olmak

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

olmaz:

1. **olmazsa:**-*sa*
Gazel 20
Mısra: **8**
Olamazsa

7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
8. Olur olmazsa daḫi būse kinār

2. **olmaz:**
Gazel 24
Mısra: **8**
Olmaz, olamaz

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

olsa:

1. **olsa:**
Gazel 3
Mısra: **3**
Olursa

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

2. **olsa:**
Gazel 12
Mısra: **4**
Olursa

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
4. Zebān-ı taʿn-ı raḳīb olsa tīşe-i Ferhād

3. **olsa:**
Gazel 22
Mısra: **7**
Olursa

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

olsun:

1. **olsun:**
Gazel 69
Mısra: **12**
Olmak

11. Bu ne ʿayş olsun ki ʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu ne ʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

olsun ḥalāl:

1. **olsun ḥalāl:**
Gazel 76
Mısra: **9**
Feda olsun

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

on:

4. **on:**
Kıt'a 5
Mısra: **1**
On, sayı sıfatı

1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

5. **on:**
Kıt'a 5
Mısra: **3**
On, sayı sıfatı

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

onı:

1. **onı:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **2**
   Onu

   1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
   2. Oynayı oynayı vireyin onı

onı bunı:

1. **onı bunı:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **4**
   Onu bunu

   3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
   4. Sīmtendür koyanım onı bunı

oran:

1. **oranı:**-*ı*
   Gazel 85
   Mısra: **7**
   Miktar

   7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
   8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

otaġ:

1. **otaġı:**-*ı*
   Gazel 39
   Mısra: **6**
   Oda, çadır

   5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
   6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

otur:

1. **oturdı:**-*dı*
   Gazel 3
   Mısra: **5**
   Oturmak

   5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
   6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

oyna-:

1. **oynar:**-*r*
   Gazel 15
   Mısra: **8**
   Gitmek, yok olmak

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

oynad-:

1. **oynadup:**-*up*
   Kıt'a 14
   Mısra: **1**
   Hareket ettirmek

   1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
   2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

2. **oynadup:**-*up*
   Gazel 15
   Mısra: **6**
   Hareket ettirmek

   5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
   6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

3. **oynadur:**-*ur*
   Gazel 35
   Mısra: **5**
   Hareket ettirmek

   5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
   6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

oynaş-:

1. **oynaşım:**-*ım*
   Gazel 35
   Mısra: **13**
   Sevişmek, âşıktaşlık etmek

   13. Çemen ṣaḥnında gülsün oynaşım gül
   14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

oynat-:

1. **oynatdı:**-*dı*
   Gazel 122
   Mısra: **6**
   Hareket ettirmek

   5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
   6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

oynayı oynayı:

1. **oynayı oynayı:**
   Kıt'a 5
   Mısra: **2**
   Oynaya oynaya II Sevinerek yapmak

   1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
   2. Oynayı oynayı vireyin onı

oyun:

1. **oyundur:**-*dur*
   Gazel 15
   Mısra: **8**
   Oyun II Hile

   7. Nerd-i ʿışḳa döşenüp Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   8. ʿIşḳ oyunı bir oyundur anda oynar başlar

2. **oyun:**
   Gazel 136
   Mısra: **10**
   Hile

   9. Ḳucmak ḫayālin itmeğe ḳomazdı ʿışḳ-ı pāk
   10. Bir oyun ile būsesin almaḳ hemān idi

oyun oyna-:

1. **oyun oynar:**-*r*
   Gazel 29
   Mısra: **6**
   Kurnazlıkla aldatmak, hîle

   5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
   6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

2.19. Ö-ʿÖ

öde-:

1. **ödeyeyin:**-*ye, -yin*
   Gazel 89
   Mısra: **10**
   Vermek, ödemek

   9. Sen būse ile göñlini ʿAmrīnüñ alıgör
   10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

ög-:

1. **ögdügüñ:**-*düg, -üñ*
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Övmek, yüceltmek, methetmek

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

2. **ögersin:**-*er, -sin*
   Gazel 14
   Mısra: **5**
   Övmek, yüceltmek, methetmek

   5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
   6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

3. **ögerek:**-*erek*
   Gazel 60
   Mısra: **6**
   Övmek, yüceltmek, methetmek

   5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
   6. Didi ki kendüzini göke çıḳarur ögerek

ögren-:

1. **ögrenmedi:**-*me, -di*
   Gazel 10
   Mısra: **3**
   Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek

   3. Vefā ʿilmini ögrenmedi ḳaldı
   4. Velī oldı cefā fenninde üstād

2. **ögrenür:**-*ür*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek

   1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
   2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

3. **ögrendüñ:**-*dü, -ñ*
   Gazel 15
   Mısra: **3**
   Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek

   3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
   4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

ögret-:

1. **ögretdi:**-*di*
   Gazel 51
   Mısra: **10**
   Alışkanlık kazandırmak, yetenek sahibi etmek

   9. 'Amriyā baş egme ta'līm itdi ebrū-yı nigār
   10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı 'ışḳ

ögün-:

1. **ögünmişdür:**-*miş, -dür*
   Gazel 31
   Mısra: **10**
   Kendi kendini övmek, gururlanmak

   9. Ye ġamuñ naḳdin irteye ḳomayup
   10. Çünki 'Amrī yiyen ögünmişdür

öl-:

1. **ölmedin:**-*me, -din*
   Gazel 7
   Mısra: **5**
   Ölmek

   5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
   6. Gel ey şem'-i murād eyle 'ıyādet

2. **ölmedi:**- *me, -di*
   Gazel 9

Mısra: **12**
Ölmek

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

3. **öleyin:**-*e, -yin*
Murabba 3
Mısra: **4**
Ölmek

3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

4. **öldürse:**-*dür, -se*
Gazel 9
Mısra: **9**
Ölmek

9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

5. **öldür:**-*dür*
Gazel 9
Mısra: **10**
Ölmek, öldürmek

9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

6. **ölüp:**-*üp*
Gazel 109
Mısra: **9**
Ölmek

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

ölmedin:

1. **ölmedin:**
Gazel 47
Mısra: **2**
Ölmeden, ölmeden önce

1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

öldüm gitdi:

1. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **1**
   Ölüp gitmek

   1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
   2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

2. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **2**
   Ölüp gitmek

   1. Merḥabā ḳılmadı hicrān ile öldüm gitdi
   2. Devlet el virmedi ḫırmān ile öldüm gitdi

3. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **4**
   Ölüp gitmek

   3. Mededüm ḳalmadı feryād ile cānum çıḳdı
   4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

4. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **6**
   Ölüp gitmek

   5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
   6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

5. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **8**
   Ölüp gitmek

   7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
   8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

6. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **10**
   Ölüp gitmek

   9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
   10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

7. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **12**
   Ölüp gitmek

   11. Baña ne çeşme-i Ḫıżr ile dem-i ʿİsādan
   12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

8. **öldüm gitdi:**
   Gazel 121
   Mısra: **14**
   Ölüp gitmek

   13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
   14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

öldür-:

1. **öldürmedin:**-*me, -din*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Ölümüne sebep olmak

   3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. **öldürürseñ:**-*ür, -señ*
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Ölümüne sebep olmak

   1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
   2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

3. **öldür:**
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Ölümüne sebep olmak

   1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
   2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

4. **öldürüp:**-*üp*
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Ölümüne sebep olmak

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **öldür:**
Gazel 16
Mısra: **8**
Ölümüne sebep olmak

7. Cān naḳdini īsār ideyin ayaġuña gel
8. Öldür beni kim baña ʿināyet naẓarıdur

6. **öldürse:**-*se*
Gazel 30
Mısra: **6**
Ölümüne sebep olmak

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

7. **öldürürseñ:**-*ür, -señ*
Gazel 40
Mısra: **4**
Ölümüne sebep olmak

3. Güzelüm sevdügüm günāh olmaz
4. Öldürürseñ şehīd-i maẓlūmuz

8. **öldürüp:**-*üp*
Gazel 56
Mısra: **9**
Ölümüne sebep olmak

9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

9. **öldürürseñ:**-*ür, -se, -ñ*
Gazel 122
Mısra: **11**
Ölümüne sebep olmak

11. Seveni öldürürseñ uşda ʿAmrī
12. Ṣuṣadı ḳanına cān atdı gitdi

10. **öldürmedin:**-*me, -din*
Gazel 125
Mısra: **9**
Ölümüne sebep olmak

9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
10. Yolına öldügüm dildāra geldi

11. **öldürür:**-*ür*
Gazel 135
Mısra: **8**
Ölümüne sebep olmak

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

12. **öldüren:**-*en*
Gazel 14
Mısra: **8**
Ölümüne sebep olmak

7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

13. **öldürüci:**-*üci*
Gazel 64
Mısra: **2**
Ölümüne sebep olmak

1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

14. **öldürmek:**
Gazel 18
Mısra: **3**
Ölümüne sebep olmak

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

<u>ölüm:</u>

1. **ölüm:**
Gazel 93
Mısra: **5**
Ölmek, yaşamı sona ermek

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

ölüm ḥaddi:

1. **ölüm haddindeyem:**-*n, -de, -yem*
   Gazel 125
   Mısra: **7**
   Ölüm anı

   7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
   8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

2. **ölüm ḥaddinde:**-*n, -de*
   Gazel 57
   Mısra: **3**
   Ölüm anı

   3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
   4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

ölüp diril-:

1. **ölür dirilür:**-*ür*
   Gazel 53
   Mısra: **9**
   Çok sıkıntı çekmek

   9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
   10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

2. **ölür dirilürdi:**-*ür-ür, -di*
   Gazel 136
   Mısra: **5**
   Çok sıkıntı çekmek

   5. Her nʾeyler ise eyler ölür dirilürdi dil
   6. Bir ġamze tīrine dikilürdi nişān idi

ʿömr:

1. ʿ**ömrümüz:**-*ümüz*
   Gazel 40
   Mısra: **11**
   Hayat, yaşam

   11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
   12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

2. ʿ**ömrüm:**-*üm*
   Gazel 49
   Mısra: **1**
   Hayat, yaşam

   1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
   2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

3. ʿ**ömri:**-*i*
   Gazel 77
   Mısra: **7**
   Hayat, yaşam

   7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
   8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

4. ʿ**ömr:**
   Gazel 88
   Mısra: **1**
   Hayat, yaşam

   1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
   2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

5. **ömrüñ:**-*üñ*
   Gazel 105
   Mısra: **1**
   Hayat, yaşam

   1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
   2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

<u>ʿömri güni:</u>

1. ʿ**ömri güni:**
   Gazel 77
   Mısra: **8**
   Hayatı, yaşamı

   7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
   8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

<u>ʿömrüm budaġı:</u>

1. ʿ**ömrüm budaġı:**
   Gazel 49
   Mısra: **5**
   Ömür dalı II Hayat, yaşam

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

ʿömrüm çerāġı:

1. ʿ**ömrüm çerāġı:**
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Hayat ışığı II Yaşam

   3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

öñ:

1. **öñinde:**-*in, -de*
   Kaside 1
   Mısra: **48**
   Huzurunda, katında, yanında

   47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
   48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

2. **öninden:**-*in, -den*
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Ön kısım

   1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
   2. Varalum meykedede ʿışk rümūzın açalum

3. **öñüñde:**-*üñ, -de*
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Ön kısım

   1. Öñüñde ṭoġranup baġrum kebabı
   2. Çekilsün bezmüñe yaştım şarābı

6. **öñüñde:**-*üñ, -de*
   Gazel 48
   Mısra: **8**
   Huzurunda, katında, yanında

   7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
   8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

öp-:

1. **öper:**-*er*
   Kıt'a 3
   Mısra: **6**
   Öpmek

   5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
   6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

2. **öpmesün:**-*me, -sün*
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Öpmek

   3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḥaẕer ḳıl
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

3. **öpülen:**-*ül, -en*
   Kıt'a 12
   Mısra: **4**
   Öpmek

   3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
   4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

4. **öpmek:**-*mek*
   Kıt'a 13
   Mısra: **2**
   Öpmek

   1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
   2. Bundan anda öpmek istedüm seni

5. **öper:**-*er*
   Gazel 17
   Mısra: **7**
   Öpmek

   7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
   8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

6. **öpem:**-*em*
   Gazel 34
   Mısra: **3**
   Öpmek

   3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
   4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

7. **öp:**
Gazel 55
Mısra: **10**
Öpmek

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

8. **öpe:**-*e*
Gazel 58
Mısra: **10**
Öpmek

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

9. **öpüp:**-*üp*
Gazel 64
Mısra: **1**
Öpmek

1. Öpüp aġzında didüm bire bebek bire bebek
2. ʿĀşıḳın öldürüci körpe ḳuzı böyle gerek

10. **öpsün:**-*sün*
Gazel 77
Mısra: **1**
Öpmek

1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

11. **öpmege:**-*me, -ge*
Gazel 87
Mısra: **7**
Öpmek

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

12. **öpeydi:**-*ey, -di*
Gazel 97
Mısra: **6**
Öpmek

5. İkide birde aġzuma sögersin
6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

13. **öpmek:**-*mek*
Gazel 130
Mısra: **13**
Öpmek

13. Ayaġuñ öpmek umarsa feraḥdan
14. Ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī

14. **öperdüm:**-*er, -dü, -m*
Gazel 138
Mısra: **7**
Öpmek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

15. **öp:**
Gazel 5
Mısra: **1**
Öpmek

1. Perde-i Beytüʾl Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
2. Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʿanberbārın öp

16. **öp:**
Gazel 5
Mısra: **2**
Öpmek

1. Perde-i Beytüʾl Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
2. Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʿanberbārın öp

17. **öp:**-*ın*
Gazel 5
Mısra: **4**
Öpmek

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

18. **öp:**
Gazel 5
Mısra: **6**
Öpmek

5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

19. **öp:**
Gazel 5
Mısra: **8**
Öpmek

7. Her dü ʿālem naḳşını ehl-i ṣafaya gösterür
8. Cān u dil mirʿātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

20. **öp:**
Gazel 5
Mısra: **10**
Öpmek

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

21. **öpsem:**
Gazel 6
Mısra: **2**
Öpmek

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

öt-:

1. **öterek:**-*erek*
Gazel 64
Mısra: **8**
Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

öykün-:

1. **öykünürse:**-*ür, -se*
Gazel 46
Mısra: **1**
Özenmek, taklit etmek

1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

2. **öyküdi:**-*di*
Gazel 48
Mısra: **3**
Özenmek, taklit etmek

3. Meclisde germ olup saña öyküṅdi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

3. **öykünmek:**-*mek*
Gazel 105
Mısra: **15**
Özenmek, taklit etmek

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

öyle:

1. **öyle:**
Kıt'a 5
Mısra: **5**
O kadar, çok fazla

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

2. **öyle:**
Gazel 61
Mısra: **9**
O kadar, çok fazla

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

3. **öyle:**
Gazel 139
Mısra: **5**
O kadar, çok fazla

5. Öyle mestem mey-i laʿlüñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olınca arayam bulımayam bende beni

öz:

1. **özinden:**-*in, -den*
Murabba 3
Mısra: **1**
Kendi, kendisi

1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
2. Daḫi ḳan aġlar iken yılduzından

2. **özin:**-*in*
Gazel 46

Mısra: **2**
Kendi, kendisi

1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

3. **özümün:**-*üm, -ün*
Gazel 61
Mısra: **8**
Kendi, kendisi

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

4. **öz:**
Gazel 140
Mısra: **10**
Kendi, şahsi

9. ʿAmrīye luṭfı dirig̈ itmek elüñden gelmez
10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

özge:

1. **özge:**
Kıt'a 9
Mısra: **1**
Başka, diğer

1. Senden özge ḫūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

2. **özge:**
Gazel 104
Mısra: **5**
Başka, diğer

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

3. **özge:**
Gazel 128
Mısra: **7**
Başka, diğer

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

özi:

1. **özi:**
   Gazel 110
   Mısra: **5**
   Kendi, şahsı

   5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
   6. Ḳul itdi ʾışk Mahmūdı Ayāza

özle-:

1. **özledi:**-*di*
   Gazel 81
   Mısra: **10**
   Şiddetle arzu etmek, elde etmeyi istemek

   9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ʿAmrī benüm
   10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

2.20. P

pādişā:

1. **pādişā:**
   Gazel 94
   Mısra: **6**
   Sultan, hükümdar II Sevgili

   5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
   6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

pādişāh:

1. **pādişāhı:**-*ı*
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Sultan, hükümdar II Sevgili

   3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

2. **pādişāhısın:**-*ı, -sın*
   Kıt'a 16
   Mısra: **1**
   Sultan, hükümdar II Sevgili

   1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
   2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl:

1. **pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl:**
   Gazel 13
   Mısra: **3**
   Güzellik ve iyilik padişahı II Sevgili

   3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
   4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

pāk eyle-:

1. **pāk eylesün:**-*sün*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   Temizlemek

   1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
   2. Ḫāṭırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

pāk id-:

1. **pāk ide:**-*e*
   Gazel 133
   Mısra: **9**
   Temizlemek

   9. ʿAmrī ola ki nāme-i ʿiṣyānı pāk ide
   10. Her demde derd ile aḳıt eşk-i nedāmeti

2. **pāk idelüm:**-*e, -lüm*
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Temizlemek

   1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
   2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

pālūde-i ter:

1. **pālūde-i ter:**
   Gazel 38
   Mısra: **12**
   Islak süzgün bakışlı II Sevgili

   11. ʿAmrīye beñzer nice ʿāṣıḳları ḫayrān ider
   12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

pāmāl-i ġam-ı devrān:

1. **pāmāl-i ġam-ı devrān:**
   Gazel 69
   Mısra: **10**
   Ayak altına alınmış zamanın gamı

   9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
   10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

pāre pāre:

1. **pāre pāre:**
   Gazel 117
   Mısra: **5**
   Parça parça

   5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
   6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

pārsālık:

1. **pārsālıḳdan:**-*dan*
   Gazel 45
   Mısra: **8**
   Dilencilik

   7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
   8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

pāyān:

1. **pāyāna:**-*a*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Son bulmak, bitmek

   3. Neye ġırresin behcete bilmezin
   4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

pāymāl:

1. **pāymāl:**
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş, perîşan edilmiş

   7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
   8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

2. **pāymāl:**
   Gazel 67
   Mısra: **6**
   Ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş, perîşan edilmiş

   5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
   6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

pāymāl ol-:

1. **pāymāl oldı:**-*dı*
   Gazel 106
   Mısra: **6**
   Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek

   5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
   6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

pejmürde:

1. **pejmürdelik:**-*lik*
   Gazel 102
   Mısra: **2**
   Dağınık, perişan

   1. Döymedi nāzük mizacı āteşīn efġānuma
   2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḫandānuma

penāh-ı millet-i islām:

1. **penāh-ı millet-i islām:**
   Kaside 1
   Mısra: **37**
   Müslümanların korunağı II İbrahim Paşa (Paşa'nın sadaret makamına geçişi 27 Haziran 1523 Cumartesi)

   37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
   38. Cihān-ı luṭf u kerem yaʿnī ḫażret-i paşa

perçem:

1. **perçemüñ:**-*üñ*
   Gazel 4
   Mısra: **9**
   Alna düşen kısa saç demeti, kâkül

   9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
   10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

2. **perçemüñ:**-*üñ*
   Gazel 13
   Mısra: **12**
   Alna düşen kısa saç demeti, kâkül

   11. Dil kebūterlerin şikār eyler
   12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

perde:

1. **perdelerden:**-*ler, -den*
   Gazel 42
   Mısra: **7**
   Ses, makam

   7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
   8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

2. **perdedür:**-*dür*
   Gazel 82
   Mısra: **3**
   Örtü

   3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
   4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

3. **perdeyi:**-*yi*
   Gazel 95
   Mısra: **11**
   Örtü

   11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
   12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

perde-i beytüʾl ḥarem:

1. **perde-i Beytüʾl Ḥaremdür:**-*dür*
   Gazel 5
   Mısra: **1**
   Kabe örtüsü

   1. Perde-i Beytüʾl Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
   2. Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʿanberbārın öp

perde-i nāmūs:

1. **perde-i nāmūsı:**-*ı*
   Gazel 47
   Mısra: **7**
   Namus perdesi

   7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
   8. ʿIşḳ bāzārında geçmez bu metāʿ

perde-i nāmūsı:

1. **perde-i nāmūsı:**
   Gazel 94
   Mısra: **3**
   Nâmus, şeref, itibar

   3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
   4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

perī:

1. **perī:**
   Gazel 3
   Mısra: **3**
   Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

   3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
   4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

2. **perī:**
   Gazel 18
   Mısra: **6**
   Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

   5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
   6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

3. **perī:**
   Gazel 72
   Mısra: **1**
   Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

   1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
   2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

4. **perīsin:**-*sin*
   Gazel 83
   Mısra: **3**
   Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

5. **perī:**
   Gazel 84
   Mısra: **7**
   Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

   7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
   8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

6. **perī:**
   Gazel 92

Mısra: **9**

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

7. **perī:**

Gazel 104

Mısra: **2**

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

8. **perīdür:**-*dür*

Gazel 105

Mısra: **9**

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

9. **perī:**

Gazel 127

Mısra: **8**

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

7. Baş götürmezdi secdeden ādem
8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

10. **perīye:**-*ye*

Gazel 138

Mısra: **7**

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

perī peyker:

1. **perī peykerlerinden:**-*ler, -in, -den*

Gazel 115

Mısra: **4**

Peri yüzlü

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

perīrū:

1. **perīrū:**
   Müfret 6
   Mısra: **1**
   Peri yüzlü

   1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
   2. Geyik dirler babaña sana āhū

perīşān eyle-:

1. **perīşān eyleyen:**-*yen*
   Gazel 117
   Mısra: **6**
   Perişan eden

   5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
   6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

perīşān ḥāl:

1. **perīşān ḥālüm:**-*üm*
   Gazel 90
   Mısra: **3**
   Acınacak durum, zavallı, kederli

   3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
   4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

2. **perişan ḥāl:**
   Gazel 69
   Mısra: **6**
   Acınacak durum, zavallı, kederli

   5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
   6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

3. **perişan ḥāli:**
   Gazel 58
   Mısra: **2**
   Acınacak durum, zavallı, kederli

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

perīzād:

1. **perīzād:**
Gazel 89
Mısra: **1**
Peri gibi güzel

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

perr ü bāl:

1. **perr ü bālin:**-*in*
Gazel 42
Mısra: **3**
Kol kanat II Aşığın kalbinin kanatları

3. Ṣımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

pertev-i ḥüsn:

1. **pertev-i ḥüsnüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 41
Mısra: **10**
Sevgilinin güzelliğinin ışığı

9. Ṣanma şerm ide baḳmaya ʿAmrī
10. Pertev-i ḥüsnüñe naẓar döymez

pervāne:

1. **pervāne:**
Gazel 4
Mısra: **5**
Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

2. **pervānedür:**-*dür*
Gazel 38
Mısra: **7**
Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
8. Göñlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

3. **pervāne:**
Gazel 62
Mısra: **10**
Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

4. **pervaneye:**-*ye*
Gazel 96
Mısra: **4**
Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

5. **pervāneden:**-*den*
Gazel 105
Mısra: **13**
Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

<u>pervası yoḳ:</u>

1. **pervası yoḳ:**
Gazel 105
Mısra: **13**
Korkusuz

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

<u>pervāz:</u>

1. **pervāz:**
Gazel 42
Mısra: **4**
Uçmak

3. Şımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

peşīmān:

1. **peşīmān:**
   Gazel 89
   Mısra: **10**
   Pişman

   9. Sen būse ile gönlini ʿAmrīnüñ alıgör
   10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

pest:

1. **pest:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Alçak, aşağı

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

peyda ol-:

1. **peyda oldı:**-*dı*
   Kaside 1
   Mısra: **1**
   Meydana gelmek

   1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
   2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

2. **peyda oldı:**-*dı*
   Gazel 3
   Mısra: **1**
   Ortaya çıkmak, görünmek

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

1. **peydā ola:**-*a*
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Ortaya çıkmak, belirmek, görünmek

   5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
   6. Gönül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

peyk ol-:

1. **peyk oldı:**-*dı*
   Gazel 114
   Mısra: **9**
   Bir şeyin etrafında, ona tabi olarak dönmek

   9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
   10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

2. **peyk oluban:**-*uban*
   Gazel 32
   Mısra: **10**
   Bir şeyin etrafında, ona tabi olarak dönmek

   9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
   10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

3. **peyk olup:**-*up*
   Gazel 136
   Mısra: **13**
   Bir şeyin etrafında, ona tabi olarak dönmek

   13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
   14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

peykān:

1. **peykānıdur:**-*ı, -dur*
   Gazel 16
   Mısra: **5**
   Okun ucundaki sivri demir II Sevgilinin kirpiği

   5. Ḥasret oḳı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
   6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

2. **peykāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **6**
   Okun ucundaki sivri demir II Sevgilinin kirpiği

   5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
   6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

3. **peykānın:**-*ın*
   Gazel 131

Mısra: **6**
Okun ucundaki sivri demir II Sevgilinin kirpiği

5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

peykān-ı dost:

1. **peykān-ı dost:**
Gazel 6
Mısra: **9**
Sevgili oku II Sevgilinin kirpiği

9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

peymān:

1. **peymānın:**-*ın*
Kaside 1
Mısra: **33**
Yemin, söz

33. Güzellere düşen oldur ṣımaya peymānın
34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

peymāne:

1. **peymāneye:**-*ye*
Gazel 96
Mısra: **6**
Kadeh

5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

pīç ā pīç:

1. **pīç ā pīç:**
Gazel 58
Mısra: **3**
Kıvrım kıvrım

3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i şeydāya pürçīn perçemüñ

pinhān eyle-:

1. **pinhān eylesün:**-*sün*
   Gazel 4
   Mısra: **11**
   Gizleme, saklama

   11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
   12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

pinhān eyledüm:

1. **pinhān eyledüm:**-*dü, -m*
   Gazel 143
   Mısra: **10**
   Gizleme, saklama

   9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
   10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

pīrāhen:

1. **pīrāheni:**-*i*
   Kıt'a 13
   Mısra: **4**
   İç gömleği, gömlek

   3. Görürem irmez elüm feryād ile
   4. Aġlayup çak eylerem pīrāheni

2. **pīrāhenin:**-*in*
   Gazel 78
   Mısra: **1**
   İç gömleği, gömlek

   1. Bezm-i ʿuşşāḳında ol gül çak idüp pīrāhenin
   2. Bu günehlü ḳullar içün açdı cennet revzenin

3. **pīrāheni:**-*i*
   Gazel 85
   Mısra: **5**
   İç gömleği, gömlek

   5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
   6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

4. **pīrāhenüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 109

Mısra: **1**
İç gömleği, gömlek

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

pīrāhen-i ṣabrı:

1. **pīrāhen-i ṣabrı:**-*ı*
Gazel 94
Mısra: **1**
Sabır gömleği

1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

pīrehen:

1. **pīrehenden:**-*den*
Gazel 66
Mısra: **3**
İç gömleği, gömlek

3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

2. **pīrehensüz:**-*süz*
Gazel 78
Mısra: **7**
İç gömleği, gömlek

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

3. **pīrehen:**
Gazel 78
Mısra: **8**
İç gömleği, gömlek

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

4. **pīreheni:**-*i*
Gazel 139
Mısra: **8**
İç gömleği, gömlek

7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

pīr-i muġān:

1. **pīr-i muġāndan:**-*dan*
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Meyhaneci II Aşkın asıl sahibi olan, aşk dağıtan sevgili

   1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
   2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

2. **pīr-i muġāndan:**-*dan*
   Gazel 142
   Mısra: **9**
   Meyhaneci II Aşkın asıl sahibi olan, aşk dağıtan sevgili

   9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
   10. Ḳademinde maḥabbet el virdi

pīrūz:

1. **pīrūzdur:**-*dur*
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Uğurlu, kutlu

   3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

pīrūze:

1. **pīrūze:**
   Gazel 82
   Mısra: **8**
   Firuze denilen mavi renkli maruf cevher II Sevgilinin ayva tüyleri

   7. Ḥoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
   8. Ḫaṭṭ-ı sebzi ḫātem-i laʿlinde pīrūze nigīn

pīş:

1. **pīşüm:**-*üm*
   Gazel 136
   Mısra: **4**
   Ön, huzur

   3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
   4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

pister:

1. **pister:**
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Yatak, döşek II Sevgilinin yanağı

   1. Gül-i ter sünbülüne pister olmış
   2. Leb-i laʿlüñ emilmiş cevher olmış

poh:

1. **poḫ:**
   Kıt'a 7
   Mısra: **4**
   Dışkı, pislik

   3. Bir siñek aġzı yarını yirken
   4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

pôstin:

1. **pôstin:**
   Gazel 90
   Mısra: **6**
   Kürk, deri

   5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
   6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

pür eyle-:

1. **pür eyler:**-*r*
   Gazel 32
   Mısra: **8**
   Çoğaltmak, arttırmak

   7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
   8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

pür id-:

1. **pür ider:**-*er*
   Gazel 108
   Mısra: **8**
   Doldurmak

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

pür ḳıl-:

1. **pür ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 111
   Mısra: **4**
   Doldurmak

3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

pürbelā:

1. **pürbelāsın:**-*sın*
   Gazel 92
   Mısra: **8**
   Çok belalı

7. Cān didükleri ḳalmadı tende
8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

pürcefā:

1. **pürcefā:**
   Gazel 25
   Mısra: **2**
   Cefası çok

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

pürçīn perçem:

1. **pürçīn perçemüñ:**-*üñ*
   Gazel 58
   Mısra: **4**
   Kıvrım kıvrım perçem

3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i ṣeydāya pürçīn perçemüñ

pürfiten:

1. **pürfitendür:**-*dür*
   Gazel 71
   Mısra: **8**
   Çok güzel

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

pürḫūn ol-:

1. **pürḫūn olur:**-*ur*
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Kan içinde kalmak, yaralanmak, aşırı şekilde yaralanmak

   1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
   2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

pürṣafā id-:

1. **pürṣafā idüp:**-*üp*
   Gazel 22
   Mısra: **5**
   Çoşturmak, eğlendirmek

   5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
   6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

pürtezvīr:

1. **pürtezvīrsin:**-*sin*
   Gazel 83
   Mısra: **4**
   Yalancı, sürekli yalan söyleyen

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

pürümīd:

1. **pürümīd:**
   Gazel 40
   Mısra: **2**
   Ümit dolu

   1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
   2. Pürümīd ü ḥarīṣ-i maḥrūmuz

püşt ü penāh:

1. **püşt ü penāh:**
   Gazel 114
   Mısra: **4**
   Koruyucu

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

put id-:

1. **put idinmekden:**-*in, -mek, -den*
   Kıt'a 2
   Mısra: **1**
   Putlaştırmak, yüceltmek, ilahlaştırmak

   1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
   2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup şınmak yeg

2.21. R

raġbet:

1. **raġbet:**
   Gazel 19
   Mısra: **11**
   İstek, arzu

   11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
   12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

rāhber:

1. **rāhber:**
   Gazel 24
   Mısra: **8**
   Rehber, yol gösteren

   7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
   8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

rāh-ı ʿışḳ:

1. **rāh-ı ʿışḳuñda:**-*uñ, -da*
   Gazel 46
   Mısra: **9**
   Aşk yolu

   9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
   10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

2. **rāh-ı ʿışḳa:**-*a*
   Gazel 105
   Mısra: **3**
   Aşk yolu

   3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
   4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

raḥm eyle-:

1. **raḥm eyle:**
   Gazel 60
   Mısra: **3**
   Merhamet etmek, acımak

   3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
   4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

2. **raḥm eyle:**
   Gazel 64
   Mısra: **7**
   Merhamet etmek, acımak

   7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
   8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

raḥm id-:

1. **raḥm ide:**-*e*
   Gazel 93
   Mısra: **3**
   Merhamet etmek, acımak

   3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
   4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

raḥmeten liʾl-ʾālemīn:

1. **raḥmeten liʾl-ʾālemīn:**
   Gazel 82
   Mısra: **2**
   Alemlere rahmet

   1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
   2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

raḫt-ı ṣabrı:

1. **raḫt-ı ṣabrı:**-*ı*
   Müfret 1
   Mısra: **2**
   Sabır süsü

   1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı dağılup ḫāli müşevveş düşdi

2. **raḫt-ı ṣabrı:**-*ı*
   Gazel 132
   Mısra: **2**
   Sabır süsü

   1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
   2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḫāli müşevveş düşdi

raḳam çek-:

1. **raḳam çekdi:**-*di*
   Gazel 9
   Mısra: **3**
   Yazmak

   3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
   4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

raḳīb:

1. **raḳīb:**
   Gazel 8
   Mısra: **5**
   Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

   5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
   6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

2. **raḳībe:**-*e*
   Gazel 18
   Mısra: **4**
   Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

   3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
   4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

3. **raḳīb:**
   Gazel 32
   Mısra: **5**
   Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

   5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
   6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

4. **raḳībüñ:**-*üñ*
   Gazel 50
   Mısra: **10**
   Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

   9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
   10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

5. **raḳīb:**
Gazel 68
Mısra: **5**
Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

6. **raḳībe:**-*e*
Gazel 91
Mısra: **1**
Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

7. **raḳībe:**-*e*
Gazel 96
Mısra: **5**
Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

8. **raḳībüñ:**-*üñ*
Gazel 109
Mısra: **9**
Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

raḳīb-i rū siyeh:

1. **Raḳīb-i rūsiyehe:**-*e*
Gazel 60
Mısra: **1**
Yüzsüz rakip

1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

raḳs ur-:

1. **raḳs urur:**-*ur*
   Gazel 27
   Mısra: **1**
   Dans etmek

   1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
   2. Ḳarşusında çınār el ḳarṣar

rām eyle-:

1. **rām eyler:**-*r*
   Murabba 1
   Mısra: **2**
   İtaat etmek, boyun bükmek

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

raʿnā:

1. **raʿnālıḳ:**-*lıḳ*
   Gazel 117
   Mısra: **7**
   İyi, güzel, hoş

   7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāḳa raʿnālıḳ ṣatan
   8. İçmedin sermest ü ḫayrān eyleyen sensin beni

rāz:

1. **rāzuñı:**-*uñ, -ı*
   Gazel 95
   Mısra: **12**
   Sır, gizli olan şey

   11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
   12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

rāz-ı pinhān:

1. **rāz-ı pinhānum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **2**
   Gizli sır

   1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
   2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

refīḳ:

1. **refīḳ:**
   Gazel 99
   Mısra: **1**
   Arkadaş, yoldaş

   1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
   2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

reh-i cānān:

1. **reh-i cānānum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **14**
   Sevgilinin yolu

   13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
   14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

reh-i dīn:

1. **reh-i dīn:**
   Gazel 86
   Mısra: **7**
   Din yolu

   7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dīn
   8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

rehzen:

1. **rehzen:**
   Gazel 63
   Mısra: **8**
   Haydut, eşkıya II Göz

   7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
   8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

remmāl:

1. **remmāl:**
   Gazel 98
   Mısra: **3**
   Remil yoluyla gelecekten haber veren falcı, remilci

   3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
   4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

reng:

1. **rengi:**-*i*
   Gazel 22
   Mısra: **10**
   Renk, görünüş

   9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
   10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

rengīn:

1. **rengīn:**
   Gazel 69
   Mısra: **7**
   Parlak renkli, güzel, hoş, latif

   7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
   8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

2. **rengīn:**
   Gazel 103
   Mısra: **10**
   Parlak renkli, güzel, hoş, latif

   9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
   10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

reṣḥa:

1. **reṣḥasiyle:**-*si*, -*y*, -*le*
   Kaside 1
   Mısra: **62**
   Sızıntı, damla II Gözyaşı damlası

   61. Nihāl-i rifʿatüñ ol āb ile mürebbādur
   62. Ki reṣḥasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭūbā

reṣk:

1. **reṣk:**
   Gazel 58
   Mısra: **9**
   Kıskançlık

   9. Niçe ʿAmrī gibiler reṣk ile īmānsuz olur
   10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

2. **reşkinden:**-*in, -den*
   Gazel 106
   Mısra: **5**
   Kıskançlık

   5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
   6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

reşk id-:

1. **reşk ideler:**-*e, -ler*
   Gazel 109
   Mısra: **8**
   Kıskanmak

   7. Āsitānında göñül mesken idinürseñ eger
   8. Ḥūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

reşk-i cennet-i meʾvā:

1. **reşk-i Cennet-i Meʾvā:**
   Kaside 1
   Mısra: **54**
   Kıskanılan Me'va cenneti

   53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
   54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

resm:

1. **resmīdür:**-*īdür, -*
   Gazel 33
   Mısra: **10**
   Adet, usul

   9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
   10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. **resme:**-*e*
   Gazel 43
   Mısra: **5**
   Görünüş,suret

   5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
   6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

revā:

1. **revādur:**-*dur*
   Gazel 50
   Mısra: **4**
   Lâyık, uygun

   3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
   4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

2. **revā:**
   Gazel 91
   Mısra: **1**
   Lâyık, uygun

   1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
   2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

revān eyle-:

1. **revān eyledi:**-*di*
   Gazel 126
   Mısra: **2**
   Akıtmak, dökmek

   1. Ġamzeñ oḳı baġrumı ḳan eyledi
   2. Dīdeden ol ḳanı revān eyledi

revān ol-:

1. **revān oldılar:**-*dı, -lar*
   Gazel 23
   Mısra: **3**
   Yola koyulmak, gitmek

   3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
   4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

2. **revān olup:**-*up*
   Gazel 49
   Mısra: **1**
   Akıp gitmek

   1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
   2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

reviş:

1. **revişde:**-*de*
   Gazel 52
   Mısra: **9**
   Yürüyüş, gidiş

   9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
   10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

revnaḳ:

1. **revnaḳın:**-*ın*
   Gazel 85
   Mısra: **3**
   Ziynet, parlaklık, göz alıcılık, güzellik

   3. Ṣıyalı cāna güzeller revnaḳın
   4. Didiler saña Ḫalīl-i bütşiken

revzen:

1. **revzenüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 109
   Mısra: **6**
   Pencere II Göz kapağı

   5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
   6. Göñül uġurlıġına gelse gerek revzenüñe

reyḥān:

1. **reyḥānı:**-*ı*
   Gazel 33
   Mısra: **4**
   Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki II Sevgilinin ayva tüyleri

   3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
   4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

2. **reyḥān:**
   Gazel 111
   Mısra: **1**
   Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki

   1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḫayrānı benefşe
   2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

reyḥāncı:

1. **reyḥāncısı:**-*sı*
   Kıt'a 10
   Mısra: **3**
   Reyhan alıcısı II Aşık

   3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
   4. Cemālüñ gülşeninde sünbül ister

rifʿat:

1. **rifʿatdedür:**-*de, -dür*
   Gazel 51
   Mısra: **8**
   Yükseklik, yücelik

   7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
   8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

2. **rifʿat:**
   Gazel 142
   Mısra: **14**
   Yücelik

   13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
   14. Saña devletle rifʿat el virdi

rind:

1. **rind:**
   Gazel 142
   Mısra: **11**
   Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakîm, gönül ehli kimse

   11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
   12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

rind-i şāhidbāz:

1. **rind-i şāhidbāz:**
   Gazel 39
   Mısra: **7**
   Oğlancı, gulâmpâre

   7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
   8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

rīsmān:

1. **rīsmān:**
   Gazel 112
   Mısra: **7**
   İp, iplik

   7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
   8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

rīsmān-ı zülf:

1. **rīsmān-ı zülfüñ:**-*üñ*
   Gazel 46
   Mısra: **10**
   Zülüf ipi

   9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
   10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

rişte-i cān:

1. **rişte-i cān:**
   Gazel 33
   Mısra: **6**
   Can bağı

   5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
   6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

1. **rişte-i cānda:**-*da*
   Gazel 130
   Mısra: **16**
   Can bağı

   15. Leb-i laʿlüñ ile güftāra gelsen
   16. Dizersin rişte-i cānda leʿāli

riya:

1. **riya:**
   Gazel 79
   Mısra: **9**
   İki yüzlülük, gösteriş yapma

   9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
   10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

2. **riyadan:**-*dan*
   Gazel 93
   Mısra: **10**
   İki yüzlülük, gösteriş yapma

   9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
   10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

ruḥ:

1. **ruḫı:**-*ı*
   Gazel 6
   Mısra: **3**
   Yanak

   3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
   4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

2. **ruḫlaruñ:**-*lar, -uñ*
   Gazel 48
   Mısra: **10**
   Yanak

   9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
   10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

3. **ruḫuñ:**-*uñ*
   Gazel 50
   Mısra: **6**
   Yanak

   5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
   6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

4. **ruḫuñda:**-*uñ, -da*
   Gazel 98
   Mısra: **1**
   Yanak

   1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
   2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

ruḥ āyīnesi:

1. **ruḥ āyīnesin:**-*n*
   Gazel 113
   Mısra: **5**
   Ayna gibi parlak, pürüzsüz yanak

5. Ruḥ āyīnesin mücellā ḳıl
6. Andan ol mehliḳāya ışmarla

rūḥ bezmi:

1. **rūḥ bezmine:**-*ne*
   Gazel 139
   Mısra: **9**
   Ruhlar meclisi

   9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
   10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

rūḥ-ı muṣavver:

1. **rūḥ-ı muṣavver:**
   Gazel 38
   Mısra: **4**
   Zihinde tasarlanmış, düşünülmüş, canlandırılmış, tasavvur edilmiş

   3. Bir daḫi miŝlin cihānda kimseler görmiş degül
   4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muṣavver kendidür

ruḫ-ı nūrefşān:

1. **ruḫ-ı nūrefşānı:**
   Gazel 66
   Mısra: **3**
   Nur saçan yanak

   3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
   4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

rūh-ı revān:

1. **rūh-ı revān:**
   Gazel 56
   Mısra: **1**
   Güzel, sevgili

   1. Gitdüñ ey rūh-ı revān ben ḫastayı cānsuz ḳodun
   2. Bu dil-i pürderd ile ġurbetde dermānsuz ḳoduñ

2. **rūḥ-ı revānumdur:**-*um, -dur*
   Gazel 81
   Mısra: **2**
   Güzel, sevgili

1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

ruḥ-ı zība:

1. **ruḫ-ı zībası:**-*sı*
   Gazel 63
   Mısra: **2**
   Güzel yanak

   1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
   2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

ruḥsār:

1. **ruḫsārumı:**-*um, -ı*
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Yanak

   1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
   2. ʿĀdet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

2. **ruḫsārunı:**-*un, -ı*
   Gazel 103
   Mısra: **9**
   Yanak

   9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
   10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

ruḥsāre-i gülreng:

1. **ruḫsāre-i gülreng:**
   Gazel 1
   Mısra: **6**
   Gül renkli yanak, pembe yanak

   5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
   6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

rümūz-ı ʿışḳ:

1. **rümūz-ı ʿışḳdan:**-*dan*
   Gazel 8
   Mısra: **3**
   Gizli anlamları olan imalı aşk sözleri

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

rūşen eyle-:

1. **rūşen eylerken:**-*r, -ken*
Gazel 56
Mısra: **3**
Açmak, göstermek

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

rūşen ol-:

1. **rūşen olmaz:**-*maz*
Gazel 4
Mısra: **8**
Aşikâr, açık, meydanda

7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

rüsvā- rüsvāy:

1. **rüsvā:**
Gazel 79
Mısra: **10**
Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse II Amrî (Aşık)

9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

2. **rüsvāy:**
Rübai 1
Mısra: **2**
Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse

1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

rüsvāy eyle-:

2. **rüsvāy eyledün:**-*dü, -n*
Gazel 139
Mısra: **1**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

rüsvā-yı cihān eyle-:

1. **rüsvā-yı cihān eyledi:**-*di*
   Gazel 126
   Mısra: **10**
   Dünyaya rezil etmek

   9. ʿAmrī-i şeydā mey-i ʿışḳa düşüp
   10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

rüsvāyī gönül:

1. **rüsvāyī gönlüm:**-*üm*
   Gazel 45
   Mısra: **1**
   Rezil gönül

   1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıḳdan ḫalāṣ
   2. Cān bedende olduġınca mübtelālıḳdan ḫalāṣ

ruʿyā:

1. **ruʿyā:**
   Gazel 3
   Mısra: **14**
   Gerçekleşmesi mümkün olmadığı halde olması çok istenen şey, hayal, ümit

   13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
   14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

rūy-ı meh:

1. **rūy-ı mehde:**-*de*
   Gazel 67
   Mısra: **2**
   Ay yüzlü II Sevgili

   1. Gün yüzüñ kim ʿarż ider gül gibi āl
   2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

rūy-ı zerd:

1. **rūy-ı zerdüm:**-*üm*
   Gazel 51
   Mısra: **3**
   Aşığın sararmış yüzü

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ġam nīlūferi
4. Ḳanlu yaşum ḫār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ʿışḳ

2. **rūy-ı zerdüm:**-*üm*
Gazel 132
Mısra: **8**
Aşığın sararmış yüzü

7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

rūz-ı ḳıyāmet:

1. **rūz-ı ḳıyāmet:**
Gazel 53
Mısra: **10**
Kıyamet günü II Mahvolup yok olma

9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

rūz-ı maḥşer:

1. **rūz-ı maḥşerde:**-*de*
Gazel 76
Mısra: **11**
Mahşer günü II Hesap günü

11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
12. Ey beni ṭopraġa ṣalup ḫāk ile yeksān iden

rūz-ı viṣāl:

1. **rūz-ı viṣāl:**
Kaside 2
Mısra: **6**
Kavuşma günü

5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

2.22. S-Ş-Ŝ

<u>saʿādet:</u>

1. **saʿādet:**
   Gazel 7
   Mısra: **2**
   Mutluluk

   1. Güzellerde olaydı būse ʿādet
   2. İrerdi bana daḫi bu saʿādet

2. **saʿādet:**
   Gazel 142
   Mısra: **1**
   Mutluluk

   1. Ḥamdüliʾllāh saʿādet el virdi
   2. Merḥabā ḳıldı devlet el virdi

<u>ṣabā:</u>

1. **ṣabā:**
   Gazel 12
   Mısra: **7**
   Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir

   7. Ḫaber mi virdi buyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
   8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

2. **ṣabā:**
   Gazel 61
   Mısra: **10**
   Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir

   9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
   10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

3. **ṣabāya:**-*ya*
   Gazel 113
   Mısra: **12**
   Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir

   11. Kuḥl içün ḫāk-i payın isterseñ
   12. Anı ʿAmrī ṣabāya ışmarla

4. **ṣabā:**
Gazel 125
Mısra: **1**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir

1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

sābāş:

1. **sābāşlar:**
Gazel 15
Mısra: **4**
Aferin, tahsin

3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

ṣabr:

1. **ṣabr:**
Gazel 13
Mısra: **10**
Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme

9. Hey meded ġamzeler füsūnından
10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

2. **ṣabrum:**-*um*
Gazel 20
Mısra: **3**
Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme

3. Berg-i gül gibi ṣabrum evrāḳın
4. Yele virdi nesīm-i ʿanberbār

3. **ṣabr:**
Gazel 135
Mısra: **5**
Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

ṣabr u ḳarār:

1. **ṣabr u ḳarār idi:**
   Gazel 28
   Mısra: **9**
   Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme

   9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
   10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

ṣabr varaḳları:

1. **ṣabrum varaḳları:**
   Gazel 99
   Mısra: **5**
   Sabır yaprakları

   5. Ṣabrum varaḳları yele varmadın āh ile
   6. Ġam ḳıṣṣasın ḥikāyet-i hicrānı añma ya

ṣad hezārān:

1. **ṣad hezārān:**
   Gazel 94
   Mısra: **8**
   Yüz binlerce

   7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
   8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

ṣaç:

1. **ṣaç:**
   Gazel 22
   Mısra: **1**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aṣılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

2. **ṣaçuñda:***-uñ, -da*
   Gazel 27
   Mısra: **7**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
   8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

3. **ṣaçuñı:**-*uñ, -ı*
   Gazel 37
   Mısra: **3**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   3. Ṣaçuñı bagla kim ben bīḳarāruñ
   4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

4. **ṣaçuñdan:**-*uñ, -dan*
   Gazel 37
   Mısra: **5**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
   6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

5. **ṣaçı:**-*ı*
   Gazel 63
   Mısra: **6**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
   6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

6. **ṣaçuñuñ:**-*u, -ñuñ*
   Gazel 111
   Mısra: **1**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   1. Reyḥān ṣaçuñuñ olmasa ḥayrānı benefşe
   2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

7. **ṣaçuñ:**-*uñ*
   Gazel 140
   Mısra: **1**
   Saç, başı kaplayan kıllar

   1. Göñlümi yıḳdı ṣaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
   2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

<u>saç-:</u>

1. **ṣaçsa:**-*sa*
   Kaside 1
   Mısra: **43**
   Etrafa serpmek, dökmek

43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

2. **ṣaçalum:**-*a*, -*lum*
Murabba 2
Mısra: **3**
Üstüne serpmek, dökmek

3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

3. **ṣaçmadın:**-*ma*, -*dın*
Murabba 3
Mısra: **1**
Üstüne serpmek, dökmek

1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yārı

4. **ṣaçdılar:**-*dı*, -*lar*
Gazel 23
Mısra: **7**
Üstüne serpmek, dökmek

7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḫayrān itdiler

5. **ṣaçdı:**-*dı*
Gazel 49
Mısra: **4**
Üstüne serpmek, dökmek

3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

6. **ṣaçup:**-*up*
Gazel 62
Mısra: **4**
Saçmak, dağıtmak

3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

7. **ṣaça:**-*a*
Gazel 112
Mısra: **2**
Üstüne serpmek, dökmek

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

8. **ṣaçalur:**-*al, -ur*
Gazel 114
Mısra: **8**
Üstüne serpmek, dökmek

7. Öldürürse gözüñ ey ṣūḫ beni
8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

9. **ṣaçmış:**-*mış*
Gazel 131
Mısra: **1**
Üstüne serpmek, dökmek

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

<u>saçlaruñ bendi:</u>

1. **ṣaçlaruñ bendini:**-*lar, -uñ-ni*
Gazel 141
Mısra: **9**
Sevgilinin saç bağı

9. Ṣaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

<u>saç girihi:</u>

1. **ṣaçuñ girihleri:**
Kaside 1
Mısra: **20**
Sevgilinin saç düğümleri

19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i şunʿ-ı Ḫudā
20. Ṣaçuñ girihleri ervāḥ-ı ḳudse dām-ı belā

<u>ṣad pare:</u>

1. **ṣad pāredür:**-*dür*
Gazel 143
Mısra: **6**
Yüz parça, paramparça

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

<u>ṣad pāre ḳıl-:</u>

1. **ṣad pāre ḳıldı:**-*dı*
   Gazel 51
   Mısra: **1**
   Yüz parçaya ayırmak

   1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
   2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

<u>ṣadef:</u>

1. **ṣadef:**
   Gazel 4
   Mısra: **13**
   Midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı II Aşık ağzında çok değerli bir söz olduğu için bu sözü inciye kendisini de bunu taşıyan sedef hayvanına benzetiyor

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

<u>ṣaf:</u>

1. **ṣaflar:**-*lar*
   Gazel 75
   Mısra: **2**
   Sıra, düzen

   1. İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā ḳıblem
   2. Ki ṣaflar bağlayup müjgānuñ eyler iḳtidā ḳıblem

<u>ṣafa:</u>

1. **ṣafa:**
   Gazel 50
   Mısra: **8**
   Gönül huzuru

   7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
   8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

<u>ṣafā-yı bāṭın:</u>

1. **ṣafā-yı bāṭın:**
   Gazel 45
   Mısra: **7**
   İç huzur

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

ṣaff-ı niʿāl:

1. **ṣaff-ı niʿāl:**
Gazel 106
Mısra: **14**
Bir toplulukta oturulacak en aşağı, en önemsiz yer

13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

safḥa-i kāfūr:

1. **safḥa-i kāfūra:**
Gazel 9
Mısra: **4**
Kolay parçalanan güzel kokulu, beyaz ve yarı şeffaf bir madde II Sevgilinin yüzü, yanağı

3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

sāğar:

1. **sāğar:**
Gazel 140
Mısra: **8**
Kadeh II Sevgilinin dudağı

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

sāġarī:

1. **sāġarī:**
Kıt'a 7
Mısra: **1**
Kadehci

1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

sāġar-ı zerrīn:

1. **sāġar-ı zerrīn:**
Gazel 3

Mısra: **6**
Altın kadeh

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

<u>ṣaḥīfe-i ruḫsār:</u>

1. **ṣaḥīfe-i ruḫsārına:**-*ın, -a*
Gazel 49
Mısra: **3**
Yanak sayfası II Sevgilinin yanağı beyazlık ve pürüzsüzlük bağlamında kağıt gibidir

3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

<u>sāḥir:</u>

1. **sāḥir:**
Gazel 30
Mısra: **2**
Sihir yapıcı

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

<u>sāʿid-i cānān:</u>

1. **sāʿid-i cānānuma:**-*um, -a*
Gazel 102
Mısra: **4**
Sevgilinin kolu

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḫālini nabżın ṭutup
4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

<u>sāḳī:</u>

1. **sāḳī:**
Gazel 68
Mısra: **4**
Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

2. **sāḳīyi:**-*yi*
Gazel 77

Mısra: **1**
Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

3. **sāḳī:**
Gazel 136
Mısra: **7**
Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudaġı aġzuma da nūş-ı cān idi

4. **sāḳī:**
Gazel 138
Mısra: **3**
Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

3. Düşse sāḳī ʿaks-i zülf-i ʿanberīnüñ bādeye
4. Müşk ola ḫūn-ı dili āhū-yı ṣaḥralar gibi

5. **sāḳī:**
Gazel 140
Mısra: **8**
Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

sāḳī-i dīde:

1. **sāḳī-i dīde:**
Gazel 32
Mısra: **8**
Göz sakisi II Kanlı gözyaşı döken göz

7. Ḥasret-i laʿlüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāḳī-i dīde pür eyler ḳadeḥe ḫūn-ı ciğer

sākī-i ʿışḳ:

1. **sāḳī-i ʿışḳ:**
Gazel 142
Mısra: **7**
Aşk dağıtıcısı II Sevgili

7. Bir ḳadeḥ ṣundı bāña sāḳī-i ʿışḳ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

<u>şakın-:</u>

1. **ṣaḳın:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak

   9. Melāmet iderler ṣaḳın ʿākıbet
   10. Şarāb-ı ġurūrı içüp olma mest

2. **ṣaḳınup:**-*up*
   Gazel 143
   Mısra: **9**
   Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak

   9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
   10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

<u>sākıyā:</u>

1. **sāḳıyā:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Ey saki

   3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **sāḳıyā:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Ey saki

   3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **sāḳıyā:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Ey saki

   3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **sāḳıyā:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Ey saki

3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. **sāḳıyā:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Ey saki

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

6. **sāḳıyā:**
Gazel 27
Mısra: **6**
Ey saki

5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

<u>şal-:</u>

1. **şalan:**-*an*
Gazel 22
Mısra: **3**
Düşürmek

3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

2. **şalar:**-*ar*
Kaside 2
Mısra: **8**
Dolamak, sarmak

7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

3. **şaldı:**-*dı*
Gazel 127
Mısra: **12**
Saçmak, yaymak (Gün ışığı bağlamında)

11. Sāye ṭoprāḳ döşendügin ne bilür
12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

sālik:

1. **sālike:**-*e*
   Gazel 118
   Mısra: **2**
   Bir yola girmiş olan, bir yol tutup onu tâkip eden kimse

   1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
   2. Sālike tūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

şalın-:

1. **şalın:**
   Gazel 13
   Mısra: **4**
   Salınmak, sallanmak II Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek

   3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
   4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

2. **şalın:**
   Kıt'a 14
   Mısra: **4**
   Sallanmak

   3. Un elemegibahāne eyleyüp
   4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

3. **şalınmaz:**-*maz*
   Gazel 18
   Mısra: **5**
   Sallanmak

   5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
   6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

4. **şalınan:**-*an*
   Gazel 53
   Mısra: **2**
   Salınmak, sallanmak II Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek

   1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
   2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

5. **şalınsa:**-*sa*
   Gazel 58

Mısra: **10**
Sarmak, dolanmak

9. Niçe ʿAmrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña ṣalınsa bīdīn perçemüñ

6. **ṣalınsañ:**-*sañ*
Gazel 59
Mısra: **1**
Salınmak, sallanmak

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

7. **ṣalın:**
Gazel 83
Mısra: **7**
Salınmak, sallanmak

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

ṣalıncaġ:

1. **ṣalıncaġa:**-*a*
Gazel 59
Mısra: **1**
Salıncak

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

ṣan-:

1. **ṣanma:**-*ma*
Kaside 1
Mısra: **80**
Zannetmek

79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

2. **ṣanam:**-*am*
Gazel 25
Mısra: **5**
Zannetmek

5. Her sebzḫaṭ ki ʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

3. **ṣanasın:**-*a, -sın*
Gazel 29
Mısra: **2**
Zannetmek

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
2. Ṭogar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

4. **ṣanasın:**-*a, -sın*
Gazel 39
Mısra: **4**
Zannetmek

3. Maḥabbet cürʿasın nūş itmek içün ʿandelīb-i mest
4. Ṣanasın ġoncalar cām-ı şarāb-ı erġavānīdür

5. **ṣanma:**-*ma*
Gazel 58
Mısra: **3**
Zannetmek

3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i şeydāya pürçīn perçemüñ

6. **ṣanup:**-*up*
Gazel 59
Mısra: **2**
Zannetmek

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

7. **ṣandum:**-*du, -m*
Gazel 59
Mısra: **8**
Zannetmek

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

8. **ṣan:**
Gazel 66
Mısra: **4**
Zannetmek

3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

9. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **1**
Zannetmek

1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

10. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **2**
Zannetmek

1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

11. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **4**
Zannetmek

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

12. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **6**
Zannetmek

5. Ölür kirpük oḳına cān virürdüm
6. Yüregüm zaḫmına merhem ṣanurdum

13. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **8**
Zannetmek

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

14. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **10**
Zannetmek

9. Ben aġladum cihān güldi baña hep
10. Cihān aġlaya ben gülem ṣanurdum

15. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **12**
Zannetmek

11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

16. **ṣanurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 72
Mısra: **14**
Zannetmek

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

17. **ṣanup:**-*up*
Gazel 94
Mısra: **9**
Zannetmek

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

18. **ṣanma:**-*ma*
Gazel 121
Mısra: **7**
Zannetmek

7. Mest olup aġlamadan ṣanma ki bīhūş oldum
8. Ḫande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

19. **ṣanasın:**-*a, -sın*
Gazel 136
Mısra: **16**
Zannetmek

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

20. **ṣanma:**-*ma*
Gazel 41
Mısra: **9**
Zannetmek

9. Ṣanma şerm ide baḳmaya ʿAmrī
10. Pertev-i ḥüsnüñe naẓar döymez

saña:

1. **saña:**
   Gazel 1
   Mısra: **1**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

   1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
   2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

2. **saña:**
   Gazel 1
   Mısra: **2**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

   1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
   2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

3. **saña:**
   Gazel 1
   Mısra: **4**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

   3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
   4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

4. **saña:**
   Gazel 1
   Mısra: **6**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

   5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
   6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

5. **saña:**
   Gazel 1
   Mısra: **8**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

   7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
   8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

6. **saña:**
   Gazel 1
   Mısra: **10**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

7. **saña:**
Gazel 1
Mısra: **12**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

8. **saña:**
Gazel 1
Mısra: **14**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

9. **saña:**
Kaside 1
Mısra: **73**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

10. **saña:**
Gazel 2
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Cennet-i fırdevsden baş indürür Ṭūbā saña
2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

11. **saña:**
Gazel 2
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Cennet-i fırdevsden baş indürür Ṭūbā saña
2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

12. **saña:**
Gazel 2
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

13. **saña:**
Gazel 2
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

14. **saña:**
Gazel 2
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

15. **saña:**
Gazel 2
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

16. **saña:**
Kaside 2
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

17. **saña:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Bilürseñ saña zehr-i ḳātil ṣunar
6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşḫand

18. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

19. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

20. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

21. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

22. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

23. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

24. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **12**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ʿAmrī kim
12. Açılup bir bir oḳur evrāḳ-ı dīvānum saña

25. **saña:**
Gazel 4
Mısra: **14**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

26. **sana:**
Müfret 6
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

27. **saña:**
Gazel 8
Mısra: **5**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Dīnüm īmānum disem ben saña menʿ eyler raḳīb
6. Dīn içün lābüd ider kāfir müselmān ile baḥŝ

28. **saña:**
Gazel 11
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

29. **saña:**
Gazel 16
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

30. **saña:**
Gazel 21
Mısra: **12**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

31. **saña:**
Gazel 30
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

32. **saña:**
Gazel 40
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
2. Pürümīd ü ḥarīṣ-i maḥrūmuz

33. **saña:**
Gazel 48
Mısra: **3**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

34. **saña:**
Gazel 52
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

35. **saña:**
Gazel 58
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Ḳalb ḳalb olsa göñüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

36. **saña:**
Gazel 61
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

37. **saña:**
Gazel 75
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

38. **saña:**
Gazel 76
Mısra: **9**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

39. **saña:**
Gazel 78
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
10. Var saña baġışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

40. **saña:**
Gazel 83
Mısra: **5**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

41. **saña:**
Gazel 83
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

42. **saña:**
Gazel 83
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

43. **saña:**
Gazel 85
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Ṣıyalı cāna güzeller revnaḳın
4. Didiler saña Ḫalīl-i bütşiken

44. **saña:**
Gazel 132
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

45. **saña:**
Gazel 137
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḫalḳ
8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

46. **saña:**
Gazel 142
Mısra: **14**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rifʿat el virdi

<u>saña ḳarşu:</u>

1. **saña ḳarşu:**
Gazel 24
Mısra: **5**
Sana karşı, sana

5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

<u>şanʿat:</u>

1. **şanʿati:**-*i*
Gazel 8

Mısra: **10**
Sanat, söz oyunu

9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

2. **ṣanʿat:**
Gazel 142
Mısra: **12**
Sanat II Duygu

11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

<u>şanavber:</u>

1. **şanavber:**
Gazel 12
Mısra: **2**
Çam fıstığı ağacı II Sevgilinin boyu

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

2. **şanavber:**
Gazel 38
Mısra: **10**
Çam fıstığı ağacı II Sevgilinin boyu

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

<u>sancaġ çek-:</u>

1. **sancaġuñ çek:**
Gazel 83
Mısra: **8**
Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

2. **sancağın çeker:**-*er*
Gazel 13
Mısra: **1**
Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

3. **sancaḳ çeküp:**-*üp*
Gazel 29
Mısra: **9**
Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

4. **sancaḳ çekelüm:**-*e*, -*lüm*
Gazel 107
Mısra: **4**
Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

<u>ṣanem:</u>

1. **ṣanem:**
Gazel 75
Mısra: **9**
Put II Çok güzel kimse, dilber, sevgili

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

2. **ṣanem:**
Gazel 123
Mısra: **1**
Put II Çok güzel kimse, dilber, sevgili

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

<u>ṣanemā:</u>

1. **ṣanemā:**
Gazel 73
Mısra: **3**
Ey güzel, ey sevgili

3. Bu belā ṭaşına döymez ṣanemā
4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

sanki:

1. **sanki:**
   Gazel 39
   Mısra: **1**
   Sözde, güya

   1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
   2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

şar-:

1. **şarar:**-*ar*
   Gazel 17
   Mısra: **8**
   Hoşuna gidip onu etkisi altına almak

   7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
   8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

2. **şarmayınca:**-*ma, -yınca*
   Gazel 100
   Mısra: **2**
   Gelmek, yakın olmak

   1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
   2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

şarar-:

1. **şarardı:**-*dı*
   Kaside 1
   Mısra: **83**
   Rengi sarıya dönmek II Tükenmek

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

2. **şararmayınca:**-*ma, -yınca*
   Gazel 100
   Mısra: **4**
   Rengi sarıya dönmek II Aşk yolunda çekilen çilelerden dolayı aşığın sararıp solması

   3. İremez kimse ol serv ayaġına
   4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

sarāy:

1. **sarāyı:**-*ı*
   Kaside 1
   Mısra: **39**
   Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli binâ

   39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
   40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

şarıl-:

1. **şarılacak:**-*acak*
   Gazel 116
   Mısra: **6**
   Sarmak, kucaklamak

   5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
   6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

şat-:

1. **şatalum:**-*a, -lum*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Uzaklaştırmak, atmak

   3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **şatmayalum:**-*ma, -ya, -lum*
   Gazel 30
   Mısra: **7**
   Yapmak

   7. Ṣofīlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
   8. Büt-i sīmīnler olur buña Manaṣtır dirler

3. **şatup:**-*up*
   Gazel 79
   Mısra: **9**
   Göstermek, yapmak

   9. ʿAmrī nʾidersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup
   10. Bāzār-ı ʿışḳ içindeki rüsvā degül misin

4. **şatmasun:**-*ma, -*
   Gazel 90

Mısra: **5**
Feda etmek

5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

5. **ṣatan:**-*an*
Gazel 117
Mısra: **7**
Yapmak

7. Ey ṣarāb-ı nāz içüp uṣṣāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

6. **ṣatdı:**-*dı*
Gazel 122
Mısra: **8**
Yapmak

7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

7. **ṣatduġuñ:**-*duġ, -uñ*
Gazel 129
Mısra: **1**
Yapmak

1. Nāz mı ki ṣatduġuñ cefā mı ki
2. Ḫande mi ḳılduġuñ belā mı ki

<u>ṣay-:</u>

1. **ṣayıla:**-*ıl, -a*
Gazel 114
Mısra: **5**
Kabul etmek, sayılmak

5. Ger günehden ṣayıla ḳanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümidür ġarḳ-ı günāh

<u>ṣaʿy id-:</u>

1. **ṣaʿy idüp:**-*üp*
Gazel 27
Mısra: **5**
Çalışmak, çabalamak

5. Saʿy idüp laʿlüñe irişince
6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

ṣayd:

1. **ṣaydına:**-*ı, -na*
   Gazel 1
   Mısra: **3**
   Avlama

   3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
   4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

ṣayd id-:

1. **ṣayd ider:**-*er*
   Gazel 143
   Mısra: **8**
   Avlamak

   7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
   8. Cān hümāsın ṣayd ider ṣol zülf-i şāhīnper gibi

2. **ṣayd itdi:**-*di*
   Gazel 62
   Mısra: **4**
   Avlamak, av etmek

   3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
   4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

sāye:

1. **sāyeñde:**-*ñ, -de*
   Gazel 88
   Mısra: **2**
   Vesile olmak, sebep olmak

   1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
   2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

2. **sāye:**
   Gazel 127
   Mısra: **11**
   Gölge

   11. Sāye ṭopraḳ döşendügin ne bilür
   12. Gün ki ṣaldı bisāṭ-ı sincābī

sāyebān:

1. **sāyebānıdur:**-*ı, -dur*
   Gazel 39
   Mısra: **6**
   Gölgelik

   5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
   6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

şayyād:

1. **ṣayyādısın:**-*ı, -sın*
   Gazel 4
   Mısra: **9**
   Aşıkları avlayan avcı

   9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
   10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

sāz:

1. **sāzı:**-*ı*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Çalgı aleti

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

2. **sāzuña:**-*uñ, -a*
   Gazel 107
   Mısra: **13**
   Çalgı aleti

   13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
   14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

sebaḳ vir-:

1. **sebaḳ virseñ:**-*se, -ñ*
   Gazel 70
   Mısra: **9**
   Ders vermek

   9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
   10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

<u>ŝebt ol-:</u>

1. **ŝebt olan:**-*an*
   Gazel 106
   Mısra: **4**
   Yazılan, kaydolan

   3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
   4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

<u>sebze:</u>

1. **sebze:**
   Gazel 119
   Mısra: **8**
   Yeşillik

   7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
   8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

<u>sebze-i mihr ü vefādur:</u>

1. **sebze-i mihr ü vefādur:**-*dur*
   Gazel 82
   Mısra: **4**
   Vefa ve şefkat yeşilliği II Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri

   3. Ḫaṭ degül bu bībaṣīretler gözine perdedür
   4. Sebze-i mihr ü vefādur ʿāşıḳa ey nāzenīn

<u>sebzezār:</u>

1. **sebzezāra:**-*a*
   Gazel 20
   Mısra: **14**
   Bostan

   13. Āmriyā ṭurma ṭur yuḳaru yüri
   14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

<u>sebzezār-ı ümmī:</u>

1. **sebzezār-ı ümmīdüm:**-*üm*
   Kaside 1
   Mısra: **83**
   Umut bahçesi

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

sebzhaṭ:

1. **sebzḫaṭ:**
   Gazel 25
   Mısra: **5**
   Yüzünde ayva tüyleri yeni çıkmış olan güzel

   5. Her sebzḫaṭ kiʿāşıḳı ḳadrin bilür ṣanam
   6. Baḫt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

secde:

1. **secdeye:**-*ye*
   Gazel 6
   Mısra: **5**
   El ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

   5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
   6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

2. **secde:**
   Gazel 51
   Mısra: **10**
   El ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

   9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
   10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

3. **secdeden:**-*den*
   Gazel 127
   Mısra: **7**
   El ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

   7. Baş götürmezdi secdeden ādem
   8. Ey perī ḳaşuñ olsa miḥrābı

secde ḳıl-:

1. **secde ḳıl:**
   Gazel 5
   Mısra: **5**
   Secde etmek

   5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
   6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

secdegāh-ı rūḥ:

1. **secdegāh-ı rūḥdur:**-*dur*
   Gazel 5
   Mısra: **5**
   Ruhların secde ettiği yer

   5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
   6. Ka‘be-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

secde-i şükr:

1. **secde-i şükr:**
   Gazel 68
   Mısra: **12**
   Şükür secdesi, Allah’a şükretmek amacıyle yapılan secde

   11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
   12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

sefer:

1. **seferde:**-*de*
   Gazel 24
   Mısra: **2**
   Yolculuk

   1. Büse virdi dilberüm zād-ı sefer
   2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

2. **sefer:**
   Gazel 32
   Mısra: **2**
   Yolculuk

   1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
   2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

3. **seferüm:**-*üm*
   Gazel 73
   Mısra: **14**
   Yolculuk

   13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
   14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

sefer itdükde:

1. **sefer itdükde:**-*dük, -de*
   Gazel 133
   Mısra: **7**
   Seyehat etmek, üzerine gitmek

   7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
   8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

seḥer:

1. **seḥerde:**-*de*
   Gazel 87
   Mısra: **10**
   Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit

   9. ʿAmrī ġazelleri ele girmezse çāre ne
   10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

sehergāh:

1. **sehergāh:**
   Gazel 11
   Mısra: **1**
   Seher zamanı, seher vakti

   1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
   2. İrgüreydi ola mı āh-ı seḥergāh meded

seḥḫāre:

1. **seḥḫāreler:**-*ler*
   Gazel 21
   Mısra: **10**
   Büyüleyici bir güzelliğe sahip kadın

   9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
   10. Ḫūblar mekkāreler seḥḫāreler ʿayyāreler

sehī bālā:

1. **sehī bālā:**
   Gazel 3
   Mısra: **4**
   Doğru, düzgün, fidan gibi uzun boy

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

sek-:

1. **sekerek:**-*erek*
   Gazel 60
   Mısra: **2**
   Sekmek, zıplamak

   1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
   2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ḫār ider sekerek

selāmet:

1. **selāmet:**
   Gazel 53
   Mısra: **4**
   Esenliğe kavuşma, huzura erme.

   3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
   4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

selāmet ehline:

1. **selāmet ehline:**-*ne*
   Gazel 133
   Mısra: **8**
   Kurtuluş ehli

   7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
   8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

selmān:

1. **Selmān:**
   Gazel 8
   Mısra: **10**
   Selman (Özel isim)

   9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
   10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

2. **Selmāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **16**
   Selman (Özel isim)

15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

semʿ:

1. **semʿüñe:**-*üñ, -e*
Kaside 1
Mısra: **26**
Kulak

25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

semāʿ:

1. **semāʿa:**-*a*
Gazel 12
Mısra: **8**
Tasavvuf ehlinin müzik aletleri de çalınarak söylenen neşidelere uyup raks etmeleri, dönme

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

semāʿ oyna-:

1. **semāʿ oynardı:**-*r, -dı*
Gazel 47
Mısra: **4**
Sema yapmak

3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

semen:

1. **semen:**
Gazel 3
Mısra: **4**
Yasemin yanaklı (*Güzel koku yapımında kullanılan, beyaz renkli (ender olarak kırmızı veya sarı), çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaç II Sevgilinin yanağı*

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

semenbū:

1. **semenbūlarda:**-*lar, -da*
   Gazel 139
   Mısra: **3**
   Yasemin kokulu

   3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
   4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

semender:

1. **semender:**
   Gazel 38
   Mısra: **8**
   Ateşte yaşadığına inanılan hayali bir kuş II Aşığın aşk ateşiyle sürekli yanan gönlü

   7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
   8. Göñlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

semend-i nāz:

1. **semend-i nāzı:**-*ı*
   Gazel 36
   Mısra: **6**
   Naz atı

   5. Girüp meydāna ʿuşşāḳ arasında
   6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

sen:

1. **sen:**
   Kaside 1
   Mısra: **18**
   Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

   17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
   18. Sen idesin aña bu naẓm-ı dilkeşi ilḳā

2. **senüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **21**
   Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

   21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
   22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

3. **sen:**
Kaside 1
Mısra: **49**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

4. **sen:**
Kaside 1
Mısra: **51**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

5. **senüñle:**-*üñ, -le*
Kaside 1
Mısra: **53**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

6. **senüñle:**-*üñ, -le*
Kaside 1
Mısra: **54**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

7. **senüñ:**-*üñ*
Kaside 1
Mısra: **67**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālıġ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

8. **seni:**-*i*
Kaside 1
Mısra: **69**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

9. **sen:**
Kaside 1
Mısra: **80**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm aġlamadan
80. Sen anda görineni ṣanma lāle-i ḥamrā

10. **seni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. **seni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Beni öldürmedin ḥasret ḳılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

12. **seni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
4. Seni bir göreyin andan öleyim

13. **seni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

14. **seni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

15. **seni:**-*i*
Murabba 3
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Di e göz yummadın ʿālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

16. **seni:**-*i*
Kıt'a 3
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

17. **sen:**
Gazel 4
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾ ŝ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

18. **seni:**-*i*
Murabba 4
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

19. **sen:**
Murabba 4
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürḫūn olur
2. Ḳorḳum oldur kim güzeller ögrenür ḳānūn olur

20. **sen:**
Gazel 8
Mısra: **14**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

21. **senden:**-*den*
Kıt'a 9
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Senden özge ḫūba gönlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

22. **senüñ:**-*üñ*
Kıt'a 10
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Senüñ gönlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

23. **senüñ:**-*üñ*
Kıt'a 12
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

24. **seni:**-*i*
Kıt'a 13
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

25. **senden:**-*den*
Kıt'a 15
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

26. **sen:**
Kıt'a 15
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

27. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 21
Mısra: **11**
Sen: İkinci teklik şahıs zamiri

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Ağlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

28. **sen:**
Gazel 30
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

29. **sen:**
Gazel 40
Mısra: **13**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
14. Biz gedā ṣūretinde maḥdūmuz

30. **sen:**
Gazel 47
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

31. **sen:**
Gazel 57
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

32. **sensüz:**-*süz*
Gazel 61
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

33. **sen:**
Gazel 61
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

34. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 62
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Gönlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

35. **sensüz:**-*süz*
Gazel 65
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

36. **sen:**
Gazel 68
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

37. **seni:**-*i*
Gazel 70
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

38. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 70
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

39. **seni:**-*i*
Gazel 72
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Seni ben ey perī ādem ṣanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem ṣanurdum

40. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 72
Mısra: **13**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. Senüñ ʿahdüñi ʿAmrī gibi ben de
14. Benüm ʿışḳum gibi muḥkem ṣanurdum

41. **sen:**
Gazel 74
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

42. **senden:**-*den*
Gazel 75
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

43. **sen:**
Gazel 75
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden ṣanem fikri
10. Namāzı ʿAmrīnüñ hīç ola mı maḳbul ola ḳıblem

44. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 76
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

45. **senüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 76
Mısra: **11**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
12. Ey beni ṭoprag̱a ṣalup ḫāk ile yeksān iden

46. **sen:**
Gazel 79
Mısra: **6**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

47. **seni:**-*i*
Gazel 87
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

48. **sende:**-*de*
Gazel 87
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Devlet nişānların görürem sende ey göñül
4. Beñzer ḫadeng-i ġamze-i yāra nişānesin

49. **seni:**-*i*
Gazel 87
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

50. **sen:**
Gazel 87
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Ḥüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

51. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 88
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

52. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 89
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

53. **sen:**
Gazel 89
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Sen būse ile göñlini ʿAmrīnüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

54. **sen:**
Gazel 91
Mısra: **8**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Nigār miḫneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

55. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

56. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

57. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Büse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

58. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **6**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

59. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **8**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Cān didükleri ḳalmadı tende
8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

60. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

61. **sen:**
Gazel 92
Mısra: **12**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Bildügüñ nāzı ʿAmrīye ḳılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

62. **sen:**
Gazel 94
Mısra: **6**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

63. **senüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 95
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

64. **sen:**
Gazel 95
Mısra: **12**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Götürüp perdeyi gül açdı niḳāb
12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

65. **seni:**-*i*
Gazel 97
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

66. **seni:**-*i*
Gazel 97
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ḳarār itmez göñül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

67. **seni:**-*i*
Gazel 97
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

68. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 98
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ne oldur ne budur ʿArnrī ne ḫāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancaġın ol māh

69. **senden:**-*den*
Gazel 99
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ʾışk olanlara dermānı añma ya

70. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 105
Mısra: **15**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

71. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 116
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

72. **sensin:**-*sin*
Gazel 117
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

73. **sensin:**-*sin*
Gazel 117
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp ḫāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Ḳanlu yaşum içre ġalṭan eyleyen sensin beni

74. **sensin:**-*sin*
Gazel 117
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

75. **sensin:**-*sin*
Gazel 117
Mısra: **6**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

76. **sensin:**-*sin*
Gazel 117
Mısra: **8**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

77. **sensin:**-*sin*
Gazel 117
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālıġın gül olmasa
10. ʿAmrīyem naẓm ile destān eyleyen sensin beni

78. **sen:**
Gazel 123
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. El getür ʿAmrī duʿāya sen ben āmīn diyeyin
10. Ḥaḳ Taʿālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

79. **seni:**-*i*
Gazel 124
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ey büt-i tersā nʾiçün ḳovduñ kelīsādan beni
2. Ḳovlayayın Ḥażret-i ʿİsāya maḥşerde seni

80. **sen:**
Gazel 124
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

81. **seni:**-*i*
Gazel 124
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

82. **seni:**-*i*
Gazel 124
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Gāh mescidde gehī meyḫānede geh deyrde
10. Derbeder ʿAmrī-i āvāre seni arar seni

83. **sen:**
Gazel 131
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

84. **sen:**
Gazel 132
Mısra: **5**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

85. **sen:**
Gazel 134
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

86. **sen:**
Gazel 137
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

87. **sen:**
Gazel 137
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

88. **seni:**-*i*
Gazel 138
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

89. **seni:**-*i*
Gazel 139
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Eyledüñ ʿışḳ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

90. **seni:**-*i*
Gazel 139
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

91. **sen:**
Gazel 140
Mısra: **6**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü göñülde muṣavver ḳıldı

92. **seni:**-*i*
Gazel 140
Mısra: **8**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Mest idüp bāde-i ʿışḳ ile eneʾl-ḥaḳ devrin
8. Seni sāḳī leb-i laʿlīnüñi sāğar ḳıldı

93. **seni:**-*i*
Gazel 140
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. ʿAmrīye luṭfı dirig̈ itmek elüñden gelmez
10. Ḥaḳ Taʿālā seni öz luṭfına maẓhar ḳıldı

94. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

95. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **2**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

96. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

97. **sende:**-*de*
Gazel 141
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

98. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende nʾeyler ḳarār hey seni mi

99. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **6**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

100. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **8**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Göñlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

101. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **10**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

102. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **12**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
12. Şāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

103. **seni:**-*i*
Gazel 141
Mısra: **14**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

104. **senden:**
Gazel 16
Mısra: **4**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

105. **seni:**
Gazel 9
Mısra: **8**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

106. **seni:**
Gazel 9
Mısra: **11**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Seni ḫalef ḳodı iḥyā-yı ʿışḳ eylemege
12. ʿAceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

107. **seni:**
Gazel 17
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

108. **seni:**
Gazel 27
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

109. **seni:**
Gazel 30
Mısra: **1**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāẕū gözüñe ḳaşuña sāḥir dirler

110. **seni:**
Gazel 36
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar göñlini bühtān yaparlar

111. **senüñ:**
Gazel 46
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. ʿIşḳ tācın kapduġıyçün rāh-ı ʿışḳuñda senüñ
10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ʿAmrī-i ʿayyārı aṣ

112. **senüñ:**
Gazel 57
Mısra: **7**
Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7 . Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Gönlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

sen sen ol:

1. **sen sen ol:**
Müfret 5
Mısra: **2**
Aklını başına al

1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
2. Ṭoḳınma yār gönline küsdürme sen sen ol

ŝenā eyle-:

1. **ŝenā eyledi:**-*di*
Kaside 1
Mısra: **12**
Medhetmek, övmek

11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine ṣaldı naẓar
12. Ezel muṣavvirine eyledi hezār ŝenā

sence:

1. **sence:**
Kaside 1
Mısra: **72**
Sana göre

71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

2. **sence:**
Gazel 9

Mısra: **7**
Sana göre

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

sened:

1. **sened:**
Gazel 49
Mısra: **6**
Delil

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

seng atılsa:

1. **seng atılsa:***-ıl, -sa*
Gazel 96
Mısra: **8**
Taş atmak, taşlamak

7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

seng-i cefā:

1. **seng-i cefā:**
Kaside 1
Mısra: **82**
Eziyet taşı

81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

2. **seng-i cefā:**
Gazel 114
Mısra: **3**
Eziyet taşı

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

seng-i fürḳat:

1. **seng-i fürḳat:**
Gazel 42

Mısra: **3**
Ayrılık taşı

3. Şımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

sep-:

1. **sepmese:**-*me, -se*
Gazel 112
Mısra: **6**
Serpmek

5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

ser ā ser:

1. **ser ā ser:**
Gazel 21
Mısra: **3**
Baştan başa

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

ser be ser:

1. **ser be ser:**
Gazel 2
Mısra: **6**
Baştan başa

5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

2. **ser be ser:**
Kaside 2
Mısra: **3**
Baştan başa

3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

ser ü saman:

1. **ser ü samanı:**-*ı*
Gazel 99

Mısra: **8**
Varlık, zenginlik

7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

serdār:

1. **serdār:**
Gazel 13
Mısra: **2**
Komutan

1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

serdeftere yaz-:

1. **serdeftere yaz:**
Gazel 42
Mısra: **10**
Defterin başında yazılı olan, en ileri geçen, en başta bulunan

9. Ḥisāb idüp yazarsañ ḳullaruñı
10. Efendi ʿAmrīyi serdeftere yaz

sergerdān:

1. **sergerdān:**
Gazel 69
Mısra: **6**
Sersem, şaşkın, perişan

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

2. **sergerdān:**
Gazel 76
Mısra: **1**
Sersem, şaşkın, perişan

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

serhôş:

1. **serḫôşla:**-*la*
Gazel 103

Mısra: **5**
Sarhoş, aklı başından gitmiş

5. Serḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

serḫôş düş-:

1. **serḫôş düşdi:**-*di*
Gazel 132
Mısra: **10**
Sarhoş olmak, aklı başından gitmek

9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

serīr-i ḫadd:

1. **serīr-i ḫaddüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 62
Mısra: **1**
Yanağın tahtı II Sevgilinin benleri yanağında tahta oturan hükümdardır ve aşığa istediğini yaptırır

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

serkeş:

1. **serkeş:**
Müfret 2
Mısra: **1**
İnatçı, isyan eden

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

2. **serkeşlere:**-*ler, -e*
Gazel 51
Mısra: **10**
İnatçı, isyan eden

9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

3. **serkeş:**
Gazel 111
Mısra: **10**
İnatçı, isyan eden

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

serkeşlik:

1. **serkeşlik:**
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   İtaat etmek, dik başlılık göstermek

   3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **serkeşlik:**
   Müfret 2
   Mısra: **2**
   İtaat etmemek, dik başlılık göstermek

   1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
   2. Serkeşlik ile ḫāke berāber olur āteş

3. **serkeşlik:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   İtaat etmemek, dik başlılık göstermek

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

sermest eyle-:

1. **sermest eyleyen:**-*yen*
   Gazel 22
   Mısra: **5**
   Sarhoş etmek

   5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
   6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

sermest ü ḫayrān ol-:

1. **sermest ü ḫayrān:**
   Gazel 93
   Mısra: **9**
   Sarhoş olup şaşırmak

   9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḫayrān ol yüri
   10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

sermest ü ḥayrān eyle-:

1. **sermest ü ḥayrān eyleyen:**-*yen*
   Gazel 117
   Mısra: **8**
   Sarhoş edip şaşırtan

   7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāḳa raʿnālıḳ ṣatan
   8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

serserī:

1. **serserī:**
   Gazel 116
   Mısra: **8**
   Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü olmayıp boşta dolaşan

   7. Meydān-ı ʿışḳa kim ḳodı bu ḳanlu başları
   8. Āşūb-ı ehl-i ʿışḳa eger serserī ise

serv:

1. **serv:**
   Gazel 41
   Mısra: **3**
   Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

   3. Āh-ı ʿāşıḳdan incünür ol serv
   4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

2. **serv:**
   Gazel 100
   Mısra: **3**
   Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

   3. İremez kimse ol serv ayaġına
   4. Ḫazān bergi gibi ṣararmayınca

3. **serv:**
   Gazel 130
   Mısra: **7**
   Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

   7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
   8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

4. **serv:**
   Gazel 139
   Mısra: **3**
   Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

   3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
   4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

serv boylu:

1. **serv boylu:**
   Gazel 13
   Mısra: **4**
   Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

   3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
   4. Ṣalın ey serv boylu lāleʿiẕār

serv ḳadd:

1. **serv ḳaddüñle:**-*üñ, -le*
   Gazel 83
   Mısra: **7**
   Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

   7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
   8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

serv sayesi:

1. **serv sayesin:**-*n*
   Gazel 112
   Mısra: **13**
   Servi gölgesi II Sevgilinin gölgesi

   13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
   14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

server:

1. **serverlerinden:**-*ler, -in, -den*
   Gazel 115
   Mısra: **2**
   Reis, komutan

   1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
   2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

server-i serdār-ı ʿışḳ:

1. **Server-i serdār-ı ʿışḳam:**-*am*
   Gazel 94
   Mısra: **4**
   Aşk askerinin komutanı II Aşık

   3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
   4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

servi:

1. **servi:**
   Gazel 32
   Mısra: **9**
   Uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç

   9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
   10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

serv-i āzād:

1. **serv-i āzādum:**-*um*
   Gazel 124
   Mısra: **8**
   Özgür servi II Sevgili (İran'da meyve vermediği ve daima yeşil kaldığı için, "özgür" olarak nitelendirilmiş ve azad serv: özgür servi, zad serv adları verilmiştir)

   7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
   8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

serv-i bāġ:

1. **serv-i bāġ:**
   Gazel 87
   Mısra: **5**
   Bağın servisi

   5. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
   6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

serv-i dilārā:

1. **serv-i dilārā:**
   Gazel 79
   Mısra: **4**
   Gönül süsleyen servi boylu güzel

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

serv-i ġoncaleb:

1. **serv-i ġoncaleb:**
   Kıt'a 3
   Mısra: **5**
   Gonca dudaklı servi boylu güzel

   5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
   6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

serv-i ḫırāmān şekil:

1. **serv-i ḫırāmān şekil:**
   Gazel 66
   Mısra: **6**
   Naz ile salınan servi boylu güzel

   5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
   6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

serv-i ḫırāmān:

1. **serv-i ḫırāmānum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **10**
   Naz ile salınan servi boylu güzel

   9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
   10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

serv-i ḫôş bālā:

1. **serv-i ḫôş bālā:**
   Gazel 2
   Mısra: **2**
   Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

   1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
   2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

2. **serv-i ḫoş bālā:**
   Gazel 14
   Mısra: **6**
   Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

3. **serv-i ḫoş bālāyı:**-*yı*
Gazel 38
Mısra: **9**
Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

4. **serv-i ḫôş bālā:**
Gazel 105
Mısra: **14**
Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

serv-i hôş reftār:

1. **serv-i ḫôşreftāra:**-*a*
Gazel 125
Mısra: **1**
Alımlı yürüyüşü güzel, servi boylu sevgili

1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

serv-i lāleruḫsārı:

1. **serv-i lāleruḫsārı:**-*ı*
Gazel 95
Mısra: **15**
Lale yanaklı servi boylu sevgili

15. Sevelüm serv-i lāleruḫsārı
16. Bāġ-ı ḥüsn içre ṣādmān eyle

serv-i mevzūn:

1. **serv-i mevzūn:**
Gazel 77
Mısra: **6**
Biçimli, düzgün boylu güzel sevgili

5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

serv-i nāz:

1. **serv-i nāz:**
   Gazel 94
   Mısra: **5**
   Nazlı nazlı salınan servi boylu sevgili

   5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
   6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

serv-i nāzenīn:

1. **serv-i nāzenīn:**
   Gazel 88
   Mısra: **1**
   Narin, nazlı servi boylu güzel sevgili

   1. ʿÖmr āḫir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
   2. Sāyeñde biz de ḫôş geçelüm bir nefes hemīn

serv-i seḫā:

1. **serv-i seḫā:**
   Kaside 1
   Mısra: **50**
   Yücelik, cömertlik servisi

   49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
   50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

serv-i serefrāz:

1. **serv-i serefrāz:**
   Gazel 42
   Mısra: **1**
   Benzerlerinden üstün olan servi boylu sevgili

   1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
   2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

serv-i sīmīnber:

1. **serv-i sīmīnberlerinden:***-ler, -in, -den*
   Gazel 115
   Mısra: **6**
   Gümüş göğüslü servi boylu güzel

5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

serv ḳad:

1. **serv ḳadde:**-*de*
   Gazel 10
   Mısra: **9**
   Servi boylu güzel

   9. Daḫī bir servḳadde bende olmaz
   10. Eger ʿAmrī olursa bundan āzād

2. **serv ḳad:**
   Gazel 49
   Mısra: **1**
   Servi boylu güzel

   1. ʿÖmrüm gibi revān olup ol servḳad dirīġ
   2. Baġrumda dāġlar ḳodı ol lāleḫad dirīġ

3. **serv ḳad:**
   Gazel 49
   Mısra: **10**
   Servi boylu güzel

   9. Gözüm yaşiyle besler idi bāġbān-ı dil
   10. ʿAmrī nihāl-i ʿömr idi ol servḳad dirīġ

4. **serv ḳadler:**-*ler*
   Gazel 106
   Mısra: **3**
   Servi boylu güzel

   3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
   4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

5. **serv ḳaddüñ:**-*üñ*
   Gazel 106
   Mısra: **9**
   Servi boylu güzel

   9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
   10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

serv ḳāmet:

1. **serv ḳāmet:**
   Gazel 53
   Mısra: **2**
   Servi boylu güzel sevgili

   1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
   2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

sev-:

1. **sevdügümi:**-*düg, -üm, -i*
   Müfret 3
   Mısra: **2**
   Aşık olmak, gönül vermek

   1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
   2. Hemān sevdügümi bilmezlenürsin

2. **sever:**-*er*
   Kıt'a 3
   Mısra: **2**
   Aşık olmak, gönül vermek

   1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
   2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

3. **sever:**-*er*
   Kıt'a 3
   Mısra: **3**
   Aşık olmak, gönül vermek

   3. Şimdilik kim sever dinildi velī
   4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

4. **sevdüm:**-*dü, -m*
   Murabba 4
   Mısra: **2**
   Aşık olmak, gönül vermek

   1. Öldürürseñ ʿāşıḳı evvel beni öldür beni
   2. Kim gönülden ʿāşık oldum cān ile sevdüm seni

5. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
   Kıt'a 14
   Mısra: **4**
   Aşık olmak, gönül vermek

3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

6. **sevmeyem:**-*me, -y, -em*
Kıt'a 15
Mısra: **3**
Aşık olmak, gönül vermek

3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

7. **severem:**-*er, -em*
Gazel 17
Mısra: **5**
Aşık olmak, gönül vermek

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

8. **severem:**-*er, -em*
Gazel 19
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

9. **sevem:**-*em*
Gazel 25
Mısra: **3**
Aşık olmak, gönül vermek

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

10. **sever:**-*er*
Gazel 27
Mısra: **9**
Aşık olmak, gönül vermek

9. Seni ʿAmrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḫastadur dilin çiyner

11. **sever:**-*er*
Gazel 34
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

12. **sevmez:**-*mez*
Gazel 36
Mısra: **9**
Aşık olmak, gönül vermek

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar gönlini bühtān yaparlar

13. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 40
Mısra: **3**
Aşık olmak, gönül vermek

3. Güzelüm sevdügüm günāh olmaz
4. Öldürürseñ şehīd-i maẓlūmuz

14. **seversin:**-*er, -sin*
Gazel 53
Mısra: **5**
Aşık olmak, gönül vermek

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

15. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 54
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

16. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **1**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

17. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

18. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **3**
Aşık olmak, gönül vermek

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

19. **sevdügüm:**-*düg, -üm, -*
Gazel 71
Mısra: **4**
Aşık olmak, gönül vermek

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

20. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **6**
Aşık olmak, gönül vermek

5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

21. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **8**
Aşık olmak, gönül vermek

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdügüm

22. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **10**
Aşık olmak, gönül vermek

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretü ʾl-ʾaynum Ḥasandur sevdügüm

23. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 71
Mısra: **12**
Aşık olmak, gönül vermek

11. Şekkerīn būseyle besle ʿAmrīyi
12. Ṭuṭī-i şīrīnsuḫandür sevdügüm

24. **sevdüğüme:**-*düğ, -üm, -e*
Gazel 85
Mısra: **1**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

25. **sevmekden:**-*mek, -den*
Gazel 94
Mısra: **7**
Aşık olmak, gönül vermek

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

26. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 94
Mısra: **9**
Aşık olmak, gönül vermek

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

27. **sevelüm:**-*e, -lüm*
Gazel 95
Mısra: **15**
Aşık olmak, gönül vermek

15. Sevelüm serv-i lāleruḫsārı
16. Bāġ-ı ḥüsn içre şādmān eyle

28. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 105
Mısra: **9**
Aşık olmak, gönül vermek

9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

29. **sevmeyince:**-*me, -y, -ince*
Gazel 110
Mısra: **10**
Aşık olmak, gönül vermek

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

30. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 115
Mısra: **1**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

31. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 115
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

32. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 115
Mısra: **4**
Aşık olmak, gönül vermek

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

33. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 115
Mısra: **6**
Aşık olmak, gönül vermek

5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

34. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 115
Mısra: **8**
Aşık olmak, gönül vermek

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

35. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 115
Mısra: **10**
Aşık olmak, gönül vermek

9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

36. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 128
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek

1. Niçe bir eyleyem ʿışḳ nihānī
2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

37. **sever:**-*er*
Gazel 129
Mısra: **9**
Aşık olmak, gönül vermek

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

38. **sevdügi:**-*düg, -i*
Gazel 129
Mısra: **10**
Aşık olmak, gönül vermek

9. ʿAmrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

39. **sevmişem:**-*miş, -em*
Gazel 134
Mısra: **8**
Aşık olmak, gönül vermek

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem göreli Muṣṭafācuġı

sevdā:

1. **sevdāsı:**-*sı*
Gazel 63
Mısra: **6**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet

5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

sevdā-yı ʿışḳ:

1. **sevdā-yı ʿışḳ:**
Gazel 20

Mısra: **1**
Kuvvetli sevgi

1. Geldi sevdā-yı ʿışḳ gitdi ḳarār
2. Bilmezüz ḥālümüz nʾola bu bahar

2. **sevdā-yı ʿışḳa:**-*a*
Gazel 76
Mısra: **4**
Kuvvetli sevgi

3. Bāde-i laʿl-i lebinden mest-i lāyaʿḳil ḳılan
4. Düşürüp sevdā-yı ʿışḳa bīser ü sāmān iden

seven:

1. **seven:**
Gazel 25
Mısra: **7**
Aşık

7. Her ġamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān kʾaña biñ mübtelā çıḳar

2. **seveni:**-*i*
Gazel 122
Mısra: **11**
Aşık

11. Seveni öldürürseñ uşda ʿAmrī
12. Ṣuṣadı ḳanına cān atdı gitdi

sevgülü:

1. **sevgülü:**
Gazel 123
Mısra: **1**
Sevgili, âşık olunan, sevilen

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

seylāb:

1. **seylāba:**-*a*
Gazel 135
Mısra: **2**
Sel suyu II Gözyaşı

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

seylāb-ı eşk:

1. **seylāb-ı eşküm:**-*üm*
   Gazel 55
   Mısra: **5**
   Gözyaşı seli

   5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
   6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

seyl-i eşk:

1. **seyl-i eşkümle:**-*üm, -le*
   Gazel 44
   Mısra: **8**
   Gözyaşı seli

   7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
   8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

seyl-i sirişk:

1. **seyl-i sirişk:**
   Gazel 126
   Mısra: **4**
   Gözyaşı seli

   3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
   4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

seyr eyle-:

1. **seyr eylesem:**-*se, -m*
   Gazel 55
   Mısra: **3**
   Bakıp seyretme

   3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
   4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

seyr id-:

1. **seyr ider:**-*er*
   Gazel 23
   Mısra: **5**
   Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

2. **seyr iden:**-*en*
Gazel 38
Mısra: **9**
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

3. **seyr ide:**-*e*
Gazel 3
Mısra: **2**
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

seyr it-:

1. **seyr itme:**-*me*
Gazel 59
Mısra: **4**
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

seyrān:

1. **seyrān:**
Kaside 2
Mısra: **9**
Gezme, gezinme

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

seyrān-ı gülistān it-:

1. **seyrān-ı gülistān itdiler:**-*di, -ler*
Gazel 23
Mısra: **10**
Gül bahçesinde dolaşmak

9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

seyre var-:

1. **seyre varmış:**-*mış*
   Kaside 1
   Mısra: **5**
   Gezintiye çıkmak

   5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
   6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

seyr-i gülistān id-:

1. **seyr-i gülistān ide:**-*e*
   Gazel 66
   Mısra: **9**
   Gül bahçesinde gezinti yapmak

   9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ʿAmrī
   10. Gül-i ḥamrā görinür āteş-i sūzānşekil

seyr-i mecnūn:

1. **seyr-i mecnūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **10**
   Aşk yüzünden aklı başından gitmiş görmek (isteyen)

   9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
   10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

seyyidüʾl vüzerā:

1. **seyyidüʾl vüzerā:**
   Kaside 1
   Mısra: **36**
   Vezirlerin efendisi

   35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
   36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

sez-:

1. **sezmezem:**-*mez, -em*
   Gazel 92
   Mısra: **2**
   Bir şeyi olmadan önce hissetmek

1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

<u>ṣıdḳ:</u>

1. **ṣıdḳum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **8**
   Gerçeklik, doğruluk

   7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
   8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

2. **ṣıdḳ:**
   Gazel 40
   Mısra: **12**
   Gerçeklik, doğruluk

   11. ʿIşḳ ile geçdi ʿömrümüz ʿAmrī
   12. Ṣıdḳ ile ʿālem içre maʿlūmuz

<u>sidre:</u>

1. **sidreden:**-*den*
   Gazel 52
   Mısra: **9**
   Ağaca teşbih edilen, yedinci kat gökte bir makam ismi

   9. Revişde Sidreden çoḳ müntehāsın
   10. Gülişde ġonca-i ḫandāndan artuḳ

<u>sığ-:</u>

1. **sığmayan:**-*ma*, -*y*, -*an*
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Doldurmak, kaplamak

   7. Gel ey māl ile ʿāleme sığmayan
   8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

<u>sığır:</u>

1. **ṣığırsın:**-*sın*
   Kıt'a 4
   Mısra: **6**
   Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı

5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
6. Çok şıġırsın buzaġudan ṭanadan

<u>ṣıḥḥat:</u>

1. **ṣıḥḥat:**
   Gazel 102
   Mısra: **10**
   Sağlık, afiyet

   9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
   10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

<u>siḥr id-:</u>

1. **siḥr ider:**-*er*
   Gazel 50
   Mısra: **7**
   Büyülemek, büyü yapmak

   7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
   8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

2. **siḥr idersin:**-*er*, -*sin*
   Gazel 83
   Mısra: **3**
   Büyülemek, büyü yapmak

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

<u>siḥr it-:</u>

1. **siḥr itdi:**-*di*
   Gazel 128
   Mısra: **5**
   Büyülemek, büyü yapmak

   5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
   6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

<u>siḥr oḳı:</u>

1. **siḥr oḳıdur:**-*dur*
   Gazel 41
   Mısra: **2**
   Sihir oku II Sevgilinin kirpiği

1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

siḥr ü efsūn:

1. **siḥr ü efsūn:**
   Gazel 77
   Mısra: **14**
   Sihir ve büyü

   13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
   14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

siḥr ü efsūnlar:

1. **Siḥr ü efsūnlar:**-*lar*
   Gazel 123
   Mısra: **7**
   Sihir ve büyü

   7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
   8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

sil-:

1. **sileyin:**-*e, -yin*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Silmek, temizlemek

   3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

silāḥdār:

1. **silāḥdāruñdur:**-*uñ, -dur*
   Gazel 13
   Mısra: **5**
   Padişahı veya sadrazam, vezir, beylerbeyi gibi bir devlet büyüğünü korumakla, silâhlarını muhafaza etmek ve bakımını yapmakla görevli kimse

   5. Şāh-ı encüm silāḥdāruñdur
   6. Götürür elde tīġ-i āteşbār

sīm ile zer:

1. **sīm ile zer:**
   Gazel 32
   Mısra: **2**

Altın ve gümüş II Aşığın sararan teni altın renkli yani sararmış ve dökülen göz yaşları da gümüş rengine benzer

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

<u>şımak-:</u>

1. **şımaya:**-*ya*
   Kaside 1
   Mısra: **33**
   Kırmak

   33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın
   34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ʿahde vefā

2. **şımadum:**-*um*
   Gazel 3
   Mısra: **7**
   Bozmak II Sözünü tutmamak

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin şımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

3. **şımasa:**-*sa*
   Gazel 42
   Mısra: **3**
   Kırmak, yaralamak

   3. Şımasa seng-i fürḳat perr ü bālin
   4. İdeydi ḳuyuña cān murġı pervāz

<u>sīmber:</u>

1. **sīmber:**
   Gazel 34
   Mısra: **10**
   Gümüş gibi beyaz göğüslü

   9. Ne didilerse didiler ʿAmrī
   10. Görmedük bunca sīmber didiler

2. **sīmberüm:**-*üm*
   Gazel 73
   Mısra: **1**
   Gümüş gibi beyaz göğüslü

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
2. Olalı ża‘f-ı tenüñden ḫaberüm

sīm-i ṣāf:

1. **sīm-i ṣāf:**
   Gazel 78
   Mısra: **5**
   Saf gümüş II Sevgilinin boynu

   5. Mühr urulmış şem‘-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
   6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

sīmīn sīmā:

1. **sīmīn sīmā:**
   Kaside 1
   Mısra: **16**
   Gümüş yüz, beyaz yüz

   15. Bu ḫüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
   16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

sīmten:

1. **sīmtendür:**-*dür*
   Kıt'a 5
   Mısra: **4**
   Teni gümüş gibi olan

   3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
   4. Sīmtendür koyanım onı bunı

sin:

1. **sin:**
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Mezar, kabir, çukur

   7. Ḫam-ı mū diyüp ögdügüñ mār olur
   8. Ṣalar boynuña sin içinde kemend

2. **sinden:**-*den*
   Gazel 75
   Mısra: **5**
   Mezar, kabir, çukur

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

<u>şın-:</u>

1. **ṣınmak:**-*mak*
   Kıt'a 2
   Mısra: **2**
   Kırılmak, parçalanmak

   1. Neng üʿārı put idinmekden ise biñ kerre
   2. Ehl-iʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

<u>sīne:</u>

1. **sīnem:**-*m*
   Gazel 16
   Mısra: **1**
   Gönül, kalp, yürek

   1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
   2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **sīnemi:**-*mi*
   Gazel 17
   Mısra: **1**
   Gönül, kalp, yürek

   1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
   2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

3. **sīnesine:**-*si, -ne*
   Gazel 17
   Mısra: **8**
   Gönül, kalp, yürek

   7. Baḫt anuñ kim öper düşinde seni
   8. Devlet anuñ ki sīnesine ṣarar

4. **sīnemde:**-*m, -de*
   Gazel 28
   Mısra: **1**
   Gönül, kalp, yürek

   1. Sīnemde dil ki ġam ḳafesi ʿandelībidür
   2. Başda belā-yı ʿışḳ ile külḫan ġarībidür

5. **sīne:**
   Gazel 49

Mısra: **7**
Gönül, kalp, yürek

7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

6. **sīnemi:**-*mi*
Gazel 51
Mısra: **1**
Gönül, kalp, yürek

1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

7. **sīnesi:**-*si*
Gazel 66
Mısra: **2**
Gönül, kalp, yürek

1. Çün girībānın aça ol gül-i ḫandānşekil
2. Görinür sīnesi ḫūrşīd-i dıraḫşānşekil

8. **sīneme:**-*me*
Gazel 68
Mısra: **9**
Gönül, kalp, yürek

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

9.**sineme:**-*me*
Gazel 74
Mısra: **7**
Gönül, kalp, yürek

7. Sineme dāġ-ı miḥnet ise murād
8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

10. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 86
Mısra: **5**
Gönül, kalp, yürek

5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

11. **sīnemüze:**-*müz, -e*
Gazel 107

Mısra: **5**
Gönül, kalp, yürek

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

12. **sīnede:**-*de*
Gazel 126
Mısra: **3**
Gönül, kalp, yürek

3. Sīnede defn olmış idi genc-i ʿışḳ
4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

13. **sīnem:**-*m*
Gazel 131
Mısra: **5**
Gönül, kalp, yürek

5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

14. **sīnemi:**-*mi*
Gazel 140
Mısra: **4**
Gönül, kalp, yürek

3. Ḫattuñı müşk-i Ḥıṭā ḫālüñi ʿanberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer ḳıldı

sīne zaḫm:

1. **sīne zaḫmın:**-*ın*
Gazel 4
Mısra: **1**
Kalp yarası

1. Aġlamadın sīne zaḫmın çeşm-i giryānum saña
2. Ḳandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

sīne-i çāk:

1. **sīne-i çākümde:**-*üm, -de*
Gazel 21
Mısra: **4**
Parçalanmış göğüs, yaralı kalp

3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

sīne-i mecruḥ:

1. **sīne-i mecruḥuma:**-*um, -a*
   Gazel 57
   Mısra: **5**
   Yaralı göğüs

   5. Her gice merhem ṣararken sīne-i mecruḥuma
   6. Tīr-i ġamzeñden cigerde aġulu peykān ḳoduñ

sīne-i sīmīn:

1. **sīne-i sīmīn:**-*in*
   Gazel 3
   Mısra: **12**
   Gümüş gibi beyaz olan göğüs

   11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
   12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

2. **sīne-i sīmīn:**
   Gazel 21
   Mısra: **7**
   Gümüş sine

   7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
   8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

sīne-i vīrān:

1. **sīne-i vīrānumuñ:**-*um, -uñ*
   Gazel 55
   Mısra: **6**
   Yıkık gönül

   5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
   6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

siñek:

1. **siñek aġzı:**
   Kıt'a 7
   Mısra: **3**
   Çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin ortak adı

   3. Bir siñek aġzı yarını yirken
   4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

sīnem rebābı:

1. **sīnem rebābı:**
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Sine, göğüs çalgısı

   3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

şınık:

1. **şınıḳluġına:**-*luġ, -ın, -a*
   Gazel 53
   Mısra: **8**
   Kırıklık (kalp), yara, sıkıntı

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Gönlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

2. **şınuḳ:**
   Gazel 42
   Mısra: **6**
   Kırılmış

   5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
   6. Ṣınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

sipend ḳıl-:

1. **sipend ḳıl:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Üzerlik yapmak

   3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
   4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

siper:

1. **siperidür:**-*i, -dür*
   Gazel 16
   Mısra: **1**
   Kalkan

   1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
   2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **siper:**
   Gazel 41
   Mısra: **2**
   Kalkan

   1. Ġamze-i dilbere ciger döymez
   2. Siḥr oḳıdur aña siper döyme

sipihr:

1. **sipihr:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Gök, sema

   9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
   10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

sipihr-i kerem:

1. **sipihr-i keremsin:**-*sin*
   Kaside 1
   Mısra: **49**
   İzzet şeref göğü

   49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
   50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

sır:

1. **şırsa:**-*sa*
   Gazel 41
   Mısra: **7**
   Gizli olan şey

   7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı göñlümüzi
   8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

2. **sır:**
   Gazel 70
   Mısra: **10**
   Gizli olan şey

   9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
   10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

sīrāb ḳıl-:

1. **sīrāb ḳılma:**-*ma*
   Gazel 130
   Mısra: **9**
   Suya doymuş, suya kanmış

   9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
   10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

şirār-ı dūd-ı āh:

1. **şirār-ı dūd-ı āhumdan:**-*um, -dan*
   Gazel 59
   Mısra: **6**
   Gam ahının kıvılcımı

   5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
   6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm:

1. **ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm:**
   Kıt'a 9
   Mısra: **3**
   En doğru yol

   3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
   4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

sirişk:

1. **sirişkümle:**-*üm, -le*
   Gazel 132
   Mısra: **8**
   Gözyaşı

   7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana
   8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münaḳḳaş düşdi

sırr:

1. **sırrı:**-*ı*
   Gazel 1
   Mısra: **9**
   Gizli husus

   9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
   10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

2. **sırrını:**-*ın, -ı*
   Gazel 61
   Mısra: **14**
   Gizli husus

   13. ʿAmrī Mecnūn-ı ʿAmirīdür eger
   14. Varsa sırrını añlayan sözümün

sırr-ı ḥakk:

1. **sırr-ı Ḥaḳḳa:**-*a*
   Gazel 8
   Mısra: **4**
   İlahi sır

   3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
   4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

sırr-ı ʿışḳı:

1. **sırr-ı ʿışḳı:**-*ı*
   Gazel 76
   Mısra: **13**
   Aşk sırrı

   13. Kim oḳur kim diñler idi sırr-ı ʿışḳı ʿAmriyā
   14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

sitāre:

1. **Sitāreñ:**-*ñ*
   Gazel 7
   Mısra: **3**
   Yıldız

   3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
   4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

sitem taʿlīm id-:

1. **sitem taʿlīm ider:**-*er*
   Gazel 97
   Mısra: **8**
   Zulüm etmek, eziyet etmek

   7. Gözüñ ḳoltuġına girüp ḳaşuñuñ
   8. Sitem taʿlīm ider bilmez āmān da

sitem-i cevr:

1. **sitem-i cevrüñi:**-*üñ, -i*
   Gazel 30
   Mısra: **4**
   Cefa şikayeti

   3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
   4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

sitem-i gerdiş-i gerdan:

1. **sitem-i gerdiş-i gerdan:**
   Gazel 121
   Mısra: **10**
   Feleğin zulmü

   9. Nūş-ı vaṣl ister iken nīş-i firaḳ oldı naṣīb
   10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

siyāh:

1. **siyāh:**
   Kaside 2
   Mısra: **8**
   Kötü, iyi olmayan

   7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
   8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

siyehçerde:

1. **siyehçerde:**
   Gazel 19
   Mısra: **1**
   Esmer

   1. Ol siyehçerde ki āşūb-ı dil ü dīnümdür
   2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

ṣôfī:

1. **ṣôfī:**
   Gazel 2
   Mısra: **8**
   Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfî Cennetüʾl Meʾvā saña

2. **ṣôfî:**
Gazel 45
Mısra: **7**
Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfî muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

3. **ṣôfî:**
Gazel 96
Mısra: **9**
Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf

9. ʿAmrīce ṣôfî olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

4. **ṣôfîyi:**-*yi*
Gazel 106
Mısra: **13**
Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf

13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfîyi gör
14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

5. **ṣofî:**
Gazel 110
Mısra: **4**
Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf

3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden ṭurımaz ṣofî namaza

<u>sofîlıḳ:</u>

1. **ṣofîlıḳ:**
Gazel 30
Mısra: **7**
Sofi olma, mutasavvıf olma durumu

7. Ṣofîlıḳ ṣatmayalum bunda ki dil naḳdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manasṭır dirler

<u>ṣôfiyā:</u>

1. **ṣôfiyā:**
Gazel 47

Mısra: **3**
Ey sofi

3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

2. **ṣôfiyā:**
Gazel 78
Mısra: **9**
Ey sofi

9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
10. Var saña baġışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

<u>sög:</u>

1. **sögdi:**-*di*
Gazel 3
Mısra: **9**
Sövmek, kötü söz söylemek

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **sögmek:**-*mek*
Kıt'a 7
Mısra: **2**
Sövmek, kötü söz söylemek

1. Sāġarī hey ne ṭurfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı ʿādet ü ḫū

3. **söger:**-*er*
Gazel 18
Mısra: **12**
Sövmek, kötü söz söylemek

11. Ḳufl-i mercān açup laʿl ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban aġzuma söger nāzlanur

4. **sögdügince:**-*düg, -ince*
Gazel 29
Mısra: **8**
Sövmek, kötü söz söylemek

7. Destbāzī eyler iken būse añsañ dil virüp
8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür merġūb olur

5. **sögse:**-*se*
Gazel 30
Mısra: **6**
Sövmek, kötü söz söylemek

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

6. **söger:**-*er*
Gazel 34
Mısra: **8**
Sövmek, kötü söz söylemek

7. Būse añsam ʿaceb ne diye didüm
8. Ne disün aġzuña söger didiler

7. **sögerek:**-*erek*
Gazel 60
Mısra: **4**
Sövmek, kötü söz söylemek

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

8. **sögmedin:**-*me*, -*din*, -
Gazel 68
Mısra: **14**
Sövmek, kötü söz söylemek

13. ʿAmriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancaḳ sögmedin geçdi bugün maḳhūr idüm

9. **sögersin:**-*er*, -*sin*
Gazel 91
Mısra: **9**
Sövmek, kötü söz söylemek

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

10. **söger:**-*er*
Gazel 108
Mısra: **7**
Sövmek, kötü söz söylemek

7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

11. **sögse:**-*se*
Gazel 136
Mısra: **8**
Sövmek, kötü söz söylemek

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

12. **sögmege:**-*meg*, -*e*
Gazel 17
Mısra: **6**
Sövmek, kötü söz söylemek

5. Severem didügüm diler dilber
6. Aġzuma sögmege bahane arar

<u>ṣoḥbet:</u>

1. **ṣoḥbeti:**-*i*
Gazel 56
Mısra: **4**
Söyleşmek, hasbihal etmek

3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
4. Ṣoḥbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

2. **ṣoḥbet:**
Gazel 107
Mısra: **10**
Söyleşmek, hasbihal etmek

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

3. **ṣoḥbet:**
Gazel 108
Mısra: **4**
Söyleşmek, hasbihal etmek

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

4. **ṣoḥbet itsem:**-*se*, -*m*
Gazel 65
Mısra: **5**
Söyleşmek, hasbihal etmek

5. Ṣoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşiyle içdügüm ḫūn-ı cigerdür mül degül

<u>şoñ:</u>

1. **şoñı:**-*ı*
   Gazel 53
   Mısra: **6**
   Sonuç

   5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
   6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

<u>şoñ elvedāʿ:</u>

1. **şoñ elvedāʿ:**
   Gazel 47
   Mısra: **2**
   Son ayrılık

   1. Geldi ḫaṭ can virdügümde ne nizāʿ
   2. Ölmedin bir būse ṣun ṣoñ elvedāʿ

<u>şoñra:</u>

1. **şoñra:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare

   3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
   4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **şonra:**
   Gazel 89
   Mısra: **10**
   İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare

   9. Sen būse ile göñlini ʿAmrīnüñ alıgör
   10. Ben ödeyeyin olur iseñ ṣonra peşīmān

<u>şor-:</u>

1. **şorsun:**-*sun*
   Gazel 22
   Mısra: **9**
   Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

2. **ṣorma:**-*ma*
Gazel 28
Mısra: **7**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

3. **ṣorduġum:**-*duġ, -um*
Gazel 90
Mısra: **11**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu ṣeftālū diyen

4. **ṣormadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 129
Mısra: **8**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

5. **ṣordum:**-*du, -m*
Gazel 8
Mısra: **7**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

<u>ṣorusın vire:</u>

1. **ṣorusın vire:**-*e*
Gazel 107
Mısra: **9**
Sorulara cevap vermek

9. Āḫiretde ṣorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki ṣoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

söyle-:

1. **söyleyelüm:**-*ye, -lüm*
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Demek, anlatmak

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

2. **söylerin:**-*r, -in*
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Demek, anlatmak

   1. Saña söylerin diñle hey derdmend
   2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

3. **söyle:**
   Gazel 13
   Mısra: **14**
   Demek, anlatmak

   13. ʿĀşıḳam ṭatlu ṭatlu sözlerine
   14. Söyle ey ṭūṭī-i şekergüftār

4. **söylesem:**-*se, -m*
   Gazel 61
   Mısra: **8**
   Demek, anlatmak

   7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
   8. Söylesem saña göynügin özümün

5. **söyleyelüm:**-*yelüm,* -
   Gazel 79
   Mısra: **8**
   Demek, anlatmak

   7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
   8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

6. **söylenürse:**-*nür, -se*
   Gazel 96
   Mısra: **7**
   Demek, anlatmak

   7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
   8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

7. **söyle:**
   Gazel 116
   Mısra: **3**
   Demek, anlatmak

   3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḫāce-i zamān
   4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

8. **söyleme:**-*me*
   Gazel 138
   Mısra: **8**
   Demek, anlatmak

   7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
   8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

9. **söylemiş:**-*miş*
   Gazel 5
   Mısra: **10**
   Demek, anlatmak.

   9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
   10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

10. **söyle:**
    Gazel 33
    Mısra: **3**
    Demek, anlatmak

    3. Söyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
    4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

söyleş-:

1. **söyleşem:**-*em*
   Gazel 76
   Mısra: **11**
   Konuşmak

   11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
   12. Ey beni ṭopraġa ṣalup ḫāk ile yeksān iden

2. **söyleşem:**-*em*
   Gazel 105
   Mısra: **16**
   Konuşmak

15. ʿAmriyā eşʿāruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

söylet-:

1. **söylet:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Çalmak (müzik aletini)

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

2. **söylet:**
   Gazel 19
   Mısra: **11**
   Konuşturmak

   11. ʿAmrīye būse virüp raġbet ile söylet kim
   12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

söyün-:

1. **söyünse:**-*se*
   Gazel 6
   Mısra: **7**
   Sönmek, parlaklığı gitmek

   7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
   8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. **söyünmedin:**-*me, -din*
   Murabba 3
   Mısra: **3**
   Sönmek, parlaklığı gitmek

   3. Daḫi söyünmedin ʿömrüm çerāġı
   4. Seni bir göreyin andan öleyin

3. **söyünmişdür:**-*miş, -dür*
   Gazel 31
   Mısra: **4**
   Sönmek, parlaklığı gitmek

   3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
   4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

söz:

1. **sözinde:**-*in, -de*
   Kaside 1
   Mısra: **46**
   Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

   45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
   46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

2. **sözüñden:**-*ün, -den*
   Gazel 2
   Mısra: **6**
   Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

   5. Dir imişsin dilber oldur ʿāşıḳa luṭf eyleye
   6. Bu sözüñden ʿāşıḳ oldı ser be ser dünyā saña

3. **Sözüm:**-*üm*
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

   1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
   2. Ki tā irmeye her denīden şikest

4. **sözüm:**-*üm*
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

   9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
   10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

5. **sözi:**-*i*
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

   9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
   10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

6. **sözin:**-*in*
   Gazel 3
   Mısra: **7**
   Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin şımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

7. **sözlerine:**-*ler, -in, -e*
Gazel 13
Mısra: **13**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

13. ʿĀşıḳam ṭatlu ṭatlu sözlerine
14. Söyle ey ṭūṭī-i şekergüftār

8. **sözüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 46
Mısra: **2**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aṣ
2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aṣ

9. **sözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 52
Mısra: **16**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

15. Naẓar ehliyseñ eyle billāh inṣāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

10. **sözümün:**-*üm, -ün*
Gazel 61
Mısra: **14**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

13. ʿAmrī Mecnūn-ı ʿAmirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

11. **söz:**
Gazel 64
Mısra: **4**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

12. **sözi:**-*i*
Gazel 64
Mısra: **10**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

13. **sözlerüñde:**-*ler, -üñ, -de*
Gazel 70
Mısra: **10**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

9. ʿAmriyā bülbül-i ḳudsīye sebaḳ virseñ olur
10. Sözlerüñde senüñ inṣāf ki çoḳ sır gördüm

14. **söze:**-*e*
Gazel 77
Mısra: **2**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

1. Sāḳīyi aġzından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lāʿl-i nābın dürr-i meknūn isteyen

15. **sözlerüñden:**-*ler, -üñ, -den*
Gazel 80
Mısra: **7**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirigˇ
8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

16. **sözüñ:**-*üñ*
Gazel 86
Mısra: **9**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḳudse
10. ʿAmrī nʾideyin defter ü dīvān oda yansun

17. **söz:**
Gazel 95
Mısra: **10**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

18. **sözini:**-*in, -i*
Gazel 107
Mısra: **13**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

13. Muṭribā sāzuña ʿAmrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ġulġuleler ʿāleme efġānlar ile

19. **sözin:**-*in*
Gazel 47
Mısra: **5**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil

5. Gūş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

söz aç:

1. **söz açma:**-*ma*
Gazel 8
Mısra: **3**
Bahis konusu etmek, söylemek

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

söze gel-:

1. **söze gelse:**-*se*
Gazel 22
Mısra: **7**
Konuşmak, sohbet etmek

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

2. **söze gel:**
Murabba 5
Mısra: **2**
Konuşmak, sohbet etmek

1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẓar ḳıl
2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

söze getür-:

1. **söze getüren:**-*en*
Gazel 19
Mısra: **9**
Dile getirmek, konuşturmak

9. Gül degül ʿāşıḳ idüp bülbüli söze getüren
10. Medḥ-i ḥüsnüñde olan defter-i rengīnümdür

sözleri:

1. **sözleri:**
   Gazel 103
   Mısra: **10**
   Söz, kelimelerden oluşan kavram bütünlüğü, kelâm, kavl

   9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
   10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

şu:

1. **şu:**
   Kaside 1
   Mısra: **29**
   Su

   29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
   30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **şuyla:***-y, -la*
   Kaside 1
   Mısra: **65**
   Su

   65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
   66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

3. **şu:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Su

   1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
   2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

4. **şu:**
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Su

   3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
   4. Ne ṣu gibi ol her ḫas altında pest

5. **şu:**
   Gazel 20
   Mısra: **12**
   Su

11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı ṣu gül yüzüñçün āyinedār

6. **ṣudandur:**-*dan, -dur*
Gazel 35
Mısra: **9**
Su

9. Ṣudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi naẕar kıl ceẕb-i dīdār

7. **ṣuyı:**-*yı*
Gazel 38
Mısra: **2**
Su

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

8. **su:**
Gazel 112
Mısra: **6**
Su

5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

<u>ṣubḥ:</u>

1. **ṣubḥ:**
Gazel 4
Mısra: **7**
Sabah vakti, tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir

7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

2. **ṣubḥ:**
Gazel 21
Mısra: **8**
Sabah vakti, tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir

7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

3. **ṣubḥ:**
Gazel 112
Mısra: **7**
Sabah vakti, tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

<u>ṣubḥgāh:</u>

1. **ṣubḥgāh:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Sabah vakti

   9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
   10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

<u>suç:</u>

1. **Ṣuçumı:**-*um, -ı*
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   Kabahat, hata

   1. Ṣuçumı bilmezin bildür bileyin
   2. Niçe aġlayayın ben de güleyin

2. **ṣuçı:**-*ı*
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Kabahat, hata

   1. Nedür ʿāṣıklaruñ ṣuçı günāhı
   2. Göke irgürdiler feryād u āhı

3. **ṣuçum:**-*um*
   Gazel 91
   Mısra: **5**
   Kabahat, hata

   5. Be-hey begüm ḳuluñam didügüm midür ṣuçum
   6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

<u>suçla-:</u>

1. **ṣuçlama:**-*ma*
   Gazel 68
   Mısra: **3**
   Suçlu göstermek

   3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni ṣuçlama kim
   4. Bir güzel sāḳī elinden nʾeyleyem mecbur idüm

sücūd:

1. **sücūdum:**-*um*
   Gazel 75
   Mısra: **6**
   Secde

   5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
   6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

2. **sücūd eyle:**
   Kaside 2
   Mısra: **7**
   Secde etmek

   7. Sücūd eyle her ḫāke baş çekme kim
   8. Melekvār olasın felek menzilet

3. **sücūd it:**
   Gazel 7
   Mısra: **9**
   Secde etmek

   9. Sücūd it mest olup yār işiginde
   10. Yeter ʿuşşāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

sücūda var:

1. **sücūda varduġı:**-*duġ, -ı*
   Gazel 75
   Mısra: **4**
   Secde etmek

   3. Cemālüñ muṣḥafından āyet-i secde oḳur diller
   4. Anuñçündür sücūda varduġı ehl-i ṣafa ḳıblem

sūḫte pervāne:

1. **sūḫte pervāne:**
   Gazel 19
   Mısra: **5**
   Yanmış pervane II Aşığın gönlü

   5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
   6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

sükker:

1. **sükker:**
   Gazel 143
   Mısra: **2**
   Şeker II Sevgilinin dudağı

   1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
   2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

sükkerī ḥalvālar:

1. **sükkerī ḥalvālar:**-*lar*
   Gazel 108
   Mısra: **8**
   Tatlı, şekerli helva

   7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
   8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

süleymān:

1. **Süleymān:**
   Gazel 89
   Mısra: **1**
   Hz. Süleyman (as) peygamber (Hz süleymanın cinlere olan hükümdarlığı dolayısıyla cinleri yakından görmüştür)

   1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
   2. Laʿl ola lebi ḳaddi gümiş serv-i ḫırāmān

sulṭān:

1. **sulṭānum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **14**
   Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

   13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
   14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

2. **sulṭānısın:**-*ı, -sın*
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **sulṭānumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 55
Mısra: **10**
Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

4. **sulṭānıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 78
Mısra: **3**
Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

3. Mıṣr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaṣlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

5. **sulṭānı:**-*ı*
Gazel 99
Mısra: **14**
Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

13. ʿIşḳ āsitānesinde yüzin ḫāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

6. **sulṭānuma:**-*um, -a*
Gazel 102
Mısra: **10**
Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

7. **sulṭānlar:**-*lar*
Gazel 107
Mısra: **2**
Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

8. **sulṭān:**
   Gazel 110
   Mısra: **5**
   Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

5. Özi sulṭān ʿālem bendesiyken
6. Ḳul itdi ʾışḳ Mahmūdı Ayāza

9. **sulṭānum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **8**
   Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

sulṭān-ı ʿālemgīr:

1. **sulṭān-ı ʿālemgīrsin:**-*sin*
   Gazel 83
   Mısra: **10**
   Alemleri fetheden hükümdar II Sevgili

9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

sulṭān-ı ʿışḳ:

1. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
   Gazel 112
   Mısra: **3**
   Aşk sultanı II Sevgili

3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

şulu şeftālū:

1. **şulu şeftālū:**
   Gazel 90
   Mısra: **12**
   Sulu şeftali II Öpücük

11. Ṣorduġum bu bilmezem kim būse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāġ-ı maḥabbet ṣulu şeftālū diyen

şun-:

1. **şunsın:**-*sın*
   Kaside 1
   Mısra: **69**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
   70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

2. **şunar:**-*ar*
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   5. Bilürseñ saña zehr-i ḳātil ṣunar
   6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşḫand

3. **şunar:**-*ar*
   Gazel 96
   Mısra: **5**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
   6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

4. **şun:**
   Gazel 127
   Mısra: **6**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
   6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

5. **şunsa:**-*sa*
   Gazel 136
   Mısra: **7**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
   8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

6. **şundı:**-*dı*
   Gazel 142
   Mısra: **7**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   7. Bir ḳadeḥ ṣundı baña sāḳī-i ʿışḳ
   8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

7. **şunmış:**-*mış*
   Gazel 1
   Mısra: **3**
   Vermek, uzatmak, takdim etmek

   3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
   4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

sünbül:

1. **sünbülüñe:**-*üñ, -e*
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   1. Göñül bağlandı müşkīn kākülüne
   2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

2. **sünbülüne:**-*ün, -e*
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   1. Gül-i ter sünbülüne pister olmış
   2. Leb-i laʿlüñ emilmiş cevher olmış

3. **sünbül:**
   Kıt'a 10
   Mısra: **4**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
   4. Cemālüñ gülşeninde sünbül ister

4. **sünbül:**
   Gazel 22
   Mısra: **1**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   1. Ḥalḳa ḥalḳa aşılanlar ṣaç mıdur sünbül midür
   2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülfül midür

5. **sünbüllerin:**-*ler, -in*
   Gazel 23
   Mısra: **7**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
   8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḥayrān itdiler

6. **sünbülinden:**-*in, -den*
   Gazel 38
   Mısra: **10**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   9. ʿİşve ile seyr iden ol serv-i ḫoşbālāyı gör
   10. Sünbülinden diller asılmış ṣanavber kendidür

7. **sünbül:**
   Gazel 44
   Mısra: **4**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
   4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

8. **sünbüllerinden:**-*ler, -in, -den*
   Gazel 76
   Mısra: **1**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
   2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

9. **Sünbül:**
   Gazel 84
   Mısra: **3**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
   4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

10. **sünbülüñ:**-*üñ*
   Gazel 117
   Mısra: **6**
   Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

   5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
   6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

<u>ṣunʿ-ı Yezdān:</u>

1. **ṣunʿ-ı Yezdāndur:**-*dur*
   Gazel 15
   Mısra: **1**
   Cenab-ı Hakkın yaratması, yapması

1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

sür-:

1. **sür:**
   Gazel 76
   Mısra: **9**
   Sürmek, sürünmek

   9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
   10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

2. **süre gör:**
   Gazel 128
   Mısra: **7**
   Yaşayıp görmek

   7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
   8. Güzellik devri dilberlik zamānı

3. **sür:**
   Gazel 5
   Mısra: **3**
   Sürmek, sürünmek

   3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
   4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

ṣurāḥī:

1. **ṣurāḥī:**
   Gazel 104
   Mısra: **3**
   İçine şarap konan uzun boyunlu kap II Aşığın gözleri

   3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
   4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

ṣūret:

1. **ṣūretinde:**-*in, -de*
   Gazel 40
   Mısra: **14**
   Görünüş

   13. Sen ḥaḳāret göziyle baḳma bize
   14. Biz gedā ṣūretinde maḫdūmuz

2. **ṣūretüñ:**-*üñ*
   Gazel 70
   Mısra: **1**
   Görünüş

   1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
   2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

<u>ṣuret it-:</u>

1. **ṣuret iderler:**-*er, -ler*
   Gazel 36
   Mısra: **7**
   Adet haline getirmek

   7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
   8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

<u>ṣūrete gir-:</u>

1. **Ṣūrete girmiş:**-*miş*
   Gazel 83
   Mısra: **3**
   ... Şekline girmek, kılığına bürünmek

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

<u>surḫ:</u>

1. **surḫ:**
   Gazel 98
   Mısra: **2**
   Kırmızı II Sevgilinin dudağının rengi

   1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
   2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

<u>sürme çek-:</u>

1. **sürme çeker:**-*er*
   Gazel 18
   Mısra: **6**
   Sürme sürünmek

   5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
   6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

sürmelü göz:

1. **sürmelü gözler:**-*ler*
   Gazel 92
   Mısra: **5**
   Sürme çekilmiş göz

   5. Sürmelü gözler ile müşk içre
   6. Aġnamış āhū-yı Ḫıṭāsın sen

sürūr:

1. **sürūr:**
   Gazel 72
   Mısra: **11**
   Sevinç, mutluluk

   11. Sürūr ancaḳ gül-i sūrīye ḳarşu
   12. Fiġānın bülbülün mātem ṣanurdum

2. **sürūr:**
   Gazel 136
   Mısra: **11**
   Sevinç, mutluluk

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

sürūr u ẕevḳ:

1. **sürūr u ẕevḳ:**
   Kaside 1
   Mısra: **89**
   Sevinç ve mutluluk

   89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
   90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī ẓıll-ı Ḫudā

suṣa-:

1. **ṣuṣadun:**-*dun*
   Gazel 38
   Mısra: **5**
   Çok istek ve arzu duymak

   5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
   6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

2. **şuşadı:**-*dı*
   Gazel 122
   Mısra: **12**
   Çok istek ve arzu duymak

   11. Seveni öldürürseñ uşda ʿAmrī
   12. Şuşadı ḳanına cān atdı gitdi

<u>suṭurlāb ḳadeḥ:</u>

1. **suṭurlāb-ı ḳadeḥ:**
   Gazel 51
   Mısra: **7**
   Kadeh suturlabı (Kadeh burada şarabı temsil eder. Şarabın özelliği ise sarhoş edici olmasıdır. Sarhoşluk aşkın da bir alametidir. Aşkta yol bulma aracı olarak, aşkı bulma aracı olarak şarap gösterilir)

   7. ʿĀşıḳ iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
   8. Gör nice rifʿatdedür ḫūrşīd-i ʿālemtāb-ı ʿışḳ

<u>şuvar-:</u>

1. **şuvarmasa:**-*ma, -sa*
   Gazel 130
   Mısra: **5**
   Su vermek, sulamak

   5. Şuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
   6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

<u>şuver:</u>

1. **şuverden:**-*den*
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Suretler

   5. Şuverden ne peydā ola bende kim
   6. Göñül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

<u>sūz:</u>

1. **sūz:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Yanma, ıztırap, acı

   1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
   2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḫurūş eyyāmıdur

2. **sūz:**
   Gazel 2
   Mısra: **9**
   Yanma, ıztırap, acı

   9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
   10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

3. **sūz:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Yanma, ıztırap, acı

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

sūz vir-:

1. **sūz viren:**-*en*
   Gazel 65
   Mısra: **2**
   Yakıp ıstırap veren II Sevgili

   1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
   2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

sūzān:

1. **sūzān:**
   Gazel 15
   Mısra: **9**
   Yakıcı, yakan

   9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
   10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

sūz-ı derūn:

1. **sūz-ı derūnın:**-*ın*
   Gazel 48
   Mısra: **2**
   Gönül acısı

   1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
   2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

2. **sūz-ı derūnı:**-*ı*
   Gazel 49

Mısra: **8**
Gönül acısı

7. Çāk oldı sīne ḫāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīġ

sūz-ı dil:

1. **sūz-ı dilümden:**-*üm, -den*
Gazel 11
Mısra: **6**
Gönül acısı

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

sūz-ı firāḳ:

1. **sūz-ı firāḳuñ:**-*uñ*
Gazel 86
Mısra: **5**
Ayrılık ateşi, ayrılık acısı

5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

sūz-ı sīne:

1. **sūz-ı sīnemden:**-*m, -den*
Murabba 5
Mısra: **3**
Gönül acısı, gönül yanışı

3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

2.23. Ş

<u>şād:</u>

1. **şād:**
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Sevinçli, memnun, mesrur

   5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
   6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

2. **şād:**
   Gazel 10
   Mısra: **2**
   Sevinçli, memnun, mesrur

   1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
   2. Ki itmez bu dil-i ġamgīnümi şād

<u>şād it-:</u>

1. **şād ider:**-*er*
   Gazel 20
   Mısra: **6**
   Mutlu etmek

   5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar göñlin
   6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

<u>şādān it-:</u>

1. **şādān ide:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **87**
   Mutlu etmek

   87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
   88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

<u>şādī:</u>

1. **şādīden:**-*den*
   Gazel 103
   Mısra: **3**
   Sevinç ve mutluluk

   3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
   4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

şādlık:

1. **şādlıḳ:**
   Gazel 106
   Mısra: **6**
   Mutluluk

   5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
   6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

şādmān:

1. **şādmān:**
   Gazel 136
   Mısra: **14**
   Memnun, mesrur, sevinçli

   13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
   14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

şādmān eyle-:

1. **şādmān eyle:**
   Gazel 95
   Mısra: **16**
   Mutlu etmek

   15. Sevelüm serv-i lāleruḫsārı
   16. Bāġ-ı ḥüsn içre şādmān eyle

şafaḳ:

1. **şafaḳ:**
   Gazel 21
   Mısra: **5**
   Güneş gurup ettikten sonra ufukta kalan kızıl aydınlık, alaca karanlık II Aşığın kanlı gözyaşlarının rengi

   5. Āsumān-ı dergehüñde ḫūn-ı ʿāşıḳdur şafaḳ
   6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

2. **şafaḳ:**
   Gazel 103
   Mısra: **7**
   Güneş battıktan sonra ufukta kalan kızıllık II Sevgilinin dudağı

   7. Gūyā ki şafaḳ içre görinür meh-i nevdür
   8. ʿAksi lebüñüñ dīde-i ḫūn-bār arasında

şāh:

1. **şāh:**
   Gazel 39
   Mısra: **5**
   Padişah, hükümdar

   5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
   6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

2. **şahı:**-*ı*
   Gazel 81
   Mısra: **5**
   Padişah, hükümdar II Sevgili

   5. Bendede ṭāḳat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
   6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

3. **şāh:**
   Gazel 118
   Mısra: **4**
   Padişah, hükümdar

   3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
   4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

şāhāne:

1. **şāhāne:**
   Gazel 62
   Mısra: **1**
   Şahlara yakışacak şekilde olan, şahlara lâyık mükemmellikte

   1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
   2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

şāh-ı cihānum:

1. **şāh-ı cihānumdur:**-*um*, -*dur*
   Gazel 81
   Mısra: **6**
   Padişah, hükümdar II Sevgili

   5. Bendede ṭāḳat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
   6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

şāh-ı encüm:

1. **şāh-ı encüm:**
   Gazel 13
   Mısra: **5**
   Yıldızlar şahı

   5. Şāh-ı encüm silāḥdāruñdur
   6. Götürür elde tīġ-i āteşbār

şāḫ-ı gül:

1. **şāḫ-ı gül:**
   Gazel 2
   Mısra: **2**
   Güllerin şahı II Sevgili

   1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
   2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

şāh-ı luṭf:

1. **şāḫ-ı luṭf:**
   Gazel 49
   Mısra: **5**
   Lütuf padişahı

   5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
   6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

şāhı meclis:

1. **şāhı meclis:**
   Gazel 43
   Mısra: **1**
   Meclisin şahı

   1. Çemende ḳurdı çün gül şāhı meclis
   2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

şāh-ı ʿömr:

1. **şāḫ-ı ʿömrümde:***-üm, -de*
   Gazel 141
   Mısra: **12**
   Ömür dalı

   11. Esdürüp bād-ı āhumı ḳomaduñ
   12. Şāḫ-ı ʿömrümde bār hey seni mi

şāhid:

1. **şāhid:**
   Gazel 43
   Mısra: **9**
   Güzel, dilber, sevgili

   9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
   10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

şāhīn:

1. **şāhīnler:**-*ler*
   Kıt'a 2
   Mısra: **4**
   Şahin kuşu (bakışları sert ve keskin olan)

   3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
   4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

şāhīnvār:

1. **şāhīnvār:**
   Gazel 13
   Mısra: **12**
   Şahin gibi II Sevgilinin perçemi (aşıkları avlayan)

   11. Dil kebūterlerin şikār eyler
   12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

şan:

1. **şan:**
   Gazel 62
   Mısra: **6**
   Azamet, büyüklük, ululuk

   5. Göñlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
   6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

şarāb:

1. **şarābı:**-*ı*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Şarap II Kanlı gözyaşı

1. Göyündi odlara baġrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

2. **şarāb:**
Gazel 43
Mısra: **9**
Şarap

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

<u>şarāb-ı ġurūr:</u>

1. **şarāb-ı ġurūrı:**-*ı*
Kaside 2
Mısra: **10**
Kibir şarabı

9. Melāmet iderler ṣaḳın ʿākıbet
10. Şarāb-ı ġurūrı içüp olma mest

<u>şarāb-ı luṭf:</u>

1. **şarāb-ı luṭf:**
Gazel 50
Mısra: **10**
Lütuf şarabı II Sevgilinin dudağından öpme

9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

<u>şarāb-ı nāz:</u>

1. **şarāb-ı nāz:**
Gazel 117
Mısra: **7**
Naz, işve şarabı

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

<u>şarāb-ı ʿunnābı:</u>

1. **şarāb-ı ʿunnābı:**-*ı*
Gazel 127
Mısra: **6**
Saf, katıksız şarap

5. Ḫafaḳān oldum intiẓār ile gel
6. Ṣun lebüñden şarāb-ı ʿunnābı

<u>şaʿşaʿa:</u>

1. **şaʿşaʿa:**
   Kaside 1
   Mısra: **76**
   Parlaklık, gösteriş

   75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
   76. Güneş devāt u ḳalem olsa şaʿşaʿa añа

<u>şebnem:</u>

1. **şebnem:**
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Çiğ, rutubet

   1. Göñül baġlandı müşkīn kākülüne
   2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

<u>şebrev-i dil:</u>

1. **şebrev-i dil:**
   Gazel 46
   Mısra: **7**
   Karanlıkta yürüyen gönül

   7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
   8. Aṣmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

<u>şefḳat:</u>

1. **şefḳat:**
   Gazel 25
   Mısra: **2**
   Acımak, merhamet etmek

   1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
   2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

2. **şefḳatüñ:**-*üñ*
   Gazel 120
   Mısra: **13**
   Acımak, merhamet etmek

13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

<u>şefḳat eyle-:</u>

1. **şefḳat eyle:**
   Gazel 69
   Mısra: **9**
   Acımak, merhamet etmek

   9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
   10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

<u>şefḳat id:</u>

1. **şefḳat idüp:**-*üp*
   Gazel 99
   Mısra: **4**
   Acımak, merhamet etmek

   3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur bana
   4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

<u>şefḳat it-:</u>

1. **şefḳat it:**
   Gazel 54
   Mısra: **9**
   Acımak, merhamet etmek

   9. ʿAmrīye şefḳat it ki bīçāre
   10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancaḳ

<u>şehnāz:</u>

1. **şehnāza:**-*a*
   Gazel 42
   Mısra: **8**
   Mûsikîmizin en eski birleşik makamlarından biri II Sevgili

   7. Çıḳar āheng-i ahum perdelerden
   8. Ḳaçan kim ḳıla ol şeh nāza āġāz

<u>şehā:</u>

1. **şehā:**
   Gazel 16
   Mısra: **1**
   Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **şehā:**
Gazel 39
Mısra: **9**
Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

3. **şehā:**
Gazel 46
Mısra: **7**
Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

4. **şehā:**
Gazel 62
Mısra: **5**
Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

5. Göñlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṭāna beñlerüñ

5. **şehā:**
Gazel 109
Mısra: **2**
Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

6. **şehā:**
Gazel 138
Mısra: **5**
Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

<u>şehbāz:</u>

1. **şehbāzı:**-*ı*
Gazel 4
Mısra: **9**
Beyaz ve iri doğan kuşu II Sevgilinin aşıkları avladığı perçemi

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

2. **şehbāzı:**-*ı*
Gazel 143
Mısra: **7**
İri ve beyaz bir doğan cinsi II Sevgilinin aşıkları avladığı gözleri, bakışı

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

<u>şehd ü şeker:</u>

1. **şehd ü şeker:**
Kaside 1
Mısra: **43**
Bal ve şeker

43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

<u>şehd-i lebin:</u>

1. **şehd-i lebin:**-*in*
Gazel 126
Mısra: **8**
Dudak balı

7. Ḫastalıġı yanşaġ imiş göñlümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

<u>şehīd:</u>

1. **şehīd:**
Gazel 65
Mısra: **3**
Aşk yolunda ölen kişi

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

<u>şehīd-i mażlūm:</u>

1. **şehīd-i mażlūmuz:**-*uz*
Gazel 40
Mısra: **4**
Haksızlığa uğramış, zulüm görmüş şehit II Aşık

3. Güzelüm sevdügüm günāh olmaz
4. Öldürürseñ şehīd-i maẓlūmuz

şehler ḳapusı:

1. **şehler ḳapusın:**-*n*
   Gazel 118
   Mısra: **3**
   Şeyhlerin yolu, onların yanı

   3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
   4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

şehper:

1. **şehper:**
   Gazel 13
   Mısra: **12**
   Kuşun kanadındaki en uzun tüyü II Sevgilinin perçemi

   11. Dil kebūterlerin şikār eyler
   12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

şehr:

1. **şehr:**
   Müfret 6
   Mısra: **1**
   Şehir

   1. İşitdüm şehr içinde ey perīrū
   2. Geyik dirler babaña sana āhū

2. **şehre:**-*e*
   Gazel 77
   Mısra: **13**
   Kent, şehir

   13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
   14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

3. **şehri:**-*i*
   Gazel 115
   Mısra: **3**
   Kent, şehir

   3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
   4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

4. **şehr:**
   Gazel 115
   Mısra: **8**
   Kent, şehir

   7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
   8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl:

1. **şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl:**
   Kaside 1
   Mısra: **31**
   Güzellik yiğidi, güzelliğin öncüsü

   31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
   32. Gözüm yaşı gibi ḳaldum ayaḳda bī ser ü pā

şehsüvār-ı meydān:

1. **şehsüvār-ı meydānı:**-*ı*
   Gazel 60
   Mısra: **7**
   Meydanın yiğidi

   7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
   8. Ayaḳda ḳaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

sehv ile:

1. **sehv ile:**
   Gazel 103
   Mısra: **4**
   Unutarak, yanlışlıkla

   3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
   4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

şeker:

1. **şeker:**
   Gazel 32
   Mısra: **4**
   Şeker

   3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
   4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

şeker ḳıl-:

1. **şeker ḳıl:**
   Murabba 5
   Mısra: **2**
   Tatlandırmak, şeker gibi yapmak

   1. Gözüñ aç ḥāl-i ʿuşşāḳa naẓar ḳıl
   2. Söze gel meclisüñ naḳlin şeker ḳıl

şeker sözlü:

1. **şeker sözlüye:**-*ye*
   Kıt'a 11
   Mısra: **2**
   Tatlı sözlü, hoş konuşan II Güzel, dilber, sevgili

   1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
   2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

şekerīce:

1. **şekerīce:**
   Müfret 7
   Mısra: **1**
   Tatlı, şekerli

   1. Ḥalvā diledüm laʿl lebinden şekerīce
   2. Didi hele aġzuñı s..em mā ḥażarīce

şeker leb:

1. **şeker leb:**
   Gazel 138
   Mısra: **9**
   Tatlı dudaklı

   9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ʿAmrīye
   10. Zehr-i ġamdur yidügi her demde ḥalvālar gibi

şekker:

1. **şekker:**
   Gazel 38
   Mısra: **2**
   Şeker, tatlı

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

şekkerḫā:

1. **şekkerḫā:**
   Gazel 3
   Mısra: **8**
   Şeker çiğneyen, tatlı sözlü II Sevgili

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin ṣımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

şekkerīn:

1. **şekkerīn:**
   Gazel 71
   Mısra: **11**
   Şeker gibi, tatlı

   11. Şekkerīn būseyle besle ʿAmrīyi
   12. Ṭuṭī-i şīrīnsuḫandür sevdügüm

şekkerīn ḫaber:

1. **şekkerīn ḫaber:**
   Gazel 34
   Mısra: **1**
   Tatlı, hoş haber

   1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
   2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

şemʿ:

1. **şemʿden:**-*den*
   Kaside 1
   Mısra: **63**
   Mum, çerağ, ışık

   63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
   64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

3. **şemʿine:**-*in, -e*
   Gazel 38
   Mısra: **7**
   Parlaklık

   7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
   8. Gönlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

4. **şemʿ:**
Gazel 48
Mısra: **1**
Mum, ışık

1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

5. **şemʿ:**
Gazel 48
Mısra: **2**
Mum, ışık

1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

6. **şemʿ:**
Gazel 48
Mısra: **4**
Mum, ışık

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

7. **şemʿ:**
Gazel 48
Mısra: **6**
Mum, ışık

5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın nisār şemʿ

8. **şemʿ:**
Gazel 48
Mısra: **8**
Mum, ışık

7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

9. **şemʿ:**
Gazel 48
Mısra: **10**
Parlak

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

10. **şemʿ:**
    Gazel 57
    Mısra: **4**
    Mum, ışık

    3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdüñ dirīġ
    4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

11. **şemʿ:**
    Gazel 61
    Mısra: **7**
    Mum, ışık

    7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
    8. Söylesem saña göynügin özümün

<u>şemʿ-i baht:</u>

1. **şemʿ-i baḫtum:**-*um*
    Gazel 31
    Mısra: **4**
    Baht ışığı

    3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
    4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

<u>şemʿ-i bezm:</u>

1. **şemʿ-i bezmin:**-*in*
    Gazel 19
    Mısra: **5**
    Muhabbet meclisinin ışığı

    5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
    6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

<u>şemʿ-i cigersūz:</u>

1. **şemʿ-i cigersūzuñ:**-*uñ*
    Gazel 11
    Mısra: **5**
    Gönül yakan mum II Sevgili

    5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
    6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

şemʿ-i kāfūrī:

1. **şemʿ-i kāfūrī:**
   Gazel 78
   Mısra: **5**
   Kâfurdan yapılan beyaz mum II Sevgilinin boynu

   5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
   6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

2. **şemʿ-i kāfūrī:**
   Gazel 108
   Mısra: **6**
   Kâfurdan yapılan beyaz mum II Sevgilinin boynu

   5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
   6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

şemʿ-i murād:

1. **şemʿ-i murād:**
   Gazel 7
   Mısra: **6**
   Murad ışığı, talih, baht

   5. Bu ḫasta ölmedin hecrüñ şebinde
   6. Gel ey şemʿ-i murād eyle ʿıyādet

şemʿ-i ruḫ:

1. **şemʿ-i ruḫuñda:**-*uñ, -da*
   Gazel 62
   Mısra: **10**
   Yanağın parlaklığı

   9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
   10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

şemʿ-i sebistān:

1. **şemʿ-i sebistānum:**-*um*
   Gazel 4
   Mısra: **6**
   Gece mumu II Sevgilinin geceyi aydınlatan güzelliği

   5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
   6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

2. **şemʿ-i şebistānsuz:**-*suz*
   Gazel 56
   Mısra: **4**
   Gece mumu II Sevgilinin geceyi aydınlatan güzelliği

   3. Rūşen eylerken cemālüñ her gice cān bezmini
   4. Soḫbeti bozduñ bizi şemʿ-i şebistānsuz ḳoduñ

3. **şemʿ-i şebistān:**
   Gazel 86
   Mısra: **4**
   Gece mumu II Sevgilinin geceyi aydınlatan güzelliği

   3. Beñzetdı çerāġ-ı ruḫuña kendüzin ey dôst
   4. Yā Rab göreyin şemʿ-i şebistān oda yansun

<u>şemʿ-i serkeş:</u>

1. **şemʿ-i serkeş:**
   Gazel 96
   Mısra: **4**
   İnatçı ateş böceği

   3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
   4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

2. **şemʿ-i serkeşdür:**-*dür*
   Gazel 105
   Mısra: **13**
   İnatçı ateş böceği

   13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
   14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

<u>şemme:</u>

1. **şemmesinden:**-*sin, -den*
   Gazel 29
   Mısra: **3**
   Çok az miktar, zerre miktârı

   3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
   4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

<u>şems:</u>

1. **şemse:**-*e*
   Gazel 40

Mısra: **5**
Güneş

5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

şemʿvār:

1. **şemʿvār:**
Kaside 2
Mısra: **3**
Mum gibi

3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

şemʿveş:

1. **şemʿveş:**
Gazel 15
Mısra: **9**
Ateş böceği gibi

9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

şehper aç-:

1. **şehper açsa:**-*sa*
Gazel 13
Mısra: **12**
Yana doğru sarkıtmak

11. Dil kebūterlerin şikār eyler
12. Perçemüñ şehper açsa şāhi̱nvār

2. **şehper açsa:**-*sa*
Kıta 1
Mısra: **1**
Sevgilinin zülfü

1. Ḳayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

şerḥ:

1. **şerḥ:**
   Gazel 8
   Mısra: **9**
   Açıklamak, etraflıca anlatmak

   9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
   10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

şerm:

1. **şermden:**-*den*
   Gazel 48
   Mısra: **4**
   Utanmak

   3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
   4. Ol şermden erir geçer ey gülʿiẕār şem

şerm id-:

1. **şerm ide:**-*ma*
   Gazel 41
   Mısra: **9**
   Yumuşatmak

   9. Ṣanma şerm ide baḳmaya ʿAmrī
   10. Pertev-i ḥüsnüñe naẓar döymez

şerm it-:

1. **şerm it:**
   Kıt'a 3
   Mısra: **1**
   Utanmak

   1. Dimiş aġyar şerm it andan kim
   2. Seni ʿAmrī diyen sever diyeler

şeşder-i fenā:

1. **şeşder-i fenāda:**-*da*
   Gazel 12
   Mısra: **10**
   Dünya

   9. Aġardı dīdeleri kaʿbeteyni ʿAmrīnüñ
   10. Fiġān ki bulımadı şeşder-i fenāda güşād

şevḳ:

1. **şevḳ:**
   Kaside 1
   Mısra: **9**
   Sevinç, neşe, keyif

   9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
   10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

2. **şevḳ:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Sevinç, neşe, keyif

   3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **şevḳ:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Sevinç, neşe, keyif

   3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **şevḳ:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Sevinç, neşe, keyif

   3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. **şevḳ:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Sevinç, neşe, keyif

   3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

6. **şevḳ:**
   Murabba 1
   Mısra: **4**
   Sevinç, neşe, keyif

   3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

7. **şevḳına:**-*ı, -na*
Kıt'a 2
Mısra: **6**
Sevinç, neşe, keyif

5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

8. **şevḳ:**
Gazel 22
Mısra: **7**
Sevinç, neşe, keyif

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behişte gül midür bülbül midür

9. **şevḳ:**
Gazel 23
Mısra: **6**
Sevinç, neşe, keyif

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ġoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

10. **şevḳıyle:**-*ıy, -le*
Gazel 27
Mısra: **1**
Sevinç, neşe, keyif

1. Ḳaddi şevḳıyle raḳs urur ʿarʿar
2. Ḳarşusında çınār el ḳarṣar

11. **şevḳ:**
Gazel 85
Mısra: **5**
Sevinç, neşe, keyif

5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

12. **şevḳuñ:**-*uñ*
Gazel 130
Mısra: **11**
Sevinç, neşe, keyif

11. Terāne ırladup ʿuşşāḳa şevḳuñ
12. Çaġırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

şevket:

1. **şevkete:**-*e*
   Kaside 1
   Mısra: **72**
   Büyüklük, ululuk, heybet, haşmet

   71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and içer her dem
   72. Ki sence şevkete lāyıḳ getürmemiş dünyā

şeydā:

1. **şeydā:**
   Gazel 14
   Mısra: **8**
   Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

   7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
   8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. **şeydāyı:**-*yı*
   Kıt'a 17
   Mısra: **3**
   Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

   3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
   4. Bīvefālar zülfine dil bağlaram

3. **şeydāya:**-*ya*
   Gazel 101
   Mısra: **4**
   Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

   3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
   4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

4. **şeydālığı:**-*lıġ, -ı*
   Gazel 132
   Mısra: **9**
   Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

   9. Yine ʿāşıḳlığı şeydālığı var ʿAmrīnüñ
   10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

5. **şeydālar:**-*lar*
   Gazel 138
   Mısra: **8**
   Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḳo bulduġuñ söyleme şeydālar gibi

şeydā düş-:

1. **şeydā düşüp:**-*üp*
   Gazel 29
   Mısra: **3**
   Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane olmak

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsni lemʿasından ancalar mecẕūb olur

şikār eyle-:

1. **şikār eyler:**-*r*
   Gazel 13
   Mısra: **11**
   Avlanmak

11. Dil kebūterlerin şikār eyler
12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

şikāra getür-:

1. **şikāra getürüp:**-*a-üp*
   Kıt'a 6
   Mısra: **4**
   Av yapmak, av haline getirmek

3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

şikāyet:

1. **şikāyet:**
   Gazel 120
   Mısra: **12**
   Bir kimseden veya bir şeyden hoşnut olmadığını söylemek

11. Ḳādī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳ
12. Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

şikest:

1. **şikest:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Kötülük, incinme

1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

şikeste:

1. **şikeste:**
   Gazel 53
   Mısra: **7**
   Kırık

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Gönlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

şikeste dil:

1. **şikeste dilde:**-*de*
   Gazel 42
   Mısra: **5**
   Kırık gönül, üzgün gönül

   5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
   6. Ṣınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

2. **şikeste dilleri:**-*ler, -i*
   Gazel 98
   Mısra: **4**
   Kırık gönül, üzgün gönül

   3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
   4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

şikeste şīşe:

1. **şikeste şīşede:**-*de*
   Gazel 6
   Mısra: **10**
   Kırık şişe

   9. Peykān-ı dost dilde ḳarār eylemez geçer
   10. ʿAmrī şikeste şīşede hīç eglenür mi āb

şimden girü:

1. **şimden girü:**
   Gazel 6
   Mısra: **8**
   Bundan sonra

7. Ḳandīller söyünse ne ġam geldi ise ʿīd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. **şimden girü:**
Gazel 44
Mısra: **7**
Bundan sonra

7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

3. **şimden girü:**
Gazel 50
Mısra: **4**
Bundan sonra

3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

4. **şimden girü:**
Gazel 93
Mısra: **1**
Bundan sonra

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

5. **şimden girü:**
Gazel 93
Mısra: **2**
Bundan sonra

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

6. **şimden girü:**
Gazel 93
Mısra: **4**
Bundan sonra

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Aġlaya ben ḫastaya bay u gedā şimden girü

7. **şimden girü:**
Gazel 93
Mısra: **6**
Bundan sonra

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

8. **şimden girü:**
Gazel 93
Mısra: **8**
Bundan sonra

7. Ey ḫalīlüm Nūḥ Ṭufānın ḳopardı gözlerüm
8. Ḳıṣṣa çoḳdur diñle benden mācerā simden girü

9. **şimden girü:**
Gazel 93
Mısra: **10**
Bundan sonra

9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḫayrān ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

10. **şimden girü:**
Gazel 94
Mısra: **1**
Bundan sonra

1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

11. **şimden girü:**
Gazel 94
Mısra: **2**
Bundan sonra

1. Eyledüm pīrāhen-i ṣabrı ḳaba şimden girü
2. Baş açuḳ dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

12. **şimden girü:**
Gazel 94
Mısra: **4**
Bundan sonra

3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

13. **şimden girü:**
Gazel 94
Mısra: **6**
Bundan sonra

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün ḥüsn iline pādişā şimden girü

14. **şimden girü:**
Gazel 94
Mısra: **8**
Bundan sonra

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

15. **şimden girü:**
Gazel 94
Mısra: **10**
Bundan sonra

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

<u>şimdi:</u>

1. **şimdilik:**-*lik*
Kıt'a 3
Mısra: **3**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

3. Şimdilik kim sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

2. **şimdi:**
Gazel 24
Mısra: **10**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

9. Ḳanı ʿAmrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

3. **şimdi:**
Gazel 49
Mısra: **6**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

4. **şimdi:**
Gazel 91
Mısra: **9**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

5. **şimdi:**
Gazel 119
Mısra: **1**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

6. **şimdiki:**
Murabba 2
Mısra: **2**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

1. Ḳoyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḫılʿat biçelüm

<u>şimşād:</u>

1. **şimşād:**
Gazel 12
Mısra: **2**
Şimşir ağacı II Sevgilinin boyu

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

2. **şimşād:**
Gazel 12
Mısra: **8**
Şimşir ağacı II Sevgilinin boyu

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

<u>şiʿr:</u>

1. **şiʿr:**
Gazel 8
Mısra: **10**
Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve ahenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser

9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

2. **şiʿrüñ:**-*üñ*
   Gazel 108
   Mısra: **10**
   Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve ahenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser

9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

<u>şīrīn:</u>

1. **şīrīn:**
   Gazel 1
   Mısra: **1**
   Tatlı

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

2. **şīrīnligin:**-*lig, -in*
   Gazel 1
   Mısra: **13**
   Tatlılık

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

3. **şīrīn:**
   Gazel 5
   Mısra: **10**
   Tatlı

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

4. **şīrīn:**
   Gazel 83
   Mısra: **2**
   Tatlı

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

5. **şīrīn:**
   Gazel 89
   Mısra: **6**
   Tatlı

5. Ölsün dir iseñ ʿāşıḳ-ı dilḫaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

6. **şīrīnlük:**-*lük*
Gazel 108
Mısra: **9**
Tatlı

9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

<u>şīrīn suḫan:</u>

1. **şīrīn suḫan:**
Gazel 26
Mısra: **9**
Tatlı sözlü

9. Ṭūṭī gibi şīrīn-suḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

<u>şīşe:</u>

1. **şīşe:**
Gazel 42
Mısra: **6**
İçine su ve her türlü sıvı madde konan, camdan yapılmış kap II Aşığın gönlü

5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
6. Ṣınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

2. **şīşe:**
Gazel 53
Mısra: **7**
İçine su ve her türlü sıvı madde konan, camdan yapılmış kap II Aşığın gönlü

7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
8. Göñlüm ṣınıḳluġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

<u>şīşe-i rengīn:</u>

1. **şīşe-i rengīn:**
Gazel 37
Mısra: **2**
Renkli kadeh II Aşığın kan ağmaktan kızarmış gözü

1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

<u>şīve:</u>

1. **şīve:**
   Gazel 11
   Mısra: **8**
   Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

2. **şiveñi:**-*ñi*
   Gazel 30
   Mısra: **4**
   Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

   3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
   4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

3. **şīve:**
   Gazel 42
   Mısra: **2**
   Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

   1. Ḳanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
   2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

4. **şīvesi:**-*si*
   Gazel 50
   Mısra: **8**
   Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

   7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
   8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

5. **şīve:**
   Gazel 122
   Mısra: **8**
   Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

   7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
   8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

6. **şīveyle:**-*y, -le*
   Gazel 15
   Mısra: **6**
   Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

<u>şīve ḳıl-:</u>

1. **şīve ḳılıcı:**
   Murabba 3
   Mısra: **1**
   İşveli, nazlı II Sevgili

   1. Gel ey biñ nāz ile şīve ḳılıcı
   2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

<u>şīve vü nāza:</u>

1. **şīve vü nāza:**-*a*
   Gazel 120
   Mısra: **1**
   Naz ve işve

   1. Şīve vü nāza ġayet olmaz mı
   2. Bu ʿitāba nihāyet olmaz mı

2. **şīve vü nāza:**
   Gazel 120
   Mısra: **14**
   Naz ve işve

   13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
   14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

<u>şīve yüki:</u>

1. **şīve yüki:**
   Gazel 18
   Mısra: **1**
   Naz, işve dolu II Sevgili

   1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
   2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

<u>şivekār:</u>

1. **şivekār:**
   Gazel 141
   Mısra: **8**
   İşveli, cilveli II Sevgili

7. Gönlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

şol:

1. **şol:**
   Gazel 22
   Mısra: **4**
   Şu, o

   3. Deng ü sergerdān olup ayaḳlara ṣalan beni
   4. Bu ḳara baḫtum mıdur şol ʿanberīn kākül midür

2. **şol:**
   Gazel 22
   Mısra: **6**
   Şu, o

   5. Pürṣafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
   6. Bāde-i ṣāfī midür sol nergis-i şengül midür

3. **şol:**
   Gazel 46
   Mısra: **4**
   Şu, o

   3. Can metāʿın aldugına ola kim ikrār ide
   4. Aṣılacak ugrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aṣ

4. **şol:**
   Gazel 53
   Mısra: **1**
   Şu, o

   1. Şol ḳarşudan görinen āfet ḳıyāmet ancaḳ
   2. Biñ nāz ile ṣalınan ol servḳāmet ancaḳ

5. **şol:**
   Gazel 90
   Mısra: **1**
   Şu, o

   1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
   2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

6. **şol:**
   Gazel 101
   Mısra: **2**
   Şu, o

1. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

7. **şol:**
Gazel 101
Mısra: **4**
Şu, o

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

8. **şol:**
Gazel 122
Mısra: **3**
Şu, o

3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
4. Ezelden ʿışḳ cãmın ṭatdı gitdi

9. **şol:**
Gazel 122
Mısra: **9**
Şu, o

9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Ḳapuña gözyaşın aḳıtdı gitdi

10. **şol:**
Gazel 143
Mısra: **8**
Şu, o

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın ṣayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

su:

1. **şu:**
Kıt'a 7
Mısra: **4**
Şu, işaret zamiri

3. Bir siñek aġzı yarını yirken
4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

2. **şu:**
Gazel 46
Mısra: **8**
Şu, işaret sıfatı

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aṣ

şūh:

1. **şūḫ:**
   Gazel 14
   Mısra: **8**
   İşveli, cilveli dilber/güzel

   7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
   8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. **şūḫ:**
   Gazel 64
   Mısra: **10**
   İşveli, cilveli dilber/güzel

   9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
   10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

3. **şūḫ:**
   Gazel 114
   Mısra: **7**
   İşveli, cilveli dilber/güzel II Sevgili

   7. Öldürürse gözüñ ey şūḫ beni
   8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

şūḫ-ı dilfirīb:

1. **şūḫ-ı dilfirīb:**
   Gazel 54
   Mısra: **1**
   Gönül aldatan işveli güzel II Sevgili

   1. Gelen ol şūḫ-ı dilfirīb ancaḳ
   2. Gözlerin sevdügüm ḥabīb ancaḳ

şükr:

1. **şükr:**
   Gazel 54
   Mısra: **8**
   Bir nîmet karşısında minnettarlığı ifâde etmek için kullanılır

   7. Degme göñle müyesser olmaz ʿışḳ
   8. Şükr kim bu da bir naṣīb ancaḳ

2. **şükr:**
Gazel 106
Mısra: **18**
Bir nîmet karşısında minnettarlığı ifâde etmek için kullanılır

17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
18. Şükr kim manẓūr olan fażl u kemāl oldı yine

şükrīyi:

1. **şükrīyi:**
Gazel 34
Mısra: **2**
Şükrü

1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

şükūfe:

1. **şükūfelerle:**-*ler, -le*
Kaside 1
Mısra: **6**
Çiçek II Tabiî veya belli bir üslûba göre yapılan çiçek motiflerine dayalı süsleme tarzı

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

şūr:

1. **şūr:**
Gazel 9
Mısra: **6**
Şamata, tantana

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

şūrīde:

1. **şūrīde:**
Gazel 35
Mısra: **1**
Perişan

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

2. **şūrīde:**
   Gazel 52
   Mısra: **13**
   Perişan

   13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
   14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

3. **şūrīde:**
   Gazel 136
   Mısra: **3**
   Perişan

   3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
   4. Pīşüm hemīşe ʿayş idi bir ḫoş zamān idi

<u>şūrīde ol-:</u>

1. **şūrīde olup:**-*up*
   Gazel 132
   Mısra: **10**
   Âşık, olmak, perişan olmak

   9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
   10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

<u>şūrīde vü dīvāne:</u>

1. **şūrīde vü dīvāneyem:**-*yem*
   Gazel 84
   Mısra: **4**
   Âşık, tutkun, şeydâ

   3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
   4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

<u>şūrīdeḥāl:</u>

1. **şūrīdeḥāl:**
   Gazel 63
   Mısra: **5**
   Hâli perîşan olan

   5. Şūrīdeḥāl olup düşe miydüm ayaḳlara
   6. Başumda olmasa ṣaçı sevdāsı Aḥmedüñ

2. **şūrīdeḥāl:**
   Gazel 106

Mısra: **16**
Hâli perîşan olan

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

<u>şūrīdeḥāl-i pürsevdā:</u>

1. **şūrīdeḥāl-i pürsevdā:**
Kaside 1
Mısra: **22**
Perişan olmuş aşık

21. Ḳanı senüñ gibi dildār-ı ʿanberīngīsū
22. Ḳanı benüm gibi şūrīdeḥāl-i pürsevdā

2.24. T-Ṭ

<u>tā:</u>

1. **tā:**
   Gazel 2
   Mısra: **10**
   Değin, dek, kadar

   9. ʿAmriyā eşʿārı sūz ile eyit kim oḳıyup
   10. Tā duʿālar eyleye her ʿāşıḳ-ı seydā saña

2. **tā:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Değin, dek, kadar

   1. Sözüm gūş ḳıl olma dünyāperest
   2. Ki tā irmeye her denīden şikest

3. **tā:**
   Gazel 4
   Mısra: **6**
   Değin, dek, kadar

   5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
   6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

4. **tā:**
   Kıt'a 4
   Mısra: **4**
   Değin, dek, kadar

   3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
   4. Tā ölince çıḳam mı ben banadan

5. **tā:**
   Gazel 64
   Mısra: **6**
   Değin, dek, kadar

   5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
   6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

6. **tā:**
   Gazel 82
   Mısra: **1**
   Değin, dek, kadar

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

7. **tā:**
Gazel 94
Mısra: **9**
Değin, dek, kadar

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi ṣanup
10. ʿAmrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

tā ebed:

1. **tā ebed:**
Gazel 49
Mısra: **14**
Ebede kadar

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

taʿālaʾllah:

1. **Taʿālaʾllah:**
Gazel 43
Mısra: **6**
Allah ne yücedir

5. Ḳaşuñ ṭāḳın bu resme müşk-i terden
6. Taʿālaʾllah ne hoş düzmiş mühendis

tābdār:

1. **tābdār:**
Gazel 48
Mısra: **10**
Parlak

9. ʿAmrī cihānı gezdi aradı çerāġ ile
10. Bulmadı ruḫlaruñ gibi bir tābdār şemʿ

ṭabʿ-ı hayālengīz:

1. **ṭabʿ-ı hayālengīz:**
Gazel 1
Mısra: **10**
Hayalci karakter, hayal veren karakter

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

ṭabīb:

1. **ṭabībidür:**-*i, -dür*
   Gazel 28
   Mısra: **6**
   Hekim, doktor

   5. Ben öldügüm bu kim dil uciyle bir añmadı
   6. Laʿlün Mesīḥi kim dil-i ḫasta ṭabībidür

2. **ṭabīb:**
   Gazel 54
   Mısra: **4**
   Hekim, doktor

   3. Ey dil-i ḫasta gözüñ aç ki iren
   4. Ol Mesīḥānefes ṭabīb ancaḳ

3. **tabīb:**
   Gazel 99
   Mısra: **9**
   Hekim, doktor

   9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
   10. Bīmār-ı ʾışḳ olanlara dermānı añma ya

4. **ṭabīb:**
   Gazel 104
   Mısra: **6**
   Hekim, doktor

   5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
   6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

5. **ṭabīb:**
   Gazel 106
   Mısra: **5**
   Hekim, doktor

   5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
   6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

taʿbīr id-:

1. **taʿbīr ide:**-*e*
   Gazel 104

Mısra: **8**
Yorumlamak

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

tāc:

1. **tācı:**-*ı*
Gazel 45
Mısra: **8**
Hükümdarların başlarına giydikleri mücevherli ve kıymetli taşlarla süslü başlık II Dünyalık, gurur, kibir

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

tāc-ı devlet ü dīn:

1. **tāc-ı devlet ü dīn:**
Kaside 1
Mısra: **37**
Dinin ve devletin koruyucusu

37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
38. Cihān-ı luṭf u kerem yaʿnī ḥażret-i paşa

tāc-ı saʿādet:

1. **tāc-ı saʿādet:**
Gazel 70
Mısra: **7**
Saadet tacı

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

ṭaġıl-:

1. **ṭaġılup:**-*up*
Gazel 132
Mısra: **2**
Kaybolmak, gitmek, halas olmak

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḥāli müşevveş düşdi

ṭaġla-:

1. **ṭaġlaya:**-*ya*
   Gazel 101
   Mısra: **1**
   Yaralamak

   1. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
   2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

2. **ṭaġlaya:**-*ya*
   Gazel 101
   Mısra: **10**
   Yaralamak

   9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
   10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

taḥrīr id:

1. **taḥrīr ide:**-*e*
   Gazel 104
   Mısra: **1**
   Süslemek

   1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
   2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

taḥsīn:

1. **taḥsīnümdür:**-*üm, -dür*
   Gazel 19
   Mısra: **12**
   Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama

   11. ʿAmrīye büse virüp raġbet ile söylet kim
   12. Ḫūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

taḥsīn ü āferīn:

1. **taḥsīn ü āferīn:**
   Gazel 88
   Mısra: **10**
   Beğenme ve tebrik etme

   9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
   10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

2. **taḥsīn ü āferīnler:**-*ler*
   Kaside 1
   Mısra: **15**
   Beğenme ve tebrik etme

   15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
   16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

taḫteʾŝ ŝerā:

1. **taḫteʾŝ ŝerāda:**-*da*
   Gazel 4
   Mısra: **3**
   Toprak altı

   3. Sen felek evcinde ben taḫteʾŝ ŝerāda ey melek
   4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

ṭāk-:

1. **ṭaḳdı:**-*dı*
   Gazel 51
   Mısra: **6**
   Takmak, iliştirmek

   5. Cān ḫalāṣ itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ
   6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim ṭaḳdı dile ḳullāb-ı ʿışḳ

2. **ṭaḳmışdur:**-*mış, -dur*
   Gazel 58
   Mısra: **4**
   Takmak, iliştirmek

   3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
   4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i ṣeydāya pürçīn perçemüñ

3. **ṭaḳdum:**-*du*, -*m*
   Gazel 59
   Mısra: **6**
   Takmak, iliştirmek

   5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
   6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

4. **ṭaḳup:**-*up*
   Gazel 94
   Mısra: **3**
   Takmak, iliştirmek

3. Perde-i nāmūsı ṭaḳup çekdüm āhumdan ʿālem
4. Server-i serdār-ı ʿışḳam ben gedā şimden girü

ṭāḳat:

1. **ṭāḳat:**
   Gazel 42
   Mısra: **5**
   Güç, kuvvet, derman

   5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
   6. Ṣınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

2. **ṭākat:**
   Gazel 81
   Mısra: **5**
   Güç, kuvvet, derman

   5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
   6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

3. **ṭaḳat:**
   Gazel 81
   Mısra: **6**
   Güç, kuvvet, derman

   5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
   6. Bende ṭaḳat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

4. **ṭāḳat:**
   Gazel 115
   Mısra: **9**
   Güç, kuvvet, derman

   9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
   10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

taḳın-:

1. **ṭaḳınmış:**-*mış*
   Gazel 59
   Mısra: **5**
   Süslenmek, kendine takmak

   5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
   6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

takrīr id-:

1. **taḳrīr ide:**-*e*
   Gazel 104
   Mısra: **10**
   İfade etmek, söylemek

   9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
   10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

ṭalʿat-ı ġarrā:

1. **ṭalʿat-ı ġarrā:**
   Gazel 105
   Mısra: **10**
   Parlak yüz

   9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
   10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

2. **ṭalʿat-ı ġarrā:**
   Gazel 105
   Mısra: **10**
   Parlak yüz

   9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
   10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

ṭalbın-:

1. **ṭalbınur:**-*ur*
   Gazel 59
   Mısra: **2**
   Çırpınmak

   1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
   2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

ṭāliʿ:

1. **ṭāliʿüm:**-*üm*
   Murabba 1
   Mısra: **3**
   Şans, talih, kader

   3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
   4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **ṭāliʿ:**
   Gazel 26
   Mısra: **4**
   Kısmet, kader.

   3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
   4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

3. **ṭāliʿümde:**-*üm, -de*
   Gazel 132
   Mısra: **3**
   Şans, talih, kader

   3. Ṭāliʿümde ki ezel ḳurʿa ṣalınmışdı benüm
   4. Çeşm-i ʿāşıḳküş ile kākül-i serkeş düşdi

taʿlīm it-:

1. **taʿlīm itdi:**-*di*
   Gazel 51
   Mısra: **9**
   Çalışmak, öğrenmek

   9. ʾAmriyā baş egme taʿlīm itdi ebrū-yı nigār
   10. Secde ögretdi niçe serkeşlere miḥrāb-ı ʿışḳ

taʾlīm kıl-:

1. **taʾlīm kılsun:**-*sun*, -
   Gazel 110
   Mısra: **7**
   Çalışmak, öğrenmek

   7. Hakīkat ʾimini taʾlīm kılsun
   8. Virüñ dil tıflını ʿışḳ-ı mecaza

taʾllāhi:

1. **taʾllāhi:**
   Gazel 136
   Mısra: **11**
   Arapçada yemin için kullanılan söz

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

ṭam:

1. **ṭamdı:**-*dı*
   Gazel 112
   Mısra: **4**
   Tamamlamak, uymak, uygun gelmek

   3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
   4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

tamām:

1. **tamām:**
   Kaside 2
   Mısra: **12**
   Bütün, hepsi, tamamiyle

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

2. **tamām:**
   Kaside 2
   Mısra: **12**
   Bütün, hepsi, tamamiyle

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

3. **tamām:**
   Kaside 2
   Mısra: **12**
   Bütün, hepsi, tamamiyle

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

4. **tamām:**
   Kaside 2
   Mısra: **12**
   Bütün, hepsi, tamamiyle

   11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
   12. Sal ol āteşe varlıġuñı tamām

5. **tamām:**
   Kaside 2
   Mısra: **12**
   Bütün, hepsi, tamamiyle

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlığuñı tamām

tamāmet:

1. **tamāmet:**
   Gazel 52
   Mısra: **3**
   Bütün, hepsi, tamamiyle

   3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
   4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

ṭamla-:

1. **ṭamlamış:**-*mış*
   Gazel 80
   Mısra: **2**
   Damlamak

   1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
   2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

ṭammaġ:

1. **ṭammaġa:**-*a*
   Gazel 38
   Mısra: **2**
   Damlamak

   1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
   2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

ṭañ:

1. **ṭañ:**
   Gazel 13
   Mısra: **2**
   Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

   1. Ḥüsn ili sancaġın çeker ḳad-i yār
   2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

2. **ṭañ:**
   Gazel 26
   Mısra: **7**
   Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

3. **ṭañ:**
Gazel 31
Mısra: **3**
Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

4. **ṭañ:**
Gazel 96
Mısra: **8**
Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

7. Ḳatı sözler söylenürse ʿāşıḳa olmaz ġarīb
8. Her ṭarafdan seng atılsa ṭañ degül dīvāneye

taʿn it-:

1. **taʿn itmesünler:***-me, -sün, -ler*
Gazel 39
Mısra: **7**
Ayıplamak, kınamak

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

tañ mı:

1. **tañ mı:**
Gazel 33
Mısra: **9**
Şaşılır mı

9. Tañ mı ʿAmrī nāle ḳılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim
10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. **ṭañ mı:**
Gazel 41
Mısra: **7**
Şaşılır mı

7. Gözlerüñ ṣırsa ṭañ mı göñlümüzi
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

ṭañ mı ki:

1. **ṭañ mı ki:**
   Gazel 11
   Mısra: **9**
   Şaşılır mı ki

   9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
   10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

ṭana:

1. **ṭanadan:**-*dan*
   Kıt'a 4
   Mısra: **6**
   Dana

   5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
   6. Çok şıġırsın buzaġudan ṭanadan

ṭanıḳ:

1. **ṭanıḳ:**
   Kıt'a 15
   Mısra: **4**
   Bir olayı gören kişi, şahid

   3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
   4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

tañrı selāmı:

1. **Tañrı selāmını:**-*nı*
   Gazel 18
   Mısra: **8**
   Allah'ın selamı

   7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
   8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

tañrıdan bul-:

1. **Tañrıdan bulasın:**-*a, -sın*
   Gazel 92
   Mısra: **12**
   Allah'tan bulmak, beddua niyetine söylenen bir söz

   11. Bildügüñ nāzı ʿAmrīye ḳılduñ
   12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

ṭanṭana:

1. **ṭanṭanadan:**-*dan*
   Kıt'a 4
   Mısra: **2**
   Gösteriş, gürültü patırtı

   1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
   2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

tanu-:

1. **tanursın:**-*r, -sın*
   Gazel 88
   Mısra: **9**
   Hakkında bilgi sahibi olmak

   9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
   10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

ṭap-:

1. **ṭapmaġı:**-*ı*
   Gazel 36
   Mısra: **7**
   Tanrı olarak tanımak, kulluk etmek

   7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
   8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

2. **ṭaparlar:**-*ar, -lar*
   Gazel 36
   Mısra: **8**
   Tanrı olarak tanımak, kulluk etmek

   7. Büte ṭapmaġı bir ṣuret iderler
   8. İki ʿālem ḳamu aña ṭaparlar

tār ol-:

1. **tār olsa:**-*sa*
   Gazel 31
   Mısra: **3**
   Karanlık olmak, görememek

   3. Ṭañ mı ʿālem gözüme tār olsa
   4. Şemʿ-i baḫtum benüm söyünmişdür

tār u mār:

1. **tār u mār:**
   Gazel 141
   Mısra: **10**
   Dağınık, karmakarışık, perişan

   9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
   10. ʿAḳlumı tār u mār hey seni mi

ṭara-:

1. **ṭarar:**-*r*
   Gazel 17
   Mısra: **4**
   Taramak, şekle sokmak

   3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
   4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

tārāc id-:

1. **tārāc ide:**-*e*
   Gazel 131
   Mısra: **4**
   Yağmalamak, talan etmek

   3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
   4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

tār-ı mū:

1. **tār-ı mū:**
   Gazel 37
   Mısra: **5**
   Saç teli

   5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
   6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

ṭarīḳ:

1. **ṭarīḳa:**-*a*
   Kıt'a 9
   Mısra: **4**
   Yol

   3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
   4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

ṭarz-ı āhar:

1. **ṭarz-ı āḫarda:**-*da*
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Başa tarz, başka üslup

   1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
   2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

ṭās:

1. **ṭās:**
   Gazel 20
   Mısra: **11**
   Kâse II Hava kabarcığı

   11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
   12. Oldı ṣu gül yüzüñçün āyinedār

taş:

1. **ṭaşına:**-*ı, -na*
   Gazel 73
   Mısra: **3**
   Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki maden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim

   3. Bu belā ṭaşına döymez ṣanemā
   4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

2. **ṭaş:**
   Gazel 92
   Mısra: **1**
   Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki maden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim II Kalbi çok katı

   1. Ḳatı göñüllü ṭaş ḳayasın sen
   2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

taşla-:

1. **ṭaşlar:**-*r*
   Gazel 135
   Mısra: **4**
   Üzerine taş atmak, taşa tutmak

3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

taṣvīr:

1. **taṣvīrsin:**-*sin*
Gazel 83
Mısra: **6**
Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma II Çok güzel

5. Saña beñdeş naḳş-ı dilkeş çekmedi naḳḳāş-ı ṣunʿ
6. Bu cihan mecmūʿasında bir güzel taṣvīrsin

taṣvir id-:

1. **taṣvir ide:**-*e*
Gazel 104
Mısra: **2**
Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naḳşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳḳāşa cām içre perī taṣvir ide

taṣvīr ḳıl-:

1. **taṣvīr ḳılam:**-*am*
Kaside 1
Mısra: **13**
Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma

13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

taṣvīr olın-:

1. **taṣvīr olınmadın:**-*ın, -ma, -dın*
Kaside 1
Mısra: **74**
Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatılma

73. Ne ʿarż-ı ḥāl gerek saña ḫôd olur maʿlūm
74. Ḫayāl levḥına taṣvīr olınmadın maʿnā

taṣvīr-i ḥüsn:

1. **taṣvīr-i ḥüsn:**
Gazel 8
Mısra: **13**

Bir şeyin güzelliğini resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

ṭat-:

1. **ṭatsañ:**-*sañ*
Gazel 47
Mısra: **3**
Bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak II Yaşamak, bilmek

3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

2. **ṭatdı:**-*dı*
Gazel 122
Mısra: **4**
Bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak II Yaşamak, bilmek

3. Ebed şevḳı dükenmez şol göñül kim
4. Ezelden ʿışḳ cāmın ṭatdı gitdi

3. **ṭatlu:**-*ur*
Gazel 37
Mısra: **9**
İnsanın üzerinde iyi etki bırakan, hoşa giden, ferahlık veren

9. Uġurluk ṭatlu olur diyü ʿAmrī
10. Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

ṭatlu cānı:

1. **ṭatlu cānı:**-*ı*
Gazel 128
Mısra: **10**
Can kıymeti, kıymetli can

9. Ḳo ölsün ḥasret-i laʿlüñle ʿAmrī
10. Ḳo çıḳsun acılıḳla ṭatlu cānı

ṭatlu dil:

1. **ṭatlu dile:**-*e*
Gazel 68
Mısra: **8**
Sözü tatlı ve yumuşak olan

7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

ṭatlu söz:

1. **ṭatlu sözle:**-*le*
   Kaside 1
   Mısra: **43**
   Hoşa giden sözler

   43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
   44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

ṭatlu ṭatlu:

1. **ṭatlu ṭatlu:**
   Gazel 13
   Mısra: **13**
   Tatlı tatlı (ikileme)II Çok güzel, hoşa giden

   13. ʿĀşıḳam ṭatlu ṭatlu sözlerine
   14. Söyle ey ṭūṭī-i şekergüftār

2. **ṭatlu ṭatlu:**
   Gazel 108
   Mısra: **7**
   Tatlı tatlı (ikileme)II Çok güzel, hoşa giden

   7. Ṭatlu ṭatlu ki söger būsesin alduḳça ḥabīb
   8. Pür ider aġzumuzı sükkerī ḥalvālar ile

ṭavāf eyle-:

1. **ṭavāf eyle:**
   Gazel 5
   Mısra: **6**
   Kutsal sayarak etrafında dolaşmak

   5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
   6. Kaʻbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

ṭavşan:

1. **ṭavşanlar:**-*lar*
   Kıt'a 6
   Mısra: **4**
   Tavşan

3. Gördüm arada iñen ḳancıḳlıġ eyler ben daḫi
4. Ḫô şikāra getürüp ṭavşanlar aldurdum aña

ṭāvūs:

1. **ṭāvūslar:**-*lar*
Gazel 23
Mısra: **4**
Kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş II Güzeller, huriler

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
4. Gūyiyā ṭāvūslar cennetde cevlān itdiler

ṭāvūsvār:

1. **ṭāvūsvār:**
Gazel 124
Mısra: **7**
Kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş II Sevgili

7. Nāz ile cevlān içün bütḫānede ṭāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

ṭayan-:

1. **ṭayanma:**-*ma*
Kaside 2
Mısra: **5**
Dayanmak, güvenmek

5. Ṭayanma ḳalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

2. **ṭayana:**-*a*
Gazel 49
Mısra: **6**
Dayanmak, güvenmek

5. ʿÖmrüm budaġı mesnedi ol şāḫ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīġ

3. **ṭayanup:**-*up*
Gazel 119
Mısra: **9**
Dayanmak, güvenmek

9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḫaḳḳa ṭayanup
10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

tāze bahār:

1. **tāze bahārı:**-*ı*
   Gazel 44
   Mısra: **10**
   İlkbahar

   9. Gönlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
   10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

tāze dāġ:

1. **tāze dāġ:**
   Gazel 20
   Mısra: **5**
   Yeni yeni yaralar

   5. ʿĀşıḳuñ tāze dāġ açar gönlin
   6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

taze gülden:

1. **taze gülden:**-*den*
   Gazel 101
   Mısra: **7**
   Yeni meydana gelmiş gül, yeni açmış gül

   7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
   8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

tāze ḳıl-:

1. **tāze ḳılduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 137
   Mısra: **2**
   Yenilemek, yeniden yapmak

   1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
   2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

tāze tāze:

1. **tāze tāze:**
   Gazel 110
   Mısra: **10**
   Yeni yeni, genç genç

9. Ne gül egler beni ʿAmrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

taʿẓīm id-:

1. **taʿẓīm iderem:**-*er, -em*
   Gazel 89
   Mısra: **7**
   Hürmet etmek, saygı göstermek

   7. Ġamzeñ dile gelse aña taʿẓīm iderem çün
   8. İkrām gerek kāfir olursa daḫi mihmā

teb:

1. **teb:**
   Gazel 26
   Mısra: **8**
   Hararet

   7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
   8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

tebāh ol-:

1. **tebāh oldum:**-*du, -m*
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Bozulmak, yıkılmak

   1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
   2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

tebessüm eyle-:

1. **tebessüm eyleyürek:**-*yürek*
   Gazel 3
   Mısra: **9**
   Gülerek, güler bir vaziyette

   9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
   10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **tebessüm eyleyürek:**-*yürek*
   Kaside 1
   Mısra: **7**
   Gülerek, güler bir vaziyette

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

teb-i ḥayret:

1. **teb-i ḥayret:**
   Kaside 2
   Mısra: **1**
   Şaşkınlık ateşi

   1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
   2. Fiġān kim bu āteşde oldum tebāh

tecellī ḳıl-:

1. **tecellī ḳılmaz:**-*maz*
   Kaside 2
   Mısra: **4**
   Göstermemek II Yardım etmemek

   3. Bulınmaz ḳarañuda Āb-ı Ḥayāt
   4. Günehkāra ḳılmaz tecellī İlāh

tecellī-i cemāl:

1. **tecellī-i cemālüñ:**-*üñ*
   Gazel 38
   Mısra: **7**
   Güzellik yansıması, güzelliğin görüntüsü

   7. Cān tecellī-i cemālüñ şemʿine pervānedür
   8. Göñlüm āteşgāh-ı ʿışḳunda semender kendidür

tecellī-i ḥüsn:

1. **tecellī-i ḥüsnüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **19**
   Güzellik yansıması, güzelliğin görüntüsü

   19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i şunʿ-ı Ḫudā
   20. Ṣaçuñ girihleri ervāḥ-ı ḳudse dām-ı belā

tecerrüd:

1. **tecerrüd:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Soyutluk, yokluk II Mekândan soyutluk

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

tedbīr id-:

1. **tedbīr ide:**-*e*
   Gazel 104
   Mısra: **6**
   Çare olmak, önlemek

   5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
   6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

tefsir id-:

1. **tefsir ide:**-*e*
   Gazel 104
   Mısra: **4**
   Açıklamak, yorumlamak

   3. Ḳanlar aġlaya ṣurāḥī iñleye derd ile nāy
   4. Her ḳaçan muṭrib cemālün muṣḥafın tefsir ide

tek:

1. **tek:**
   Murabba 4
   Mısra: **3**
   Yeter ki, yalnız

   3. Ḳanumı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
   4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **tek:**
   Gazel 20
   Mısra: **7**
   Yeter ki, yalnız

   7. Gidelüm tek kenār-ı ṣoḥbetine
   8. Olur olmazsa daḫi būse kinār

3. **tek:**
   Gazel 59
   Mısra: **4**
   Yeter ki, yalnız

   3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuṣṣāḳ ile
   4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

4. **tek:**
   Gazel 76
   Mısra: **9**
   Yeter ki, yalnız

   9. Tek hemīn alnuña sür ḳanum saña olsun ḥalāl
   10. Ey beni ol ġamze-i bīmār içün ḳurbān iden

5. **tek:**
   Gazel 78
   Mısra: **9**
   Yeter ki, yalnız

   9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
   10. Var saña bağışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

tek ü tenhā:

1. **tek ü tenhā:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **4**
   Tek başına, yalnız

   3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
   4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

tekellüf eyle-:

1. **tekellüf eyledi:**-*di*
   Gazel 3
   Mısra: **7**
   Zahmetli bir iş verme

   7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözin ṣımadum
   8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḫā

tekrār it-:

1. **tekrār itdügi:**-*düg, -i*
   Gazel 39
   Mısra: **10**
   Yinelemek

   9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
   10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

temim:

1. **temime:**-*e*
   Gazel 70
   Mısra: **8**
   Şiddetli, katı

   7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı saʿādet bilürem
   8. ʿIşḳ dāġın temime ḫilʾat-i fāḫir gördüm

ten:

1. **teni:**-*i*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Beden, cisim, gövde, insan vücudunun dış yüzü, cilt

   3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
   4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

2. **tende:**-*de*
   Gazel 92
   Mısra: **7**
   Beden, cisim, gövde, insan vücudunun dış yüzü, cilt

   7. Cān didükleri ḳalmadı tende
   8. Ḫışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

3. **tenüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 109
   Mısra: **2**
   Beden, cisim, gövde, insan vücudunun dış yüzü, cilt

   1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
   2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

tenhā:

1. **tenhā:**
   Gazel 3
   Mısra: **2**
   Tek başına, yalnız

   1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
   2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

2. **tenhā:**
   Gazel 14

Mısra: **10**
Tek başına, yalnız

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Ḫoş varalum ʿAmriyā ammā odañ tenhā mıdur

3. **tenhā:**
Gazel 135
Mısra: **6**
Tek başına, yalnız

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

ten-i zerd:

1. **ten-i zerd:**
Kaside 1
Mısra: **81**
Sararmış ten

81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

tennūr-ı sine:

1. **tennūr-ı sineden:**-*den*
Gazel 6
Mısra: **3**
Gönül fırını

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

ter:

1. **ter:**
Gazel 1
Mısra: **7**
Taze, yeni

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

2. **ter:**
Murabba 5
Mısra: **3**
Ter, vücudun ısınmasıyla deride oluşan nem

3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

3. **ter:**
Kıt'a 5
Mısra: **5**
Taze, hoş

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

4. **ter:**
Gazel 112
Mısra: **1**
Yeni

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

ter müşk:

1. **ter müşk:**
Gazel 111
Mısra: **5**
Taze misk

5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

terāne:

1. **terāne:**
Kaside 1
Mısra: **9**
Nağme, ahenk

9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

2. **terāne:**
Gazel 130
Mısra: **11**
Nağme, ahenk

11. Terāne ırladup ʿuşşāḳa şevḳuñ
12. Çaġırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

terāne-i bezm:

1. **terāne-i bezmüm:**-*üm*
   Gazel 136
   Mısra: **1**
   Eğlence meclisi şarkısı

   1. Ol dem ḳanı terāne-i bezmüm fiġān idi
   2. Ḳanlu yaşum ḳadeḥde mey-i erġavān idi

terāzūya urul-:

1. **terāzūya urulsa:**-*sa*
   Gazel 52
   Mısra: **7**
   Tartmak, kıymet biçmek

   7. Terāzūya urulsa nūr-ı ḥüsnün
   8. Gelürsin Yūsuf-ı Kenʿāndan artuḳ

terciḥ:

1. **terciḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **2**
   Üstün tutmak, bir şeyi diğerinden fazla beğenmek

   1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
   2. Kʾider neẓāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

2. **tercīḥ:**
   Gazel 9
   Mısra: **8**
   Üstün tutmak, bir şeyi diğerinden fazla beğenmek

   7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
   8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

tercīʿ-i bend:

1. **tercīʿ-i bend:**
   Kaside 2
   Mısra: **10**
   Gazel şeklinde aynı vezinde yazılı manzumelerin "vâsıta" denilen bir beyti ile birbirine bağlanmış şekli

   9. Ḫam-ı mū sözi dāmdur ʿAmriyā
   10. Anı ḳo bunı eyle tercīʿ-i bend

terennüm eyle-:

1. **terennüm eyleyürek:**-*y, -ürek*
   Gazel 3
   Mısra: **11**
   Nağme ile söyleme, güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleme

   11. Terennüm eyleyürek ḫāba vardı mest oldı
   12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

2. **terennüm eyledi:**-*di*
   Kaside 1
   Mısra: **8**
   Nağme ile söyleme, güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleme

   7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
   8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

terennüm id-:

1. **terennüm ide:**-*e*
   Gazel 69
   Mısra: **2**
   Nağme ile söyleme, güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleme

   1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
   2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

terk it-:

1. **terk itdüñ:**-*dü, -ñ*
   Gazel 57
   Mısra: **3**
   Yalnız bırakmak

   3. ʿĀşıḳ-ı zārı ölüm ḫaddinde terk itdüñ dirīġ
   4. Şemʿ gibi düşmanı ḫandān beni giryān ḳoduñ

tesbīḥ id-:

1. **tesbīḥ idinüp:**-*üp*
   Gazel 130
   Mısra: **17**
   Sürekli söylemek, sürekli tekrar etmek

   17. Mübārek ismüñi tesbīḥ idinüp
   18. Ve edʾū biʾt-tevātür veʾt-tevālī

tevbe:

1. **tevbe:**
   Kıt'a 15
   Mısra: **3**
   İşlediği bir hatadan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

   3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
   4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

2. **tevbeler:**-*ler*
   Gazel 94
   Mısra: **8**
   İşlediği bir hatadan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

   7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
   8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

tevbe eyle-:

1. **tevbe eyle:**
   Gazel 53
   Mısra: **5**
   İşlediği bir hatadan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

   5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
   6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancaḳ

tevbe şuyı:

1. **tevbe şuyı:**
   Gazel 120
   Mısra: **5**
   Pişmanlık suyu

   5. Tevbe şuyı yumaz mı ʿişyanı
   6. Feyż Ḫakdan ʿinayet olmaz mı

tevḥīd-i tām:

1. **tevḥīd-i tām:**
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Tam bir birlik

3. Dilerseñ ẕuhūr ide tevḥīd-i tām
4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

ṭīb-ı ḫulḳ:

1. **ṭīb-ı ḫulḳuñdan:**-*uñ, -dan*
   Kaside 1
   Mısra: **51**
   Güzel yaratılış

   51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḫulḳuñdan
   52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḫıtā

ṭıfl oyuncası:

1. **ṭıfl oyuncasıdur:**-*dur*
   Kaside 1
   Mısra: **14**
   Çocuk oyuncağı II Çok kolay, çok basit

   13. Bahār zīnetini ben nice ḳılam taṣvīr
   14. Ki ṭıfl oyuncasıdur aña göre naḳş-ı Ḫıṭā

ṭıfl-ı nāzenīn:

1. **ṭıfl-ı nāzenīn:**
   Gazel 134
   Mısra: **9**
   Narin, kibar çocuk II Sevgili

   9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
   10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

tīġ:

1. **tīġimüzdür:**-*imüz, -dür*
   Gazel 40
   Mısra: **7**
   Kılıç

   7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
   8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

tīġ-i āteşbār:

1. **tīġ-i āteşbār:**
   Gazel 13
   Mısra: **6**
   Ateş yağdıran kılıç

5. Şāh-ı encüm silāḥdāruñdur
6. Götürür elde tīġ-i āteşbār

tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ:

1. **tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ:**
   Gazel 51
   Mısra: **1**
   Aşkın ateş karakterli kılıcı

   1. Sīnemi ṣad pāre ḳıldı tīġ-i āteştāb-ı ʿışḳ
   2. Dīde ḳan ırmaġı oldı dāġ-ı dil girdāb-ı ʿışḳ

ṭılısm:

1. **ṭılısmuz:**-*uz*
   Gazel 40
   Mısra: **7**
   Herkesin bilip çözemediği gizli şey

   7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
   8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

2. **ṭılısmın:**-*ın*
   Gazel 128
   Mısra: **5**
   Herkesin bilip çözemediği gizli şey

   5. Ne siḥr itdi ṭılısmın bozdı ʿaḳluñ
   6. Füsūn ile ḫaṭ-ı ʿanberfeşānı

tīr-i ġamze:

1. **Tīr-i ġamzeñden:**-*ñ, -den*
   Gazel 57
   Mısra: **6**
   Gamze oku II Kirpik

   5. Her gice merhem ṣararken sīne-i mecruḥuma
   6. Tīr-i ġamzeñden cigerde aġulu peykān ḳoduñ

1. **tīr-i ġamzeñden:**-*ñ, -den*
   Gazel 76
   Mısra: **5**
   Gamze oku II Sevgilinin kirpiği

   5. Tīr-i ġamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm
   6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

tīr-i ḳażā:

1. **tīr-i ḳażā:**
   Gazel 25
   Mısra: **10**
   Kaza oku II Kader

   9. ʿAmrī meded ki ġamze diyü öldügüm benüm
   10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i ḳażā çıkar

tīr-i müje:

1. **tīr-i müjeñden:***-ñ, -den*
   Gazel 52
   Mısra: **5**
   Musibet oku II Sevgilinin kirpiği

   5. Ne ḥāṣıl cānuma tīr-i müjeñden
   6. Ciğerde aġulu peykāndan artuḳ

tīr-i pürtābı:

1. **tīr-i pürtābı:**
   Gazel 127
   Mısra: **1**
   Çok yakıcı ok II Sevgilinin aşığı yaralayan kirpiği

   1. Düşmana urma tīr-i pürtābı
   2. Devr-i ḥüsnüñde gözle aḥbābı

tīrüñ elinden:

1. **tīrüñ elinden:***-üñ*
   Gazel 133
   Mısra: **5**
   Ok, sevgilinin kirpiğinin verdiği acı dolayısıyla

   5. Tīrüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
   6. Bir dem dil-i şikestede ḳılmaz iḳāmeti

tīşe-i ferhād:

1. **tīşe-i Ferhād:**
   Gazel 12
   Mısra: **4**
   Ferhad'ın kazması (bkz Ferhad İle Şirin Hikayesi)

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
4. Zebān-ı taʿn-ı raḳīb olsa tīşe-i Ferhād

tiz zamān:

1. **Tiz zamānda:**
   Gazel 85
   Mısra: **6**
   Tez zamanda, çabucak

   5. Şevḳ ile çak olmayan pīrāheni
   6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

ṭoġ-:

1. **ṭoġsa:**-*sa*
   Gazel 6
   Mısra: **6**
   Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek

   5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
   6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

1. **ṭoġar:**-*ar*
   Gazel 29
   Mısra: **2**
   Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek

   1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ġarrā ḫūb olur
   2. Ṭoġar aydur ṣanasın günden güne maḥbūb olur

2. **ṭoġdı:**-*dı*
   Gazel 50
   Mısra: **5**
   Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek

   5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
   6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

toġran-:

1. **ṭoġranup:**-*up*
   Murabba 5
   Mısra: **1**
   Doğranmak, parçalanmak

   1. Öñüñde ṭoġranup baġrum kebabı
   2. Çekilsün bezmüñe yaştım şarābı

toġru:

1. **ṭoġru:**
   Gazel 79
   Mısra: **8**
   Doğru, düzgün, içinde yalan olmayan

   7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
   8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

2. **ṭoġrusın:**-*sın*
   Gazel 14
   Mısra: **6**
   Doğru, düzgün, içinde yalan olmayan

   5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
   6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

tokın-:

1. **ṭoḳınma:**-*ma*
   Müfret 5
   Mısra: **2**
   İncitmek, rahat bırakmak

   1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
   2. Ṭoḳınma yār gönline küsdürme sen sen ol

tol-:

1. **ṭolmışdur:**-*mış, -dur*
   Kaside 1
   Mısra: **29**
   Dolmak, birikmek

   29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
   30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

2. **ṭolan:**-*an*
   Gazel 19
   Mısra: **7**
   Dolmak, birikmek

   7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
   8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

ṭolan-:

1. **ṭolanan:**-*an*
   Gazel 19
   Mısra: **5**
   Dolanmak, dolaşmak

   5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
   6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

2. **ṭolanur:**-*ur*
   Gazel 32
   Mısra: **10**
   Dolanmak, dolaşmak

   9. Ḳāmetüñ servi hevādārı mıdur ʿAmrī gibi
   10. Bāġ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḥer

3. **ṭolanup:**-*up*
   Gazel 103
   Mısra: **5**
   Dolanmak, dolaşmak

   5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
   6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

4. **ṭolanur:**-*ur*
   Gazel 114
   Mısra: **9**
   Dolanmak, dolaşmak

   9. ʿAmrī peyk oldı maḥalleñ ṭolanur
   10. Geydürelden başına ʿışḳ külāh

5. **ṭolanurdı:**-*ur*, -*dı*
   Gazel 136
   Mısra: **13**
   Dolanmak, dolaşmak

   13. ʿAmrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin
   14. Biñ kez muʿallaḳ ürür idi şādmān idi

tolaş-:

1. **ṭolaşduñ:**-*duñ*
   Gazel 10
   Mısra: **7**
   Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek

7. Göñül zülfine ṭolaşduñ fiġān it
8. Ki murġ eyler duzaġa düşse feryād

2. **ṭolaşur:**-*ur*
Gazel 109
Mısra: **10**
Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

<u>ṭoldur-:</u>

1. **ṭoldur:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Dolu hâle getirmek

3. Mest ü bīhūş olmaġın Allāh ki ḫôş eyyāmıdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **ṭoldur:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Dolu hâle getirmek

3. Var iken ḫüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **ṭoldur:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Dolu hâle getirmek

3. ʿĀşıḳ-ı pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **ṭoldur:**
Murabba 1
Mısra: **4**
Dolu hâle getirmek

3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. **ṭoldur:**
Murabba 1

Mısra: **4**
Dolu hâle getirmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

6. **ṭoldurup:**-*up*
Gazel 45
Mısra: **5**
Dolu hâle getirmek

5. Ṭoldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ʿışḳ ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḫodnümālıḳdan ḫalāṣ

7. **ṭoldurur:**-*ur*
Gazel 96
Mısra: **6**
Dolu hâle getirmek

5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

8. **ṭoldurdı:**-*dı*
Gazel 111
Mısra: **5**
Dolu hâle getirmek

5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

9. **ṭoldurup:**-*up*
Gazel 136
Mısra: **7**
Dolu hâle getirmek

7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı aġzuma da nūş-ı cān idi

<u>ṭolu:</u>

1. **ṭolu:**
Gazel 3
Mısra: **6**
İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

2. **ṭolular:**-*lar*
Gazel 68
Mısra: **2**
İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

ton:

1. **ṭonı:**-*ı*
Kıt'a 5
Mısra: **6**
Elbise

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

ṭonan-:

1. **ṭonansa:**-*sa*
Gazel 108
Mısra: **6**
Baştan aşağı kaplanmak

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

1. **ṭonanursa:**-*ur*, -*sa*
Gazel 2
Mısra: **4**
Süslenmek, bezenmek, donatılmak

3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

top ol-:

1. **ṭop olur:**-*ur*
Gazel 29
Mısra: **6**
Başını vermek bağlamında kullanılan bir söz

5. ʿArşa-i ḥüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar ṭop olur

toprağa şal-:

1. **ṭoprağa şalup:**-*up*
   Gazel 76
   Mısra: **12**
   Toprağa gömmek

   11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem
   12. Ey beni ṭoprağa şalup ḫāk ile yeksān iden

toprak döşendügin:

1. **ṭoprak döşendügin:**-*dü, -gin*
   Gazel 127
   Mısra: **11**
   Üstüne örtünecek hiçbir şeyi bulunmayacak kadar fakirlik içinde bulunmak

   11. Sāye ṭoprak döşendügin ne bilür
   12. Gün ki şaldı bisāṭ-ı sincābī

toprak şaç-:

1. **ṭoprak şaçam:**-*am*
   Gazel 69
   Mısra: **5**
   Toprak saçmak, üstüne başına toz toprak dökmek

   5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭoprak şaçam
   6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

toy-:

1. **ṭoyduñ:**-*du, -ñ*
   Gazel 38
   Mısra: **5**
   Doymak, ihtiyacı kalmamak

   5. Şuşadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
   6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

toz:

1. **tozumun:**-*um, -un*
   Gazel 61
   Mısra: **10**
   Çok küçük toprak parçası

   9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
   10. Ẕerresin görimez şabā tozumun

2. **tozına:**-*ın, -a*
Gazel 116
Mısra: **1**
Çok küçük toprak parçası

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

<u>tūbā:</u>

1. **Ṭūbā:**
Gazel 2
Mısra: **1**
Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭūbā saña
2. Ḳanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i ḫôşbālā saña

2. **Ṭūbā:**
Gazel 63
Mısra: **1**
Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

1. Ṭūbā budaġıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāġıdur ruḫ-ı zībası Aḥmedüñ

3. **Ṭūbāyı:**-*yı*
Gazel 77
Mısra: **5**
Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

5. Cennetüʾl Meʾvādaki Ṭūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

4. **Ṭūbā:**
Gazel 90
Mısra: **10**
Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

ṭūbā budaġı:

1. **Ṭūbā budaġın:**-*n*
   Gazel 90
   Mısra: **9**
   Tuba dalı

   9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
   10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

ṭūbā nihāli:

1. **ṭūbā nihāli:**
   Gazel 130
   Mısra: **8**
   Tuba fidanı

   7. Göñül bāġında boy çekmişdi ol serv
   8. Cinānda bitmedin Ṭūbā nihāli

ṭudacuġ:

1. **ṭudacuġı:**
   Gazel 134
   Mısra: **12**
   Sevgilinin çok güzel dudağı

   11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
   12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

ṭudaġ:

1. **ṭudaġuñ:**-*uñ*
   Gazel 30
   Mısra: **5**
   Dudak

   5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
   6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

2. **ṭudaġı:**-*ı*
   Gazel 136
   Mısra: **8**
   Dudak

   7. Sāḳī ki ṭoldurup ḳadeḥi ṣunsa iç diyü
   8. Sögse ṭudaġı aġzuma da nūş-ı cān idi

tügme:

1. **tügmedür:**-*dür*
   Gazel 112
   Mısra: **3**
   Eşyaya, giyeceklere dikilen kemik, sedef, maden, tahta gibi sert şeylerden yapılmış ufak ve genellikle yuvarlak nesne

   3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
   4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

tuğrā:

1. **ṭuğrā:**
   Gazel 14
   Mısra: **4**
   Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret II Sevgilinin kaşı (güzelliği tasdik eden mühür)

   3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
   4. Ol muḳavves ḳaş mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

tuḫfe:

1. **ṭuḫfe:**
   Gazel 52
   Mısra: **4**
   Armağan, hediye

   3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
   4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

tümen:

1. **tümendür:**-*dür*
   Gazel 71
   Mısra: **1**
   On bin, pek çok

   1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
   2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

ṭur-:

1. **ṭurmış:**-*mış*
   Müfret 4
   Mısra: **2**
   Uluorta, çekinmeden

1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

2. **ṭurur:**-*ur*
Gazel 38
Mısra: **2**
Akmak, damlamak

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Ṭammaġa ṭurur ṣuyı leẕẕetde şekker kendidür

3. **ṭurdı:**-*dı*
Gazel 48
Mısra: **8**
Hizmet için beklemek

7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

4. **ṭurmaz:**-*maz*
Gazel 53
Mısra: **7**
Kalmamak

7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
8. Gönlüm ṣınıḳlugına yaşum ʿalāmet ancaḳ

5. **ṭurma:**-*ma*
Gazel 81
Mısra: **4**
Tahammül edememek, sabredememek

3. Gitdi destümden ʿimān-ı ṣabrum ey Gülgūn-ı eşk
4. Ṭurma kim ol ḫusrev-i şīrīnzebānumdur giden

6. **ṭurup:**-*up*
Gazel 82
Mısra: **10**
Uluorta, çekinmeden

9. Ḳara gözler ḫūblarda dīn ü īmān olsa ger
10. Her biri ṭurup kemīnī eylemezdi ḳaṣd-ı dīn

7. **ṭurmadın:**-*ma*, -*dın*
Gazel 90
Mısra: **4**
Sürekli, daima, aralıksız

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

8. **ṭur:**
Gazel 92
Mısra: **4**
Beklemek, sabretmek

3. Büse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

9. **ṭurımaz:**-*ı, -maz*
Gazel 110
Mısra: **4**
Bekleyememek, sabredememek

3. Ḳaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden ṭurımaz ṣofī namaza

10. **ṭurmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 139
Mısra: **10**
Kalmamak, aradan çıkarmak

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

11. **ṭurmış:**-*mış*
Gazel 48
Mısra: **5**
Huzurunda beklemek

5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

<u>ṭurma ṭur:</u>

1. **ṭurma ṭur:**
Gazel 20
Mısra: **13**
Durmadan

13. Āmriyā ṭurma ṭur yuḳaru yüri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

ṭurmadın:

1. **ṭurmadın:**
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Durmadan, sürekli, daima, aralıksız

   1. Ṭurmadın dönsün ḳadeḥ gūyende iken ʿandelīb
   2. Būy-ı vaṣlından gül-i zībānuñ almışken naṣīb

ṭurmaz:

1. **ṭurmaz:**
   Gazel 14
   Mısra: **5**
   Durmadan, sürekli, daima, aralıksız

   5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
   6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

ṭurra:

1. **ṭurrasın:**-*sın*
   Gazel 12
   Mısra: **8**
   Kıvırcık saç lülesi

   7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
   8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

ṭurra-i hindū:

1. **ṭurra-i hindū:**
   Gazel 90
   Mısra: **4**
   Siyah saç

   3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
   4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

ṭurra-i ṭarrār:

1. **ṭurra-i ṭarrārın:**-*ın*
   Gazel 5
   Mısra: **1**
   Hilekar mührü II Gönül çalan, insanın aklını başından alan saç

   1. Perde-i Beytüʾl Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
   2. Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʿanberbārın öp

2. **ṭurra-i ṭarrārı:**-*ı*
   Gazel 46
   Mısra: **4**
   Hilekar mührü II Gönül çalan, insanın aklını başından alan saç

   3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
   4. Aşılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aş

tūşe:

1. **tūşe:**
   Gazel 118
   Mısra: **2**
   Yol azığı

   1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
   2. Sālike tūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

ṭut-:

1. **ṭutdı:**-*dı*
   Kaside 2
   Mısra: **6**
   Kaplamak, doldurmak

   5. Ṣuverden ne peydā ola bende kim
   6. Göñül gözgüsin ṭutdı jeng-i günāh

2. **ṭutduġum:**-*duġ, -um*
   Gazel 84
   Mısra: **3**
   Elle kavramak

   3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
   4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

ṭut ki:

1. **ṭut ki:**
   Gazel 104
   Mısra: **6**
   Varsayalım, farz edelim

   5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
   6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

ṭutalum:

1. **ṭutalum:**
   Gazel 73
   Mısra: **4**
   Varsayalım, farz edelim

   3. Bu belā ṭaşına döymez şanemā
   4. Ṭutalum ola demürden cigerüm

2. **ṭutalum:**
   Gazel 109
   Mısra: **1**
   Varsayalım, farz edelim

   1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
   2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

3. **ṭutalum:**
   Gazel 120
   Mısra: **3**
   Varsayalım, farz edelim

   3. Ṭutalum ḳul günāh ider nāgāh
   4. Luṭf-ı şehden ḥimāyet olmaz mı

ṭutdı āfāḳı:

1. **ṭutdı āfāḳı:**
   Gazel 83
   Mısra: **9**
   Ufku sarmak

   9. Ṭutdı āfāḳı cemālün ḳaçma ʿAmrīden begüm
   10. Ḳul gerekmez mi saña sulṭān-ı ʿālemgīrsin

ṭūṭī:

1. **ṭūṭī:**
   Gazel 26
   Mısra: **9**
   Papağan II Güzel sözler söyleyen kimse

   9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
   10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

2. **ṭūṭīye:**-*ye*
   Gazel 32

Mısra: **4**
Papağan II Güzel sözler söyleyen kimse

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

ṭūṭī-i şekergüftār:

1. **ṭūṭī-i şekergüftār:**
Gazel 13
Mısra: **14**
Sözü şeker gibi olan papağan II Sevgili

13. ʿĀşıḳam ṭatlu ṭatlu sözlerine
14. Söyle ey ṭūṭī-i şekergüftār

ṭūṭī-i şekkerzebān:

1. **ṭūṭī-i şekkerzebān:**
Gazel 1
Mısra: **14**
Tatlı dilli papağan II Sevgili

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

ṭuṭī-i şīrīnsuḫan:

1. **ṭuṭī-i şīrīnsuḫandür:**-*dür*
Gazel 71
Mısra: **12**
Tatlı sözlü papağan II Sevgili

11. Şekkerīn būseyle besle ʿAmrīyi
12. Ṭuṭī-i şīrīnsuḫandür sevdügüm

tutuş-:

1. **ṭutuşam:**-*am*
Gazel 61
Mısra: **7**
Yanmak

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

ṭuy:

1. **ṭuya:**-*a*
   Gazel 6
   Mısra: **2**
   Öğrenilmek, yayılmak

   1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
   2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

2. **ṭuyulur:**-*ur*
   Gazel 37
   Mısra: **6**
   Öğrenilmek, yayılmak

   5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
   6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

2.25. U-ʿŪ

u-ü:

1. **ü:**
Gazel 1
Mısra: **10**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

2. **ü:**
Rübai 1
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. **u:**
Kaside 1
Mısra: **2**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

4. **ü:**
Kaside 1
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

5. **u:**
Kaside 1
Mısra: **16**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

15. Bu ḫüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
16. Naẓīri yoḳ meger ol gülruḫ u sīmīnsīmā

6. **u:**

Kaside 1

Mısra: **37**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
38. Cihān-ı luṭf u kerem yaʿnī ḥażret-i paşa

7. **u:**

Kaside 1

Mısra: **39**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

8. **u:**

Kaside 1

Mısra: **40**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

39. Sarāyı menzil-i taḫt u maḳām-ı İbrāhīm
40. İşigi ḳıble-i ḥācāt u Kaʿbe-i ʿulyā

9. **u:**

Kaside 1

Mısra: **50**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

10. **ü:**

Kaside 1

Mısra: **81**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

81. Fiġān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ʿAmrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

11. **u:**

Murabba 1

Mısra: **3**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Hemnişīndür ol nigār u ṭāliʿüm pīrūzdur
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

12. **ü:**
Gazel 2
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Ḥüsn ü behcet gökden inmiş ḫılʿatüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

13. **ü:**
Murabba 2
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

14. **u:**
Kaside 2
Mısra: **6**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Beşāret ḳatīl-i ġam-ı ʿışḳa kim
6. Leb-i ḥūr u bāġ-ı cināndur diyet

15. **ü:**
Kaside 2
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Göyündür teni ser be ser şemʿvār
4. Dil ü cānı ḳıl ʿışḳ odında sipend

16. **ü:**
Gazel 3
Mısra: **1**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

17. **u:**
Gazel 3
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

18. **u:**
Gazel 3
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

19. **u:**
Gazel 3
Mısra: **13**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

20. **u:**
Gazel 4
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Sen felek evcinde ben taḫteʾ ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

21. **ü:**
Gazel 5
Mısra: **6**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. İşiginde secde ḳıl kim secdegāh-ı rūḥdur
6. Kacbe-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

22. **ü:**

Gazel 9

Mısra: **2**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
2. Kʾider neẓāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

23. **u:**

Gazel 9

Mısra: **5**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

24. **u:**

Gazel 9

Mısra: **6**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Bu ḳaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ʿālem içre melīḥ

25. **ü:**

Gazel 12

Mısra: **2**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Nihāl-i ḳāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görinmez ṣanavber ü şimşād

26. **u:**

Gazel 13

Mısra: **10**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Hey meded ġamzeler füsūnından
10. Ḳalmadı dilde ṣabr u canda ḳarār

27. **u:**

Gazel 14

Mısra: **8**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

7. Bir güzel dün ʿāşıḳın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḫ u ol ölen fülān şeydā mıdur

28. **u:**
Gazel 15
Mısra: **9**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Başa iltür şemʿveş giryān u sūzān olmaġı
10. ʿAmrī-i şūrīdeḥāle baş ḳoşan ḳallāşlar

29. **ü:**
Gazel 21
Mısra: **9**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

30. **u:**
Gazel 21
Mısra: **9**
ve

9. Bī-dil ü bīṣabr u bīārām iderler ʿAmrīyi
10. Ḫūblar mekkāreler seḥḥāreler ʿayyāreler

31. **ü:**
Gazel 26
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

32. **u:**
Gazel 28
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

33. **ü:**

Gazel 30

Mısra: **10**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

34. **ü:**

Gazel 31

Mısra: **5**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Dāne-i ḫāl ü dām-ı zülfüñden
6. Murġ-ı dil kendüden uçunmışdur

35. **ü:**

Gazel 33

Mısra: **4**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Şöyle kim gülzāra ilte būy mūyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn ü ʿabīrefşān olur

36. **ü:**

Gazel 33

Mısra: **6**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

37. **ü:**

Gazel 35

Mısra: **1**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

38. **ü:**

Gazel 40

Mısra: **2**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
2. Pürümīd ü ḥarīṣ-i maḥrūmuz

39. **u:**
Gazel 43
Mısra: **9**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

40. **ü:**
Gazel 43
Mısra: **9**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

41. **ü:**
Gazel 58
Mısra: **1**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Dīn ü devlet naḳdine el ṣundı bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānḥāli miskin perçemüñ

42. **u:**
Gazel 61
Mısra: **5**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

43. **ü:**
Gazel 61
Mısra: **7**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

7. Sen ü ben ṭutuşam direm ey şemʿ
8. Söylesem saña göynügin özümün

44. **ü:**
Gazel 62
Mısra: **2**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Geçdi serīr-i ḫaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

45. **u:**
Gazel 67
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

46. **u:**
Gazel 69
Mısra: **1**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Bu neʿīd olsun cihān ḫandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

47. **ü:**
Gazel 69
Mısra: **6**
ve

5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭoprak ṣaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

48. **u:**
Gazel 69
Mısra: **12**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

11. Bu neʿayş olsun kiʿAmrī aġlaya iller güle
12. Bu neʿīd olsun cihan ḫandan u ben giryān olam

49. **u:**
Gazel 72

Mısra: **3**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

50. **ü:**

Gazel 72

Mısra: **4**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Benümleydi hemīşe ʿışḳ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem ṣanurdum

51. **u:**

Gazel 72

Mısra: **8**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

7. Gözüñ ḳaşuñ füsūnın kim ne bilsün
8. ʿʾİtābuñ az u nāzuñ kem ṣanurdum

52. **u:**

Gazel 76

Mısra: **1**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

53. **ü:**

Gazel 76

Mısra: **2**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

54. **u:**

Gazel 79

Mısra: **6**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

55. **u:**
Gazel 80
Mısra: **7**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum dirig̀
8. Uġrun uḥrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

56. **u:**
Gazel 87
Mısra: **2**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

57. **ü:**
Gazel 90
Mısra: **2**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

58. **ü:**
Gazel 90
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Bu perīşān ḥālüm ü baḫt-ı siyāhumdur benüm
4. Ṭurmadın artup gider ol ṭurra-i hindū diyen

59. **ü:**
Gazel 91
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

60. **ü:**

Gazel 93

Mısra: **10**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

61. **u:**

Gazel 95

Mısra: **18**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

62. **ü:**

Gazel 101

Mısra: **5**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

63. **u:**

Gazel 101

Mısra: **5**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

64. **ü:**

Gazel 105

Mısra: **10**

"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Bir perīdür sevdügüm dīvānesidür cümle halḳ
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭalʿat-ı ġarrā ile

65. **ü:**

Gazel 106

Mısra: **5**

“*Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

66. **ü:**
Gazel 118
Mısra: **5**
“*Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaẕ yirin añlamadum ʿışḳ u maḥabbetden iyi

67. **ü:**
Gazel 119
Mısra: **2**
“*Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

68. **u:**
Gazel 127
Mısra: **3**
“*Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Luṭf ile nāz u ḫande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

69. **ü:**
Gazel 130
Mısra: **20**
“*Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

19. Gezer ʿışḳuñ ḫārābatında ʿAmrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

70. **ü:**
Gazel 132
Mısra: **5**
“*Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Aġlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum ḳanı saña mey-i bīġış düşdi

71. **u:**
Gazel 135
Mısra: **5**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

72. **u:**
Gazel 135
Mısra: **5**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

73. **ü:**
Gazel 135
Mısra: **5**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

74. **ü:**
Gazel 136
Mısra: **12**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

75. **u:**
Gazel 136
Mısra: **15**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf
16. Bir demde geldi geçdi ṣanasın bir ān idi

76. **ü:**
Gazel 139
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

77. **ü:**
Gazel 142
Mısra: **11**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

78. **u:**
Gazel 142
Mısra: **11**
"*Ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

11. Rind ü ḳallāş u mest-i ʿışḳ oldum
12. ʿĀmrīyem bunca ṣanʿat el virdi

uc:

1. **ucında:**-*ın, -da*
Gazel 18
Mısra: **5**
Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

5. Ḥūr-ı ʿīn kirpügi ucında ṣalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

2. **ucından:**-*ın, -dan*
Gazel 84
Mısra: **1**
Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

3. **ucından:**-*ın, -dan*
Gazel 84
Mısra: **2**
Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

1. Gül zaḫmını ḫāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül nʾola çoḳ mı dile düşse gül ucından

4. **ucından:**-*ın, -dan*
Gazel 109
Mısra: **10**
Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

9. Ger ölüp ḫāk-i mezarında raḳībüñ bite ḫār
10. ʿAmriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

5. **ucı:**-*ı*
Gazel 122
Mısra: **2**
Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

uç-:

1. **uçalum:**-*a, -lum*
Gazel 20
Mısra: **14**
Havaya kalkıp gitmek, tayeran etmek II Gitmek, varmak

13. Āmriyā ṭurma ṭur yuḳaru yüri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

2. **uçunmışdur:**-*un, -mış, -dur*
Gazel 31
Mısra: **6**
Ürkmek, sakınmak, çekinmek, korkmak

5. Dāne-i ḫāl ü dām-ı zülfüñden
6. Murġ-ı dil kendüden uçunmışdur

3. **uçar:**-*ar*
Gazel 59
Mısra: **2**
Uçmak, havalanmak

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

4. **ucından:**-*ın, -dan*
Gazel 84
Mısra: **4**
Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduġum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

5. **ucından:**-*ın, -dan*
Gazel 84
Mısra: **6**
Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

6. **ucından:**-*ın, -dan*
Gazel 84
Mısra: **10**
Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

7. **uçma:**-*ma*
Gazel 95
Mısra: **3**
Uçmak, havalanmak

3. Alçaḳ uçma bülendpervāz ol
4. ʿArşa çıḳ anda āşiyān eyle

8. **uçdı:**-*dı*
Gazel 101
Mısra: **7**
Uçup gitmek, terk etmek, ayrılmak

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

uca:

1. **ucasın:**-*sın*
Kıt'a 14
Mısra: **1**
Kalça kemiklerinin birleştiği yer, oturulacak yerin iki tarafı

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

uçmak-:

1. **uçmaḳdan:**-*dan*
Kıt'a 2

Mısra: **3**
Uçmak, havalanmak

3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

uçup ḳaç-:

1. **Uçup ḳaça:**-*a*
Gazel 84
Mısra: **8**
Uçup gitmek

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

ʿūd:

1. ʿ**ūdını:**-*ı, -nı*
Gazel 27
Mısra: **3**
Yakıldığı zaman çok değişik, kendine has güzel bir koku çıkaran öd ağacı II Aşığın yanan gönlü

3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

ʿūd-ı cān:

1. ʿ**ūd-ı cān:**
Gazel 67
Mısra: **7**
Yakıldığı zaman çok değişik, kendine has güzel bir koku çıkaran öd ağacı II Aşığın yanan gönlü

7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

ʿūd-ı enfās:

1. ʿ**ūd-ı enfāsum:**-*um*
Gazel 19
Mısra: **14**
Hoş kokulu nefes II Aşığın yanan içinden ah çekince çıkan nefesler

13. Nükhet-i ḫulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı ṭutan
14. ʿŪd-ı enfāsum ile ḫāme-i müşkīnümdür

ʿūd-ı ḫam:

1. ʿ**ūd-ı ḫam:**
   Gazel 58
   Mısra: **7**
   Yanınca güzel koku veren öd ağacı II Sevgilinin beni (yüzdeki siyah nokta)

   7. Nār-ı ruḫsāruñda ḫālün ʿūd-ı ḫam itdi buḫur
   8. Ol buḫūra ʿanberīn oldı bu miskīn perçemüñ

ʿūdvār:

1. ʿ**ūdvār:**
   Gazel 143
   Mısra: **5**
   Öd gibi

   5. Hind-i zülfinüñ elinden oda ṭutdı ʿūd-vār
   6. Bu dil-i pürsūz kim ṣad pāredür micmer gibi

uġr:

1. **uġrıdur:**-*ı, -dur*
   Gazel 46
   Mısra: **4**
   Hırsız

   3. Can metāʿın alduġına ola kim ikrār ide
   4. Aṣılacak uġrıdur şol ṭurra-i ṭarrārı aṣ

uġra-:

1. **uġramasun:**-*ma, -sun*
   Gazel 30
   Mısra: **3**
   Gelmemek, yanına varmamak

   3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
   4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

uġrun uḫrun:

1. **uġrun uḫrun:**
   Gazel 80
   Mısra: **8**
   Şans, talih doğurmayan

   7. Ḳaş u gözle sözlerüñden ʿaḳlı aldurdum diriġ
   8. Uġrun uḫrun baḳışuñdan gitdi īman el amān

uğurla-:

1. **uġurlar:**-*r*
   Gazel 37
   Mısra: **1**
   Çalmak

   1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
   2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

2. **uğurlar:**-*r*
   Gazel 37
   Mısra: **2**
   Çalmak

   1. Gözüñ mesti dil-i ḫūnīn uġurlar
   2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

3. **uğurlar:**-*r*
   Gazel 37
   Mısra: **4**
   Çalmak

   3. Ṣaçuñı baġla kim ben bīḳarāruñ
   4. Metāʿ-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

4. **uğurlar:**-*r*
   Gazel 37
   Mısra: **6**
   Çalmak

   5. Bilinür tār-ı mū alsam ṣaçuñdan
   6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

5. **uğurlar:**-*r*
   Gazel 37
   Mısra: **8**
   Çalmak

   7. Gönül ṭıflı cemālüñ gülşeninde
   8. Lebüñden ġonca-i rengīn uğurlar

6. **uğurlar:**-*r*
   Gazel 37
   Mısra: **10**
   Hırsızlık

9. Uġurluk ṭatlu olur diyü ʿAmrī
10. Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

7. **uġurlar:**-*r*
Gazel 37
Mısra: **12**
Çalmak

11. Uyudup bāġbān-ı ġamzeñi dil
12. Yanaġuñdan gül-i nesrīn uġurlar

uġurluk:

1. **uġurluk:**
Gazel 37
Mısra: **9**
Hırsızlık

9. Uġurluk ṭatlu olur diyü ʿAmrī
10. Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

ulu-:

1. **uludı:**-*dı*
Gazel 121
Mısra: **13**
Köpeklerin çıkardıkları ses, uluma

13. İşiginde uludı itleri ben ḫār oldum
14. ʿAmriyā ġayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

um-:

1. **umam:**-*am*
Gazel 25
Mısra: **2**
Sanmak, ümit etmek

1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

2. **ummazdı:**-*maz, -dı*
Gazel 80
Mısra: **9**
Sanmak, ümit etmek

9. Ḳatı göñlinden Ḳayanuñ merḥamet ummazdı ger
10. Görmese ʿAmrī ḳayadan aḳduġın āb-ı revān

3. **umarsa:**-*ar, -sa*
   Gazel 130
   Mısra: **13**
   Sanmak, ümit etmek

   13. Ayaġuñ öpmek umarsa feraḥdan
   14. Ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī

4. **ummasa:**-*ma, -sa*
   Gazel 138
   Mısra: **5**
   Sanmak, ümit etmek

   5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
   6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

un:

1. **un:**
   Kıt'a 14
   Mısra: **3**
   Buğdayın toz hali

   3. Un elemegi bahāne eyleyüp
   4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

unıd-:

1. **unıda:**-*a*
   Gazel 82
   Mısra: **5**
   Unutmak, aklından gitmek

   5. Noḳtasın görse cemālüñ muṣḥafınuñ unıda
   6. Levḥde masṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

2. **unudulmaya:**-*ul, -ma, -ya*
   Gazel 64
   Mısra: **6**
   Unutmamak, aklından gitmemek

   5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
   6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

3. **unutma:**-*ma, -*
   Gazel 76

Mısra: **15**
Unutmak, aklından gitmek

15. Luṭf-ı ʿāmuñdan unutma ben duʿāgūyuñ daḫi
16. Ey keremden ʿamr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

ʿunvān:

1. ʿ**unvānıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 67
Mısra: **3**
İftihar, şan, şöhret

3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

ur-:

1. **uram:**-*am*
Gazel 64
Mısra: **5**
Yaralamak, saplamak

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

2. **urunan:**-*un, -an*
Gazel 107
Mısra: **2**
Takmak, başına yerleştirmek

1. Bāde-i laʿl içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ʿIşḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

3. **urma:**-*ma*
Gazel 127
Mısra: **1**
Saplamak

1. Düşmana urma tīr-i pürtābı
2. Devr-i ḥüsnüñde gözle aḥbābı

ʿuryān:

1. ʿ**uryānla:**-*la*
Kıt'a 4
Mısra: **1**
Çıplak

1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

2. ʿ**uryān:**
Gazel 69
Mısra: **8**
Çıplak

7. Gül gibi rengīn ḳabālarla müzeyyen ola ḫalḳ
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ʿuryān olam

<u>uş:</u>

1. **uşda:**-*da*
Gazel 122
Mısra: **11**
Şimdi, işte

11. Seveni öldürürseñ uşda ʿAmrī
12. Ṣuṣadı ḳanına cān atdı gitdi

2. **uş:**
Gazel 133
Mısra: **2**
Şaşkınlık, imrenme, üzüntü bildirir bir ünlem

1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

<u>uşan-:</u>

1. **uşanup:**-*up*
Kıt'a 2
Mısra: **2**
Kırılmak, parçalanmak

1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup ṣınmak yeg

<u>uşan-:</u>

1. **uşansa:**-*sa*
Gazel 66
Mısra: **5**
Bıkmak, sıkılmak

5. Bād-ı āhumdan uṣansa nʾola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde döyemez serv-i ḫırāmānşekil

uşladı vir-:

1. **uşladı virsün:**-*sün*
   Gazel 113
   Mısra: **7**
   Akıllandırmak, sakinleştirmek

   7. Dil-i şeydāñı uṣladı virsün
   8. Dilber-i pürcefāya ışmarla

ʿuşşāk:

1. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
   Gazel 7
   Mısra: **10**
   Aşıklar

   9. Sücūd it mest olup yār işiginde
   10. Yeter ʿuşşāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

2. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
   Gazel 23
   Mısra: **8**
   Aşıklar

   7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
   8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḥayrān itdiler

3. ʿ**uşşāḳ:**
   Gazel 36
   Mısra: **5**
   Aşıklar

   5. Girüp meydāna ʿuşşāḳ arasında
   6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

4. ʿ**uşşāḳ:**
   Gazel 48
   Mısra: **5**
   Aşıklar

   5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
   6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın nisār şemʿ

5. ʿ**uşşaḳ:**
   Gazel 53
   Mısra: **9**
   Aşıklar

9. Biñ kez ölür dirilür fürḳat şebinde ʿuşşaḳ
10. Dilber firāḳı ʿAmrī rūz-ı ḳıyāmet ancaḳ

6. ʿ**uşşāḳ:**
Gazel 59
Mısra: **3**
Aşıklar

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ʿuşşāḳ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

7. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 63
Mısra: **4**
Aşıklar

3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẓm iden yiter
4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

8. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 77
Mısra: **8**
Aşıklar

7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

9. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 83
Mısra: **1**
Aşıklar

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

10. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 130
Mısra: **11**
Aşıklar

11. Terāne ırladup ʿuşşāḳa şevḳuñ
12. Çaġırdur bülbüle ʿışḳuñ yelāli

11. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 117
Mısra: **7**
Aşıklar

7. Ey ṣarāb-ı nāz içüp uṣṣāḳa raʿnālıḳ ṣatan
8. İçmedin sermest ü ḥayrān eyleyen sensin beni

uṣṣaḳ bezmi:

1. **uṣṣaḳ bezmin:**-*n*
   Gazel 125
   Mısra: **13**
   Aşıklar meclisi

   13. Müşerref eylesün uṣṣaḳ bezmin
   14. Nigār-ı şekkerīngüftāra geldi

ʿuṣṣāḳ-ı mey perest:

1. ʿ**uṣṣāḳ-ı mey perestüñ:**-*üñ*
   Gazel 53
   Mısra: **3**
   Devamlı şarap içen aşıklar

   3. ʿUṣṣāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
   4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

uy-:

1. **uyup:**-*up*
   Kaside 1
   Mısra: **35**
   Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

   35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
   36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

2. **uydı:**-*dı*
   Kıt'a 6
   Mısra: **1**
   Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

   1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ḫīz-i bī ḥayā
   2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

3. **uysun:**-*sun*
   Gazel 83
   Mısra: **7**
   Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

   7. Serv ḳaddüñle ṣalın kim ḫūblar uysun saña
   8. Sancaġuñ çek beg güzelsin ḥüsn iline mirsin

4. **uy:**
Gazel 97
Mısra: **9**
Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

5. **uyduġından:***-duġ, -ın, -dan*
Gazel 135
Mısra: **7**
Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduġından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

uyan-:

1. **uyandı:***-dı*
Kaside 1
Mısra: **10**
Uyku durumundan çıkmak

9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

2. **uyan:**
Murabba 5
Mısra: **4**
Uyku durumundan çıkmak

3. Naẓar ḳıl nergisüñle bülbülüne
4. Uyan bād-ı ṣabā degsüñ gülüne

3. **uyan:**
Murabba 5
Mısra: **4**
Uyku durumundan çıkmak

3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

4. **uyan:**
Murabba 5
Mısra: **4**
Uyku durumundan çıkmak

3. Çalınsun ḳarşuña sīnem rebābı
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüne

5. **uyan:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Uyku durumundan çıkmak

   3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

6. **uyan:**
   Murabba 5
   Mısra: **4**
   Uyku durumundan çıkmak

   3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḥaẕer ḳıl
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

uydur-:

1. **uydurmaġ:**-*maġ*
   Gazel 108
   Mısra: **9**
   Uydurmak II Söylemek

   9. Hey ne şīrīnlük olur ḫūblar uydurmaġ içün
   10. ʿAmrī şiʿrüñ heves-i laʿl-i şekerḫālar ile

uyḫu:

1. **uyḫuda:**-*da*
   Gazel 16
   Mısra: **9**
   Uyku hâlinde olmak

   9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
   10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

uyḫuya var-:

1. **uyḫuya vara:**-*a*
   Gazel 6
   Mısra: **1**
   Uyku hâlinde olmak

   1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
   2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıżṭırāb

uyı-:

1. **uyı:**
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Uyku hâlinde olmak

   3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

uyḳu:

1. **uyḳudan:**-*dan*
   Kaside 1
   Mısra: **10**
   Uyku

   9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
   10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlā

uyu-:

1. **uyusañ:**-*sañ*
   Gazel 37
   Mısra: **10**
   Uyku hâlinde olmak

   9. Uġurluk ṭatlu olur diyü ʿAmrī
   10. Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

2. **uyudup:**-*up*
   Gazel 37
   Mısra: **11**
   Uyutmak

   11. Uyudup bāġbān-ı ġamzeñi dil
   12. Yanaġuñdan gül-i nesrīn uġurlar

3. **uyurken:**
   Murabba 5
   Mısra: **3**
   Uykuda olduğu sırada

   3. Uyurken öpmesün ʿAmrī ḥaẕer ḳıl
   4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

uzaḳ:

1. **uzaḳdur:**-*dur*
   Gazel 73
   Mısra: **14**
   Arada çok mesâfe bulunan, uzun sürede gidilebilen, ırak

13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

2.26. Ü

<u>üftāde:</u>

1. **üftādeñe:**-*ñe*
   Gazel 11
   Mısra: **3**
   Düşkün, tutkun, aşık

   3. Bir naẓar eyle mededsüz ḳalan
   üftādeñe kim
   4. ʿIşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

<u>üst:</u>

1. **üstine:**-*i, -ne*
   Gazel 1
   Mısra: **7**
   Üzerine

   7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
   8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

2. **üstine:**-*i, -ne*
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Üzerine

   3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

3. **üstine:**-*i, -ne*
   Gazel 23
   Mısra: **7**
   Üzerine

   7. Ṣaçdılar sünbüllerin gülberg-i raʿnā üstine
   8. Bülbül-i şeydā gibi ʿuşşāḳı ḥayrān itdiler

4. **üstine:**-*in, -e*
   Gazel 112
   Mısra: **2**
   Üzerine

   1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
   2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

5. **üstüme:**-*üm, -e*
   Gazel 114

Mısra: **8**
Üzerine

7. Öldürürse gözüñ ey şūḫ beni
8. Ṣaçalur üstüme bādām-ı siyāh

6. **üstinden:** *-i, -n, -den*
Kıt'a 5
Mısra: **5**
Üzerinden

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

7. **üstine:***-i, -ne*
Gazel 112
Mısra: **1**
Üzerine

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

8. **üstine:** *-i, -ne*
Gazel 112
Mısra: **4**
Üzerine

3. Sulṭān-ı ʿışḳ ḫılʿatine laʿl tügmedür
4. Ḳanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

9. **üstine:** *-i, -ne*
Gazel 112
Mısra: **6**
Üzerine

5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

10. **üstine:** *-i, -ne*
Gazel 112
Mısra: **8**
Üzerine

7. Her ṣubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Ḳurmaġa çetr-i rifʿati sulṭānum üstine

11. **üstine:** *-i, -ne*
    Gazel 112
    Mısra: **10**
    Üzerine

    9. Geysün ḳabā-yı nāzı ki ḫayyāṭ-ı lemyezel
    10. Ḫôş ḫılʿat itdi serv-i ḫırāmānum üstine

12. **üstine:** *-i, -ne*
    Gazel 112
    Mısra: **14**
    Üzerine

    13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
    14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

üstād:

1. **üstādsın:***-sın*
    Gazel 8
    Mısra: **14**
    Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan II Nazımda üstad olan Amrī

    13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
    14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḫş

2. **üstād:**
    Gazel 10
    Mısra: **4**
    Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan II Amrī

    3. Vefā ʿilmini ögrenmedi ḳaldı
    4. Velī oldı cefā fenninde üstād

3. **üstāduña:***-uñ, -a*
    Gazel 15
    Mısra: **4**
    Öğretici, öğretmen

    3. Kimden ögrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
    4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

üstine düş-:

1. **üstine düşersin:***-er, -sin*
    Gazel 38
    Mısra: **6**
    İlgi göstermek

5. Ṣuṣadun mı ḳanuña ṭoyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ġamze ḫançer kendidür

üzre:

1. **üzre:**
   Kaside 2
   Mısra: **9**
   Üst, üstünde, üzerinde

   9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
   10. Tecerrüd ḳabūl eyle ʿĪsā ṣıfat

2. **üzre:**
   Gazel 32
   Mısra: **2**
   Üstünde, üzerinde, halinde

   1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
   2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

üzerü:

1. **üzerüñden:**-*ñ, -den*
   Kaside 1
   Mısra: **90**
   Üstünden

   89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
   90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī ẕıll-ı Ḫudā

2.27. V

<u>vaʿde:</u>

1. **vaʿdeye:**-*ye*
   Gazel 68
   Mısra: **8**
   Ölüm, ecel

   7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
   8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

<u>vāfir:</u>

1. **vāfir:**
   Gazel 30
   Mısra: **4**
   Fazla, çok

   3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
   4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

<u>vāh:</u>

1. **vāh:**
   Gazel 11
   Mısra: **8**
   Üzüntü, keder, feryat figan bildirir

   7. Cigerüm ḳanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
   8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

<u>vaḥdet:</u>

1. **vaḥdeti:**-*i*
   Gazel 70
   Mısra: **2**
   Birlik, teklik, bir olmak

   1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
   2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

2. **vaḥdet:**
   Gazel 142
   Mısra: **8**
   Birlik, teklik, bir olmak

   7. Bir ḳadeḥ ṣundı baña sāḳī-i ʿışḳ
   8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

vāʿiẓ:

1. **vāʿiẓ:**
   Gazel 47
   Mısra: **6**
   Dini konuşma yapan, nasîhat veren kimse

   5. Güş idüp bülbül sözin mey nūş ḳıl
   6. Ḳılma vāʿiẓ ḳīl u ḳālin istimāʿ

2. **vāʿiẓ:**
   Gazel 68
   Mısra: **1**
   Dini konuşma yapan, nasîhat veren kimse

   1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
   2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

vaḳt:

1. **vaḳti:**-*i*
   Gazel 105
   Mısra: **17**
   Zaman, vakit

   17. Ey müʾeẕẕin gel nefes ṭut vaḳti ile bekle kim
   18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

vālih:

1. **vālih:**
   Gazel 76
   Mısra: **2**
   Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış

   1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
   2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

1. **vālih:**
   Gazel 44
   Mısra: **3**
   Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış

   3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
   4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

vaʾllāhi:

1. **vaʾllāhi:**
   Kıt'a 15
   Mısra: **4**
   Arapçada yemin için kullanılan söz

   3. Tevbe olsun senden artuḳ sevmeyem
   4. Sen ṭanıḳ vaʾllāhi biʾllāhi begüm

2. **vaʾllāhi:**
   Gazel 78
   Mısra: **10**
   Arapçada yemin için kullanılan söz

   9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
   10. Var saña bağışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

3. **vaʾllāhi:**
   Gazel 88
   Mısra: **9**
   Arapçada yemin için kullanılan söz

   9. Vaʾllāhi ḫaylī ḫūb tanursın güzelleri
   10. ʿAmrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

4. **vaʾllāhi:**
   Gazel 136
   Mısra: **11**
   Arapçada yemin için kullanılan söz

   11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
   12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

Vāmıḳ:

1. **Vāmıḳ:**
   Gazel 79
   Mısra: **5**
   Meşhur Arap aşk hikayesinin erkek karakteri (bkz. Vamık u Azra)

   5. Ben bu belā-yı ʿışk ile Vāmıḳ degül miyem
   6. Sen bu ʿiẕār u hüsn ile ʿAẕrā degül misin

var:

1. **var:**
   Kaside 1
   Mısra: **46**
   Var: Var, yokun karşıtı

45. Ḳaçan ki aġız aça mürdeler ḥayāt bulur
46. Meger sözinde var enfās-ı muʿciz-i ʿĪsā

2. **var:**
Kıt'a 1
Mısra: **4**
(Teşbih edatıdır) Gibi

3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. **var:**
Gazel 2
Mısra: **8**
Haydi

7. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola ṣôfī Cennetüʾl Meʾvā saña

4. **var:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Haydi

5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

5. **var:**
Kıt'a 3
Mısra: **5**
Var: Var, yokun karşıtı

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var
6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

6. **vār:**
Gazel 4
Mısra: **5**
Var: Var, yokun karşıtı

5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

7. **var:**
Gazel 4
Mısra: **13**
Var: Var, yokun karşıtı

13. Her denīnüñ biñ dili var ben ṣadef gibi ḫamūş
14. Gevherüm kim ʿarz ide devletlü sulṭānum saña

8. **vardum:**-*du, -m*
Gazel 6
Mısra: **5**
Varmak, ulaşmak, erişmek

5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

9. **var:**
Gazel 8
Mısra: **13**
Var: Var, yokun karşıtı

13. ʿAmriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın ḳılsañ nʾola Mānīyle baḥŝ

10. **var:**
Gazel 9
Mısra: **7**
Var: Var, yokun karşıtı

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

11. **var:**
Kıt'a 12
Mısra: **4**
Haydi

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

12. **var:**
Gazel 13
Mısra: **8**
Var: Var, yokun karşıtı

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Ḫançerüñe begüm ne borcum var

13. **vardur:**-*dur*
Kıt'a 16
Mısra: **2**
Var: Var, yokun karşıtı

1. Ḥüsn ili pādişāhısın Baḫşī
2. Kimde vardur gözüñ ḳaşuñ naḳşı

14. **var:**
Gazel 22
Mısra: **9**
Var: Var, yokun karşıtı

9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

15. **var:**
Gazel 26
Mısra: **1**
Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

16. **var:**
Gazel 26
Mısra: **1**
Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

17. **var:**
Gazel 26
Mısra: **2**
Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

18. **var:**
Gazel 26
Mısra: **2**
Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

19. **var:**
Gazel 26
Mısra: **4**
Var: Var, yokun karşıtı

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

20. **var:**
Gazel 26
Mısra: **4**
Var: Var, yokun karşıtı

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭāliʿ ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

21. **var:**
Gazel 26
Mısra: **6**
Var: Var, yokun karşıtı

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

22. **var:**
Gazel 26
Mısra: **6**
Var: Var, yokun karşıtı

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

23. **var:**
Gazel 26
Mısra: **8**
Var: Var, yokun karşıtı

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

24. **var:**
Gazel 26
Mısra: **8**
Var: Var, yokun karşıtı

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

25. **var:**
Gazel 26
Mısra: **10**
Var: Var, yokun karşıtı

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

26. **var:**
Gazel 26
Mısra: **10**
Var: Var, yokun karşıtı

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḫan olsam nʾola ʿĀmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

27. **var:**
Gazel 36
Mısra: **3**
Var: Var, yokun karşıtı

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

28. **var:**
Gazel 52
Mısra: **14**
Var: Var, yokun karşıtı

13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

29. **var:**
Gazel 55
Mısra: **4**
Var: Var, yokun karşıtı

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir naẓar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem naẓīri ol gül-i ḫandānumuñ

30. **var:**
Gazel 55
Mısra: **9**
Var: Var, yokun karşıtı

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp biʾllāhi var
10. ʿAmriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

31. **varsa:**-*sa*
Gazel 61
Mısra: **14**
Var: Var, yokun karşıtı

13. ʿAmrī Mecnūn-ı ʿAmirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

32. **varumı:**-*um, -ı*
Gazel 63
Mısra: **7**
Varlık, mal, mülk

7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

33. **var:**
Gazel 75
Mısra: **6**
Var: Var, yokun karşıtı

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

34. **var:**
Gazel 78
Mısra: **10**
Haydi

9. ʿAmrīyi maḥbūbdan menʿ eyleme tek ṣôfiyā
10. Var saña baġışladum vaʾllāhi cennet gülşenin

35. **var:**
Gazel 85
Mısra: **2**
Var: Var, yokun karşıtı

1. Hey begüm sevdüğüme ḫışmuñ neden
2. Niçe bin ʿāşıḳlaruñ var bir de ben

36. **var:**
Gazel 85
Mısra: **7**
Var: Var, yokun karşıtı

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefāyı ḥadden aşurma inen

37. **var:**
Gazel 118
Mısra: **1**
Var: Var, yokun karşıtı

1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

38. **var:**
Gazel 118
Mısra: **2**
Var: Var, yokun karşıtı

1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāġatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanāʿatden iyi

39. **var:**
Gazel 118
Mısra: **4**
Var: Var, yokun karşıtı

3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥażret-i ʿİzzetden iyi

40. **var:**
Gazel 118
Mısra: **10**
Var: Var, yokun karşıtı

9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

41. **varsa:**-*sa*
Gazel 122
Mısra: **8**
Var: Var, yokun karşıtı

7. Alur buldı ḳaşuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü şīve varsa ṣatdı gitdi

42. **var:**
Gazel 132
Mısra: **9**
Var: Var, yokun karşıtı

9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

var-:

1. **varalum:**-*a*, -*lum*
Murabba 2
Mısra: **2**
Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden ḳaçalum
2. Varalum meykededе ʿışk rümūzın açalum

2. **varam:**-*am*
Kaside 2
Mısra: **7**
Huzuruna gitmek

7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

3. **varan:**-*an*
Gazel 19
Mısra: **6**
İçinde olan

5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūẖte pervāne degül
6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

4. **varsa:**-*sa*
Gazel 60
Mısra: **1**
Gitmek, ulaşmak.

1. Raḳīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ʿAceb mi kebk-i derī ʿazm-i ẖār ider sekerek

5. **varsam:**-*sa, -m*
Gazel 66
Mısra: **9**
Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ʿAmrī
10. Gül-i ḥamrā görinür āteş-i sūzānşekil

6. **Varımadum:**-*ıma, -du, -m*
Gazel 68
Mısra: **1**
Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

1. Varımadum mescide vāʿiẓ bugün maʿẕur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ṭolular maḥmūr idüm

7. **varmayınca:**-*ma, -yınca*
Gazel 100
Mısra: **8**
Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
8. Duḳa Meyḫānesine varmayınca

8. **var:**
Gazel 106
Mısra: **11**
Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

9. **varma:**-*ma*
Gazel 134
Mısra: **10**
Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

9. Ol ṭıf l-ı nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuġı

var degül:

1. **var degül:**
Kaside 1
Mısra: **70**
Olmayan, yok

69. Seni ḳoyup kime ṣunsın ʿinān-ı devleti çarḫ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül aʿmā

var iken:

1. **var iken:**
Gazel 43
Mısra: **9**
Varken, oldukta

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ʿAmrī müderris

2. **var iken:**
Murabba 1
Mısra: **3**
Varken, oldukta

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **var iken:**
Gazel 90

Mısra: **5**
Varken, oldukta

5. ʿAnberīn gīsū var iken kendüzini ṣatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

vara geldi:

1. **vara geldi:**-*di*
Gazel 125
Mısra: **12**
Yeter, yetmek

11. Tamām oldı işi ʿAmrī-i zāruñ
12. Niçe bir incidürsin vara geldi

varken:

1. **varken:**
Gazel 26
Mısra: **5**
Varken, oldukta

5. Cām-ı lebi varken içerem ḫūn-ı cigerden
6. Biʾllāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

varlıġ:

1. **varlıġuñı:**-*u, -ñı*
Kaside 2
Mısra: **12**
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

2. **varlıġuñı:**-*uñ, -ı*
Kaside 2
Mısra: **12**
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

3. **varlıġuñı:**-*uñ, -ı*
Kaside 2
Mısra: **12**
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlıġuñı tamām

4. **varlıġuñı:**-*uñ, -ı*
Kaside 2
Mısra: **12**
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Sal ol āteşe varlıġuñı tamām

5. **varlığuñı:**-*uñ, -ı*
Kaside 2
Mısra: **12**
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Ṣal ol āteşe varlığuñı tamām

6. **varlıġum:**-*um*
Gazel 45
Mısra: **3**
Güç, benlik, enaniyet

3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

varlıġ şehri:

1. **varlıġum şehrin:**
Gazel 52
Mısra: **3**
Varlık şehri, benlik

3. Aradum varlıġum şehrin tamāmet
4. Saña ṭuḫfe bulınmaz cāndan artuḳ

varmaġ:

1. **varmaġa:**-*a*
Gazel 4
Mısra: **5**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak

5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

varuban:

1. **varuban:**
   Gazel 77
   Mısra: **10**
   Erişilmek istenen yere gitsin!

   9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
   10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

vaṣf:

1. **vaṣfa:**-*a*
   Kaside 1
   Mısra: **75**
   Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik

   75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
   76. Güneş devāt u ḳalem olsa ṣaʿṣaʿa añа

2. **vaṣfın:**-*ın*
   Gazel 8
   Mısra: **9**
   Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik

   9. Kāküli vaṣfın ġazelde şerḥ iderken mū be mū
   10. Eyledüm çok ṣanʿati şiʿr içre Selmān ile baḥŝ

3. **vaṣfuñ:**-*uñ*
   Gazel 39
   Mısra: **9**
   Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik

   9. Şehā vaṣfuñ gülistānında bir bülbül durur ʿAmrī
   10. Ki tekrār itdügi her laḥẓa medḥüñ dāstānıdur

vaṣf eyle-:

1. **vaṣf eyleyeli:**-*yeli*
   Gazel 103
   Mısra: **9**
   Durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etmek II Övmek

   9. Vaṣf eyleyeli gül gibi ruḫsārunı ʿAmrī
   10. Rengīn añılur sözleri eşʿār arasında

vaṣf it-:

1. **vaṣf itmege:**-*e*
   Gazel 1

Mısra: **13**
Durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etmek II Övmek

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

vaṣl:

1. **vaṣl:**
Kaside 2
Mısra: **5**
Kavuşma

5. Var ey vaṣl ile şād olan aġla kim
6. Gelüp ġam döner hecre rūz-ı viṣāl

2. **vaṣl:**
Kıt'a 12
Mısra: **3**
Kavuşma

3. ʿAmriyā ben ʿāşıḳam vaṣl istemen
4. Var senüñ olsuın ḳuculan öpülen

3. **Vaṣl:**
Gazel 54
Mısra: **6**
Kavuşma

5. Kendüyi bilmez oldı ḫasta gönül
6. Vaṣl añar ölmesi ḳarīb ancaḳ

vaṣla ir-:

1. **Vaṣla irsem:**-*se, -m*
Gazel 78
Mısra: **7**
(Sevgiliye) kavuşmak, ulaşmak

7. Vaṣla irsem pīrehensüz ben de ḳucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz ḳucar nāzük tenin

vaṣl-ı nigār:

1. **vaṣl-ı nigār:**
Kaside 1
Mısra: **87**
Sevgiliye kavuşma

87. Niteki vaṣl-ı nigār ide ʿāşıḳı şādān
88. Niteki faṣl-ı bahār ide bülbüli gūyā

vaṭan:

1. **vaṭandur:**-*dur*
Gazel 71
Mısra: **6**
Yurt II Sevgilinin aşkının yaşadığı yer

5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

vāy:

1. **vāy:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **vāy:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. **vāy:**
Kaside 1
Mısra: **84**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

4. **vāy:**
Kıt'a 5
Mısra: **6**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

5. Ḳaftan üstinden öyle ter görinur
6. Vāy eger çözilüp açıla ṭonı

5. **vāy:**
Gazel 74
Mısra: **1**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

1. Dīde ḳan oldı vāy efendicügüm
2. Ḳandasın ḳanda hāy efendicügüm

6. **vāy:**
Gazel 101
Mısra: **4**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet nʾidügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

7. **vāy:**
Gazel 107
Mısra: **7**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Aġlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

<u>vāz gel-:</u>

1. **vāz gel:**
Gazel 7
Mısra: **4**
Vaz geçmek

3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

2. **vaz gel:**
Gazel 93
Mısra: **10**
Vaz geçmek

9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

3. **vaz gel:**
   Gazel 45
   Mısra: **9**
   Vaz geçmek

   9. ʿAmriyā efsūn-ı şiʿri oḳımakdan vaz gel
   10. İster iseñ ḫūblarla āşinālıḳdan ḫalāṣ

ve edʾū biʾt-tevātür veʾt-tevālī:

1. **ve edʾū biʾt-tevātür veʾt-tevālī:**
   Gazel 130
   Mısra: **18**
   Çok çok ve sürekli dua ederim

   17. Mübārek ismüñi tesbīḥ idinüp
   18. Ve edʾū biʾt-tevātür veʾt-tevālī

ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī:

1. **ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī:**
   Gazel 130
   Mısra: **14**
   Sağımdan solumu ayırt edemem

   13. Ayaġuñ öpmek umarsa feraḥdan
   14. Ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī

vefā:

1. **vefā:**
   Gazel 3
   Mısra: **10**
   Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme

   9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
   10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **vefāsuz:**-*suz*
   Gazel 123
   Mısra: **5**
   Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme

   5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
   6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

vefā ʿilmi:

1. **vefā ʿilmini:**-*ni*
   Gazel 10
   Mısra: **3**
   Vefa ilmi

   3. Vefā ʿilmini ögrenmedi ḳaldı
   4. Velī oldı cefā fenninde üstād

vefālar eyle-:

1. **vefālar eyleyesin:**-*ye, -sin*
   Gazel 91
   Mısra: **1**
   Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme

   1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
   2. Muḥibb-i ṣādıḳa cevr ü cefālar eyleyesin

vefālu:

1. **vefālu:**
   Gazel 25
   Mısra: **1**
   Sevgisine, dostluğuna bağlı olan

   1. Her ḫūbı kim vefālu diyem bīvefā çıḳar
   2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıḳar

veh:

1. **Veh:**
   Gazel 56
   Mısra: **8**
   Vah, vah kelimesinin daha çok nazımda kullanılan bir şekli

   7. ʿĀrıżuñ envārını ʿāşıḳlaruñdan dūr idüp
   8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

velī:

1. **velī:**
   Kıt'a 3
   Mısra: **3**
   Ama, fakat, lâkin

   3. Şimdilik kim sever dinildi velī
   4. Kim bilür kim daḫi neler diyeler

2. **velī:**
   Gazel 91
   Mısra: **10**
   Ama, fakat, lâkin

   9. Egerçi ʿAmriye şimdi sögersin ey dilber
   10. Velī dem ola ki biñ biñ duʿālar eyleyesin

3. **velī:**
   Gazel 10
   Mısra: **4**
   Ama, fakat, lâkin

   3. Vefā ʿilmini ögrenmedi ḳaldı
   4. Velī oldı cefā fenninde üstād

vir-:

1. **vireyin:**-*eyin*
   Kıt'a 1
   Mısra: **3**
   Dağıtmak, yaymak, saçmak

   3. ʿĀleme nūr vireyin dirseñ
   4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

2. **virmedin:**-*me, -di, -n*
   Murabba 1
   Mısra: **1**
   Bağışlamak

   1. Virmedin bād-ı ḫazāna defter ü dīvānı gül
   2. Ḥükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

3. **virür:**-*ür*
   Kıt'a 5
   Mısra: **1**
   Fiyat biçmek

   1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
   2. Oynayı oynayı vireyin onı

4. **vireyin:**-*eyin, -*
   Kıt'a 5
   Mısra: **2**
   Feda etmek

1. Caʿfer on aḳçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

5. **virsek:**-*se, -k*
Kıt'a 5
Mısra: **3**
Ödemek

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

6. **virmek:**-*mek*
Kıt'a 9
Mısra: **2**
Vermek (gönlünü kaptırmak)

1. Senden özge ḫūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

7. **virmeyüp:**-*me, -y, -üp*
Gazel 18
Mısra: **8**
Vermemek

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

8. **vire:**-*e*
Gazel 32
Mısra: **4**
Vermek

3. Ġam-ı ʿışḳuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Ḳafese girmeyicek ṭūṭīye kim vire şeker

9. **virsün:**-*sün*
Gazel 45
Mısra: **8**
Vermek

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

10. **vir:**
Gazel 45
Mısra: **8**
Vermek

7. Gel ṣafā-yı bāṭın isterseñ ki ṣôfī muġbeçe
8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıḳdan ḫalāṣ

11. **virmez:**-*mez*
Gazel 64
Mısra: **9**
Vermek, ihsan etmek

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

12. **virdükce:**-*dükce*
Gazel 83
Mısra: **1**
Vermek

1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

13. **virdüm:**-*dü, -m*
Gazel 84
Mısra: **6**
Vermek, bağışlamak

5. Ol ġamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm nʾideyin göñül ucından

14. **vir:**
Gazel 92
Mısra: **3**
Vermek

3. Büse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ṭur hemīn alasın sen

15. **virüñ:**-*üñ*
Gazel 110
Mısra: **8**
Feda etmek

7. Hakīkat ʾimini taʾlīm kılsun
8. Virüñ dil tıflını ʿışḳ-ı mecaza

16. **virmez:**-*mez*
Gazel 112
Mısra: **11**
Vermek

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḫi dilerse nʾola cānum

17. **virmez:**-*mez*
Gazel 116
Mısra: **10**
Vermemek, feda etmemek

9. ʿAmrī iki gözüm içün izüñ ġubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

18. **virdüm:**-*dü, -m*
Gazel 129
Mısra: **7**
Kaybetmek, kaptırmak

7. Küfr-i zülfüñe virdüm īmānı
8. Müftīye ṣormadum ḫaṭā mı ki

19. **virürdi:**-*ür, -di*
Gazel 130
Mısra: **6**
Açmak

5. Ṣuvarmasa ciger ḳanıyle bülbül
6. Ḳızıl gül mi virürdi gül nihāli

20. **virdüm:**-*dü, -m*
Gazel 133
Mısra: **8**
Vermek, feda etmek, uğrunda vermek

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ʿışḳ ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

21. **virdi:**-*di*
Gazel 135
Mısra: **2**
Vermek, boğmak

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

22. **viren:**-*en*
Gazel 137
Mısra: **6**
Vermek, ihsan etmek

5. Göreyin dīdār-ı Ḥakdan dūr ola
6. Cennete viren cemālüñ bāġını

23. **virdügince:**-*düg, -ince, -*
Gazel 138
Mısra: **9**
Söylemek

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ʿAmrīye
10. Zehr-i ġamdur yidügi her demde ḥalvālar gibi

24. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **1**
Vermek, ihsan etmek

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

25. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **2**
Vermek, ihsan etmek

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

26. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **4**
Vermek, ihsan etmek

3. Dil ṣaydına gīsūñ ile ṣunmış kemend-i ʿanberīn
4. Cān ḳaṣdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

27. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **6**
Vermek, ihsan etmek

5. Bülbülleri gūyā ḳılur bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruḫsāre-i gülreng ile ġonca dehān virmiş saña

28. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **8**
Vermek, ihsan etmek

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

29. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **10**
Vermek, ihsan etmek

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

30. **viren:**-*en*
Gazel 1
Mısra: **11**
Vermek, ihsan etmek

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

31. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **12**
Vermek, ihsan etmek

11. Dilber didi ʿAmrī bana bu laʿl-i cānbaḫşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eşʿār-ı revān virmiş saña

32. **virmiş:**-*miş*
Gazel 1
Mısra: **14**
Vermek, ihsan etmek

13. Şīrīnligin vaṣf itmege laʿl-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḫāme diyü bir ṭūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

33. **vireyin:**-*e, -yin*
Gazel 5
Mısra: **9**
Vermek, ihsan etmek

9. Acı diller vireyin ʿAmrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş laʿl-i şeker güftārın öp

34. **virdi:**-*di*
Gazel 8
Mısra: **7**
Vermek, söylemek

7. Derdüme laʿlinden em ṣordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḫŝ

35. **virdi:**-*di*
Gazel 12
Mısra: **7**
Söylemek, bildirmek

7. Ḫaber mi virdi boyuñdan ṣabā ki ḫurrem olup
8. Semāʿa girmek içün çözdi ṭurrasın şimşād

vīrān eyle-:

1. **vīrān eyleme:**-*me*
Gazel 71
Mısra: **5**
Yıkmak, bozmak

5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

vīrān ol-:

1. **vīrān olmış:**-*mış*
Gazel 44
Mısra: **8**
Yıkılmak, dağılmak, perişan olmak

7. Ḳanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümle ki göñlüm evi vīrān olmış

vīrāne:

1. **vīrānesine:**-*si*, -*ne*
Gazel 57
Mısra: **8**
Yıkık, harap II Aşığın gönlü

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

vird:

1. **virdi:**-*i*
Kaside 2
Mısra: **10**
Sık sık ve devamlı okunan dua

9. Budur defter-i gülde masṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her ṣubḥgāh

vird-i zebān:

1. **vird-i zebān:**
Gazel 126
Mısra: **8**
Dilin sürekli tekrar ettiği

7. Ḫastalığı yanşaġ imiş gönlümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

vü:

1. **vü:**
Murabba 2
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **vü:**
Gazel 28
Mısra: **8**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

3. **vü:**
Gazel 28
Mısra: **8**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

7. Ne ḳıṣṣa diyü ṣorma dil-i derdmende ki
8. Ġam ḥıṣṣesi vü ġuṣṣā vü miḥnet naṣībidür

4. **vü:**
Gazel 35
Mısra: **1**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

5. **vü:**
Gazel 35
Mısra: **3**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. Ḳarārum gitdi vü ʿaḳlum ṭaġıldı
4. Enīn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

6. **vü:**
Gazel 39
Mısra: **6**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otaġı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebānıdur

7. **vü:**
Gazel 47
Mısra: **4**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

3. ʿIşḳ cāmın sen de ṭatsañ ṣôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semāʿ

8. **vü:**
Gazel 84
Mısra: **9**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

9. **vü:**
Gazel 105
Mısra: **2**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

1. ʿĀşıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfīhā vü hūy u hāy ile

10. **vü:**
Gazel 106
Mısra: **12**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

11. **vü:**
Gazel 107
Mısra: **6**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

12. **vü:**
Gazel 107
Mısra: **12**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

13. **vü:**
Gazel 111
Mısra: **9**
"*Ve" bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu*

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

<u>vücūd-ı cihāna:</u>

1. **vücūd-ı cihāna:**-*a*
Kaside 2
Mısra: **10**
Yaşam, hayat

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna ʿademdür meʾāl

<u>vuṣlat güni:</u>

1. **Vuṣlat güninde:**-*n, -de*
   Gazel 6
   Mısra: **5**
   Kavuşma günü II Sevgiliye kavuşma günü

5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

2.28. Y

ya:

1. **ya:**
   Gazel 99
   Mısra: **1**
   Ey, hey, seslenme bildirir

   1. Gel ey refīḳ ġamze-i cānānı añma ya
   2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

2. **ya:**
   Gazel 99
   Mısra: **4**
   Ey, hey, seslenme bildirir

   3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
   4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

3. **ya:**
   Gazel 99
   Mısra: **8**
   Ey, hey, seslenme bildirir

   7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
   8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

4. **ya:**
   Gazel 99
   Mısra: **10**
   Ey, hey, seslenme bildirir

   9. Senden ʾilāc ister isem itme ey tabīb
   10. Bīmār-ı ʾışḳ olanlara dermānı añma ya

5. **ya:**
   Gazel 99
   Mısra: **12**
   Ey, hey, seslenme bildirir

   11. ʾAmrī gazellerin okı kim ʾışḳuñ arturur
   12. Gül şafhasındagı hat-ı reyhānı añma ya

6. **ya:**
   Gazel 99
   Mısra: **6**
   Ey, hey, seslenme bildirir

5. Ṣabrum varaḳları yele varmadın āh ile
6. Ġam ḳıṣṣasın ḥikāyet-i hicrānı añma ya

7. **ya:**
Gazel 99
Mısra: **2**
Ey, hey, seslenme bildirir

1. Gel ey refîḳ ġamze-i cānānı añma ya
2. ʿAḳlum alındı fitne-i devrānı añma ya

<u>yā:</u>

1. **yā:**
Gazel 14
Mısra: **1**
da, veya, yâhut

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

2. **yā:**
Gazel 14
Mısra: **2**
da, veya, yâhut

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

3. **yā:**
Gazel 14
Mısra: **3**
da, veya, yâhut

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

4. **yā:**
Gazel 14
Mısra: **4**
da, veya, yâhut

3. Cebhe mi bu yā beyāż-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede ṭuğrā mıdur

5. **yā:**
Gazel 76
Mısra: **7**
da, veya, yâhut

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

6. **ya:**
Gazel 78
Mısra: **5**
da, veya, yâhut

5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

7. **yā:**
Gazel 79
Mısra: **7**
Arap alfabesindeki "Ya" harfi II Eğilip bükülme bağlamında

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

8. **yā:**
Gazel 79
Mısra: **8**
Arap alfabesindeki "Ya" harfi II Eğilip bükülme bağlamında

7. Ben yā mıyam ki ḫam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi ṭoġru söyleyelüm yā degül misin

9. **ya:**
Gazel 98
Mısra: **3**
da, veya, yâhut

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noḳṭa ḳoyup anuñla
4. Ḳılam eyyām-ı vaṣlından şikeste dilleri āgāh

10. **ya:**
Gazel 98
Mısra: **5**
da, veya, yâhut

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḫayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

11. **ya:**
Gazel 98
Mısra: **6**
da, veya, yâhut

5. Ya Iaʾlīn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmışdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

12. **ya:**
Gazel 101
Mısra: **8**
Artık

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Ḳara ṭon gey aġla ey ebr-i bahārī aġla ya

13. **yā:**
Gazel 123
Mısra: **6**
Şaşkınlık ve hayret bildirir

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ʿāḳıbet
6. Yā nʾiderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

14. **ya:**
Gazel 130
Mısra: **2**
da, veya, yâhut

1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

15. **yā:**
Gazel 130
Mısra: **2**
da, veya, yâhut

1. Gerekmez kim olam bir laḥẓa ḫālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḫayāli

16. **yā:**
Gazel 135
Mısra: **3**
da, veya, yâhut

3. Kevkeb-i baḫtum durur gökden düşen yā ḫôd felek
4. Mehliḳālar mihrine baḳup ḳomaz ṭaşlar beni

<u>yā ilāhī:</u>

1. **yā ilāhī:**
Gazel 95
Mısra: **17**
Ey Allah'ım, duaya başlama sözü

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

2. **yā ilāhī:**
Gazel 102
Mısra: **10**
Ey Allah'ım, duaya başlama sözü

9. Dilberi bīmār idüp aġlatma ʿAmrī bendeyi
10. Yā ilāhī ṣıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

<u>yā Rab:</u>

1. **yā Rab:**
Gazel 17
Mısra: **4**
Ey rabbim

3. ʿAnberāmīz eser nesīm-i ṣabā
4. Yā Rab ol māh kakülin mi ṭarar

2. **yā Rab:**
Gazel 28
Mısra: **3**
Ey rabbim

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

3. **yā Rab:**
Gazel 50
Mısra: **7**
Ey Rabbim

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şīvesi ṣafa görinür her ʿitābı luṭf

4. **yā Rab:**
Gazel 104
Mısra: **8**
Ey Rabbim

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

<u>yā Rabbenā:</u>

1. **yā Rabbenā:**
Gazel 94

Mısra: **8**
Ey Rabbimiz

7. Ḫūblar sevmekden artuḳ her güneh kim işlerem
8. Ṣad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

yā Rabbi:

1. **yā Rabbi:**
Gazel 49
Mısra: **13**
Ey Rabbim

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīġ

yaban:

1. **yabanda:**-*da*
Gazel 97
Mısra: **10**
Tanınmayan, bilinmeyen, yabancı (yer)

9. Ḳuzı gel ʿAmrīye uy ḳoyına gir
10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

2. **yabanda:**-*da*
Gazel 100
Mısra: **5**
Yabancı

5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

yabana git-:

1. **yabana gitmesün:**-*me, -sün*
Gazel 77
Mısra: **9**
Boşa gitmek, heder olmak

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

yad:

1. **yada:**-*a*
Gazel 25

Mısra: **4**
Yabancı, tanıdık olmayan, başkası

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

2. **yādına:**-*ı, -na*
Gazel 68
Mısra: **9**
Anmak, hatırlamak

9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

1. **yad olana:**-*an, -a*
Gazel 10
Mısra: **5**
Yabancı, tanıdık olmayan, başkası

5. Ḳocılur yad olana ol gülendām
6. Dirīġā āşināsın eylemez yād

yād id-:

1. **yād idesin:**-*e, -sin*
Gazel 49
Mısra: **11**
Hatırlamak, aklına getirmek

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

yād it-:

1. **yād itse:**-*se*
Gazel 103
Mısra: **4**
Hatırlamak, aklına getirmek

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

yad ḳıl-:

1. **Yad ḳıldı:**-*dı*
Gazel 123
Mısra: **1**
Anmak, hatırlamak, zikretmek

1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşināladan geçürdi kesdi yārāndan beni

yaġma içün:

1. **yaġma içün:**
   Gazel 45
   Mısra: **3**
   Yağmalamak için

   3. Varlıġum yaġma içün dil şehrine od ṣaldı ʿışḳ
   4. Naḳd-i ṣabrı idemedüm ol aralıḳdan ḫalāṣ

yaġmala-:

1. **yaġmaladı:**-*dı*
   Gazel 63
   Mısra: **7**
   Yağmalamak, talan etmek

   7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
   8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

2. **yaġmalar:**-*r*
   Gazel 138
   Mısra: **2**
   Yağmalamak, talan etmek

   1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
   2. Gönlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

yaġmaya vir-:

1. **Yaġmaya vire:**-*e*
   Gazel 131
   Mısra: **4**
   Yağmalattırmak

   3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
   4. Yaġmaya vire ʿaḳlı tārāc ide īmānı

yaḫşı ḳıl-:

1. **yaḫşı ḳıl:**
   Gazel 71
   Mısra: **2**
   Güzelleştirmek, güzel göstermek

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

yaḳ-:

1. **yaḳsañ:**-*sa, -ñ*
   Gazel 16
   Mısra: **3**
   Aşk ateşiyle kavurmak

   3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
   4. Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

2. **yaḳup:**-*up*
   Gazel 27
   Mısra: **3**
   Aşk ateşiyle kavurmak

   3. Dil ü cān ʿūdını yaḳup cigerüm
   4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

3. **yaḳan:**-*an*
   Gazel 65
   Mısra: **1**
   Aşk ateşiyle kavurmak

   1. Canı āhumdur yaḳan ol diber-i şengül degül
   2. Sūz viren bülbüle ʿışḳ āteşidür gül degül

4. **yaḳ:**
   Gazel 67
   Mısra: **7**
   Aşk ateşiyle kavurmak

   7. ʿŪd-ı cān yaḳ micmer-i ʿışḳında kim
   8. Dil meşāmına ire būy-ı viṣal

5. **yaḳdı:**-*dı*
   Gazel 86
   Mısra: **6**
   Aşk ateşiyle kavurmak

   5. Sīnemde ḳarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
   6. Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

6. **yaḳdı:**-*dı*
   Gazel 88
   Mısra: **8**
   Aşk ateşiyle kavurmak

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

7. **yaḳalum:**-*a, -lum*
Gazel 107
Mısra: **5**
Aşk ateşiyle kavurmak

5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yır yır dāġ
6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

8. **yaḳalum:**-*a, -lum*
Gazel 139
Mısra: **10**
Aşk ateşiyle kavurmak

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

<u>yaka:</u>

1. **yaḳamı:**-*mı*
Gazel 4
Mısra: **7**
Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve buynu örtecek yeri.

7. Ṣubḥ gibi yaḳamı çāk itmeyince ḳarşuña
8. Rūşen olmaz ṣıdḳum ey ḫūrşīd-i raḫşānum saña

<u>yaḳalar çāk it-:</u>

1. **yaḳalar çāk idelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **4**
Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. ʿIşḳ meyḫānesine bīser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **yaḳalar çāk idelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **4**
Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Kibr ü kīni ṣatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

3. **yaḳalar çāk idelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2

Mısra: **4**
Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Germ olup bir birimüz üstine güller ṣaçalum
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

4. **yaḳalar çāk idelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **4**
Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Çalalum çaġıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

5. **yaḳalar çāk idelüm:**-*e, -lüm*
Murabba 2
Mısra: **4**
Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

yaḳasın çāk eyle-:

1. **yaḳasın çāk eylese:**-*se*
Gazel 21
Mısra: **8**
Yakasını yırtarak, göğsünü açmak

7. Sīne-i sīmīn açup ḫūrşīd-i tābān gösterür
8. Ṣubḥ gibi yaḳasın çāk eylese mehpāreler

2. **yaḳasın çāk eylesün:**-*sın-sün*
Murabba 1
Mısra: **1**
Üzüntü, hiddet, bezginlik vb. yüzünden yakasını yırtacak duruma gelmek

1. Oḳısun eşʿārı ʿAmrī yaḳasın çāk eylesün
2. Ḫāṭırından ġam ġubārın giderüp pāk eylesün

yaḳasın çāk it-:

1. **yaḳasın çāk ider:**-*er*
Gazel 104
Mısra: **9**
Üzüntü, hiddet, bezginlik vb. yüzünden yakasını yırtacak duruma gelmek

9. Ġoncalar ḳan aġlayup güller yaḳasın çāk ider
10. ʿAmrī kim bülbül dilinden ḥālini taḳrīr ide

yaḳma yıḳma:

1. **yaḳma yıḳma:**
   Gazel 71
   Mısra: **5**
   Yakıp yıkmak, harap etmek, bozmak

   5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
   6. Dil ḫayālüñe vaṭandur sevdügüm

yalan:

1. **yalandan:**-*dan*
   Gazel 83
   Mısra: **4**
   Asılsız, uydurma, gerçek tarafı olmayan

   3. Ṣūrete girmiş perīsin siḥr idersin illere
   4. Ḫaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

yalancı:

1. **yalancı:**
   Gazel 141
   Mısra: **1**
   Yalan söyleyen, doğru konuşmayan

   1. Hey yalancı nigār hey seni mi
   2. Ḳanı ʿahd u ḳarār hey seni mi

yalvar-:

1. **yalvarursın:**-*ur, -sın*
   Gazel 21
   Mısra: **11**
   Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

   11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
   12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

2. **yalvaralar:**-*a, -lar*
   Gazel 21
   Mısra: **12**
   Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

   11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
   12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

3. **yalvar:**
Gazel 35
Mısra: **12**
Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

11. Ḥużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

4. **yalvarmayınca:**-*ma, -yınca*
Gazel 100
Mısra: **10**
Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

9. Güzellerde budur ʿādet ki ʿAmrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

yaman:

1. **yamandur:**-*dur*
Gazel 71
Mısra: **2**
Kötü, fena

1. Bana ḥayfuñ biñ tümendür sevdügüm
2. Yaḫşı ḳıl kim bu yamandur sevdügüm

yan-:

1. **yandum:**-*du, -m*
Kaside 1
Mısra: **25**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

25. Ṭutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henūz semʿüñe irmez mi āh u vāveylā

2. **yanmaḳ:**-*maḳ*
Kıt'a 2
Mısra: **6**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿezzin destār
6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

3. **yan:**
Kaside 2
Mısra: **4**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

4. **yanmaġa:**-*maġ, -a*
Gazel 19
Mısra: **6**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Şemʿ-i bezmin ṭolanan sūḫte pervāne degül
6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

5. **yanar:**-*ar*
Gazel 62
Mısra: **9**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ʿAmrīnüñ
10. Şemʿ-i ruḫuñda olmasa pervāne beñlerüñ

6. **yanup:**-*up*
Gazel 73
Mısra: **6**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

7. **yanan:**-*an*
Gazel 85
Mısra: **10**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

8. **yandum:**-*du, -m*
Gazel 96
Mısra: **3**

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

3. Bīḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şemʿ-i serkeş gibi odlar ḳalġıdur pervaneye

9. **yanan:**-*an*
Gazel 105
Mısra: **13**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

13. Şemʿ-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yoḳ
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḫôşbālā ile

10. **yanardı:**-*ar, -dı*
Gazel 112
Mısra: **5**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

11. **yandum:**-*du, -m*
Gazel 121
Mısra: **6**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Dil neyistānına odlar ṣaçalı ejder-i ʿışḳ
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

12. **yansun:**-*sun*
Gazel 130
Mısra: **10**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

13. **yandum:**-*du, -m*
Gazel 11
Mısra: **5**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

14. **yandum:**-*du, -m*
Gazel 11
Mısra: **5**
Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Yandum ol şemʿ-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

yan:

1. **yanumda:**-*um, -da*
Gazel 3
Mısra: **5**
Taraf, yön, cihet

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

2. **yanına:**-*ı, -na*
Gazel 32
Mısra: **5**
Taraf, yön, cihet

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

3. **yanından:**-*ın, -dan*
Gazel 55
Mısra: **6**
Taraf, yön, cihet

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

4. **yaña:**-*a*
Gazel 75
Mısra: **8**
Taraf, yön, cihet

7. Ölürken ḳıbleye döndürseler bir ʿāşıḳ-ı zārı
8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña ḳıblem

5. **yanına:**-*ın, -a*
Gazel 77

Mısra: **14**
Taraf, yön, cihet

13. Şehre ʿAmrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ġazelde siḥr ü efsūn isteyen

6. **yanına:**-*ın, -a*
Gazel 88
Mısra: **6**
Taraf, yön, cihet

5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

7. **yanından:**-*ın, -dan*
Gazel 90
Mısra: **2**
Taraf, yön, cihet

1. Diller alur fitnede şol ġamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

8. **yanında:**-*ın, -da*
Gazel 90
Mısra: **8**
Taraf, yön, cihet

7. Ḫançerüñden ayrılup mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḫastadur yanında bulınmaz bir içim şu diyen

<u>yañaġ:</u>

1. **yañaġuñ:**-*uñ*
Murabba 5
Mısra: **3**
Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri II Sevgilinin yanağı

3. Yañaġuñ sūz-ı sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

2. **yanaġuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 37
Mısra: **12**
Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri II Sevgilinin yanağı

11. Uyudup bāġbān-ı ġamzeñi dil
12. Yanaġuñdan gül-i nesrīn uġurlar

3. **yanaġı:**-*ı*
   Gazel 125
   Mısra: **4**
   Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri II Sevgilinin yanağı

3. Oḳı ol muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemāli
4. Yanaġı maṭlaʿ-ı envāra geldi

<u>yanıp yaḳıl-:</u>

1. **yanam yaḳılam:**
   Gazel 4
   Mısra: **6**
   Yanıp yakılmak II Şikâyet etmek, derdini döküp sızlanmak

5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

2. **yandı yaḳıldı:**-*dı*
   Gazel 48
   Mısra: **7**
   Yanıp yakılmak II Şikâyet etmek, derdini döküp sızlanmak

7. Yandı yaḳıldı irteye dek bu gice çerāġ
8. Ṭurdı öñüñde ḫidmet içün bendevār şemʿ

<u>yaʿnī:</u>

1. **yaʿnī:**
   Kaside 1
   Mısra: **38**
   Sözün kısası, senin anlayacağın

37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
38. Cihān-ı luṭf u kerem yaʿnī ḥażret-i paşa

2. **yaʿnī:**
   Gazel 64
   Mısra: **9**
   Sözün kısası, senin anlayacağın

9. ʿAmriyā her kişiye yaʿnī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

yanmaġ:

1. **yanmaġa:**-*a*
   Gazel 40
   Mısra: **1**
   Yanmak

   1. Ḥālümüz saña yanmaġa mūmuz
   2. Pürümīd ü ḥarīṣ-i maḥrūmuz

yanşaġ:

1. **yanşaġ:**
   Gazel 126
   Mısra: **7**
   Gevezelik

   7. Ḫastalığı yanşaġ imiş gönlümüñ
   8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

yap-:

1. **yapar:**-*ar*
   Gazel 63
   Mısra: **10**
   Oluşturmak, meydana getirmek

   9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i şādīyi ʿAmriyā
   10. Miḥnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

2. **yapmış:**-*mış*
   Gazel 68
   Mısra: **6**
   Hoş etmek, memnun etmek

   5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
   6. Büse virüp yapmış idi gönlümi maʿmūr idüm

3. **yapma:**-*ma*
   Gazel 109
   Mısra: **5**
   Kapatmak

   5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
   6. Göñül uġurlığına gelse gerek revzenüñe

yār:

1. **yārı:**-*ı*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Sevgili, dost

   1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
   2. Dilerem kim müyesser ide yārı

2. **yār:**
   Müfret 5
   Mısra: **2**
   Sevgili, dost

   1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
   2. Ṭoḳınma yār göñline küsdürme sen sen ol

3. **yār:**
   Gazel 15
   Mısra: **5**
   Sevgili, dost

   5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
   6. Ḳaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

4. **yāriyle:**-*iyle*
   Gazel 23
   Mısra: **10**
   Sevgili, dost

   9. ʿĀmriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucaġında dirīġ
   10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

5. **yārı:**-*ı*
   Gazel 52
   Mısra: **11**
   Sevgili, dost

   11. Ayırdı fitne ile yārı benden
   12. Bilürmiş müddeʿi şeyṭāndan artuḳ

6. **yārı:**-*ı*
   Gazel 59
   Mısra: **5**
   Sevgili, dost

   5. Yārı gördüm ḳırmızı güller ṭaḳınmış ben daḫi
   6. Başuma ṭaḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

7. **yār:**
Gazel 64
Mısra: **3**
Sevgili, dost

3. Yār göñlüñe nedür ḫoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek būse-i şīrīn dilemek

8. **yārsuz:**-*suz*
Gazel 66
Mısra: **9**
Sevgili, dost

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ʿAmrī
10. Gül-i ḥamrā görinür āteş-i sūzānşekil

9. **yārı:**-*ı*
Gazel 69
Mısra: **3**
Sevgili, dost

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

10. **yār:**
Gazel 77
Mısra: **9**
Sevgili, dost

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārüʾş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

11. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 78
Mısra: **6**
Sevgili, dost

5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

12. **yārı:**-*ı*
Gazel 93
Mısra: **5**
Sevgili, dost

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

13. **yāra:**-*a*
    Gazel 125
    Mısra: **8**
    Sevgili, dost

    7. Ölüm ḥaddindeyem āḫir nefesdür
    8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

14. **yār:**
    Gazel 136
    Mısra: **12**
    Sevgili, dost

    11. Vaʾllāhi ḫôş ḥużūr idi taʾllāhi ḫôş sürūr
    12. Ben ʿandelīb ü yār gül ü gülsitān idi

yar-:

1. **yarar:**-*ar*
    Gazel 17
    Mısra: **1**
    Yaralamak, parçalamak

    1. Sīnemi ḫançer-i sitemle yarar
    2. Anda kirpükleri ḫadengin arar

2. **yarmayınca:**-*ma, -yınca*
    Gazel 100
    Mısra: **1**
    Yaralamak, parçalamak

    1. Ḳomaduñ baġrumı çün yarmayınca
    2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

3. **yarmayınca:**-*ma, -yınca*
    Gazel 100
    Mısra: **6**
    Yaralamak, parçalamak

    5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
    6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

yār idin-:

1. **yār idinme:**-*me*
    Murabba 4
    Mısra: **3**
    Dost etmek, sevmek

3. Öldürüp ammā ki ṣoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

yār işigi:

1. **yār işiginde:**-*n, -de*
   Gazel 7
   Mısra: **9**
   Sevgilinin eşiği, kapısı

   9. Sücūd it mest olup yār işiginde
   10. Yeter ʿuşşāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

yār ḳāmeti:

1. **yār ḳāmeti:**
   Gazel 133
   Mısra: **1**
   Sevgilinin boyu

   1. Geldi ḳıyāma āhum ile yār ḳāmeti
   2. Uş bād-ı āhum ile ḳopardum ḳıyāmeti

yār u enīs:

1. **yār u enīs:**
   Gazel 28
   Mısra: **9**
   Sevgili ve dost

   9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
   10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

yara:

1. **yaralar:**-*lar*
   Gazel 21
   Mısra: **4**
   Oyuk, kesik, yarık II Üzüntü, acı, dert

   3. Gözler olmışdur ser ā ser ḳanlar aġlar ḥālüme
   4. Sīne-i çākümde ġamzeñden açılan yaralar

2. **yaraların:**-*lar, -ın*
   Gazel 64
   Mısra: **5**
   Oyuk, kesik, yarık II Üzüntü, acı, dert

5. Ḳaṣdum oldur ki uram laʿlüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

yara-:

1. **yarar:**-*r*
   Gazel 17
   Mısra: **10**
   Uygun düşmek, uygun gelmek

   9. ʿAmrīyā çek cefāyı ʿāşıḳ iseñ
   10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

yārān:

1. **yārānlar:**-*lar*
   Gazel 107
   Mısra: **4**
   Dostlar, sevgililer

   3. Gel ki gül naḫlin alup meykedeye ʿazm idelüm
   4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

2. **yārāndan:**-*dan*
   Gazel 123
   Mısra: **2**
   Dostlar, sevgililer

   1. Yad ḳıldı bu ṣanem ol sevgülü cāndan beni
   2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

yaraş-:

1. **yaraşurdı:**-*ur, -dı*
   Gazel 3
   Mısra: **3**
   Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

   3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
   4. Semen ʿiẕār u benefşe ḫaṭ u sehī bālā

2. **yaraşur:**-*ur*
   Gazel 4
   Mısra: **10**
   Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

   9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül ṣayyādısın
   10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

3. **yaraşur:**-*ur*
   Gazel 18
   Mısra: **9**
   Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

   9. Ol cefāpīşeye ʿAmrī yaraşur nāz itse
   10. Lācerem ḳanda ise ehl-i hüner nāzlanur

4. **yaraşur:**-*ur*
   Gazel 108
   Mısra: **5**
   Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

   5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
   6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

yarı:

1. **yarı:**
   Gazel 81
   Mısra: **1**
   Çok az, yarım yamalak

   1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
   2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

yār-ı cān:

1. **yār-ı cānumdur:**-*um, -dur*
   Gazel 81
   Mısra: **1**
   Can dostu, sevgili

   1. Yarı cānum ḳalmadı kʾol yār-ı cānumdur giden
   2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

yarın:

1. **yarını:**-*ı*
   Kıt'a 7
   Mısra: **3**
   Ertesi gün

   3. Bir siñek aġzı yarını yirken
   4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

yaş:

1. **yaşum:**-*um*
   Gazel 32
   Mısra: **1**
   Gözyaşı

   1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güẕer
   2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

2. **yaşın:**-*ın*
   Gazel 48
   Mısra: **6**
   Gözyaşı

   5. ʿUşşāḳ gibi ḳarşuña ṭurmış boyun eger
   6. Ḳılmak diler ayaġuña yaşın niŝār şemʿ

3. **yaşum:**-*um*
   Gazel 53
   Mısra: **8**
   Gözyaşı

   7. Şīşe şikeste olsa ṭurmaz içinde çün āb
   8. Göñlüm ṣınıḳlıġına yaşum ʿalāmet ancaḳ

4. **yaşum:**-*um*
   Gazel 61
   Mısra: **3**
   Gözyaşı

   3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
   4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

5. **yaşum:**-*um*
   Gazel 69
   Mısra: **10**
   Gözyaşı

   9. Merḥamet ḳıl şefḳat eyle destgīr ol niçe bir
   10. Ḳanlu yaşum gibi pāmāl-i ġam-ı devrān olam

6. **yaşum:**-*um*
   Gazel 74
   Mısra: **5**
   Gözyaşı

   5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
   6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

7. **yaşum:**-*um*
   Gazel 112
   Mısra: **6**
   Gözyaşı

   5. Çoḳdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
   6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

8. **yaşlar:**-*lar*
   Gazel 135
   Mısra: **2**
   Gözyaşı

   1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni
   2. Virdi seylāba bu gözümden aḳan yaşlar beni

9. **yaşumdan:**-*um, -dan*
   Murabba 3
   Mısra: **2**
   Gözyaşı

   1. Göyündi odlara baġrum kebābı
   2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

10. **yaşumdan:**-*um, -dan*
    Murabba 5
    Mısra: **2**
    Gözyaşı

    1. Göñül baġlandı müşkīn kākülüne
    2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

yāsemen:

1. **yāsemen:**
   Gazel 139
   Mısra: **4**
   Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç

   3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
   4. Bülbülüñdür nʾideyin yāsemen ü nestereni

yaşlu:

1. **yaşlu:**
   Kıt'a 2

Mısra: **3**
Yaşı ilerlemiş

3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

yaşum ırmağı:

1. **yaşum ırmağını:**-*nı*
Gazel 137
Mısra: **4**
Gözyaşı ırmağı, gözyaşı fazlalığı

3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz
4. Ḳanda çaġlarsın yaşum ırmağını

yaşum şarābı:

1. **yaşum şarābı:**
Murabba 5
Mısra: **2**
Gözyaşı şarabı

1. Öñüñde ṭoġranup baġrum kebabı
2. Çekilsün bezmüñe yaştım şarābı

yat-:

1. **yatsañ:**-*sa, -ñ*
Kaside 2
Mısra: **8**
Yatmak II Ölmek

7. Gel ey māl ile ʿāleme sıġmayan
8. Ḳara sinde yatsañ gerek pāymāl

2. **yatur:**-*ur*
Gazel 104
Mısra: **7**
Birlikte olmak

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

yavrı:

1. **yavrı:**
Kıt'a 2

Mısra: **4**
Yavru, küçük II Güzeller, dilberler

3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

yavuz:

1. **yavuz:**
Murabba 4
Mısra: **3**
Kötü, fena

3. Ḫūblar sulṭānısın biʾllāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. **yavuzlar imiş:**
Gazel 11
Mısra: **10**
Kötü, fena

9. Dostluḳ eylemeseñ ʿAmrīye ṭañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedḫāh meded

yayḳaralar eyle-:

1. **yayḳaralar eyleyesin:**-*ye, -sin*
Gazel 91
Mısra: **4**
Yaygara etmek II Haykırmak, bağırmak, bağırıp çağırmak

3. Belā oḳına nişāne ḳılup dil ü cānı
4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

yaz-:

1. **yazsam:**-*sa, -m*
Kaside 1
Mısra: **77**
Yazmak, kaleme almak

77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

2. **yazmaya:**-*ma, -ya*
Gazel 15
Mısra: **2**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak

1. Ay yüzünde ṣunʿ-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳāşlar

3. **yazarsañ:**-*ar, -sa, -ñ*
Gazel 42
Mısra: **9**
Yazıya geçirmek

9. Ḥisāb idüp yazarsañ ḳullaruñı
10. Efendi ʿAmrīyi serdeftere yaz

4. **yazmadın:**-*ma, -dı, -n*
Gazel 49
Mısra: **3**
Oluşmak, meydana gelmek

3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥīfe-i ruḫsārına henüz
4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirīġ

5. **yazdı:**-*dı*
Gazel 50
Mısra: **3**
Göstermek, görülen

3. Levḥ-ı ruḫuñda yazdı ḫaṭuñ āyet-i vefā
4. Şimden girü oḳınsa revādur kitāb-ı luṭf

6. **yazılan:**-*ıl, -an*
Gazel 67
Mısra: **4**
Görülen

3. Nāme-i aʿmālümüñ ʿunvānıdur
4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḫaṭṭ u ḫāl

7. **yazıldı:**-*ıl, -dı*
Gazel 82
Mısra: **2**
Süslenmek

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten liʾl-ʾālemīn

8. **yazup:**-*up*
Gazel 123
Mısra: **7**
Süslenmek

7. Siḥr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrāḳına
8. Ḳıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

9. **yazmaya:**-*ma, -ya*
Gazel 130
Mısra: **3**
Kaleme almak, deftere yazmak

3. Cerīme yazmaya ʿışḳı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḫāli

10. **yazmış:**-*mış*
Gazel 1
Mısra: **7**
Süslemek

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

2. **yazarmış:**-*ar, -mış*
Gazel 7
Mısra: **7**
Göstermek, ifade etmek

7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḫaṭṭuñ
8. İdermiş ḳaşlaruñ egri şehādet

3. **yazıldı:**-*ıl, -dı*
Gazel 9
Mısra: **4**
Gözükmek, görülmek

3. Haṭuñ ki ʿārıżuña ʿanberīn raḳam çekdi
4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāżu ṣaḥīḥ

<u>yazuġ:</u>

1. **yazuġı:**-*ı*
Gazel 97
Mısra: **6**
Acıma, merhamet

5. İkide birde aġzuma sögersin
6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

2. **yazuġ:**
Gazel 101

Mısra: **1**
Acıma, merhamet

1. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından ciğerler ṭaġlaya
2. Ḫayflar şol ʿāşıḳa kim dem be dem ḳan ağlaya

3. **yazuġ:**
Gazel 101
Mısra: **10**
Acıma, merhamet

9. ʿAmrī kim āh ide dirler ehl-i ʿışḳ efġān ile
10. Yazuġ ol maẕluma kʾāhından cigerler ṭaġlaya

yazuḳ:

1. **yazuḳ:**
Gazel 57
Mısra: **9**
Esef ve üzüntü bildirir

9. Hey yazuḳ gül yapraġı gibi hevāya yeltenüp
10. ʿĀmrīnüñ eğlencesin bülbülṣıfat efġan ḳoduñ

2. **yazuḳdur:**-*dur*
Gazel 110
Mısra: **2**
Esef ve üzüntü bildirir

1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

ye-:

1. **ye:**-*ye*
Gazel 31
Mısra: **9**
Çekmek

9. Ye ġamuñ naḳdin irteye ḳomayup
10. Çünki ʿAmrī yiyen ögünmişdür

Yed-i Beyżā:

1. **Yed-i Beyżā:**
Gazel 14
Mısra: **1**
Hz. *Musa (as) peygamberin mu'cize olarak gösterdiği beyaz ve parlak eli. II*

Sevgilinin yanağı (Bu tabir mecaz olarak keramet ve harikulade haller ve meziyetler hakkında kullanılır)

1. ʿĀrıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyżā mıdur
2. Laʿl-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ʿĪsā mıdur

2. **Yed-i Beyżā:**
Kaside 1
Mısra: **42**
Hz. *Musa (as) peygamberin mu'cize olarak gösterdiği beyaz ve parlak eli. II Bu tabir mecaz olarak keramet ve harikulade haller ve meziyetler hakkında kullanılır*

41. Ḳaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ʿālīşān
42. Elinde ḳıl ḳalemi gösterür Yed-i Beyżā

yedi deñiz:

1. **yedi deñiz:**
Kaside 1
Mısra: **56**
Yedi deniz, Arap edebiyatında büyük denizlere yedi deniz denilmektedir

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ ḳıla cūş
56. Yedi deñiz ola bir ḳaṭrasında nā peydā

yeg:

1. **yeg:**
Kıt'a 2
Mısra: **2**
Daha iyi olmak

1. Neng ü ʿārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i ʿirfan arasında uşanup şınmak yeg

2. **yeg:**
Kıt'a 2
Mısra: **4**
Daha iyi olmak

3. Yaşlu kerkesler ile ḳonuşup uçmaḳdan ise
4. Yavrı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

3. **yeg:**
Kıt'a 2
Mısra: **6**
Daha iyi olmak

5. Kefen olmaḳdan ise ḫāce müʿez̲z̲in destār
6. Ḫūblar şevḳına meclisde oda yanmaḳ yeg

4. **yegdür:**-*dür*
Murabba 4
Mısra: **3**
Daha iyi olmak

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. **yegdür:**-*dür*
Gazel 93
Mısra: **5**
Daha iyi olmak

5. Yārı aġyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

6. **yegdür:**-*dür*
Gazel 49
Mısra: **11**
Daha iyi olmak

11. Yegdür ki bir duʿā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiġān idüp dimeden bīʿaded dirīġ

yel-:

1. **yelmede:**-*me, -de*
Gazel 61
Mısra: **9**
Yel gibi gitmek, koşmak, acele gitmek

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Z̲erresin görimez ṣabā tozumun

2. **yelmede:**-*me, -de*
Gazel 105
Mısra: **3**
Yel gibi gitmek, koşmak, acele gitmek

3. Rāh-ı ʿışḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş
4. Bir ayaḳdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

yele var-:

1. **yele varmadın:**-*ma, -dı, -n*
   Gazel 99
   Mısra: **5**
   Rüzgara vermek, onunla taşımak

   5. Ṣabrum varaḳları yele varmadın āh ile
   6. Ġam ḳışṣasın ḥikāyet-i hicrānı añmaya

yele vir-:

1. **yele virdi:**-*di*
   Gazel 20
   Mısra: **4**
   Rüzgara vermek, onunla taşımak

   3. Berg-i gül gibi ṣabrum evrāḳın
   4. Yele virdi nesīm-i ʿanberbār

yemīn iç-:

1. **yemīn içdüñ:**-*dü, -ñ*
   Gazel 119
   Mısra: **10**
   Yemin etmek

   9. Bu ġuṣṣa defʿine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
   10. ʿAmrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

yet-:

1. **yetmez:**-*mez*
   Gazel 116
   Mısra: **5**
   Yeterli, kâfi

   5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
   6. Maḳṣūd eger ki ṣarılacak bir deri ise

2.**yeter:**
   Gazel 7
   Mısra: **10**
   Yeterli, kâfi

   9. Sücūd it mest olup yār işiginde
   10. Yeter ʿuṣṣāḳa ʿAmrī bu ʿibādet

3. **yeter:**
   Gazel 34
   Mısra: **4**
   Yeterli, kâfi

   3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
   4. ʿĀşıḳa gördügi yeter didiler

yetiş-:

1. **yetişsem:**-*se, -m*
   Gazel 102
   Mısra: **4**
   Ulaşmak, ermek

   3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḫālini nabżın ṭutup
   4. Devlet el virse yetişsem sāʿid-i cānānuma

yi-:

1. **yir:**-*r*
   Kıt'a 7
   Mısra: **4**
   Yemek

   3. Bir siñek aġzı yarını yirken
   4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

2. **yirsin:**-*r, -sin*
   Gazel 83
   Mısra: **1**
   Yemek II Acı vermek

   1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
   2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

3. **yidügi:**-*düg, -i*
   Gazel 138
   Mısra: **10**
   Çekmek, duymak, hissetmek

   9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ʿAmrīye
   10. Zehr-i ġamdur yidügi her demde ḥalvālar gibi

4. **yidügi:**-*düg, -i*
   Gazel 143
   Mısra: **2**
   Çekmek, duymak, hissetmek

1. Ol ki nūş eyler ciger ḳanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ġamdur yidügi ey ġonca leb sükker gibi

5. **yidürmeli:**-*dür, -meli*
Gazel 1
Mısra: **2**
Öldürmek

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

<u>yig:</u>

1. **yig:**
Kaside 1
Mısra: **77**
Daha iyi, üstün

77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

<u>yiğitlig:</u>

1. **yiğitlige:**-*e*
Kaside 2
Mısra: **2**
Kahramanlık, gözü pek

1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

<u>yigitlik çaġı:</u>

1. **yigitlik çaġı:**
Gazel 39
Mısra: **8**
Gençlik

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem taʿn itmesünler kim
8. Yigitlik çaġı ʿişret devri ʿāşıḳlıḳ zamānıdur

<u>yıġla-:</u>

1. **yıġlap:**-*p*
Rübai 1
Mısra: **1**
Ağlamak

1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

<u>yıḳ-:</u>

1. **yıḳarlar:**-*ar, -lar*
Gazel 36
Mısra: **2**
Bozmak, tahrip etmek

1. Cihān dilberleri cānlar ḳaparlar
2. Yıḳarlar göñlümüzi geh yaparlar

2. **yıḳarlar:**-*ar, -lar*
Gazel 36
Mısra: **10**
Bozmak, tahrip etmek

9. Seni sevmez diyü ʿAmrīnüñ aʿdā
10. Yıḳarlar göñlini bühtān yaparlar

3. **yıḳdı:**-*dı*
Gazel 63
Mısra: **9**
Bozmak, tahrip etmek

9. Yıḳdı göñülde ḫāne-i şādīyi ʿAmriyā
10. Miḥnet evin yapar ġamı bennāsı Aḥmedüñ

4. **yıḳma:**-*ma*
Gazel 110
Mısra: **1**
Bozmak, tahrip etmek

1. Göñüller yıḳma bünyād itme nāza
2. Yazuḳdur ḳıyma aṣḥāb-ı niyāza

5. **yıḳup:**-*up*
Gazel 138
Mısra: **2**
Bozmak, tahrip etmek

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

6. **yıḳdı:**-*dı*
Gazel 140
Mısra: **1**
Bozmak, tahrip etmek

1. Göñlümi yıḳdı şaçuñ ḫāke berāber ḳıldı
2. Belümi bükdi benüm ḳaddümi çenber ḳıldı

yıḳıl-:

1. **yıḳılmışdı:**-*mış, -dı*
Gazel 68
Mısra: **5**
Parçalanıp dağılmak

5. Sen Ḫudānuñ luṭfını gör kim yıḳılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi maʿmūr idüm

yılduz:

1. **yılduzından:**-*ın, -dan*
Murabba 3
Mısra: **2**
Şans, baht

1. Daḫi el çekmedin ʿAmrī özinden
2. Daḫi ḳan aġlar iken yılduzından

2. **yılduzum:**-*um*
Gazel 74
Mısra: **6**
Şans, baht

5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

yıldızı düş-

1. **yıldızı düşdi:**-*di*
Gazel 74
Mısra: **6**
Şanssızlık, talihsizlik

5. Sen güneşden ıraḳ yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicügüm

2. **yılduzumuñ düşkünlügini:**-*kün, -lig, -i, -ni*
Gazel 61
Mısra: **4**
Şanssızlık, bahtsızlık

3. Sensüz ey men ayaġa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlügini yılduzumuñ

yine:

1. **yine:**
   Kaside 1
   Mısra: **1**
   Bir daha, tekrar, gene

   1. Yine ʿarūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
   2. Gülāb u müşk ile ḳıldı cihānı ʿanbersā

2. **yine:**
   Kaside 1
   Mısra: **23**
   Bir daha, tekrar, gene

   23. Dilersin od ṣalasın gül gibi cihāna yine
   24. Libās-ı sebzi çıḳarup ki geydüñ āl ḳabā

3. **yine:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Bir daha, tekrar, gene

   1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
   2. Mey-i laʿl adına iksīr-i saʿādet alalum

4. **yine:**
   Murabba 2
   Mısra: **1**
   Bir daha, tekrar, gene

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

5. **yine:**
   Murabba 2
   Mısra: **2**
   Bir daha, tekrar, gene

   1. ʿAmriyā söyleyelüm sūz ile eşʿārı yine
   2. Çekelüm būseye ol laʿl-i şekerbārı yine

6. **yine:**
   Murabba 2
   Mısra: **3**
   Bir daha, tekrar, gene

   3. Berṭaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
   4. Mest-i lāyaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

7. **yine:**
Gazel 18
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. Yine ol şīve yüki ʿişve ṣatar nāzlanur
2. Naḳd-i cān ʿarz idene ḳılsa naẓar nāzlanur

8. **yine:**
Gazel 28
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

9. **yine:**
Gazel 34
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. Yine bir şekkerīn ḫaber didiler
2. ʿAmrīyi Şükrīyi sever didiler

10. **yine:**
Gazel 39
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānıdur
2. Bu dem ʿayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

11. **yine:**
Gazel 50
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene

5. Germ olmasun mı dil yine gün ṭoġdı başına
6. Kim āşikāre ḳıldı ruḫuñ āfitāb-ı luṭf

12. **yine:**
Gazel 73
Mısra: **12**
Bir daha, tekrar, gene

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẓarum

13. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. ʿİd-i ḥüsnüñden cihān ferḫundefāl oldı yine
2. Feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl oldı yine

14. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene

1. ʿİd-i ḥüsnüñden cihān ferḫundefāl oldı yine
2. Feyż-i envār-ı tecellī-i cemāl oldı yine

15. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **4**
Bir daha, tekrar, gene

3. Dīde evrāḳ-ı ḫayāle servḳadler naḳş idüp
4. Ŝebt olan dil defterinde ḫaṭṭ u ḫāl oldı yine

16. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **6**
Bir daha, tekrar, gene

5. Merḥabā ḳıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlıḳ ġam pāymāl oldı yine

17. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **8**
Bir daha, tekrar, gene

7. Ehl-i dil dilberler ile ʿayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fürḳat devr-i eyyām-ı viṣāl oldı yine

18. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene

9. Cām-ı meyden āl olup her servḳaddüñ ʿārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

19. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **12**
Bir daha, tekrar, gene

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḫāne-i ḫammāra var
12. Muġbeçe ḥūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

20. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **14**
Bir daha, tekrar, gene

13. Gel berü mescidde ön ṣaf gözleyen ṣôfīyi gör
14. Menzili meyḫanede ṣaff-ı niʿāl oldı yine

21. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **16**
Bir daha, tekrar, gene

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ʿAmrī-i şeydāyı gör şūrīdeḥāl oldı yine

22. **yine:**
Gazel 106
Mısra: **18**
Bir daha, tekrar, gene

17. Hamdü lillāh devletünde maʿrifetdür gözlenen
18. Şükr kim manẓūr olan fażl u kemāl oldı yine

23. **yine:**
Gazel 111
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene

3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
4. Ḫôş bu ile pür ḳıldı gülistanı benefşe

24. **yine:**
Gazel 112
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. Bir ter ġazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül ṣaça dīvānum üstine

25. **yine:**
Gazel 115
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

26. **yine:**
Gazel 115
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

27. **yine:**
Gazel 115
Mısra: **4**
Bir daha, tekrar, gene

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

28. **yine:**
Gazel 115
Mısra: **6**
Bir daha, tekrar, gene

5. Bu gülistānuñ ki ʿāşıḳlar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

29. **yine:**
Gazel 115
Mısra: **8**
Bir daha, tekrar, gene

7. Gözüme görinmez oldı cennettiñ ḥūrīleri
8. Şehr meh manẓarlarından bir güzel sevdüm yine

30. **yine:**
Gazel 115
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene

9. ʿAmriyā Ḳosṭanṭıniyye ʿazmine ṭāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

31. **yine:**
Gazel 132
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
2. Raḫt-ı ṣabrı ṭaġılup ḥāli müşevveş düşdi

32. **yine:**
Gazel 132
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene

9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

33. **yine:**
Gazel 132
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene

9. Yine ʿāşıḳlıġı şeydālıġı var ʿAmrīnüñ
10. Yine şūrīde olup esridi serḫôş düşdi

yir:

1. **yirden:**-*den*
Gazel 4
Mısra: **4**
Yer, dünya

3. Sen felek evcinde ben taḥteʾî ŝerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efġānum saña

2. **yir:**
Gazel 28
Mısra: **10**
Yer, dünya, yeryüzü

9. Yār u enīs ṣabr u ḳarār idi gitdi dil
10. ʿAmrī ḥaḳīre merḥamet it yir ġarībidür

3. **yirde:**-*de*
Gazel 40
Mısra: **8**
Yeryüzü

7. Bir ṭılısmuz ki tīġimüzdür ʿışḳ
8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

4. **yire:**-*e*
Gazel 59
Mısra: **8**
Yeryüzü, dünya

7. Ḫūblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle ṣandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

5. **yirlere:**-*ler, -e*
Gazel 61
Mısra: **1**
Yere, aşağıya

1. Yirlere dökdi ṣuyını yüzümün
2. Ḫānumānı ḫarāb ola gözümün

6. **yirde:**-*de*
Gazel 73
Mısra: **5**
Yer, mekan, taraf

5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

7. **yirüm:**-*üm*
Gazel 73
Mısra: **6**
Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin

5. Hīç bir yirde ḳarar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

8. **yirde:**-*de*
Gazel 85
Mısra: **10**
Yer, mekan

9. Dilde nʾeyler haṭṭı fikri ʿAmriyā
10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

9. **yire:**-*e*
Gazel 112
Mısra: **13**
Yere, toprağa

13. ʿAmrī yire düşürmemeğe serv sayesin
14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

10. **yir:**
    Gazel 131
    Mısra: **5**
    Mekan, makam, mahal

    5. Sīnem gibi yir olmaz ġamzeñ oḳına ammā
    6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

yir altı:

1. **yir altında:**-*n, -da*
    Murabba 3
    Mısra: **2**
    Kabir, mezar

    1. Bu ellerden götürmedin ayağı
    2. Yir altında idinmedin durağı

yir yir:

1. **yir yir:**
    Gazel 16
    Mısra: **2**
    Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bâzı yerlerde

    1. Sīnem ki şehā ġamzeñ oḳınuñ siperidür
    2. Yir yir görinen dāġlar āyīneleridür

2. **yir yir:**
    Gazel 107
    Mısra: **5**
    Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bâzı yerlerde

    5. Yaḳalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāġ
    6. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayranlar ile

yirde bit-:

1. **yirde biter:**-*er*
    Gazel 32
    Mısra: **6**
    Oluşmak, meydana gelmek

    5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
    6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

yirde ḳal-:

1. **yirde ḳalmaz:**-*maz*
   Kıt'a 15
   Mısra: **1**
   Boşa gitmemek

   1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
   2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

yire ḳo-:

1. **yire ḳoyup:**-*yup*
   Gazel 69
   Mısra: **4**
   Yere yüzü koyun uzanmak, sürünmek

   3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
   4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

yiri:

1. **yiridür:**-*dür*
   Gazel 16
   Mısra: **10**
   Layıktır, münasiptir

   9. Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
   10. Dilber saña ʿAmrī ne kim eylerse yiridür

yirine:

1. **yirine:**
   Gazel 69
   Mısra: **5**
   Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere

   5. Müşk ü ʿanber yirine ben başuma ṭopraḳ ṣaçam
   6. Kākülüñ gibi perīşānḥāl ü sergerdān olam

2. **yirine:**-, -
   Gazel 134
   Mısra: **5**
   Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere

   5. Mey yirine ciger ḳanını nūş idenlere
   6. Biʾllāhi dirīġ eyleme bir merḥabācuġı

yirken:

1. **yirken:**
   Kıt'a 7
   Mısra: **3**
   Yerken, yemeye devam ederken

   3. Bir siñek aġzı yarını yirken
   4. Ḳaḳıyup didi kim ne poḫ yir şu

yit-:

1. **yiter:**-*er*
   Kıt'a 11
   Mısra: **3**
   Yetmek, kafi gelmek

   3. Nʾeyleyem ben göñli ġam yiter baña
   4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

2. **yiter:**-*er*
   Kıt'a 14
   Mısra: **4**
   Yetmek, kafi gelmek

   3. Un elemegi bahāne eyleyüp
   4. Sevdügüm Bulġar kızı yiter ṣalın

3. **yiter:**-*er*
   Gazel 63
   Mısra: **3**
   Yetmek, kafi gelmek

   3. Ey āsitānı Kaʿbesine ʿaẕm iden yiter
   4. ʿUşşāḳa armaġan lebi ḫurmāsı Aḥmedüñ

4. **yiter:**-*er*
   Gazel 90
   Mısra: **10**
   Yetmek, kafi gelmek

   9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
   10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

5. **yitmez:**-*mez*
   Gazel 91
   Mısra: **7**
   Yetmek, kafi gelmek

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

6. **yiter:**-*er*
Gazel 95
Mısra: **10**
Yetmek, kafi gelmek

9. Kim bilür ḳanḳı ʿāşıḳuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

7. **yiter:**
Murabba 5
Mısra: **3**
Yetmek, kafi gelmek

3. Yiter uyı güzeller pādişāhı
4. Uyan bād-ı ṣabā degsün gülüñe

yiyen:

1. **yiyen:**
Gazel 31
Mısra: **10**
Çeken

9. Ye ġamuñ naḳdin irteye ḳomayup
10. Çünki ʿAmrī yiyen ögünmişdür

yiyle:

1. **yiylesem:**-*se, -m*
Gazel 6
Mısra: **4**
Koklamak

3. Tennūr-ı sineden ki ʿaraḳrīz ola ruḫı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

yoġ:

1. **yoġ:**
Gazel 9
Mısra: **9**
Olmayan, varın karşıtı

9. Günāh yoġ imiş öldürse cāşıḳı dilber
10. Gel imdi ʿAmrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

<u>yoġ iken:</u>

1. **yoġ iken:**
   Gazel 52
   Mısra: **18**
   Yokken

   17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
   18. Kemālüñ yoġ iken noḳṣāndan artuḳ

<u>yohsa:</u>

1. **Yoḫsa:**
   Gazel 78
   Mısra: **6**
   Yoksa

   5. Mühr urulmış şemʿ-i kāfūrī midür ya sīm-i ṣāf
   6. Yoḫsa dendān zaḫmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

<u>yoḳ:</u>

1. **yoḳ:**
   Gazel 4
   Mısra: **5**
   Bulunmayan, mevcut olmayan

   5. Ḳol ḳanat yoḳ meclisüñe varmaġa pervāne vār
   6. Tā yanam yaḳılam ey şemʿ-i sebistānum saña

2. **yoḳ:**
   Gazel 7
   Mısra: **3**
   Bulunmayan, mevcut olmayan

   3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
   4. Bulardan vāz gel hey bīsaʿādet

3. **yoḳ:**
   Gazel 22
   Mısra: **9**
   Hayır (demek bağlamında)

   9. Müşkili var ʿAmrīnün yoḳ dime ṣorsun dostum
   10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

4. **yoḳ:**
   Gazel 30

Mısra: **5**
Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Ḳudretüm yoḳ ki ṭudaġuñ kimüñ aġzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

5. **yoḳ:**
Gazel 30
Mısra: **9**
Bulunmayan, mevcut olmayan

9. İkilik yoḳ arada sen de ne dirsin ʿAmrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

6. **yok:**
Gazel 42
Mısra: **5**
Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Şikeste dilde yok efġāna ṭāḳat
6. Şınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

7. **yoḳ:**
Gazel 52
Mısra: **1**
Bulunmayan, mevcut olmayan

1. Kimesnem yoḳ benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

8. **yok:**
Gazel 61
Mısra: **6**
Bulunmayan, mevcut olmayan

5. ʿĀrıż u kākülüñ firāḳında
6. Farḳı yok gicem ile gündüzümün

9. **yoḳ:**
Gazel 73
Mısra: **10**
Bulunmayan, mevcut olmayan

9. ʿIşḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḫaberüm

10. **yoḳdur:**-*dur*
Gazel 93

Mısra: **1**
Bulunmayan, mevcut olmayan

1. ʿĀşıḳ oldum derdüme yoḳdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

11. **yoḳ:**
Gazel 97
Mısra: **6**
Bulunmayan, mevcut olmayan

5. İkide birde aġzuma sögersin
6. Öpeydi yazuġı yoḳ ol dehān da

12. **yoḳ:**
Gazel 99
Mısra: **3**
Bulunmayan, mevcut olmayan

3. Baġrum dögindi merḥametüñ yoḳ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümden aḳan ḳanı añma ya

13. **yok:**
Gazel 104
Mısra: **5**
Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Derd-i ʿışḳun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Ṭut ki ʿİsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

14. **yoḳdur:**-*dur*
Gazel 109
Mısra: **2**
Bulunmayan, mevcut olmayan

1. Ṭutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḳdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

15. **yoḳ:**
Gazel 120
Mısra: **13**
Bulunmayan, mevcut olmayan

13. ʿAmrīye daḫi şefḳatüñ yoḳ mı
14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

16. **yoḳdur:**
Gazel 24

Mısra: **7**
Bulunmayan, mevcut olmayan

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

yoḳsa:

1. **yoḳsa:**
Kaside 2
Mısra: **2**
Olması istenmeyen, öyle olması ihtimâlinden kaçınılan bir hususu belirtir; sakın, olmaya ki

1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

2. **yoḳsa:**
Kıt'a 4
Mısra: **5**
Bir düşüncenin, davranışın veya tutumun ters Ters bir ihtimal anlatır; aksi takdirde

5. ʿĀşıḳ ol yoḳsa ʿāşıḳ olmazsañ
6. Çok ṣıġırsın buzaġudan ṭanadan

3. **yoḳsa:**
Gazel 129
Mısra: **6**
Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli belirtmek için kullanılır; acaba

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
6. Yoḳsa ol laʿl-i canfezā mı ki

yol:

1. **yol:**
Kıt'a 9
Mısra: **4**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir

3. ʿIşḳuñı buldum ṣırāṭ-ı müsṭaḳīm
4. Yol budur ġayrı ṭarīḳa girmeyem

2. **yol:**
Gazel 24

Mısra: **7**
Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken vasıta

7. ʿAzm-i rāh itmege yol yoḳdur baña
8. Ger ḫayālüñ olmaz ise rāhber

3. **yolında:**-*ın, -da*
Gazel 36
Mısra: **3**
Uğruna, uğrunda, amaç, maksat

3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

4. **yollar:**-*lar*
Gazel 55
Mısra: **6**
İçinden bir sıvı akan kanal

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ġam girüp cān çıḳmaġa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

5. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 61
Mısra: **9**
Uğruna, uğrunda

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

6. **yolında:**-*ın, -da*
Gazel 63
Mısra: **7**
Uğruna, uğrunda

7. ʿIşḳı yolında varumı yaġmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

7. **yol:**
Gazel 84
Mısra: **7**
Uyulan ilke, sistem, usul

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

8. **yolına:**-*ı, -na*
Gazel 125

Mısra: **10**
Uğruna, uğrunda

9. Beni öldürmedin derd ile fürḳat
10. Yolına öldügüm dildāra geldi

9. **yollarunda:**-*lar, -un, -da*
Gazel 138
Mısra: **6**
Uğruna, uğrunda

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

10. **yolumuzı:**-*u, -muz, -ı*
Murabba 2
Mısra: **2**
Niyet

1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

yol az-:

1. **yol azana:**-*an, -a*
Gazel 120
Mısra: **7**
Yolunu şaşırmak, doğru yoldan sapmak

7. Maʿṣıyet ẓulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

yol dikeni:

1. **yol dikeni:**
Gazel 139
Mısra: **10**
Yola çıkan engel II Aşığın bedeni

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ʿAmrī gel
10. Yaḳalum ʿışḳ odına ṭurmasun ol yol dikeni

yol gözed-:

1. **yol gözedür:**-*ür*
Gazel 125
Mısra: **5**
Yolunu beklemek

5. Gözüm yol gözedür cān muntaẓırdur
6. Enīs-i ʿāşıḳ-ı bīmāra geldi

yol ucı:

1. **yol ucından:**-*n, -dan*
   Gazel 84
   Mısra: **8**
   Yol kenarı

   7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
   8. Uçup ḳaça ʿāşıḳları görüp yol ucından

yoldan şap-:

1. **yoldan şaparlar:**-*ar, -lar*
   Gazel 36
   Mısra: **4**
   Amacı dışına çıkmak

   3. ʿAceb bu var mı dilberlik yolında
   4. Görürler ʿāşıḳı yoldan ṣaparlar

yoldaş:

1. **yoldaşlar:**-*lar*
   Gazel 135
   Mısra: **6**
   Aynı görüşü benimseyenlerden her biri

   5. Gitdi ʿaḳl u gitdi ṣabr u gitdi dil ey derd ü ġam
   6. Ḫastayam tenhā koman biʾllāhi yoldaşlar beni

yöre:

1. **yöreñe:**-*ñe*
   Gazel 30
   Mısra: **3**
   Semt, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

   3. Azacuḳ cānlu olanlar yöreñe uġramasun
   4. Şiveñi çoḳ sitem-i cevrüñi vāfir dirler

yu-:

1. **yuduñ:**-*du, -ñ*
   Kaside 1
   Mısra: **65**
   Temizlemek, yıkamak

65. Ne ṣuyla yuduñ ezel ṣubḥı dest-i deryāyı
66. Ki ḳaṭrası irüp itdi biḥārı gevherzā

2. **yuyalum:**-*ya, -lum*
Murabba 2
Mısra: **2**
Temizlemek, yıkamak

1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

3. **yumaz:**-*maz*
Gazel 120
Mısra: **5**
Temizlemek, yıkamak

5. Tevbe ṣuyı yumaz mı ʿiṣyanı
6. Feyż Ḥakdan ʿinayet olmaz mı

yücel-:

1. **yüceldi:**-*di*
Kaside 1
Mısra: **50**
Yükselmek

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

yud-:

1. **yuda:**-*a*
Gazel 50
Mısra: **9**
Yutmak, içmek

9. Acı degül mi ʿAmrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībüñ şarāb-ı luṭf

yuḳaru:

1. **yuḳaru:**
Gazel 20
Mısra: **13**
Yukarı

13. Āmriyā ṭurma ṭur yuḳaru yüri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

yum-:

1. **yumuban:**-*uban*
   Gazel 118
   Mısra: **9**
   Kapatmak, gözünde değersizleştirmek

   9. ʿAmriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
   10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ʿuzletden iyi

yur-:

1. **yur:**
   Gazel 68
   Mısra: **10**
   İçmek

   9. Ḳaddi yādına elifler çekdügince sīneme
   10. Elleri ḳan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

yüreg:

1. **yüregüm:**-*üm*
   Gazel 31
   Mısra: **1**
   Gönül, kalp

   1. Yüregüm ʿışḳ ile göyünmişdür
   2. Ḳara baġrum benüm dögünmişdür

2. **yüregüm:**-*üm*
   Gazel 72
   Mısra: **6**
   Gönül, kalp

   5. Ölür kirpük oḳına cān virürdüm
   6. Yüregüm zaḫmına merhem ṣanurdum

3. **yüregüm:**-*üm*
   Gazel 100
   Mısra: **6**
   Gönül, kalp

   5. Yabanda arama ġamzeñ oḳın kim
   6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

4. **yüregüme:**-*üm, -e*
   Gazel 117

Mısra: **5**
Gönül, kalp

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāġ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

5. **yürege:**-*e*
Gazel 122
Mısra: **2**
Gönül, kalp

1. Gözüñ kim baña oḳın atdı gitdi
2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

yüreg yağını erit-:

1. **yüregüm yağını eritdüñ:**-*düñ*
Gazel 137
Mısra: **1**
Çok üzülmek

1. Sen eritdüñ sen yüregüm yaġını
2. Tāze ḳılduñ eski derdüm dāġını

yürek:

1. **yürek:**
Gazel 44
Mısra: **2**
Gönül, kalp

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmış
2. Dāġ-ı ḥasretle yürek lāleleyin ḳan olmış

2. **yürek:**
Gazel 59
Mısra: **2**
Gönül, kalp

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncaġa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

yüri-:

1. **yüri:**
Gazel 20
Mısra: **13**
Haydi git!

13. Āmriyā ṭurma ṭur yuḳaru yüri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

2. **yüriye:**-*ye*
Gazel 29
Mısra: **9**
Yürümek

9. ʿAmriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. ʿIşḳ ġālib oldı ʿaḳlum düşmanı maġlūb olur

3. **yüri:**
Gazel 64
Mısra: **8**
Git, gitmek

7. Didüm ey ġoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi biʾllāhi beni ḳo yüri biraz öterek

4. **yürisün:**-*sün*
Gazel 77
Mısra: **7**
Akıp geçme

7. Ebrveş giryān olup ʿömri ḳararsun yürisün
8. Gülmesün ʿömri güni ʿuşşāḳı maḥzun isteyen

5. **yüri:**
Gazel 93
Mısra: **9**
Gitmek

9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

6. **yüri:**
Gazel 141
Mısra: **8**
Gitmek

7. Gönlüm alduñ hezār ʿişve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

yürü-:

1. **yürürem:**-*r, -em*
Rübai 1
Mısra: **1**
Geçip gitmek

1. Yıġlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
2. Boldum köze köz ḫalḳ ara rüsvāy nitey

2. **yürür:**-*r*
Gazel 32
Mısra: **5**
Yan yana gitmek

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
6. Nʾidem ol ḥār-ı siyeh ekmedügüñ yirde biter

3. **yürür:**-*r*
Gazel 108
Mısra: **3**
Dolaşmak

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes ṣoḥbet içün dilber-i raʿnālar ile

Yūsuf:

1. **Yūsuf:**
Gazel 9
Mısra: **7**
Hz. Yusuf (as) peygamber

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ʿaḳl ile tercīḥ

Yūsuf cemāl:

1. **Yūsuf cemāl:**
Gazel 33
Mısra: **5**
Yusuf yüzlü (Hz. Yusuf (as) Peygamberin güzelliği bağlamında)

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

2. **Yūsuf cemāl:**
Gazel 104
Mısra: **7**
Yusuf yüzlü (Hz. Yusuf (as) Peygamberin güzelliği bağlamında)

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

Yūsuf-ı Kenʿān:

1. **Yūsuf-ı Kenʿāndan:**-*dan*
   Gazel 52
   Mısra: **8**
   Hz. Yusuf (as) peygamber (Hz. Yusuf (as) Ken'an Diyarında doğmuştur)

   7. Terāzūya urulsa nūr-ı ḥüsnün
   8. Gelürsin Yūsuf-ı Kenʿāndan artuḳ

Yūsuf-ı Kenʿānşekil:

1. **Yūsuf-ı Kenʿānşekil:**
   Gazel 66
   Mısra: **4**
   Hz. Yusuf (as) gibi bir güzellik II Sevgili

   3. Pīrehenden ki görindi ruḫ-ı nūrefşānı
   4. Çıḳdı ṣan çehde iken Yūsuf-ı Kenʿānşekil

yuy-:

1. **yuyam:**-*am*
   Gazel 105
   Mısra: **5**
   Yıkamak

   5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
   6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

yüz:

1. **yüzüñ:**-*ün*
   Gazel 1
   Mısra: **7**
   Yüz, suret, çehre

   7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
   8. Devr-i ḳamerde fitne-i āḫir zamān virmiş saña

2. **yüzümde:**-*üm, -de*
   Kaside 1
   Mısra: **30**
   Yüz, suret, çehre

   29. Ayaġuñ izi ḳalup ḫākde ṣu ṭolmışdur
   30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i raʿnā

3. **yüzin:**-*in*
   Murabba 1

Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzin ḫāk eylesün
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **yüzümüz:**-*ü, -müz*
Murabba 2
Mısra: **1**
Yüz, suret, çehre

1. Ṣu gibi ayaġa düşüp yüzümüz ḫāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

5. **yüzüme:**-*üm, -e*
Murabba 3
Mısra: **1**
Yüz, suret, çehre

1. Yüzüme ṣaçmadın devrān ġubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yārı

6. **yüzden:**-*den*
Murabba 3
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre

3. Ala gözlüm götür yüzden niḳābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

7. **yüz:**
Müfret 4
Mısra: **1**
Yüz, sayı sıfatı

1. Baġrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürūş dilber ṭurmış kebāb ṣancur

8. **yüzüñe:**-*ü, -ñe*
Gazel 5
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

9. **yüzin:**-*in*
Gazel 5

Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre

3. Yüzüñe sür yüzin ey bī dil duʿā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

10. **yüz:**
Kıt'a 5
Mısra: **3**
Yüz, sayı sıfatı

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

11. **yüzin:**-*in*
Gazel 6
Mısra: **5**
Yüz, suret, çehre

5. Vuṣlat güninde secdeye vardum yüzin görüp
6. Bayram namāzı çün ḳılınur ṭoġsa āfitāb

12. **yüzümde:**-*üm, -de*
Gazel 19
Mısra: **8**
Yüz, suret, çehre

7. Ayaġuñ izi degül ḫākde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

13. **yüzini:**-*i, -ni*
Gazel 24
Mısra: **6**
Yüz, suret, çehre

5. Ayrılurken saña ḳarşu āh iden
6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

14. **yüzi:**-*i*
Gazel 25
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre.

3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

15. **yüzine:**-*i, -ne*
Gazel 49

Mısra: **4**
Yüz, suret, çehre

3. Ḫaṭ yazmadın ṣaḥîfe-i ruḫsārına henüz
4. Ṣaçdı yüzine āh ki ḫāk-i leḥad dirîġ

16. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 60
Mısra: **4**
Yüz, suret, çehre

3. Didüm ki beñzümi gör al duʿāmı raḥm eyle
4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aġzuma sögerek

17. **yüzine:**-*in, -e*
Gazel 60
Mısra: **10**
Yüz, suret, çehr

9. Bu gün maḥalle-i dilberde ʿAmrîyi gördüm
10. Yüzine baḳmadılar gitdi boynını eğerek

18. **yüz:**
Gazel 69
Mısra: **4**
Yüz, suret, çehre

3. Yārı aġyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire ḳoyup ḫāk ile yeksān olam

19. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 73
Mısra: **1**
Yüz, suret, çehre

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
2. Olalı żaʿf-ı tenüñden ḫaberüm

20. **yüzümde:**-*üm, -de*
Gazel 74
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre

3. Ayaġuñ izidür yüzümde gözüm
4. Olmışam ḫāk-i pāy efendicügüm

21. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 75

Mısra: **5**
Yüz, suret, çehre

5. Ḫam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Kaʿbesi ḥaḳḳı sücūdum var saña ḳıblem

22. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 80
Mısra: **2**
Yüz, suret, çehre

1. Naḳş iderken laʿlüni naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ṭamlamış bir ḳaṭra ḳan

23. **yüz:**
Gazel 84
Mısra: **9**
Yüz, sayı sıfatı

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ʿAmrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından

24. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 86
Mısra: **8**
Yüz, suret, çehre

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

25. **yüzin:**-*in*
Gazel 99
Mısra: **13**
Yüz, suret, çehre

13. ʿIşḳ āsitānesinde yüzin ḫāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

26. **yüzi:**-*i*
Gazel 102
Mısra: **7**
Yüz, suret, çehre

7. ʿAks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
8. Zerdrūy oldı dimeñ ḫūrşīd-i nūrefşānuma

27. **yüzi:**-*i*
Gazel 125

Mısra: **2**
Yüz, suret, çehre

1. Ṣabā ol serv-i ḫôşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

28. **yüze:**-*e*
Gazel 131
Mısra: **1**
Yüz, suret, çehre

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dînden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

29. **yüzine:**-*in, -e*
Gazel 142
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

30. **yüzüñe:**-*ñ, -e*
Gazel 21
Mısra: **11**
Yüz, suret, çehre

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Aġlama bir dem kʾola anlar saña yalvaralar

yüz karası:

1. **yüz karasın:**-*n*
Gazel 105
Mısra: **5**
Utanılacak bir durum veya şey, yüz kiri, günah

5. Ḳanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīġ
6. ʿĀleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

yüz ḳızdur-:

1. **yüz ḳızdurup:**-*up*
Gazel 88
Mısra: **7**
Yüz kızartmak

7. Yüz ḳızdurup ki būse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol laʿl-i āteşin

yüz tut-:

1. **yüz tutdı:**-*dı*
   Gazel 142
   Mısra: **4**
   Yönelmek, olmaya yaklaşmak, olmak üzere bulunmak

   3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
   4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

yüz vir-:

1. **yüz virüp:**-*üp*
   Gazel 25
   Mısra: **4**
   İlgi, alaka göstermek

   3. Her ġonca kim sevem yüzi açılmaduḳ diyem
   4. Her yada yüz virüp açılur āşinā çıḳar

yüzi gül:

1. **yüzi gül:**
   Gazel 134
   Mısra: **12**
   Gül yüzlü II Sevgili

   11. ʿIşḳı meyiyle ʿAmrīyi ḫôş bülbül eyledi
   12. Ol yüzi gül ki ġoncaya beñzer ṭudacuġı

yüzi güneş:

1. **yüzi güneş:**
   Gazel 134
   Mısra: **3**
   Güneş gibi parlak olan yüz II Sevgili

   3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
   4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

yüzi kara:

1. **Yüzi ḳara:**
   Gazel 126
   Mısra: **5**
   Utanmaz, yüzsüz

5. Yüzi ḳara göñlüme hindūşıfat
6. ʿIşḳ odı dāġ urdı nişān eyledi

yüzine baḳ-:

1. **yüzine baḳmaz:**-*maz*
Gazel 12
Mısra: **5**
Yüz vermemek

5. Kimesne niceye dimez yüzine baḳmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metāʿın itme mezād

yüzü kara:

1. **yüzüm ḳaradur:**
Kaside 2
Mısra: **8**
Günahkâr, hatası çok

7. Ne yüzden varam Ḥaźret-i Ḥaḳḳa kim
8. Yüzüm ḳaradur elde nāmem siyāh

yüz sür-:

1. **yüzüm sürdüm:**
Gazel 142
Mısra: **3**
Yüz sürmek

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baḫt yüz tutdı fırṣat el virdi

yüzü üzre düş-:

1. **yüzüm üzre:**
Gazel 68
Mısra: **11**
Acziyetini göstererek ayaklarına kapanmak, önünde eğilmek, huzurunda yere kapanmak

11. Ol büt-i raʿnā ayaġına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

yüz şuyı:

1. **şuyını yüzümün:**-*nı*
Gazel 61

Mısra: **1**
Gözyaşı dökmek

1. Yirlere dökdi ṣuyını yüzümün
2. Ḫānumānı ḫarāb ola gözümün

yüz aġı:

1. **yüzüñ aġını:**-*nı*
Gazel 137
Mısra: **10**
Yüz akı, yüzün normal rengi

9. Dūd-ı ahuñdan ḳarardı ḫaṭṭ-ı yār
10. ʿAmriyā al indi yüzüñ aġını

2.29. Z-Ẓ-Ẕ-Ż

zādı:

1. **zādı:**
   Gazel 73
   Mısra: **14**
   Yolluk, azık, yiyecek

   13. ʿAmriyā ʿışḳ yolına giderüz
   14. Çoḳ getür zādı uzaḳdur seferüm

zād-ı sefer:

1. **zād-ı sefer:**
   Gazel 24
   Mısra: **1**
   Yolluk, azık, yiyecek

   1. Büse virdi dilberüm zād-ı sefer
   2. Kim seferde ḫūb olur ḥalvā-yı ter

żaʿf-ı ten:

1. **żaʿf-ı tenüñden:**-*üñ, -den*
   Gazel 73
   Mısra: **2**
   Ten düşkünlüğü

   1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
   2. Olalı żaʿf-ı tenüñden ḫaberüm

zaġ:

1. **zaġ:**
   Gazel 109
   Mısra: **4**
   Karga

   3. Bülbül-i ḫastedile näleler itdürmek içün
   4. Zaġ düşlendi dirīġā nideyin gülşenüñe

zāhid:

1. **zāhidā:**-*ā*
   Gazel 8
   Mısra: **3**
   Ey zahit, (Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ʿışḳdan
4. Sırr-ı Ḥaḳḳa ʿārif iseñ ḳılma nādān ile baḥŝ

2. **zāhid:**
Gazel 53
Mısra: **4**
Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

3. ʿUşşāḳ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

3. **zāhidā:**
Gazel 14
Mısra: **5**
Ey zahit, (Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
6. Ṭoġrusın di dilberümce serv-i ḫoşbālā mıdur

4. **zāhidā:**
Gazel 90
Mısra: **9**
Ey zahit, (Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

9. Zāhidā Ṭūbā budaġın gözüñe ṣoḳ ḳo beni
10. ʿĀşıḳa Ṭūbā yiter ol ḳāmet-i dilcū diyen

5. **zāhidā:**
Gazel 96
Mısra: **9**
Ey zahit, (Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

9. ʿAmrīce ṣôfī olur mı zāhidā biʾllāhi kim
10. Ḳılmadın cumʿa namāzın gitmedi meyḫāneye

<u>ẓāhir:</u>

1. **ẓāhir:**
Gazel 70
Mısra: **1**
Açık, aşina

1. Ṣūretüñ āyinesinde Ḥaḳı ẓāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

<u>ẕāhir bilin-:</u>

1. **ẓāhir bilinmek:**-*in, -mek*
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Görüneni bilmek

   1. İşit ṭarz-ı āḫarda bir menḳabet
   2. Ki ẓāhir bilinmek degül maʿrifet

<u>zaḫm:</u>

1. **zaḫmından:**-*ın, -dan*
   Gazel 65
   Mısra: **3**
   Yara

   3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḫmından şehīd olanlaruñ
   4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

2. **zaḫmına:**-*ın, -a*
   Gazel 72
   Mısra: **6**
   Yara

   5. Ölür kirpük oḳına cān virürdüm
   6. Yüregüm zaḫmına merhem ṣanurdum

3. **zaḫm:**
   Gazel 98
   Mısra: **1**
   Yara

   1. Ruḫuñda zaḫm kim irmiş dehānuñ mīmine ey māh
   2. Çekilmiş surḫ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne biʾsmiʾllāh

<u>zaḫm irür-:</u>

1. **zaḫm irürmek:**
   Gazel 68
   Mısra: **7**
   Yaralanmak, yaralamak

   7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
   8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

2. **zaḫm irürmek:**
   Gazel 68

Mısra: **7**
Yaralamak, yara etmek

7. Zaḫm irürmek ḳandan olurdı leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyle vaʿdeye ṭatlu dile maġrur idüm

zaḥmet:

1. **zaḥmeti:**-*i*
Gazel 27
Mısra: **8**
Sıkıntı

7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

zaḫm-i dendān:

1. **zaḫm-i dendān:**
Gazel 18
Mısra: **7**
Diş yarası, ısırık yarası

7. Zaḫm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

ẓālim:

1. **ẓālim:**
Gazel 18
Mısra: **3**
Acımasız, merhametsiz II Aşıklara zulmeden sevgili

3. ʿĀşıḳ öldürmek adın nāz ḳomış bir ẓālim
4. Gözüme ḳarşu raḳībe göz ider nāzlanur

2. **ẓālim:**
Gazel 76
Mısra: **7**
Acımasız, merhametsiz II Aşıklara zulmeden sevgili

7. Bī-vefā dirlerse incinme be ẓālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḫandan iden

zamān:

1. **zamāna:**-*a*
Kaside 1

Mısra: **35**
İçinde bulunulan devir, yaşanmakta olan vakit

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidüʾl vüzerā

2. **zamān:**
Kaside 1
Mısra: **53**
Devir, dönem

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

zamān u zemīn:

1. **zamān u zemīn:**
Gazel 119
Mısra: **1**
Devir, dönem, çağ

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bīẕevḳuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

zamān-ı rūşen:

1. **zamān-ı rūşenüñi:**-*üñ, -i*
Kaside 1
Mısra: **75**
Devrin şaşaası, dönemin güzelliği, huzuru

75. Zamān-ı rūşenüñi vaṣfa lāyıḳ olmazdum
76. Güneş devāt u ḳalem olsa ṣaʿṣaʿa aña

zār:

1. **zār:**
Gazel 35
Mısra: **1**
Ağlayan, inleyen

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār

2. **zār:**
Gazel 46
Mısra: **8**
Ağlayıp, inlemek

7. Ḫasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

3. **zār:**
Gazel 76
Mısra: **1**
Ağlayan, inleyen

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

4. **zār:**
Gazel 95
Mısra: **18**
Ağlayan, inleyen

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ʿAmrīyem zār u nātüvān eyle

5. **zāra:**-*a*
Gazel 101
Mısra: **5**
Ağlayan, inleyen

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Ḳan yaşı ırmaġ olup her yaña aḳa çağlaya

zār aġla-:

1. **zār aġlasun:**-*sun*
Gazel 35
Mısra: **14**
Ağlayıp, inlemek

13. Çemen ṣaḥnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaḫmıyle bülbül aġlasun zār

zār eyle-:

1. **zār eyledüñ:**
Gazel 141
Mısra: **14**
Ağlatmak, inletmek

13. Bülbül-i bāġ-ı ḥüsn iken ʿAmrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

zār ol-:

1. **zār ola:**-*a*
   Gazel 103
   Mısra: **6**
   Ağlayıp inlemek

   5. Ser-ḫôşla maḥalleñ ṭolanup nāle ḳılanlar
   6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

zār u nālān eyle-:

1. **zār u nālān eyleyen:**-*yen*
   Gazel 117
   Mısra: **4**
   Ağlatıp inletmek

   3. Ḫār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
   4. Nʾitdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

zār u perīşān ol-:

1. **zār u perīşān olmış:**-*mış*
   Gazel 44
   Mısra: **4**
   Ağlayıp, inleyip perişan olmak

   3. Gözüm ol nergis içün vālih ü ḥayrān ḳalmış
   4. Göñlüm ol sünbül içün zār u perīşān olmış

zār zār:

1. **zār zār:**
   Gazel 48
   Mısra: **1**
   Çok ağlayıp çok inleyen

   1. Ḳan aġlamazdı bencileyin zār zār şemʿ
   2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şemʿ

zārī:

1. **zārī:**
   Gazel 56
   Mısra: **9**
   Ağlamak, inlemek

   9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḫār-ı ġamda öldürüp
   10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḫoşelḥānsuz ḳoduñ

zāyiʿ ola:

1. **zāyiʿ ola:**-*a*
   Gazel 103
   Mısra: **2**
   Ziyan olmak, boşa gitmek

   1. Ġamze oḳın atmaz baña aġyār arasında
   2. Ḳorḳar ki oḳı zāyiʿ ola ḫār arasında

zebān:

1. **zebān:**
   Gazel 1
   Mısra: **1**
   Söz, konuşma

   1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
   2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

zebān-ı ḫāmesi:

1. **zebān-ı ḫāmesi:**
   Kaside 1
   Mısra: **44**
   Kalem gibi olan dil

   43. Ḳaçan ki şehd ü şeker ṣaçsa ṭatlu sözle olur
   44. Zebān-ı ḫāmesi minḳār-ı ṭūṭī-i gūyā

zebān-ı taʿn-ı raḳīb:

1. **zebān-ı taʿn-ı raḳīb:**
   Gazel 12
   Mısra: **4**
   Rakibin aşağılayan dili

   3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
   4. Zebān-ı taʿn-ı raḳīb olsa tīşe-i Ferhād

zebūr-ı ʿışḳ:

1. **Zebūr-ı ʿışḳı:**-*ı*
   Gazel 13
   Mısra: **15**
   Aşk Zebur'u (Hz. Davut Zebur'u okurken dinleyenler kendinden geçerdi şair burada kendi sözlerinin etkileyiciliği bağlamında kullanmıştır)

15. Okı ʿAmrī Zebūr-ı ʿışḳı oḳı
16. Eyle Dāvūd naġmesin tekrar

zehr:

1. **zehri:**-*i*
   Gazel 83
   Mısra: **2**
   Helâk edici ıstırap II Aşk zehri

   1. Acı dil virdükce ʿuşşāḳa cigerler yirsin
   2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

zehr-i ḳātil:

1. **zehr-i ḳātil:**
   Kaside 2
   Mısra: **5**
   Öldürücü zehir II Sevgilinin dudağı, öpücüğü

   5. Bilürseñ saña zehr-i ḳātil ṣunar
   6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşḫand

2. **zehr-i ḳātil:**
   Gazel 96
   Mısra: **6**
   Öldürücü zehir

   5. Curʿasından nūş-ı cān ṣunar raḳībe her zamān
   6. Baña gelse zehr-i ḳātil ṭoldurur peymāneye

zemāne:

1. **zemāne:**
   Gazel 91
   Mısra: **7**
   Devir, zaman

   7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
   8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

zemīn:

1. **zemīn:**
   Kaside 1
   Mısra: **54**
   Yeryüzü

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

2. **zemīn:**
Gazel 119
Mısra: **8**
Yeryüzü

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ḳorḳum budur ki sebze bitürmez zemīn daḫi

zemīn ṣaḥīfesi:

1. **Zemīn ṣaḥīfesine:**-*ne*
Kaside 1
Mısra: **77**
Yeryüzü

77. Zemīn ṣaḥīfesine göz yaşiyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i ġuṣṣamı inşā

zencīr:

1. **zencīrdür:**-*dür*
Gazel 58
Mısra: **3**
Zincir II Sevgilinin perçemi

3. Dūd-ı āhum ṣanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. Kʾanı ṭaḳmışdur dil-i ṣeydāya pürçīn perçemüñ

2. **zencīrdür:**-*dür*
Gazel 65
Mısra: **8**
Zincir II Sevgilinin perçemi

7. Boynuña alduġun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

zencīr-i zülfe:

1. **zencīr-i zülfe:**-*e*
Gazel 99
Mısra: **7**
Sevgilinin kıvrım kıvrım olan saçı

7. Zencīr-i zülfe çek daḫi dağlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

zer:

1. **zere:**-*e*
   Gazel 73
   Mısra: **1**
   Sarı, sararmak II Aşığın sevgiliyi düşünmekten sararıp solması

   1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
   2. Olalı ża῾f-ı tenüñden ḫaberüm

zerd id-:

1. **zerd idüp:**-*üp*
   Murabba 4
   Mısra: **1**
   Sararıp soldurmak

   1. Zerd idüp ruḫsārumı ḥālüm digergün eyleme
   2. ῾Ādet idinme cefāyı baġrumı ḫūn eyleme

zerd ol-:

1. **zerd olup:**-*up*
   Gazel 102
   Mısra: **5**
   Sararmak, solmak

   5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
   6. Nātüvānlıḳ gör ne ḳıldı ġonca-i ḫandānuma

zerd rūy:

1. **zerd rūy:**
   Gazel 81
   Mısra: **2**
   Sararmış yüz

   1. Yarı cānum ḳalmadı k῾ol yār-ı cānumdur giden
   2. Zerdrūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

1. **zerdrūy:**
   Gazel 102
   Mısra: **8**
   Sararmış yüz

   7. ῾Aks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
   8. Zerdrūy oldı dimeñ ḫūrşīd-i nūrefşānuma

zerger:

1. **zerger:**
   Gazel 143
   Mısra: **10**
   Kuyumcu

   9. ʿAmriyā düzd-i ṣabādan ṣaḳınup ḫāk-i rehin
   10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

zerre:

1. **ẕerre:**
   Kaside 1
   Mısra: **48**
   Çok küçük parçacık

   47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
   48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

2. **ẕerresin:**-*sin*
   Gazel 61
   Mısra: **10**
   Çok küçük parçacık

   9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
   10. Ẕerresin görimez ṣabā tozumun

3. **ẕerreye:**-*ye*
   Gazel 134
   Mısra: **4**
   Çok küçük parçacık

   3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
   4. Ben ẕerreye ḳarīn ide sen mehliḳācugı

zevāl:

1. **zevāl:**
   Kaside 2
   Mısra: **2**
   Son bulmak, nihayete ermek

   1. Nedür ey cuvān bunca ʿizz ü celāl
   2. Yiğitlige gelmez mi yoḳsa zevāl

zevk:

1. **ẕevḳ:**
   Kaside 1
   Mısra: **8**
   Eğlence

   7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
   8. Terennüm eyledi ẕevḳ ile bülbül-i gūyā

2. **ẕevḳ:**
   Gazel 3
   Mısra: **13**
   Eğlence, eğlenti, cümbüş

   13. Bu ẕevḳ u ʿişrete irmez kişi cinānda daḫi
   14. Düşüñse ḫayr ola ʿAmrī hele eyi ruʿyā

3. **ẕevḳın:**-*ın*
   Gazel 104
   Mısra: **8**
   Mutluluk

   7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
   8. Bu düşüñ ẕevḳın kişi yā Rab nice taʿbīr ide

zevk id-:

1. **ẕevḳ idem:**-*em*
   Kıt'a 4
   Mısra: **2**
   Eğlenmek, neşelenmek, mutlu olmak

   1. Ben ki ʿuryānla ṭoġmışam anadan
   2. Ẕevḳ idem mi cihānda ṭanṭanadan

zevraḳ:

1. **ẕevraḳı:**
   Gazel 61
   Mısra: **12**
   Sandal

   11. Dil melūl olmasun mı eşkümden
   12. Düşdi girdāba ẕevraḳı gözümün

zeyn it-:

1. **zeyn itdügüm:**-*düg, -üm*
   Gazel 108
   Mısra: **5**
   Süslemek

   5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
   6. Şemʿ-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

zīb ü zīnet ü tezyin:

1. **zīb ü zīnet ü tezyin:**
   Kaside 1
   Mısra: **53**
   Süslenme

   53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
   54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Meʾvā

zihī:

1. **zihī:**
   Kaside 1
   Mısra: **19**
   Ne güzel, ne hoş, ne iyi

   19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i şunʿ-ı Ḫudā
   20. Ṣaçuñ girihleri ervāḥ-ı ḳudse dām-ı belā

2. **zihī:**
   Kaside 1
   Mısra: **47**
   Ne güzel, ne hoş, ne iyi

   47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
   48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

3. **zihī:**
   Kaside 1
   Mısra: **47**
   Ne güzel, ne hoş, ne iyi

   47. Zihī celāl zihī kʾāfitāb-ı devletüñüñ
   48. Öñinde ẕerre degül mülk-i dünyī vü ʿuḳbā

4. **zihī:**
   Gazel 9

Mısra: **1**
Ne güzel, ne hoş, ne iyi

1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
2. Kʾider neẕāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

5. **zihī:**
Gazel 9
Mısra: **1**
Ne güzel, ne hoş, ne iyi

1. Zihī kemāl-i ṣabāḥat zihī cemāl-i ṣabīḥ
2. Kʾider neẕāre ḳılan mihr ü māhdan terciḥ

zihn-i hurdedān:

1. **ẕihn-i ḫurdedān:**
Gazel 1
Mısra: **10**
Nükteleri ve incelikleri anlayan, bilen akıl

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭabʿ-ı hayālengīz ü ẕihn-i ḫurdedān virmiş saña

zıl:

1. **ẓılla:**-*la*
Gazel 40
Mısra: **5**
Gölge

5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

zıll-ı ḫudā:

1. **ẕıll-ı Ḫudā:**
Kaside 1
Mısra: **90**
Allah'ın gölgesi

89. Sürūr u ẕevḳ ile ʿālemde müstedām olasın
90. Iralmaya üzerüñden Īlāhī ẕıll-ı Ḫudā

zılla vücūd:

1. **ẓılla vücūd:**
Gazel 40

Mısra: **5**
Gölge gibi yaşayan beden

5. Şemse nisbet olur mı ẓılla vücūd
6. Aṣla baḳsañ ḳatuñda maʿdūmuz

zindān ol-:

1. **zindān olmış:**-*mış*
Gazel 44
Mısra: **10**
Zindan olmak, çok karanlık olmak, sıkıntılı olmak

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḫdāna düşelden ʿAmrī
10. ʿĀlemüñ tāze bahārı baña zindān olmış

2. **zindān olur:**
Gazel 33
Mısra: **6**
Zindan olmak

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḫdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

zīnet eyle-:

1. **zīnet eylemiş:**-*miş*
Kaside 1
Mısra: **6**
Süslemek

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Şükūfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

zinhar:

1. **zinhar:**
Gazel 13
Mısra: **18**
Sakın, aman, asla

17. Ẓulmi ḥadden geçürdi ġamzelerüñ
18. İşidür Āṣaf-ı zamān zinhar

zīr-i küleh:

1. **zīr-i külehde:**-*de*
Gazel 62

Mısra: **3**
Külahın altı (külah: başa takılan şapka)

3. Zīr-i külehde zülf duzaġın nihān idüp
4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

ziyāde:

1. **ziyāde:**
Gazel 27
Mısra: **7**
Çok

7. Dil ṣaçuñda ḳılur ziyāde figān
8. Ḫastadur gice zaḥmeti artar

ziyāde eyle-:

1. **ziyāde eylesün:**-*sün*
Gazel 35
Mısra: **12**
Arttırmak, fazlalaştırmak

11. Ḥużūr ancaḳ maḥabbet dirdi ʿAmrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

żıyāgüster:

1. **żıyāgüster:**
Kaside 1
Mısra: **64**
Ziya saçan, ışık yayan

63. Çerāġ-ı ʿizzetüñ ol şemʿden münevverdür
64. Ki lemʿasiyle żıyāgüster oldı mihr-i semā

zühd:

1. **zühd:**
Gazel 93
Mısra: **10**
Dünyaya rağbet etmeyen

9. ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan ʿAmriyā şimden girü

zühd aṣḥābı:

1. **zühd aṣḥābı:**
   Gazel 40
   Mısra: **10**
   Dünyaya rağbet etmeyenler

   9. ʿIşḳ erbābı içre memdūḥuz
   10. Zühd aṣḥābı içre meẕmūmuz

zühhād:

1. **zühhāda:**-*a*
   Gazel 107
   Mısra: **11**
   Zahitler

   11. Ḫuldı zühhāda naṣīb eyle Dahī bizi ḳo
   12. ʿIşḳ serḫôşları āşüfte vü ḥayrānlar ile

ẓuhūr id-:

1. **ẓuhūr ide:**-*e*
   Kaside 2
   Mısra: **3**
   Meydana gelmek, görünmek

   3. Dilerseñ ẓuhūr ide tevḥīd-i tām
   4. Yan ol deñlü kim ḳalasın bīcihet

zülāl-i terbiyet:

1. **zülāl-i terbiyetüñ:**-*üñ*
   Kaside 1
   Mısra: **84**
   Saflığı terbiye edilmiş

   83. Ṣarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
   84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

zülāl-i vaṣl:

1. **zülāl-i vaṣl:**
   Gazel 130
   Mısra: **9**
   Sevdiğine kavuşmanın neticesi ile ortaya çıkan tatlılık ve sürur

   9. Zülāl-i vaṣl ile sīrāb ḳılma
   10. Ḳo yansun bu dil-i āşüfteḥāli

zülf:

1. **zülfine:**-*i, -ne*
   Kıt'a 17
   Mısra: **4**
   Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

   3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
   4. Bīvefālar zülfine dil bağlaram

2. **zülfüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 46
   Mısra: **5**
   Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

   5. Zülfüñe ḳarşu boyun egdümse kāfir olmadum
   6. Aṣ dimekden aṣṣı ne hey dīni yoḳ gel bārī aṣ

3. **zülf:**
   Gazel 62
   Mısra: **3**
   Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

   3. Zīr-i külehde zülf duzağın nihān idüp
   4. Ṣayd itdi murġ-ı cānı ṣaçup dāne beñlerüñ

4. **zülfüñe:**-*üñ, -e*
   Gazel 62
   Mısra: **7**
   Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

   7. Çāh-ı z̲eḳanda aṣılu Hārūt zülfüñe
   8. Bābil füsūnın eyledi efsāne beñlerüñ

5. **zülf:**
   Gazel 67
   Mısra: **5**
   Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

   5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānıydi zülf
   6. Ḳıldı ḫaṭ mūr ayaġında pāymāl

6. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
   Gazel 86
   Mısra: **7**
   Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim ḫırmen-i īmān oda yansun

7. **Zülfün:**-*ün*
Gazel 111
Mısra: **5**
Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

5. Zülfün gibi ter müşk ile ṭoldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

zülf-i ʿanberīn:

1. **zülf-i ʿanberīn:**
Gazel 88
Mısra: **6**
Anber kokulu zülüf

5. Ebrū-yı fitnekārına cāẕūluḳ it diyü
6. Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ʿanberīn

zülf-i dü tā:

1. **zülf-i dü tā:**
Kaside 1
Mısra: **4**
İki yana sarkmış zülüf

3. Ḳomış cebīn ü ʿiẕārında nergis altun ḫāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

zülfi ḳullabı:

1. **zülfi ḳullabı:**-*ı*
Gazel 96
Mısra: **2**
Zülüf çengeli (aşıkları kendine bağlaması bağlamında)

1. ʿĀşıḳām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ḳullabı çeker iltür beni meyḫaneye

zülf-i perīşānı:

1. **zülf-i perīşānı:**-*ı*
Gazel 111
Mısra: **10**
Dağınık zülüf

9. ʿAmrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

2. **zülf-i perişanı:**-*ı*
Gazel 131
Mısra: **1**
Dağınık zülüf

1. Ṣaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıḳarur āḫir bir niçe müselmānı

zülf-i şāhīnper:

1. **zülf-i şāhīnper:**
Gazel 143
Mısra: **8**
Şahin kanadı gibi zülüf (şahinin kanadını açıp avını avlaması gibi sevgilinin zülüflerini açıp aşıkları avlaması bağlamında)

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın ṣayd ider ṣol zülf-i şāhīnper gibi

zülf-i sergerdān:

1. **zülf-i sergerdāndan:**-*dan*
Gazel 52
Mısra: **14**
Baş döndüren zülüf (aşıkları kendine hayran edip aklını başından alan)

13. Benüm baḫtum gibi şūrīde ʿAmrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḳ

zülf-i yār:

1. **zülf-i yār:**
Kıt'a 1
Mısra: **1**
Sevgilinin zülfü

1. Ḳayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

ẓulm:

1. **ẓulmi:**-*i*
Gazel 13
Mısra: **17**
Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

17. Ẓulmi ḥadden geçürdi ġamzelerüñ
18. İşidür Āṣaf-ı zamān zinhar

2. **ẓulmi:**-*i*
Kıt'a 15
Mısra: **2**
Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

1. Yirde ḳalmaz ʿāşıḳuñ āhı begüm
2. Ẓulmi ḳo ḥāżır gör Allāhı begüm

3. **ẓulmüñ:**-*üñ*
Gazel 71
Mısra: **4**
Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

3. Sevdügüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu ẓulmüñ nedendür sevdügüm

4. **ẓulm:**
Gazel 138
Mısra: **2**
Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

1. Āh kim ġam leşkeri ḫaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Gönlümüñ şehrin yıḳup ẓulm ile yaġmalar gibi

5. **ẓulmüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 139
Mısra: **7**
Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

7. İrte ḳāḍī olıcaḳ Ḥażret-i Ḥaḳ ẓulmüñden
8. Külehi yire urup çāḳ ideyin pīreheni

<u>ẓulm ü bīdād:</u>

1. **ẓulm ü bīdād:**
Murabba 4
Mısra: **1**
Zulüm ve adaletsizlik

1. Dem be dem ʿāşıḳlaruña ẓulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālıḳ resmini ʿālemde bünyād eyleme

<u>zulmet:</u>

1. **ẓulmetinde:**-*in, -de*
Gazel 120

Mısra: **7**
Karanlık

7. Maʿṣıyet ẓulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

<u>ẓulmet ü sevdā:</u>

1. **ẓulmet ü sevdā:**
   Kıt'a 1
   Mısra: **2**
   Sıkıntı ve keder

   1. Ḳayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
   2. Niçe bir bunca ẓulmet ü sevdā

Sonuç

Yapılan çalışma ile XVI. yüzyıl Osmanlı şairlerinden Amrî'nin Divanı'ndaki sözvarlığı ortaya konmuş, bunlar örnekleri ve açıklamaları ile birlikte verilmiştir. Bu eserdeki deyimler, söz kalıpları, aktarmalar ve terkiplerin alfabetik dökümü yapılmış ve bunların işlevsel anlamları tespit edilmiştir. Bu anlamlar, Divan'daki tanıklar ile örneklendirilmiş ayrıca tanıkların sıklıkları tespit edilerek ayrı ayrı gösterilmiştir. Bunun yanında bu sözvarlığının bağlama göre değişen anlamları da belirtilmiştir. Böylece Divan'daki herhangi bir sözcüğün veya söz grubunun hangi bağlamda ve hangi anlamda, nerede mecaz nerede gerçek anlamıyla kullanıldığı ortaya konmuştur.

Amrī şiirindeki unsurlar hakkındaki çalışmaların yok denecek kadar azlığı, bu hususta yapılan tespitlerin ve varılan yargıların ilk olma özelliği kazanmasını sağlamıştır. Ayrıca ortaya konan çalışma, Amrī şiirinin şerh edilmesinde de büyük kolaylıklar sağlayacak bilgileri ihtiva ettiğinden, bu alanda yapılacak incelemeler için de kaynaklık edeceği öngörülen bir çalışma olmuştur. Yapılan bu çalışma, Osmanlı şiiri sahasında çalışacak olan ve XVI. Yüzyıl Türk edebiyatı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için alfabetik olması ve sözcüklerin kullanım sıklığını da vermesiyle yol gösterici olarak fayda sağlamaktadır. Ayrıca bu çalışmanın Amrî'nin üslûbunu belirlemede çok önemli bir rolünün olacağı ve bunun yanı sıra bu tür bağlam sözlüğü çalışmalarıyla şairlerin üslûb farklılıklarının da ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Bağlamlı dizin, şairin günlük kullanım dili ve atasözleri, deyimler, kalıplaşmış ifadeler, alıntılar vb. dilsel ögeleri nasıl edebî bir dile dönüştürdüğünü, bunu hangi bağlamlarda gerçekleştirebildiğini de anlamaya olanak sağlamıştır. Bağlamıyla ortaya çıkarılmış sözvarlığı, tarihsel sözlük çalışmaları için çok önemli görülmektedir.

Ülkemizde bu tür üslup çalışmaların artmasıyla, belli bir dönemde yaşamış, ürünler vermiş şair ve yazarlarımızın, üslûplarının, sanat anlayışlarının ve devrin kültür öğelerinin daha iyi anlaşılması kolaylaşacaktır. Şairlerin üslûplarının ve sözvarlıklarının mukayesesinin araştırma konusu yapılması, ayrıca şerh çalışmaları ve Osmanlı kültür tarihi araştırmalarının daha somut verilerle desteklenmesi temenni edilmektedir.

Kaynakça

Sözlükler

Acar, S. (2009). *Necati Bey Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksoy, Ö. A. (1995). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Büngül, N. R. (1979) *Eski Eserler Ansiklopedisi*. İstanbul: Tercüman Yayınları.

Cengiz, H. E. (1983) *Divan Şiiri Antolojisi*. Ankara: Bilgi Yayınları.

Esat Efendi, M. (1999). *Lehçetü'l-Lugat.* (Haz. Ahmet Kırkkılıç). Ankara: TDK Yayınları.

Eyüboğlu, K. E. (1973). *On üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler (Tabirler)*. İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık.

Gölpınarlı, A. (2004). *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Kadri, H. K. (1927-45). *Türk Lugatı*. İstanbul: Devlet Matbaası.

Kâşânî, A. (2004). *Tasavvuf Sözlüğü*. (Çev. Ekrem Demirli). İstanbul: İz Yayıncılık.

Koçu, R. E. (1967). *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*. Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları.

Öztürk, F. (2007). *Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*.(Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pakalın, M. Z. (2004). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.

Remzi, H. (1887). *Lugat-ı Remzî*. İstanbul: Matba-i H.

Robert, D. (2004). *Evliya Celebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü*. (Çev. Semih Tezcan), İstanbul: TDAD Yayınları.

Salâhî, M. (1895-1904). *Kâmûs-ı Osmânî*. İstanbul: Mahmud Bey Matbaası.

Steingass, F. J. (1998). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beiru: Librariedu Liban.

Şahinoğlu, N. (1997). *Farsça Grameri Sarf ve Nahiv*. (1. bs.) İstanbul: Kitapevi Yayınları.

Şenödeyici, Ö. (2011). *Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük.*(Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şükün, Z. (1996). *Farsça-Türkçe Lugat, Gencîne-i Güftâr Ferheng-i Ziyâ*. İstanbul: MEB Yayınları.

Tekin, A. (2010). *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler Sözlüğü*. (1. bs.). İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Topaloğlu, A. (1978). *Kuran Tercümesi (Sözlük)*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Uludağ, S. (2005). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. (2. bs.). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. (Nüket Güz, Emel Huber, Osman Semenoğlu, Erdim Öztokat). İstanbul: Multilingual Yayınları.

Vefik, A. (2000). *Lehçe-i Osmânî,* (Haz: Recep Toparlı). Ankara: TDK Yayınları.

Walter, J. (1992). *Türkish and English Lexicon*. (2. bs.). İstanbul: Çağrı Yayınları.

Yılmaz, Ö. (1990). *Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I-II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük).* İstanbul: Enderun Kitabevi.

Yurtbaşı, M. (1996). *Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü*. Ankara: Özdemir Yayıncılık.

Zavotçu, G. (2006). *Divan Edebiyatı Kişiler- Kişilikler Sözlüğü*. (1. bs.). Ankara: Aydın Kitabevi.

Online Sözlükler

Kubbealtı Lugati. Erişim Tarihi: 10 Aralık 2016, http://kubbealtilugati.com/ Osmanlıca Türkçe Sözlük. Erişim Tarihi: 20 Şubat 2017

Sözce. Erişim Tarihi: 19 Ocak 2017, http://www.sozce.com/Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü. Erişim Tarihi: 18 Aralık 2016, http://tebdiz.com/

TDK Büyük Türkçe Sözlük. Erişim Tarihi: 19 Ocak 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts

TDK Güncel Türkçe Sözlük. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2017, http://www.tdk.gov.tr/ index.php?option=com_gts&view=gts

TDK Tarama Sözlüğü. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2017, http://www.tdk.gov.tr/ index.ph p?opti on=com_tarama&view=tarama

Amrî Divanı Üzerine Yapılan Çalışmalar:

Aktuna, E. (1992). *Amrî Divanı'nın Gramer İndeksi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çavuşoğlu, M. (1979). *Amrî Divanı (Tenkidli basım)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası.

Diğer Başvuru Kaynakları:

Aksan, D. (2000). *Türkçenin Sözvarlığı (Türk Dilinin Sözcükbilimiyle ilgili Gözlemler, Saptamalar)*. Ankara: Engin Yayınları.

Aksoyak, İ. H. (1995) "Divan Şiirinde Okçuluk Terimleri". *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*. 1, 81-94.

And, M. (1993)*16. Yüzyılda İstanbul (Kent-Saray-Günlük Yasam)*. İstanbul: Akbank Yayınları.

Andrews, W. (2000) *Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı*. (Çev. Tansel Güney). İstanbul: İletişim Yayınları.

Atasoy, N. (2005). *15. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Osmanlı Bahçeleri ve Hasbahçeler*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Aybet, N. (1989). *Fuzûlî Divanı'nda Maddi Kültür*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim İnsan Dili ve Ötesi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Çakır, C. (2004). "Anlamın Bağlam Açısından İncelenmesi: Kök Anlambilim ve Art Anlambilim". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 245-255.

Çavuşoğlu, M. (2001). *Necati Bey Divanının Tahlili*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2008). *Türkçenin Karanlık Günleri*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Hengirmen, M. (1990). *Güvâhî, Pendnâme (Öğütler ve Atasözleri)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kocatürk, V. M. (1949). *Divan Şiiri Antolojisi*. (2. bs). İstanbul: Varlık Yayınları.

Kurnaz, C. (1996). *Hayâlî Bey Divanının Tahlili*. İstanbul: MEB. Yayınları.

Köprülü, M. F. (1931). *Eski Sairlerimiz Divan Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul: Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi.

Levend, A. S. (1984). *Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*. (4. bs.). İstanbul: Enderun Kitabevi Yayınları.

Mengi, M. (1986). "Necati'nin Şiirlerinde Atasözlerinin Kullanımı". *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 2(4), 47-58.

Onan, Necmettin H. (1991). *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*. İstanbul: MEB Yayınları.

Onay, Ahmet T. (2000). *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*. (Haz. Cemal Kurnaz). Ankara: Akçağ Kitabevi Yayınları.

Pala, İ. (1995). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Palmer, F. R. (2001). *Semantik (Yeni Bir Anlambilim Projesi*). (Çev. Ramazan Ertürk). Ankara: Kitâbiyât Yayınları.

Sefercioğlu, N. (2001). *Nev'î Divanının Tahlili*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Tolasa, H. (2001). *Ahmet Paşanın Şiir Dünyası*. Ankara: Akçağ Yayınları.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Fatih YOLDAŞ

Doğum Yeri ve Tarihi : Adıyaman / 06.12.1984

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : İnönü Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Y. Lisans Öğrenimi : KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi T.D.E Öğret. (Tezsiz Yüksek Lisans)

Bildiği Yabancı Diller :Farsça

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Milli Eğitim Bakanlığı

İletişim

E-Posta Adresi :fatihyoldas02@gmail.com

Tarih : 16/03/2017